HERBARZ
POLSKI.

HERBARZ POLSKI

KASPRA NIESIECKIEGO S. J.

POWIĘKSZONY DODATKAMI Z POŹNIEJSZYCH AUTORÓW, RĘKOPISMÓW, DOWODÓW URZĘDOWYCH

I WYDANY PRZEZ

JANA NEP. BOBROWICZA.

TOM VI.

W LIPSKU

NAKŁADEM I DRUKIEM BREITKOPFA I HÆRTELA.

1841.

Za pozwoleniem Cenzury.

Drukiem Breitkopfa i Hærtela w Lipsku.

HERBY
I
FAMILIE SZLACHECKIE.

L.

Lachowicki *herbu Łodzia. Ks. Kojałow. in MS.* o nich świadczy, że są w Orszańskim powiecie. Z tych Piotr Lachowicki podpisał w Oszmiańskiem, elekcyą Jana III.

Lachowski *herbu Pilawa*, w Sendomierskiem i inszych województwach. N. Lachowski miał za sobą Zofią księżnę Woroniecką koło roku 1529. *Genealog. Wiśniow.* Wojciech wojski ziemi Wiskiej z sejmu 1591. komissarz do granic Pruskich od Mazowsza. *Constit. fol.* 617. N. pojął Łukowską córkę Jana Łukowskiego pisarza ziemskiego Krakowskiego, z Zofji Palczowskiej urodzoną. *Baran.* Jan w Sendomierskiem 1632. Jędrzej komornik Czerski 1674.

W województwie Sieradzkiem, Krzysztof Lachowski r. 1632. podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla. — *Wielądek.*

Niewiadomo czy do tych należał Sebastyan Lachowski Jezuita, sławny kaznodzieja Króla Stanisława Augusta, jego kazania na niedziele całego roku przypisane Królowi wyszły w Warszawie 1770. w dwóch Tomach in 8. po zniesieniu zakonu Jezuitów został kanonikiem Inflantskim. — *Przypisy Krasickiego.*

LACKI HERB.

O tym herbie pisali *Paproc. o herb. fol.* 671. *Okolski tom.* 2. *fol.* 17. *Klejnoty fol.* 104. *Bielski fol.* 571. Wszyscy się ci zgadzają na to, że powinno być pół gryfa od głowy z skrzydłami i przedniemi nogami, tak wyciągnionemi, jakby coś chciały łapać; druga połowa powinna być Smoka w koło zskręconym ogonem; pole tarczy naznaczają czerwone, gryf ma być biały, smok czarny, głowa jego do góry podniesiona,

LACKI HERB.

w lewą tarczy, patrząca. Atoli *Paweł Ruszel Zakonu Kaznodziejskiego w książce swojej*, której tytuł: *Tryumf*, *i MS. Ks. Kojałowicza*, inszą go symmetryą układają; to jest, powinien być Smok niby leżący, głową w prawą tarczy obrócony, skrzydlasty, z ogonem w cyrkuł zwinionym, nad nim między głową i grzbietem, krzyż kawalerski, na hełmie trzy pióra strusie. *Petra sancta fol.* 354. podobny temu herb kładzie, tylko że od tyłu, połowa łuską rybią pokryta, w białym polu, którym herbem, powiada, że się niektóre familie na Szląsku zaszczycają. Ten zaś herb według wszystkich pisarzów naszych zdania, przyszedł do Polski z Moskwy; atoli wielu ich pisze, że dawniejszy przodek tego domu Zawichojski nazwany, z Polski wyszedłszy, w Moskwie był osiadł, gdzie tak dla gładkiej wymowy, jako i dla religji, nazwany był od Rusi, Lackim, tak albowiem Polaków Ruś zowie. *Dubowicz w Kazaniu Wyprawienie Osoby* przydaje, że ten Zawichojski Zacharyasz, posłując z Polski do Moskwy, tam był osiadł: syn jego według niektórych, Jan Wasil Lacki, za Cara Wasila Iwanowicza, tego zaś syn Iwan, który niemogąc znieść tyrannji Owczyny opiekuna młodego Cara Iwana, do Litwy się przeniósł, za Zygmunta I. Króla Polskiego, od którego wziął dobra Zołudek i Wysoki Dwór: był oraz Leśniczym Podlaskim; mąż wojenny, i w sprawach rycerskich biegły, z Filonem Kmitą starostą Orszańskim, gdy Król August był pod Radoszkowicami, mężnie Moskwę gromił, i ziemię ich pustoszył, wzdłuż mil dwadzieścia i cztery, wszerz na cztery mile; z Bogdaną Połubińską spłodził córkę Teodorę, Eliasza Pielgrzymowskiego pisarza Litewskiego małżonkę, niezwyczajnej siły białogłowę: *Fastigium triplex:* i synów dwóch, Grzegorza i Teodora, obadwa byli dziełami kawalerskiemi wsławieni, osobliwie jednak Teodor pisarz

polny Litewski, ten z młodych lat zwiedziwszy Włochy, Francyą, Niemce, i Maltę, wszędzie sobie na wielkiego człowieka imię zarabiał. W Wenecyi będąc, wołu dzikiego, wszystkim impetem do siebie zapędzonego, za rogi ująwszy kark skręcił, i o ziemię uderzył: wielkiej albowiem był siły; ztąd liny miąższe, jak drobne nici, lekkiem pociągnieniem targał; wozy poczwórne i poszóstne we wszystkim pędzie rozpędzonych koni zastanawiał, kilku razem tłoczących się ręce, dość powolnym pomusnieniem ręki, odpychał: tak gładko łuk ciągnął, że mu w ciągnieniu łuku, równego nie było; dla tego przy pośle Tatarskim, na dworze w ten czas będąc Stefana Króla, gdy do podziwienia, łuk wyciągnął, w podarunku od niego wziął wyśmienitego rumaka. W Malcie pierwiastki dzieł rycerskich założył; a do ojczyzny powróciwszy, przez lat dwadzieścia z służby wojennej nie schodził. Gdy Karol Król Szwedzki Inflanty z wojskiem naszedł, pod Kokenhauzem, Orlą, Derpem, Rewlem, Dynamundą, Wolmarem, i indziej, kilkadziesiąt usaryi swym kosztem wystawił. Pod Białym Kamieniem rotmistrzem będąc, nad dwiema sty usaryi, dwa konie w batalji straciwszy, na trzecim dopiero Szwedów spędziwszy, do zamku oblężonego wjechał. Hetman Chodkiewicz mając doświadczone jego męztwo, nad wszystkiem wojskiem, swoim go namiestnikiem zostawiał. Pod Kircholmem domagał się u tegoż hetmana, żeby był pierwszy na Szwedów mógł uderzyć: niechciał mu tego pozwolić Chodkiewicz, ale go z częścią wojska na posiłek zostawiwszy, sam się wręcz z nieprzyjacielem scinał. Lacki zaś zdaleka widząc, jeszcze passujące się szczęście, do którejby się strony nakłonić miało, skoczył w ogień, i tyle przewagą swoja pomógł, że Szwedów złamał, i do pamiętnego zwycięztwa Chodkiewiczowi znacznie dopomógł. Prawdać że w tej batalji, dwiema kulami w udo był postrzelony, ztemwszystkiem, z temi razami, uchodzących Szwedów przez dwie mile gonił i bił, 1605. Nie tylko zaś ręki tak silnej na nieprzyjaciela, doznała ojczyzna, ale i rady, czy to w trybunałach Litewskich, czy na sejmach głównych posłującego, osobliwie 1607. kiedy go Rzeczpospolita do uspokojenia Rokoszu, komissarzem wystawiła, *Constit. fol.* 866. a w nadgrodę trudów dla siebie podjętych, w tymże roku, pewną summą prowidowała. *Constitut. fol.* 878. i 1609. *fol.* 926. A process rozgraniczenia, między województwy Podlaskiem i Brześcijańskiem, któremuś Lackiemu, takbym rozumiał że temu Teodorowi, przyznaje, że dla zacnych zasług jego, Nosów od starostwa Mielnickiego oderwany, był oddany; krwawe jego i przeważne dzieła z pochwałą wspominają *Kon-*

stytucye 1611. *fol.* 45. i 1613. *Chwali Gaspar Zaliwski, Laurentius Bojerus S. J. in Carolomachia, Fastigium triplex, Kojałow. in MS.* Do Najśw. matki Częstochowskiej był szczególniej nabożny, ztąd obraz jej zawsze przy sobie nosił, w obozie wystawiał do poszanowania, sam daleką z Litwy peregrynacyą do Częstochowy pospolicie pieszo i bez pompy zagęszczał. Umarł z wielkim żalem ludzi rycerskich w Wilnie; do czego mu rany pod Kircholmem wzięte były okazyą. Miał za sobą Izabellę Bonarellę de Rovere, znacznej we Włoszech parenteli: z której córka Katarzyna z Teodorem Tyszkiewiczem wojewodą Nowogrodzkim dożywotnie zmówiona, matka była Janusza Tyszkiewicza wojewody Wileńskiego, i syn

Jan Alfons starosta Żmudzki, młodsze lata swoje na dworze Zygmunta III. polerował, pod Smoleńsk się potem z nim wyprawił, i żadnej dalszej kampanji nie opuścił, pod Chocimem przeciwko Osmanowi, w Inflanciech i w Prusach przeciwko Szwedom i Gustawowi, nie tylko z wielkim nakładem, ale też z niemałem życia niebezpieczeństwem stawał. Starostwo Dyneburskie w zasługach wziąwszy, tyle, to ludźmi, których własną szkatułą wystawił na obronę ojczyzny, to sławą imienia swego sprawił, że nieprzyjaciel, który się sforcował na tę fortecę, widząc wszelaką w nim do odporu gotowość, lubo wielkim zapędem znagła chciał ją posięść, musiał gdzie indziej swoję siłę skierować. Podkomorzym dalej Wileńskim zostawszy, to w poselstwach, to w publicznych funkcyach przez lat dwadzieścia służył. *Constit.* 1627. *fol.* 9. Był potem kasztelanem Mińskim, ztąd postąpił na kasztelanią Żmudzką, nakoniec starosta Żmudzki Raduński Zosleński, fundował OO. Dominikanów w Wysokim Dworze, w dobrach swoich dziedzicznych, dostateczną na dwanaście osób prowizyą opatrzywszy konwent, jako świadczy *Paweł Ruszel w książce swojej Tryumf* 1641. Wiele inszych przybytków Boskich swoim nakładem wystawił. *Fastigium triplex.* Żona jego Joanna Talwoszowna, jedynaczka córka Adama Talwosza kasztelana Żmudzkiego, którą od herezyi do wiary katolickiej i pobożności świętą perswazyą namówił. Z tej córka Izabella, małżonka była Teofila Tryzny wojewody Brześcijańskiego. Drugim związkiem, taż sama Izabella była za Hieronimem Chodkiewiczem, starostą Mozyrskim, synów z tejże Talwoszowny było trzech, Teodor, Samuel, i Piotr: Z tych Piotr Kazimierz podkomorzym był Trockim, starostą Raduńskim, rotmistrzem odważnym, atoli młodo umarł; jest w druku, jego *Gratulatio honoris Christoph. Chodkiewicz Pal. Viln. in fol. Vilnae* 1642. Samuel cywun Berżański,

(jeżeli w exemplarzu autora, pióro omyłką, miasto Lackiego, nie napisało Berżańskiego, albo też tu omyłką nie położyło, miasto przy Berżańskich,) zostawił z Zawiszanki syna Jana. Teodor najprzód podstoli Litewski, starosta Raduński, posłował na sejm 1653. roku. *Constit. fol.* 5. potem marszałek nadworny Litewski 1676. roku. *Constit. fol.* 9. złączył się był dożywotnie z Katarzyną Komorowską herbu Wręby, pozostałą wdową po Samuelu Grudzińskim, staroście Śrzedzkim, z której zostawił potomstwo.

Ten w końcu wspomniany Teodor Lacki marszałek nadworny Litewski, przetłómaczył księgę Hugona Hermana wierszem polskim, pod tytułem: *Pobożne pragnienia*, w Krakowie 1673. roku. — W roku 1778. Onufry Lacki chorąży Trocki. — *Krasicki.*

Ladziński, w powiecie Orszańskim. Samuel i Alexander Ladzińscy 1648. Krzysztof łowczy Orszański 1674. Józef podstoli Mścisławski.

Lagona *herbu Grzymała*, w ziemi Rożańskiej, Mikołaj 1632. Wojciech, Felix, Adam, Jędrzej 1648. Arnolf Lagona chorąży Zakrocimski 1674. miał za sobą Jarzyniankę, z której był syn i córek dwie.

Lakowski, w Sieradzkiem województwie. Krzysztof Lakowski 1632. podpisał elekcyą Władysława IV.

Lanckoroński *herbu Zadora.* Dom starodawny i ojczyznie dobrze zasłużony, pierwszych wieków tylko się z Brzezia pisali, potem i z inszych dóbr. Długosz wspomina Walcera herbu Zadora, który z scholastyka Krakowskiego i kanonika Wrocławskiego, zgodnie od kapituły biskupem Wrocławskim na Szląsku obrany, i od Jana arcybiskupa Gnieznieńskiego poświęcony w r. 1148. kościół tamże katedralny drewniany zrzuciwszy, z muru wyprowadził, w porządek, ceremonie, śpiewaków z Francyi sprowadzonych opatrzył, siedząc na tej katedrze lat dwadzieścia i dwa, przeniósł się na wieczność. *Cromer lib.* 6. *Okolski* powiada, że się pisał z Brzezia. U *Miechowity lib.* 3. *cap.* 41. czytam Mikołaja Jaska, ktoby jednak był z familji, nie przydaje: atoli z przywileju Bolesława Wstydliwego poznać, że to był Jasko z Brzezia, dany ten przywilej w roku 1251. który w domu Lanckorońskich chowają. Stefan z Brzezia kasztelan Wojnicki, ten z Anny z Wiśnicza spłodził dwóch synów: Zbigniewa hetmana, i Stanisława różnemi legacyami do postronnych monarchów, Królom Polskim dobrze zasłużonego; wspominają ich *Acta terrestr. Cracov.* 1379. i przywilej Karola IV. Cesarza Rzymskiego, dany im w roku 1355. w którym ten Pan, zasługi ku sobie Zbigniewa wyliczywszy, gdy mu na koronacyą jego do Rzymu, we dwóchset usaryi, i trzechset

lżejszej jazdy assystował, tytuł hrabiów, obiema i sukcessorom ich nadał, herb ich na ten kształt ułożył, to jest tarcza herbu powinna być na cztery części przedzielona, z których wyższa prawa, i niższa lewa, orła złotego, w koronie, z skrzydłami i ogonem rozpiętym, mieć powinna; wyższa zaś lewa, i niższa prawa, zwyczajnego Płomieńczyka. We środku tej tarczy, drugą mniejszą złożył, na której lew powinien być złoty, płomienisty, w koronie, w prawą tarczy obrócony, i jakby do bitwy ułożony: Nad tarczą dwa hełmy z koronami, z prawego hełmu orzeł taki jak i na tarczy, z lewego pół lwa wychodzi, który w prawej nodze miecz zaniesiony trzyma. Potwierdził ten przywilej Kazimierz Wielki Król Polski w roku 1370. Tego Zbigniewa trzech się synów zostało, Zbigniew, Przedbor i Pakosław. Z tych

Zbigniew marszałek wielki koronny, mąż rycerski; którego serca dowody oczywiste dał w różnych z Krzyżakami okazyach, dwieście usaryi swoją szkatułą na obronę ojczyzny wystawiwszy, co mu Władysław Król Jagiełło, z wdzięcznością przyznaje, w przywileju danym w roku 1413. On gdy Jan Kropidło po śmierci Bodzęty arcybiskupa Gnieznieńskiego, dobra do archidyecezyi należące opanował, z ludem od Króla wysłany, Jana pojmał, i katedrę Gnieznieńską od nie słusznej inwazyi uwolnił. *Cromer lib.* 15. Według tegoż autora, Król Jagiełło jadąc do Wrocławia, żeby się był widział z Wacławem Królem Czeskim, gdy tego Zbigniewa przodem w sześćset koni wysłał, Wacław rozumiejąc, że Król Jagiełło tuż zaraz nadjeżdża, wyjechał przeciwko niemu. Witold książę Litewski, wielce sobie męztwo Zbigniewa szacował, któremu on w expedycyi na Moskwę w pięknej i znacznej rycerstwa swego komitywie, aż do Okki rzeki assystował. Co potem nie robił na dobro tej ojczyzny, jak na siebie z tej miary oburzył był gniew Królowy, czytaj *Kromera księgi* 18. *Paprocki* pod herbem Kotficz namienia, że gdy Piotra Strzałę pokrewnego jego, Konrad Biały nazwany, ciężko ucisnął, Zbigniew i radą i zbrojną ręką, Konrada książęcia do tego przycisnął, że u swego poddanego o pokój prosić musiał, umarł 1425. Żona jego Anna, z którejby jednak familji była, historyk nie wyraził, to tylko z Kromera pewna, że Anny Królowy o cudzołoztwo potwarzonej, niewinności, przysięgą swoją obroniła; córka tego Zbigniewa, na imię Zbigniewa, była za Łukaszem Słupeckim herbu Rawicz. *Długosz lib.* 13. pod rokiem 1459. *fol.* 240. *Augustyn Culsius w dedykacyi Żywota B. Izajasza Bonera* (o którym niektórzy świadczą, że był z matki Lanckorońskiej urodzony, na imię Bronisławy, córki Hieronima) powiada, że

gdy Kazimierz Wielki Król Polski, kościół Ś. Katarzyny na Kazimierzu z fundamentów wyprowadził, i coś trochę nad ziemię wyniósł, a potem w świętych zamysłach ostygnąwszy, ręce od dalszej fabryki opuścił, Lackorońscy i Jordanowie, tę którą widziemy kościoła strukturę, swoim kosztem skończyli. *Dryacki w życiu tegoż Bonera*, temu to Zbigniewowi przypisuje, i powiada, że dobra swoje Wroblowice, przez braci swoich Mikołaja z Brzezia, i Jana, wieczną darowizną klasztorowi tamecznemu zapisał: atoli *Miechowita* i *Nakielski* fundacyą tego kościoła, raczej do Gniewosza naciągają. O braci także tego Zbigniewa Mikołaju i Janie nigdziem nie czytał, i owszem *Długosz* w roku 1370. wyraźnie mówi, że Zbigniewa tego braci Przedborowi i Pakosławowi, Kazimierz Wielki, Włodzisław dobra, z innemi do niego należącemi, testamentem legował, czego popiera przywilej tegoż Króla *in Monim. Lanckor.* raczej miał mówić że to Zbigniewa synowie, Mikołaj i Jan. Z tych Mikołaj był marszałkiem wielkim koronnym (luboć i o drugim Mikołaju marszałku wielkim koronnym piszą autorowie w roku 1382.) ten wziąwszy działem Lanckoronę i Dobczycze, a brata Jana (a bodaj to nie ten Jan o którym *Okolski* pisze, że kasztelanem był Oświecimskim) zostawiwszy przy Włodzisławiu, fundował z nimże kościół farny w Oświecimiu, który potem w probostwo wyniesiony przez Stanisława i Jana braci rodzonych, synów tegoż marszałka, przez Łukasza i Zbigniewa stryjeczno rodzonych, to jest Jana Lanckorońskiego synów, przez Leonarda i Henryka z Brzezia Rusockich braci rodzonych: o czem świadczy erekcya tegoż probostwa, w r. 1470. uczyniona. Niektórzy tego są zdania, że Stanisław syn tego Mikołaja marszałka, był wojewodą Sendomierskim, ale mi się to niezda, bo Mikołaj marszałek żyć przestał koło r. 1458. a Stanisław wojewoda Sendomierski 1535. raczejbym tedy rozumiał, że którykolwiek z synów marszałka, to jest, albo Stanisław, albo Jan, spłodził Przecława starostę Chmielnickiego, i Stanisława wojewodę Sendomierskiego; jakoż Stanisław marszałkowicz z Brzezia, podpisał przywilej ziemi Bełzkiej u *Januszowsk. w Statucie.* Córka tego Mikołaja marszałka miała być za Mikołajem Jordanem, kawalerem Jerozolimitańskim, niewiem czy nie siostra jej Zofia za Stanisławem Konarskim herbu Abdank. Któryś z synów tego marszałka, nie zostawił tylko córkę dziedziczkę na Lanckoronie, ta gdy poszła za Jarosława Łaskiego, herbu Korab, wojewodę Sieradzkiego, który kwitnął w roku 1508. wniosła w dom Łaskich Lanckoronę.

Przecława starostę Chmielnickiego, zszedł z tego świata

w roku 1531. Czytałem list Zygmunta I. *in MS. Petricov.* w którym ten Król pozwala dwieście ludzi uzbroić na przyszłą kampanią temu Przecławowi. *Starowol. in Bellator. Sarmat. fol.* 150. powiada o nim, że długą po Europie peregrynacyą, ba i miejsca święte w Jerozolimie nawiedzając, poleru w rycerskich sztukach nabył, którego potem dał dokument, to z Konstantynem książęciem Ostrogskim, rękę na nieprzyjaciołach ojczyzny zaprawując, to kiedy w tysiąc dwieście Kozaków Zaporowskich, aż pod Oczaków zabiegłszy, Tatarów pobił, trzydzieści tysięcy bydła różnego, i pięćset koni w zdobyczy odebrawszy, to Turków pod Białogrodem poraziwszy, to w Prusiech z Janem Zarębą Krzyżakom dobrze się w znaki dawszy, to na Podolu przeciwko pogaństwu mężnie się zastawiając.

Stanisław wojewoda Sendomierski; *Starowol. in Bellator.* bratem go zowie Przecława starosty Chmielnickiego, gdzie mu zaraz wielkie pochwały zapisał, kawalerskie jego odwagi licząc. W roku albowiem 1511. Bogdanowi wojewodzie Multańskiemu na posiłek przeciwko Perekopskim Tatarom wysłany z Tworowskim, dobrze się im dał w znaki, a w następującym roku, kosz Tatarów u Biłki wyciął. Do sławnej pod Wiśniowcem z tychże nieprzyjacioł wiktoryi, siła swem męztwem i radą dopomógł. W roku 1516. z innemi pod Trębowlą ośmset Tatarów na placu położył, a pod Podhajcami pięćset: *Bielski fol.* 533. i 534. a gdy się Poganie, chcąc zemścić swoich klęski, znowu zebrali, i na cztery szlaki podzieliwszy, Chmielnicki, Miedzybozki, Zynkowski, trakty pustoszyli, on zebrawszy rycerstwo Podolskie, nie tylko że ich na kilku miejscach znacznie poraził, ale i z zdobyczy wyzuł, i niewolnika do Wilna Królowi odesłał: był na ten czas cześnikiem Sendomierskim i generałem Podolskim. Zygmunt zaś Król w zasługach wyniósł go, nie na kasztelanią Sendomierską, jako pisze *Okolski*, ale na województwo Sendomierskie, z którem wraz trzymał Kamienieckie i Skalskie starostwa, umarł 1505.

Hieronim starosta Skalski, *Vir pius, Catholicae priscaeque religionis amantissimus*, jako o nim mówi nadgrobek u Ś. Katarzyny, zmarłemu w roku 1569. położony. Synów jego dwóch *Paprocki* liczy. Stanisława starostę Skalskiego, był potem kasztelanem Halickim, z którym tytułem wspominają go *Konstytucye* 1589. *fol.* 560. i 1591. *fol.* 617. Mąż rycerski to w Wołoszech 1572. *Bielski fol.* 645. to pod Skowrodkiem 1577. mężnie się z nieprzyjaciołami potykał. *Bielski fol.* 742. Miał za sobą Herburtownę starościankę Barską, z której zostało potomstwo. Do fundacyi Ka-

mienieckiego naszego kollegium siła się przyłożył, *Argent. de reb. Societat.* i Mikołaja męża w różnych okazyach i przygodach wojennych dobrze ojczyznie zasłużonego, osobliwie w Moskiewskiej expedycyi pod Pskowem, Połockiem i Wielkiemi Łukami, pod Skowrodkiem pięćdziesiąt Tatarów rozgromił, a gdy potem na większą ich liczbę napadł, tam w nogę szkodliwą ranę odniósł. *Paproc. o herb. fol.* 340. tego w indexie *tom.* 3. *Okolski* podkomorzym Podolskim zowie, i przydaje że pod Cecorą, złotą chorągiew przeciwko Chanowi do potrzeby przywodził; żona jego Żórawińska, córka Sebastyana kasztelana Halickiego, z której syn Stanisław wojewoda Podolski; atoli pod herbem Zadora, ojca tego Stanisława wojewody Podolskiego, Ruskim wojewodą pisze, i przydaje, że w kaplicy swojej fundacyi przy katedrze Kamienieckiej pochowany spoczywa.

Stanisław wojewoda Podolski, starosta Płoskirowski, kładę tu jego nadgrobek z katedry Lwowskiej, gdzie po śmierci złożony. *In Gallia, deinde Italia, severioribus disciplinis aetatem primam excoluit, ea laude, ut a Clemente VIII. P. M. singulare Sarmatiae decus, et ornamentum appellatus sit, et Francorum calculo ob eximiam virtutem, et ante annos judicii maturitatem, Episcopatu, qui ei offerebatur, dignissimus haberetur. Praeclarissimis animi dotibus illectus Sigismundus III. non expectata maturiori aetate, in Senatorium Ordinem eum cooptavit, primoque Castellanum Haliciensem, dehinc Podoliae Palatinum fecit temporibus turbulentissimis: sed is mox provinciam, pace cum Valachis constituta, pacatam reddidit. Et cum majora meditaretur, immatura morte, anno aetat.* 32. *Xti* 1617. *obiit. Okolski* twierdzi, że był i Kamienieckim kasztelanem, ale nadgrobek nic o tem nie mówi, że miał za sobą Zamiechowską Zofią, pozostałą wdowę po Janie Golskim kasztelanie Halickim, że był w różnych językach biegły. Tenże autor w indexie tych jeszcze z tego domu liczy. Stanisława stolnika Krakowskiego, Mikołaja podkomorzego Podolskiego, umarł 1560. Jana podkomorzego Krakowskiego, umarł 1510. Mikołaj chorąży Lwowski miał za sobą Annę Stanisławską herbu Pilawa, podkomorzankę Sanocką. *Okolski.*

Jan chorąży Podolski, którego z Barbary z Hussiatynia Kalinowskiej, Walentego generała Podolskiego siostry, córka była Podolaniecka, jako pisze *Geneal. Kalinowskich*, i synów trzech, Stanisław wojewoda Ruski, o którym niżej, Marcin, żona jego Krystyna Koziatulska, i Jan w zakonie Kaznodziejskim kaznodzieja i teolog zacny. Mikołaj brat Jana chorążego Podolskiego, najprzód w Węgrzech żołd wojenny

z Batorym prowadził, potem w ojczyznie, od żadnej się expedycyi nie uchylił, czego dowodem były gęste rany z potyczki wyniesione; pojął był Stanisławską herbu Pilawa, Kaspra podkomorzego Sanockiego córkę. Hieronim najprzód chorąży potem podkomorzy Podolski, w wojennych dziełach, to w cudzoziemskich, to w ojczystych obozach przepolerowany, osobliwie pod Kluszynem z Moskwą; dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Humiecką kasztelanką Kamieniecką, drugi raz z Chodorowską.

Stanisław wojewoda Ruski hetman polny koronny, Skalski i Dymirski starosta, przedtem zaś najprzód Halicki kasztelan 1646. potem Kamieniecki 1650. dalej wojewoda Bracławski 1651. umarł wojewodą Ruskim 1657. Z młodych lat swoich zaraz się do obozu udał, gdzie ani zdrowiu, ani fortunie swojej nie folgując, w znacznym kompucie własnych swoich ludzi, nie raz nie bez niebezpieczeństwa heroicznie stawał, osobliwie gdy Tatarów pod Jagielnicą, dziedzictwem swojem, którą też przeciwko temu nieprzyjacielowi znacznie ufortyfikował, pod Kapuścińcami, Smankowcami, Bednarowem, tryumfalnie płaszał. Gdy z Koniecpolskim Kantymira pod Martynowem, Chana pod Uściem, Gałgę pod Bełzem z Lubomirskim i Chmieleckim wojował. Kozackiej rebellji pod Kamieńcem, Ostropolem, Zbarażem, Krasnym, szablą i męztwem swojem ukrócił, zgoła w owym złym razie, gdzie się na tę ojczyznę wiele nieszczęścia spiknęło, tak się pokazał, jako na kochającego syna przystało. Złączył się był dożywotnie z Alexandrą Zbigniewa Sienińskiego kasztelana Lubelskiego córką: która mu dwie córki powiła, Barbarę młodo zmarłą, i Joannę, Swantopełka Bolestraszyckiego małżonkę: synów według *Okolskiego* siedmiu, to jest Zbigniewa starostę Skalskiego 1649. Jana, ten był kanonikiem Lwowskim i Krakowskim: Mikołaja, ten młodo zszedł z tego świata 1647. Hieronima podkomorzego Podolskiego, Skalskiego Dymirskiego starostę, żona jego zda mi się Cetnerowna starościanka Lwowska, atoli potomstwa nie zostawił: Przecława kasztelana Czechowskiego, Marcina, i Franciszka, którego z Heleny Chomętowskiej, córka Agnieszka Mirzejowska kasztelanowa Zakroczymska.

Janowi, bratu rodzonemu Mikołaja marszałka wielkiego koronnego, dostał się działem Włodzisław, *Acta Cracov. 1444. feria 3tia in Crastino S. Andreae;* tego było dwóch synów, Łukasz i Zbigniew, co się pokazuje z fundacyi probostwa Oświecimskiego 1470. gdzie ich zowią stryjecznemi bracią Stanisława i Jana z Brzezia Lanckorońskich (byli to ci dwaj synowie Mikołaja marszałka, a synowcowie Jana).

Jeden z tych czy Łukasz czy Zbigniew miał za sobą Katarzynę z Kobylan, z której zostało dwóch synów, Adam i Abraham, dowodem tego jest przywilej stary, który w Włodzisławiu chowają. O Zbigniewie kasztelanie Rospierskim świadczy *Bielski*, że z młodości do rycerskich dzieł przyuczony, Władysławowi Jagiellończykowi sprowadził do Węgier chorągiew, z którą tam zwycięzko się popisawszy, tęż samę w Budzie na honor Najśw. Matki powiesił, takbym rozumiał, że to mowa o tym Zbigniewie bracie Łukasza. O Abrahamie i o potomstwie jego nigdzie nie czytam. Adam zaś brat jego starosta ojcowski, miasteczku Włodzisławowi niektóre wolności nadał, którego syn Jan łowczy Sendomierski od tegoż miasteczka Włodzisławskim był nazwany, był mąż jako jego nadgrobek o nim zmarłym w roku 1564. mówi u *Paprockiego: in re militari nemini secundus*, w Włodzisławiu zamek wymurował, co poznać z jego tam inskrypcyi na sklepieniach, *Okolski* o nim twierdzi, że na wojnie Inflantskiej zginął: Kurozwęska podskarbianka koronna, ostatnia z tego domu dziedziczka dwóch mu synów powiła, Krzysztofa i Hieronima, z których Krzysztof wziął działem Kurozwęki, Hieronim Włodzisław. Krzysztof dziedzic na Kurozwękach, kasztelanem był Małogosckim, pojął był w dożywotnią przyjaźń pierwszym ślubem, Annę Tęczyńską wojewodzankę Krakowską, z której dwie córki spłodził, Jadwigę i Annę, tyleż synów, Przecława i Zbigniewa. Drugim ślubem Wzdowską herbu Śreniawa, pozostałą wdowę po Karwickim staroście Latowickim. *Okolski* tego Krzysztofa Radomskim kasztelanem zowie, a śmierć jego zwala na rok 1583. co lubo być może, że się z Małogosckiej kasztelanji przesiadł na Radomską, rok jednak omylny pokłada ten autor: bo *Sarnicki w dedykacyi swojej historyi* 1587. i list Zygmunta III. 1589. jeszcze go Małogosckim piszą, jest o nim i w konstytucyach koronnych częsta wzmianka, gdzie go Rzeczpospolita na różne funkcye narażała. Przecław syn Krzysztofa kasztelana z Tęczyńskiej, na dworze Króla Augusta I. u którego w wielkich był respektach, i w obozie, młodsze lata polerował, w domu potem spokojne życie prowadząc, skończył go w roku 1612. uporczywie przy Genewskich błędach stawając, luboć żonę miał hrabiankę Tarnowską kasztelankę Sendomierską prawowierną katoliczkę, z którą jednak potomstwa nie zostawił. *Cichoc. Alloqu. Osecen. lib. 2. cap.* 12. Zbigniew brat jego podkomorzy Sendomierski, mąż przy wierze katolickiej gorliwy, Kurozwęcki i Oleśnicki kościoły od heretyków sprofanowane katolikom przywrócił, *Cichoc. loc. cit.* śmiertelne to życie zakończył

w roku 1619. Katarzyna Komorowska kasztelanka Oświecimska, dwie mu córki powiła: Zofią z Gabryelem Krasińskim kasztelanem Płockim, starostą Nowomiejskim, Jadwigę z Morsztynem kasztelanem Zawichojskim dożywotnie złączone. Synów zaś siedmiu. Pierwszy Mikołaj proboszcz Oświecimski, dziedzic na Kurozwękach. Drugi Krzysztof kasztelan Radomski, dziedzic na Koszutowie, żona jego Jadwiga Wiktorya z Kaliszan, *Cichoc. dedyka.* 30. *przyczyn*, córka się tylko po nim została Izabella, Franciszkowi Lipskiemu staroście Rawskiemu zaślubiona. Trzeci Jacek kasztelan Przemyslki, dziedzic na Oleśnicy, wspominają go *Konstytucye* 1661. *fol.* 16. od tego był syn Zbigniew. Czwarty Ludwik dziedzic na Strupieniu, syn zaś jego Mikołaj starosta Nowomiejski, którego śmierć przypadła na rok 1672. temu Maryanna Tarłowna kasztelanka Przemyslka, zrodziła syna Jana kasztelana Radomskiego, którego z Jadwigi Tarłowny podkanclerzanki koronnej córka Anna, najprzód żyła z Firlejem kasztelanem Kamińskim, a po tego śmierci, z Józefem Kalinowskim chorążym Podolskim: i syn Stanisław, którego żona Bidzińska stolnikowna Sendomierska. Piąty Zygmunt dziedzic na Wąworkowie, od którego córka Helena, Józefa Borka kasztelana Radomskiego małżonka. Szósty Alexander. Siódmy Jędrzej.

Hieronim łowczy Sendomierski dziedzic na Włodzisławiu, brat Krzysztofa dziedzica na Kurozwękach, urodzeni z Kurozwęskiej, dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Zofią Dembińską kasztelanką Krakowską, z której były trzy córki, Anna, Jadwiga, i Krystyna, drugi raz z Anną Drohicińską herbu Nałęcz kasztelanką Lubaczowską; synów jego z tej według *Baranow.* dwóch zostało. Adam, ten z Ewą Rejowną herbu Oksza żył bezpotomnie, i Samuel najprzód kasztelan Wiślicki, a potem Sądecki, starosta Małogoscki, w Włodzisławiu wyrzuciwszy ztamtąd predykantów Luterskich, wiarę wprowadził katolicką, kościół modną strukturą fundował, i marmurem przyozdobił, pałac tamże na wyspie drewniany, i dwór w dobrach Cieśle nazwanych, w starostwie Małogosckim wystawił. Pod interregnum, chorągiew jazdy okrytą, swoim nakładem dla pospolitego bezpieczeństwa trzymał, zszedł z tego świata w r. 1638. w swojej fundacyi pogrzebiony: z Zofji, czy jak inni chcą, Katarzyny Firlejowny podskarbianki wielkiej koronnej (umarła 1645. wraz z mężem pochowana) siedm córek, z których dwie zakonnicami zostały, tyleż synów, z których trzech duchowny sobie stan obrali, zostawił: jam się tylko tych doczytał; Henryka, który w piętnastym roku życia swego z światem się

pożegnał: Zygmunta kanonika Krakowskiego: Wespazyana biskupa Kamienieckiego w r. 1673. i Pakosława Kazimierza podstolego Krakowskiego, posłował na różne sejmy, a z Anny Dembińskiej podkomorzanki Krakowskiej spłodziwszy córkę Katarzynę Sładkowską kasztelanową Sochaczewską (umarła 1688.) i synów dwóch, Franciszka i Samuela, gdy mu żonę śmierć zabrała, kanonikiem Krakowskim i proboszczem Oświecimskim zostawszy, deputatem bywał na trybunał koronny, aż też w roku 1702. życie to śmiertelne w nieśmiertelne zamienił. Samuel najprzód na dworze Jana III. czas niejaki zabawił; był potem z posłem wielkim w Turczech, i deputatem na trybunał koronny, młodo bo w trzydzieści lat życia swego 1689. wszedł do grobu; miał za sobą Helenę czyli raczej Konstancyą Lipską kasztelankę Małogoscką. Franciszek brat jego starszy, podkomorzy Krakowski, starosta Stobnicki, Wielicki, i Bocheński, mąż rycerski, pod Wiedniem w nogę postrzelony, szwank ten aż do śmierci, jego odwagi był dowodem; pojął był w dożywotnią przyjaźń Morsztynownę Jadwigę z Raciborska, starościankę Kowalską, z tej syn Wawrzeniec starosta Stobnicki, złączył się z Franciszką Tarłowną kuchmistrzowną koronną, z której dwaj synowie, Stanisław i Maciej. Władysław drugi syn Franciszka.

Krom tu wyliczonych, Wacław Lanckoroński rotmistrz pancerny 1658. *Komput Wojska.* Wszedł w kontrakty małżeńskie z Wielhorską siostrą kasztelana Wołyńskiego. *Geneal. Sienickich.* Wojciech kasztelan Gostyński, deputat na trybunał koronny 1727. Zbigniew proboszcz Małogoscki 1673. Zygmunt starosta Miaskowski, młodsze lata w Siedmiogrodzkiej ziemi, dalsze na dworze królewskim polerował, rotmistrzem potem królewskim będąc, gdy pod Beresteczkiem chciwie na Tatarów naciera, i krew ich leje, i swoję oraz i z życiem tamże na placu wytoczył, w roku 1651. jako o nim świadczy nadgrobek w Opatowie. *Starowol. in Monum.* Alexander podczaszy Chełmski 1678. r. Konstancya, najprzód Mikołaja Oleśnickiego starosty Opoczyńskiego, potem Wężyka starosty Sieradzkiego, z pierwszym *sterilis*, z drugim było potomstwo. Zofia starościanka Skalska Mikołaja Czuryła stolnika Sanockiego. N. Jana Gorajskiego. N. Mikołaja Bielskiego. Elżbieta Stanisława Dedyńskiego. Jadwiga Piotra Alexandra Tarła wojewody Lubelskiego. Jadwiga Wojciecha Kalinowskiego łowczego Podolskiego, małżonki, była ta Jadwiga z rodziców heretyckich urodzona, ale za staraniem męża, katolicką wiarę przyjęła, wniosła w dom Kalinowskich dobra na Podolu Boryszkowce i Kalinie. *Okol.* Elżbieta i Anna zakonnice S. Brygitty w Lublinie 1670. *Paprocki* powiada,

że Hieronima z Brzezia, wiele potomstwa wspominają nadgrobki u S. Katarzyny przy Krakowie, jako Mikołaja, który umarł 1520. Mikołaja z Brzezia Lanckorońskiego burgrabię zamku Krakowskiego czytam *in MS. Petricov.* komissarzem destynowanego do Drohobyczy w roku 1523. wspomina go *Severinus in Vita S. Hyacinthi lib.* 3. *cap.* 19. *num.* 69. Katarzyna kasztelanka Czechowska Piotra Hadziewicza małżonka. N. Mikołaja Herburta wojewody Ruskiego.

Niektórzy z nich wziąwszy w dziale Bąkową Górę i Grotkowice u Brzezia, Bąkami byli nazwani. Z tych był Stanisław Bąk Lanckoroński, który od Moskwy zginął, o którym *Stanisław Witkowski w pamiątce rycerstwa Polskiego:* Lanckoroński Bąk niechaj pokój ma za cnoty, z rotmistrzami dzielnemi, co z wielkiej ochoty, w Kluszyńskich polach, zdrowiem swem zapieczętował, rycerskiem sercem, gdy wprzód inszym kredencował; czterysta albowiem ludzi pod Kluszyn sprowadził. Sebastyan brat jego, i ten w Moskwie życie swoje dla ojczyzny położył. Jan kasztelan Halicki trzeci brat ich, wojownik pamiętny, rotmistrz i pułkownik w Pruskiej expedycyi, syn jego Adam podstoli Halicki, żona Łaszczowna, z której syn Wacław. O Walentym chorążym Kamienieckim pisze *Paprocki* w roku 1578. Jana Bąka córka w dom Korytków zaślubiona, siła dóbr wyniosła. Tu przestrzegam, że insze Brzezie było w Kujawach, z którego się Doliwczykowie pisali, jako Jan Lutek z Brzezia biskup Krakowski, o którym mówiłem pod herbem Doliwa. Maryanna Trzebińska, Katarzyna Walewska, Zofia Popielowa, i Helena Lanckorońskie, siostry rodzone. Jacek Lanckoroński kasztelan Przemysłki, miał za soba Apollinarę Latoszyńską, podczaszankę Krakowską, pozostałą wdowę po Janie Pisarskim.

Lanckoroński kasztelan Połaniecki, miał za sobą *Swidzińską* wojewodzankę Rawską, zszedł bezpotomnie. — Brat jego Maciej wojewoda Bracławski 1*mo voto* złączył się z *Morsztynowną* 2*do* z księżniczką *Jabłonowską* wojewodzanką Nowogrodzką. W roku 1778. Franciszek Lanckoroński starosta Rawski z ojca (Wojciecha) kasztelana Gostyńskiego, z matki *Załuskiej* siostry biskupa Krakowskiego. — *Krasicki.*

Langnau (de), *herbu Ryś,* jedenże herb ich co i Bąkowskich. Eleonora de Langnau, Adryana Rembowskiego małżonka koło roku 1649.

LARISSA HERB.

Powinny być dwa lemięsze podle siebie, końcami do góry, i ostrzem na bok obrócone, w czerwonem polu, na hełmie trzy pióra strusie, tak go opisują, *Bielski fol.* 184.

Paproc. w Gniazdzie 402. *O herb. fol.* 263. *Okol. tom.* 2. *fol.* 39. *Klejnoty fol.* 63. Z jakiej okazyi i kiedy ten herb nadany, nic pewnego między autorami nie znajduję. *Parisius in MS.* dorozumiewa się, że od Laryssy miasta w Tessalji imienia tego nabył, jeszcze przed narodzeniem Chrystusa Pana; gdy bowiem Sarmatowie, Mesi nazwani, wpadłszy do Włoch, z Tessalji i Laryssy miasta, w zdobyczy, wiele ludzi nabrali, wkrótce Sarmacya niemi osadzona, która przedtem mało co pożytkowała, dla nieumiejętności uprawiania roli, żyzną została; jakoż utwierdzać zda się to *Ovidius l.* 3. *Tristium elegia* 10, gdy o nieurodzajach w Sarmacyi mówi, *Aspiceres nudos, sine fronde, sine arbore campos etc.* temu tedy, który największym był powodem do tej zyzności, nadano w herbie lemiesze. Albo też znać, mówi, w ten czas nadany, kiedy Sarmatowie częstemi Rzymian wycieczkami zirrytowani, wpadłszy do Włoch, miast kilka dobywszy, z ziemią ich zrównali, a potem miejsce to zorawszy, solą zasiali, wynalezcy tego sposobu, w nadgrodę lemięsze w herbie, tym sposobem jak widzisz ułożone są dane. To *Parisius z swego domysłu. Paproc.* o początkach tego klejnotu, dwojakie swoje zdanie przytacza, pierwsze: Piast prawi na tron Polski wyniesiony, matki swojej familiantów tym uczcił herbem; poświadcza mu *Tylkowski in dedicat.* i inni, lubo Okolskiemu się to nie zda. Drugie: Jaromir prawi książę Czeski, uchodząc przed bratem Wratysławem, do Bolesława Śmiałego Króla Polskiego przyszedł; Wratysław niekontentując się tem, że brata z Czech wygnał, jeszcze za nim ścigając z wojskiem w Polskę się zaciekł; wyprawił się przeciw niemu Bolesław, gdzie ciągnąc z wojskiem, napadł na człowieka, dwa lemiesze do kowala dla naprawy niosącego, wdawszy się z nim w dyskurs Król, nie tylko to od niego

usłyszał, że go przez las jako świadomy tam wszystkich ścieszek obiecał szczęśliwie przeprowadzić, ów człowiek; ale też i do zwycięztwa dopomódz: przededniem tedy czołgając się do obozu Czeskiego, gdy na ubezpieczonego i snem twardym zmorzonego nieprzyjaciela trafił, wszystkie im konie zabrał, co Bolesław obaczywszy, ruszył z wojskiem na Czechów, i z koni wyzutych i jeszcze rozespanych snadno zwyciężył: przetoż za tę wysługę Laryssie, tak się miał zwać przodek tego herbu, też same lemiesze w herbie nosić pozwolono, które przedtem na sobie dźwigał. Jankała Laryssę hrabię czytał *Paprocki* w swych przywilejach w roku 1264. Hrabia Choschanus Larysza podczaszy Kaliski w tymże roku: z autora także Anonymum powiada *Paprocki*, że za ich instancyą Żydzi wielkie byli otrzymali przywileje u tegoż książęcia.

Herbowni.

Chocholaty, *Madaliński*, *Zdanowski.*
Domański, *Mendalski*,

Larysz *herbu Kolumna.*

Laskowiecki, w województwie Podolskiem. Jan Laskowiecki 1632. podpisał elekcyą Władysława IV.

Laskownicki, w województwie Kaliskiem. Abraham Laskownicki kwitnął 1632. którego córka z Katarzyny Szłomskiej zrodzona, dostała się w dożywotnią przyjaźń Józefowi Łączyńskiemu staroście Buskiemu generałowi majorowi infanteryi koronnej, herbu Nałęcz. N. była za Stanisławem Chłapowskim skarbnikiem Poznańskim, atoli już ten dom zszedł.

Laskowski *herbu Dąbrowa*, piszą się według *Okolskiego* z Laskowej Jabłoni w ziemi Łomżyńskiej, dom starożytny, z których za czasów tego autora, kwitnął Stanisław instygator koronny, i podczaszy Łomżyński. Jan podczaszy Łomżyński sędzia kapturowy 1648.

Laskowski *herbu Drużyna*, w Krakowskiem i Sendomierskiem województwach, Sebastyan z Laskowa Laskowski umarł 1609. którego nadgrobek z Czehowa wypisał *Starowol. in Monum.* Jan starosta Kowalski 1655. Jan starosta Cieszkowski 1682. N. kasztelan Sanocki 1673. *Cuda Studziańskie.* Katarzyna Benedykta Mikułowskiego stolnika Sendomierskiego małżonka.

Laskowski *herbu Korab*, w ziemi Warszawskiej, zkąd się niektórzy według *Kojałow. in MS.* do Litwy wynieśli. Z tych Paweł Laskowski marszałek na dworze Lwa Sapiehy, miał za sobą księżnę Drucką, zostawił z niej córkę

Unichowską sędzinę grodzką Bracławską, i syna Jana Jezuitę. Jerzy kanonik regularny Lateraneński, przeor Czerwiński, proboszcz Pomnichowski 1694. Mikołaj podkomorzy Nurski 1601. *Constit. fol.* 778. Stanisław najprzód kasztelan Warszawski 1648. dalej kasztelan Podlaski i referendarz koronny, z sejmu 1653. deputat na trybunał skarbowy, *Constitut. fol.* 2. nakoniec wojewoda Płocki 1661. *Constit. fol.* 10. Wawrzeniec pisarz ziemski Warszawski za Stefana Króla. Mikołaj poseł z Mazowieckiego, podpisał tranzakcyą Będzińską 1589. Stanisław podczaszy Mielnicki, Wojciech miecznik Mielnicki, i Jerzy 1674. Zygmunt wojewodzic Płocki.

Walenty i Antoni Laskowscy z ziemi Czerskiej, Ignacy z *Laskowa* Laskowski z ziemi Mielnickiej podpisali elekcyą Stanisława Augusta Króla. Franciszek Laskowski regent, Ignacy podczaszy Brzescy Litewscy koło 1792. roku żyjący.

Tegoż herbu *Korab* znajduje się znaczna familia Laskowskich teraz na Rusi w ziemi Lwowskiej i indziej, jako się tu umieszcza legitimacyą datowaną w Sanoku d. 7. Października 1782. roku w następujące słowa autentyczną: „*Extractus ex matricula statuum regnorum Galliciae et Lodomeriae. T.* 4. *pag.* 196. *depromptus. Caesareo regium terrestre Sanocense judicium: Siquidem magnifici Ignatius, Adalbertus et Franciscus, Laskowscy fratres inter se germani, de stemmate* Korab *procedentes, bonorum* Skorodne, *in circulo Liscensi, existentium, haereditarii possessores, olim magnificorum Josephi et Theophilae de Osuchowskie Laskowskich conjugum filii, olim vero magnificorum Adalberti Laskowski, primo cum Agnete Hedvige binominis* Wiśniowska, *secundo cum Martianna* Siedliska *binubi nepotes, olim autem magnificorum Joannis et Constantiae Oświecimowna, Laskowskich conjugum, pronepotes, olim vero magnificorum Joannis et Annae de Krajewskie Laskowskich conjugum, abnepotes, exhibitum die hodierna supplicem libellum, tum reposita una cum genealogia, authentica documenta, statum nobilitarem parentis sui, ab antiquo deducunt et probant, eaque ratione attestatum officiosum suo in judicio, motivo innotescentialium literarum sub die* 16. *Augusti anno currenti emanatarum, et valvis cancellariae tabularum regionum affixarum, sibi extradi humillime expetunt. Id circo judicium praesens terrestre Sanocense deferendo petitioni supplicantum, perspectisque documentis, per eosdem suo coram judicio repositis, attentoque eo, quod ante et circa revindicationem horum regnorum, Galliciae et Lodomeriae, parens eorum nobilis possessionatus, ab omnibus hujus terrae incolis reputabatur, statum eorundem nobilitarem indubitatum, et actualem in bonis* Skorodne *haereditariis domicilium, excelsae commissioni tabulari praesentat, ac praesentibus attestatur. Datum in* Sanok *die Lunae* 7. *Mensis Octobris* 1782. *anno. Stanislaus* Truskolawski *judex terrestris Sanocensis. Math. de Chojnaty* Chojnacki *judex terrestris Sanocensis. Stanislaus de* Wojakowski *V. judex terrestris Sanocensis. Onuphrius de* Truskolawski *camerarius terrestris Sanocensis. Ex consilio. C. R. terrestris Sanocen. Judicii. Joannes* Urbański *secretarius L. S. Intabuletur. Ex sessione C. R. Nob.*

fori Leopoli die 20. *Augusti* 1784. *Xav.* Korczyński *At. Cajetanus Skarbek* Leszczyński *statuum regni archivarius. Locus Sigilli in cera rubra S. R. G. et L.*"

Z tych Ignacy Laskowski sędzia Latowiski synowiec najstarszy Józefa Laskowskiego podkomorzego nadwor. J. K. Mci, wszedł w śluby małżeńskie z Franciszką z *Grotowskich*, z którą spłodził synów: Jana Władysława, Zygmunta, Fryderyka, Wilhelma, i córkę Annę Laskowskich.

Także kładzie się inną drugą legitimacyą domu Laskowskich części wsi *Libuchowa* dziedziców w Przemyślu na sessyi sądowej dnia 21. Października 1782. roku podpisaną w następujące słowa.

,,*Extractus ex matricula statuum regnorum Galliciae, Lodomeriae Tom. 4. pag.* 210. *depromptus. Caesareo regium terrestre Premisliense judicium. Quoniam supplicans magnificus Jacobus Laskowski sortis villae* Libuchowa, *in circulo Liscensi, consisten. haereditarius possessor, olim magnifici Adalberti Laskowski filius, cum magnifica Hedvige et Agnethe binominis* Wiśniewska *procreatus, aliud vero magnificorum Joannis Laskowski, et Constantiae Oświecimowna conjugum legitimorum nepos. Jam autem magnificorum itidem Joannis Laskowski et Annae de Krajewskie conjugum legitimorum pronepos, de stemmate* Korab, *procedens, per libellum supplicem, die hodierna judicio suo exhibitum, tum producta documenta, statum sui nobilitarem probat, eoque in puncto attestatum officiosum, suo a judicio uti proprii territorii, in conformitate innotescentialium literarum, sub die* 16. *Augusti anni currentis, emanatarum et valvis cancellariae tabularum regiarum affixarum, sibi et pro parte Lucae et Antonii filiorum suorum extradi, humillime exponit... Id circo judicium praesens terrestre Premisliense, deferrendo petito supplicantis, attentoque eo, quod idem magnificus Jacobus Laskowski, ante et circa, revindicationem horum regnorum Galliciae et Lodomeriae, ab omnibus hujus terrae incolis reputabatur, et reputatur esse nobilis, domiciliumque suum hacce in terra Premisliensi, antea habuit, et ad praesens habet, statum ejus nobilitarem excelsae tabulari commissioni praesentat, ac praesentibus attestatur. Datum Premisliae, sub sessione judiciali die* 21. *Octobris* 1782. *anno. G. N.* Jaworski *C. R. Act. Consist. et judex praeses terrestris Premislien. Joannes a Łuka* Łucki *subjudex terrestris Premislien.* 1. *locum, sec. judicis supplem. Const. de Tarnowa* Dwernicki *camer. subjudicis terrestris Premisl. locum occupans. Alexander* Jaworski *regens, unaque assessor nunc camerarius terrestris Premisl. locum magnific. notar. tenens. L. S. Intabuletur. Ex sessione C. R. fori nob. Leopoli die* 20. *Augusti* 1784. *Xaverius* Korczyński *actuarius. Cajetanus Skarbek* Leszczyński *statuum regni archivarius, L. S.*"

Z tychże Korabitów Laskowskich, w Gallicyi familia znajduje się, o których dwa powyższe autentyczne attestata, iż Filip Jakób dziedzic na *Libuchowie*, zostawił Łukasza syna z Katarzyny *Siedliskiej*, brat jego młodszy Józef Franciszek stolnik Rzeczycki, zostawił z Teofili *Osuchowskiej* synów: Ignacego sędziego Latowiskiego, Wojciecha i Franciszka, i córki z Jadwigi Wiśniowskiej urodzeni. Tychże brat z Maryanny *Siedliskiej*, cześnikownej Liwskiej, 2*do voto* spłodzony, syn Wojciecha Laskowskiego, Józef Korabita Laskowski podkomorzy

nadworny J. K. Mci, z którego linji, procedencya *directe* idąca, następująca umieszcza się.

Jan Korabita Laskowski starosta Kowalski, z Anną *Krajewską* herbu *Leliwa*, spłodził syna także Jana starostę Cieszkowskiego, który wszedł w śluby małżeńskie z Konstancyą Krzysztofa z *Kunowa* Oświecima herbu *Radwan*, i Barbary z *Gaworeckich* małżonków córką, ten zostawił syna Wojciecha, który był dwóchżenny, *1mo voto* mający za sobą Jadwigę Agnieszkę dwóch imion *Wiśniowską*. *2do voto* Marcyannę *Siedliską* herbu *Ostoja*, Piotra Siedliskiego cześnika Liwskiego, i Agnieszki z *Strzeleckich* herbu *Jastrzębiec*, z Macieja *de Boly* Strzeleckiego i Marcyanny z *Pełczyc* spłodzoną córką, a Andrzeja Klemensa z *Siedliszcz* Siedleckiego, i Katarzyny z *Sobiekurskich* herbu *Poraj* wnuczką, z którą spłodził syna Józefa, ten od wieku młodego doskonaląc się w różnych naukach, starał się usilnie z tych korzyści, okazać dobrym obywatelem, i dla ojczyzny pożytecznym, dla czego przez stopnie zasług jednający sobie sławę, najprzód był komornikiem granicznym Przemyskim, potem J. C. Mci trybunalskim i sądowym przysięgłym geometrą, nareszcie podkomorzym nadwornym Króla Stanisława Augusta. Tenże pojął w stan małżeński księżniczkę Franciszkę Józefę Korybutownę *Woroniecką*, z którą miał syna Gotfryda młodo zmarłego, i córki trzy: Robertę, Gotfrydę i Eugenią. Którą to procedencyą z autentycznych dokumentów złożoną, Tabula J. C. K. Mci Gallicyjska Lwowska, ma u siebie porządnie legitimacyą podaną, której potwierdzenie i zaświadczenie następujące słowo w słowo wyraża:

„*Quo majori sua clementia, Sac. Caes. Reg. Apostolicaque majestas, pro singulari summi favoris et gratiae suae in me monumento, me ad infrascripta peragenda benignissime deputare constituerit, eo ferventiori devotione tum distinctissimo officio incumbendo, infra subscriptus praesenti literarum mearum contextu attestor. Qualiter modernus supplicans. Magnificus Josephus armorum* Korab *Laskowski camerarius granitialis Premisl. Caes. Reg. Tribunalis juratus geometra, supra exaratos praedecessores suos, tam ex linea patris, quam ex linea matris, meritis ac virtutibus in regno Poloniae perquam perspicue, plurimis et indisputabilibus demonstravit documentis, praecipue enarrantibus classicis authoribus, permulti hujus nominis dignitatibus senatoriis regni floruerunt, omnesque ejusmodi praeclara domus Laskowscianae antecessores ab antiquo bona jure haereditario possidebant, officiis capitanealibus cum jurisdictione castrensi, praerogativis districtuum, terrarum gaudebant, nulla vero cum imparibus intercessit conjunctio. Quamobrem, nihil eidem pro expetenda elevationis in altiorem statuum Sacr. Majestatis gratia obstare censeo. Adeoque testimonium sub fide nobili datum, loco juramenti, manu propria circa appensionem sigilli subscribo. Datt. Zamoscii die* 22. *Junii* 1783. *Anno Domini. J. Comes Zamojski intimus consiliarius Sacr. Caes. Reg. applicaeque Majestatis. Locus Sigilli genuini pensilis theca laminea comprehensi. Collatum et cum suo originali, de verbo ad verbum conformem esse praesentem copiam hisce attestor, actum Leopoli die* 30. *Junii* 1783. *Joan. Hausknecht mp. Caes. Reg. Appellati. Consil. et Reg. Tabul. Registrator L. S.*“ —

Z Heraldyki Wielądka, i dokumentów złożonych u wydawcy.

Syn młodszy wyżej wymienionego Józefa z *Czuchowskiej*, Franciszek dziedzic na *Ładzinie* pojął był w małżeństwo Julią *Zarembiankę* Jana i Anny z Grodzickich Zarembów córkę i z tą miał syna Felicyana dziś żyjącego. —

Laskowski *herbu Leliwa. MS. o Familiach Pruskich* o nich pisze, do których pociąga Stanisława instygatora koronnego, i podczaszego Łęczyckiego, i przydaje, że miał za sobą Zofią Pampowską. Laskowska Kazimierza Karskiego małżonka.

Laskowski *herbu Leszczyc*, w Kaliskiem województwie. Wojciech Laskowski 1632. r. Jan w zakonie naszym świątobliwe życie zakończył w Krakowie, 1624. o którym *Nadasi in anno dierum Memorab.* 20. *Julii*, świadczy, że niewinności na chrzcie świętym wziętej aż do śmierci dochował; w umartwieniu ciała, które często biczował, w nabożeństwie za dusze w czyscu, w ubóstwie i innych cnotach wytworny. Jakób 1578.

Laskowski *herbu Półkozic*, w Lubelskiem województwie: do tych *Baranowski* referuje Marcina instygatora koronnego, i wojskiego Oświecimskiego, *Const. fol.* 23. 1616. i powiada, że miał najprzód za sobą Ługowską, córkę Stanisława, z Gołuchowskiej spłodzoną, po niej Palczowską, z obiema zostawił potomstwo. Anna była za Felicyanem Białogłowskim wojskim Przemyslkim. Maryanna zakonnica Staniątecka 1701. Stanisław miał za sobą Stoińską sędziankę ziemską Lubelską, z tej było synów czterech, dwie córki.

Lasochowski *herbu Jelita*, w Krakowskiem województwie. Mikołaj Lasochowski za czasów Paprockiego. N. miał za sobą Annę Kmiciankę.

Lasocki *herbu Dołęga*. Lasotki dobra w Dobrzyńskiej ziemi, imienia domu tego były okazyą: wszakże potem z różnych dóbr pisać się poczęli, jedni z Brzezinek, drudzy z Glewa, inni z Lasoczyna, ile że się po wielu województwach rozeszli, wszędzie na dobro tej ojczyzny pracując; i lubo to dom starożytny, przecież najdawniejszego między niemi czytam w *Długoszu in Vitis Episcop. Cujavien.* Michała Lassockiego, którego z Grzymisławy syn Mikołaj, biskup Kujawski, ten kanonikiem będąc Krakowskim, imieniem Jagiełła Króla sprawił to u Marcina V. Papieża, że *per Breve Apostolicum* pozwolił, aby cała ziemia Lubelska, od Krakowskiej oderwana, do Chełmskiej dyecezyi na potem należała, 1424. *Długosz*, luboć to skutku nie wzięło, że się Krakowscy infułaci mocno przy swoim prawie oparli. W r. 1434. z innemi, posłem wysłany na Concilium Bazyleeńskie, tam przeciwko Krzyżakom praw Polskich, i Króla swego do-

stojeństwa bronił, już na ten czas dziekan Krakowski, *Długosz, Cromer lib.* 20. *Biel. f.* 347. Na sejmie Korczyńskim, Spytek Melsztyński, duchem heretyckim i furyą zapalony, gospodę jego naszedł i złupił. *Biel. fol.* 358. Już był między elektami na biskupstwo Poznańskie 1439. ale czy dla tego, że się Eugeniuszowi Papieżowi na Concilium Bazyleeńskiem mniej życzliwym pokazał, czy też dla tego, że od mniejszej części kanoników był na tę godność obrany, jako mówi *Długosz in Vitis Episcop. Posnan.* tenże, Eugeniusz inszego kompetytora nad niego przełożył. *Biel. fol.* 358. *Crom. lib.* 21. Władysław Król Polski i Węgierski, przezorną roztropność w nim zważywszy, z sobą go do Węgier wziął w roku następującym dla sekretnej rady: i nie omylił się na nim; bo za jego przemyślnym zabiegiem, Kroacya, Dalmacya, i Słowacy, Władysławowi Królowi prędko się poddali, między nim i Elżbietą Królową pokój umowiony. Jan Huniad za zaleceniem jego, hetmanem wojsk ogłoszony: W roku 1443. do Fryderyka Cesarza poselstwo sprawował, wszędzie z wielką rozsądku swego sławą. Wybrał się potem do Rzymu, gdzie u Mikołaja V. Papieża, taką cnoty i przymiotów swoich znalazł estymacyą, że go między purpuratów Rzymskich policzyć zamyślał, wprzód jednak chciał go na biskupią godność wynieść; więc po przeniesieniu Władysława Oporowskiego na arcybiskupstwo Gnieznieńskie, że Kujawska katedra wakowała, na niego ją złożył. Sprzeciwił się wprawdzie Kazimierz Król Lassockiemu, i do possessyi biskupstwa przypuścić go niechciał, nie dla tego, żeby go niegodnym sądził tej prelatury, bo i zasługi jego, i wielkie w nim dary Boskie zawsze sobie wielce szacował, ale że nad wolą jego, Papież go tą infułą uczcił; przetoż, to przez Piotra Pniewskiego kanonika Gnieznieńskiego, to przez Krzesława z Kurozwęk kasztelana Lubelskiego, i Tomasza Strzępińskiego kanonika Krakowskiego, powtórzoną legacyą u stolicy apostolskiej domagał się, żeby Gruszczyński, od niego do tej infuły nominowany, mógł się utrzymać, gdy jednak nic uprosić nie mógł, dał się snadno przez przyjacioł Lassockiego, i Zofią Królową matkę swoję, ubłagać; tym czasem Lassocki na wieczność się w roku 1450. przeniósł, w Kameryńskim kościele katedralnym pochowany: to *Damalew. in Episc. Cujav.* gdzie na jego pochwałę Długosza słowa przytacza. *Vir insignis, statura justa, capillo glauco, specie et vultu decorus, humanus, civilis, benignus, liberalis, et omnium, quicunque aliqua virtute pollebant amator; rarae prudentiae et industriae homo, festivitatis quoque singularis, ob quam Vladislao Regi Poloniae et Hungariae, et*

universis Hungariae Proceribus et Satrapis charus, universas res publicas et privatas regis, et regni Hungariae, in se unum transtulit, in maxima quoque parte, et res regni Poloniae administrabat: quem si fata diutius vivere permisissent, absque dubio, non solum Ecclesiam Vladislaviensem, cui praeerat, sed et universum regnum Poloniae, splendore singulari per suas virtutes decorasset. Jakoż i w historyi swojej, piękne mu zalecenie tenże Długosz zapisał; nigdzie jednak o jego kardynalstwie nie namienia, ale ani inni pisarze nasi, lubo Paprocki, i z niego Okolski, ten mu honor przyznają, jam już o tem mówił w pierwszym tomie. Myli się też w tem *Paprocki* i jego naśladowca *Okol.* gdy innego Mikołaja być rozumieją, tego, który był kandydatem na biskupstwo Poznańskie, od tego, który był Kujawskiem, co z Długosza poznać. W tymże z Mikołajem wieku, kwitnęli ci Lasoccy. Jerzy chorąży Dobrzyński 1436. u *Łaskiego w Statucie fol.* 140. Jan wojski Dobrzyński w tymże roku u tegoż *fol.* 141. Michał podkomorzy Dobrzyński 1451. u *Łaskiego w Statucie fol.* 82. *et* 83. ten po owej sławnej z Karambeja i Turków wiktoryi, w której między innemi Polskiemi kawalerami rycersko stawał, proporzec swój w Budzyniu, w kościele Najśw. Matki powiesił. *Biel. fol.* 373. *Długosz magnitudo Lassoc.* za żonę przypisuje mu Katarzynę z Szamotuł, z której syn Stanisław, Maciejowi Korwinowi Królowi Węgierskiemu był wielce miły, i dla ojcowskich i dla stryja Mikołaja zasług: bo mu zaślubił w dożywotnią przyjaźń Jadwigę ze krwi królewskiej idącą. Mikołaj podskarbi nadworny 1443. *Cromer lib.* 21. Michała marszałka nadwornego koronnego, podkomorzego i starostę Łęczyckiego, kładzie w roku 1466. *Magnitudo Lassoc.* na co przywodzi *Cromera lib.* 26. i *Bielski fol.* 438. jam za nim idąc, położyłem go w pierwszym tomie atoli tak Kromer jako i Bielski na tem miejscu tylko go zowią starostą Łęczyckim, a na liscie Kazimierza Króla Staniąteckiemu klasztorowi danym, zowią go i podkomorzym, i starostą Łęczyckim 1464. Jan scholastyk Gnieznieński, dziekan Kujawski, Sendomierski i Łęczycki kanonik *Scriba regius* u Kazimierza Jagiellonowicza 1479. *Cromer l.* 29. *Biel. f.* 473. *Magnit. Lassoc.* Jan Lasocki podkomorzy Poznański 1496. u *Łask. w Stat. fol.* 110. Jan z Lassoczyna kasztelan Wyszogrodzki 1496. *Statut. Mazov. fol.* 110.

W następującym zaś wieku, tych między autorami czytałem. Stanisław z Brzezia Lassocki podkomorzy Poznański, 1501. podpisał elekcyą Alexandra Króla u *Karnkowskiego de Primatu.* Zona jego Odrowążowna Szydłowiecka, *Magnit.*

Lassoc. Jakób z Brzezin kasztelan Łęczycki 1565. u *Lipskiego qu.* 3. i 1550. u *Nakiel. w Miechow. fol.* 654. i 1576. *Constit. fol.* 271. *Rojzius in Chiliasticho* chwali go z zelozyi za starożytną wiarę katolicką, i *Damalew. in Archiep. Gnesn.* miał za sobą Lezeńską herbu Nałęcz, z której dwaj synowie, Jakób proboszcz Brzeziński i Jan mąż rycerski, to *Paproc. o herb. fol.* 308. przeciwko konfederacyi *de pace religionis* 1573. gorliwie stawał, *Magnitudo Lassoc.* za żonę mu przywłaszcza Warszycką, i chorążym go Łęczyckim tytułuje. Stanisław brat Jakóba kasztelana Łęczyckiego, sam podkomorzy Łęczycki, Zbąska powiła mu trzech synów, Stanisława, Abrahama i Jana. Krzysztof drugi brat Jakóba kasztelana Łęczyckiego, kasztelan Sochaczewski, starosta Gostyński, wspominają go *Konstytucye* 1575. *fol.* 234. gdzie deputowany z województwa Łęczyckiego, podpisał elekcyą królewską. *Makowski trzy splendory.* Złączył się był dożywotnie z Szczawińską herbu Prawdzic, z którą zostawił synów i córkę Myszkowską Katarzynę wojską Oświecimską. Wojciech kasztelan Inowrocławski 1546. Jan z Glewa, o którym *Konstytucye* 1593. *fol.* 650. Tomasz kanonik Łowicki, w Dobrzyńskiem kościele fundował i wystawił kaplicę, koło roku 1559. *Magnit. Lassoc.* Tamże wspominają Jana podkomorzego Dobrzyńskiego, którego żona Naropińska kasztelanka Płocka z Kryskiej wojewodzanki Płockiej urodzona, i Jerzego chorążego Dobrzyńskiego, Piotra cześnika Dobrzyńskiego, Stanisława wojskiego Nurskiego, Jakóba miecznika Wyszogrodzkiego. Mikołaja kanonika Krakowskiego i Łowickiego, wspomina go Tylkowski w życiu S. Kostki, przyczynił fundacyi do kościoła Brzezińskiego.

W wieku siedmnastym ci kwitnęli, Marcin Lasocki, który w Zakrzewie kościół, gdy dawny Wisła poderwała, nowy swym kosztem wystawił, zszedł z tego świata 1619. *Gołębiow. Kazanie pogrzeb.* Syn jego według tegoż autora, Walentyn podkomorzy Wyszogrodzki, a przedtem sędzia ziemski, w roku 1626. złoty pierścień powiesił przy obrazie Sierpskim, *L. Paprocki fol.* 57. Ojczyzna pod czas burzy Szwedzkiej doznała wiernej jego i życzliwej chęci, gdy ją i ręką i głową ratował, czy to na sejmy posłując, czy deputacką w trybunałach funkcyą piastując, czy na komissyach, wszędzie nienadwerężony sumieniem stawał; w kościele Bodzanowskim fundacyą uczynił wieczną, aby się tam dwie msze co tydzień za dusze zmarłych odprawiały, który też kościół malowaniem ozdobił. *Gołębiow.* Zostawił synów trzech. Jeden z nich Albrycht Adryan, najprzód stolnik Wyszogrodzki, posłując z tym tytułem na sejm 1661. komissarzem

stanął na sądy fiskalne, *Constit. fol.* 3. dalej sędzia ziemski Wyszogrodzki, *Konstytucya* 1667. pozwala mu Brochów w miasteczko ufundować, *fol.* 18. a że tam kościół wielkim nakładem wystawił, i do niego wieś Plecewice zapisał, approbowała mu to Rzeczpospolita *fol.* 36. W roku 1676. już starosta Wyszogrodzki, deputowany do kwarty Rawskiej, *Constit. fol.* 21. i 1683. *fol.* 10. nakoniec kasztelan Inowrocławski, tylko trzydzieści razy, posłem stawał na walne sejmy, pięć razy deputatem na trybunał koronny, gdzie wszędzie i obrót swój, i sprawiedliwość i mądrą radę pokazał, z Agnieszki Brochowskiej herbu Prawdzic pisarzowny ziemskiej Zakrocimskiej zostawił syna Adama Franciszka, dziedzica na Brzezinach i Brochowie, starostę Wyszogrodzkiego, posłem będąc na sejm 1690. deputatem naznaczony do kwarty Rawskiej, *Constit. fol.* 19. Adam kasztelan Wyszogrodzki syn Walentego, a podobno najstarszy brat Albrychta Adryana, dwadzieścia lat i sześć ten honor na sobie piastował, przedtem zaś był chorążym Wyszogrodzkim, zażywała go ojczyzna w różnych swoich interessach, marszałkiem sądów kapturowych 1674. komissarzem do rewizyi skarbu koronnego, do granicznych kłótni, do kwarty Rawskiej, deputatem na trybunał koronny, dał dowód prawdziwej ku niej miłości, osobliwie jednak, gdy nienadwerężonym statkiem dostawając przy Janie Kazimierzu Królu, dobra swoje Kępa nazwane, na sztych i ruinę Szwedzkiej zemście podał; umarł 1681. z Konstancyi Brochowskiej córki Adama kasztelana Sochaczewskiego, tylko jednego syna miał Michała podkomorzego Wyszogrodzkiego, starostę Rzeczyckiego i Lubocheńskiego, deputowany był do kwarty z sejmu 1678. *Constit. fol.* 5. i do rewizyi ksiąg ziemskich *fol.* 35. posłując w ten czas na sejm, jako i na konwokacyą 1696. Przybrał był sobie w dożywotnią przyjaźń Barbarę Walewską wdowę po Wacławie Leszczyńskim wojewodzie Łęczyckim, i podobno z niej był syn Stanisław. Władysław kasztelan Zakrocimski, trzeci syn Walentego podkomorzego Wyszogrodzkiego, był wprzód skarbnikiem, stolnikiem, chorążym tejże ziemi: przeciwko rebellizującym Kozakom pod Batowem odważnie stawając, gdy inni tam trupem polegli, on się w niewolą dostał, z ktorej we dwie lecie i kilka miesięcy wyszedłszy, zdrową radą ojczyznie służył, czego dowodem są różnych lat ustawy koronne, synów się jego dwóch zostało, Ewaryst i Piotr, obadwa ludzie rycerscy. Jan z Brzeziny Lassocki cześnik Wyszogrodzki. *Constit.* 1662. *fol.* 25.

Jan kasztelan Zakrocimski, *Constitut.* 1601. *fol.* 728. Stanisław z Glewa, kasztelan Czerski, był wprzód kasztela-

nem Małogosckim, umarł 1621. *Starowol. in Monum.* z Warszawskich nadgrobków. Zona jego Alexandra Sapieżanka wojewodzanka Połocka, atoli *Walicki w Historyi Kodeńskiej* powiada, że to była Anna, córka Jędrzeja Sapiehy wojewody Smoleńskiego, córka z niej dostała się w małżeństwo Szyszkowskiemu kasztelanowi Wojnickiemu. *Okolski tom.* 3. *fol.* 364. drugą ten Stanisław po Sapieżance miał żonę Zofią z Bukowna herbu Jelita. Brat jego Jeremi podkomorzy Czerski 1613. r. którego córka Ewa Anna z Pszonką Adamem chorążym Chełmskim weszła w kontrakty małżeńskie; synów także jego było dwóch, Stanisław i Jan. Z tych Stanisława syn, Remigian cześnik Łomżyński, posłował na konwokacyą 1674. *Constit. fol.* 15. Synowie jego trzej, Zygmunt, Mikołaj i Marcin. Paweł Lassocki podczaszy Lubelski, żona jego Eufrozyna Firlejowna wojewodzanka Lubelska, *Okol. tom.* 2. *fol.* 130. Dorota Lasocka Balcera Lutomirskiego kasztelana Czechowskiego małżonka. *Paproc. o herb. fol.* 120. Zofia była za Samuelem Gostomskim kasztelanicem Czerskim, *Geneal. Gostoms.* Jadwiga chorążanka Wyszogrodzka za Zygmuntem Zapolskim kasztelanem Wieluńskim. *Wierzbicki Kazanie.* Kasper plac darował na konwent Brzeziński OO. Reformatom 1627. Jan w zakonie Minorum de observantia teologji professor, kaznodzieja generalny, prowincyał w swoim zakonie, jadąc na kapitułę, umarł w Awenionie 1633. *Gołębiow. Magnitud. Lassoc.* Stanisław w zakonie naszym, Króla Michała teolog, rektor kollegji w Drohiczynie. Remigian posłując na sejm 1618. deputatem stanął na trybunał Radomski. *Constit. fol.* 4. Hieronim dworzanin królewski, w kompucie dwudziestu konnych na expedycyą Moskiewską pokazał się. *Const.* 1633. *fol.* 53. Władysław sędzia Trocki, starosta Zyzmorski 1669. Kazimierz kawaler Ś. Stefana. Stanisław mąż rycerski zginął pod Bussą 1620. Grzegorz po usarsku służąc pod Chocimem 1621. Mikołaj podkomorzyc Wyszogrodzki pod Batowem 1652. Jan cześnik Łukowski 1690. Tomasz stolnik Wyszogrodzki. *Constit.* 1641. *fol.* 32. i *L. Paproc. fol.* 61. Wacław chorąży Wyszogrodzki, posłując na różne sejmy, zagęścił o sobie konstytucye koronne, osobliwie jednak, gdy z sejmu 1667. komissarzem między inszemi naznaczony był do odebrania kościoła Ś. Jakóba w Toruniu: *Constit. fol.* 39. był potem podkomorzym Zakrocimskim. *Magnitud. Lassoc.* Ten zostawił córek trzy, z których jedna zakonnica Ś. Benedykta w Sierpcu ksienią umarła. Druga Teresa tegoż zakonu ksieni Toruńska, umarła 1732. Trzecia żyła z Felixem Łączyńskim herbu Nałęcz. Wiem że ten podkomorzy i synów zostawił, od jednego z nich idzie,

Łukasz Soc. Jesu. Jan podczaszy Wyszogrodzki pod Wiedniem i indziej znaczny wojownik. *Constit.* 1690. *fol.* 19. Krzysztof najprzód podczaszy Wyszogrodzki, potem sędzia ziemski. *Constitut.* 1670. *fol.* 22. i 1683. *fol.* 12. Synowie jego Hilary, i Mikołaj Jezuita. Ludwik Antoni starosta Zakrocimski, pułkownik królewski 1697. deputat do konstytucyi, *Constit. fol.* 17. Jacek wojski Zakrocimski, Idzi na Glewie i Wylazłowie. Lasocka Macieja Gąsiorowskiego kasztelana Inowrocławskiego małżonka.

W r. 1778. Zygmunt Lasocki wojski Sierpski. — Józef wojski Bielski. — Walenty cześnik Ciechanowski. — Adam kasztelan Sochaczewski. — *Krasicki.*

Lasocki *herbu Śreniawa*, piszą się z Lasotycz. Z tych Wita i Piotra Lasockich wspomina *Paproc.* Piotr miał za sobą Zofią Bronicką herbu Ślepowron. *Paproc. in Stromat.* Franciszek w zakonie naszym młodo w Jarosławiu życie zakończył 1679. Jan w Krakowskiem 1705. O Stefanie Lasockim niektórzy rozpisali tę historyą: W batalji żywo nacierając, od szabli Tureckiej poległ: trzeciego roku gdy na pobojowsku tem rycerstwo Polskie stanęło, słyszą głowy jednej, między oglądanemi kościami, leżącej, głos: Jezus Marya. Z razu pomięszani, przecież gdy się do niej zbiegli, ta w ten sposób mówi do nich. Co się dziwujecie, chrześcijanin jestem, sługa Najśw. Matki jestem, w tej okazyi nieszczęśliwej porażony z innemi, już i na ciele i na duszy zginąć miałem, ile żem przez spowiedź sumienia mego nie oczyścił. Najśw. Matki jednak instancya za mną, tyle mi pomogła, że mi tyle i języka i życia pozwolono, pókibym przed kapłanem grzechów moich nie wyznał, przetoż proszę o niego: pytany czemby sobie na tak wielką u tej Panny świętej zasłużył łaskę, odpowiedział. Siedm świąt jej przez całe życie moje, jako najlepiej mogłem, świątobliwie obchodziłem, nigdym w te dni spowiedzi i kommunji nie opuścił, wigilie ich o chlebie i wodzie pościłem, życie nawet całe moje honorowi jej poświęciłem. Przyprowadzono księdza, po spowiedzi zamilkła. *Spanner tom.* 2. *lit. M. fol.* 29. *Rajnald. ad annum* 1415. *z Bonfiniusza historyka Węgierskiego dec.* 3. *lib.* 3. ale go ci autorowie Stefanem Losoncyuszem i *Praefectum Valachiae* zowią, nie Lasockim. N. Lasocka Władysława Karskiego małżonka.

Lasota *herbu Jelita*, w Łęczyckiem województwie. Z tych Lassotę miecznika Łęczyckiego wspomina *Paprocki* i z niego *Okolski.*

Lasota *herbu Rawicz*, w Lubelskiem województwie. Nic pewniejszego że od Goworków swoję linią prowadzą;

bo jako *Paprocki* świadczy: Goworek kasztelan Zawichojski, miał syna Lassotę kasztelana Sendomierskiego, pisze i o drugim Lassocie kasztelanie Lubelskim, roku jednak ani temu, ani temu nie przydał. Tomasz za Jagiełła Króla czasów chorąży Lubelski: tego syn Jędrzej, jam go czytał 1527. na liscie Zygmunta I. danym miastu Lubelskiemu, stolnikiem Lubelskim, kędy się podpisał, Jędrzej z Łopiennika Lassota, a na drugim liscie 1531. podsędkiem i sędzią grodzkim Lubelskim: w Lublinie nadgrobek jego, synów jego było siedmiu. Pierwszy Stanisław sekretarz królewski, podkomorzy Lubelski 1560. ten w różnych legacyach jeżdżąc do postronnych monarchów, jako do Luzytańskiego, Angielskiego, Hiszpańskiego, Francuzkiego, i Cesarza, wszystkich tych krain języka się nauczył: a Król Luzytański, tak sobie w nim ulubił, że mu w koło jego herbu łańcuch z lilji spajany przydał, u którego na spodzie róża wisi, w Lublinie przy ojcu pochowany. Drugi Jan, wziął działem na Pokuciu Sarnki i Lipicę, atoli zszedł bez potomstwa. Trzeci Mikołaj kanonik Poznański człowiek uczony. Czwarty Piotr *Miles auratus*. Piąty Dawid dworzanin Króla Augusta mąż godny. Szósty Krzysztof podczaszy Lubelski mąż wielkiej nauki, na dworze Cesarskim i Króla Augusta przepolerowany, zostawił potomstwo syny i córki. Siódmy Jędrzej łowczy Lubelski, zasłużony w różnych funkcyach ojczyznie, córka jego była za Janem Borkowskim herbu Nowina. Siostry tych siedmiu braci, cztery, Barbara Malicka, Beata Rachańska chorążyna Bełzka, Helena Łysakowska podkomorzyna Nurska, Dorota za Krzysztofem Buchowskim. Stefan 1674. w Wołyńskiem województwie. Niewiem czy tu należy Lasocianka kanclerzanka Opolska, Jana Hermana Kochcickiego małżonka. N. była za Alexandrem Mokosiejem Denisko.

W r. 1788. Karol Lasota horodniczy Nowogrodzki. — *Krasicki.*

Duńczewski w herbarzu Tomie II. pisząc o Lasotach utrzymuje że Lasotowie i Lasotowiczowie w Litwie są jednego domu i herbu, i tak początek Lasotowiczów wyprowadza: — Alexander Lasota, łowczy Lubelski, mający dobra swoje w Sendomierskiem i Lubelskiem województwie, spłodził synów dwóch, Szymona i Sylwestra: ten Sylwester zabiwszy szlachcica wyjechał do Litwy, i lubo nazwał się Lasotowicz, pisał się jednak Lasota Lasotowicz. Był za buławy Paca bunczucznym, około r. 1689. Spłodził z *Smietankowną* Jana w województwie Sendomierskiem, po śmierci którego Sylwestra dziada, Jan ojciec Józefa Lasoty Lasotowicza, skarbnika Smoleńskiego żyjącego w roku 1751. z fortuny za konwikcyą Bombeka wypędzony został i tam folwark ich Wulka nazwany *hacret.* Jan pomieniony miał za sobą *Słowińską*, i z nią spłodził Stanisława, brata rodzonego Józefa wspomnionego, który będąc pod Grandmuszkieterami, *post fata*

Najjaśniejszego Augusta II. dostał się do Saxonji, i tam wojskową służbę kontynował w szarzy officerskiej. Józef skarbnik Smoleński *motivo* spadłej po bratach matki swojej i wujach Słowińskich sukcessyi, na Białej Rusi znajdował się, gdy to pisane, gdzie posiadaczem dóbr zostając, pisał się podobnie, tak jako dziad i ojciec, Lasota Lasotowicz. —

Lasowski *herbu Osoria*, w Sieradzkiem województwie. Róża Lassowska zakonnica u wszystkich SS. we Lwowie.

Lasowski *herbu Szeliga*, w ziemi Wieluńskiej. Jan Lassowski wojski Wieluński 1610. drugi tegoż imienia 1661. *Constit. fol.* 11. Franciszek w zakonie naszym.

Latalski *herbu Prawdzic.* Zdawna pisali się hrabiami z Łabiszyna. Jędrzej, czyli raczej jako *Długosz l.* 10. mówi, Wojciech z Łabiszyna wojewoda Brzeski Kujawski, 1383. gdzie go szwagrem zowie Domarata z Pierzchna kasztelana Poznańskiego i generała Wielkopolskiego herbu Grzymała. Maciej z Łabiszyna wojewoda Brzeski Kujawski, u *Łaskiego w Statut. fol.* 127. w roku 1413. i w roku 1421. u tegoż *fol.* 171. ten za Władysława Jagiełła wiele i mężnie przeciwko Krzyżakom dokazywał, *Długosz lib.* 11. wszakże go tam herbu Topor być powiada, czy to przez omyłkę, czy też że jeszcze na ten czas Łabiszyn, w domu Toporczyków dziedziczył, a potem się znać przez sukcessyą w dom Prawdziców przeniósł, zgadnąć nie mogę. Jam też Macieja z Łabiszyna między wojewodami Inowrocławskiemi po te czasy położył, ale rozumiem, że to tenże sam był Maciej, ale że trudno rozeznać tam tych wieków, między wojewodami Brzeskiemi i Kujawskiemi i Inowrocławskiemi, ile że tak tym, jako i tym, ten tytuł dawano: *Vladislaviensis Palatinus.* Mateusza z Łabiszyna, biskupa Tussyńskiego w księztwie Siedmiogrodzkiem, na tę stolicę podwyższonego, w roku 1445. wspomina *Vadingus in Annal. Minorum*, *pod rokiem* 1455. *num.* 78. co być może, że tam zaszedłszy z Władysławem Królem Polskim i Węgierskim, tę nominacyą otrzymał. Jan z Łabiszyna kasztelan Inowrocławski 1459. r. *Starowol. in Bellat. Sarmat. fol.* 95. Marcina Łabiszyńskiego chwali, że pod Koronowem mężnie stawał. Janusz Latalski kasztelan Gnieznieński 1504. i 1505. i 1512. *Łaski Stat. fol.* 112. *et* 120. Jan najprzód sekretarz królewski, potem kanclerz u Królowy Elżbiety, proboszcz Gnieznieński Krakowski Poznański i Łęczycki, wstąpił na biskupstwo Poznańskie 1525. na tem siedząc lat dziesięć, przeniesiony na Krakowskie 1535. tu nic zabawiwszy tylko dwie lecie, arcybiskupem Gnieznieńskim i prymasem wyniesiony 1537. w roku 1540. wieku swego 77 przeniósł się na wieczność. Krzycki napisał o nim uszczypliwe epigrammata, atoli są, którzy powiadają, że to z niesnaski,

którą miał z tym Latalskim, uczynił, że go podszedł do infuły Poznańskiej; przecież inni dosyć mu obszerne pochwały zapisali, że synod w archidyecezyi złożywszy, wiele na nim świątobliwych praw ustanowił, że był szczerością tchnący, na poddanych łaskawy, wszystkim przystępny, ojczyznę kochający, siła budynków, to ogniem, to laty nadwerężonych, restaurował. W Wolborzu na kaznodziejów fundacyi przyczynił, w roku 1530. w Poznaniu komissyi prezydował z postronnemi ablegatami. *Biel. fol.* 562. *Starowol. in Episcop. Crac. Damalew. in Archiepisc. Gnesnen. Treter. in Episc. Posnan. Kącki*, *Paprocki etc.*

Janusz z Łabiszyna Latalski wojewoda Poznański, starosta Człuchowski, z Inowrocławskiego województwa przeniósł się na to 1539. *Okolski* go bratem zowie Jana arcybiskupa Gnieznieńskiego, gdzie z *Bielskiego karty* 560. powiada; że gdy pod Oczakowem w roku 1529. na Tatarów mężnem sercem naciera, od nich był w niewolą wzięty, z której nie prędzej wyszedł, aż od tego arcybiskupa okupiony. W roku 1538. poseł Zygmunta I. do dotarcia małżeńskiego kontraktu między Zygmuntem Augustem i Elżbietą Austryaczką, *Bielski fol.* 579. w r. 1542. jeździł dla sprowadzenia jej *fol.* 584. był oraz kawalerem Jerozolimitańskim, a w r. 1557. życie to śmiertelne zakończył. *MS. Cracov. Dom. Profess. Cracov.* W wierze katolickiej nieprzełamany. *Rojzius in Chiliast. Paproccki o herb. fol.* 222. o córce jego namienia, że się w małżeństwo dostała Janowi Krotowskiemu wojewodzie Inowrocławskiemu. Synów zaś jego było trzech. Stanisław starosta Inowrocławski i Człuchowski, dziedzic na Łabiszynie, z księżniczką Pomorską nie zostawił tylko jednę córkę, Jędrzejowi Czarnkowskiemu wojewodzie Kaliskiemu dożywotnie zaślubioną. *Duryew. fol.* 58. *M. Konopat.* Jan rotmistrz sławny, dziedzic na Łopiennie, z zjazdu Warszawskiego jeździł w legacyi do książąt Pomorskich i Brandeburczyka 1572. *Biel. fol.* 656. i w inszych usługach ojczyzny stracił wielką fortunę ojczystą; miał za sobą Jarantownę Brudzewską herbu Pomian wojewodziankę Łęczycką, z której zostały się dwie córki. Jerzy trzeci tych brat, dziedzic na Dębnicy umarł 1573. zostawił potomstwo, synów i córki, o jednej córce jego namienia *Okolski tom.* 2. *fol.* 305. że była Dorota za Wawrzeńcem Chlewickim herbu Odrowąż: luboć ten autor: miasto tego, co miał napisać, córka Jerzego wojewodzica, on napisał wojewody Poznańskiego. Jerzy brat stryjeczny Janusza wojewody według *Paproc.* i *Okol.* kasztelan Łęczycki, ale go ja u *Nakielskiego w Miechov. f.* 604. tylko czytam kasztelanem Lędzkim w roku 1550. i 1538. na

liscie danym miastu Lubelskiemu. Zygmunt August w swoim liscie mówi o nim, *Manu fortis et impiger ad omnia militaria munia:* synowie jego pisali się z Latalic, to jest Stanisław i Mikołaj, których *Oracye wydrukowane znajdziesz tom.* 2. *Orati. Argen.* N. Latalska była za Pudwelsem. N. Latalski miał za sobą Krokowską sędziankę Pucką, *MS. de Famil. Pruss.* drugi Eleonorę Działyńską kasztelankę Brzeską Kujawską. Jadwiga hrabianka z Łabiszyna Latalska, Gabryela Rydzyńskiego małżonka. N. Jędrzeja Reja starosty Libuskiego. Jerzy, jest w druku jego *Oratio panegyrica, qua Regi Stephano gratulatur victoriam de Moschis* 1582. *in 4to Tigur.* Są temi czasy Latalscy w Sieradzkiem województwie.

Latoszyński *herbu Gryf*, w Pilznieńskim powiecie. Nic pewniejszego, że od Teodora Cedra herbu Gryf wojewody Krakowskiego, swój początek wzięli: temu bowiem Leszek Czarny książę Krakowski, Sendomierski i Sieradzki, w roku 1287. Latoszyn zupełnem prawem w rekompensę wojennych prac puścił. O czem kładzie przywilej *Nakiel. u Miechow. fol.* 41. *Paprocki* i *Okol.*, do których odsyłam: tam go zowią *Miles Ceder filius Sventoslai.* roku potem 1339. kwitnął Abraham Ceder, od którego Firlej dóbr nabył. Od tych tedy dóbr pisać się poczęli Latoszyńscy; mężowie nie tylko w ojczyznie, ale i u postronnych narodów Marsowemi dziełami znaczni. Jan z Latoszyna kanonik Krakowski w roku 1486. którego na listach klasztoru Miechowskiego kładą *inter praesentes u Nakiel. fol.* 547. i w konstytucyach synodu prowincyalnego wydanych 1630. Piotr pod Warną życie swoje na szańc wystawił, w niewolą od Turków wzięty, z której potem wyszedł. *Cromer lib.* 21. *Bielski fol.* 381. Kilian kawaler Jerozolimitański, w ślady Jaxów przodków swoich wstępując, dwa razy daleką do Palestyny peregrynacyą odprawował, kędy wszystkie miejsca krwią i ciałem Chrystusowem poświęcone nabożnie zwiedziwszy, od Wilhelma de Syracusis kawalerem Bożogrobskim uczyniony w roku 1534. O czem jest list u *Paproc. fol.* 81. i u *Nakiel. fol.* 47. Było potem za czasów Paprockiego trzech braci rodzonych, Adam z Jordanowną bezpotomny. Kilian który na Podolu osiadł, rotmistrzem z konwokacyi Warszawskiej na obronę granic Ruskich przez *Konstytucyą* 1587. *fol.* 417. deputowany, życiem i fortuną ojczyznę zastawiał, z Służeńską pamiętnego rotmistrza córką, cnoty swojej nieodrodnych zostawił potomków. Józef dziedzic na Latoszynie sędzia kapturowy Sendomierski 1587. *Constit. fol.* 425. potem podwojewodzy, nakoniec podczaszy Krakowski, cóżkolwiek bądź, że *Okolski*, dwóch z jednego Józefów uczynił, młodsze lata na różnych

expedycyach przepędziwszy, dalsze przy różnych funkcyach ojczyznie poświęcił, już posłując na sejmy, już marszałkując w trybunale koronnym, dopędził kresu śmiertelności 1611. w Krakowie u S. Trojcy w kaplicy Ligęzińskiej pochowany, Magdalena Łyczkowna herbu Sulima, krom synów, trzy mu córki powiła, jedna z nich Anna Adama Misiowskiego, druga Zofia, najprzód Samuela Niewiarowskiego, po nim Hieronima Kazanowskiego chorążego Sendomierskiego: trzecia Apollinara Jana Pisarskiego, a po nim Jacka Lanckorońskiego kasztelana Przemysłkiego, małżonki. *Baranow.* Józefa Latoszyńskiego cześnika Lwowskiego, i żonę jego Taranowską herbu Belina wspomina *Okolski tom.* 1. *fol.* 36. Adam w Sendomierskiem. Maryanna Latoszyńska Glińskiemu stolnikowi Sendomierskiemu zaślubiona, żyła 1673.

Latyczyński *herbu Hołobog*, w Chełmskiej ziemi. Zygmunta Latyczyńskiego wspomina *Długosz* w roku 1459. *lib.* 13. N. Latyczyński miał za sobą Sienicką herbu Bończa podkomorzankę Bełzką, z tej była córka Zamojska *sterilis*, i syn Krzysztof, którego potomstwo, Bogumiła Gorzkowska, Zbigniew *sterilis* i Piotr, od tego potomstwo zostało. N. Latyczyński miał za sobą Urowiecką, od której wnuk Zygmunt Latyczyński, z Suchodolskiej spłodził dwie córki, Hulewiczową i Rajską cześnikową Połocką. *Geneal. Sienic.*

Lauxmin *herbu Dąbrowa.* Według *Kojałow. in MS.* kwitną w księztwie Zmudzkiem. Jędrzej Lauxmin za czasów Augusta I. Króla Polskiego, Jerzy syn jego komornikiem był Zmudzkim, pod Połockiem mężnie stawał. Synów jego było trzech, Jan Lauxmin za Zygmunta III. służąc żołnierską, zabity w Moskwie. Mikołaj mąż rycerski z Chodkiewiczem pod Kircholmem. Zygmunt w zakonie naszym doktor teologji, w Greckiem języku biegły, rządził kollegia, Połockie, Płockie, i w Krozach: są w druku, jego *Ars Oratoria*, *Grammatica Graeca*, *Controversiae de fide.*

Lawdański *herbu Jastrzębiec. Ks. Kojałow. in MS.* świadczy o nich, że są w Upitskim powiecie, w województwie Wileńskiem i na Zmudzi, zowią się Lawdańskiemi od kraju nazwanego Lawda w księztwie Zmudzkiem. Mikołaj 1621. Stanisław Lawdański 1648. Laudański Stegwił, Stanisław podstoli Upitski, Piotr oboźny i poseł powiatu Upitskiego 1674.

W roku 1788. Jerzy Lawdański pisarz grodzki Rosieński na Żmudzi. — *Krasicki.*

Lazański *herbu Jastrzębiec*, domyślam się tylko że się tym herbem pieczętują, ile że Jastrzębiec herb, inaczej

się zowie Lazanki. Kasper Antoni Lazański kanonik Kijowski, deputat na trybunał koronny 1694.

Lazarowicz *herbu Kościesza.* Michał Lazarowicz nobilitowany dla męztwa na sejmie 1662. *Constit. fol.* 40. N. Lazarowiczowna była za Janem Piszczańskim. Tomasz Lazarowicz skarbnik Mścisławski sędzia grodzki Rzeczycki, miał za sobą Zofią de Raes córkę Henryka, z niej się zostało synów dwóch, Stanisław, który z Przecławską, tylko córkę zostawił, i Józef porucznik, który z Bielikowiczowną ma potomstwo, z córek zaś Katarzyna żyła z Przecławskim, i od tej sukcessorów jest nie mało, druga za Antonim Rymszą oboźnym Nowogrodzkim.

Lebel. Jan Zygmunt von Lebel oberszter i dworzanin Jana III. i brat jego rodzony Jan obersztерleitnant, indygenat otrzymali na sejmie 1676. *Constit. fol.* 58. co i druga 1678. *fol.* 28. *Konstytucya* approbowała.

Lebowski. Jakób Lebowski sądowy i rotmistrz Mirachowski w Prusiech 1699.

Ledochowski *herbu Saława*, w Wołyńskiem województwie. Deniska Leduchowskiego wspomina *Metryka Wołyńska* 1528. r. Samuel sędzia ziemski Krzemieniecki. Jan, Jerzy i Samuel podpisali elekcyą Władysława IV. Stefan najprzód Bracławski, a potem Wołyński kasztelan 1676. Franciszek najprzód podkomorzy Krzemieniecki, poseł z województwa Wołyńskiego na konwokacyą 1696. potem kasztelan Wołyński, miał za sobą Siemiaszkownę, z której syn starosta Włodzimierski, córka Rozalia czy Salomea, najprzód Jana Potockiego podstolego Kijowskiego, potem Popiela starosty Tuczampskiego małżonka. Stanisław brat jego także podkomorzy Krzemieniecki, marszałek trybunału koronnego w r. 1701. a potem skonfederowanej Rzeczypospolitej marszałek; tak obadwa te urzędy piastował, że i w sądach nieskorrumpowany, samej tylko sprawiedliwości upatrywał, i we wszystkich swoich akcyach jedynie na to dążył, żeby ojczyznę, nienadwerężnie przy swoich prawach i swobodach utrzymał, w czem tak pracował, że mu i sama przeciwna strona to z chęcią przyznawała, że bez porównania wielki człowiek, i bez interesu kochający syn ojczyznę: w roku 1717. marszałkował w izbie poselskiej, i ustawą koronną utwierdził to, co związane przy wolności umówiły serca. Fortuny swojej i zdrowia nie żałował, co mu wdzięczna nadgradzając Pańska łaska, województwo Wołyńskie konferowała, na którem umarł 1725. nieśmiertelnej pamięci godzien, pochowany w Podkamieniu, kędy kościół jego szczodrobliwością powstał. W Chociniu dobrach swoich OO. Trynitarzów fundował; szczegól-

niej do Najśw. Matki nabożny, na której Święto Niepokalanego Poczęcia do Łucka, zaprosiwszy w komitywę z sobą rycerstwo Wołyńskie, zjeżdżał, mąż pobożności wielkiej, rozsądku wytwornego, ludzkości nie porównanej; miał za sobą Maryannę Wielhorską kasztelankę Wołyńską, wszakże z nią żadnego potomstwa nie zostawił. Był i trzeci ich brat Felicyan ale bezdzietny umarł. Jakób na Leduchowie i Warkowicach dziedzic, z żoną swoją Maryanną Szaszewską, podstoli Drohicki, fundowali konwent OO. Bernardynów w Warkowicach 1733. N. podstoli Wołyński, żona jego księżniczka Czetwertyńska: Józef chorąży Łomżyński pojął Helenę Rotaryuszownę podkomorzankę Wendeńską. N. miał za sobą Maryannę Frykaczownę, drugi Teresę Boguszownę. N. miecznik Wołyński Teresę Tarnowską herbu Rolicz kasztelankę Rypińską. Teresa Ledochowska była za Malińskim cześnikiem Wołyńskim. N. za Dymitrem Dyakowskim, N. za Samuelem Naboreckim cześnikiem Bracławskim rotmistrzem królewskim.

Rodzina Ledochowskich szczyci się klejnotem Szaława, którego to herbu początek równie jak i nazwa są opisane w dziele Paprockiego, *Gniazdo Cnoty* roku 1578. wydane na str. 209. *) — Według podania, tego najpierwszego u nas i prawdziwie heraldycznego pisarza, wywód ten jest następujący: — Włodzimierz Wielki, książe Ruski mając zamiar porzucić obrzędy bałwochwalstwa, wahał się co do wyboru religji. W tej niepewności wyprawił posłów tak na wschód jako i na zachód Europy, pragnąc przez nich dowiedzić się o zaletach lub wadach rozdwojonego już w tenczas kościoła Chrześcijańskiego. Posłowie ci za powrotem zgadzali się na pierwszeństwo kościoła wschodniego, nie szczędząc najwyższych pochwał dla religji Chrześcijańskiej w powszechności. — Dworzanie Włodzimierza zostający jeszcze w błędach bałwochwalczych, słysząc te pochwały szydzili z nich. Oburzony takowem szyderstwem jeden z posłów nazwiskiem Halka spowinowacony z rodziną książąt panujących, wyzwał trzech z pomiędzy szyderców na pojedynek, w którym przy oczywistej pomocy Boga, położywszy wszystkich trzech trupem, był powodem iż wielu z pogan, a podobno i sam Włodzimierz uniesiony tak cudownem zwycięztwem przyjął religiję Chrześcijańską w r. 987.

Walka jednego przeciwko trzem zjednała Halce u jednych nazwisko *szalonego*, *szaleńca* a u innych *naworotnika* (nawróconego). Włodzimierz nadał mu tedy na pamiątkę tego zwycięztwa herb *Saława* czyli *Szaława* którego to nazwania niektórzy pisarze podają za źródłosłów, wyraz Sławiański *Sława* co też znaczy *cześć, szczęśliwość niebieska*. Herb ten nazywany bywa podobnież Naworotnikiem.

Potomkowie Halki mieszkali jak się to okazuje z Marcina Bielskiego kroniki pod rokiem 1300. (Tom XIII. kar. 8. wydania Gałęzowskiego) początkowo w okolicy Kijowa, poźniej obrali sobie sie-

*) Patrz takie niżej pod *Saława*.

dlisko na Rusi Czerwonej. Jeszcze w XVI. wieku żyli Halkowie, w województwie Ruskiem i sąsiednich prowincyach; czego mamy dowód w Okolskim karta 87. który przytacza nagrobek Stanisława Halki zmarłego 1600. roku.

Według dawniejszego zwyczaju, familie dzieląc się majątkiem lub nabywając nowe posiadłości zmieniały swe nazwiska na inne, przyjęte od nazwy włości; herb tylko zostawał skazówką wspólnego szczepu. Tym sposobem Halków czyli Sławitów familia rozplenita się w trzy rodziny to jest: Swirskich, Strzyzów i Ledochowskich osiadłych na *Ledochowie* i *Krupie.*

Najświetniejszą gałęzią Sławitów jest szczep Halków na Ledochowie czyli Ledochowskich według zakończenia używanego od XV. i XVI. wieku.

Nestor Halka występuje w XIV. wieku jako naczelnik tej rodziny. Walczył on mężnie przeciwko Litwinom. O jego czynach znajdujemy wzmiankę w dziele ks. Waler. Gruszyńskiego (Nauki duchowne i świecko obyczajowe w Berdyczewie r. 1774. str. 6.) — Król Kazimierz Wielki w nagrodę zasług nadał Nestorowi Halce dobra Ledóchów w województwie Wołyńskiem, powiecie Krzemienieckim położone i od tych to dóbr gałęź ta Halków przyjęła nazwisko Ledochowskich (Obacz dokument pod N. 53. z archivum Klimontowskiego).

Iwan i Wacław z Ledóchowa Sławici wsławili się męztwem w wyprawach przeciwko Krzyżakom za Władysława Jagiełły.

Paweł, Jacek i Bohdan z Ledóchowa Sławici podług zaszczytnej o nich wzmianki pisarzów historycznych, kwitnęli w XV. wieku.

Gniewosz na Ledóchowie Ledóchowski był sekretarzem Zygmunta I. i pierwszym komissarzem do rozgraniczenia ziem Ruskich i W. Ks. Lit. — Słynął on też i za Zygmunta Augusta. Według dokumentu który obejmuje dekret królewskich komissarzy od dwóch Królów Zygmunta I. i Zygmunta Augusta wyznaczonych, Ledóchowscy nazywani są Comites, tytuł, którego dodawano do wszystkich najznakomitszych urzędów. Równie i Król Zygmunt III. w przywileju wydanym Samuelowi Ledóchowskiemu na zaprowadzenie Jarmarków w Ledóchowie nazywa go Comes. — Prócz wyżej wymienionych szczegółów historycznych czerpanych w dziełach celniejszych pisarzów polskich, archivum familijne hrabiów Ledóchowskich w Klimontowie posiada od końca XVI. wieku ciągły i zupełny zbiór dowodów wskazujący jasno nieprzerwane przez ośm pokoleń pochodzenie członków tego domu dziś istniejących; a przy tem wspomnione papiery przekonywają o związku tej familji z najprzedniejszemi domami w Polszcze.

I. Makary Ledóchowski piastował urząd pisarza ziemskiego Krzemienieckiego a po zgonie jego syn tegoż:

II. Samuel Ledóchowski otrzymał to samo pisarstwo Krzemienieckie na mocy przywileju Króla Zygmunta III. z d. 3. Grudnia 1612. r. Ów Samuel miał za żonę Elżbietę córkę Wojciecha z wielkich *Staniszewic* Staniszewskiego J. K. Mci klucznika Łuckiego.

Jan, Jerzy i dopiero co wspomniony Samuel podpisali elekcyą Króla Władysława. I tenże Samuel miał czterech synów w małżeństwie ze *Staniszewską* spłodzonych; z których mianowicie:

III. 1. Samuel. W r. 1665. powołany był listem Króla Jana Kazimierza na komissarza do traktatów z Rossyą w Krasnie odbyć się mających. — 2. Kazimierz, w r. 1685. z rotmistrza mianowany chorążym Czerniechowskim. — 3. Marcin. Wspomniany jest jako podchorąży Krzemieniecki (jak wyżej *Niesiecki*, i w dziele Ks. Gruszcz i w Okrągu Mądrości str. 9.). — 4. Stefan. W r. 1659. mianowany przez Króla Jana Kazimierza podkomorzym Krzemienieckim. W r. 1673. tenże Stefan jest już kasztelanem Bracławskim, otrzymawszy tę godność od Króla Michała, nadającego mu dobra *Buga* pod miastem Biały Kamień. W roku 1675. posunięty na kasztelanią Wołyńską według oryginalnego dyplomatu Króla Jana III. Zostawał w wielkiem znaczeniu tak u Króla jak i u obywateli. Dowodem tego jest list Eleonory wdowy po Michale Królu, córki Ferdynanda III. Cesarza Niemieckiego, nadto listy Króla Jana. Stefan miał za żonę Annę z Leszna *Srzedzińską* podczaszankę Halicką i z tej czterech synów, temi byli:

IV. 1. Felicyan, pułkownik. — 2. Kazimierz, rotmistrz. Obadwaj polegli pod Wiedniem 1683. r. — 3. Stanisław. Był marszałkiem głównego trybunału koronnego w r. 1701. (*Niesiecki* wyżej.) Był także marszałkiem pamiętnej w r. 1715. konfederacyi Tarnogrodzkiej i tam pozyskał przydomek: *Indefessus libertatis propugnator ac patriae pater* (nieznużonego swobód obrońcy i ojca ojczyzny). Marszałkował podobnież na sejmie Niemy zwanym 1717. r. W końcu powołany został na wojewodę Czerniechowskiego. — 4. Franciszek, rotmistrz J. K. Mci. Miał za sobą Helenę *Siemiaszkownę*. Otrzymał zatwierdzenie dożywocia na wsiach królewskich *Pleszowa* i *Czeczeniowce* w powiecie Krzemienieckim. Tenże r. 1689. 19. Lipca mianowany podstolim Wołyńskim, a w roku 1692. 10. Maja podkomorzym Krzemienieckim. W liscie nadawczym dóbr *Jetlikowice* w dożywocie przez Augusta II. z roku 1698. 16. Sierpnia tytułowany jest kasztelanem Wołyńskim. Umarł w roku 1704. zostawił następujące potomstwo: Stefana, Salomeę, Rozalię, Michała, Teresę, Adama.

V. 1. Stefan był podstolim Wołyńskim. — 2. Salomea. Pierwszego ślubu Jana Potockiego podstolego Kijowskiego w 1721. powtórnego, Kazimierza Kamińskiego cześnika Łukowskiego małżonka. — 3. Rozalia. Zaślubiona Jerzemu Olszańskiemu staroście i chorążemu Owruckiemu. — 4. Michał. Miał za sobą *Rzewuskę*, córkę znanego w kraju pod nazwiskiem *Brodatego*. Zostawił po sobie trzech synów: Stanisława, Felixa i Benedykta. Benedykt starosta Nowosielecki był podobnież ojcem trzech synów: Ignacego, Karola i Jana. — 5. Teresa. Żona Karczewskiego kasztelanica Halickiego. — 6. Adam. Zaślubiony był z Maryą *Wierzbowską* starościanką Szatkowską. Roku 1703. mianowany dowódzcą chorągwi pancernej. R. 1745. starostą Włodzimierskim. W roku 1748. nazwany kasztelanem Wołyńskim. —

VI. 1. Anna, córka Adama Ledoch. zaślubiona Popielowi kasztelanowi Lwowskiemu. — 2. Franciszek, syn Adama. Urodził się 1728. Jako starościc Włodzimierski, poślubił Ludwikę grafownę *Dönhoff* kasztelankę Sieradzką, praprawnuczkę Jerzego hrabi z Tęczyna Ossolińskiego, *Ducis in Ossolin*. — W roku 1765. 22. Marca mianowany Franciszek Ledóchowski podkomo-

rzym królewskim (Aulicus Regius) następnie rotmistrzem chorągwi pancernej, a roku 1775. kawalerem orderu S. Stanisława. Nakoniec d. 4. Grudnia 1776. wojewodą Czerniechowskim, w tymże czasie zaszczycony orderem Orła białego. Nie przyjmował żadnego sobie ofiarowanego urzędu czynnego widząc wzmagającą się w ojczyznie obcą przemoc i wyniósł się za granicę. Z jego licznych dzieci następujące tylko przeżyli o wiele resztę swego rodzeństwa.

VII. 1. Anna, zaślubiona Michałowi Czapskiemu wojewodzie Malborgskiemu, zeszła z tego świata w Warszawie r. 1837. doczekawszy się sędziwego wieku. — 2. Maryanna. Połączona ślubem małżeńskim z Tomaszem z Witoldów Alexandrowiczem kasztelanem a poźniej wojewodą Podlaskim, marszałkiem na dworze Króla Stanisława Augusta. Będąc zaszczyconą godnością damy pałacowej (*Dame du Palais*) i damy orderu Krzyża Gwiazdzistego, umarła w Wiedniu roku 1826. — 3. Apollonia. Była małżonką Tomasza Ursyn Ostrowskiego, kasztelana Czerskiego, podskarbiego koronnego, a któren za rządów Pruskich zaszczycony został z swem potomstwem godnością hrabiego przez Fryderyka Wilhelma III. w końcu Frederyk August Król Saski, wyniósł go na prezesa senatu Królestwa Polskiego. — 4. Antoni, Filip, Michał hrabia Ledóchowski urodzony 1755. roku. Obdarzony został starostwem Hajsyńskiem, następnie orderem S. Stanisława. Był posłem województwa Czerniechowskiego na sejm Czteroletni. — W roku 1800. wyniesiony na dostojność hrabiego Państwa Rzymskiego wraz z potomstwem. W roku 1809. mianowany kawalerem Wielkiego Krzyża orderu Leopolda. W roku 1822. wstąpiwszy do zgromadzenia Ks.Ks. Missyonarzy w Warszawie w 81 roku życia umarł na dnia 11. Listopada 1835. r. Zostawił po sobie czterech synów i dwie córki spłodzone z Julią hrabianką *Ostrowską* pierworodną córką dopiero co wspomnionego prezesa senatu.

VIII. 1. Józef Zacharyasz hrabia Ledóchowski rodził się 1786. roku. Po rok 1831. szambelanem dworu Królestwa Polskiego. Ożenił się 1818. roku z Maryą *Zakrzewską* córką marszałka Taraszczańskiego, a potomstwo ich następujące: — *a*) Julian, porucznik hułanów wojsk. C. K. Austryackich. — *b*) Helena małżonka Atanazego hrabi Miączyńskiego. — *c*) Mieczysław. — *d*) Jan. — *e*) Antoni. — 2. Apollonia. Pierwszego ślubu hrabina Witold Alexandrowiczowa, drugiego małżonka Józefa Ledóchowskiego starosty Bronowskiego. — 3. Ignacy Hilary urodzony 1789. r. pułkownik artyllery gwardyi Królewsko-Polskiej aż po 1831. Wdowiec po Ludwice z *Gorskich* córce starosty Wiekrznańskiego z której miał dziś żyjących dzieci troje: — *a*) Józef. — *b*) Antoni. — *c*) Ludwika. — 4. Tadeusz generał major i szambelan w służbie Cesarsko-Austryackiej. — 5. Izabella małżonka Wiktora Rembielińskiego senatora kasztelana Królestwa Polskiego po rok 1831. — 6. Tymoteusz, major huzarów i szambelan służbowy J. C. Wysokości arcy-księcia Franciszka Karola.

Oprócz linji Ledóchowskich pochodzącej jakieśmy wykazali wprost od Makarego a której na teraz główne siedlisko w województwie Sendomierskiem, znani na Wołyniu i na Podlasiu Ledóchowscy są wszyscy z tamtymi z jednego szczepu i tegoż samego herbu. Ci ostatni równie jak tamci poszczycić się mogą iż liczyli w kilku

następnych po sobie pokoleniach senatorów i innych wysokich urzędników Korony i że podobnież połączeni byli z pierwszemi domami w kraju. —

Ledochowscy od najdawniejszych czasów używali herbu *Szaława*, tak jak i inne familie, i dopiero od czasu w którym ciż Ledochowscy dostąpili godności hrabiostwa Państwa Rzymskiego czyli Cesarstwa Niemieckiego, zaszła nieznaczna zmiana przy ich herbie dziedzicznym, któren według osnowy dyplomatu Cesarskiego, ma być takowy: Pawęza koloru niebieskiego, złotym obwodem otoczona, wewnątrz której okrąg trzema złotemi krzyżami kawalerskiemi w kształcie prostego trójgranu obsadzony tak, że wyższy krzyżyk prostopadle umieszczony, dwa zaś inne z obu boków ukośnie ku sobie położone. — Pawęza hrabiowską koroną nakryta, na której się wspiera w sposobie przyłbicy postawiony, złotą koroną uwieńczony, złoto-niebieskiem z obu stron zwieszonem przykryciem, ozdobiony rycerski szyszak, obrucony przodem z swoim złotym łańcuchem na szyi; na koronie hełmu ukazuje się zgięta, uzbrojona, miecz goły z rękojeścią złotą do cięcia trzymająca ręka prawa. Tarczę trzymający rycerze na bok się patrzą, stoją w szyszakach piórami czerwonemi ozdobionych, mając broń z rękojeściami złotemi na paskach czarnych do boku przypasaną, a wolną ręką na biodrach wspierają się. — *Z dokumentów znajdujących się w archiwum familijnem w Klimontowie*, *a przesłanych wydawcy*. —

Wielądek w heraldyce uczyniwszy dosyć obszerny opis tej familji, niezewszystkim jednak zgadzający się z powyżej umieszczonym, w końcu dołączył jeszcze następujących, niewiadomo jednak czy z tej, lub innej linji pochodzących: —

Stefan pułkownik wojsk koronnych. — Andrzej podstoli Wołyński, żona jego księżniczka *Czetwertyńska*. Drugi Andrzej pułkownik znaku pancernego. — Jan chorąży Łomżyński, pojął w małżeństwo Helenę *Rotaryuszownę* podkomorzankę Wendeńską których synowie: Tomasz, Jan, Dymitr i Alexander. — Jan miał za sobą *Bętkowską*, z której syn Ignacy brygadyer kawaleryi narodowej. — Drugi Jan miał za sobą Maryannę *Tolkanownę*. — Jerzy Ledochowski regimentarz wojsk koron. — Wojciech Ledochowski miecznik Wołyński, którego małżonka Teresa *Tarnowska* herbu *Rolicz* kasztelanka Rypińska. — Samuel Ledochowski podsędek Krzemieniecki z N. *Siemaszkowną*, spłodził synów trzech: Józefa, Franciszka i Jana. — 1. Józef Ledochowski starosta Karlikowski, z Konstancyą *Alexandrowiczowną*, Marcina Alexandrowicza chorążego Bełzkiego córką, zostawił potomstwo synów dwóch: Mikołaja kasztelana Lubaczewskiego, i Marcina starostę Bronowskiego, córek trzy: Angelę za książęciem Sanguszkiem strażnikiem wielkim koron. Drugą Teresę za Szymonem Szyrkowem generałem lieutnantem wojsk Rossyjskich, gubernatorem Kijow. Trzecia Franciszka za Miączyńskim starostą Krzepickim. — Mikołaj Ledochowski syn Józefa, najpierwej starosta Włodzimierski, wielokrotnie na sejmach poseł, nareszcie kasztelan Lubaczewski, orderów naród: kawaler, wszedł w śluby małżeńskie z Natalią *de Tepplow* generała i senatora Rossyjskiego córką. — Drugi syn Józefa starosty, Marcin Ledochowski starosta Rycki, a potem Bronow-

ski, 1788. roku poseł na sejm, ten *primo voto* miał za sobą Elżbietę *Karasiową* wdowę, kasztelanowę Wizką *sterilis. Secundo voto* z Maryanną *Rembielińską* chorążyną Wizką wdową, zostawił dwóch synów: Józefa i Jana, małoletnich. — Józef Ledochowski stolnik Wołyński orderu S. Stanisława kawaler z Maryanną *Dobrzyńską*, spłodził synów trzech, z których Piotr ożeniony z *Tomkowiczowną* i córek trzy, z tych jedna Katarzyna zaślubiona Wężowi. Wojciech brat Józefa, ten z *Pągowską* spłodził synów Franciszka i Józefa i córkę Dobrzyńskiemu zaślubioną. — *Wielądek.*

Lędzki *herbu Janina*, w województwie Lubelskiem. *Okolski* ich pisze Lęcki, ale że według *Starowol. in Monum.* z Lędu się piszą, toć bardziej Lędzkiemi ich miał nazwać. Gotard Lęcki w ziemi Zakrocimskiej 1632. Jan w Sendomierskiem w tymże roku, Adam 1648. N. Lędzki z Kiełczewskiej herbu Abdank Remigiana podsędka Lubelskiego córki, spłodził córkę jednę Teofilę, ta pierwszym związkiem żyła z Józefem Podkańskim, drugim z Lesiowskim, trzecim z Boglewskim skarbnikiem Łomżyńskim, i syna Stefana pisarza ziemskiego Stężyckiego, człowieka w radach głębokiego, w prawie Polskiem dobrze biegłego, z Maryanny Tarnowskiej herbu Rolicz córka jego 1*mo* Rucka, 2*do* Wolska, i synowie, Antoni którego z Prokopowiczowny i z Życkiej jest potomstwo. Drugi Felicyan żyje z Katarzyną Tymińską, syn jego Adam, córka Ewa. O Lęckich herbu Nałęcz pisze, *Okol. tom.* 2. *fol.* 291. z których jedna była za Krzysztofem Giszowskim. N. podstoli Sendomierski, córka jego była za Fabianem Nahoreckim miecznikiem Wołyńskim.

Legendorf. Tym *MS. o Familiach Pruskich*, barana na tarczy, w hełmie trzy pióra strusie, za herb naznacza, i powiada że się inaczej piszą Legendorfowie Mgowscy: z tych według niego był Jędrzej Legendorf, który pojąwszy małżonkę z domu Cygenbergów, wziął z nią w posagu czterysta grzywien, o czem wspomina zapis, żył aż do r. 1486. umarł *sterilis*, trzymał dziedzicznem prawem pół Rybieryca. Kładzie tu także Pawła Legendorfa biskupa Warmińskiego czternastego, atoli *Treterus in Vitis Episcop. Varmien.* taki herb jego położył, drzewo i od korzenia i od wierzchu ocięte poprzek na tarczy leży, z góry od prawego boku, na dół na lewy bok, trzy listki z jednej strony, a między niemi trzy ocięte sęki, tyleż na drugiej stronie drzewa na dół. Paweł ten z kanonika Warmińskiego wstąpił na tę katedrę, luboć nie bez wielkiej trudności dobra kościoła tego odzyskał: gdy pokój między Krzyżakami i Polską stanął, on się Królowi Kazimierzowi poddał 1464. otruty potem od Trębacza mistrza Krzyżackiego, w Brunsberdze u Fary pochowany 1471.

Ms. Historyi Posseliusza Fabiana Legendorfa pisze kasztelanem Elbląskim w roku 1467. a w roku 1477. wojewodą Pomorskim.

Krasicki w przypisach dowodzi iż familia Legendorfów jest starożytna w Prusiech i ma za herb drzewo koralowe na polu białem: dalej utrzymuje iż nazwisko ich teraźniejsze *Lehndorf* i są hrabiami. Lehndorf minister, miał za sobą Donhoffownę, z tą spłodził córkę za Donhoffem i syna Aswera majora wojsk Pruskich, który pojął hrabiankę *Wallendt* i z niej miał trzy córki i syna także Aswera ożenionego z hrabianką *Schettan* i mającego potomstwo. —

W dziele *Neues Preussisches Adels-Lexicon* przez *Barona Zedlitz-Neukirch* znajduje się o tej familji wiadomość iż tegocześnie posiadają dobra *Steinort, Warglitten, Landkeim*, i t. d. w r. 1688. tytuł hrabiów państwa otrzymali. Dziś żyjący są: Karol Fryderyk Ludwik Chrystyan Lehndorf były kr. pr. generałporucznik, który ożeniony z hrabianką Pauliną *Schlippenbach* ma potomstwo, córkę i dwóch synów. Brat tegoż Henryk Karol August, szambelan Króla Pruskiego, był także posłem w Petersburgu i Madrycie. —

Legiecki *herbu Przyjaciel*, z tą odmianą, że powinna być strzała żeleźcem do góry obrócona prosto, między dwiema sercami, w hełmie zaś pawi ogon. *Paprocki* i *Okolski* o nich nie pisał, ale *Ks. Kojałow. in MS.* powiada, że Legieccy Hryniewiczowie dziedzice na Legieciach w Żmudzi tym się herbem pieczętują, z których byli Wojciech Hryniewicz Legiecki, Jerzy i Gabryel, ludzie godni i wojenni, bracia rodzeni, zostawili potomstwo; Gabryel miał za sobą Cecylią Oziębłowską cywuniankę Szadowską.

Legniccy *książęta.* O tych się mówić będzie, gdzie o królewskich familiach i Piasta linji obszerniej pisać się będzie.

LELIWA HERB.

Ma być księżyc jak na nowiu nie pełny, do góry rogami obrócony, we środku jego, gwiazda o sześciu rogach, w polu błękitnem, luboć niektórzy czerwonego zażywają: księżyc

powinien być złoty, na hełmie pawi ogon; na nim takiż księżyc: tak go opisują, *Paproc. w Gniazdzie fol.* 408. i 1160. *o herbach fol.* 376. i 658. *Okol. tom.* 2. *fol.* 61. *Klejnoty fol.* 63. Że podobnego we wszystkiem herbu, wiele bardzo familji w różnych Królestwach zażywa, świadek *Petrasancta cap.* 59. i *Braun lib.* 3. *Civit. fol.* 23. i ja mówiłem w drugim tomie *fol.* 174. Że Błogosławiony Bertold opat Garsteński w roku 1140. tym się herbem pieczętował; ztąd dochodzę, że ten klejnot do Polski naszej z cudzych krajów przywitał, i lubo *Stanisław Orzechowski* tego był zdania, że się ten herb w granicach Polskich urodził, czego mu pozór czyniło imię Leliwa, bardziej nakłonione do Słowiańskiego języka, atoli i *Paprocki* i *Okolski* z Rhenu go być przeniesionym mienią, przydaje drugi, że nad rzeką Rhenem podziśdzień jest zamek, który z Niemiecka zowią Monsztern, a po Polsku Leliwa. Pod któryby zaś czas te przenosiny stanęły, zgadnąć trudno. *Długosz* tak o nim świadczy. *Sub tempore Vladislai primi Regis advenit, Spicimirum primarium authorem habuit, qui ex prisco ignile deferebat, dum ex Rheno venit. Sed processu dierum in ea domo Polonorum, quae defectuosam lunam cum Stella deferebat se conjunxit, et inivit, in qua viri providi, industriosi, Reipublicae Studiosi.* Paprockiemu się to Długosza zdanie nie podoba: bo w przywilejach dawnych czytał Spicimira, który za panowania Władysława pierwszego Króla Polskiego, dał wieś arcybiskupowi Gnieznieńskiemu Spicimierz, od imienia swego założoną, w której wsi, jako o tem pisze *Cromer lib.* 5. pojmano było, miasto arcybiskupa Marcina, ardziekana Gnieznieńskiego, a ten arcybiskup żył w roku 1092. umarł 1118. Zkąd się pokazuje, że dawniej Leliwitowie w Polszcze, niżeli za Hermana, gdyż już wsie rozdawali, a zwłaszcza od imienia swego założone, albo osadzone: póty *Paprocki.* Są też niektórzy co twierdzą, że dopiero za Bolesława Wstydliwego ten herb w Polszcze nabyty, za zwycięztwo z nieprzyjaciela przy księżycu i gwiazdach w nocy świecących otrzymane, ale się to utrzymać nie może: gdyż jakom namienił, już z tą symmetryą herb ten w inszych krajach dawniej przedtem był zwyczajny. *Okolski* przydaje, że Rudolf wtóry Cesarz Rzymski wojując na Machometanów, nad księżycem niepełnym, którym się Turcy na chorągwiach szczycą, jako widziano u nich w obozie pod Belgradem księżyc w polu zielonem, w roku 1456. *Vadingus in annal.* przydał gwiazdę z tym napisem, *Deo sic placuit: a Bonnani S. J. in Ordin. Equestr. fol.* 71. świadczy, że Renatus Król Neapolitański i Sycylijski fundował kawaleryą w Messa-

nie, *Equites lunae* nazwaną, ci na złotym łancuchu, powinni byli nosić księżyc srebrny nie pełny wiszący na piersiach, w polu gwiazdami i liliami usłanem, z tym napisem: *Donec totum impleat.* Professya ich ta była, wojować przeciwko nieprzyjaciołom wiary świętej. Do herbu Leliwa pociągają niektórzy Bodzętę arcybiskupa Gnieznieńskiego, ale ten do herbu Szeliga należał, jako się mówiło *tom.* 2. *fol.* 188.

Herbowni.

Adamowicz, Bahrynowski, Bedliński, Błocki, Bobiński, Bobola, Broniewski, Brzozdowski, Brzozogajski, Chlebowicz, Chrościcki, Cudowski, Czapski, Czechowicz, Czelatycki, Czerkas, Czeski, Czobor, Czubiński, Czudowski, Dąb, Daszkowicz, Dorohostajski, Dorpowski, Drasławski, Fryjewicz, Gintowt, Gołuchowski, Gorka, Graniewski, Granowski, Hlasko, Jarosławski, Jaskmanicki, Jelec, Jerzykowicz, Józefowicz, Juchnowicz, Juskiewicz, Kalenik, Karśnicki, Kiewlicz, Kiski, Kopystyński, Kozielski, Krajewski, Krzesz, Kuchmistrzowicz, Laskowski, Lgocki, Lisowski, Łaska, Łoziński, Łysakowski, Melsztyński, Miaskowski, Mierzeński, Młaszkowski, Młodkowski, Monwid, Morsztyn, Mutykalski, Narmunt, Niemierzyc, Ninieński, Okuszko, Olechnowicz, Osostowicz, Ostrowski, Pacyna, Pausza, Pawłowski, Pilecki, Piorun, Piotrowicz, Pokrywnicki, Połoński, Popławski, Pruski, Pruszak, Przywidzki, Ptaszyński, Rakowicz, Rekuc, Rohoziński, Rykowski, Scierski, Sczepiecki, Sieniawski, Sierpski, Skorupa, Sławiński, Słotwiński, Spławski, Srzedziński, Staniewicz, Starowolski, Starzechowski, Staszkiewicz, Stryjkowski, Sworski, Szalkiewicz, Tarnowski, Trzcieński, Tułkowski,

Tyszkiewicz,	*Wierozemski,*	*Wyskocki,*
Ustarbowski,	*Wietski,*	*Zabrzeziński,*
Wapczyński,	*Wodzicki,*	*Żarski,*
Wardęski,	*Wojanowski,*	*Żurowski.*
Wiazewicz,	*Wyrozemski,*	
Więcławski,	*Wyrykowski,*	

Duńczewski, *Kuropatnicki*, *Małachowski*, *Wielądek* i inni heraldycy następujące familie, jako także herbu Leliwa używające, podają. —

Bajer,	*Czulski,*	*Krzywobłodzki,*
Bodzanta,	*Daszkiewicz,*	*Leliwa,*
Chłasko,	*Gorkuński,*	*Ostaszkiewicz,*
Chleb,	*Jacosławski,*	*Smoiski.*

Lelowski *herbu Junosza*, w województwie Mazowieckiem. Piotr Lelowski stolnik Zakrocimski, z sejmu 1593. do rewizyi naznaczony ksiąg grodzkich Zakrocimskich. *Constitut. fol.* 648. Jakób podczaszy Warszawski 1587. poseł na konwokacyą, *Constit. fol.* 418. tenże potem już kasztelan Zakrocimski 1613. *Constit. fol.* 12. Wojciech wojski Zakrocimski 1632. Anna Jędrzeja Łopackiego małżonka. *Geneal. Łopack.* Dorota Lelowska kasztelanka Zakrocimska, dóbr Lelowa, Błędowa, Ruszkowa, Smagorzewa, Ruszkowki dziedziczka, była za Janem Moszyńskim herbu Łodzia chorążym Sieradzkim, po którym owdowiała w roku 1620.

Lelussa. Wojewoda Trocki 1440. spiknąwszy się na Zygmunta Wielkiego księcia Litewskiego, zniósł go z świata, Troki miasto na Świdrygiełła opanował, skarby Zygmuntowe złupił, o co potem z krzesła tego zrzucony. *Stryjkow. f.* 593. *Kojał. p.* 2. *Biel.* N. Lelussa kasztelan Trocki 1436. Jan Stanisławowicz Leluszewicz marszałek Litewski, wojewoda Podlaski 1519. poseł do Moskwy o pokój. *Kojałow. in MS.*

Leńczowski *herbu Strzemię*, w Krakowskiem województwie dom rozrodzony, co znać z tego, że ich z różnemi przydomkami czytam w roku 1705. jako Jędrzej Kurowski Leńczowski, Jędrzej Gruszka Leńczowski, Łukasz Lipski Leńczowski, Błażej Pająk Leńczowski Tomasz i Jan, Jan Kamiński Leńczowski, Jan Dobek Leńczowski, Jan Podolecki Leńczowski, Wojciech Merzenkowicz Leńczowski. *Paprocki* kładzie przywilej Bolka książęcia Cieszyńskiego Oświecimskiego, dany r. 1406. Hermanowi i Dobkowi de Lencz i jego braciom tak rodzonym jako i stryjecznym, gdzie świadczy o nich, że zdawna herbem Strzemię, który się zowie Lawsowa pieczętowali: do którego czytelnika odsyłam. Są i na Wołyniu, Jan 1674. Krzysztof miał za sobą Chlewicką, Teresa Linczewska była za Stanisławem Rudnickim wojskim Chełmskim.

Jan Lenczowski, kanonik Chełmski, suffragan Lubelski, biskup Abderytański, dziekan kollegiaty Lubelskiej w roku 1783. — *Krasicki.*

Lendorf. N. Lendorf starosta Mścisławski poseł na sejm 1724. czy nie Legendorf?

(Obacz wyżej **Legendorf.**)

Leniek *herbu Rawicz.* Ci są właśni Rokiccy w województwie Rawskiem, z których wspominają dawne skrypta, Jana Pakosza z Rokitnice starostą Rawskim, ten z Jedleńską zostawił to potomstwo. Jana, którego mamka nazwała Leńkiem, od którego czasu to nazwisko i na nim i na sukcessorach jego zostało: był potem po ojcu starostą Rawskim, łowczym Wiślickim i Niepołomskim, tego z Maciejowską herbu Ciołek siostrą rodzoną Bernarda i Kaspra Maciejowskich, syn Tomasz, którego z Goiszewskiej córka Rucka i syn Maciej, temu Wąsowiczowna powiła siedmiu synów, i kilka córek, między niemi był Mikołaj który trzymał Wolborz i Piorków. Maciej kasztelan Derpski, starosta Nowogrodzki, o którym *Konstytucya* 1607. miał za sobą Teodorę Jana Sapiehy starosty Drohickiego córkę. *Histor. Sapieh.* Maciej brat Jana Leńka starosty Rawskiego z Jedleńskiej urodzony, kanonik Krakowski i Łęczycki, pleban Rawski, mąż uczony i godny. N. Bartłomieja Gumowskiego małżonka.

Lenkiewicz *herbu Kotwicz*, w powiecie Mozyrskim, piszą się z Strupina. Jan Lenkiewicz 1601. *Constit. f.* 778. Jan 1620. *Constit. fol.* 15. Alexander podwojewodzy i poborca Kijowski. *Constitut.* 1647. *fol.* 46. N. podsędek Mozyrski, mąż uczony i żołnierz odważny. Władysław podkomorzy Mozyrski 1674. Roman podczaszy Trembowolski 1674. a potem podkomorzy Mozyrski 1681. miał za sobą Bliskowską siostrę starosty Zytomierskiego. *Histor. Coll. Leopol.* Brat jego Marcin mąż wojenny, którego syn Jędrzej, ale ci zda mi się Podkową się albo Pobogiem pieczętują. N. pisarz ziemski Mozyrski poseł na sejm w roku 1724. N. wszedł w kontrakty małżeńskie z Antoniną Stempkowską. Jan w wojsku Cesarskiem przeciwko Turkom zwycięzki kawaler. *Histor. Hungar.*

W roku 1778. Stanisław Lenkiewicz cześnik Zwinogrodzki. — Adam krajczy Połocki. — Tomasz stolnik Mozyrski. — Adam pisarz ziemski Mozyrski. — Ignacy sędzia grodzki Mozyrski. — Stanisław pisarz grodzki Mozyrski. — Józef koniuszy Mozyrski. — Marcin strażnik Mozyrski. — *Krasicki.*

Lepiszewicz. N. Lepiszewicz miał za sobą Alexandrę Tarnowską herbu Rolicz, z której synowie Michał i Antoni, jeden z nich w zakonie S. Franciszka Reformat.

Lesiecki *herbu Nałęcz*, w Lubelskiem województwie, piszą się z Lesc. Jan Lesiecki w Lubelskiem, Mikołaj w Pińskiem 1648. Jan komornik graniczny Bełzki 1674. N. Lesiecki miał za sobą Jadwigę Iłowiecką, z której córka Katarzyna Skrzeszowska, i synowie, Stefan, Marcin, Jędrzej i Mikołaj.
Michał Lesiecki pisarz grodzki Nowogrodzki 1776. r. — Cyryl komornik graniczny Chełmski 1792. roku. — *Wielądek.*

Lesiowski *herbu Ogończyk*, w ziemi Sanockiej. Bartłomiej Lesiowski 1551. *Acta Castren. Opoczn.* N. miał za sobą Korycińską, z której synowie: Jakób w prawie biegły Polskiem, i Franciszek. *Paproc. fol.* 47. Lesiowska Giszowskiego małżonka, *Okolski tom.* 2. Grzegorz łowczy Rawski 1673. *Nieszpork. Annal. fol.* 209. Kazimierz wojski Rawski, Piotr miecznik Rawski, i Tomasz 1674. Walentyn miał za sobą Urszulę Grabionczankę, z której syn Jan i córka Jana Oczosalskiego małżonka. Stanisław Lesiowski Ogończyk wojski Samborski z Ludowiki Ustrzyckiej kasztelanki Przemyslkiej syn jego Walentyn 1692. N. Lesiowski pojął Teofilę Lędzką, pozostałą wdowę po Józefie Podkańskim. Jan Lesiowski Societ. Jesu mąż godny, rządził kollegium Krakowskie, domum professam w Krakowie i Warszawie, gdzie za jego staraniem przez sześć lat i kościół i domus professa stanęła. Kollegium Grodzieńskiego początki założył, któremu miejscu wiele zacnych relikwji od Władysława Króla, jeszcze na tenczas Królewicza, uprosił, u tego Pana przez lat dziesięć był spowiednikiem, i do Moskwy z nim jeździł, kędy apostolskich prac w obozie Polskim wielką miał okazyą. Na kongregacyą generalną do Rzymu w roku 1615. z innemi był wysłany, umarł w Krakowie in domo professa 1633. o którym tak *Kobierzycki* w swojej historyi napisał: *Vir priscae virtutis et sanctimoniae*, *eruditusque quod praeter caeteras lucubrationes*, *Annales Sarmatici*, *lucem aliquando visuri testantur.* Wielką albowiem pracą, zebrał był historyą Polską, drukiem jednak na świat nie wyszła, i owszem po śmierci jego, to tak zacne i wielkie dzieło jego z manuskryptem zginęło. Ks. Alfonsa Rodericiusa o doskonałości całą księgę na język Polski przełożył, atoli i ta świata nie obaczyła. Samo tylko *Zwierciadło przykładów*, od niego na wielu miejscach poprawione i znacznie przyczynione z prasy drukarskiej wyszło *in fol.* w Krakowie 1633.

LESKI HERB.

Leskich Prusaków tak herb opisał *MS. o Famil. Pruskich*, który się zgadza z przysłaną mi z tego domu infor-

LESKI HERB.

macyą. Tarcza herbu na dwie części linią wzdłuż przedzielona, na niej są dwa charty, obróże u nich na szyi, ogony do góry zadarte, obadwa wspięte tak do góry, że na zadnich tylko nogach stoją, przednie zaś do goleni spuszczone, jeden z nich w prawą tarczy pyskiem i całym sobą; drugi w lewą, oba grzbietami do siebie obrócone, nad niemi mury: na hełmie nad koroną według *MS.* takież dwa charty, jak na tarczy, według informacyi, tylko jeden chart wspinający się. Zowią ten herb Gończym; co jednak za kolor tarczy, chartów, obróż, co za początki tego herbu, żaden nie wyraża. To tylko przydają, że Piotr von Ezelık czyli Leselicht od dóbr Leszcze pod Toruniem leżących, pierwszy się pisać począł Leskim; był człowiek wielkich przymiotów i w cudzych językach biegły, gubernator generalny województwa Chełmińskiego, i starosta Lipiński, spłodził córkę Białobłocką sędzinę Michałowską, i synów dwóch, Józefa *sterilem* i Adama dziedzica na Leszczach, Mirakowie, Falęcinie, Nawry, sądowego a potem chorążego Chełmińskiego, w rzeczach wojennych dobrze wypolerowanego, tego córki, Maryanna za Bystramem sędzią Michałowskim, Rozalia za Czarlińskim sądowym Chełmińskim, Julianna i Barbara zakonnice S. Benedykta, jedna w Toruniu, druga w Chełmnie: i synowie; z tych Tomasz starszy wziąwszy *sortem suam*, ożenił się w Kujawach, i tam imię Leskich rozplenił: Drugi Marcin w Sendomierskiem osiadł; czy jednak zostawił sukcessorów, nie wiedzieć. Trzeci Bartłomiej w zakonie Soc. Jesu. Czwarty Piotr kanonik Chełmiński, proboszcz Brodnicki i Wabrzyski. Piąty Jędrzej stolnik Płocki z Zielińską *sterilis.* Szósty syn Jan, ekonom generalny, Malborskiej, Rogozińskiej ekonomji, i sędzia Michałowski, Mełdzyńska powiła mu dwie córki, Maryannę, która zaślubiona Doręgowskiemu sądowemu Świe-

ckiemu, i Katarzynę Kalkszteinowi sądowemu Malborskiemu, synów zaś trzech, Wojciecha z Piwnicką bezpotomnego, Walentego, od którego z Pawłowskiej był syn Marcin, który z Trzcińską zszedł bezdzietny. Pawła sądowego Michałowskiego, któremu Konarska zrodziła córkę Annę Stanisława Czapskiego małżonkę, ale *sterilem*, i synów, Michała *sterilem*, Sebastyana, od którego z Jabłonowskiej był Jędrzej bezpotomny, i Szymon, tego z Klińskiej syn Tomasz i t. d. Jakóba, tego z Rudnickiej dwie córki zostały Wolska i Kossowska. Łukasza, temu Czerwińska spłodziła Annę Dąbrowską, i synów trzech, Macieja *sterilem*, Wojciecha, ten z Pląskowskiej tylko miał córkę Teresę 1*mo voto* Szudrską, 2*do* Malewską; trzeciego Łukasza, którego z Mosczeńskiej dwie córki, Magdalena pierwszym związkiem Łoktowska, 2*do* Kiełpińska, 3*tio* Chełmicka, Anna najprzód Łoktowska potem Koziebrocka; tyleż synów, Stanisław którego z Elzanowskiej syn Józef z Bogurskiej zostawił Antoniego i Maryannę i drugich, i Jan sądowy Chełmiński, tego z Trzcińskiej dwie córki, Katarzyna zakonnica w Warszawie u PP. Sakramentek, i Agnieszka, tyleż synów. Pierwszy Wojciech najprzód w r. 1734. wziął Opactwo Wąchockie, z którego 1737. postąpił na Opactwo Peplińskie. Zaś 1738. na prowincyalnym kapitulum złożonym w Sulejowie, zgodnie od wszystkich tamże na tenczas z całej prowincyi Polskiej przytomnych zakonu swego opatów, obrany ablegatem na generalne do Cistertium. Człowiek niemniej osobą jak umysłem wspaniały, i właśnie do wysokich infuł urodzony. Drugi Michał podczaszy Inflantski, deputat na trybunał koronny 1735. poseł na sejm 1730. r. Z tego, co się do tych czas mówiło, wnoszę, że Lescy Sendomierzanie z Prusakami, jedenże dom jest, ale, albo im nasi autorowie niesłusznie herb Ostoja podtrącają, albo też Sendomierzanie, podobny symmetryą do Pruskiego herbu, herb Ostoja sobie przywłaszczyli.

Wyżej wspomniony Wojciech Leski z Opata Peplińskiego postąpił na biskupstwo Chełmińskie umarł 1758. r. —

Leski *herbu Dołęga*, w Mazowieckiem województwie. *Paprocki* o nich pisze, *Okolski* opuścił. Z tych Stanisław Leski kwitnął 1697. Michał Leski, żona Barbara Łychowska 1712.

Leski *herbu Ostoja*, w Sendomierskiem województwie. Bartłomiej Leski z Jadwigą Tarłowną spłodził córkę Zbigniewa Sienińskiego małżonkę, i syna Jana podstolego Lubelskiego. Leskiego referendarza koronnego wspomina *Histor. Dom. Profess. Cracov.* 1633. Anna Leska najprzód Stanisława Dedyńskiego, a potem Marcina Gniewosza mał-

żonka, białogłowa mężkiego serca i na Boga rozrutnego, kościół w Lunowie restaurowawszy i od herezyi oczyściwszy, kapłanom katolickim oddała, toż uczyniła i w Zdziechowie, mężowi nawet swemu drugiemu wyperswadowała, że się do prawdziwej wrócił owczarni Chrystusowej, po którego śmierci w Zaklikowie dziedzicznych dobrach, kościół z fundamentu wymurowała, mansyonarzami i proboszczem osadziła, organy i inny sprzęt kościelny sporządziła: Szpital tamże dość dostatni wystawiła, w którym i ona się zamknąwszy, życia świątobliwego dokonała. *Cichoc. Alloqu. Osec. lib. 2. c.* 11. Syn jej Jędrzej Gniewosz. Samuel Leski Soc. Jesu, jest w druku, jego. *Prawda katolickiej wiary i na Piśmie i Słowie Bożem ugruntowana, na Polski przetłómaczona* 1679. *Vilnae i* 1687. *in* 12 *Posnanie.*

Leśnicki. Grzegorz Leśnicki sędzia generalny w wojsku Zaporowskiem, któremu w zasługach dała ojczyzna miasteczko Kamionobrod. *Constit.* 1661. *fol.* 65. N. ziemianin Łęczycki towarzysz Stadnickiego, zginął w okazyi pod Pleszkowem 1581. *Paproc. fol.* 154.

Wyżej wspomniany Grzegorz Leśnicki nobilitowany w r. 1659. i nadane miał *avulsum* od starostwa Koziuńskiego miasteczko *Olizarzo* z przyległościami. — *Z Constitut. V.* IV. *fol.* 650. — *Krasicki.*

Leśniewicz *herbu Półkozic. MS. Ks. Kojał.* świadczy o nich, wspominają ich także *Księgi Grodzkie Opoczyńskie* 1589. Bogdan Leśniewicz podstarości Lanckoroński.

W roku 1778. Józef Leśniewicz komornik graniczno Podolski. — *Krasicki.*

Leśniowolski *herbu Roch 2do*, w Mazowieckiem i Podlaskiem województwach, jedenże dom z Oborskiemi, co i z tego poznać, że się pisali z Obor. Stanisław Leśniowolski kasztelan, według *Orzechowskiego in Quincunce i Starowol. in Bellator. Sarmat.* Ciechanowski, według *Paproc. Okolskiego,* Warszawski, według *Bielskiego fol.* 615. Czerski (jam położył dwóch Stanisławów kasztelanów Czerskich, jednego 1500. drugiego 1564. ale to jedenże był) hetmanem też zowią niektórzy tego Stanisława, ale chyba nadwornym był; to pewna że wielkiego serca był kawaler, który pod Newlem w półtora tylko tysięcy, na czterdzieści tysięcy Moskwy uderzywszy, siedm czy ośm tysięcy trupa na placu położył, ostatek pogromił. *Bielski.* Córka jego dostała się w małżeństwo Stanisławowi Łękowskiemu podstolemu Ciechanowskiemu: o synu tegoż Stanisława powiada *Paprocki*, że był godnym rotmistrzem za Augusta i Stefana Królów; takbym rozumiał, że to był Jan kasztelan Czerski, starosta

Parnawski *), z sejmu 1590. naznaczony *ad consilia bellica, Constit. fol.* 564. Marcin kasztelan Podlaski umarł 1593. był oraz i Zatorskim starostą. *Paprocki* Mikołaja pisze kasztelanem Podlaskim, i starostą Łosickim w roku 1583. ale się w imieniu pomylił, *Konstytucye* o nim swiadczą 1587. *fol.* 437. i 1590. *fol.* 564. był w wielkich respektach u Króla Zygmunta III. atoli potem wypadłszy z łaski, dwór porzucił, i życie świątobliwe do zgonu prowadził: miał za sobą Annę de Kuflów jako nadgrobek świadczy, córka jego zmówiona z Gostomskim wojewodzicem Poznańskim, synów także było dwóch **). Jeden Paweł starosta Zatorski życie skończył 1632. wspominają go *Konstytucye* 1629. *fol.* 16. pogrzebiony w Krakowie u Panny Maryi, przy ojcu, miał za sobą Katarzynę Śmigielską herbu Łodzia, ale z nią żył *sterilis.* Drugi Prokop kasztelan Podlaski, starosta Brański i Niemonojski 1648. chwali go *Konstytucya* 1629. *fol.* 15. że spiknionych na fortuny i życia buntowników, śmiercią pokarał: posłował na różne sejmy, z piękną o wolność ojczystą żarliwością, deputatem na trybunał Radomski naznaczony 1629. *Constitut. fol.* 7. miał za sobą Barbarę Oleśnicką starościankę Bełzką, z której spłodził córkę Dorotę, Stanisława Firleja kasztelana Lubelskiego małżonkę, i syna Franciszka Jana starostę Brańskiego, ten z Anną Sapieżanką córką Kazimierza starosty

---

*) W manuskryptach Warmińskich, (namienia *Krasicki w przypisach)* jest list Jana Leśniowolskiego z *Obor* kasztelana Zakroczymskiego z Parnawy r. 1585. pisany do Kromera, w którym go prosi o przysłanie historyi od niego napisanej. —

**) *Krasicki w przypisach*, nadmienia że Marcin Leśniowolski (jest to pewno ten sam który tu wyżej Mikołajem nazwany, z dodatkiem że pewno omyłka w imieniu zachodzi) po obraniu na tron Zygmunta III. jezdził po tego monarchę do Szwecyi, w wielkich był z początku u dworu faworach, ale przeciwna strona Zamojskiemu tyle dokazała iż Baranowskiego z pieczęci na biskupstwo Płockie przesadzono, Leśniowolskiego oddalono od dworu. — Piasecki w kronice swojej pod roku 1591. str. 107. tak o nim pisze: — „*Nec multo post ejectus etiam fuit a familiari conversatione Regis praecipuus obex amicitiae Austriacae Martinus Leśniowolski Castellanus Podlachiae, Zamojscio Cancellario conjunctior. Iste fuit Legatus a Republica in Sveciam ad conducendum hunc Regem, et exinde ei semper adhaesit, ipsius juvenilis et inexpertae aetatis fidus instructor, consiliorumque privatim moderator, et vir tanto par muneri, habitu et moribus graviter compositus, ac politica scientia probe instructus, modestior etiam, et quod rarum in tanto gradu, omnibus aequabilis.*“ Tenże Piasecki przydaje iż w Krakowie na Kamienicy gdzie mieszkał po oddaleniu od dworu kazał dwa wieńce laurowe namalować z napisem pod jednym: *ipsa sibi virtus* pod drugim *est meruisse satis.* —

Niemonojskiego, która po jego śmierci poszła za Parysa kasztelana Lubelskiego, zostawił trzech synów, Jędrzeja, Stanisława i Jana, i córkę Katarzynę, wszystkich bezpotomnych. Po zmarłej Oleśnickiej Prokop złączył się dożywotnie z Katarzyną Wojnianką, ale z niej potomstwo nie było. *Geneal. Olesnic. i Bełzec.* Krom tych, jeszcze ci Leśniowolscy kwitnęli, Krzysztof rotmistrz, o którym *Konstyt.* 1587. *f.* 417. Helena Leśniowolska najprzód Stanisława Stadnickiego kasztelana Przemysłkiego, potem w roku 1615. Mikołaja Kiszki małżonka. *Histor. Colleg. Leopol.* Adam starosta Brański 1616. *Constit. fol.* 30. Hieronim chorąży Czerski 1648. Jan starosta Drohicki r. 1643. *Jarzyński descript. Varsav.* Jan dworzanin Władysława Króla umarł 1641. z nadgrobku jego w Warszawie. *Starow. in Monum.* Któryś z Leśniowolskich miał za sobą Herburtownę. Marcinowi Leśniowolskiemu mężowi rycerskiemu Katarzyna Parysowna nadgrobek taki wystawiła w kościele naszym Lubelskim, ołtarz marmurowy Ś. Krzyża, gdzie pod krucyfixem srebrną osobę jego postawiła. Jana jest w druku panegiryk: *Manubiae triumphales ob pacatam Moschoviam Vladislao 4to, Crac. in 4to* 1634. N. podczaszy Lwowski starosta Hrodelski, żona jego Chodkiewiczowna. *Paproc. o herb. fol.* 662. Elżbieta chorążanka Czerska Franciszka Stojeńskiego sędziego ziemskiego Lubelskiego małżonka.

Leśniowski *herbu Gryf.* Tych dawniejsze wieki *Gołąbkami* zwały, jako pisze *Paprocki*, i mnie się dostało czytać *in Actis terrestr. Leopol.* Jana Gołąbka z Zimnowody podsędka Lwowskiego, znajdziesz go także u *Paprockiego fol.* 153. podpisanego na liscie, i u *Łaskiego w Statucie w roku* 1436. Z tychże był Mikołaj Gołąbek biskupem Kamienieckim nominowany w roku 1467. ale rychło potem w drodze od rozbojników zabity: *Długosz* wyraźnie o nim mówi Gołąbek, *lib.* 13. *fol.* 416. luboć go *Biel. fol.* 445. Golambickim, *Nakiel. w Miechow. fol.* 39. Głąbickim, *Kromer lib.* 27. Gołębikiem, ale nie dobrze, zowią. Jędrzej dziedzic na Leśniowcach 1515. *Acta terrestr. Leopol.* Barbara dziedziczka na Leśniowcach, Adama Kościeja małżonka, *Acta Castren. Leopol.* Jerzy i syn jego Jan 1507. *Monim. Coll. Leopol.* Leśniowski u Obertyna stawał po kawalersku 1531. *Orzechow. in Quincunce.* Jan dworzanin Zygmunta Augusta 1564. w różnych poselstwach doświadczonej roztropności, i w sprawach królewskich znaczny: *Orzechow. dial.* 6. tenże to zda mi się Jan, był potem podczaszym Lwowskim, starostą Dolińskim 1569. jako podpisał unią Podlasza z Koroną, *Constit. fol.* 155. niewiem czy nie tegoż wspomina w testa-

mencie swoim drukowanym Sulikowski arcybiskup Lwowski, miał za sobą podczaszy Lwowski Chodkiewiczownę kasztelankę Wileńską, *Paprocki*, który go zowie starostą Hrodelskim, syn jego Mikołaj z Zimnowody, najprzód stolnik Sanocki, poseł na sejm 1620. zkąd był przydany *ad consilia bellica, Constit. fol.* 2. wziął potem kasztelanią Czechowską, na której umarł 1634. czego świadkiem jest nadgrobek w Trzcianej od żony jego Ligęzianki, od syna i od brata wystawiony. Chwali go *Nakiel. fol.* 43. że był *Vir humanitate, candidissimis moribus, literarum etiam gloria celebris, auctoritate et gratia in senatu nulli secundus.* Krzysztof wojski Żydaczowski, deputat na trybunał koronny 1606. córka jego Elżbieta 1616. dostała się w małżeństwo Jerzemu Humnickiemu. Stefan kasztelanic Czechowski 1634. Marcyan miał za sobą Kilanowską. *Melanius Wonność.* Jakób Dorotę Szczawińską wojewodzankę Podlaską, ale z nią *sterilis.* Jan i Szymon z Zimnowody Leśniowscy 1705. w Krakowskiem województwie. Helena Jana Ankwicza małżonka. Zofia najprzód Pawła Moszyńskiego, po nim Gabryela Brzechwy podczaszego Warszawskiego, ale z tym drugim *sterilis.*

Leśniowski *herbu Grzymała. Baranowski* wyraźnie o nich świadczy, i mnie się na różnych miejscach dostało widzieć. Adam archidyakon Gnieznieński, Poznański, Łowicki, Pułtuski kanonik, życie to śmiertelne zakończył 1641. co poznać z nadgrobku jego w Gnieznie, który wypisał *Starowol. in Monum.* wspominają go *Acta Synod.* 1620. Wojciech w powiecie Śrzemskim, żona jego Ewa Pigłowska. *Baran.* Maciej (jam mu w czwartym tomie herb Gryf przypisał, ale do Grzymalitów należy) najprzód starosta Raciborski i poseł na sejm 1613. ztamtąd komissarz do zapłaty związkowym, *Constit. fol.* 2. potem podkomorzy Bełzki, i w r. 1617. marszałek trybunału koronnego, z sejmu 1620. przydany hetmanom *ad consilia bellica Constit. fol.* 2. a w roku 1623. komissarz do Zaporowskich Kozaków, *Constit. fol.* 4. i do kwarty Rawskiej *fol.* 18. nakoniec kasztelan Bełzki, starosta Wissemburski i Kaniowski, pułkownik królewski, *Constit.* 1628. *fol.* 2. przeciwko Szwedom w Inflanciech, Turkom, odważnie stawał, fundował w Leśniowie konwent OO. Bernardynom pod tytułem S. Macieja 1637. żonie swojej zmarłej 1612. nadgrobek postawił w Zamościu, *Starowol. in Monum.* była to Maryna Łaszczowna Obrociworowna: córkę swoję Katarzynę wydał za Jędrzeja Cetnera podczaszego Lwowskiego, taż czy inna Katarzyna była za Stefanem książęciem Czetwertyńskim podkomorzym Bracławskim. Leśniowski miał za sobą Konstancyą Jabłonowską herbu Prus. Jerzy

w ziemi Liwskiej, Kasper w ziemi Nurskiej 1648. Ewa Leśniowska Golemowskiego małżonka.

Leszczkowski. Jędrzeja z Leszcz podsędka Lubelskiego czytałem na liscie Władysława Jagiełła danym miastu Lubelskiemu. Jakób Leszczkowski starosta Grabowiecki, i Marek w Bełzkiem województwie 1632. r. Gryzelda była za Bonawenturą Bełzeckim stolnikiem Halickim, z którym spłodziła dwóch synów, Adama stolnika Bełzkiego, tego żona Helena Kuropatwianka, i Alexandra. N. Leszczkowska Stanisława Borkowskiego herbu Łabędź kasztelana Połanieckiego małżonka. O Leszkowskich herbu Prawdzic pisze *Paprocki w Gniazdzie.*

LESZCZYC HERB.

Ma być bróg żółty otwarty, brożyny u niego albo słupy białe w polu czerwonem, luboć niektórzy niebieskiego zażywają, według *Ks. Rutki in MS.* na hełmie pawi ogon, na nim takiż bróg, ale jakby wywrócony: Pisali o nim *Paproc. w Gniazdzie fol.* 69. *o herb. fol.* 219. *Okol. tom.* 1. *f.* 82. *Klejnoty fol.* 42. *Bielski fol.* 75. i inni. Z tych *Paprocki* z *Długosza* powiada, że się ten herb w Polszcze naszej urodził, nie z cudzych krajów przybysz, jakoż *Petrasancta,* licząc cudzoziemskie klejnoty, podobnego temu żadnego nie przytacza: atoli, w tym się niezgadzają, którzy o tym herbie pisali, że jedni początków jego zasięgają od potomstwa Lesków monarchów Polskich, jeszcze za pogaństwa, czego *Parisius* popiera, drudzy twierdzą, że Leszczycowi rycerzowi, za zacne i kawalerskie zasługi był nadady, od którego też imienia nabył. *Bielski* o tej familji powiada, że byli w niej ludzie prostotą i szczerością tchnący, ale gospodarze dobrzy.

Przodkowie domu tego.

Piotr arcybiskup Gnieznieński, wprawdzieć go *Długosz* do herbu Nałęcz naciąga, ale *Damalewicz in Vitis Archiep. Gnesnen. Paprocki, Janicius, Okolski, Bielski f.* 75. i inni, Leszczycem go chcą mieć, w roku 1058. z proboszcza Poznańskiego na tę godność wyniesiony, na której prezydował aż do roku 1092. wprawdzieć mu wszyscy nasi pisarze, bojaźliwsze serce przypisują, ile że widząc publiczne excessa w Bolesławie Śmiałym Królu Polskim, przez szpary na to patrzał, wszakże po śmierci Ś. Stanisława biskupa, interdyktem całe Królestwo okrył, aż do trzech lat, i przez dalszy czas rządów swoich, chwalebnie się sprawował.

Jędrzej Leszczyc kasztelan Kaliski w roku 1190. jako to czytał *Paprocki* w przywilejach klasztornych, luboć nie powiada, których.

Haimo biskup Wrocławski na Szląsku, tego *Długosz* pisze Haymo albo Jmisław, *Paprocki* z autora bez imienia powiada, że był synem Jmisława hrabi, który się pisał z Skarszewa w województwie Kaliskiem, *Długosz* twierdzi, że był wzięty na to biskupstwo w roku 1120. umarł 1126. zgadzają się z Długoszem, *Bucholcer Chron. i Cureus fol.* 289. *i* 303. gdzie powiadają że w Głogowie znacznie się przyczynił do fundacyi, *Collegii Sacerdotum. Paprocki* zaś świadczy, że lat dwadzieścia i ośm na tej katedrze prezydował, i że z światem się rozstał w roku 1120. wnuka tegoż biskupa, Jakóba z Skarszewa wspomina 1152. o którym pod Skarszewskiemi mówić się będzie.

Gerward biskup Poznański, tak go zowie *Długosz* w historyi swojej, i przydaje, że z kustodyi i kanonji Poznańskiej, do tej infuły obrany 1176. wkrótce jednak życie to śmiertelne z nieśmiertelnem zamienił, to jest w roku 1177. w katedrze Poznańskiej pochowany. *Paprocki* elekcyą jego zwala na rok 1153. ale się myli, *Nakiel. in Miechov. f.* 66. przydaje o nim, że klasztoru tamecznego w tenczas dopiero powstającego osobliwszym był dobrodziejem.

Jarosz Leszczyc kasztelan Poznański 1232. jako się mówiło w pierwszym tomie.

Gerward biskup Kujawski, w roku 1301. do tej infuły wyniesiony, gorliwym się pokazał przy prawach i swobodach duchowieństwa. Prawo koronowania Królów Polskich, stracone przez zabicie Ś. Stanisława biskupa Krakowskiego, w Awenionie u stolicy apostolskiej uprosił; tamże w sprawie z Krzyżakami, to podarunkami, to postronnych monarchów interpozycyą, to kalumniami przez lat siedm passując się,

na koniec pożądany dekret otrzymał; atoli temi pracami znużony, tamże w Awenionie na pokój się wieczny przeniósł w roku 1323. w kościele OO. Dominikanów pochowany. Z dyecezyi swojej wypędził *Fratres Begvardos*, którzy się pustelnikami nazywali; ci między inszemi nauczali tego, że człowiek w tem życiu może przyjść do takiego doskonałości stopnia, żeby już nie mógł nigdy grzeszyć, ale ani w łasce Pana Boga niemógłby dalej postąpić; ci w Złotoryi, jego dyecezyi, klasztor sobie z kościołkiem S. Krzyża wystawili, z którego i ze wszystkich dóbr swoich, za dekretem jego rugowani; miejsce to jeszcze i podziśdzień klasztorkiem zowią, luboć inni prościejsi Kaczorek mówią: Templarczyków z innemi biskupami z Polski rugował. Wiele krom tego dóbr, albo na nowe do kościoła swego przysposobił, albo za inne pobliższe i wygodniejsze pozamieniał. *Paprocki* już go do herbu Osmorog albo Geralt, już do herbu Łodzia, pociąga, ale *Długosz* wyraźnie go Leszczycem pisze, za tym i *Damalew.* idzie *in Vitis Episc. Cujav.* na co przywodzi *Katalog Wolborski.*

Floryan Lascary biskup Płocki herbu Leszczyc, z Kujawskiego i Płockiego kanonika przez elekcyą kapituły zgodnie obrany, mąż, jako mówi, *Łubieński in Vitis Episcop. Płocen.* mądry, skromny, poważny i uczony, z tej się stolicy przeniósł na wieczną w roku 1334. ten pierwszy w Pułtusku rezydencyą biskupią był założył, ile jakby we środku swojej dyecezyi, po śmierci w katedrze swojej złożony.

Trojan biskup Kujawski, tego *Paprocki* do herbu Szeliga naciąga, ale *Damalew. in Vitis Episcop. Cujav.* i ztąd się to nie zda, że mu do konsekracyi na to biskupstwo przeszkadzał Bodzęta herbu Szeliga arcybiskup Gnieznieński: proboszczem był Poznańskim na ten czas Trojan, i kanonikiem Kujawskim, gdy go zgodnie całej kapituły vota na tę wyniosły infułę, ale że mu, tak Ziemowit książę Mazowiecki, jako i Władysław książę Opolski, a z Ziemowitem Bodzęta arcybiskup, drogę tamowali do tego biskupstwa, dlatego wyzuł się dobrowolnie z swego prawa 1383. *Paprocki* powiada, że gdy w sprawie swojej do Rzymu się udał, w drodze życie swe miał zakończyć, ale *Damalew.* powiada, że jeszcze żył i za sukcessora swego rządów, którego z innemi witał.

Piotr Wisch biskup Krakowski tegoż herbu, o którym mówić się będzie pod Radolińskiemi, ile że wyraźnie o nim *Paprocki* mówi, że się pisał z Radolina: w Krakowie blisko krzyża, widziałem nadgrobek marmurowy, biskupa któregoś, z herbem Leszczyc, ale charakteru nie podobna wyczytać,

i litery niektóre już nie zupełne, rozumiałbym, że to ten Piotr sam sobie nadgrobek wystawił, gdy jeszcze był biskupem Krakowskim, luboć potem z tego zrzucony na Poznańskie, tamże i pogrzeb otrzymał. Dersława Leszczyca za panowania Przemyśla monarchy kładzie *Paprocki*, a ztąd wnoszę, że rok przez omyłkę tamże nie dobrze położony 1395. Dorota herbu Leszczyc, była za Prandotą z Strzempina, matka Tomasza Strzempińskiego biskupa Krakowskiego koło roku 1430.

Herbowni.

Belęcki, Białęski, Biegański, Bolimiński, Chmieliński, Dobrzycki, Falęcki, Grabionka, Gułtowski, Jaskolski, Klonowski, Kossowski, Koszutski, Krotowski, Laskowski, Leszczyc, Luboński, Lubstowski, Mierucki, Mierzewski, Mroczek, Nagorski, Piekarski, Pierzchliński, Ponętowski, Popowski, Pszczyński, Radoliński, Rysiński, Siemiński, Siestrzewitowski, Skarszewski, Skulimowski, Słupski, Śmiełowski, Stawski, Strzeziminski, Sumieński, Świecki, Świeżowski, Waliszewski, Węgorzewski, Wieruszewski, Włoszynowski, Wygrazewski, Zaleski.

Poźniejsi heraldycy jako to, *Duńczewski*, *Kuropatnicki*, *Malachowski*, *Wielądek* i inni następujące familie do herbu tego przyłączają:

Białecki, Bolemiński, Dokowski, Donoski, Łukawski, Mierzejewski, Szumieński, Zyznowski.

Leszczyński *herbu Abdank*, w Płockiem i Podlaskiem województwach, piszą się z większych Leszcz: był jeden z nich pisarzem ziemskim Płockim, brat jego rodzony kanonikiem Płockim. Jan Leszczyński z Poniatowską herbu Junosza, zostawił syna Jana nazwanego Getko, ten dwa razy śluby swoje małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Moczylską, z której był N. pleban Sterdziński, Mikołaj i Bartłomiej: drugi raz z Barbarą Wojtkowską, z której spłodził syna Wojciecha męża rycerskiego, ten najprzód żył z Elżbietą Słupecką, potem z Sciborowną herbu Ostoja, synowie jego, Alexander, Piotr zginął w Węgrzech na wojnie. Jędrzej w obozie lata swoje strawił, żona jego Iwanowska, synowie,

Waleryan, Jan i Jakób. Magdalena z Leszcza Leszczyńska była za Kazimierzem Borkowskim herbu Nowina. Piotr chorąży Płocki 1587. *Constit. fol.* 437. Maciej 1648. N. podczaszanka Liwska była za Stanisławem Łuszczewskim.

Leszczyński *herbu Belina*, w Rawskiem i Krakowskiem województwach, jedni się z nich piszą Belinami z Leszczyn, drudzy Leszczyńskiemi Belinami: w roku 1459. kwitnęło to rodzeństwo, Szymon, Tomasz, Stanisław, i Wojciech Leszczyńscy, od których córki były, Jadwiga Jana Bieniewskiego 1484. Zofia Gotarda Chynowskiego, Dorota Jakóba z Gaszubowa, Katarzyna Joachima Gorskiego, małżonki; co się pokazuje z ksiąg grodzkich Rawskich, i synowie, Jędrzej i Wojciech *steriles*. Marcin, który z Małgorzaty Cielgowskiej 1528. spłodził syna Jana, od którego z Barbary Rudzkiej córka Anna zaślubiona Janowi Bielickiemu, i córkę Katarzynę Marcina Wągrowskiego małżonkę. Mikołaj brat tamtych z Jadwigi Grotowskiej, *Reformat.* 1510. miał córkę Jadwigę Pawła Zakrzewskiego, i Katarzynę Wojciecha Raczulskiego, małżonki: i synów, Wojciecha bezpotomnego, Mikołaja który z Katarzyną Cielgowską, Jakóba który z Dmosińską, Jana który z Anną Dobruchowską, weszli w kontrakty małżeńskie, synowie jego, Adam, Abraham, i Stanisław. Mikołaj syn Jakóba z Dmosińskiej, ten z Odrzywolską bezdzietny, z Katarzyną Cielgowską 1568. *Reform.* spłodził Dorotę Jerzemu Rudzkiemu, Jadwigę Mikołajowi Porczyńskiemu, i Annę Pannę, synów zaś Jana, Piotra, Kaspra, Seweryna, Macieja, którego z Doroty Modrzewskiej syn Wojciech, pojąwszy Zofią Trzcińską, z niej zrodził synów, Felixa i Maxymiliana, od którego córki dwie zostały, Anna, i Maryanna Raczyńska. Krzysztof ostatni syn Mikołaja z Odrzywolskiej, któremu Jadwiga Jaroszkowska powiła syna Mateusza komornika ziemskiego Rawskiego, tego z Anny Podsędkowskiej były dwie córki, Katarzyna Zwierzchowska i Teresa Bogusławska, synowie zaś Józef, Stefan, i Jan proboszcz, Franciszek w zakonie Soc. Jesu, Adam *sterilis*, i Kazimierz pisarz Sochaczewski, tego z Gregorzewskiej córka Elżbieta, i syn Jędrzej. Franciszek brat Mateusza, z Ewy Bielickiej spłodził Adama, tego z Wilxyckiej potomstwo, Józef, Wojciech, Helena, Maryanna. Karol cześnik Dobrzyński, żona Justyna Chojnacka, Jan Jędrzej *vide in fonte.* Jan Jędrzej podstoli i surrogator Krakowski, starosta Rożniszowski, wspominają go *Konstytucye* 1661. *fol.* 20. Kapturowy sędzia w Krakowskiem 1648. urodzony był z Małachowskiej kasztelanki Spicimirskiej, miał za sobą Pieniążkownę chorążankę Przemyślą, herbu Odrowąż, córka z niej jedna Anna Krystyna dostała

się w małżeństwo Marcyanowi z Mirzejowa Mirzejowskiemu, umarła 1665. Druga Konstancya Tymienieckiemu cześnikowi Sieradzkiemu. *Kazanie pogrzebow. Kochanow.* Piotr Eques Hierosolymitanus: syna jego Jakóba zmarłego 1625. jest nadgrobek na Kalwaryi, *Starowol. in Monum.* a Elżbiety z Leszczyn Konarskiej u Ś. Michała w Krakowie położony 1657. Stanisław 1648. Jan 1632. Jakób miał za sobą Świętosławską Jana referendarza koronnego córkę.

Do tych zapewne należą; w roku 1778. Franciszek Leszczyński chorąży Rawski. — Michał podstarości Sendomierski. — Klemens regent ziemski Rawski. — *Krasicki.*

Leszczyński *herbu Jastrzębiec*, w Łęczyckiem województwie, z tą jednak różnicą, że na hełmie Jastrząb w pysku pierścień trzyma. Stanisław Leszczyński dwóch synów spłodził, Stanisława zakon. Soc. Jesu człowieka godnego, rządził kollegia, Bydgoskie, Łuckie, Lubelskie, nowicyat Krakowski, umarł 1714. i Wojciecha komornika Łęczyckiego, tego z Konstancyi Jerzmanowskiej herbu Dołęga, syn Marcin, drugi Wojciech. Paweł dziekan Kamieniecki 1674. N. była za Kołudzkim.

Leszczyński *herbu Korczak*, w Podgorzu. Jan (podobno podsędek Sanocki a potem sędzia, wspomina go *Konstytucya* 1627. *f.* 13. *i w roku* 1631. gdy posłował na sejm, zkąd deputowany był do kwarty Rawskiej, *Constit. fol.* 50. i 1633. komissarzem do granic od Węgier. *Constit. f.* 31.) miał za sobą Kowalkowską pisarzownę ziemską Sendomierską, z tej spłodził dwóch synów Tomasza podsędka, a potem sędziego ziemskiego Sanockiego, *Constit.* 1678. *f.* 12. i 1676. *fol.* 31. i 1670. *fol.* 27. tylko córki a podobno z Straszowną zostawił, to jest Marcyannę Łubieńską: drugą 1*mo voto* Marchocką, 2*do* Wojakowską: trzecią Jędrzeja Dedyńskiego wojskiego Przemysłkiego małżonkę, 4. Balową, 5. Łowiecką, 6. Bukowską. Brat Tomasza Wojciech spłodziwszy synów, Piotra i Wojciecha, wstąpił do zakonu S. Franciszka, gdzie gwardyanem w Sanoku będąc, kościół i klasztor wymurował i ufundował. Alexander Leszczyński z sejmu 1676. komissarz do pogranicznych od Węgier dyfferencyi. *Constit. fol.* 31. Jan miał za sobą Bielecką. N. była za Krzysztofem Drohojewskim stolnikiem Lubelskim, Maryanna za Antonim Domaradzkim. N. za Brześciańskim. Franciszek w zakonie naszym rządząc kollegium Rawskie na wieczność zawołany w roku 1737.

W roku 1778. Józef Leszczyński podsędek Bełzki, w r. 1788. podkomorzy. — Józef podstoli. — Antoni cześnik. — *Krasicki w przypisach.*

Leszczyński *herbu Radwan.* Do tych *Paprocki* i *Baranowski* referuje Jana podsędka Sanockiego 1631. był potem sędzią, córka jego za Balem Stanisławem, ale ten do Korczaków należał.

Leszczyński *herbu Wieniawa.* O tych *Balbinus historyk Czeski Epitome Rerum Bohemic. lib.* 2. *c.* 7. *Qui Leszczyńsciorum genus ignorat, Poloniam ignorat, Triumphalis familia, ex qua tot Duces, tot Senatus decora, tot Antistites et Archiepiscopos numerare licet. Pastorius in Flora lib.* 1. *Twardow. Samuel. w Pałacu Leszczyńskich,* w którym ojczystym wierszem przodków tej familji opisał, *Długosz* i inni zgodnie twierdzą, że ten dom i herb Wieniawa, z Czech w Polskie nasze kraje zawitali, zwano ich w tamtem królestwie Perszteinami, to jest od pierścienia, który Zubrza głowa przez nozdrze swoje przewiedziony trzyma, tak Czeskim akcentem nazwani, z których jedni w Królestwie Czeskiem przy ojczystej fortunie zostawszy, długo tamże w najprzedniejszych tego Królestwa honorach kwitnęli. Z tych *Długosz lib.* 13. *fol.* 147. w roku 1454. wspomina Jana Perszteiniusza, że legacyą sprawował od Władysława Króla Czeskiego i Węgierskiego, do Kazimierza trzeciego Króla Polskiego. *Bielski fol.* 675. drugiego Pana Persztejna herbu Wieniawa, który w roku 1573. po śmierci Zygmunta Augusta Króla Polskiego, imieniem Maxymiliana Cesarza, Ernesta syna jego na tron Polski promowował. O Persztejniusie pisze *Sarnicki pod rokiem* 1514. z *Herbersztejna*, że pod wojnę Moskiewską, gdy Król Zygmunt I. z wojskiem leżał między Dąbrowną i Smoleńskiem, koń twardousty Persztejna, aż za kolana w kirysiową zbroję ubranego, w pół Niepru rzeki zaniósłszy, zrzucił z siebie, i na głębokość bystrej rzeki pogrążył; patrzał na to Król Zygmunt i około trzech tysięcy ludzi, wszyscy za zgubionego i utopionego mieli Persztejna, atoli on lubo był w ciężką zbroję opięty, pod wodę nurkiem po ziemi idąc i głębiznie, przeszedł aż na drugą stronę Niepru, jako sam o sobie powiadał, dwa razy się tylko wody napiwszy. Był potem w wielkich respektach u Króla. *Biel. fol.* 511. pod rokiem 1508. pisze to o Pierzchlińskim także z Herbersztejna. *Paprocki w Ogrodzie fol.* 203. świadczy, że Bohuna z Persztyna, była za Henrykiem z Lipeho marszałkiem dziedzicznym Królestwa Czeskiego, spłodzonym z Barbary córki Króla Czeskiego Jerzego. Aż też ostatni z tego domu w Czechach, Władysław *de Persztein, Camerarius Caesareus, Equitum cataphractorum Ductor*, w Saxonji w potrzebie z Gustawem Adolfem w roku 1631. mężnie się potykając, na placu poległ, według

świadectwa *Okolskiego*, i chwałę Perszteiniuszów sobie zakończył. Potwierdza to samo *Petrasancta de tess. gentilit. fol.* 377. gdy Perszteiniuszów, takimże właśnie kształtem herb opisuje, jaki widziemy u Leszczyńskich, i *Długosz* w swojej historyi na kilku miejscach herb Persztein albo Wieniawa zowie: a *Ks. Rutka in MS.* o sobie powiada iż słyszał od Sanctacrucyusza, nuncyusza apostolskiego w Polszcze, że i we Włoszech jest kilka familji, które się tymże herbem pieczętują, i do Herkulesa linią swoję referują.

Drudzy z Perszteinów z Dąbrówką Mieczysława monarchy Polskiego małżonką, w te kraje weszli, gdzie osiadłszy, nie zamuloną nigdy wiernością i heroicznemi dziełami tej się ojczyznie przymilali, ta zaś wdzięczna im będąc tego, zasługi ich najcelniejszemi zdobiła honorami: *Paprocki in Strom.* powiada, że gdy wojewoda Kaliski herbu Wieniawa (imienia jednak jego ani roku autor nie położył) nieprzyjaciela Szląsk plądrującego, z rycerstwem województwa Kaliskiego, poraził, od tego czasu Król województwu Kaliskiemu, które się przedtem samą Szachownicą na chorągwiach, jak swym herbem szczyciło, bawolą głowę z pierścieniem, to jest Wieniawa, na Szachownicy nosić kazał, co i podziśdzień widziemy, że się tak dzieje. Przecież przodkowie domu Leszczyńskich dawniejsi, na hełmie przedtem w herbie swoim, tylko trzy pióra strusie nosili: dopiero Rafał Leszczyński kasztelan Gnieznieński, i marszałek koronny, nową aukcyą, Lwa z mieczem od Rzymskich Cesarzów otrzymał, jako się niżej powie. To też jest pewna, że z pierwiastków swoich w tej koronie. Antenaci Leszczyńskich od różnych się dóbr pisali, to jest z Gołuchowa, Obichowa, Karmina, Gozdzikowa; z Leszna zaś aż dopiero w wieku czternastym. Ci którzy się z Gozdzikowa pisali, nowe na sobie imię wynieśli Broniszów, dotychczas jeszcze w Wielkiej-Polszcze kwitnące, jako się mówiło w drugim tomie, luboć jedenże to dom, tak Leszczyńskich jako i Broniszów. Pierwszy który się z przodków tej familji w Polszcze gniezdzić począł, był Dobiesław Persztein marszałek dworu Dąbrówki księżny Polskiej, Mieczysławowi monarsze Polskiemu zaślubionej, któremu, gdy chrzest święty, pierwszy z książąt Polskich, względem Dąbrówki przyjmował, Dobiesław ojcem był chrzesnym. *Balbinus epit. Rer. Bohemic. lib.* 2. *c.* 7. na co przywodzi Paprockiego, *Speculum Moraviae cap.* 29. co przypadło na rok Pański 966. tego Dobiesława zostało się dwóch synów, według *Twardow.* Filip i Bosuta.

Bosuta arcybiskup Gnieznieński w roku 1027. na te katedrę obrany, dobrego pasterza urząd na sobie wypełnił:

Synod albowiem złożywszy, pewnemi prawami dyecezyą swoję okryślił, ceremonie w administracyi sakramentów opisał, relikwie bałwochwalstwa wytępił, na ubogich szczodry, na rozwiozlejszych w obyczajach przysurowszy, w radzie głęboki: tak piastując owieczki sobie powierzone, gdy obaczył, jak przewlokłem interregnum kwitnąca kiedyś ojczyzna, tak domowemi niesnaskami, jako też nieprzyjacielskiemi inkursyami, niszczała, usychał od żalu: najwięcej go jednak dolegało, Czechów do Polski wtargnienie, i świętokradzkie kościoła swego złupienie, trzysta grzywien złota w jednym krzyżu zabrali, w inszych kościelnych ozdobach bez miary szkody narobili, ciała niektórych świętych wyprowadzili; której tak ciężkiej klęski, chociażci był wielkiego serca prałat wytrzymać nie mogąc, życie stracił w roku 1038. Pisali o nim, *Długosz* w historyi swojej, *Janicius*, *Paproc. Damalew. in Archiep. Gnesnen. Biel. fol.* 69.

Filip hrabia, brat rodzony Bosuty arcybiskupa, mąż rycerski, starożytność, i dzieł jego i honorów, zataiła, to tylko o nim przyznają, że syn jego był Sobiesław, tego zaś Predysław, o którym *Paprocki w Gniazdzie* pisze 1190. tego Filip Sobiesław, któremu synów dwóch naznaczają, Rudgera i Wernera.

Rudger biskup Kujawski przez zgodne całej kapituły głosy, na tę godność wyniesiony, przykładem się stawił cnót wszystkim swoim poddanym. *Nakielski w swojej Miechowji fol.* 65. jego szczodrobliwość na klasztor Miechowski wysławia; *Katalog także Wolborski* o jego pobożności świadczy, z której kościół katedralny Kujawski, w nowe i bogate przystroił ozdoby; luboć i drugie cnoty w nim się niemniejsze wydawały, szczerość, pasterskie o wszystkich staranie, miłosierdzie na ubogie sieroty; tak rządząc swoję dyecezyą lat dziesięć, poszedł po zapłatę prac swoich w roku 1170. w katedrze Kujawskiej z żalem wszystkich pochowany. *Damalew. in Episcop. Cujav. Paproc. o herb. Okol.*

Werner biskup Kujawski, brat bratu, dobry dobremu nastąpił, luboć *Damalew. in Episcop. Cujav.* świadczy, że go czytał na przywileju w roku 1140. ztemwszystkiem *Długosz*, *Katalog Wolborski*, *Paprocki*, rządy jego na rok 1171. zwalają, zejście na rok 1178. Ciż autorowie sławią go z pobożności życia, układności obyczajów, ludzkości ku wszystkim. Pod też czasy kwitnął Werner biskup Płocki, ale ten do Porajczyków należał, o którym i ja tam mówić będę.

Cherubin kasztelan Lędzki 1196. którego brat rodzony Filip biskup Poznański: chwali go *Długosz in Vitis Episc.*

Posnan. że był *Vir modestus*, *mansuetus et patiens in adversis*, trzynaście lat funkcyą swoję pasterską świątobliwie sprawował, aż dług śmiertelności wypłacił w roku 1209. w swojej katedrze pochowany.

Hertobald wojewoda Poznański, *Cromer*, *Bielski f.* 182. Herkardem go zowie, gdy o jego pojmaniu w roku 1259. pisze. *MS. Krakowski* Wieniawitą go pisze, jako i Arbelda wojewodę Kaliskiego, którego znajdziesz u *Łaskiego w Stat. fol.* 167. Wojciecha biskupa Kujawskiego, prawdać że *Paprocki* do herbu Topor pociąga, ale *Długosz* wyraźnie o nim pisze, że do herbu Wieniawa należał, toż świadczy *Damalewicz in Vitis Episcop. Cujav.* wstąpił na tę katedrę w roku 1271. ustąpił z niej i z życia w roku 1283. najznaczniej się w nim wydawała hojność na ubogich, którą, nie tylko na pasterskiej funkcyi, ale też jeszcze dziekanem będąc Kujawskim, niebo sobie skarbił: luboć jeszcze i na tym świecie Bóg mu szczególniej błogosławił: bo do jego kościoła i dóbr i ozdoby, za jego prezydencyi, siła bardzo przybyło, według *Długosza*, *Vir spectatae virtutis*, *et in pauperes Religiososque liberalitatis profusae.* Wilhelma biskupa Lubuskiego, tenże *MS. Krakowski* między Wieniawitami rachuje, kwitnął 1255. wspomina go i *Długosz* w swojej historyi; był pasterz samą szczerością tchnący.

Predysław czy Przecław z Gołuchowa, wojewoda Kaliski i generał Wielkopolski, syn Rafała według *Paprockiego*, któremu nad prawo i słuszność Elżbieta Królowa matka Ludwika Króla Polskiego i Węgierskiego, generalstwo Wielkopolskie odebrawszy, Ottonowi Pileckiemu herbu Topor, nie mającemu żadnej w Wielkiej-Polszcze possessyi konferowała. *Biel. f.* 244. w roku 1311. *Długosz*, *Cromer l.* 13. Temu Predysławowi, *Twardowski w Pałacu*, i *Paprocki* trzech synów naznaczają, jednego Fryderyka biskupa Kujawskiego, alem między biskupami Kujawskiemi, żadnego Fryderyka biskupa nigdzie nie czytał, kwitnął ci co prawda, o te czasy, biskup Kujawski Jan Pella z Nieświeża, herbu Wieniawa, to jest w roku 1426. ale o tym wyraźnie pisze *Damalewicz*, że był z ojca Wojciecha wojskiego Sieradzkiego, z matki Małgorzaty, urodzony: dla tego *Okolski* słusznie opuścił tego Fryderyka, atoli i ten autor, Predysława wspomnionego wojewodę Kaliskiego, już pod Gołuchowskiemi herbu Leliwa, już pod herbem Wieniawa kładzie; przecież to jest pewna, że Gołuchów, który jest w Wielkiej-Polszcze, przed kilką set lat dziedziczył nieprzerwanie w domu Leszczyńskich, z niego się pisywali, i dopiero po roku 1700. z rąk ich wyszedł; a do tego *Paprocki* wyraźnie pisze,

że dwaj synowie tego Predysława wojewody, taki dział dóbr między sobą uczynili, jednemu się z nich dostały dobra do Leszna należące, i te miasta, Radomicko, Śmigiel, i Kiepłów; drugiemu Rafałowi, Gołuchów, Goliszów, Przygodzice i t. d. jako o tem listy rozdzielne świadczą. *Okolski* i *Twardowski w Pałacu*, pierwszemu tego Przecława synowi, imię dają Iwan albo Jan, i że się pisał z Obichowa, jakoż i *Długosz lib.* 10. *fol.* 166. *Cromer lib.* 16. wyraźnie o nim piszą, że tego Jana kasztelana Śrzemskiego, z Hinczą z Rogowa, i z Janem z Ostrowca wysłał Władysław Jagiełło Król, w legacyi do Hermanna książęcia Cilji po Annę siostrę jego, żeby mu ją był i zaślubił w dożywotnie małżeńskie kontrakty, i do Polski sprowadził 1400. a w roku 1408. że przy kasztelanji Śrzemskiej był oraz starostą Kujawskim, namienia *Długosz fol.* 190. w roku 1413. podpisał pokój Hrodelski, z tegoż *fol.* 342. *lib.* 11. Syna mu *Okolski* przypisuje Dobiesława Puchałę kasztelana Przemęckiego, nie Przemyskiego, jako on chce. *Długosz* o tym Dobiesławie *lib.* 11. *fol.* 294. wyraźnie powiada, że się pisał de Wągry, a zatem bardziej by należał do Węgierskich Wieniawitów: Król Jagiełło zamek Radzymski, jego cnocie i dzielności dufając, oddał mu był w opiekę; gdzie on nie tylko tej fortecy przeciwko Krzyżakom mężnie bronił, ale też do owej sławnej pod Koronowem z Krzyżaków wiktoryi, siła dopomógł, za świadectwem *Długosza* hetmanił potem w roku 1410. wojsku naszemu pod Golubem, gdzie z zasadzki na Krzyżaków wypadłszy, takiem sercem na nich uderzył, że ci przestraszeni pierzchać poczęli, i lubo ich wielka część do zamku się salwowała, drudzy jednak od szabli Polskiej polegli, niewolnika i znacznego i tak wiele nasi zabrali, że we czwornasób, liczbę ludzi Polskich przechodził, *Długosz lib.* 11. *fol.* 303. i znowu *fol.* 357. w roku 1414. dwieście ich wyciął, sześćdziesiąt wszystkich w zbroje odzianych do Króla przyprowadził, reszta pierzchnęła. *Twardowski w Pałacu*, to o nim powiada, że z młodszych lat swoich w obozie Zygmunta Króla Węgierskiego, ten Dobiesław, Marsowe początki założył, gdzie gdy się z rycerską dzielnością popisał, wziął był od tego Króla niektóre w Węgrzech dobra. Synów mu tenże autor i *Okolski* tych przywłaszcza: Iwana sędziego ziemskiego Kaliskiego 1422. (*Długosz* zaś o Iwanie z Obichowa sędzim ziemskim Kaliskim herbu Wieniawa dopiero pisze w roku 1472. *lib.* 13.) Rafała kasztelana Przemęckiego 1428. którego synów miało być czterech, Cherubin, Rafał, Jan, i Jędrzej. Dersława, Mikołaja z Leszna, i Jana z Karmina. Ludzie to byli wielcy, i którzy tej ojczyzny, nietylko

wytworną radą, ale też i silną nieprzyjacielowi każdemu ręką bronili.

Rafał z Gołuchowa starosta Kujawski, drugi syn Przecława wojewody Kaliskiego, według *Paproc. Okolsk. i Twardowsk.* atoli *Genealogia tego domu*, Przecławowi wojewodzie Kaliskiemu, lubo tychże dwóch synów przyznaje, przecież z inszemi tytułami: o Iwanie powiada, że był kasztelanem Kaliskim, i starostą Radziejowskim, od którego miał być Rafał generał Wielkopolski, starosta Radziejowski i Śrzemski, dziedzic na Lesznie w roku 1450. w Lesznie pochowany, ojciec Rafała marszałka koronnego, o którym niżej. O Rafale powiada, że był podstolim Poznańskim i starostą Sieradzkim, jakoż u *Łaskiego w Stat. fol.* 141. w roku 1436. z pierwszym tytułem jam go czytał, a w księgach grodzkich Ostrzeszowskich stolnikiem go zowią w r. 1434. gdzie żonie swojej Jadwidze, ten Rafał z Gołuchowa, tysiąc grzywien posagu naznacza. Gdy potem jedna linia tego Przecława wojewody Kaliskiego, bezpotomnie zeszła, dobra się wszystkie do drugiej linji zupełnie wróciły.

Rafał kasztelan Poznański, marszałek nadworny koronny, młodsze lata z wielkim splendorem na dworze Fryderyka III. Cesarza polerując, tak mu, to układnością obyczajów, to pięknemi z natury przymiotami przypadł był do serca, że go w różnych legacyach zażywał, a między niemi owa sławna do Kazimierza III. Króla Polskiego, w roku 1470. o której *Długosz lib.* 13. *Cromer lib.* 27. *Bielski fol.* 451. *Sarnicki*, i powtórna w roku 1476. *Długosz lib.* 13. *Cromer lib.* 28. *Bielski fol.* 468. z tych szczęśliwie powróciwszy, i znacznie się Panu swemu przysłużywszy, Pańskiemi od niego regalizowany jest podarunkami, do których przydał jeszcze i to, że i jemu i sukcessorom jego hrabiów z Leszna tytuł wiecznemi czasy nadał, herb nawet starożytny Leszczyńskich nowym splendorem ozdobił, na hełm, miasto trzech piór strusich, których zdawna zażywali, Lwa w koronie z mieczem w łapach dobytym, i niby do cięcia zaniesionym, wyniósłszy; o czem przywilej w tym domu świadczy. Wspomina tamże *Długosz*, że w Wiedniu ten przezacny mąż na ostre goniąc z Maciejem Królem Węgierskim na publicznych gonitwach, gdy się z sobą starli, kopią go z konia zwalił, drudzy przydają że i w czoło ranił, o co nietylko się na swego antagonistę Maciej nie urażał, ale też dzielność jego pochwalił. Od dworu Cesarskiego do ojczyzny powróciwszy, wszędzie się na dobro jej, z pochwałą od wszystkich, wylewał, co ona szacując w nim, coraz to go na wyższe honory pomykała, najprzód go czytam kasztelanem Spicimir-

skim i starostą Łęczyckim 1487. na liscie królewskim danym miastu Krakowskiemu, potem kasztelanem Gnieznieńskim, starostą Kujawskim, Kościańskim, Konińskim. *Okolski* powiada, że dziesięć starostw trzymał: przydała mu do tego laskę nadworną koronną, znajdziesz te jego tytuły, u *Łask. w Statucie fol.* 110. i u *Cureusza fol.* 361. gdzie powiada, że od Jana Albrychta Króla, komissarzem był wysadzony, w pewnej sprawie do Głogowa na Szląsku w roku 1493. Umarł kasztelanem Poznańskim 1501. w podeszłym wieku, mało co przedtem na Poznańskie krzesło z Gnieznieńskiego przesiadłszy się; ciało jego złożone w Brześciu Kujawskiem w kościele OO. Dominikanów. *Paprocki* trzech synów jego rachuje, Rafała, Kaspra i Pawła, o Pawle przydaje, że zszedł *sterilis;* niektórzy tego Pawła chcą mieć kasztelanem Sochaczewskim, jakoż, i mnie się dostało czytać u *Łask. w Statucie fol.* 140. Pawła z Leszna z tym honorem w r. 1436. z tego samego jednak roku każdy osądzi, że ten Paweł nie mógł być synem tego Rafała, chyba stryjem. O Rafale pierwszym synu tego Rafała, *Paprocki* pisze, że był podkomorzym Kaliskim i starostą Wielkopolskim, *Okolski* zaś chce go mieć kasztelanem Poznańskim, ale się to utrzymać nie może, gdyż w tym czasie Dobrogost z Lwowka Ostrorog na tem krześle zasiadał.

Kasper podkomorzy Kaliski, syn Rafała kasztelana Poznańskiego i marszałka, z tym tytułem podpisał list Króla Albrychta 1496. u *Łaskiego w Statucie fol.* 110. jam także czytał na liscie Kazimierza Króla danym miastu Lubelskiemu Kaspra Leszczyńskiego podkomorzego Kaliskiego 1468. przeciąg lat duży, suspicyą mi czyni, że inszy był Rafał od tego, o którym się tu mówi, i dawniejszy, a bodaj nie brat Rafała marszałka i kasztelana. O tym Kasprze *Pałac Twardowskiego* świadczy, że tak w Wołoszech jako i w Moskwie rotmistrzując, gdy się tam z serdecznem męztwem popisał, wziął w zasługach Radziejowskie starostwo, i nadto niektóre dobra w księztwie Siewierskim: synów jego dwóch wszyscy rachują, Rafała i Jana. Z tych

Rafał biskup Płocki, ten najprzód był kasztelanem Lędzkim i starostą Człuchowskim, czego popiera list Zygmunta I. *in MS. Petricov.* gdzie go z temi tytułami w legacyi wysłał do Cesarza ze zjazdu Krakowskiego, ztąd dochodzę, że musi być omyłka w *Bielskim*, za którym i ja poszedłem w pierwszym tomie, gdy go Łęczyckim kasztelanem zowie, miasto Lędzkim *fol.* 541. w roku 1518. gdzie poselstwo jego do Papieża opisuje względem umówienia wojny na Turków; w tejże materyi od tegoż Króla jeździł przed-

tem do Wenetów, w roku 1515. *Bielski fol.* 531. *) Odmieniwszy potem stan, najprzód był biskupem Przemyślkim, a potem na Płockiem siedząc więcej niż lat cztery, przeniósł się na wieczność 1527. *Biel. fol.* 559. *Wapow. Nakiel. in Miechov. fol.* 61. *Łubieński in Vitis Episcop. Plocensium*, sławi go z żarliwości o wiarę katolicką, kiedy przeciwko kacerstwu Luterskiemu świeżo na tenczas głowę podnoszącemu, wczesnym lekarstwem zabiegł, wymógłszy u książąt Mazowieckich, i u stanu rycerskiego dekret przeciwko wszystkim sektarzom w roku 1525. Poszczęścił Pan Bóg prawowiernym jego zamysłom: bo do tych czas ta sama prowincya, między tak wielą w Polszcze, nietylko że od herezyi nie naruszona, ale też zawsze gorliwą przy obronie wiary katolickiej stawa. W Pułtusku część rezydencyi biskupiej z muru wyniósł, kędy po śmierci spoczywa, jako z jego nadgrobku wypisał *Starowol. in Monumen.* Pańską mu też fantazyą, i szczodrobliwą wielce na ubogich wszyscy zgodnie przypisują.

Jan kasztelan Brzeski Kujawski, to mu krzesło przyznają *Paprocki*, *Okol. Twardowski*, i inni, na którem jeżeli siedział, to musiało być po roku 1521. w którem jeszcze go czytam podkomorzym Kaliskim, starostą Radziejowskim, i bratem rodzonym Rafała na ten czas kasztelana Lędzkiego na liscie Zygmunta I. *in MS. Petricov.* w którym ten Król *propter nimiam integritatem*, słowa są przywileju tego, zleca mu dozór Konińskiej i Kleczowskiej komor celnych. A że ojciec jego na starostwie Radziejowskim miał pewną summę zaległą, z której syn tego Jana Rafał, znaczną część jej darował Rzeczypospolitej, dla tego, lubo tylko dwanaście lat zrazu było wymierzono, na wytrzymanie tej summy, atoli Zygmunt Król, nadgradzając tę jego ku sobie uczynność, Rafałowi na tej królewczyznie dożywocie przyznał, i że sukcessorów jego przy niej miał zostawić. Miał zaś ten Jan Marynę de Makrelang rodem z Francyi, z której był urodzony ten Rafał.

Rafał wojewoda Brzeski Kujawski, starosta Radziejowski, syn Jana kasztelana Brzeskiego Kujawskiego, lecz gdy potem

*) W manuskryptach Helsbergskich znajduje się list oryginalny pisany z Frankfortu nad Menem od Rafała de Leszno kasztelana Lendzkiego, starosty Człuchowskiego, do Karola V. Cesarza, z powinszowaniem cesarskiej godności: data listu 4. Lipca 1519. roku. Był na ówczas ów Rafał kasztelan posłem Króla Polskiego na sejm Rzeszy Niemieckiej. — *In Codice Dipl. Vol. I. fol.* 26. znajduje się jego *Credentiales* jako posła na sejm Rzeszy Niemieckiej z Erazmem biskupem Płockim, i Boguszem marszałkiem wielkim Litewskim. — *Przypisy Krasickiego.*

prawo stanęło, aby żadne krzesło z starostwem grodzkiem w jednemże województwie mieścić się nie mogło, Rafał najmniej niechcąc ubliżać prawom koronnym, wyzuł się dobrowolnie z województwa honoru w roku 1550. przy starostwie tylko Radziejowskiem zostawszy. *Bielski fol.* 389. *Orichov.* Z tym tytułem jest o nim częsta wzmianka *w Konstytucyach* 1567. *fol.* 146. i 1569. posłując na sejm Lubelski, podpisał unią Litwy z Koroną, *Constitut. fol.* 171. aż Stefan Król, wielkich ludzi szacownik kasztelanią Śrzemską prawie w niego w musił, i po Pleszkowskiej kampanji, do Moskwy legatem swym wysłał na utwierdzenie pokoju. *Bielski fol.* 643. Zygmuntowi Augustowi Królowi dał się z tem słyszeć. *Respublica ut libere diceret, armis effecit, ut dicat nunc providebit. Reflexye nad manifestem.* Wielkie wprawdzie miał zasługi w ojczyznie, piękne z natury przymioty, gdyby im była do wyższych honorów tamy herezya, której się i on górę w Polszcze biorącej chwycił, nie rzuciła. Dwa razy śluby małżeńskie ponawiał: pierwszy raz z Barbarą z Podhajec Wolską herbu Półkozic kasztelanką Sendomierską, z tej córka Katarzyna, najprzód Wacławowi hrabi z Ostroroga, potem Janowi Koneckiemu ochmistrzowi Królowy Anny, staroście Łomżyńskiemu, nakoniec Adamowi Czarnkowskiemu wojewodzie Łęczyckiemu, generałowi Wielkopolskiemu zaślubiona, jej dobroczynność na siebie kollegium nasze Bydgoskie, w wiecznej przed Bogiem pamięci zapisało, zeszła z tego świata 1640. I synów dwóch, z tych pierwszy Jan starosta Radziejowski, żyjąc z Jadwigą Opalińską marszałkowną w. koronną, i generałowną Wielkopolską, życie w wierze katolickiej pobożne zakończył w roku 1588. *Twardowski Pałac* powiada, że się po nim jedno potomstwo zostało. Drugi Jędrzej wojewoda Brzeski Kujawski, o którym niżej. Po zmarłej Wolskiej pojął Rafał drugim związkiem dziedziczkę na Trasembergu i Mieliczu w Szląsku, ta mu powiła trzy córki, Annę Tęczyńską kasztelanową Bełzką, która fundacyi męża swego w Staszowie nietylko znacznie przyczyniła, mansyonarzów tam osadziwszy, ale i kościół tenże ubogaciła. Maryannę księżnę Zasławską wojewodzinę Wołyńską, a bodaj nie taż sama Maryanna była za Jędrzejem Firlejem kasztelanem Radomskim. Barbarę Przyjemską podkomorzynę Poznańską, i synów dwóch, Rafała starostę Lubodzieskiego, ale ten w piętnastym roku wszedł do grobu, i Wacława.

Wacław kanclerz koronny, generał Wielkopolski, Warecki, Kamionacki, Brański, Brzeski starosta, dziedzic na Gołuchowie, syn Rafała, o którym się dopiero mówiło; w Argentoracie 1597. wyższych szkół uczącemu się, *Brederodius*

Analysim swoję przypisał, i do druku podał: zkąd do ojczyzny powróciwszy, już w Moskiewskich, już w Inflantskich expedycyach, już na dworze Zygmunta III. wielkie o sobie nadzieje wzniecił, jakoż w roku 1617. z kasztelanji Kaliskiej przesiadłszy się na województwo Kaliskie, co się pokazuje z książki ks. Śmigleckiego Soc. Jesu, którą mu przypisał *de Ordin. Sacerd. i MS. Kaliskiego*, ledwo trzy lata, na tem krześle siedząc, w roku 1620. wziął pieczęć mniejszą, a potem i większą, do której jeszcze łaska królewska przydała mu generalstwo Wielkopolskie, wkrótce jednak po solennym wjeździe na nie, śmiertelnie zachorowawszy, z tym się światem rozstał 1628. Bóg mu nadgradzał sowicie jego affekt ku sobie heroiczny, kiedy wyrzekłszy się błędów heretyckich, professyą katolicką uczyniwszy, kościół w Gołuchowie, który ojciec jego przed lat czterdziestą dyssydentom był przywłaszczył, i sam się od owczarni Chrystusowej wydzielając, katolikom znowu przywrócił w roku 1601. ozdobił, i w sprzęt kościelny ubogacił. *Histor. Coll. Caliss.* Nadgradzał i miłość ku ojczyznie, kiedy żadnej kampanji nie opuścił, na którąby się, sam osobą swoją, w licznym kompucie ludzi rycerskich, z swojej szkatuły uzbrojonych, nie stawił; jak Panom swoim z wszelką usługą przychylny, tak od podchlebstwa był daleki, samą tylko tchnąc szczerością, co pewnie przy funkcyi jego była w nim rzecz osobliwsza. Anna Rozrażewska herbu Doliwa, czterech mu synów powiła, Jędrzeja, Jana, Rafała i Wacława, córek trzy. Z tych jedna Anna, Janowi Potockiemu herbu Pilawa podkomorzemu Halickiemu, ta wkrótce przed śmiercią swoją, gdy się po domowym ogrodzie przechodzi, znalazła obrączkę rogową czarną, którą podniósłszy z ziemi, widzi że wewnątrz, napisane te słowa: *Memento mori*, przelękła się na te słowa, i nie darmo: bo jej ta obrączka prędką w kilka dni potem śmierć wywróżyła: Maryanna Tuczyńskiemu podkomorzemu Inowrocławskiemu, szczodrobliwością jej kościół nasz Poznański powstał, w Zbąszynie zaś od heretyków spustoszony, wykształtowała, sporządziła, i katolikom przywróciła: Barbara Miaskowskiemu Wojciechowi, kasztelanowi Santockiemu, zaślubione.

Jędrzej arcybiskup Gnieznieński, prymas korony Polskiej, syn Wacława kanclerza koronnego, najprzód kanonik Krakowski i proboszcz Łęczycki, potem opat Przemęcki, ten gdy o niczem bardziej nie myślił, jako żeby się był od zgiełku publicznych intryg uchyliwszy, samemu Bogu przymilał, Władysław IV. Król Polski, cnotę jego mając doznaną, najprzód go Inflantskim biskupem 1640. ogłosił, prędko potem Kamie-

nieckim 1641. *Zwierciadło*, przydawszy mu do tego, Tynieckiego opactwa administracyą, chwali go *Szczygiel. in Tinec. fol.* 127. że na restauracyą i ozdobę tak kościoła, jako i klasztoru Tynieckiego, pewne opacie dobra wydzielił, a w Czerwieńskim klasztorze, kanoników regularnych S. Augustyna, fundował teologią i filozofią, przydał mu do Kamienieckiej infuły Król Władysław pieczęć mniejszą koronną, z tą go posunął na Chełmińskie biskupstwo w roku 1647. co się pokazuje z panegiryku kollegium Toruńskiego, na jego wjeździe. *Honor. Bisont.* Nie mniej sobie jego przymioty poważał Jan Kazimierz, lubo pod czas interregnum po śmierci Władysława, więcej sprzyjał Jędrzej Karolowi Królewiczowi, i na niego koronę Polską galił i z innemi, atoli Jan Kazimierz na tronie Polskim osiadłszy, po zejściu Ossolińskiego, pieczęć wielką na niego spuścił, a potem we trzy lata nie zupełne, na arcybiskupstwo Gnieznieńskie i prymacyalną godność wyniósł. Trafił na opłakany czas w tej ojczyznie, kiedy prawie wszystkie nieszczęścia na nię się były zwaliły, co tem bardziej bolało Jędrzeja, im ją widział za Władysława Króla, daleko we wszystkiej porze szczęścia kwitnącą: zabiegał ci wprawdzie powagą swoją prymacyalną, jako mógł; i sam nawet w owej pod Beresteczkiem wygranej z rebellizujących Kozaków batalji, od boku królewskiego nieodstępując, serca swoim dodawał; synów koronnych serca do zgody, i Pana swego Jana Kazimierza, nęcił; kurfirszta Brandeburskiego od ligi z Szwedami odwodził, przysięgę mu jego przypominając, *Fulden lib.* 6. *fol.* 254. ale gdy coraz więcej ta burza wojenna górę brała, na Szląsk do Nissy ustąpiwszy, tam i wiary i ojczyzny ratować nie przestał, aż też podagrycznemi zwątlony bolami, na wieczny się pokój przeniósł w Łowiczu, w roku 1658. *Kochow. climac.* 2. *lib.* 4. kędy z nadgrobkiem pochowany. *Potoc. Centur. Vir. fol.* 323. tę mu pochwałę daje. *Candore vir singulari, sedata prudentia, ingenua atque digna libero homine sentiendi dicendique perspicacia, innoxia popularitate. Honorem Cancellarii haud venali fide exercuit, et congestum munere publico, privatarum opum, paterno avitoque exemplo, a Leszczyniana magnanimitate procul esse ostendit.* Jest jego mowa *w mowcy Polskim fol.* 153. druga od niego *miana na pogrzebie Cecylji Renaty, Polskiej Królowy, w roku* 1644. w Krakowie *in 4to* wydrukowana. Zaczął był w Chełmży fundować Seminarium Clericorum, której potem fundacyi dokończył Małachowski. *Constit.* 1678.

Jan biskup Chełmiński syn drugi Wacława kanclerza koronnego, był wprzód biskupem Kijowskim, i opatem Pa-

5*

radyskim, jako świadczą, *Margon.*, *Capitolium*, *i Panegiryk Collegium Kaliskiego Honoris honos.* W roku 1656. czytam go już nominatem na Chełmińskie, z którym tytułem podpisał assekuracyą o restytucyi sreber kościelnych zabranych. *Hist. Coll. Cracov. f.* 827. W tymże roku Jan Steczewicz przypisał mu konkluzye z jurydyki w Ingolsztadzie, gdzie mówi o nim, że po te czasy jeździł do Ratisbony na sejm rzeszy Niemieckiej; w następującym jednak roku, i z życia i z biskupstwa ustąpił: z młodszych lat swoich w zakonie naszym Bogu się był poświęcił, o czem i *Okolski* świadczy, i *Hist. Coll. Caliss.* Rafał trzeci syn Wacława kanclerza, *Okolski*, *i Panegiryk Uranoscopia* w roku 1627. w którym czasie i z bratem Janem w kollegium Kaliskiem do szkół chodzili; pułkownikiem był królewskim, zginął w księztwie Opolskiem 1647. *Histor. Colleg. Caliss.* na jego pogrzebie miał kazanie Ks. Kasper Drużbicki Soc. Jesu, mąż i świątobliwością i nauką wsławiony.

Wacław wojewoda Łęczycki, syn czwarty Wacława kanclerza koronnego, przedtem podkomorzy Poznański, i starosta Wiśniewski. Rzeczpospolita zasługi jego krwawe rekompensując, gdzie i fortunie swojej i zdrowiu nie folgował, puściła mu była dobra Tykadłów, Rusów, Tłokienicę przez konstytucyą sejmową w roku 1661. *fol.* 11. W tymże roku komissarzem go zapisała do rozgraniczenia między Szląskiem, i ziemią Wieluńską. *Constit. fol.* 25. Przybrał był sobie w dożywotnią przyjaźń Katarzynę Gajewską, siostrę Wojciecha kasztelana Rogozińskiego, po niej Barbarę Walewską, z tej córka Ludowika dostała się w małżeństwo Damianowi Garczyńskiemu chorążemu Poznańskiemu, a powtórnem małżeństwem Malińskiemu chorążemu Gostyńskiemu, druga córka jego, Konstancya zakonne sobie życie obrała w Trzebnicy 1674. Synów zaś czterech, jeden z nich obrał sobie życie bogomyślne w zakonie Kamaldułeńskim, drugi Jędrzej był opatem Czerwieńskim.

Jan Ignacy podczaszy koronny, trzeci syn Wacława wojewody Łęczyckiego, starosta Ostrzeszowski, *Const.* 1676. *fol.* 9. i 1683. *fol.* 13. gdzie go ojczyzna komissarzem deputowała, do pogranicznych dyfferencyi między koroną Polską i margrabstwem, życie to zakończył 1697. r. Ołtarz S. Ignacego w Kaliskiem naszym kościele jego nakładem stanął, luboć i wielą innemi łaskami tak jego, jako i brata jego, szczyci się to miejsce. *Histor. Colleg. Caliss.* Był wprzód krajczym koronnym 1674. jako podpisał *diploma Electionis* Jana III. żona jego Zienowiczowna.

Wacław wojewoda Podlaski, syn czwarty Wacława wo-

jewody Łęczyckiego, a przedtem krajczy koronny, z tym tytułem posłował na różne sejmy, zkąd go na różne funkcye narażała ojczyzna, komissarzem już na sądy fiskalne, *Constit.* 1662. *fol.* 5. już do determinacyi koło monety tak srebrnej jako i złotej, *Constit.* 1667. *fol.* 18. już do pogranicznych dyfferencyi od margrabstwa w roku 1670. wszakże już na ten czas osiadł był krzesło Podlaskie: był oraz i starostą Kowelskim, gdzie znaczną aukcyą fundacyi przyczynił kościołowi Kowelskiemu, co approbowała *Konstytucya* 1676. *f.* 33. Trzy razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Konstancyą Czarnecką herbu Łodzia, Stefana wojewody Kijowskiego i hetmana polnego, sławnego wojownika córką, z tej była córka Magdalena, z Pawłem Działyńskim wojewodzicem Kaliskim dożywotnie zmówiona, a po nim z Gruszczyńskim kasztelanem Kaliskim, i syn Stefan, o którym niżej. Drugiraz z Zofią księżniczką Wiśniowiecką, Dymitra kasztelana Krakowskiego, i hetmana wielkiego koronnego, córką, z tej był syn Ignacy Kazimierz, córek dwie, Wiktorya z Józefem Potockim herbu Pilawa wojewodą Kijowskim zmówiona. Pani właśnie Pańskiego ku Bogu serca, z którego ubogie sieroty zebrawszy, i pobożną edukacyą wypolerowawszy, jedne do klasztorów na wieczną służbę Boską wyposażyła, drugie z dobrym posagiem za mąż wydała, kollegium nasze Stanisławowskie łaski jej prawie jak fundatorki, szczególnej przed Bogiem pamięci zapisało. Druga Teofila najprzód Konarzewskiemu staroście Konińskiemu, po nim Januszowi książęciu Wiśniowieckiemu kasztelanowi Krakowskiemu zaślubiona; na naszą rezydencyą Krzemieniecką dobroczynna. Trzeciraz z Opalińską, siostrą kasztelana Poznańskiego, wdową po Konarzewskim staroście Konińskim, z tej dzieci nie było.

Stefan wojewoda Kaliski, starosta Ostrzeszowski i Kowelski, syn Wacława wojewody Podlaskiego, komissarz z sejmu 1703. do traktatów z Szwedami, *Constit. fol.* 16. i do uspokojenia pogranicznych kłótni od Węgier, przybrał był sobie w małżeńską ligę pierwszym związkiem Mniszchownę wojewodzankę Wołyńską, z tej się Anna córka została 1*mo voto* Gniewoszowa kasztelanowa Zawichojska, 2*do* Szembekowa wojewodzina Sieradzka. Drugim Brzostowską wdowę po Donhoffie podskarbim nadwornym Litewskim, i Radziejowskim, była to Joanna Teresa wojewodzanka Trocka, z której także tylko jedna córka Ewa Szembekowa, kanclerzyna wielka koronna, pobożności wielkiej i przykładnego wszystkim życia, fundatorka panien Karmelitek Bosych przy Krakowie na przedmieściu, i panien *a Visitatione B. M. Virg.* w Lublinie, kollegji naszego Łomżyńskiego osobliwsza

Dobrodziejka. Umarł ten wojewoda 1722. senator godny, i o wiarę prawowierną gorliwy, z uszczerbkiem fortuny swojej przymnożenia jej upatrując.

Kazimierz Ignacy kasztelan Lwowski, starosta Winnicki, drugi syn Wacława wojewody Podlaskiego, nieporównanej ludzkości człowiek, ojczyznę kochający, dla której i zdrowia i fortuny siła nadwerężył, żona jego Magdalena Chodorowska podkomorzanka Lwowska, wszakże z nią żadnego potomstwa nie zostawiwszy, zszedł z tego świata w roku 1730. posłował na konwokacyą 1696. ciało jego złożone w kościele naszym Stanisławowskim, kędy ołtarz Ś. Franciszkowi Borgiaszowi z jego ostatniej woli stanął, że mu się przy śmierci pokazał ten święty.

Jędrzej wojewoda Brzeski Kujawski, starosta Nakielski, syn Rafała wojewody Brzeskiego Kujawskiego z Wolskiej, rotmistrz za Zygmunta Augusta, Stefana Batorego, i Zygmunta III. pod Orsą, Poswolem, Połockiem, Wielkiemiłukami, Pleszkowem na Moskwę, w Wołoszech przeciwko Beklerbegowi, pod Cecorą przeciwko Michałowi i Roswanowi, rycersko stawał, nietylko sam osobę swoję, na wszystkie nieprzyjacielskie impety narażając, ale też w licznym kompucie ludzi swoich, swoją szkatułą erygowanych, stawając: bo na jednę kampanią Moskiewską, trzysta usaryi, krom lekkich i pieszych chorągwi, wyprowadził: Podczas Rokoszu przy Zygmuncie III. nienadwerężoną wiernością i sam dostawał, i drugich utrzymywał: luboć gdy największa burza z tego Rokoszu wrzała, on ojczyznę i świat pożegnał w r. 1606. w Beresteczku, w Geneweńskich błędach nieprzełamany, z którymi podpisał Zborzyszcze Toruńskie 1595. przecież *Bucholcer* w kronice swojej, to o nim świadectwo daje, że był *Literarum et literatorum Patronus ac fautor*. Pierwsza jego żona Anna Firlejowna wojewodzanka Lubelska, dwie mu córki powiła, Katarzynę Ceminę kasztelanowę Chełmińską, starościnę Szłumską: Barbarę Słupecką kasztelanowę Lubelską, tyleż synów: Jędrzeja starostę Nakielskiego, ten w młodym wieku we Francyi peregrynując, dalsze o sobie nadzieje, śmiercią prędką w Biturykach pomięszał 1606. r. drugi Rafał wojewoda Bełzki, o którym niżej. Druga żona Jędrzeja, Teodora, Romana książęcia Sanguszka wojewody Bracławskiego, sławnego wojownika, córka, pozostała wdowa po Alexandrze książęciu Pruńskim, wszakże rok tylko z nią pomięszkawszy i żadnego nie zostawiwszy potomstwa, prędko ją utracił. *Paproc. Ogród fol.* 208. Trzecia Zofia Opalińska kasztelanka Rogozińska, z tej trzech było synów, Jan, i dwa bliźnięta, Wacław i Przecław.

Jan wojewoda Krakowski, generał Wielkopolski, Malborski, Kościerzyński starosta, syn Jędrzeja wojewody Brzeskiego Kujawskiego z Opalińskiej, z lekka na najwyższe w tej ojczyznie krzesła wstępował, z kasztelanji albowiem Śrzemskiej, na Gnieznieńską posuniony, z tej na województwo Łęczyckie, dalej na Poznańskie, to spuściwszy, wziął pieczęć mniejszą koronną, potem większą; nakoniec w dobrej starości województwo Krakowskie. Piaczętarzem jeszcze mniejszym będąc, marszałkował w trybunale koronnym 1667. r. *Młodzianowski Kazan. tom.* 1. *fol.* 283. *Malicki Salutare Antidotum, i Stan. Drzenicki Laureatae virtutis honoraria.* Bóg mu jeszcze na tym świecie tak wysokiemi i sowitemi honorami nadgradzał wytworną tak ku sobie, jako i ku tej ojczyznie miłość. Tej dał niezbite dowody, kiedy pod czas zakurzonej w Polszcze naszej z Szwedami wojny, za Jana Kazimierza Króla, niesfatygowanie koło dobra jej pracował: w roku albowiem 1655. wojewodą na ten czas Łęczyckim będąc, do Szwecyi posłem wysłany, gruntownemi racyami pretensye uroszczone do Polski, przed senatem Szwedzkim zbiwszy i wyniszczywszy, o pokój się domawiał, mógłby był tą swoją perswazyą w skałę co wmówić, gdyby było pochlebujące na ten czas szczęście Szwedom w Polszcze, uszu ich nie zamknęło. *Sam. Pufendorf l.* 2. §. 13. *Tulden l.* 5. Znowu jednak według tego autora, do traktatów o pokój, do obozu Szwedzkiego pod Krakowem leżącego, zbiegał; gdzie gdy Karol mówić z sobą o tem nie dał; Leszczyński dał się z tem słyszeć, *se quidem circa pacem laboraturum, sed frustratim se concidi malle, quam pati, ut aliquid de Polonica libertate decerpatur. Pufendorf lib.* 3. §. 1. W następującym roku już wojewoda Poznański, poddawającym się w Warszawie Szwedom prawa i kondycye podawszy i podpisawszy, do Wiednia się pokwapił, o sukkurs i pomoc prosząc strapionemu Królestwu. *Tulden lib.* 6. Gdy się trochę od Szwedzkiej impetycyi uspokoiła ojczyzna, do traktatów o pokój z Moskwą, Jana już na ten czas podkanclerzego koronnego i generała Wielkopolskiego uprosiła. *Constit.* 1661. *fol.* 1. W roku 1663. już kanclerz koronny, z Stefanem Wydżgą do Królewca posłany, oddawszy najwyższe rządy w Prusiech Wilhelmowi elektorowi, radził, żeby było srebrną monetę bito, na którejby berło z mieczem na krzyż złożone, korona wiązała, z tym napisem: *Pro Deo et populo;* ku Bogu miłość swoję pokazał, kiedy nie idąc ojca swego torem, ale za pobożnej matki swojej namową, prawowierną katolicką wiarę z młodych zaraz lat swoich przyjąwszy, gorliwym się jej w dalszych latach stał obrońcą. Znać to było,

na owem Toruńskiem *Colloquium Charitativum*, kędy tak katoliccy doktorowie, jako i ministrowie dyssydentcy gdy się z rozkazu królewskiego zjechali, Król Władysław IV. Janowi na ten czas kasztelanowi Gnieznieńskiemu, imieniem swojem kazał tam prezydować, w roku 1645. są tego *Colloquii acta* w druku, kędy i list do tego Jana od Króla pisany, w którym go zowie *Virum eximia prudentia*, *singulari dexteritate*, *rerumque gerendarum usu conspicuum*. Tam się obrót jego z natury, i żarliwość o wiarę pokazał: dał go jeszcze i w tem dowody, kiedy herezye, które się były pod czas rewolucyi Szwedzkiej, do dziedzicznych dóbr jego wcisnęły, wyczyścił. Zycie to śmiertelne zamienił w nieśmiertelne w roku 1678. *Senator moribus et eloquio nitidus*, *pacatorum consiliorum auctor* jako mówi *Twardowski w swoim Pałacu:* po śmierci synowca swego Bogusława, wziął był dopiero pieczęć: Złączył się był dożywotnie według *Genealogji*, z Cecylią Mikołaja z Konar Kołaczkowskiego kasztelana Krzywińskiego córką. Alexandra Cecylia zda mi się córka jego była za Krzysztofem Grzymułtowskim wojewodą Poznańskim.

Przecław wojewoda Derpski, dziedzic na Śmiglu, a przedtem kasztelan Nakielski i Śrzemski, i starosta Wschowski, syn także Jędrzeja wojewody Brzeskiego Kujawskiego z Opalińskiej, w Niderlandzie tak w naukach, jako i w rycerskich dziełach młodsze lata swoje polerował pod sławnym wojownikiem Spinolą, z osobliwszem męztwa swego od Spinoli zaleceniem, powróciwszy do ojczyzny, gdy się wojna Szwedzka w Prusiech zajmowała, województwa Wielkopolskie sobie go na tę kampanią pułkownikiem obrały, prędko jednak pokój na ten czas z Szwedami stanął, Przecław i w pokoju radą swoją ojczyznie służyć niepoprzestał, dla tego deputatem na trybunały koronne, posłem na różne sejmy stawając, samego tylko dobra jej upatrywał, jest o nim wzmianka w konstytucyach koronnych 1638. *fol.* 20. i 1641. *fol.* 18. gdzie go Rzeczpospolita na różne funkcye narażała. Zona jego według *Genealogji*, Anna z Orla; o potomstwie jego nikt nie pisze, umarł 1670. *Kochow. climact.* 3. *lib.* 5. *Twardowski Pałac.*

Wacław arcybiskup Gnieznieński prymas korony Polskiej, syn Jędrzeja wojewody Brzeskiego Kujawskiego z Opalińskiej, urodził się 1605. w godzinę po bracie swoim Przecławie, w rok go potem ojciec odumarł, od matki pobożnie i po katolicku wychowany, luboć brat starszy Rafał, potem wojewoda Bełzki spłodzony z Firlejowny, gwałtem prawie, wszystkich braci choć z inszej matki w opiekę się domagał, o co samo do trybunału matkę pozywał, nic mógł jednak

złamać pierwszego matki do swoich dzieci prawa. Wacław tedy z młodszych lat do szkół Poznańskiego kollegium oddany, dla większego bezpieczeństwa, blizkości szkół, sposobności do pobożności, w klasztorze OO. Bernardynów rezydował; dorósłszy większych lat, do Niemiec i Włoch z Janem z Zalesia Bajkowskim, potem suffraganem Poznańskim wysłała go matka, zkąd powróciwszy, i stan duchowny sobie obrawszy, od Zygmunta III. między sekretarzów był policzony, Władysław IV. kanonią mu Krakowską i probostwo Łęczyckie przydał, z temi tytułami w komitywie Łukasza Opalińskiego marszałka wielkiego koronnego do Włoch jeździł, ztamtąd do Francyi, gdzie przez dwie lecie wytwornie się języka tamecznego nauczył. W ojczyznie potem kilka razy deputacką funkcyą w trybunale koronnym utrzymywał, z pięknem cnoty swojej zaleceniem, dlategoć tenże Władysław najprzód go referendarzem koronnym, i proboszczem Płockim ogłosił, a we dwie lecie biskupem Warmińskim; z tym tytułem wysłał go do Francyi po Maryą Ludowikę, Karola Gonzagi książęcia Mantuy i Niwernji córkę, tę i zaślubił, i z wielką pompą sprowadził do Polski Władysławowi Królowi, wspomina tę jego legacyą, *Cluver fol.* 846. i *Bracl. lib.* 6. *Kanon Poema* w którym ją opisuje. Po śmierci Władysława Króla, gdy się do tronu Polskiego, tak Jan Kazimierz, jako i Karol Ferdynand bracia książęta cisnęli, dzielnością swoją wyperswadował Karolowi, że imprezy swojej ustąpił. A że wkrótce wielki jubileusz w Rzymie nadchodził, tam się na niego pokwapił, mile przyjęty tak od Innocentego X. Papieża, jako i od kardynałów, wszystkim miły dla wdzięcznych swoich obyczajów. Podczas wojny Kozackiej, liczny komput rajtaryi na obronę ojczyzny do obozu posłał swoją szkatułą wystawiony, nic pewniejszego, żeby był i podczas Szwedzkiej inkursyi tęż uczynność wyświadczył, atoli gdy on do Królewca uchodzi zajadłej heretyckiej napaści, tym czasem elektor Brandeburski spiknąwszy się z Szwedami, księztwo Warmińskie opanował, wszystkie zamki, miasta, forteczki, ludem swoim osadził: pracował ci tak koło wiary utrzymania gorliwy o Boga pasterz, i dla tego gdy naszych ojców z Branzbergi dyssydencka nienawiść rugować chciała, Wacław przekupił nadwornego księżny elektorewy predykanta, żeby przez nię te zamysły rozsypał: jak koło ojczyzny, kiedy książęcia elektora Brandeburskiego z Janem Kazimierzem chciał pogodzić. Rozchwiały to zawistne niektórych poszepty, i za tę przysługę, kochającego ojczyznę syna, źle w królewskich Jana Kazimierza oczach odmalowały, luboć potem gdy coraz to większe nieszczęścia przypierały

temu Królestwu, Jan Kazimierz traktat ten spuścił zupełnie na Wacława, stanęło przymierze z elektorem w cięższe jednak niż przedtem kondycye, elektor ligi z Szwedami ustąpił, Warmią swemu biskupowi oddał: wszakże nie długo potem, po śmierci Jędrzeja brata swego stryjecznego, w r. 1658. na arcybiskupstwo Gnieznieńskie prawie przyniewolony postąpił, nim pożegnał dyecezyą swoję, wprzód po wszystkich ambonach rozgłosić kazał, aby jeżeli kto w czem się czuł być ukrzywdzonym, do niego po satysfakcyą przychodził, tak delikatnego był sumienia; ludzi mądrych kochał, osobliwie Joachima Pastoryusza historyka Polskiego, którego coroczną pensyą prowidował. Szlacheckim dzieciom uboższym na nauki z chęcią nakładał: inszych ubogich rzęsistemi jałmużnami, lubo skrycie ratował. Dwory niektóre w Warmji albo z gruntu wystawił, albo reparował, kościół Matki Boskiej w Springborku zbutwiały naprawił, ołtarz S. Antoniemu w Wartemburgu jego sumptem stanął, kościół Warmiński katedralny, kielichem szczerozłotym, lichtarzami sześcią srebrnemi, i krzyżem, ubogacił. Cudownemu Matki Boskiej w Częstochowie obrazowi łańcuch złoty z dziesięciu dyamentami posłał. Łowicki kościół ołtarzem wielkim przyozdobił, z pewną do niego fundacyą przypisaną, kędy też po śmierci w roku 1666. ciało jego złożone spoczywa, i z nadgrobkiem marmurowym. Pisali o nim *Treterus in Episcop. Varmiens. Nieszporkow. Analecta fol.* 329. *Kochow. climact.* 3. *lib.* 5. *fol.* 220. *et sequenti.*

Rafał wojewoda Bełzki, starosta Rubiszowski, Dubiński, Wschowski, syn Jędrzeja wojewody Brzeskiego Kujawskiego z Firlejowny, a przedtem kasztelan Wiślicki w roku 1615. jako świadczy *Cichoc. Alloc. Osecen. fol.* 49. gdzie o nim to przydaje, że lubo był od wiary S. katolickiej dalekim, przecież miłych obyczajów, dowcipu wielkiego, wymowy gładkiej, nauki wytwornej, wolności obrońca, nieskorrumpowany żadnemi podarunkami, *Twardowski Pałac.* Znać jednak, że się potem z kościołem katolickim pojednał, odrzuciwszy Kalwińskie błędy, ponieważ w Częstochowskiem kościele po śmierci złożony, leży, zkąd też jego nadgrobek wypisał *Starowol. in Monum.* gdzie o nim tak mówi kamień grobowy, *post confectam Borussiae ac toti Regno pacem, obiit Włodaviae* 1636. *relictis quatuor filiis et filia una:* dzieci te były spłodzone z Anny Radzimińskiej herbu Brodzic córki Stanisława wojewody Podlaskiego, i Teodory księżniczki Sanguszkowny, to jest córka Teodora Gorajska kasztelanowa Chełmska, i synowie, Jędrzej, Rafał, Bogusław i Wacław. Konstytucye koronne o tym Rafale wojewodzie za-

gęszczone, gdy go na różne funkcye ojczyzna naznaczała, komissarzem do uspokojenia związkowych 1613. *Constitut. fol.* 5. i na trybunał fiskalny *fol.* 7. do traktatów z Szwedami 1635. *fol.* 2. Dobra jego były dziedziczne krom innych, Baranów, Włodawa, Romanowo, Beresteczko *).

Jędrzej wojewoda Derpski, starosta Dubiński, syn starszy Rafała wojewody Bełzkiego, mąż wymowy gładkiej, poeta w ojczystym języku swego wieku między pierwszemi, miał za sobą Annę córkę Samuela książęcia Koreckiego, pamiętnego z Turkami wojownika jedynaczkę, ta mu syna tylko jednego Samuela powiwszy, przy nim umarła 1639. w tej się tak Jędrzej kochał, że lubo sam na ten czas od wiary dyssydent, przecież względem niej, kościół w Czartorysku wystawił, i dziesiąciu tysiącami go uposażył; gdzie ciało jej po katolicku, jako prawowiernej, pogrześć kazał. *Okolski*

---

*) Ogierius, Francuz, towarzysz poselstwa sławnego hrabi *d'Aveaux* i *de Mesmes*, który jako poseł francuzki roku 1635. medyatorem był pokoju między Polską a Szwecyą, w opisaniu swojej podróży, której dał tytuł *Iter Polonicum*, wielkie daje pochwały Rafałowi Leszczyńskiemu wojewodzie Bełzkiemu, jego biegłość w naukach i literaturze wielce wysławia. — ,,Raz, prawi, gdy byłem z nim w posiedzeniu i namieniłem że poseł był z domu *de Mesmes*, zapytał mię Leszczyński wojew. Bełzki, czy to był ten sam *de Mesmes*, któremu *Passeratius* dzieła swoje przypisał? a gdym zapewnił że nieinaczej: Nie jest nam, odpowiedział, nieznajomem to imię, i wraz kilka wierszów z tego autora przytoczył:

,,*Pace tua*, *Memmi*, *nihil ignorare: videris*.''

Tenże, dalej w Dyaryuszu swoim, tak mówi: Niespieszyliśmy się po obiedzie z wyjazdem, gdyż już blisko był Toruń, ja więc położywszy się na murawie, napisałem wiersze do wojewody Bełzkiego, ten bowiem przed kilku dniami, bardzo piękne rymy napisał był do posła naszego; wziąłem za thema, rozmowę w czasie obiadu, podczas którego pytano, czy Owidyusz przebywał w Polszcze:

Quis porro dubitet, terris an Naso Polonis
Exilii tempus triverit omne suis:
Ut non id famae communi marmore constet,
Illius et faciant carmina multa fidem;
Vel te ipso Belsi possum convincere teste,
Belsi Sarmaticae stirps generosa plagae.
Nam cui tam promptum est Romanos fundere versus,
Cui facilis tanto Musa lepore nitet?
Doctus es ad Muras ipso Nasone magistro;
Tam bona non potuit vena aliunde peti.
Fallor et aut Naso priscus non occidit unquam,
Aut in te, Belsi, Naso revixit adhuc. —

(*Zbiór pamiętników o dawnej Polszcze przez J. U. Niemcewicza. T. III. — Przypisy Krasickiego.*)

tom. 1. *fol.* 550. *Starowol. in Monum. fol.* 325. Drugą tedy po niej przybrał sobie w małżeństwo Niemierzycownę podkomorzankę Kijowską, starościankę Owrucką, w roku 1643. *Twardow. Pałac.* O potomstwie jego z nią nie czytam, domyślam się tylko, że ta co była Maryanna Leszczyńska za Stanisławem Kazimierzem Bieniewskim wojewodą Czerniechowskim, córką jego była, luboć ją *Olimpia Rzewusc.* zowie wojewodzanką Ruską, rozumiem że omylnie; zszedł z tego świata Jędrzej po roku 1648. z kościołem się katolickim pojednawszy. *Magnificentia Uri Leszczyn.*

Samuel oboźny koronny, starosta Łucki, Korsuński, syn Jędrzeja wojewody Derpskiego, z temi tytułami podpisał elekcyą Jana III. w roku 1674. marszałek sądów kapturowych 1668. w następującym roku żonę swoję Konstancyą Joannę, córkę Jerzego książęcia Wiśniowieckiego starosty Kamionackiego, utracił: *Histor. Colleg. Luceor.* Podobno jednak drugą po niej pojął Bieniewską, o potomstwie jego nic nie wiem. W roku 1658. starostą Lwowskim będąc, miał w kompucie wojska pancerną chorągiew, i drugą lekką: wspominają go *Konstytucye* 1670. i 1662. *fol.* 5. Rafał drugi syn Rafała wojewody Bełzkiego, od którego według *Okolskiego*, został się syn Zbigniew; *Twardowski w pałacu* twierdzi, że dwóch Rafałów w roku 1643. kwitnęło, stryj i synowiec, którzy życie spokojne od publicznych zgiełków prowadzili: *Starowol. in Monum.* wypisał *fol.* 374. że Rafał wojewodzic Bełzki, miał za sobą Annę Hornostajownę, która mu umarła w roku 1639. *Okolski* śmierć jego zwala na rok 1640. *Genealogia tego domu*, na rok 1644.

Władysław wojewoda Łęczycki czy Wacław, był to czwarty syn Rafała wojewody Bełzkiego, dziedzic na Beresteczku, przybrał był sobie w dożywotnią przyjaźń Katarzynę Sieniucianką, siostrę Piotra dziedzica na Lachowcach, Kobelinie i Zdunach, był z niej syn, ale bezdzietny umarł. Konstytucya koronna 1653. r. Leszczyńskiemu podkomorzemu Brześciańskiemu imię daję Władysława, gdzie w nadgrodę miasteczka jego dziedzicznego Beresteczka, i wszystkich wsi do niego należących, przez obozy tak nieprzyjacielskie Kozackie, Tatarskie, jako i pospolitego ruszenia ziem koronnych, do szczętu zruinowanych, puściła dobra królewskie Dubna miasteczko z kilką wioskami, w województwie Bełzkiem, na lat sześćdziesiąt jemu i sukcessorom jego. *Constit. fol.* 21. Z temże imieniem Władysława Leszczyńskiego wspomina konstytucya 1667. wojewodą Derpskim, gdzie go komissarzem, do rozgraniczenia od Szląska, ordynowała *Constit. fol.* 21. był potem zda mi się wojewodą Łęczyckim,

jako się mówiło w pierwszym tomie. Żona podkomorzego Brześciańskiego Leszczyńskiego, była Świentosława Rajecka wojewodzanka Mińska, która po nim trzech mężów miała.

Bogusław podkanclerzy koronny, generał Wielkopolski, Miedzyrzecki, Osiecki, Człuchowski, Samborski starosta, syn trzeci Rafała wojewody Bełzkiego, wielki się w nim dowcipu obrót wydawał, gładka wymowa, którą zdał się do siebie wszystkich nęcić serca, ztąd posłując na różne sejmy, zgromadzone dla publicznych obrad rycerstwo Polskie, po trzykroć mu laskę marszałkowską w izbie poselskiej powierzało, pierwszy raz w roku 1641. drugi raz w roku 1648. na konwokacyi w Warszawie: trzeci raz w roku 1650. na sejmie w Warszawie. Są jego mowy w druku w *Mowcy Polskim* tomie pierwszym, to jest *kondolencya Królewiczom po śmierci Władysława IV.* i przy *pocałowaniu ręki królewskiej f.* 75. *I znowu gdzie witanie jest imieniem koła poselskiego*, *fol.* 80. Także odpowiedź *na witanie poselskie*, *fol.* 109. Także *mowa przy upomnieniu się rozdania wakansów f.* 112. *Znowu dziękowanie za laskę w Izbie Poselskiej fol.* 160. *i znowu mowa jego fol.* 199. *Tomo* zaś 2*do list jego o kandydatach na Królestwo fol.* 268. i 291. *o paktach Palczyńskich*. Tak gdy się w różnych funkcyach sobie powierzonych, z ukontentowaniem wszystkich popisał, wziął podskarbstwo wielkie koronne, *summo rei nummariae et publicae commodo*, mówi *Paweł Potocki*, ojciec dzisiejszego Prymasa *in Centur. Viror. fol.* 335. w roku potem 1658. wziął pieczęć mniejszą koronną, ledwie jednak dwie lecie ją piastował; różnemi albowiem chorobami zwątlony, przeniósł się na lepsze życie. Był Pan spokojny i od gwałtownych rad daleki, wolność ojczystą kochający, szczodry. Zona jego Anna Donhoffowna wojewodzanka Sieradzka, trzech mu synów powiła, Bogusława, Jana, i Rafała: atoli i o drugiej jego żonie namienia *Konstytucya* 1661. *fol.* 18. Joannie Katarzynie księżnie Radziwiłownie (była to marszałkowna Wielka Litewska, Albrychta córka) pozostała wdowa po Wejnerze wojewodzie Pomorskim, ale córka jedna z niej Panną młodo w Krakowie umarła, kędy przydaje, że temu Bogusławowi, w rekompensę, że starostwa Bytowskiego ustąpił książęciu elektorowi Brandeburskiemu, summa pewna na starostwie Człuchowskim przez konstytucyą 1658. była zapisana od Rzeczypospolitej. Katarzyna Leszczyńska podkanclerzanka koronna z Denhoffowny, 1*mo voto* za Grzymułtowskim, z której syn wojewoda Poznański, 2*do voto* za Piotrem Opalińskim najprzód wojewodą Podlaskim, a potem Kaliskim. *Panegir. Osławska.*

Bogusław biskup Łucki, syn pierwszy Bogusława pod-

kanclerzego koronnego, przedtem proboszcz Płocki, opat Czerwieński, Królowy Eleonory kanclerz, w duchownem prawie wielkiej umiejętności, na ubogich szczodrobliwy, na zakony i klasztory dobroczynny, osobliwie missyonarzów Warszawskich; trzy kościoły wystawił, jeden w Lesznie, dwa w Płockiej dyecezyi, wstąpił na Łucką katedrę w roku 1688. z tej w roku 1691. już miał nominacyą na biskupstwo Płockie, atoli tegoż roku, na inszy się świat przeniósł, w Lesznie pochowany. Jan Przecław starosta Warszawski i Wschowski, drugi syn Bogusława podkanclerzego koronnego, bezżenny, gdy w najlepszą i ojczyznie tej zasługiwać się począł, i nadzieję o sobie do najwyższych honorów wzniecił, w młodej porze życia w roku 1668. wszystko to niespodzianą śmiercią pomięszał, pochowany w Warszawie w kościele S. Trójcy, od któregoś z Leszczyńskich, i z klasztorem fundowanym.

Rafał podskarbi wielki koronny, generał Wielkopolski, starosta Wschowski, Mosicki, Odolanowski, syn trzeci Bogusława podkanclerzego koronnego, najprzód podstoli, potem stolnik, dalej krajczy koronny, z tym go tytułem czytałem w *Konstytucyach* 1678. *fol.* 6. dalej chorąży koronny 1683. w którym roku marszałkował izbie poselskiej, gdzie liga stanęła pożądana całemu Chrześcijaństwu, Królestwa Polskiego z Cesarzem Rzymskim przeciwko Turkom, i owszem sam w osobie swojej tak pod Wiedniem, jako i w inszych kampaniach rycerskiego serca dał dowody. W roku 1685. wziął województwo Kaliskie, z tego posunął się na Poznańskie, a w roku 1692. spuściwszy choć najprzedniejsze w Wielkopolskiej prowincyi krzesło, na województwie Łęczyckiem, wraz z generalstwem Wielkopolskiem, przestał, i tego potem ustąpiwszy, wziął podskarbstwo wielkie koronne, na którym życie to chwalebnie skończył w roku 1703. 31. Stycznia: serce jego w kościele naszym Poznańskim złożone, ciało w Lesznie pochowane: Złączył się był dożywotnie z Anną Katarzyną Jabłonowską kasztelanką Krakowską, hetmanowną wielką koronną, z której nie został się, tylko syn jeden Stanisław. Był ten Rafał dowcipu bystrego, przyjemnych obyczajów, wspaniałego umysłu, wielkim posłem do porty Otomańskiej, którą legacyą kosztownym nakładem, w licznej i pięknej komitywie z podziwieniem samychże Turków w Konstantynopolu odprawił, tak dalece, że mu to sami przyznawali, że w podobnej paradzie żadnego posła u siebie nie widzieli. Był i marszałkiem na dworze Maryi Królowy Polskiej, Jana III. małżonki. Pałac w Rydzynie nie małym sumptem wystawił.

Stanisław syn Rafała podskarbiego wielkiego koronnego,

najprzód podczaszy koronny, starosta Odolanowski, na elekcyi Augusta II. Króla Polskiego, między pierwszymi kandydatem był do laski marszałkowskiej w izbie poselskiej, wkrótce wojewoda Poznański, razem z ojcem swoim krzesło w senacie zasiadł 1699. r. najpierwsze w Wielkiej-Polszcze, wieku swego 23. Gdy potem podczas Szwedzkiej w Polszcze rewolucyi, ojczyzna na dwie sobie przeciwne partye rozerwana, w tem nieszczęściu swojem strapiona jęczała, od jednej z nich prawie poniewolnie Królem w Warszawie ogłoszony, i koronowany w roku 1706. przecież kochający ojczyznę syn, żeby tym przykładem swoim, pochopu potomnym wiekom nie uczynił, do jakiegokolwiek uszczerbku wolnej elekcyi Królów Polskich, i drogi nie otworzył do ruptury praw i swobód tego Królestwa; ustąpił z Polski za granice, raczej sobie dobrowolne z ojczyzny wygnanie obierając, niżeli żeby miał był widzieć ojczyznę z swojej okazyi do ruiny nachyloną. Bóg mu to nadgrodził sowicie, kiedy córkę jego Maryą z Katarzyny Opalińskiej kasztelanki Poznańskiej, starościanki Osieckiej urodzoną, na tron Francuzki wyniósł; druga w Zweibrieken umarła. Znowu jednak po śmierci Augusta II. Króla Polkiego w roku 1733. do Polski sciągniony, drogę przewlokłą z Francyi, przez tyle krajów i prowincyi, wielką ostrożnością na osobę swoję natężonych, szczęśliwie przebył, i do Warszawy zawitał; tam na elekcyi od daleko większej części senatorów, województw, i rycerstwa Polskiego, Królem ogłoszony, w tymże roku 1733. Nie było jednak woli Pana Boga, żeby był temu wolnemu narodowi panował: bo gdy wkrótce zaraz na Pradze druga strona, Augusta III. książęcia Saskiego, syna Augusta II. na tron Polski wyniosła i ukoronowała w Krakowie, nie mając tyle sił, któremiby się mógł nacierającym na siebie wojskom Moskiewskim oprzeć, do Gdańska się i z niektóremi sobie przychylniejszemi Panami uchylić musiał, kędy ściśle od nich opasany, długie oblężenie wytrzymawszy, gdy odsieczy zniskąd nadziei nie było, niechcąc dobry Pan, dalszą być okazyą do ostatniej temu miastu ruiny, utaiwszy osobę swoję, w nocy z Gdańska wyszedł. Dziwna opatrzności Boskiej ręka tak go powodowała w tej drodze, że między tysiącznemi zewsząd niebezpieczeństwy, tak wiele wiosek, szlaków, czujnością cudzoziemskich wojsk dobrze opatrzonych przeszedłszy, już zdesperowawszy o sobie, Wisłę i Nogat przebył, i w Królewcu stanął, kędy póty zagościł, aż przez pakta, między dworem Wiedeńskim i Francuzkim zaszłe, znowu do Francyi powrócił, zostawiony przez też pakta przy tytule królewskim i księztwa Lotaryńskiego. Jego córka

Marya Karolina, Zofia, Felicitas, Królowa Francuzka, Ludwika XV. Króla Francuzkiego małżonka. Pańskie w niej przymioty z natury, serce monarchy tego prawie zniewoliły, że ją sobie zaślubił w Strasburgu 1725. 15. Sierpnia przez prokuratora, to jest wielki rozsądek, Pańska na wszystkich szczodrobliwość, różnych języków doskonała biegłość, wspaniałość umysłu, przyjemność w obyczajach, do których i insze się cnoty przywiązały, jako Miłosierdzie na ubogich, i przygodą jaką strapionych, nabożeństwo szczególne. Ta prócz dwóch synów, Ludwika Delfina, i drugiego książęcia Andegaweńskiego, już zmarłego, sześć córek powiła, z których najstarszej, maryaż z Królewiczem Hiszpańskim, temi dniami solennie publikowany w Wersalu, ostatniej zaś 1734. urodzonej, imię Wiktorya. Tak ten dom starożytny w Polszcze zszedłszy, na tronie Francuzkim zakwitnął, i da Bóg, że nieprzerwanie w następujących potomkach, i na inszych, kwitnąć będzie.

Stanisław Leszczyński syn Rafała podskarbiego koronnego, urodził się dnia 20. Października 1677. roku. Obdarzony z natury jak najpiękniejszemi przymiotami, wykształciwszy takowe jak najstarmniejszem wychowaniem, już w młodym wieku wszystkich serca sobie ujmował, i torował drogę do najwyższych dostojeństw. W roku 1704. gdy Karol XII. Król Szwedzki, zniszczywszy siły Augusta II. całą posiadł Polskę, Stanisław wtedy wojewoda Poznański i generał Wielkopolski, lat dopiero 27 liczący, wysłany został od konfederacyi Warszawskiej do Karola XII. Twarz męzka i szlachetna a ujmująca postać Stanisława, jako też otwartość, przytomność umysłu, niepospolita biegłość w naukach i znajomość rzeczy krajowych, tak się spodobały Karolowi, iż wzbudziły w nim zamysł, osadzenia go na wakującym właśnie tronie Polskim. W skutek tego, w następnym roku 1705. w Październiku koronowanym był Stanisław wraz z małżonką swoją Katarzyną z domu *Opalińskich*, a wkrótce potem August II. (24. Września 1706.) zrzekł się uroczyście korony. Po pamiętnej bitwie pod Pułtawą (27. Lipca 1709.) i powrocie Augusta do Polski, nie mogąc się Stanisław na tronie utrzymać a nawet nie sądząc się być w kraju bezpiecznym udał się do Szwecyi, gdzie skutku układów oczekiwał. — Pierwszy położono warunek ażeby złożył koronę: Stanisław niewahał się bynajmniej uczynić tej ofiary dla dobra ziomków swoich, lecz znalazłszy przeciwnym temu Karola XII. w ówczas więzionego w *Bender*, udał się potajemnie do Króla, w celu nakłonienia go do podpisania ugody z Augustem: przybywszy jednak do Mołdawji schwytany został przez hospodara i do Benderu odesłany, zkąd w r. 1714. uzyskał pozwolenie udania się do swej rodziny bawiącej w ówczas w księztwie *Dwóch mostów*. Tutaj, a potem w Alzacyi żył prywatnie aż do roku 1723. w którym córka jego Marya zaślubioną została Ludwikowi XV. Królowi Francuzkiemu. W roku 1733. po zgonie Augusta powrócił Leszczyński do Polski w nadziei odzyskania utraconej korony, i w tym celu udał się do Gdańska. Lecz syn

zmarłego Króla, August III. elektor Saski, przy pomocy dworów Austryackiego i Rossyjskiego, zmusił opuszczonego od swoich Stanisława do ucieczki, iż ledwo z niebezpieczeństwem własnego życia dostał się do Królewca, ponieważ na głowę jego nagroda nawet była naznaczona. Zawarty w Wiedniu pomiędzy Austryą a Francyą w roku 1736. pokój, zapewnił Leszczyńskiemu tytuł Króla Polskiego i Księcia Litewskiego do śmierci, jakoteż posiadanie księztwa Lotaryngji i Baru, pod warunkiem, iż po jego śmierci z Francyą na zawsze połączone zostaną. Dobra familijne zwrócono Królowi. Długo uszczęśliwiał Lotaryngią swem panowaniem, a cnoty jego zjednały mu przydomek Stanisława dobroczynnego. Okropny przypadek życia go pozbawił: siedząc przy kominie, ogień zajął jego suknie, i nim słudzy przybiegli na ratunek, niebezpiecznie od płomieni uszkodzony, w skutek ran i febry umarł roku 1766. d. 23. Lutego w 89 roku wieku swego. — Stanisław był to mąż z gieniuszem, kochał nauki i kunszta: wyborną duszę jego, nieszczęście jeszcze bardziej uszlachetniło. W młodości swej zahartował ciało sypiając na twardej pościeli. Był wstrzemięźliwy, hojny, każdemu przystępny. Na tronie najmniejszej nieokazywał dumy; słodki, miły, rozmawiał często z poddanemi swemi jak z równemi sobie, dzieląc ich prace i ciesząc ich jako czuły ojciec. Pisał księgi niektóre: z tych jedna pod tytułem: *Głos wolny wolność ubezpieczający*, pokilkakrotnie wyszła z druku, wiele także pism jego filozoficznej, moralnej i politycznej treści we Francyi wydrukowano, pod tytułem: *Oeuvres du Philosophe bienfaisant. — Paris* 1765. 4. *Vol.* 8. —

Leszyński *herbu Pomian.* Hełm jednak tem się różni, że na nim kładą księżyc z gwiazdą, jako pisze *Kojał. in MS. Paprocki* i *Okolski* o nich nie wiedział. Ci z Transylwanji przyszedłszy, osiedli w księztwie Oświecimskiem, za Stefana Batorego, pisali się Czoborami, jako Jan Leszyński cześnik Kamieniecki.

LETTAW **HERB.**

Ferdynand Lettaw starosta Kolbergeński i Stołpiński, konsyliarz elektora Brandeburskiego, miał za sobą Maryannę z Szwarcenburgu Pudwelsownę, z tej było dwóch synów,

Tomasz sędzia Pomorski, którego córka Elżbieta z Elżbiety Heidekowny spłodzona, była za Tobiaszem Antonim Gieschawem: drugi Krzysztof Worbek Lettaw rotmistrz i strażnik Litewski, z Lasockiej starościanki Zakrocimskiej zrodził trzy córki, jedna z nich żyła z Leonardem Pociejem wojewodą Witebskim, druga z Janem Nowosielskim kasztelanem Nowogrodzkim, trzecia z Wojną starostą Uświatskim, wspomina go *Konstytucya* 1678. *fol.* 19. Zygmunt, Alexander, ludzie rycerscy, w różnych okazyach ojczyznie tej dobrze zasłużeni, którym dobra królewskie w ziemi Starodubowskiej leżące, niegdy, od Władysława IV. Króla Polskiego, ojcu ich Maciejowi Worbek Lettow sekretarzowi królewskiemu, lennem prawem pozwolone, wiecznemi czasy darują, osobliwie Udziebno wielkie, i małe, Lstoki, Szmiałdź, Lautynowlas, które też dobra, w ziemskie przeniesiono, przez *Konstytucyą* 1662. *fol.* 20. Zbigniew Lettow, Krzysztof sędzią był ziemskim Starodubowskim 1674. Alexander marszałek a przedtem stolnik Starodubowski, z sejmu Lubelskiego 1703. deputat do boku królewskiego. *Constit. fol.* 15. Zda się być w herbie ich lemięsz w zwyczajnem drewnie, na hełmie trzy pióra strusie, takim widział na konkluzyach Wileńskich jednego z nich deputata trybunalskiego 1679.

Familia ta rozrodziła się znacznie w Królestwie Pruskiem i podług herbarzów tego państwa, używa w herbie nie lemiesz, ale część kotwicy przez czerwoną balkę przechodzącą — w polu błękitnem, a na hełmie w koronie trzy długie, złote pióra. —

LEW HERB.

Lwa w herbie różnym kształtem siła domów w Polszcze zażywają, bo najprzód Aurszwaldowie w Prusiech noszą dwa lwy w prawą tarczy bieżące, jeden nad drugim. O tych się mówiło w drugim tomie *fol.* 36. Bodkowie na szczycie w cztery części przedzielonym, kładą na wtórej i na trzeciej części lwa, z łapą prawą do góry podniesioną, w hełmie takiż lew między dwiema skrzydłami, położyłem go *tom.* 2. *fol.* 183. Bombekowie lwa do góry prosto i głową i całym sobą wspiętego *t.* 2. *f.* 222. Chodkiewiczowie lwa w prawej łapie z mieczem jak do cięcia zaniesionego *tom.* 3. *fol.* 52. Kurpscy Jarosławscy, Zyzemscy noszą lwa z przedniemi nogami, jakby do biegu w prawą tarczy podniesionemi w polu czerwonem, w hełmie trzy pióra strusie. *Kojałow. in MS.* Krom tych, lwa znajdziesz w herbach Zadora, Prawdzic, Pielgrzym, Prosna, Zaręba, i Samson: Wolfowie także lwem się pieczętują, o których wszystkich patrz na swem miejscu:

Schombergowie, Szampachowie, Gratowie, lwem się szczycą, i Konieccy w Prusiech, Behmowie, Kryszpinowie, Guldenbalk, Gissa, i Eilemberg.

LEWALT HERB.

Powinna być na tarczy w czerwonem polu ręka zbrojna, trzymająca w prawą stronę tarczy pierścień złoty z turkusem, na hełmie zaś Panna w koronie trzyma takiż pierścień, w koronie na jej głowie trzy pióra Cietrzewie czarne. Ten herb wyszedł z Luzacyi, zażywają go Lewaltowie von Elsen w Prusiech. Z tych był Jerzy von Lewalt nie daleko Kwidzyna w Otełku i Otlu dziedzic, którego urodziła Konojadzka herbu Prawdzic, miał za sobą Polentfownę, z którą spłodził potomstwo obojej płci, wielkiej nadziei, umarł 1652. wieku swego 68. pochowany w Gardeju, o czem świadczy tamże chorągiew. *MS. de Famil. Pruss.* bo *Paprocki* i *Okolski* o nich nie pisał.

W roku 1769. umarł w Królewcu *Lewalt* feldmarszałek wojsk Pruskich, gubernator Królewca itd. mąż wojenny i wielu rycerskiemi dziełami sławny. W ostatniej zgrzybiałości dopędził kresu życia swojego. —

W Prusiech znajduje się wiele familji które mają przydomek *Lewalt*, jako to między innemi *Jezierscy*, dom znacznie rozrodzony. — *Krasicki.*

LEWART HERB.

Paprocki w Gniazdzie z Długosza napisał, że ten herb nabyty w Polszcze za czasów Władysława Łokietka Króla, w poźniejszej jednak *Księdze o herbach*, poprawując się, mówi, że za czasów tego Króla, przodek tej familji tu do Polski naszej, z tym herbem przyszedł z Niemiec, czego

LEWART HERB.

świadkiem dostatecznym może być i to, że ta familia Lewartów w tych tam krajach kwitnęła, aż do naszej pamięci, mówi *Paprocki*, i ledwo temu lat dwadzieścia jak zeszła, a majętność, córki ich w różne domy rozniosły. Tych obudwu zdania poprawia *Okolski*, i twierdzi, że nie za Łokietka Króla, ale jeszcze za Kazimierza Sprawiedliwego te się stały przenosiny, na co przywodzi list tegoż Kazimierza, o którym też namienia Jan Firlej kasztelan Wojnicki, dany zaś jest w roku 1163. tam Kazimierz o sobie mówi. Gym prawi był w Niemczech w prowincyi Kolonieńskiej, Lamfryd margrabia, ludzkość mi swoję wielką świadczył; przetoż pamiętając na jego uczynność, wnukowi Vichfridowi, od syna jego Borgosa idącemu, puszczam do zgonu życia zamki Sandecz, Oświecim, i Siewierz, z wielkiemi innemi przywilejami, które wolno czytać u *Okolskiego*. Ja tu tylko moję reflexyą przydaję, że według wszystkich naszych historyków, Kazimierz Sprawiedliwy, jeszcze w tym roku państwem nie rządził, ale Bolesław Kędzierzawy, a po nim Mieczysław Stary, niewiem tedy, jak mógł Kazimierz te zamki rozdawać w tym czasie, który dopiero na państwo wstąpił w roku 1177. Nazywa się ten herb Lewart; *Długosz* mu imię daje Walny, powinien zaś być Lampart, przedniemi łapami niby podskakujący, ogon u niego zadarty, korona na głowie, sam biały, z cętkami po sobie czarnemi, w czerwonem polu, czyli jako inni chcą w błękitnem, na hełmie, pół takiegoż Lamparta z korony wychodzi. *Paprocki o herb. fol.* 385. *Okol. tom.* 2. *f.* 109. *Petrasancta cap.* 54. wiele domów liczy po różnych Królestwach, które Lampartów w herbie zażywają, między niemi Gwilhelm książę Aquitański. Hrabiowie Glocestryi dwóch Lampartów noszą. Trzech kładą złotych Wielkiej Brytanji

Królowie, i przydaje, że się ten herb i u dawnych Królów Gotskich zawijał, ztąd podobno *Sarnicki* dorozumiewał się, że Firlejowie jeszcze od Gotów wyszli: jakoż i Karol V. Cesarz Rzymski, według świadectwa *Cambdena in Britannia* mawiał, *E Scandia et Gothorum stirpe, totius Europae nobilitatem exortam esse.* Od tego tedy Lamfrida i Wichfrida, był potem Ostafi stolnik Krakowski, którego, i jego potomstwo Firlejami zwać poczęto, i brat jego Dersław proboszcz S. Floryana w Krakowie, pobożnością i nauką znakomity. Podobny temu herb, *Starowol. in Episcop. Cracoviensibus* przypisał Maurusowi biskupowi Krakowskiemu dwunastemu, rodem był z Francyi, mądrością i pobożnością znakomity, wstąpił w roku 1109. po śmierci Baldwina, od Gelazyusa Papieża potwierdzony, kościołowi i tej ojczyznie dobrze zasłużony, katedrze swojej, siła ozdoby przyczyniwszy, Jędrzejowskiemu klasztorowi dziesięcin przyczyniwszy, poszedł po zapłatę w roku 1118.

Herbowni.

Broniewski, *Kczewski*, *Markuszewski*,
Firlej, *Krwacki*, *Meglewski*,
Gorski, *Konarski*, *Tretius.*

Okolski w Tomie II. *fol.* 110, umieszcza przywilej Kazimierza Sprawiedliwego, r. 1163. familji tej nadany. — Lubo Kazimierz w tenczas znajdował się w zakładzie u Fryderyka I. Cesarza i dopiero w roku 1168. po zgonie Henryka księcia Sendomierskiego brata swego, testamentem księztwo Sendomierskie po tymże otrzymał, a potem dopiero po roku 1170. monarchą ogłoszony został: nie sądząc żeby *Okolski*, podobny dowód bezzasadnie zamieszczał, i że tylko omyłka drukarska w położeniu roku nastąpiła, umieszczamy tu całkowicie tenże przywilej, jak następuje: — *Notum sit tam praesentibus, quam futuris, dominum Vichfridum eduxisse de Terra sua Theutoniae, per ducem Casimirum Cracoviensem, et Sandomiriensem, ac totius Poloniae. Dicti vero Vichfridi erat avus nomine Lamfridus pater Borgosii, quidam Marchio Colonien. Provinciae. Ego Dux Casimirus Dei gratia, cum fueram Terrae Theutoniae, voluntatem suam gerens, dictus Lamfridus avus Vichfridi, mihi sua castra commodavit et sua bona. Propter tam bonam satisfactionem intuitu divinae miserationis, Ego Dux Casimirus convocatis suis Baronibus in Cracovia sua miseratione, et consilio proborum virorum dicto Vichfrido filio Borgosii contuli, scilicet Sandesch, Oswiecim, et Sewor, ista tria Castra usque ad mortem. Insuper dedi et haereditates et in eis libertatem, quae eum potest excipere ab omni exactione Juris Polonici, ad Dominum Ducem pertinentis, et posteris suis sicut nuncupatur. Nullum Praewod ducat, non provocari coram Judice Castri, nec coram Castellano, nec etiam coram Palatino, sed tantum coram Domino Duce, non Camerario, sed annulo dicti Ducis, et etiam homines sui in haereditatibus eorum et ubique ac-*

quirunt, et posteri sui strozam non solvant nec stan, nec Prewor, nec custodem ad aliquas res Ducis custodiendas, nec vaccam, et si contigerit Ducem aliqua urgente necessitate stare in tuo, nec educas nec pascas. Et quidquid pertinet de jure ad Dominum Ducem eum absolvimus et posteros ipsius, vel quicunque eos convenit, ad Castrum, ad Castellanum vel ad Palatinum, primo ponat Domino Duci marcam auri et ei marcam argenti finiti et purissimi solvat, tabernam in suis haereditatibus ubique ponat, et ubicunque ejus generatio acquirit, et posteri sui, talem libertatem eis conferimus usque in perpetuum. Eorum nationi quicunque nocuerit, vel dehonestaverit, XV. solvat, et ne forte in varietatibus temporum aliquando deficiente justitia posteritas ipsius ad exterminationem lineae nobilitatis suae aliqua opprimatur injuria, praedictus Vichfridus has literas roborando sigillo Ducis Casimiri ad memoriam conscripsit. Item duo proprii homines si interficiuntur in suis haereditatibus, Comes recipiat poenam et posteri sui. Et haec Acta sunt Anno Incarnationis Domini MCLXIII. sub horum testimonio: Zyra Palat. Masoviae, Nicolaus filius Stupotae, Papibor, Vitalis, Sulislaus, Sulek Nedzwecki, Florianus qui Privilegium conscripsit. Et ut hoc tam praesentes, quam futurarum habeant nostri sigilli munimine roboramus. Quicunque hujus scripti violator fuerit, aut frater meus, aut filius meus, aut aliquis Palatinus, maneat super animam ejus in die Judicii, Amen.

Duńczewski w herbarzu dowodzi, iż familia ta poźniej od zamków i włości jakie któren posiadał, na różne nazwiska podzieliła się, jako też iż zwykłym dawniej zwyczajem, zmieniali nazwisko dodając *wicz*, lub *ski*, i tak; ci którzy lokowali się dawnemi czasami naprzód na Ukrainie około *Iwnicy*, a potem niektórzy w województwa Krakowskie i Sendomierskie przenieśli się, pisali się na małym Lewartowie Lewartowscy, a którzy się pozostali w księztwie Litewskiem, piszą się Lewartowiczowie, według tamtejszej szlachty używania. Z tamtych znowu lokował się jeden w Węgrzech blisko granicy Polskiej, i tamecznym zostawszy ziemianinem, kupił wieś, i nazwana jest (od imienia jego, jak się tam zwał Lewartowski) Lewartów, i ta trwa familia jego w Węgrzech.

Dalej tenże *Duńczewski* utrzymuje iż familia ta lubo zdrobniała po te czasy znajduje się jednak w Węgrzech, Litwie i Polszcze rozkrzewiona i (jak sam pisze) lubo niezupełnie dokładny następujący opis tej familji podaje: — Jakób z *Lewartowa* Lewartowski herbu *Lewart*, służył z Mikołajem Sapiehą herbu *Lis*, wojewodą Bracławskim, pod chorągwią husarską, który zginął w Węgrzech około roku 1683. Brat Jakóba Lewartowskiego, Felicyan Lewartowski łowczyc Sanocki, jak go wspomina Donacya wsi *Chroscyna* mała którą przedał Antoni Otfinowski stolnik Wyszogrodzki, za trzydzieści i siedm tysięcy, Felicyanowi Lewartowskiemu łowczycowi Sanockiemu, jak świadczą akta grodzkie Krakowskie, *feria secunda post Dominicam Laetare proxima a. D.* 1681. Żył w dożywotniej przyjaźni z Maryanną *Miłkowską*, herbu *Abdank*. Z pomienionego Felicyana Lewartowskiego i Maryanny *Miłkowskiej* małżonków, był urodzony Teodor Lewartowski, który wszedł w kontrakty małżeńskie z Katarzyną *Otfinowską* herbu *Trąby*. Z tego małżeństwa Teodora Lewartowskiego i Katarzyny *Otfinowskiej* byli synowie o których niżej, i dwie córki, Salo-

mea Zawadzka i Antonina Trębecka herbu *Bończa.* Józef Lewartowski syn Teodora pierwszy, z Katarzyny *Otfinowskiej* urodzony, służył pod chorągwią z kasztelanem Czerskim, tenże zginął pod Przemyślem. Alexander syn Teodora drugi, którego metryka parochji Brzeskiej w r. 1690. dnia 1. Września datowana, temu Kasper Wolski z Brożkowej Woli herbu *Sulima*, dał w stan małżeński córkę, z których zostało córek dwie i syn jeden Paweł. Rozalia, Alexandra wspomnionego córka, weszła w stan małżeński z Wojciechem Bełzą, który pisze się z Bełzowa. Paweł Lewartowski syn Alexandra, brat Rozalji Bełzowy, teraźniejszy cześnik Nowogrodzki, z *Wolskiej* herbu *Sulima* urodzony w parochji Zbyszyckiej roku 1716. dnia 3. Lutego, mąż doskonałości pełny i wszelkich przymiotów chwalebnych. Tenże wspomniony Paweł Lewartowski miał oddaną w dożywotnią przyjaźń i kontrakty małżeńskie Rozalią z Miłkowskich *Jordanownę Stojowską*, skarbnikownę Buską, o którą starając się czynił interczyę w grodzie Sandeckim. *Feria II. post Festum Purificationis B. Virginis Mariae proxima anno* 1741. zapisaną, już po śmierci Franciszka Jordana Stojewskiego, skarbnika Buskiego ojca swego, z tą żyje dotąd w przyzwoitym stanie. (1757.) Synowie jego którzy żyją: Józef w palestrze Lubelskiej, służył z Potockim generałem leitnantem, przeszłym starostą Lwowskim, teraz został Norbertanem w Szoncu. Michał kadetem w regimencie Dubieńskim, mający lat tylko 14. Kazimierz w szkołach akademji Krakowskiej. Franciszek i Jędrzej w domu jeszcze zostają *minorennes.* Córki cztery: Salomea, Helena, Kunegunda, i Eufrozyna w panieńskim stanie. — To *Duńczewski.*

Lewicki *herbu Rogala*, w Mazowieckiem księztwie. N. Lewicki opat Czerwieński 1578. Stanisław podczaszy Podlaski, Krzysztof w ziemi Wyszogrodzkiej 1632. Mikołaj w Sendomierskiem 1648. Stanisław podstoli Podlaski, i Józef w ziemi Bielskiej 1674. Mikołaj miał za sobą Zofią Bieńkowską. N. miał za sobą Joannę Zwierzownę podczaszankę Bielską, z której dwie córki, Anna Oborska, i Antonina Gąszowska skarbnikowa Podlaska.

Jan Lewicki kasztelan Inflantski senator zacny, w prawie biegły, był wprzód podstarostą grodu Przemyskiego: z *Morskiej* wdowy po Humnickim, powtórnej swej żony niezostawił potomstwa, z pierwszego zaś małżeństwa syn Samuel podsędek Przemyski, starosta Krzeczkowski, z *Humnickiej* spłodził córki Eleonorę, Elżbietę, Marcyannę: synów, Józefa, Jana, Ignacego. — *Krasicki.*

Lewikowski *herbu Abdank.* Tych *Paprocki* opuścił, *Okolski* zaś wyraźnie, z nadgrobku w Barze, wspomina Wojciecha Lewikowskiego pułkownika w różnych expedycyach Węgierskich i Wołoskich. Mikołaj w powiecie Lidzkim r. 1674. N. komornik graniczny Lelowski z sejmu 1690. komissarz na rozgraniczenie Kłobucka od starostwa Krzepickiego. *Constit. fol.* 20. Alexander wojski Stężycki, żona jego Maryanna Giżycka chorążanka Owrucka.

Lewiński w Prusiech. N. Lewiński miał za sobą Katarzynę Czapską, Wojciech i Marcin posłowie z Prus na sejm Grodzieński 1730. Zofia zakonnica u wszystkich ŚS. we Lwowie. Lewinowna żona Wojciecha Sokołowskiego kasztelana Dobrzyńskiego. *Paproc. o herb. fol.* 426.

Lewon *herbu Gozdawa.* Są w Litwie według *MS. Kojałow.* Bartłomiej Lewon dworzanin królewski, starosta Dynamundski. Jan sędzia ziemski Wileński. Jan chorąży Upitski, bracia jego Samuel i Mikołaj, ten w siedmnastym roku wojnę począł służyć, i różne szwanki od nieprzyjaciela odniósł; pod Dynamuntem i Nowomłynem postrzelony: pod Nitawą, gdy w oczach hetmana, i wszystkiego wojska, na harcu koń mu szwankował, pieszo nieprzyjaciela konał.

Lezeński *herbu Nałęcz*, po różnych województwach; piszą się z Lezenic, *Długosz* w historyi pod rokiem 1384. pisze o Nowodworskim biskupie Poznańskim, że był de Nowydwór, *alias* Lanszenice, z tego poznać, że to jedenże dom Nowodworskich i Lezeńskich, a znać albo ci, albo tamci od tych poszli; bliższym czasem naszych wieków, znowu od Lezeńskich rozrodzili się Gostomscy: bo się zdawna także z Lezenic piszą. Jakóba z Lezenic wojewodę Mazowieckiego, pisze *Paprocki* i *Okolski* w roku 1390. córka jego była za Janem z Pilcy Korycińskim kasztelanem Sendomierskim. *Paproc. fol.* 50. Jana wojewody Łęczyckiego w roku 1400. Jana Głowacza z Lezenic wojewodę Mazowieckiego, który miał w potrzebie z Edygą zginąć, czy to w roku 1398. jako chce *Bielski fol.* 283. czy 1399. jako *Długosz* i inni. Jam tego Jana między wojewodami Mazowieckiemi nie położył, ale Pilka herbu Rogala, o którym wszyscy nasi historycy świadczą *Długosz*, *Kromer*, *Miechowita*, *Bielski* i inni, że był wojewodą Warszawskim, i że w tejże batalji życie położył, jako też i Jan Głowacz wojewoda (jako ci chcą autorowie) Mazowiecki: to się jednak utrzymać nie może: to albowiem pewna, że z dawnych czasów księztwo Mazowieckie, nie miało wojewodów tylko trzech, Płockiego, Mazowieckiego i Rawskiego, Mazowieckich w starych przywilejach i dawniejszych Mazowieckiemi zowią, jako czytać u *Okol. tom.* 2. *fol.* 111. 1163. u *Nakielskiego w Miechowii fol.* 70. u *Kromera lib.* 7. w roku 1728. u *Paprockiego o herb. fol.* 516. i *fol.* 323. W statucie Mazowieckim, wojewodów Mazowieckich zowią pospoliciej Czerskiemi, aż do roku 1453. w którym już ich Mazowieckiemi piszą. Nasi historycy, *Długosz* 1463. i 1466. *Bielski fol.* 428. i 1458. *Kromer*, tak Mikołaja Boglewskiego, jako i Jana Rogalę, Warszawskiemi wojewodami nazywają, przecież Jana Rogalę

Statut Mazowiecki nie zowie Warszawskim, ale Czerskim wojewodą, i pewnie, że nigdy nie było osobnych wojewodów Warszawskich od Mazowieckich, ale że do wojewodów Mazowieckich, ziemie te dwie zdawna należały, Czerska i Warszawska, dla tego, już ich Czerskiemi, już Warszawskiemi tytułowano: ponieważ tedy wszyscy historycy piszą, że Pilch wojewoda Warszawski w tej potrzebie z Edygą zginął, toć musiało nie być drugiego żadnego wojewody Mazowieckiego Lezeńskiego, a osobliwie, że wkrótce potem, to jest w roku 1436. czytam u *Łaskiego w Statucie f.* 140. tegoż samego Jana Głowacza z Lezenic wojewodą Czerskim, gdzie pokój Brzeski podpisał. Kwitnął potem Sędziwój z Lezenic najprzód stolnik Sendomierski, i starosta Lubelski r. 1457. u *Łaskiego w Statucie fol.* 65. potem podkomorzy Sendomierski 1458. u tegoż *fol.* 68. i *fol.* 74. w roku 1466. już wojewoda Sieradzki, *Długosz lib.* 13. *fol.* 359. i jam dowodził w pierwszym tomie, *Bielski f.* 443. Leznickim pisze, *Cromer lib.* 25. Lenzenicium, gdy komissarzem był deputowany do traktowania o pokój z Krzyżakami. O Sędziwoju Lezeńskim tenże *Bielski* świadczy *fol.* 404. że się pod Chojnicami w niewolą Krzyżakom dostał 1454. Sędziwoj z Lezenic kanonik Gnieznieński koło roku 1464. N. była za Kasprem Maciejowskim stolnikiem Sendomierskim, z matki herbu Odrowąż urodzona. Jan z Lezenic, *Vir magnae dignitatis ac eminentiae* za czasów Zygmunta I. 1539. *) którego synowi Mikołajowi, uczącemu się na ten czas w szkołach Wiedeńskich w Austryi, przypisał *Sebastianus Sigmarius Cicadae encomium.* Lezeńska była za Jakóbem Lasockim kasztelanem Łęczyckim. *Paproc. o herb. fol.* 308. Druga za Piotrem Duninem wojewodą Brzeskim Kujawskim, tenże *f.* 450. Marcin Lezeński łowczy Lubelski, fundator kościoła Żelechowskiego, jako wypisał z jego nadgrobku w Lublinie, *Starowol. in Monum.* N. stolnik Sendomierski, żona jego Dorota z Kurowa, dobroczynna na kościół S. Barbary w Krakowie, umarła 1601. *Hist. Domus Profess. Crac.* Maryan Jerzy łowczy Czerski, żona jego Magdalena z Gumowa. *Gold. Bractwo* 1638. Sędziwój pisarz ziemski Czerski 1634. *Constit. fol.* 13. Stanisław sekretarz królewski, i Felix 1632. Lezeńska Jana Tarła wojewody Lubelskiego małżonka. *Paproc. o herb.* Abraham sędzia kapturowy Radomski 1648. niewiem czy nie ten Abraham miał za sobą Zofią Kostczankę,

*) Jana Lezeńskiego cześnika Sendomierskiego, jest list oryginalny w Manuskr. Helsberg. do Kromera, pisany z *Głowaczowa* dnia 6. Marca 1569. roku. — *Krasicki.*

z której było dwóch synów, *MS. de Famil. Pruss.* Sędziwój pojął Annę Sułowską, córkę Adama, z której potomstwo. Władysław, Krzysztof, Adam, i córka Jadwiga. *Geneal. Gostoms.* Konstantyn miał Annę Kołudzką podstolankę Brzeską Kujawską, ta po jego śmierci była za Mikołajem Boglewskim podsędkiem Czerskim. Mikołaj proboszcz Łęczycki. Tomasz najprzód kanonik Warszawski, opat Wąchocki, dalej biskup Chełmski, z tego postąpił na Łuckie, na którem życie skończył, luboć go łaska Królewska, i jego piękne z natury przymioty już były do prymacyalnej destynowały godności: siostra jego była za Rafałem Bedlińskim sędzią grodzkim Krakowskim: był ten biskup urodzony z ojca Grzegorza, z matki Dorohostajskiej, bracia jego Adryan, i Felix. Kazimierz Lezeński, w zakonie Kaznodziejskim doktor i przeor Lubelski, człowiek godny: brat jego Stanisław, drugi Jacek przez lat dwadzieścia na chlebie żołnierskim przepędził, synowie jego z Boglewskiej, Jacek Stanisław, starosta Reszelski pojął 1695. Maryannę Barbarę Dąbską kasztelankę Konarską, starościankę Gostyńską, i Benedykt Kazimierz biskup Himeryeński, suffragan Warmiński, Gdański i Pomorski officyał, opat Wistycki zakonu Cystercyeńskiego. *Panegir. Arbor.* Michał posłował na sejm 1692. z Prus. *Constitut. fol.* 24. Anna była za Stanisławem Dziuli stolnikiem Sendomierskim. Anna Oktawiana Samborzęckiego małżonka. N. łowczy Lubelski, siostra jego była za Stanisławem Samborzęckim.

Leźnicki. Samuel w województwie Podlaskiem. Paweł Leźnicki w Łęczyckiem 1632. Stanisław Leźnicki miał za sobą Bratoszewską. N. była za Piotrem Iwańskim miecznikiem Sieradzkim.

Lgocki *herbu Jastrzębiec.* Z Lgoty w Krakowskiem, w Podlasze przenieśli się, jakoż w tej Lgocie, że miał swoję część klasztor Miechowski, świadczy *Nakiel. in Miechow. fol.* 234. Indziej ich czytam herbu Leliwa.

W r. 1778. Kazimierz Lgocki wojski Oświecimski. — *Krasicki.*

Liberacki. Z tych był Mikołaj Liberacki opat Koprzywnicki 1591. r. czyli Luboracki, świadczą o nim *Acta Synodi Petricov.* 1588.

Libiszowski *herbu Wieniawa.* Prandota Lubiszowski, wieś Libiszów założył, był według *Hist. Polono Pruth. Posselii* podskarbim Pruskim pod rokiem 1460. *Bielski* jego dzieła rycerskie przeciwko Krzyżakom sławi *fol.* 410. i 411. *Crom. lib.* 24. był oraz starostą Malborskim. *Acta Grodzkie Ostrzeszowskie* wspominają ich tranzakcye w roku 1582. Zacharyasz 1587. *Constit. fol.* 427. N. była za Waleryanem Chlebowskim. Balcer miał za sobą Jarzyniankę. N. Ma-

xymiliana Jarzyny małżonka. Krzysztof Libiszowski podwojewodzy Łęczycki, poborca z sejmu 1635. *Constit. fol.* 61. Franciszek miał za sobą Katarzynę Brzezińską herbu Łabędź. Jędrzej i Kazimierz roku 1692. dziedzice Libiszowa pod Opocznem. Jan mąż rycerski. *Constitut.* 1662. roku *fol.* 32. Zofia Pawła Ryszkowskiego kasztelana Mścisławskiego małżonka.

Modest Libiszowski dwóchżenny 1*mo voto* z *Bedlińską*, 2*do voto* z *Domaszewską*, zostawił dwóch synów: Stefana i Franciszka. — Franciszek Libiszowski stolnik Radomski syn Modesta, wszedł w śluby małżeńskie z Katarzyną *Brzezińską* kasztelanką Radomską, z którą spłodził trzy córki: Maryannę, Annę i Franciszkę, synów zaś sześciu: — Pierwszy syn Franciszka Leon Libiszowski pisarz ziemski Opoczyński bezpotomny. — Drugi Stefan kanonik Kijowski. — Trzeci Kazimierz sędzia ziemski Opoczyński, miał cztery żony, 1*mo Jaworska*, 2*do Morska*, 3*tio Pruska*, 4*to Popielowna*, potomstwo z pierwszej jedna córka Honorata, z drugiej Bonę córkę i Stanisława syna, z trzeciej bezpotomnie, z czwartej córki dwie, Salomea i Felicyanna. — Czwarty syn Franciszka, Marcin Libiszowski podczaszy Opoczyński, miał żonę Annę *Karwicką* kasztelankę Połaniecką, z tej potomstwo córka jedna Tekla, synów trzech: Franciszek, Antoni i Karol. — Piąty syn Franciszka z Katarzyny *Brzezińskiej* kasztelanki Radomskiej urodzony, Felicyan Libiszowski podstoli Rawski, wszedł w śluby małżeńskie z Katarzyną z Jaxów *Bykowską* cześnikowną Inowłodzką, z niegdy ś. p. Macieja Jaxy Bykowskiego cześnika Inowłodzkiego i Maryanny *Wilkowskiej* podkomorzanki Sochaczewskiej spłodzoną córką, z którą zostawia potomstwo, córek trzy: Pierwszą Ewę Libiszowską, a teraźniejszą Antoniego Topacz Kurzewskiego rotmistrza wojsk Polskich małżonkę. Drugą Maryannę. Trzecią Rozalią, i synów trzech: Pierwszy Erazm, drugi Stefan, trzeci Karol. — Szósty syn Franciszka, Filip Libiszowski podpułkownik wojsk koronnych, wszedł w śluby małżeńskie z Salomeą *Fajglowną*, cześnikowną, Sanocką, z tej potomstwo córek dwie, Katarzyna teraźniejsza Święcickiego małżonka, druga Weneranda. Synów czterech: Jan, Kajetan, Wojciech i Józef. — *Heraldyka Wielądka.*

Libuski na Podolu. Maciej Libuski pisarz grodzki Winnicki. *Acta Castren. Camenec.* 1625.

Lichnowski *herbu Jasieńczyk*, w Sieradzkiem województwie. N. Lichnowska była za Jakóbem Mokrskim.

Lichnowski *herbu Pilawa*, w Sendomierskiem województwie. Podobno tu należy, Jan z Lichina czyli z Lichna wojewoda Brzeski Kujawski. 1433. *Łask. w Statut. fol.* 52. Bernard Lichnowski starosta Bytomski ze Szląska 1608. o którym u *Nakiel. w Miechow. fol.* 824.

Lichtański *herbu Pokora*, w Ruskiem województwie jako mówi *Okolski.*

LICHTARZ HERB.

Ma być lichtarz biały w polu czerwonem, w hełmie trzy pióra strusie, *Kojałow. in MS.* bo nasi pisarze o nim milczą. Herb to jest Kroszyńskich.

Lichtemberg. Jana Lichtemberg od Cesarza Maxymiliana między szlachtę Niemiecką policzonego być wspomina, *Konstytucya* 1601. gdzie syna jego Stanisława do tejże prerogatywy w Polszcze przypuszcza *Constit. fol.* 751.

Lichtenstein, w Prusiech dom starożytny, bo Henryka Lichtenstein wspomina *Długosz lib.* 7. *fol.* 702. w roku 1245. Conradus także de Lichtenstein Magnus commendator u Krzyżaków zginął pod Grunwaldem 1410. *Długosz l.* 11. *fol.* 266. i 245.

LICHTFUS HERB.

Ma być w czarnem polu, niedźwiedzia głowa biała, w prawą tarczy obrócona, pysk u niej pobroczony, na hełmie z mitry książęcej wychodzi pół niedźwiedzia białego, w łapach nad głową trzyma wieniec, a nad wieńcem trzy pióra strusie, białe, czerwone i modre. Tak go opisał *MS. o Familiach Pruskich:* bo nasi pisarze o nim milczą. Tym się herbem pieczętują Lichtfusowie czyli Litfusowie. W r. 1674. ci kwitnęli, Fryderyk Litfus dworzanin królewski, Henryk chorąży gwardyi królewskiej, Ernest major w województwie Chełmińskiem.

LICHTYAN HERB.

Powinno być koło młyńskie takim kształtem, jako się tu kładzie, nad hełmem i koroną takież koło. Używają tego

LICHTYAN HERB.

herbu Lichtyanowie w Prusiech, luboć *MS. Konopatskich* podobny im do tego herb Paprzyca podtrąca. Dom bez wątpienia starodawny: bo Konrad à Lichtenau opat Ursbergensis kwitnął w roku 1202. który potem pisał kronikę. Paweł à Lichtenhau sądowy Chełmiński, dziedzic na Orlu i Czeczewie. Stanisław sędzia Chełmiński, tego syn z Reginy Wiesiołowskiej herbu Ogończyk, siostry kasztelana Elbląskiego, pozostałej wdowy po Bartlińskim sędzim ziemskim, spłodził syna; *MS. Konopats.* Lichtyanowna z Kossowny urodzona, była za Balińskim sędzią ziemskim Malborskim. Elżbieta była za Hugonem Dąbrowskim starostą Radzyńskim. N. Lichtyan miał za sobą Dąbrowską wojewodzankę Chełmińską. Lichtyanowny siostry rodzone poszły za braci rodzonych Krzysztofa i Jerzego Bystramów. Jan sędzia ziemski Chełmiński, żona jego Frącka, i z niej potomstwo. N. była za Jakóbem Kostką miecznikiem ziem Pruskich.

Jeden z Lichtyanów był kanonikiem Warmińskim a Jan Kostka wojewoda Sendomierski zalecając go Kromerowi powinowatym swoim nazywa, roku 1579. — *Krasicki.*

W Królestwie Pruskiem znajduje się licznie rozrodzona familia *Lichtenhain* która podług wszelkiego podobieństwa taż sama jest którą tu *Niesiecki Lichtyan* nazywa, ci także dawnemi czasy wani byli *Lichtenhahn.* Używają oni w herbie koło zębate, o ośmiu zębach, z otworem we środku, czerwone, w polu także czerwonem. Na hełmie takież koło, pawim ogonem przystrojone. — Podziśdzień, niektórzy z tej familji zajmują wyższe szarże w wojsku Pruskiem. — *Neues Preussisches Adels-Lexicon.*

Lidzbiński *herbu Abdank.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał, jam ich z tym herbem widział w Krakowie u wszystkich SS.

Ligęza *herbu Półkozic.* Dom pod imieniem tym dobrze ojczyznie z dawnych wieków zasłużony. Najdawniejszego

jednak doczytaćem się mógł Dobiesława Ligęzę kasztelana Krakowskiego w roku 1379. jako położyłem w pierwszym tomie z przywilejów. Jana zaś Ligęzę wojewodę Łęczyckiego w r. 1369. bodaj to nie o nim, *Bzovius in propag. c.* 23. pisze, że folwark na Promniku dał konwentowi S. Trójcy OO. Dominikanów. Jana Ligęzę wojewodę Łęczyckiego w roku 1395. Stanisława wojewodę Łęczyckiego w r. 1399. Jana kasztelana najprzód Łęczyckiego, a potem wojewodę Łęczyckiego w roku 1401. o nim *Pruszcz* świadczy w opisaniu miasta Krakowskiego, że w r. 1405. z rozkazu Króla Jagiełła wprowadzał kanoników regularnych S. Augustyna na Kazimierz pod Krakowem do kościoła Bożego ciała, tenże kaplicę przy kościele S. Trójcy Dominikańskim wymurował, w dochody opatrzył, apparatem przyozdobił; pisał się z Niewiarowa, zkąd poznać, że Niewiarowscy od Ligęzów wyszli *). Dobiesława z Bobrku, i syna jego Stanisława chorążego Krakowskiego, wyczytał, *Paprocki* z przywilejów w r. 1399. u *Łaskiego w Statucie fol.* 141. znajdziesz Stanisława Ligęzyca 1436. Jan z Bobrku (bo się ztąd zdawna piszą) kasztelan Biecki 1451. u tegoż *Łaskiego fol.* 82. *et* 83. *Lesco Ligęza vir equestris ordinis, variis insuefactus bellis, patiens laboris, et ad ardua quaeque militiae munera capessenda promptus et audax, facile apud Magnum Jagiellonem legionis Praefectus in Prussia evasit. Cum Vladislaus Jagiellonides, ad regnum Hungariae vocatus esset, Lescum secum inter praecipuos educendum delegerat, quod et animi audacia, et virium robore percelebris esset, praemiseratque eum cum parte copiarum, ad praeoccupandam Budam Hungariae Metropolim. Postea regina nolente pactis stare, cum Jaurinum milite munivisset, Comitemque Ciliae (cujus unius spe maxime regina elata fuit) copiis suis omnibus praefecisset, ille cum Stanislao Ostrorogio missus, Comitem ex arce noctu fugientem caepit, et copias deinde ejus faedissime profligavit. Dumque in Bulgaria Sumium oppidum Rex expugnaret, ubi quinque millia Turcarum occisa fuerunt. Lescus duobus vulneribus acceptis, solius urbis portas refregit, et cum turma hostem maenibus dejecit, demum multis suae fortitudinis exemplis editis, in pugna Varnensi, egregie cum hoste dimicans, multis quoque vulneribus un-*

*) Jan Ligęza wojewoda Łęczycki w ratyfikacyi paktów zawartych między Władysławem Królem Polskim a Zygmuntem Węgierskim, umieszczony jest między posłami, którzy do tych paktów od Króla wyznaczeni byli. Akt ten ratyfikacyi w Krakowie *feria sexta ante festum S. Andreae Apostoli. An.* 1411. — *Krasicki.*

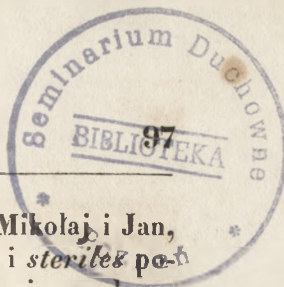
dique confossus cecidit. Prima Castrorum rudimenta in Podolia contra Tartaros sub Vitoldo posuit. Póty *Starowol. in Bellator. Sarmat. fol.* 107. *Okolski* do tegoż domu pociąga Jana czyli Janisława biskupa Płockiego w roku 1367. ile że go widział w Rzeszowie, między inszemi obrazami przodków tego domu, malowanego. *Długosz* i *Łubieński in Vitis Episcop. Płocens.* wprawdzieć go z familji rodowitej urodzonego namieniają, o Ligęzach jednak i herbie jego żadnej wzmianki niemasz, i owszem zowią go tam Janisławem Wrońskim, przydano mu na jego nadgrobku w Płocku, że był *defensor jurium Ecclesiae*, i że na tem biskupstwie rok tylko i sześć niedziel siedział. O Jakóbie Ligęzie, świadek *Bielski fol.* 338. że bijąc się w batalji z Świdrygiełłem, na placu poległ: tenże o Janie namienia *fol.* 373. że po owej z Karambeja i Turków porażce, proporzec swój zawiesił w kościele na Budzyniu. Mikołaj kasztelan Sądecki miał za sobą Grochowską kasztelankę Czechowską, pozostałą wdowę po Rzeszowskim koło roku 1540.

Ligęza spłodził trzech synów, Piotra, Felixa i Przecława. Z tych pierwszy Piotr kasztelan Czechowski, który trzymał Chrzanów i Bobrek, zszedł bezpotomnie. Drugi Felix albo Szczesny, z Tarnowskiej herbu Leliwa, siostry Jana kasztelana Krakowskiego, hetmana koronnego, *Starowol. in Monumen. fol.* 440. i *Okol.* miał synów trzech, Felixa, Mikołaja, i Zygmunta. Z tych 1. Felix kasztelan Zarnowski, którego córki, Anna Korytkowa kasztelanowa Przemyska, i Starzechowska, i syn Jan wojski Sanocki, temu Pilecka herbu Leliwa, powiła córki, Jordanową i Broniewską Sebastyana koniuszego Medyckiego herbu Tarnawa małżonkę, i synów. 2. Mikołaj kasztelan Wiślicki, starosta Biecki i Zydaczowski, *Constit. fol.* 450. w roku 1587. przedtem zaś był najprzód kasztelanem Czechowskim 1563. *Constit. f.* 66. potem Zawichojski 1567. *Constit. fol.* 133. i 1576. *Constit. fol.* 271. Z młodych lat swoich zrósł na dworze królewskim, potem wziął był chorąztwo nadworne; jego ku ojczyznie miłość sławi *Paprocki*, że w różnych potrzebach gromadne poczty stawiał, z swojej szkatuły wszystkim płacąc, złączył się był dożywotnie z Jordanowną Elżbietą, córką Wawrzeńca kasztelana Krakowskiego, pozostałą wdową po Bonarze Stanisławie, z tej były dwie córki, Anna Sobkowa kasztelanowa Sendomierska, i Zofia, a bodaj nie ta Zofia której mąż Samuel Słupecki kasztelan Radomski, starosta Zawichojski, zmarłej 1643. r. nadgrobek wystawił w Zawichoście u OO. Franciszkanów, który i podziśdzień widzieć: synów także dwóch: Mikołaj i Jan, ojciec ich z światem się tym rozstał

1603. w Bieczu pochowany, dożywszy lat 70. kędy i to o nim czytać. *Belli pacisque artibus clarus, quinque Poloniae Regibus ob fidem industriamque percarus, tota vita a vino abstemius, magna in amicos hospitalitate. Starowol. Monumen.*

Mikołaj Spytek kasztelan Sendomierski, starosta Biecki, Robczycki, Zydaczewski, syn Mikołaja kasztelana Wiślickiego z Jordanowny, Pan wielce pobożny i majętny, ale nie mniej na Boga szczodry, kiedy podziśdzień, tak wiele od niego fundowanych kościołów, a osobliwie klasztor i kościół OO. Bernardynów w Rzeszowie pod tytułem Wniebowzięcia Matki Boskiej 1637. albo starych poprawionych, liczemy. Szpitale dla ubogich we wszystkich dobrach swoich, tak dobrze ufundował, że pospolite życie, wyrównać może fundowanym klasztorom: bo osobną prócz innych ze dworów prowizyi, odkazał dziesięcinę z dóbr swoich. Przy wielkim swoim dostatku był tak głębokiej pokory, że się na obrazach malować nie dał, tylko całem ciałem nachylonego do ziemi, krzyż Pański obłapiającego, jako między innemi widzieć obraz jego w Sędziszowie za miastem, z tym u nóg Chrystusowych podpisem, *Nicolaus Spytek de Boborek Ligęza Castellanus Sendomiriensis, nobilis Polonus. Życie Krystyny Potockiej, Kowalic. Kazan. fol.* 348. był wprzód kasztelanem Czechowskim 1609. *Constitut. fol.* 897. potem Żarnowskim 1613. z sejmu delegowany do rozerwania związku, *Constit. fol.* 5. nakoniec Sendomierskim, *Constit.* 1627. *fol.* 13. i 1637. *folio penultimo* *). Dwarazy śluby małżeńskie ponawiał. Pierwszy raz z Kormanicką kasztelanką Czechowską, drugi raz z Zofią Krasińską wojewodzanką Płocką, z tej zrodził dwie córki, Pudencyannę Dominikowi Władysławowi książęcia Zasławskiemu, wojewodzie Krakowskiemu zaślubioną, umarła 1648. pochowana w Rzeszowie, w tym kościele, który jako i klasztor fundowała była dla Panien zakonnych, wszakże sukcessorowie jej, komu innemu tę fundacyą i kościół oddali. *Kasper Łącki Kazanie Pomiar.* Drugą Konstancyą, Jerzemu Lubomierskiemu marszałkowi wielkiemu koronnemu, i hetmanowi polnemu. Byli i synowie tego Mikołaja kasztelana Sendomierskiego, dziedzica na Rze-

*) Śmierć tego Mikołaja kasztelana Sendomierskiego przypadła w tymże r. 1637. — Albrycht Rudnicki w dyaryuszu swoim tak o nim wspomina: 1637. *rumor alatus de morte Castellani Sendomiriensis Ligęza, qui centenarium numerum annorum fere expleverat, Regis Stephani tempore Castellanus Czechoviensis. — Przypisy Krasickiego.*

szowie, Głogowie, Sędziszowie, Gorzcycach: Mikołaj i Jan, *Geneal. Mielecciana*, ale rozumiem że młodo i *steriles* pomarli, ponieważ ojczysta fortuna z córkami w insze domy poszła. Jan, drugi syn Mikołaja kasztelana Wiślickiego, którego Jan syn zda mi się, w zakonie naszym 1615. *Cichocki Alloc. Osecen. lib.* 2. *cap.* 10.

3. Zygmunt podczaszy koronny, starosta Lwowski, Krzepicki i Tyszowiecki, trzeci syn Felixa z Tarnowskiej, z temi tytułami podpisał list Zygmunta Augusta dany Ustrzyckim 1553. umarł 1559. we Lwowskiej katedrze pochowany. *Starowol. in Monum. et fol.* 440. z jego nadgrobku. Siostry rodzone tego Zygmunta i Mikołaja kasztelana Wiślickiego, i Felixa kasztelana Zarnowskiego były te, Regina Czuryłowa, matka Marcina Czuryła godnego rotmistrza. Anna Odnowska wojewodzina Krakowska *sterilis*. Elżbieta Koniecpolska kasztelanowa Sieradzka, starościna Wieluńska i Lipnicka, stolnikowa Sendomierska. *Okol. tom.* 1. *fol.* 219.

Trzeci Piotra kasztelana Czechowskiego, i Felixa brat, Przecław, miał trzech synów. Od pierwszego poszli Ligęzowie dziedzice na Zawadzie, to jest Stanisław człowiek znaczny, który z Prochańskiej Zofji córki Marcina, pozostałej wdowy po Trzcińskim, zostawił córek sześć, i syna jednego, to *Paprocki*, *Okolski* zaś powiada, że syn jego drugi był urodzony z Zabawskiej. Sebastyan mąż urodziwy i możny, którego także zostało potomstwo. Achacy trzeci brat Stanisława i Sebastyana, umarł młodzianem, niżej trochę, *Okolski* twierdzi, że Achacy z Zawady syn Stanisława, miał za sobą Kossowską, z tej był Kazimierz kasztelanic Czechowski, człowiek powagi wielkiej przy wszelkiej ludzkości w województwie Sendomierskiem, był posłem na sejmie 1677. i indziej, deputatem na trybunał 1678. i potem dwa razy, na trzeciej deputacyi umarł w Lublinie, od korrupcyi zawsze był daleki, ostatni to dziedzic na Zawadzie; siostra jego była za Walewskim, i z niej zostali się sukcessorowie. Od wtórego było dwóch synów Stanisław dziedzic na Rudzie i Przecławiu, wojski Sendomierski, a potem kasztelan Zarnowski, starosta Lubaczowski, którego córki dwie, Elżbieta Firlejowa kasztelanowa Biecka, matka Mikołaja wojewody Sendomierskiego, a druga za Stefanem Koniecpolskim sławnym rotmistrzem. *Starowol. in Monum. fol.* 440. *Tricesius lib.* 1. *Epigram.* gdzie o nim powiada, że umarł Stanisław 1555. Drugi Felix.

Felix arcybiskup Lwowski, a przedtem kanonik Krakowski, proboszcz Przecławski, od Piotra Starzechowskiego koadjutorem w roku 1555. przysposobiony, wstąpił w tymże roku na tęż metropolitańską katedrę, na której tylko do r. 1560.

prezydował, w którym życie to śmiertelne zakończył, we Lwowie pochowany; był i powagi i ludzkości wielkiej, kościoła swego i duchowieństwa obrońca, szczodry, na heretyków ostry. *Rojzius o nim in Chiliasticho* mówi: *Quo non Septemtrio totus, religione tulit, aut pietate priorem. Scrobiszov. in Archiepisc. Leopol.* Od trzeciego był syn Przecław, synów jego zostało się trzech, Stanisław dziedzic na Parsczynie i Bolesławiu, podczaszy Królowy Izabelli, ale bezpotomny: Hermolaus dziedzic na Brzeźnicy i inszych: Teodor dziedzic na Bolesławiu, Świebodzinie, i Grącach. Z tych Hermolausa było synów czterech. Pierwsry Jan, którego trzej synowie, Abraham, Jan i Jakób, wszyscy zeszli bezpotomnie. Drugi Mikołaj, który spłodził Felixa, ten Franciszka, któremu Dębowska syna powiła Mikołaja bezpotomnego, i córkę Zofią Stetkiewiczową podstolinę Smoleńską.

Hermolaus trzeci syn Hermolausa, podskarbi wielki koronny, Olsztyński, Samborski, Drohobycki starosta, z młodych lat swoich marszałkiem był dworu książęcia Radziwiła kardynała i biskupa Krakowskiego, którego gdy śmierć zaszła w Rzymie, na Hermolausa wiele się trudności zwaliło, trafiły jednak na obrotną duszę, wszystkie tak ułacnił, że nie było tak z Włochów, jako i z Polaków nikogo, którvby był na niego miał sarknąć. O starożytną katolicką wiarę, wszędzie się gorliwym stawił, ztąd zaproszony na pogrzebowy akt pewnego dyssydenta bliskiego swego kolligata, gdy predykant prawowierną o czyscu naukę szczypać z ambony począł; nie mogąc tego znieść Hermolaus, tak go zgromił, że przestać swych bluźnierstw musiał. Był wprzód kasztelanem Zawichojskim, z którym tytułem deputowany był do kwarty Rawskiej z sejmu 1621. *Constit. fol.* 21. deputatem także na trybunał koronny 1620. i owszem tamże potem i marszałkiem, wziął dalej kasztelanią Sendomierską, na której krótko siedząc, podskarbim koronnym zawołany, jemu w stutysięcach, które na potrzebę tej ojczyzny wysypał, Rzeczpospolita na sejmie w roku 1631. starostwo Olsztyńskie na lat trzydzieści puściła, *Constit. fol.* 8. umarł 1632. Złączył się był dożywotnie z Anną Jakóbowską herbu Topor, wielkiej pobożności matroną, ta mu powiła córkę Marynę, która pierwszym związkiem żyła z Janem Karolem Tarłem kasztelanem Wiślickim, drugim, z Samuelem Karolem książęciem Koreckim, ostatnim z tego domu: synów także trzech: Stanisława, Mikołaja, Gabryela Kiliana, atoli wszyscy młodo i bezpotomnie zeszli. Stanisław czwarty syn Hermolausa, od którego był syn Paweł *sterilis.* Teodora dziedzica na Bolesławiu i Świebodzinie, (który się sam tylko z tej familji,

owych zepsowanych czasów, od katolickiej wiary wyłączył, wszyscy zaś inni niewzruszenie przy niej stali,) było dwóch synów, Stanisław starosta Opoczyński, posłował na sejm 1601. *Constit. fol.* 728. a co najchwalebniejsza w nim, że umierając, błędów się ojcowskich wyprzysiągł, i życia tego w prawowiernej wierze dokończył: dziesięciny które przedtem na sejmie, jak był i wymowy gładkiej, i powagi wielkiej, impugnując, chciał z nich kościoły wyzuć, sam oddał, i owszem kościół katolicki z ciosowego kamienia w Bolesławiu, żeby był stanął z jego fortuny, ile że bezpotomnie umierał, brata swego Zbożnego ciężko obligował: ten Zbożny albo Auctus zostawił dwóch synów, Adama i Teodora, ale *steriles*, córka jego jedna Anna była za Janem Gornickim, druga Katarzyna za Janem Skarbkiem Kozietulskim.

Sebastyan Ligęza, podstoli Sendomierski, o którym *Cichoc. Allocut. Osecen. lib.* 2. *cap.* 10. świadczy, że w Iwaniskach kościół predykantom odjąwszy, kapłanom katolickim oddał. Marcin którego wspominają *Konstytucye* 1678. *f.* 36. Ligęzianka była za Jerzym Czernym. Izabella była za Mikołajem z Brzozy Brzeskim herbu Jastrzębiec, zmarłemu mężowi 1647. wystawiła nadgrobek na Kalwaryi pod Krakowem. *Starowol. in Monumen.* N. z Leśniowskim Mikołajem kasztelanem Czechowskim żyła 1634. Mikołaj Ligęza, miał za sobą Małgorzatę córkę Jana Balińskiego podstarościego Dobczyckiego, pozostałą wdowę po Stanisławie Mijakowskim. *Okol. pod herbem Jastrzębiec.* Ewa kasztelanka Czechowska była podobno za Parysem. Alexander dworzanin Zygmunta Augusta, o którym *Trices. lib.* 1. *Epigram. qui ante, Caesaris invictas aquilas, atque arma, secutus, militiam coluit, et grave Martis opus;* umarł przed rokiem 1565. N. Ligęza miał za sobą Annę Pieniążkownę, z której syn Jan *sterilis*, ta Anna po śmierci jego poszła za Jutrowskiego. *Geneal. Fredrow.* N. Ligęzianka była za Janem Tarnowskim wojewodą Lubelskim, z której syn zginął pod Bukowiną. *Paprocki* pod Leliwa. Tenże w *Gniazdzie* powiada, że Zygmunt Ligęza młodo w cudzych krajach życie stracił. Siostra jego była Zofia Morska. Paweł stolnik Przemyslki. Jan z Pietraszowskiej syn Jędrzeja, mąż rycerski, żona jego Grabińska. Marcin miał za sobą Zofią Mielecką, Stanisław Stradomską; byli to ci obadwa stolnikowiczowie Sendomierscy. Jadwiga Eliasza, Konstancya z Katarzyny Wiernkowny urodzona, Jana Trembeckich, małżonki. *Acta Sandec.* 1606. i 1639.

Ligocki *herbu Orla albo Saszor.* Piszą o nich tak Paprocki jako i Okolski.

LILIA HERB.

Lilji w herbach naszych wielu zażywają, jako w Gozdawie, Wierzbnie, Poroni, Bodule, Bonarowie, Kierdej, Kizinku, Krupek, Podstolscy, Kościuszkowie, Korsakowie, Komarowie, Pypkowie, o których na swojem miejscu znajdziesz, także Gulczowie, 1*mo et* 2*do*, Knut.

Dzierzanowskich położyłem *tom*. 3. *fol*. 466. Tu przydaję. Iż w roku 1715. kwitnęli trzej bracia rodzeni Dzierżanowscy. 1. Bogusław podczaszy Kaliski, jego syn z Maryanny Dziembowskiej, Krzysztof. Jan wojski Poznański, ten z Teresy Konarzewskiej spłodził dwóch wielkiej nadziei potomków: Jędrzeja i Karolomana. Trzeci brat Władysław.

Chlusowiczów pisałem w trzecim tomie, alem herbu ich nie wiedział, *MS. Ks. Kojałow.* tak go opisuje, jest lilia biała w polu czerwonem, jedna tylko, ani ze dwóch w jednę nie składana, ale jakby połowa której, co są w herbie Gozdawa, na hełmie trzy pióra strusie. Leo Jan Chlusowicz podstoli Orszański, miał za sobą Bykowską pisarzownę ziemską Słonimską: rodzony jego ten, o którym się mówiło w trzecim tomie. *Okolski sub Lilia 2do*, taki herb położył, lilia ze dwóch spajana w jednę, na hełmie pawi ogon na nim lilia, przecież tamże gdy go opisuje, powiada, że powinny być trzy lilie w czarnem polu.

LIMONT HERB.

Ma być miecz otłuczony, prosto do góry rękojeścią, a na dół końcem, w polu czerwonem, między trzema kulami, z których w jednę ostrzem utkwiony, druga z boku prawego, trzecia z lewego, w hełmie miecz ostrzem do góry, między dwiema piórami strusiemi. Tego klejnotu zażywają Limon-

towie w księztwie Litewskiem, którzy początki swoje referują do Florencyi. Z tych mieli być według *MS. Ks. Kojał.* Jędrzej Limont podkomorzy W. Ks. Litewskiego za Króla Alexandra. Piotr starosta Wisłocki, Fiedor kasztelan Mścisławski za Stefana Króla, Jakób koniuszy Trocki, Filip cywon Cyryński, Mikołaj wojski Lidzki 1632. syn jego Marcin Limont sędzia ziemski Lidzki, starosta Wasiliski, a potem kasztelan Witebski, roku autor nie położył, ani Fiedorowi; fundował ten Marcin klasztor OO. Dominikanom w Wasiliskach, który uposażył dobrami Ładyka i Szkordzie, co approbowała *Konstytucya* 1662. *f.* 15. na który sejm posłował. Jerzy Piotr cześnik Lidzki 1648. Mikołaj podczaszy Trocki. Lew 1632. syn jego Jan podczaszy Lidzki, miał za sobą Annę Połubińską sędziankę ziemską Słonimską, z nią spłodził synów, Kazimierza, który wojenną traktując umarł 1683. i Krzysztofa Soc. Jesu. Józef skarbnik Mozyrski roku 1674. N. Zdana Jacyny małżonka.

LINDA HERB.

Noszą w herbie w polu czerwonem drzewko na ukos żółte, z piącią gałązkami, z których trzy po lewej, dwie po prawej stronie, na hełmie dwie takież drzewka, jedno o trzech gałązkach po lewej stronie, drugie o dwóch po prawej. Paprocki i Okolski o nich nie pisali. *MS. o Familiach Pruskich*, z tych kładzie Hermana von der Linda w roku 1300. z metryki Tucholskiej, *Nobilis Hermannus Tilianae gentis origo, floruit ille gravis, faxque Borussa fuit.* Z tejże metryki wypisał drugiego, który kwitnął 1325. *Succedens celebris praestans et honore Tilico, Prutheni factus laus erat ecce soli.* W roku 1355. pisze Mikołaja pierwszego, którego brat rodzony był marszałkiem w kawaleryi Krzyżackiej, pod Kniperode mistrzem wielkim, o czem przywodzi świadectwo *Ma-*

riniusza 1378. Drugi Mikołaj w r. 1380. o czem *Archivum Toruńskie*, i Godfryd de Linda marszałek Pruski, o którym *Długosz lib.* 10. *fol.* 43. i 46. *Kojał. part.* 1. *lib.* 8. gdzie jego odwagę wspominają, gdy z wojskiem Krzyżackiem Litwę pustoszył aż do Wilna. Jeszcze i podziśdzień z tej familji są w Prusiech ludzie znaczni. Jan 1441. *Archivum Toruńskie*, i Herman. Karol Linda z ziemi Mirachowskiej poseł na generał Grudziądzki 1699. Lindowna była za Balcerem Rozembergiem. Jędrzej Adryan Linda kanonik Warmiński, którego nakładem *Życie B. Doroty Pruskiej* wyszło do druku *in 4to* 1702. *Olivae* po Łacinie.

Lingwieniewicz *herbu Pogonia Litewska.* Książęta Mścisławskie idą od Siemiona Lingwiena brata Jagiełłowego, ten za Witolda hetmanił przeciwko kniaziowi Rzezańskiemu, i jego ziemię zwojował. Jerzy Siemionowicz Lingwien, stojąc przy stronie Świdrygiełła, w Litwie pod Ośmianą pojmany, i od Zygmunta Kiejstutowicza z ojczyzny wyzuty, w Trokach do więzienia dany. Jan Juryewicz Lingwien książę Mścisławski za Kazimierza Jagiellonowicza 1463. Michał Lingwieniewicz książę Mścisławski 1508. stojąc przy fakcyi kniazia Michała Glińskiego, z Mścisławskiem księztwem Moskwie się poddał.

LINIEWSKI **HERB.**

Powinien być miecz ostrzem prosto z góry na dół obrócony, między dwiema sercami, na hełmie trzy pióra strusie. O tym ani Paprocki, ani Okolski nie pisał, tylko *Ks. Dunin w Kazaniu swojem: Nowa a nie jedna księżyca pełnia*, o nim namienia. Tego herbu dom Liniewskich zdawna na Wołyniu i na Rusi zażywa. Z tych Michała Liniewskiego wspomina *Metryka Wołyńska* 1528. Michał poborca w Wołyńskiem z sejmu 1581. *Constit. fol.* 395. Jan 1595. *Constit. f.* 676.

Fiedor, *Constit.* 1618. Jędrzej poseł na sejm 1626. ztamtąd deputowany na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 5. i 1628. zkąd komissarzem stanął do zapłaty wojsku, *Constit. fol.* 2. w roku 1638. już podsędek Łucki, *Constit. fol.* 19. a potem sędzia ziemski Łucki, syn jego Stefan 1649. N. sędzianka Łucka była za Czaplicem, Joanna za Marcinem Orchowskim. N. Liniewski kustosz i kanonik Łucki koło roku 1600. Stanisław łowczy Kijowski, klasztor OO. Bernardynom w Łucku wystawił, 1643. Michał i Stefan sędzia grodzki Włodzimierski, komissarz do granic z sejmu 1638. *Constitut. fol.* 19. Jan rotmistrz województwa Wołyńskiego 1648. tenże czy inszy Jan pułkownik, dawszy się w znaki nieprzyjaciołom tej ojczyzny, zginął pod Krupą. N. regimentarz podczas wojny Szwedzkiej poległ w sławnej i zwycięzkiej pod Cudnowem batalji; córka jego Maryanna na Liniewie, Szpanowie, Kisielinie, dziedziczka, pierwszym związkiem żyła z Abrahamem Gołuchowskim podkomorzym Litewskim, z którym wraz kościół w dobrach swoich Kisielińskich wymurowała, drugim z Eustachim Grotauzem kasztelanem Żmudzkim, umarła r. 1710. w kościele naszym Krasnostawskim pochowana, któremu miejscu wiele znacznych dobrodziejstw uczyniła. Stryj jej Marcin łowczy Bracławski *), *Constit.* 1653. *fol.* 13. a potem Bełzki, z Anny Strzemeskiej podsędkowny Halickiej spłodził trzech synów; z tych Michał najprzód łowczy Bełzki i podwojewodzy Krakowski, potem kasztelan Lubaczowski 1703. *Constit. fol.* 13. umarł kasztelanem Wołyńskim, Branicka córkę mu powiła, która żyła z Jerzym Potockim starostą Grabowieckim. Stanisław na Drohiczynach łowczy Kijowski, starosta Zwinogrodzki, miał za sobą Ewę Stępkowską kasztelankę Bracławską, starościankę Włodzimierską, z tej potomstwo, Antonina Kunicka, Adam i Antoni: z tych Antoni łowczy Kijowski, sędzia kapturowy Chełmski w roku 1733. N. starosta Zwinogrodzki, złączył się był dożywotnie z Ewą Szaniawską kasztelanką Lubelską, ale się to małżeństwo rozeszło.

Duńczewski w herbarzu zwie ich *Wojnami* Liniewskiemi, i utrzymując że w podaniu *Niesieckiego* niektóre znajdują się błędy, następujące czyni opisanie: — To prawda, że Wojnowie z przydomku Liniewscy, z dawna są dziedzicami na Liniewie w województwie Wołyńskiem, powiecie Łuckim, jako dokumenta świadczą: Pierwszy z listu upominalnego r. 1541. d. 7. miesiąca Kwietnia, indykty XV. za Króla Zygmunta I. A to, iż się Wa-

*) Konstytucya sejmu roku 1652. urodzonemu Marcinowi Liniewskiemu zdaje opatrzenie prowiantami miasta Kamieńca. — *Vol.* IV. *fol.* 375. — *Krasicki.*

syl Zadorowicz Liniewski, jak obywatel województwa Wołyńskiego, przed sądem królewskim o dobra swoje dziedziczne sądził, gdzie Król na żałobę Wasyla Fedorowicza Liniewskiego dworzanina swego, upomina Jacka Michnowicza Karabanowicza o odjęcie dóbr. Drugi r. 1568. d. 25. Stycznia; iż Tychna Olechnowicza Liniewskiego synowie, Janusz i Jakim Liniewscy; taką między sobą mieli tranzakcyą: Janusz bratu swemu Jakimowi Liniewskiemu daruje część swoję w Liniewie, dając mu moc zupełną dochodzenia tegoż swego imienia zobopólnego, z rąk ojca ich wyszłego. Eliberuje brat rodzony Janusza u Stanisława Grajewskiego, stolnika ziemi Podlaskiej, na sejmie przed Królem Stefanem (ale w roku pomienionym musi być omyłka, bo Król Stefan umarł r. 1586. a przed nim Henryk Walezy ustąpił z Królestwa 1574.) *inita mutua inter se concordia*, którą Król Stefan approbował w metryce kancellaryi koronnej w Warszawie. Liniewscy wyrażeni przydomek swój mają *Wojna*, jak świadczy dokument w zamku Łuckim 1584. d. 4. Grudnia, to jest zmiana dóbr za dobra między bracią rodzonemi: Wojna Liniewski *uti tutor naturalis*, część swoję i synowca swego Pawła Iwanowicza z Rostockiej spłodzonego Liniewskiego, w dobrach ojczystych Liniewie puszcza Michałowi Wasylewiczowi bratu rodzonemu swemu, a bierze w zamianę tych dóbr, *sortes* Michała we wsi Popince W. Ks. Litewskiego. Pradziad żyjącego, teraz gdy to piszę, Ignacego Liniewskiego, łowczyca Kijowskiego, Marcin Liniewski łowczy Bracławski, a potem Bełzki, z Anną *Strzemecką*, podsędkowną Halicką spłodził Michała Liniewskiego, kasztelana Wołyńskiego, których córka Maryanna była za Jerzym Potockim herbu *Pilawa*, starostą Grabowieckim, z tej Anna urodzona, wydana była za książęcia Stanisława Jabłonowskiego, wojewodę Rawskiego, z której córka Maryanna książęcia Józefa Lubomirskiego, podstolego W. Ks. Litewskiego była żoną. Stanisław Liniewski, łowczy Kijowski, syn Michała kasztelana Wołyńskiego, ożeniony z Ewą *Stępkowską*, kasztelanką Bracławską. Adam Liniewski syn drugi, starosta Zwinogrodzki. Antoni syn trzeci łowczy Kijowski, i córka druga Antonina, Kunickiego miecznika Chełmskiego żona. Pomieniony Antoni Liniewski, łowczyć Kijowski, żyje w tym roku 1756. z Anną *Romanowską*, podkomorzanką Chełmską, z której urodzony Ignacy. — Póty *Duńczewski*.

W roku 1778. Ignacy Liniewski podstoli Krasnostawski (pewno syn Antoniego łowczyca Kijowskiego). — Franciszek łowczy w r. 1788. — *Krasicki*.

Małachowski w Zbiór nazwisk Szlachty, pole herbu tego mieni być brunatne. —

Linkauz. Jan Linkauz obersztерleitnant w wojsku Litewskiem, na wojnach Kozackich i Moskiewskich ojczyznie tej dobrze zasłużony, między synów koronnych od niej przyjęty na sejmie 1662. *Constit. fol.* 22. był potem chorążym Owruckim 1668. żona jego Krystyna.

Linowski *herbu Pomian*, w Kaliskiem województwie. Łukasz Linowski kanonik Poznański 1611. Stefan chorąży Poznański, rotmistrz 1658. *Komput wojska*. Jan pisarz gro-

dzki Inowrocławski roku 1648. Seweryn miał za sobą Annę Świecką, z tej były trzy córki, Katarzyna Pawła Zaleskiego, Zofia Melchiora Czaplickiego, Teofila najprzód Jędrzeja Jackowskiego, potem Orlewskiego, małżonki. Stanisław z Urszuli Lipskiej pisarzowny ziemskiej Kaliskiej spłodził córek dziewięć, Alexandrę zakonnicę Ś. Franciszka w Śrzemie, Konstancyą najprzód Krzysztofa Śleszyńskiego, potem Zygmunta Dłużewskiego, Katarzynę Sebastyana Koczańskiego, Teresę Mikołaja Gorzyńskiego, Urszulę Mikołaja Skorzewskiego, Ewę Wojciecha Czyżowskiego, Maryannę Józefa Błeszyńskiego, Jadwigę Wojciecha Skrzetuskiego, Petronellę Węgierskiego, małżonki; synów zaś trzech, Marcina i Wojciecha bezpotomnych; Jana, któremu Anna Krzycka kasztelanka Poznańska spłodziła to potomstwo: Stanisława, Zygmunta, Prokopa, Franciszkę Bykowską, Apollinarę Polichowską. Adam Kazimierz i Franciszek bracia rodzeni 1697. Zygmunt starosta Zgierski 1735.

Linowski *herbu Rawicz*, w województwie Sendomierskiem. Paweł 1632. Mikołaj z Linowa Linowski w województwie Ruskiem 1648. Jan miał za sobą Annę Brzeską herbu Oksza. Teresa Linowska była najprzód za Maxymilianem Borowskim, potem za Szymonem Borowskim herbu Abdank.

Lipczyński. Kazimierz Lipczyński łowczy Przemyslki z sejmu 1676. komissarz do uspokojenia granic Węgierskich. *Constit. fol.* 31. i 1670. *fol.* 27. Tomasz komendant zamku Nowogrodzkiego 1619. Paweł 1632. w ziemi Przemysłkiej. Łukasz i Hieronim w Brześciańskiem 1648.

Lipicki *herbu Junosza*, w ziemi Zakroczymskiej.

Lipicki *herbu Lis*, w Sieradzkiem województwie. Swaszczo dziedzic na Lipicach, który koło roku 1480. Mansyonarzów w Warcie fundował. *Damalew. in Archiepisc. Gnesn. fol.* 264.

Lipicki *herbu Rawicz*, w Rawskiem województwie. Do tych Okolski pociąga Swentosława Lipickiego kasztelana Konarskiego, który w roku 1562. podpisał przywilej inkorporacyi księztw Oświecimskiego i Zatorskiego.

Jan Lipicki (niewiadomo którego herbu) przetłómaczył na język ojczysty wiersze niektóre Horacyusza. — Są i inne jego pisma, wyszłe z druku w Krakowie roku 1647. — *Krasicki, Zbiór potrzebnych wiadomości.*

Lipiński. Stanisław Lipiński w ziemi Ciechanowskiej 1632. Wojciech w ziemi Liwskiej 1648. Hieronym 1676. N. stolnik Kijowski miał za sobą Bobowską. Maryanna Lipińska za Tomaszem Grąbczewskim pisarzem ziemskim Pomorskim, a temi czasy miecznikiem ziem Pruskich.

Lipińscy są dotąd w Prusiech, z tych, ostatnich czasów żyli dwaj bracia rodzeni. — N. kanonik Kujawski proboszcz Lemburski, surrogator Gdański. — Jakób pisarz Pomorski. — N. burgrabia Haczżewski. — Przydomek ich *Schur*. — Są także Lipińscy w województwie Podolskiem. Z tych w roku 1778. Kazimierz Lipiński podkomorzy Latyczewski. — Jan regent ziemski Podolski. — Antoni Lipiński. — *Krasicki*.

Dziś Lipińscy po całej Polszcze rozrodzeni, lecz czyli do tej familji lub innej należą, niewiadomo. —

Liplewski. Jan Liplewski podwojewodzy w Kijowskiem 1632. r. Liplańska żona Stanisława Rylskiego pisarza grodzkiego Zytomierskiego. *Okol. tom.* 2. *fol.* 378.

Lipnicki *herbu Hołobog*, w Sendomierskiem województwie. Marcin i Mikołaj 1551. *Nakiel. fol.* 657. Jeden z nich, za czasów Króla Zygmunta Augusta, i dowcipem i męztwem sławny kwitnął: miał za sobą Tarnowską wojewodzankę Sendomierską. Stanisław brat jego rodzony stolnik Sendomierski, mąż w interesach tej ojczyzny doświadczony i szczęśliwy, żona jego Ligęzianka z Bobrku, siostra kasztelana Wiślickiego, z której zostało potomstwo. Wojciech kanonik Kujawski, i Krakowski officyał, proboszcz Sendomierski, prałat uczony 1644. *Nakiel. fol.* 980. N. miał za sobą córkę Fredra Jędrzeja starosty Ujskiego, drugi Katarzynę Borowską herbu Abdank, która *primo voto* była za Kałowskim Jędrzejem sędzią grodzkim Łęczyckim. Jan Lipnicki obywatel województwa Sendomierskiego, uczynił fundacyą pobożnym i chwalebnym przykładem, zastępując od podatków Rzeczypospolitej, ubogich komorników, chałupników, i zagrodników dóbr ziemskich województwa Sendomierskiego, dawszy pewną summę, aby z prowentu od niej wiecznego, podatki publiczne, za pomienionych poddanych płacone były, co approbowała *Konstytucya* 1647. *fol.* 12. *Cichoc. Alloc. Osec. lib.* 2. *cap.* 13. wspomina, że Lipniccy dóbr Tulkowskich dziedzice i z matką swoją z kościołem się katolickim, błędy heretyckie odrzuciwszy, pojednali. Anna z Lipnika Kormanicka kasztelanowa Czechowska, fundatorka nowicyatu naszego w Krakowie, i S. Barbary, Pani wielkiej świątobliwości, umarła r. 1591. *Kazanie Pamiątka roczna. Sachin. part.* 5. *lib.* 5. *num.* 79. Zofia była za Pawłem Chocimowskim. Tegoż herbu Lipniccy, że się z Sendomierskiego do Litwy wynieśli, świadczy *Kojał. in MS.* Z tych Stanisław Lipnicki pułkownik w wojsku Litewskiem, przeciw Moskwie, Szwedom, i Turkom, zostawił trzech synów. Jan marszałek Mozyrski, miał za sobą Brzostowską, był wprzód stolnikiem Mozyrskim 1674. w tymże roku Stanisław podko-

morzym był Mozyrskim, starostą Szwejskim *), pułkownikiem królewskim, i Jędrzej. Stanisław Krzysztof w Mińskiem r. 1632. Marcyan w Inflanciech, Stanisław dworzanin Jana III. Franciszek i Władysław w Krakowskiem 1705. N. miał za sobą Kraszkowską. N. Annę Lipską herbu Łada.

Lipnicki *herbu Poraj*, w Sieradzkiem województwie. Jan Lipnicki, mąż rycerski, daleki w prawdzie od wiary naszej, atoli skromny i dobry 1688. Są i w Podgórzu tegoż herbu. Jan i Władysław kwitnęli 1687.

Lipowski *herbu Ciołek*, w Sendomierskiem województwie. Stanisław z Lipowca Gnieznieński kanclerz, kanonik Kujawski 1540. drugi był kanonikiem Płockim. Ewa Lipowska była za Jackiem Dąbrowskim. Jan w województwie Nowogrodzkiem 1632. Seweryn w Sendomierskiem r. 1674. *Baranowski* Seweryna z Lipowca, który żył r. 1636. o czem *Konstytucye fol.* 60. pociąga do herbu Rawicz, ale się myli, jest jego nadgrobek w opatowie w kościele OO. Bernardynów, i żony jego Jadwigi Bidzińskiej, z herbami Ciołek i Janina, położony w roku 1646. N. Franciszka Drohojowskiego małżonka. N. Dzedzic Lipowca z Wybranowskiej zostawił potomstwo, żył roku 1728.

Lippi *herbu Nałęcz*. Ci z Weneckiego państwa do Polski przyszli, to jest Prosper Lippi z wujem swoim Mikołajem *de Bucellis*, za Stefana Króla; gdy się tedy na wojnie Moskiewskiej męztwem swojem tej ojczyznie przysłużył, wziął od niej indygenat, za zaleceniem hetmana Zamojskiego, Gostomscy do herbu swego Nałęcz z chęcią go przyjęli, z Podoskiej potem herbu Junosza spłodził dwóch synów, Hieronima, ten młodo umarł, i Mikołaja, ten w wojsku Litewskiem długo żołd wojenny prowadził, i pod Chocimem mężnie stawał, dziedzic na Rzemieniowicach i Trembaczowie w Wiślickim powiecie. Niewiem czy nie do tych należy Bernard de Lipia hrabia biskup Lealheński w roku 1227.

Lipski *herbu Grabie*, w Kaliskiem i Bełzkiem województwach. *Damalew. in Episcop. Vladislav. fol.* 452. powiada, że Lipscy Grabiowie zdawna w Sieradzkiem województwie osiedli byli, i blisko Piotrkowa Grabiną Wolą podobno byli osadzili, ztamtąd gdy się do Kaliskiego województwa przenieśli, od Lipego, zkąd się podziśdzień piszą, niedaleko od Stawiszyna, Lipskiemi zawołani. Z tych najdawniejszego wspomina Bronisława Lipskiego archidyakona

*) Temu Stanisławowi Lipnickiemu na starostwie Szwejskiem, 30,000 przyznała Rzeczpospolita w r. 1676. —*Przyp. Krasickiego.*

Gnieznieńskiego, po śmierci Bodzęty arcybiskupa Gnieznieńskiego, administratora tej archidyecezyi, męża serdecznego, który Janowi Kropidłowi, do osierociałej archikatedry ubiegającemu się, mężnie się oparł w r. 1389. *Długosz.* Niektórzy jednak z nich, w Bełzkiem potem województwie dóbr nabywszy, osiedli, z których było czterech braci. Jan na Rzeplinie dziedzic, tego z Reginy Siemikowskiej zostały trzy córki, Anna 1*mo voto* Swentosława Podhoreckiego, 2*do* Jana Mukańskiego: Dorota Stanisława Brzezickiego: Zofia Jakóba Bełchackiego, małżonki, synów także trzech. Z tych jeden Jan sędzia ziemski Bełzki, o którym *Konstytucya* 1618. to z pochwałą wspomina, że sześć tysięcy więcej, niżeli przedtem inni dawali, wnosił do skarbu Rzeczypospolitej z publicznych kontrybucyi, z drugą żoną Sładkowską potomstwa nie zostawił, z pierwszą zaś Wilczkowną, tylko córkę spłodził Katarzynę Jerzego Światopełka Zawadzkiego małżonkę. Drugi Adam chorąży Bełzki, starosta Tarnogorski, w różnych expedycyach wojennych ojczyznie zasłużony, z Katarzyny Wierzbickiej dwóch było synów jego, jeden Jan starosta Tarnogorski, drugi Jędrzej starosta Boguciński.

Jędrzej Lipski biskup Krakowski, z rodziców heretyckich Jana i Reginy Siemikowskiej urodzony, gdy jednak cudze kraje lustruje, i sam w sobie prawdę katolickiej wiary roztrząsa, od Luterskich błędów, do owczarni się Chrystusowej wrócił; w Rzymie i po najprzedniejszych akademiach, tyle w prawie duchownem i świeckiem postąpił, że między najpierwszemi liczyć go było potrzeba, jakoż są dowodem wielkiej jego umiejętności pisma w druku, kanonikiem albowiem jeszcze będąc Krakowskim i scholastykiem Płockim, wydał *Observationum publicarum centuriam*, do których potem połowę tego przydał, i w *Pradze w roku* 1627. *in 4to* do druku podał; *w Poznaniu* zaś 1626. wyszła z drukarni, jego *Decas quaestionum publicarum Regni Poloniae*, także *in 4to*. Także *Historia de rebus gestis Sigismundi III. Regis Poloniae*, tą tedy tak wyborną nauką, drogę sobie do wysokich honorów usłał: prawdać, że zazdrosna emulantów niechęć, sławę jego przytłumić chciała, atoli piękniej jeszcze cnota jego potem zajaśniała, to w trybunale koronnym, gdzie w r. 1610. deputatem z kapituły Krakowskiej będąc, przy prawie i sprawiedliwości niewzruszonym stanął; to tak u Tarnowskiego, jako i u Tylickiego podkanclerzych koronnych w osobliwszych był respektach, to u dworu królewskiego, kiedy go na sejm Rzeszy Niemieckiej do Ratysbony Zygmunt III. Król Polski swym posłem wysłał, tam się do podziwienia, jego naturalny rozsądek, powaga w mowie, i obrotna umiejętność popisała,

dla czego skoro się z tej legacyi powrócił, Łuckim go infułatem wyniosła królewska ręka, i zaraz na expedycyą Moskiewską z Władysławem Królewiczem z sejmu komissarzem wyprawiła: pieczęć potem mniejszą, nad nadzieję swoję i wszystkich, oddała, wkrótce i większą: W roku 1623. przeniesiony na Kujawskie, prowenta obudwu biskupstw, mając *annum gratiae*, przez rok trzymał. Ofiarowano mu było i prymacyalną, po Henryku Firleju, godność, atoli się z niej wyłamał; wszakże wakujące potem biskupstwo Krakowskie przyjął w roku 1631. na którem tegoż roku śmiertelne życie zakończył, sam sobie prędką niby śmierć wywróżył, wychodząc albowiem od Króla z dziękczynieniem za infułę Krakowską, obróciwszy się do swoich rzekł. *Jam tetigi portum, spes et fortuna valete:* ztąd wszystek się był udał do reformacyi duchowieństwa, ponocnych grassantów i swawolnych z Krakowa wypędził; więcej dla Boga zamyślającemu, śmierć prędka tamę rzuciła. Był mąż w ekonomicznych rzeczach jak niepospolitej industryi, tak skrzętności niemniejszej, zkąd niemałe był pieniądze zebrał, które nie na zbogacenie krwi swojej, ale na przymnożenie czci Boskiej wysypał. Fundował albowiem suffraganią Łucką, i przy tejże katedrze Mansyonarzów. Katedralny Kujawski kościół obrazami, z historyą życia Matki Boskiej, wybornym pędzlem wykształtowanemi, ozdobił, oknami objaśnił, kielichem i patyną złotą, także srebrną statuą Ś. Jędrzeja, i kosztownym apparatem ubogacił; na ołtarz wielki do tegoż kościoła, pięć tysięcy odkazał. W temże mieście fundował z gruntu OO. Reformatów pod tytułem Wszystkich Świętych 1625. a przed dwiema laty w Choczu tychże OO. pod tytułem Ś. Michała, obadwa klasztory i kościoły, zupełnie do swojej wyprowadziwszy perfekcyi. Tamże w Choczu wspaniały kościół wymurował, w kollegiatę go wyniósłszy, sześcią kanonikami, tyleż prałatami osadził, dobremi prowentami wszystkich opatrzywszy, proboszcza przy tejże kollegiacie ufundował, i żeby zawsze pierwszy był do prezenty na nie, któryżkolwiek z domu Lipskich Grabiow, postanowił, blisko trzech kroć sto tysięcy na tę fundacyą łożywszy; co potem potwierdził w swojem breve apostolskiem Urban VIII. Papież, jako świadczy *Bzovius* w roku 1531. *num.* 15. Przydał tamże gimnazyum, w którem młodzi dwanaście szlacheckiej, żeby się w muzyce w arytmetyce i w charakterze dobrze ćwiczyła, rozkazał, i uposażył. Dwa kościoły farne w Sławsku i Zwiernie wystawił. Bliskim zaś śmierci będąc, fortunę swoję na różne dobre uczynki wyszafował, infułę swoję, którą trzydzieści tysięcy szacowano, ornat który dwanaście tysięcy, kielich złoty,

ampułki i miednicę szczerozłotą, ostatnią wolą katedrze Krakowskiej odkazał, z tą obligacyą, aby każdy biskup któryby w tej infule celebrował, jedno Ave Maria zmówił. *Pruszcz fol. 4. in descript. Cracov.* Na anniwersarz za duszę swoję, dziesięć tysięcy przy tejże katedrze, tyleż na wykupno więźniów. Na erekcyą kościoła koło Rakowa sześć tysięcy. Na pewny szpital trzy tysiące, zakonnikom dwa tysiące naznaczył. Kaplicę S. Macieja na zamku przy Krakowskiej Bazylice z fundamentów wyniósł, kędy po śmierci ciało jego złożone. W zamku Wolborskim drewniane niektóre struktury zrzuciwszy, wygodniejszą formą tę rezydencyą wymurował, toż uczynił i w Smarżewicach. Z tejże swojej fortuny Zygmuntowi III. Królowi Polskiemu, krom Portugałów znacznych, dziesięć tysięcy czerwonych złotych zapisał, Królewnie sto tysięcy, Janowi Kazimierzowi Królewiczowi pięćdziesiąt tysięcy, Królewiczom drugim, każdemu po dziesięć tysięcy, księżnie Bawarskiej pięć tysięcy, bratu swemu rodzonemu siedmnaście tysięcy, drugiemu siedm. Gdy mu powiedziano, że jeszcze się krom tych, coś pieniędzy w skarbcu znajduje, rzekł: Dajcież mi pokój, pilniej mi teraz o Bogu myślić, niżeli o pieniądzach, niech ich prawi exekutorowie na dobre uczynki wyszafują. Z tego poznać, jak go o te zbiory, niewinnie Piaseckiego pióro określiło, które się na honor Boski, dostały. Prawda wszyscy którzy o nim pisali, przyznają mu to, że był ognistej komplexyi, atoli rozumem tę passyą rządząc, prędko się uspokajał, ztąd o nim napisał *Janczyn. in MS.* że przy Zygmuncie III. w dzień Bożego narodzenia zaczynając jutrznią, miasto, *Domine labia mea aperies*, zamyśliwszy się, od komplety zaczął, *Converte nos Deus:* chór nie wiedząc, co na to odpowiedzieć, długo milczał, o co gdy się biskup gniewał, przystąpił do niego referendarz koronny Cielecki, i rzecze, *Et averte iram tuam a nobis*, postrzegł się mądry biskup, i zaraz opłonąwszy, co było zdrożnego, poprawił: luboć czasem na uskromienie zmocnionej tej passyi, surowiej się z sobą obchodził: uchyliwszy się albowiem do dalszego pokoju swego, póty się grubym postronkiem albo czem twardszem smagał, póki z impetów nie ostygł. Ztemwszystkiem i nienadwerężonej cnoty, i przykładnego życia zawsze był pasterz; pacierze kapłańskie nie siedząc albo chodząc, ale na kolana padłszy, odmawiał; do mszy świętej prawie co dzień przystępował, a jak sam był pobożny i mądry, tak też w ludziach mądrych i dobrych się kochał, i takich na beneficia kościelne wynosił. Już był nawet u siebie postanowił, żeby był Kujawską infułę złożywszy, spokojne i prywatne życie przy Sulejowskim klasztorze

zaczął, o co w Rzymie będąc, mocno u Papieża nalegał; miesiąc cały na deliberacyi strawiono, po której *in virtute S. Obedientiae*, rozkazała mu stolica apostolska, widząc, jak był potrzebny kościołowi Bożemu, żeby powierzonej sobie dyecezyi nie spuszczał. Na heretyków był przyostrzejszym, znać to po jego księgach do druku podanych, o co szczypie go *David Braun de Scriptor. Poloniae, fol.* 130. Zakonowi naszemu stawił się osobliwszym protektorem, gdy w Rzymie przed Papieżem, na sejmie w oczach Rzeczypospolitej, na synodzie Piotrkowskim prowincyalnym, niewinności sług Boskich bronił, a w Łucku, Brześciu i indziej, Pańską ich szczodrobliwością karmił. *Histor. Dom. Prof. Cracov. Argentius de reb. Societ. fol.* 107. i 393. W Piotrkowie na synodzie r. 1628. o nową się instancyą postarał do stolicy apostolskiej, względem kanonizacyi B. Stanisława Kostki, tamże szkoły nasze Krakowskie, przeciw zamachom niektórych z akademji Krakowskiej, Pańską swoją protekcyą utrzymywał. Jemu niektórzy owo przysłowie przypisują: Jak ten mniej rozumny, który wódki gdy potrzeba nie pije, tak i ten który nazbyt albo gdy jej nie potrzeba, pije. Pisali o nim *Starowol. in Episcop. Cracov. Damalew. in Episcop. Vladislav. Braun loc. cit.*

Swentosław drugi brat Jana, najprzód wojski, a potem podkomorzy Bełzki, na Przeworsku w województwie Bełzkiem dziedzic, ten z Anną Podhorecką spłodził trzy córki, Elżbietę Podhorecką Jędrzeja sędziego ziemskiego Bełzkiego: Jadwigę Swentosława Jahodyńskiego sędziego ziemskiego Bełzkiego: Zofią najprzód Hieronima Cieszanowskiego, potem Wierzbickiego sędziego ziemskiego Chełmskiego, małżonki, i dwóch synów: Jędrzeja podczaszego Bełzkiego, który pierwszym związkiem złączył się z Zofią Russianowną, z tą tylko jednę córkę zostawił Zofią, najprzód Sawicką, potem Jarczewską, nakoniec Bykowską kasztelanową Sieradzką. Drugim związkiem z Katarzyną Zulińską, ta mu powiła pięciu synów. Pierwszy Swentosław, w okazyi z Szwedami za Jana Kazimierza Króla na placu na Pradze poległ. Drugi Jan archidyakon Chełmski. Trzeci Adauctus, i ten w okazyi tejże na Pradze zginął, zostawiwszy z Teofili Brześcijańskiej dwóch synów, Jana, który pod Wiedniem zginął, i Adaucta, który z pierwszą żoną Alexandrą Woroniczowną żył *sterilis*, z drugą Agnieszką Nartowską spłodził Jana, Józefa, i Samuela, tego z Głuchowskiej było trzech synów, Idzi, Michał, Tomasz. Czwarty Jarosław, i ten na Pradze bijąc się mężnie z Szwedami, życie położył. Piąty Hieronim chorąży Horodelski, bodaj nie miał pierwszej żony Jordziejowny, a z dru-

giej Zofji Rudnickiej miał dwie córki, Katarzynę Młocką, i Teresę Mikołaja Radeckiego chorążego Horodelskiego małżonkę: synów zaś czterech: Jana chorążego Buskiego, od którego syn Marcin, od tego zaś z Siemiaszkowskiej Antoni i Michał: Michała bezpotomnego: Antoniego w zakonie *Ordin. Minor. de Observ.* wielce zasłużonego: Kazimierza, który z Potempską żył *sterilis*, z Zofią Matczyńską zrodził kilka córek. Samuel syn drugi Swentosława podkomorzego z Podhoreckiej, sędzia ziemski Bełzki, marszałek trybunału koronnego, za Zygmunta III. założył miasteczko Lipsko, i wieś Lipie na gruntach Przeworskich w województwie Bełzkiem, tego z Łaszczowny dwaj synowie, to jest Jędrzej na Przeworsku dziedzic, temu Teofila Łychowska dwie córki, Krystynę z Marcinem Boguskim, Teresę z Mikołajem Czarnołuskim, skolligowała; i Jan na Lipsku i Bełzu dziedzic, tego z Heleny Boguskiej kasztelanki Sanockiej dwie córki były, Maryanna 1*mo voto* Ubyszowa, 2*do* Stempkowska, i Barbara Gorajska, synów zaś czterech. 1. Adam od Szwedów w okazyi na Pradze zabity. 2. Jędrzej, który z Marcyanny Chamcowny spłodził trzy córki, Zofią, ta najprzód w kontrakty małżeńskie weszła z Antonim Skarbkiem kasztelanem Halickim, potem z Konstantynem Jordanem Walawskim, Konstancyą Obertyńską, Gryzellę Albinowską: tyleż synów; Antoniego skarbnika Bełzkiego, deputata na trybunał koronny 1738. od którego z Zofji Czeskiej synowie Mikołaj i Florentyn: Stanisława, od którego z Konstancyi Matczyńskiej syn Augustyn: Michała którego żona Stawska. 3. Samuel stolnik Kijowski, rotmistrz usarski, kilka razy posłował na sejm, i deputat na trybunał koronny, ten 1*mo voto* złączył się z Anną Stadnicką kasztelanką Przemysłką, z której syn jeden Józef chorąży Buski, regent kancellaryi koronnej, posłem był na sejm 1712, 1722, 1730, deputatem na trybunał koronny 1727. temi czasy gdy to piszę, kasztelan Bełzki, które krzesło wziął po śmierci Józefa Stadnickiego 1736. z Anny Łętkowskiej kasztelanki Konarskiej zostawuje synów, Benedykta, Tadeusza i Amanda, i córek kilka *). 2*do voto* Samuel z Konstancyą Szczawińską kasztelanką Kruświcką *sterilis*. 3*tio voto* z Joanną Bobowską, z tej był syn Tomasz,

*) Ten Józef umarł będąc kasztelanem Łęczyckim. — Zostawił córek dwie, z tych jedna Kandyda była za Antonim Czapskim podkomorzym Chełmińskim, druga N. za Żabą wojewodzicem Witebskim. — Z synów jego wyżej wspomnionych Tadeusz był kasztelanem Łęczyckim, z *Siemieńskiej* kasztelanki Lwowskiej zostawił potomstwo. — *Przypisek Krasickiego.*

i córki dwie, Justyna, Konstantyna Szeptyckiego, Anna, Antoniego Iłowieckiego podsędka Bełzkiego, małżonki. 4. Alexander, dwa razy ponawiał śluby małżeńskie, pierwszy raz z Anną Balowną podkomorzanką Sanocką, od której Józef, i Stefan *sterilis*, drugi raz z Justyną Fredrowną, z tej dwie córki zostały, Teresa Michała Konarskiego kasztelana Wiślickiego, Róża Jana Dziedoszyckiego podczaszego Halickiego małżonki.

Maciej trzeci brat Jana i Swentosława, od którego był syn Stanisław (bodaj to nie ten Stanisław był stolnikiem Poznańskim 1632. jako się podpisał na elekcyą Władysława IV.) 1*mo voto* złączył się był z Zapolską, z której spłodził dwie córki, Barbarę Miaskowską, i Annę Poniatowską chorążynę Sieradzką, syna zaś Józefa proboszcza Jezowskiego, 2*do voto* Stanisław z Gontkowską spłodził Kazimierza *sterilem*, Adama, który z Zofią Zakrzewską, Stanisława, Jana, którego żona Naramowska, i Annę Ludwika Chłapowskiego podczaszego Poznańskiego małżonkę. 3*tio voto* Stanisław miał za sobą Dorotę Cielecką (która po jego śmierci ponowiła związki małżeńskie, z Hieronimem Wężykiem Osińskim stolnikiem Sieradzkim, *Acta Castrens. Caliss.* 1665.) z tą żył *sterilis*. Byli od inszych linji, tegoż jednak herbu, pochodzący Lipscy, jako najprzód N. Lipski chorąży Bełzki wojownik wielki za Jana Kazimierza, Michała, i Jana III. Królów, który województwo Bełzkie prowadząc przeciwko Szwedom, na Pradze potkał się z niemi mężnie, siedmiu tam w tenczas Lipskich, odważnie stawając, na placu poległo, on sam z niewielą wyszedł, siostra jego była za Brodeckim. Był także Jan Lipski, którego córki, Jadwiga Franciszkowi, Zofia Stanisławowi Zółkiewskim dostały się w małżeństwo, dóbr Oleszyc donacyą Sierakowskiemu uczyniły.

Wacław, czwarty brat Jana, Swentosława, i Macieja (księgi grodzkie Ostrzeszowskie pod rokiem 1622. wspominają Wacława stolnika Kaliskiego), tego dwóch synów było, jeden Piotr stolnik Kaliski, tego z Czosnowskiej synowie dwaj, Maciej i Piotr, był i trzeci Jan, dworzanin Władysława IV. któremu młodo zmarłemu 1643. nadgrobek ojciec w Łowiczu postawił. *Starowol. in Monumen.* Drugi Wacława syn, Prokop, pisarz ziemski i surrogator Kaliski, posłował na sejm 1628. ztamtąd deputat na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 4. syn jego z Żychlińskiej Jan, najprzód pisarz ziemski Kaliski, *Constit.* 1661. *fol.* 21. *Acta Castrens. Caliss.* 1667. potem sędzia ziemski, temu Anna Bojanowska powiła dwie córki, Urszulę Linowską, i Waleryą zakonnicę S. Franciszka w Srzemie: synów zaś czterech. 1. Wojciecha,

ten z Tokarską spłodził córkę Urszulę Bieńkowską, synów piąciu, Tomasza, Stanisława, od którego z Bartochowskiej dwaj synowie, i dwie córki zostały, Jędrzeja, Jana kanonika Gnieznieńskiego, kustosza kollegiaty Warszawskiej, Prokopa miecznika Poznańskiego, posłował na konwokacyą r. 1733. porucznika usarskiej chorągwi, teraz regimentarza partyi wojska koronnego lokacy Wielkopolskiej, i starostę Śrzemskiego *). 2. Stanisława najprzód archidyakona, a potem proboszcza Gnieznieńskiego i Chockiego, godny to prałat, prezydując w trybunale koronnym osobliwie 1685. żadnym się do siebie korrupcyom nie dał przedrzeć, sprawiedliwości i całości praw koronnych świątobliwie przestrzegając; kollegiacie Chockiej siła ozdoby przyczynił, na ubogich szczodry, na zakon nasz dobroczynnie łaskawy, godzien nie jednej infuły, gdyby się był z nich nie wypraszał, u nas w Kaliszu 1711. pogrzebiony. 3. Prokopa, najprzód pisarza grodzkiego, potem stolnika, i razem surrogatora Poznańskiego, nakoniec kasztelana Rogozińskiego, ten z młodszych lat swoich czerstwiejsze siły na przysługę ojczyzny, na zaszczyt domowi swemu, w różnych wojennych expedycyach poświęcił, gdzie się też był w niewolą Tatarską dostał, z tej wyszedłszy, posłował na sejmy, a z pierwszą żoną Rogowską nie mając potomstwa, wkroczył w drugie kontrakty małżeńskie, z Alexandrą Nieżychowską, z tej synowie młodo pomarli, córki zaś dwie, jedna Ludowika z Stanisławem Kościelskim kasztelanem Bydgoskim, druga Barbara z Łukaszem Kwileckim, starostą Mosińskim, kasztelanem Sąteckim, zmówione. 4. Wacława, którego z Barbary Miaskowskiej dwie córki, Maryanna Włyńska, i Konstancya 1*mo voto* Mielęcka, 2*do voto* Nowomiejska. Synów także dwóch z których

1. Jan Alexander Lipski prawdziwy zbiór wszystkich łask i pańskich przymiotów, najprzód kanonik Gnieznieński i Krakowski, dalej proboszcz katedralny Poznański, kantor Gnieznieński, podkanclerzy koronny, opat Mogilski, proboszcz Miechowski, potem biskup Łucki, w krótkim zaś czasie biskup Krakowski, książę Siewierski, a teraz gdy to piszę Ś. Rzymskiego kościoła kardynał. Ten bystry z natury dowcip przepolerowawszy w szkołach naszych Kaliskich, potem w Rzymie in collegio Romano Soc. Jesu teologiczne nauki chwalebnie zakończywszy, i tam cnoty swojej zostawiwszy pamiątkę, i u wszystkich kardynałów, z pięknych

*) Ten Prokop starosta Śrzemski umarł obożnym koronnym, zostawił potomstwo: z tego, Marcin podstoli Buski. — *Krasicki.*

przymiotów, wielką zjednawszy sobie estymacyą, dalsze zwiedziwszy kraje, powrócił do ojczyzny, i zdały się go sobie wydzierać najpryncypalniejsze w Polszcze katedry, gdyż zaraz kanonikiem Gnieznieńskim, i Krakowskim, a wkrótce proboszczem Poznańskim, i kantorem Gnieznieńskim zawołany. Prezydentem będąc trybunału koronnego 1724. stał się ś. sprawiedliwości wzorem; podczas tej funkcyi, pańskie w nim przymioty, i cudzoziemskich języków biegłość, upatrzywszy August II. Król Polski, i te w nim estymując, konferował mu podkanclerstwo koronne, przydawszy do tego, opactwo Mogilskie, i probostwo Miechowskie, a potem biskupstwo Łuckie, na której stolicy nie długo siedząc, od tegoż Króla nominowany biskupem Krakowskim i książęciem Siewierskim, na które biskupstwo, i oraz księztwo, dopiero 1734. pod czas zjazdu coronationis Augusta III. Króla Polskiego w Krakowie, solennie wjeżdżał, oraz i koronatorem, tegoż Króla. Przez ten zaś wszystek czas, trzymając pieczęć mniejszą, gdy lat kilka wakowała pieczęć wielka koronna, za dwóch pieczętarzów koronnych, z chwałą imienia swego, i Polskiego narodu, obstawał: i dopiero tę funkcyą złożył podczas sejmu pacificationis w Warszawie, za Panowania Augusta III. Widząc zaś i wielce szacując wielkie zasługi jego tenże August III. wyniósł go przez interpozycyą swoję u Klemensa XII. Papieża, na kardynalską godność 1738. i podczas walnego sejmu w Warszawie, przy zwykłej ceremonji, przy frekwencyi senatu i rycerstwa Polskiego, i przy różnych od postronnych monarchów posłach, oddał kardynalski biret; a w tymże zaraz czasie, po śmierci książęcia Teodora Potockiego, na prymasostwo korony Polskiej, i arcybiskupstwo Gnieznieńskie nominował. Którą nominacyą, lubo już był akceptował, tę jednak znowu w ręce królewskie oddawszy i rezygnowawszy dobrowolnie z głębokich racyi swoich, za Pańskiej łaski fawor publicznie podziękował. Przy tej godności prezydował na trybunale Radomskim 1738. Do tej preeminencyi w kościele Bożym, i najwyższych honorów w ojczyznie wyniosły go wielkie zasługi jego, to Pańskie przymioty i talenta, to na kościoły i na zakonne domy szczodrobliwość z pobożnością pasterską złączona. Na zakon nasz, szczególnie łaskawy i dobroczynny; który jege affekt długiemi w poźne wieki laty, na świętym tronie niech Bóg ukoronuje *).

Drugi syn Wacława, a brat książęcia kardynała, Ję-

*) Umarł r. 1745. wieku 52. z żalem powszechnym, w Kielcach, zwyczajnej biskupów Krakowskich rezydencyi. — *Krasicki.*

drzej miecznik Poznański, człowiek godny i różnemi w ojczyznie funkcyami wsławiony. Z Anną Pstrokońską żył bezpotomnie. *2do voto* z Potulickiej zostawił syna Jana Józefa. Franciszek młodo umarł. Po Bojanowskiej spłodził Jan pisarz ziemski Poznański, z Chmielowny córkę, Annę Trzebicką.

Swentosław kanclerz Kujawski, proboszcz Chocki, synowiec Jędrzeja biskupa, *Acta Terrestr. Caliss.* 1660. umarł 1663. sześć tysięcy na muzykę do Chocza zapisawszy; siostra jego jedna była za Wielowiejskim, druga Teresa za Alexandrem Gomolińskim, takbym rozumiał że to są dzieci Prokopa pisarza z Zychlińskiej. N. Lipska była za Stanisławem Tomickim herbu Drya. Wojciech Lipski miał za sobą Annę Tomicką.

W roku 1778. Michał Lipski referendarz koronny, opat Lubiński. — Kazimierz archidyakon Kujawski, koadjutor opactwa Lubińskiego. — Ignacy łowczy Wschowski. — Jan Lipski synowiec kardynała, starosta Parchowski z *Małachowską* kanclerzanką koronną w małżeńskie śluby wkroczył — wkrótce jednak i bezpotomnie umarł. Sukcessya po nim i po kardynale w dom Włyńskich i Mielęckich przeniosła się, dwie bowiem rodzone siostry kardynała były, jedna za Włyńskim, druga za Mielęckim. — Są także Lipscy (podobno tegoż herbu) w Bełzkim; z tych Maciej wojski i podstarości Bełski, mąż godny, był marszałkiem trybunału — z *Głogowskiej* zostawił potomstwo córek dwie i synów czterech. — *Przypisy Krasickiego.*

Lipski *herbu Korczak*, w Ruskiem województwie. Ci są właśni Gorajscy, od trzeciego brata, syna Iwoniowego z Goraja idący, imienia tego, od dóbr Lipska nabyli, było ich wieku *Paprockiego*, dwóch braci rodzonych, Jan mąż godnie zasłużony Rzeczypospolitej, w każdą potrzebę, gdy nieprzyjaciel Ruskie kraje najeżdżał, znaczne poczty do obozu sprowadzał, zostawił z Słupecką potomstwo. Mikołaj brat jego, wziął dział na Wołyniu za Sokalem. Adam miał za sobą Aloizyą Chocimowską. Jan 1674. N. Lipska Stanisława Kobielskiego herbu Jelita małżonka.

Lipski *herbu Łada*, w województwie Rawskiem, pisali się z Lipia i Krzemienicy, zdawna w województwie Mazowieckiem gniazdo domu tego było, atoli pierwszy się do województwa Rawskiego przeniósł, Jakób syn Jarosławia podskarbiego u książąt Mazowieckich, który Cymbarkę księżniczkę Mazowiecką Ernestowi arcy-książęciu Austryi odprowadzał; ten tedy Jakób, większej i mniejszej Krzemienicy nabywszy, i dworu z folwarkiem Lipia nazwanego, dziedzicem się Lipia, a sukcessorowie jego, Lipskiemi się zwać poczęli, o czem kładzie przywilej *Okolski* Ziemowita i Władysława książąt Mazowieckich, dany temu Jakóbowi w roku 1454. do którego odsyłam. Spłodził Jakób czterech synów,

Mikołaja plebana Krzemienieckiego, któremu przerzeczone książęta, na przymnożenie czci Boskiej w jego kościele, wieś Szanogościa do tegoż kościoła wiecznemi czasy darowali. Jana, Wojciecha, i Marcina, co znać z działu ich w roku 1469. *Acta Terrestr. Ravens.* Z tych Jan i Wojciech bezżennie pomarli: Marcin z Małgorzaty Wągrowskiej, siostry Jana sędziego ziemskiego; spłodził dwóch synów, Jędrzeja i Macieja. Jędrzej mąż rycerski całe życie swoje, aż do sędziwego wieku w obozie przy różnych expedycyach strawiwszy, zszedł bezpotomnie. Maciej zaś z Doroty Ruszkowskiej, miał synów czterech, Piotra, Jędrzeja, Hieronima, i Stanisława, ten młodo z światem się rozszedł. Jędrzej i Hieronim ludzie wojenni za Zygmunta I. koło roku 1518. pomarli. Piotr sam tylko w małżeństwie żyjąc, z pierwszego związku z Katarzyną Bujalską spłodził syna Jędrzeja, z drugiego, związku z Małgorzatą Czerwieńską Jakóba i Hieronima. Z tych Hieronim w młodej porze życie skończył. Jakób proboszczem był Krzemienieckim. Jędrzej z Emerencyanny Rębielińskiej pięć córek zostawił, z których jedna młodo umarła, druga Dorota Sebastyanowi Łubie Glaczyńskiemu: trzecia Agnieszka Jakóbowi Gostkowskiemu: czwarta Jadwiga Pieścioreckiemu: piąta Anna Lipnickiemu, zaślubione. Synów z tejże było dwóch Franciszek i Wawrzeniec. Franciszek obrawszy sobie stan duchowny, kanclerzem najprzód był u wuja swego Uchańskiego arcybiskupa Gnieźnieńskiego, kanonią potem wziął Gnieźnieńską, i archidyakonią Łęczycką: po śmierci Uchańskiego do dworu się królewskiego udał, gdzie między sekretarzów policzony, gdy mu i opactwo Witowskie poddawano, wspaniałym go umysłem przyjąć niechciał, ani żadnych wyższych prelatur: ale blisko dwudziestu razy w trybunale koronnym, deputatem zasiadając, administrując *sede vacante* arcybiskupstwo Gnieźnieńskie, zasłużył sobie, że mu wszyscy jednostajnie i szczodrego i sprawiedliwość kochającego, i rozsądnego męża pochwałę dawali. W Krzemienicy kościół drewniany i już nadbutwiały zwaliwszy, z fundamentu kościół nowy dość obszerny wymurował, i uposażył, sześciu mansyonarzów i proboszcza przy nim fundowawszy, wieżą go wspaniałą, miedzią obitą przyozdobił, w apparat wszelaki przybrał: w tych go zabiegach koło kościoła, mającego lat więcej niż ośmdziesiąt śmierć zastała 1618. pochowany w tejże swojej fabryce z marmurowym nadgrobkiem. Wawrzeniec brat Franciszka rodzony, sędzia ziemski Rawski, *Constit.* 1601. *fol.* 778. a przedtem podsędek, ten za czasów Zygmunta Augusta, Henryka, i Stefana, w marsowych opałach chwały rycerskiej

szukał, potem radą swoją tej ojczyznie służył, już posłem na sejmy, już deputatem na trybunały; w sądach nie tylko sprawy świątobliwemi dekretami określał, ale i rozróżnione braterskie serca koił, dobrocią i przymileniem wszystkich sobie ujmując: złączył się był dożywotnie z Anną Plichcianką, z tej były cztery córki: jedna z nich Panieńskie sobie za klauzurą życie obrała, druga Anna za Stanisława Krosnowskiego miecznika Rawskiego: trzecia Elżbieta za Samuela Kleniewskiego: czwarta Justyna za Samuela Kurnocha sędziego ziemskiego Rawskiego, wydane. Synów zaś dziewiąciu. Z tych:

Franciszek Felix, kasztelan Rawski, najstarszy syn Wawrzeńca, tyle sobie był u braci w ziemi Sochaczewskiej, skromnością, ludzkością, i różnemi naturalnemi przymiotami zjednał affektów, że go choć nie obecnego i nie konkurrującego, podkomorzym obrała, Król potem Władysław wyniósł na kasztelanią Sochaczewską, z którym tytułem zapisany deputatem do kwarty Rawskiej z sejmu 1631. *Constit. fol.* 50. i 1635. *fol.* 57. umarł kasztelanem Rawskim 1643. Dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Jadwigą Brochowską siostrą rodzoną kasztelana i podkomorzego Zakroczymskich, ta mu powiła dwie córki, z których jedna w Norbertańskim klasztorze Płockim zawiła się na wieczną służbę Boską: druga z Mikołajewskim zmówiona, i synów dwóch. Drugi raz z Katarzyną Urszulą Dulską z Pretficzowny urodzoną, ta mu zrodziła dwie córki, Joannę i Giertrudę: niewiem czy nie z tych która była za Bykowskim Stanisławem, podobno wojewodą Inowrocławskim, druga za Abrahamem Jarzyną podkomorzym Rawskim *sterilis.*

Jan Albrycht wojewoda Rawski, syn pierwszy Franciszka kasztelana Rawskiego, najprzód chorąży Sochaczewski i starosta Inowłodzki, wkrótce podkomorzy Rawski, z tym honorem posłował na różne sejmy, jako 1660, 1661, 1663, zkąd, to deputatem do kwarty Rawskiej, to na trybunał Radomski, to do żup Wielickich, komissarzem stawał, *Constit. fol.* 10. *et* 40. nakoniec wojewoda Rawski, *Constit.* 1670. *fol.* 26. i 1674. *fol.* 12. śmiertelne życie, zamienił w nieśmiertelne, w roku 1676. Przybrał był sobie w dożywotnią przyjaźń Maxymilianę Ossolińską, córkę Maxymiliana podskarbiego nadwornego koronnego, ta mu powiła córkę Annę, Stefana z Windych Grzybowskiego stolnika Nurskiego, małżonkę, i dwóch synów: jednego, który spłodziwszy z Radoszewskiej córkę Konstancyą, Mokronowskiego chorążego Rawskiego małżonkę, sam potem wstąpił do zakonu S. Pawła

pustelnika w Częstochowie, i tam w nowicyacie życia dokonał. Drugi

Alexander Felix wojewoda Kaliski, starosta Rawski, Inowłodzki i Rzeczycki, a przedtem kasztelan Sieradzki, marszałkował w trybunale koronnym dwa razy, pierwszy raz w roku 1694. drugi raz w roku 1698. już na ten czas wojewoda Kaliski, konstytucye koronne o nim zagęszczone, gdzie go posłującego na wiele sejmów Rzeczpospolita na różne funkcye narażała, jako r. 1683. do granic od margrabstwa Brandeburskiego, *Constitut. fol.* 11. 1690. komissarzem do hiberny, i do boku królewskiego dla obrad wojennych. *Constitut. fol. 4. et* 8. już był destynowany i posłem wielkim do Króla Szwedzkiego, atoli zajątrzona na niego nienawiść, życie mu gwałtowną śmiercią wydarła, 1701. pochowany w Studzianny w srebrnej trumnie, żona jego Urszula Krasicka, kasztelanka Przemyska, ale *sterilis*, syn jego, ale znać z inszej żony, starosta Rawski, młodo umarł, *Lament Muzy Polskiej*, zostawiwszy z Zofji Olszowskiej wojewodzanki Rawskiej córkę Maryannę Granowską generałową.

Konstantyn arcybiskup Lwowski, drugi syn Franciszka kasztelana Rawskiego, opat Jędrzejowski, przedtem dziekan Gnieznieński, wielkich zasług w tej ojczyznie prałat, których też wziął zapłatę w roku 1698. Jan Franciszek kasztelan Małogoski, starosta Rawski, brat Konstantyna arcybiskupa, stryj Alexandra wojewody Kaliskiego, z sejmu 1690. deputowany do boku królewskiego dla obrad wojennych, *Constit. fol.* 8. miał za sobą Izabellę Lanckorońską kasztelankę Radomską, z której były dwie córki, Helena, dostała się w małżeństwo Stanisławowi Wężykowi staroście Sieradzkiemu, druga Konstancya zaślubiona najprzód Samuelowi Lanckorońskiemu, podstolemu Krakowskiemu, po nim Krasickiemu, potem Stefanowi Humieckiemu wojewodzie Podolskiemu, ze wszystkiemi jednak żyła bezpotomnie, była to Pani w noszeniu krzyżyków od Boga na siebie dopuszczonych męzkiego serca, do S. Xawiera, któremu ołtarz w Krakowie u S. Piotra bogato wystawiła, szczególniej nabożna, dziesięć tysięcy do jego kaplicy tamże na msze zapisała, zeszła 1704. w tymże kościele pochowana.

Maciej Jerzy wojski Rawski, drugi syn Wawrzeńca sędziego ziemskiego Rawskiego, ten bezżenne życie sobie obrawszy, wszystek wiek swój, albo w wojennych expedycyach, albo na różnych funkcyach w tej ojczyznie strawił, a najprzód w Wołoszech, siła ranami zwątlony, ledwo życie salwował, przecież i potem pod Oryninem, Cecorą, Chocimem, odważnie piersi swoich nadstawiał: posłował dalej na różne

sejmy, jako r. 1629. zkąd był deputowany na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 12. i w roku 1631. i 1632. marszałkował w trybunale koronnym.

Jan arcybiskup Gnieznieński, prymas korony Polskiej, trzeci syn Wawrzeńca sędziego Rawskiego: ten powróciwszy z cudzych krajów, od kanclerza koronnego Kryskiego, do królewskiego dworu wezwany, i regentem kancellaryi koronnej zawołany, dla gładkości stylu, wyboru sensu, obrotu dowcipu, wszystkich na się oczy z podziwieniem obrócił; Zygmunt III. ukochawszy w nim tak piękne dary Boskie, referendarzem go koronnym ogłosił, a Konstancya Królowa swoim kanclerzem uczyniła. Wziął wkrótce infułę Chełmińską, podtenczas Władysław Król Polski, swoim go do Wiednia wysłał posłem, żeby mu tam był Cecylią Renatę przyszłą jego małżonkę zaślubił, w roku 1637. *Cluver fol.* 817. Z jaką tam powagą i ukontentowaniem obojga majestatów tę legacyą zakończył, z tego poznać, że go Ferdynand III. Cesarz Rzymski, i cały dom jego, *Comites S. R. Imperii* kreował, o czem świadczy przywilej tegoż Ferdynanda Cesarza u *Okolskiego*, a Władysław IV. prędko potem na prymacyalną godność posunął w roku 1639. ledwo jednak dwie lecie ten honor piastował. W roku albowiem 1641. na wieczną się do nieba przeniósł stolicę. Był mąż rosłej statury, wesołej twarzy, wspaniałego serca, w jedzeniu skromny, wszakże, gdy czy postronnych Panów posłów, czy gości miał u siebie znacznych, nikomu w dostatku potraw i częstowaniu nie ustąpił. W ekonomji był industryi niepospolitej, wszakże bez ucięmiężenia poddanych, i bez znacznej skrzętności. Dwór na publice u niego ludny i Pański, ale w karności i porządku dobrze wyćwiczony. Kości B. Rafała zakonu S. Franciszka *de Observantia* w konwencie Wareckim z ziemi podniósł, i w marmurowem mausoleum złożył. Pałac arcybiskupi w Warszawie od Wojciecha Baranowskiego zaczęty, wspanialszą formą restaurował. W Łyskowicach drewniany pałac murem podwiedziony wyprowadził, i obrazami arcybiskupów Gnieznieńskich ozdobił. Wiele krom tego zamyślał, co do karności i jurysdykcyi duchowieństwa należy, na synodzie prowincyalnym, który już był nakazał, ugruntować, atoli śmierć do tego przeszkodziła: do której jak się gotował, z testamentu jego poznać, który znajdziesz u *Okolskiego:* tam dwadzieścia tysięcy ordynował, za któreby kaplica przy kollegiacie Łowickiej nowo erygowana być mogła, jakoż stanęła, pędzlem, apparatem bogatym, i modną strukturą wykształtowana, posagu do niej naznaczył Jan trzydzieści tysięcy, na ośmiu kapłanów, którym pewne na każdy

dzień w tygodniu opisał do nabożeństwa powinności. Na cimborium do tejże kaplicy odkazał sześć tysięcy. Na anniwersarz za duszę swoję, dwa tysiące. Do różnych kościołów, pięćdziesiąt tysięcy. Na seminarium przy Rawskiem kollegium Soc. Jesu na dziesięć osób, dwadzieścia i pięć tysięcy, ale to skutku nie wzięło. *Potocki Centur. Viror. fol.* 390. takie mu elogium napisał. *Cum virtuti, non generi, honorem suum deberet, ne quid ei tribuere videretur, neminem ex propinquis vel necessariis suis, aut fascibus ecclesiasticis, aut eminentiori dignitatum, admovit fastigio. Caeterum qui proximam caelitibus egit vitam, haud diu in terris detineri potuit; vivit tamen in memoria posterorum admirabilis ejus eloquentia, cujus monumenta reliquit, orationes, quibus Sigismundum III. Constantiam Reginam, Joannem Albertum et Alexandrum Principes, disertissime laudavit: ac Pronuba Oratio. Hinc illum Claudius Memmius Orator Galliae disertissimus, Polonum Lipsium appellare non dubitavit fol.* 390. Krom tego pisali o nim *Damalew. in Archiepisc. Gnesn. Okol. tom. 2. fol.* 30. *Piasecki fol.* 503. luboć i ten przezacny mąż, od jego się cenzury nie wybiegał. Życie swoje pobożne heroicznym aktem zapieczętował: bo gdy zawziętość heretycka figurę ukrzyżowanego Chrystusa zelżyła i skontemptowała, a tego kryminału autor, w dostatki i w najpierwsze z urodzenia kolligacye w Polszcze potężny, dufał sobie, że złamać miał wszystkie na siebie o ten excess impety: Prymas koronny Lipski, żwawie się na publicznym sejmie o honor Boski ujmując, gruntownemi racyami i Króla i synów koronnych do windykowania czci Boskiej zapalał; na końcu tem mowę swoję zamknął, według *Załusk. tom.* 1. *f.* 187. — Stawa przed tobą Najjaśniejszy Panie, dnia dzisiejszego Król nad Królmi Bóg nasz, a jak ty jego sprawę osądzisz, tak on twoję kiedyżkolwiek sądzic będzie. — Wzruszyła wszystkich, to powaga prymasowska gorliwością taką attemperowana, to gładkość wymowy, to sama sprawy słuszność, że przy honorze Boskim stanęli. Widząc to złość heretycka, a niemając inszej drogi do wybrnienia z tej toni, i w jednej głowy Prymasowskiej chcąc umorzyć wszystkie na siebie natarczywości, excess do excessu przydając, arcybiskupiego doktora przekupiła, żeby go był trucizną zniósł ze świata: i stało się; umiera tedy z tej okazyi Lipski; widząc go w tych aktach, które pobożnemu życiu własne były, schodzącego doktor domowy i zabójca, żalem zdjęty, upatrzywszy czas, gdy nikogo przy chorym nie było, do nóg Jana upada. Widzę prawi, że się o nic bardziej nie starasz, jako żebyś się temu Panu przymilił, który cię do siebie wzywa: proszę

cię przez tego Boga, od którego spodziewasz się dostąpić miłosierdzia, i odpuszczenia grzechów swoich, żebyś też i mnie darował ciężki kryminał, którym przeciwko tobie popełnił. Z mojej prawi ręki umierasz. Jam cię przedarowany otruł: żal mi tego serdecznie, radbym temu zabiegł, ale już po czasie. Zadumiały stanął na to arcybiskup: a wkrótce westchnąwszy do Boga, rzecze. Bóg mój dla miłości mojej umierając, wszystkim nieprzyjaciołom swoim darował winy: a ja tobie dla miłości jego nie mam darować? Daruję z całego serca, a żebyś miał oczywisty tego dowód, że szczerze mówię, podskarbiego swego przywołać kazał, i głęboko milczeniem utaiwszy ów excess aż do śmierci, sto czerwonych złotych wyliczyć mu z skarbu swego kazał. Długo o tem nikt nie wiedział, aż dopiero doktor ów przy śmierci swojej, spowiednikowi całą rzecz opisał, i wyjawił; i na pamiątkę heroicznego tego męża, rozgłosić kazał. Arnold czwarty syn Wawrzeńca sędziego ziemskiego Rawskiego, z bratem swoim Maciejem Jerzym, w Wołoszech nad rzeką Dziesą odważnem sercem na nieprzyjaciela nacierając, tamże życie swoje ze krwią oraz, dla miłości tej ojczyzny wylał.

Kasper Zygmunt kasztelan Rawski, piąty syn Wawrzeńca sędziego, a przedtem chorąży Sochaczewski, męztwa jego doznała ojczyzna, kiedy pod Cecorą na dzidę wziąwszy Turczyna, tak go na niej wiszącego przed oczy hetmana Żółkiewskiego stawił; w Prusiech potem i indziej tegoż rycerskiego serca dał dowody, mąż przy wierze katolickiej gorliwy, w sądach nieskorrumpowanej sprawiedliwości, osobliwie gdy marszałkował w trybunale koronnym, dowcipu bystrego, *Konstytucye* 1643. wspominają go *fol.* 25. gdzie go deputowano do kwarty Rawskiej. Miał za sobą Zofią Krysztoporską, z której trzy córki zostały, Anna z Janem Załuskim cześnikowiczem Rawskim dożywotnie zmówiona, Katarzyna i Zofia: niewiem czy nie ta Zofia Lipska była za Zygmuntem Niszczyckim starostą Prasnyskim, *Geneal. Niszczyc.* tyleż synów, to jest Stanisław, Jan, i Wojciech. Stanisław był Krakowskim Płockim kanonikiem, i regentem większej kancellaryi koronnej, z któremi tytułami podpisał w roku 1670. elekcyą Króla Michała. O Wojciechu pisze, *Lament Muzy Polskiej*, że gdy kopią już już godzi w Gustawa Króla Szwedzkiego, od stojącego przy nim książęcia postrzelony zginął. Szósty Wawrzeniec, ten niedorosłszy lat młodzieńskich umarł. Siódmy Samuel starosta Rawski i Żywiecki, mąż w językach cudzoziemskich biegły, w których poleru nabył, gdy nie raz cudze kraje objeżdżał, wiek swój na dworach Królewiczów Polskich Alexandra i Karola Ferdynanda

trawił, u wszystkich wielkich respektów dla swojej rozsądnej i dziwnie pomiarkowanej dyspozycyi, doznając. Zona jego Anna Plichcianka podkomorzanka Rawska. Ósmy Filip scholastyk Gnieznieński, kanonik Sendomierski, opat Wąchocki. Dziewiąty Dadzibóg, ten długo w wojsku koronnem sławy szukając, z Chmieleckim gdy żwawiej na Tatarów naciera, tamże poległ w r. 1629. Temi jednak czasy już tego domu Lipskich nie stało, ostatnia tylko dziedziczka imienia Lipskich Ładów Maryanna Granowska generałowa.

Lipski *herbu Lubicz*, w Ciechanowskiej ziemi, Maciej Lipski ale w Nurskiej ziemi, r. 1632. Samuel z Lipia Lipski starosta Stanisławowski w tejże ziemi, we wsi Sulejowie wystawił plebanią i z kościołem, kupiwszy do niego dobra, i trzy włoki do tego przydawszy, co approbowała *Konstytucya* 1667. *fol.* 22.

Lipski *herbu Rogala*, w Czerskiej ziemi. O jednym z nich pisze *Paprocki*, że był rotmistrzem na Podolu. Tu rozumiem należą Lipscy w Bielskiej ziemi. Swentosław *Constitut.* 1588. *fol.* 504. Paweł 1674. Barbara Adama Charzowskiego małżonka. Jan kasztelan Wiski w roku 1478. *w Statut. Mazow. fol.* 128. i 132. N. miał za sobą Barbarę Gumowską miecznikownę Dobrzyńską. N. Chojnacką pozostałą wdowę po Komorowskim. Zofia z Lutogniewa Lipska, synowie jej, Stanisław, Mikołaj i Wacław.

Lipski *herbu Śreniawa* bez krzyża, w Krakowskiem województwie. Jednejże z Lubomierskiemi dzielnicy, dom starożytny i możny. W klasztorze Czyrzyckim, jako z nadgrobku wypisał *Paprocki*, Piotr z Lipia wojewoda Sendomierski w roku 1376. Michał doktor w akademji Krakowskiej, opat S. Krzyża pod Sendomierzem, zakonu S. Benedykta, poseł Kazimierza III. Króla Polskiego do stolicy apostolskiej, drzewo Krzyża S. w złoto oprawiwszy, kościół tamże w sprzęt kościelny przystroiwszy, klasztor i dobra do niego należące restaurowawszy, poszedł po zapłatę swych zasług w r. 1476. *Alb. Ruffinus in Hist. S. Crucis.* Piotr z Lipia 1520. Jakób dziedzic na Szadku, w klasztorze Czyrzyckim profess. Jędrzej z Radziwiłem kardynałem cudze kraje objechawszy, w ojczyznie potem wojenną traktował, miał za sobą Radoszewską herbu Oksza, umarł 1624. jako świadczy jego nadgrobek w Krakowie u OO. Franciszkanów. *Starowol. in Monum.* Jan którego urodziła Trzcińska herbu Sulima, siostra rodzona Krzysztofa Trzcińskiego archipresbitera Krakowskiego, miał za sobą Miroszewską podwojewodzankę Krakowską. *Baranow.* Siostra Jana, Maryna, była za Jędrzejem Niewiarowskim. Anna ksieni Sądecka zakonu świę-

tej Klary, blisko dwudziestu lat ten klasztor świątobliwie rządziła, koło r. 1650. co poznać z dedykacyi książki, której tytuł *Ćwiczenie*. W tymże samym klasztorze żyły kiedyś profeski, Klara, Zofia i Krystyna; w Staniąteckim zaś, Konstancya Lipska 1672. Jan Lipski syn Hieronima, starosta Sądecki, Pereasławski i Czechowski, z sejmu 1678. komissarz do granic od Szląska, *Constit. fol.* 11. na Stradomiu pod Krakowem, ołtarz marmurowy postawił, i grób dla domu swego, czego dowodem inskrypcya i herb jego tamże położone; złączył się był dożywotnie z Katarzyną Anną, Pawła Sapiehy wojewody Wileńskiego i hetmana W. Litewskiego córką, pozostałą wdową po Lubomirskim staroście Sądeckim. *Histor. Sapieh.* z tej było dwóch synów, Antoni starosta Czchowski 1705. i Jan; była i córka Teresa za Antonim Dembińskim herbu Rawicz stolnikiem Krakowskim, synowie jej Stanisław łowczy Krakowski, i Józef Dembińscy. Siostra Jana starosty Sądeckiego, a córka Hieronima, Elżbieta, była za Achacym Pisarskim starostą Wolborskim. Hieronim synowiec Jana starosty Sądeckiego, pod usarską chorągwią stryja swego, chorągiew nosząc, w okazyi poległ, w kościele naszym w Krakowie u S. Macieja pogrzebiony 1675. *Histor. Dom. Prob.* Jędrzej podczaszy Chełmski, umarł roku 1689. w Krakowie u S. Piotra ciało jego złożone. Achacy z Lipna 1674. Melchior Lipski de Berg 1621. w Żmudzi, ale niewiem czy do tych należy.

Niewiadomo do których należy, Stanisław Lipski skarbnik Brzelski, w roku 1778. — *Krasicki.*

LIS **HERB.**

Ma być strzała biała w polu czerwonem, dwa jelca na niej, tak ułożone, że się zdadzą jakby dwa krzyże, nad hełmem lis z korony niby wyskakujący, tylnych u niego nóg

nie widać, ogon tylko zadarty, nogi przednie wzniesione, sam głową w lewą tarczy obrócony. Tak go opisali: *Paprocki w Gniazdzie fol.* 90. i 1168. *O herbach fol.* 131. i 663. *Bielski fol.* 131. *Okol. tom.* 2. *fol.* 137. *Klejnoty fol.* 64. *Potocki w poczcie herbów. MS. Ks. Kojałowicza i Rutki.* Zowie się herb ten Lis, że się dawniejsi przodkowie samą liszką na tarczy herbowali, a gdy przyszli za znacznemi zasługami do strzały, liszkę na hełm wynieśli. Ta odmiana, powiadają, że się stała w roku 1058. za Kazimierza I. Króla Polskiego: gdy albowiem pod Sochaczewem nad rzeką Bzura czy Mzura, przodek tego domu, z niewielką garsztką ludzi, Jadźwingów i Litwę tamten kraj bezpiecznie pustoszących w koło opasał, hasło im albo znak dał przez strzałę bystro i wysoko ogniem siarczystym wysadzoną, którą postrzegłszy ci co w tyle zasadzeni byli, wielkim impetem na nieprzyjaciela natarli, on też z drugiej strony na czele stanąwszy potrwożonym niespodzianą inkursyą ciężkim się stawił, tak, że ich wkrótce złamał, i zwycięztwo otrzymał: za to heroiczne dzieło strzałę mu na tarczy nadano, a herb ten, Bzura czy Mzura, zwać od miejsca tej potyczki poczęto, i samegoż tego zwycięzkiego rycerza, które imię i na syna się jego zlało: o którym *Paprocki* pisze, z autora bezimiennego, że w Krakowskiej ziemi wieś założył od tego imienia Bzura, którą potem do Jędrzejowskiego klasztora nadał. *Długosz* pod rokiem 1410. a z niego *Paproc. fol.* 599. piszą, że pod Grunwaldem między inszemi chorągwiami tam zabranemi, była dziesiąta w liczbie chorągiew biała, na niej liszka czerwona, język czarny wywieszała: była to komendorstwa i miasta Balga, i *fol.* 603. dwudziesta siódma chorągiew czerwona, na niej była liszka biała, pod tą byli Szwajcarowie. Tamże dwudziestą szóstą chorągiew znajdziesz, na której bełt i strzała czerwone na krzyż złożone, pod tą była Niemiecka szlachta. Nasz *Ks. Petrasancta* jednę tylko na Szląsku liczy familią Artziorum, którzy w herbie swoim strzały zażywają *fol.* 533.

Przodkowie domu tego.

Fulko wojewoda Krakowski, o którym *Paprocki z Baszkona Kustosza Poznańskiego, i starego historyka Polskiego* pisze, że wkrótce po zabiciu S. Stanisława biskupa Krakowskiego, widział go przez sen, gdzie mu powiedział, iż każdy, któryby grób jego nawiedzał choćby też od najcięższej niemocy, miał być uwolniony, jakoż gdy Poznanus syn jego bardzo zachorował, a ojciec go do grobu świętego odesłał: zdrowym został, działo się to w roku 1082.

Piotr biskup Wrocławski na Szląsku, po Janie Jastrzębczyku na tę katedrę obrany, będąc na ten czas scholastykiem w tejże kapitule w r. 1072. za Bolesława Króla Śmiałego, śmierć jego według *Długosza* przypadła na rok 1091. przecież ten historyk powiada o nim, że na tej katedrze lat siedział trzydzieści i jeden, co być nie może, jeżeli się to utrzyma, co pisał wyżej o jego wstąpieniu w roku 1072. inaczej nie siedziałby tylko lat dziewiętnaście.

Fulko biskup Krakowski albo Pełka, z dziekana Krakowskiego na tę katedrę wyniesiony, w roku 1187. od Urbana III. Papieża w Weronie na tę infułę poświęcony, od którego wiele łask i przywilejów dyecezyi swojej uprosił, a między inszemi tę, żeby Krakowscy biskupi pierwszą zawsze prerogatywę mieli, przed inszemi w Polszcze biskupami, zaraz po Gnieznieńskich arcybiskupach. Wawrzeńczyce od opata Wrocławskiego kupił, czyli raczej zamienił. Fundował szpital na chore i ułomne w Sławkowie miasteczku biskupiem, sławnem na ów czas kopaniem ołowiu, kościół tamże pod tytułem Ś. Jana Chrzciciela i klasztor wystawił, przy którym osadził kanoników S. Spiritus de Saxia, aby nad tym szpitalem dozór mieli, pół tegoż miasteczka puściwszy im na fundacyą Pokrzywnickiemu klasztorowi, niektóre dziesięciny przyłączył. OO. Franciszkanów do Polski pierwszy wprowadził. Klasztorowi także Miechowskiemu, że szczodrze dobra jakieś nadał, świadczy *Nakiel. w Miechov. fol.* 67. tym sposobem sobie niebo skarbił, do którego przeniósł się 1207. *Starowol. in Vitis Episcop. Cracov. Paprocki o herb.* po śmierci w Krakowie pochowany. *Kącki* twierdzi, że dopiero był wzięty na biskupstwo 1218. umarł 1229.

Mikołaj wojewoda Krakowski, brat rodzony Fulka biskupa Krakowskiego, oraz i starosta Krakowski, wielkiej powagi senator: bo z bratem swoim tamtych czasów prawie sami tem Królestwem władnęli, pomogły, mu do tego częste tryumfy, które odnosił, z wielu nieprzyjaciół, temi tam czasy ojczyznę najeżdżających, jako gdy z Przemyskiej ziemi Ruskie książęta wypędził, gdy Halicz Węgrom odebrał, i tam Włodzimierza książęcia osadził. Zamek Krakowski przy Kazimierzu Sprawiedliwym utrzymał przeciwko Krakowianom, gdy Mieczysława Starego do niego wprowadzic chcieli. Leszkowi Białemu, jeszcze dla lat do rządów Państwa niesposobnemu, Mikołaj z bratem za opiekunów przydani, i siłą i radą wiele mu do utrzymania się na tronie pomogli, kiedy Mikołaj Mieczysława Starego książęcia, z wojskiem ciągnącego na Leszka, zbił pod Mozgawą. Ruśnaków pod Haliczem poraził, i Romana na Halickie księztwo wyniósł. Gdy

potem sztuką Mieczysław Stary wdarł się na państwo, Mikołaj niewzruszoną wiernością dostawał przy Leszku, i zmówiwszy się z innemi Panami, Mieczysława z Państwa wyzuł: atoli wkrótce nienawiści Heleny Królowy uchodząc, do tegoż Mieczysława się udał, od którego mile był przyjęty, prędko się tedy swoją dzielnością postarał, że Mieczysław Stary na państwo wstąpił, a po nim Władysław Laskonogi, w tym go śmierć zaszła 1205. według *Długosza*. Kazimierz Sprawiedliwy, dobra Koziegłowy, odjąwszy Koziegłowskim za ich rozboje, zlał ich na tego Mikołaja, tam on zamek był wystawił, którego rozwaliny jeszcze podziśdzień widzieć. Z tego poznać, że ci którzy się przed nim z Kozichgłów pisali, do herbu Lis nie należą.

Fulko hrabia z Kozichgłów kasztelan Krakowski w roku 1194. czytał go *Paprocki* na przywileju świętego krzyża danym od Leszka monarchy; tak rozumiem, że albo od niego, albo od Mikołaja wojewody Krakowskiego dom Gebultowskich, którzy się zdawna z Kozichgłów pisali, był rozpleniony, luboć potem Koziegłowy dobra, kupione od biskupów Krakowskich, już temi czasy do klucza Dobrowodzkiego przyłączone widziemy.

Fulko arcybiskup Gnieznieński, syn Mikołaja wojewody Krakowskiego, synowiec Fulkona biskupa Krakowskiego, na tę godność wstąpił w roku 1230. *Janicki* wstęp jego składa na rok 1234. *Długosz* po śmierci Wincentego herbu Nałęcz, która według niego miała przypaść na rok 1232. pisze w historyi swojej, że Piotr był obranym na arcybiskupstwo Gnieznieńskie, i o tym Piotrze częsta wzmiankę czyni aż do roku 1240. śmierci jednak tego Piotra czasu nie tknąwszy, Fulkona potem już arcybiskupem Gnieznieńskim zowie, atoli *Damalewicz in Archiepisc. Gnesn. fol.* 102. list przywodzi Władysława książęcia Wielkopolskiego, dany w roku 1232. w którym Fulkona arcybiskupa Gnieznieńskiego wspominają: dla tego ten autor to wszystko, co *Długosz* w swojej historyi o Piotrze mówi, on to Fulkonowi przypisuje. Był to wspaniałego serca prymas: bo najprzód gdy Konrad książę Mazowiecki, Jana Czaplę scholastyka Płockiego niesławną śmiercią zniósł z tego świata, całą Płocką dyecezyą interdyktem obłożył, i przymusił tą kościelną karą Konrada, że do Fulkona w Łęczycy, na ten czas na synodzie prezydującego, zjechał, pod dekret się jego poddał, klucz Łowicki wiecznem prawem arcybiskupom Gnieznieńskim darował, czyli raczej, jako inni chcą, zdawna należący do arcybiskupów, ale przez potencyą uzurpowany niesłusznie od książąt Mazowieckich, przywrócił. Tegoż Konrada, gdy wojnę podniósł

na Bolesława Wstydliwego, a dobra biskupów Krakowskich z wojskiem swojem ciągnąc, zniszczył, jak tylko biskup Krakowski Prandota cenzurami go kościelnemi z spółeczności kościoła wyłączył, Fulko złożywszy synod, tęż samę sentencyą potwierdził, i po wszystkich dyecezyach głosić kazał póty, pókiby Konrad, zadosyć ukrzywdzonym nie uczynił. Bolesława także Łysego książęcia Wrocławskiego, o to że biskupa swego Tomasza pojmał, i do więzienia wtrącił, na złożonym umyślnie w tym punkcie synodzie, w Łęczycy, wyklął. Lędzkiemu klasztorowi dziesięcin przyczynił, Sulejowski kościół poświęcił, i łaski te utwierdził, które mu niegdy Piotr II. arcybiskup Gnieznieński nadał, przydawszy do tego wieś swoję dziedziczną Kempino. Bolesława książęcia z bratem Przemysławem pogodził, gdy ich równym działem podzielił. Będąc przy podniesieniu ciała S. Stanisława biskupa i męczennika, otrzymał w świętym upominku, pierścień jego biskupi, z relikwiami tego świętego, które potem w swojej archikatedrze złożył. Od Świątopełka książęcia Pomorskiego, otrzymał niektóre dobra w Kamińskiej ziemi w roku 1237. to jest Kruszewo, Mochle i Orel, którą donacyą utwierdził Mestwin książę Pomorski w roku 1284. a Władysław książę Polski, dał mu i darował wieś Byszowo i Grzegorzowo z innemi przyległościami w roku 1236. i z wielkiemi przywilejami. Tak tą rządził dyecezyą blizko lat dwadzieścia i siedm, aż też w roku 1258. przeniósł się po zapłatę pasterskich prac swoich. *Damalew. in Archiep. Gnesn. Paproc. o herb. Długosz w historyi.*

Mikołaj wojewoda Krakowski w roku 1250. jakom dowodził w pierwszym tomie, a bodaj nie brat rodzony Fulkona arcybiskupa Gnieznieńskiego.

Mikołaj biskup Poznański, ten jeszcze scholastykiem Krakowskim będąc, między inszemi wysłany był do Witerbu, żeby się był o kanonizacyą B. Jadwigi księżny Polskiej starał, tam gdy sobie powierzonej funkcyi skrzętnie dochodzi, tym czasem kollizya między Phalantą i innemi kompetytorami, o biskupstwo Poznańskie do stolicy się apostolskiej wytoczyła, gdzie Papież Klemens IV. obiedwie strony z sobą koncertujące tej infuły odsądził, a Mikołaja tego o to nigdy nie konkurrującego na nię poświęcić kazał; na której prezydując lat dziewięć, życie to świątobliwie zakończył w r. 1273. w katedrze Poznańskiej pochowany. *Długosz in Vit. Episc. Posn.* Takbym rozumiał, że to był syn ten Mikołaj, Mikołaja także wojewody Krakowskiego.

Piotr wojewoda Sieradzki i o tym mówiłem w pierwszym tomie w r. 1288. Swasko Mzura książęcy kuchmistrz

Jana Ks. Mazowieckiego roku 1387. u *Paproc. na liscie fol.* 324.

Swantopełk wojewoda Łęczycki (a przedtem kasztelan tamże) z synami swemi Klemensem i Stefanem, położony w katalogu dobrodziejów osobliwszych klasztoru Jędrzejowskiego w roku 1310. jakom sam widział.

Petrosław z Mstyczowa kasztelan Krakowski, nadgrobek jego wypisał *Paprocki* z Jędrzejowskiego klasztoru, *Hic jacet Illustris ac Magnificus Dominus Petroslaus Castellanus Cracoviensis haeres de Mstyczów, qui obiit anno* 1319. *die* 17. *mensis* 10*br.* herb przy nim Lis wyryty. W tymże kościele według *Paprockiego* był grób znaczny z herbem Lis, luboć przez starożytność podpisu nie podobna było przeczytać. Tamże tablic kilka, na których osoby wykonterfektowane w zbrojach z herbem Lis.

Swantopełk wojewoda Sieradzki r. 1372. patrz w pierwszym tomie. *Paprocki z Miechowity ksiąg czwartych* powiada, że w roku 1359. chorągiew, pod którą herbowni herbu Lis zgromadzeni byli, w Wołoszech za Kazimierza Wielkiego porażono.

Jakób z Michowa biskup Kapheński, któremu zmarłemu w roku 1531. w Jędrzejowie nadgrobek wystawiony, jako też i Pawłowi z Gołuchowa. Niemierza z Krzelowa herbu Lis kustosz Ś. Floryana i kanonik Krakowski, w roku 1427. wieś Orłow do klasztoru Miechowskiego wieczną darowizną zapisał, *Nakiel. in Miechov. fol.* 164. *z Długosza Libr. Benefic.* Warcisław z Gatartowicz herbu Lis starosta Bobrownicki, o którym *Kromer* w roku 1409. *Biel. fol.* 289. Jaxa z Targowiska herbu Lis w potrzebie Grunwaldzkiej stawał, *Biel. fol.* 295. a Krystyn z Kozichgłów kasztelan Sądecki, swoję tamże chorągiew wystawił *fol.* 296. Przy unji Litwy z Koroną na sejmie Hrodelskim, wziął na siebie i na sukcessorów swoich herb Lis, Sunigaiło kasztelan Trocki, od którego idą Sapiehowie. *Biel. fol.* 313. *Łask. Statut.*

Herbowni.

Biskupski,
Bolestraszycki,
Borowski,
Bucela,
Buchczycki,
Chomętowski,
Cieszowski,
Czarnocki,
Czyż,
Doroszkiewicz,
Gatardowicz,
Giebułtowski,
Gliński,
Gołuchowski,
Grodowski,
Grzegorzewski,
Jerlicz,
Kanigowski,
Kęsztort,
Komuński,
Kosmowski,
Konstantynowicz,
Kozłowski,
Kroiński,

Kutyłowski, Kwileński, Lipicki, Lisowski, Łącki, Makarowicz, Małuszeński, Medeksza, Michałowicz, Michniewicz, Mieszkowski, Mikołajewski, Mnichowski, Naczowicz, Narbut, Nieczycki, Olszewski, Ołtarzewski, Osendowski, Piaszeczyński, Pieczynga, Postrumieński, Proszczowicz, Radzimiński, Roszczyc, Rudnicki, Ruszel, Rymwid, Samsonowicz, Sapieha, Sikorski, Sipowicz, Słupski, Starzyński, Światopełk, Świrski kniaź, Szkudlski, Tymiński, Uliński, Wankowicz, Wasiencowicz, Werbski, Wereszczaka, Wichorowski, Wilkanowski, Wolan, Wolski, Woronowicz, Wróblewski, Zadambrowski, Zając, Zaleski, Zawadzki, Zdan.

Poźniejsi Heraldycy następujące familie do herbu tego przyłączają:

Bukcicki, Bzura, Bzurski, Fulko, Giełbutowski, Jodko, Metra.

Nie wszyscy jednak tu położeni jeknakowym kształtem tego herbu zażywają, a najprzód Jerliczowie, jelca przez strzałę nie równo kładą, ale na ukos, z prawego boku z góry na lewą tarczy. Inni prosto tylko jedne jelce na strzale kładą, to jest z jednym krzyżem, a w hełmie trzy pióra strusie, jako Rymwidowie, Myckiewiczowie, Sipowiczowie, Tymińscy, Bohufałowie, Doroszkiewiczowie. Drudzy trzy jelce albo trzy krzyże, do góry mniejsze, na dole większe formują, na hełmie także trzy pióra strusie, jako to Makarowie Makarowiczowie, którzy się też zowią Wasiencowiczami. Inni zwyczajną herbowi Lis strzałę, po lewej stronie tarczy mają, po prawej szablę, końcem do góry, ostrzem ku strzale obróconą, jako Sapiehowie, Samsonowiczowie. Inni jako Świrscy kniaziowie, tem się tylko od zwyczajnego herbu Lis różnią, że miasto hełmu książęcą mitrę kładą. Inni jako Kęsztortowie krzyż tylko jeden kładą podparty z lewego boku, tak z tego jako i z tego boku gwiazda, na hełmie dwie trąby. Jam także na liscie Franciszka Cyrus widział zwyczajny herb Lis, ale na hełmie były dwa skrzydła rozpięte, a między niemi dwie gwiazdy podle siebie. Nakoniec niektórzy tylko połowę krzyża na lewym boku strzały malują, jako Kosmowscy, o każdym na swojem miejscu mówić się będzie.

Lisicki. Stefan Lisicki o którym *Konstytucye* 1667. *fol.* 11. Jan miecznik Podlaski. Jerzy w Wołyńskiem 1674. Piotr z Liszek Liszecki w Krakowskiem 1652. Mateusz dziekan Lwowecki proboszcz Kamiński, jest w druku, jego *Mystagogia intronisata* 1647. *in 4to*, *i Kazanie Łódź do portu płynąca: na pogrzeb Szołdrskiego cześnika Kalisk. in 4to* 1663. *Posnan.*

W r. 1788. Antoni Lisicki podstoli Chęciński. — *Krasicki.*

Lisiecki *herbu Drya*, w Kaliskiem województwie. Jana Lisieckiego wspominają *Acta Castren. Coninen.* 1430. *ante fest. Purif. B. M. V.* miał za sobą Agnieszkę Laskowską, która mu powiła synów trzech: Macieja, Krzysztofa i Marcina. Córek zaś dwie, Annę Jaroszewską, i Elżbietę Gorską. Pierwszy z nich Maciej z Lipickiej spłodził Stanisława, Jana, i Marcina, i córkę Droszewską. *Acta Castren. Caliss. fer.* 2. *in Vigilia* 3. *Reg.* 1562. Jan i Marcin zeszli *steriles*. Stanisław z Anny Węgierskiej zostawił Macieja i Stanisława, Maciej z Rembieską żył bezpotomnie. Stanisław zostawił z Zapolskiej potomstwo, z których być musi Maciej Lisiecki opat na Łysej górze u Ś. Krzyża w roku 1589. był na synodzie prowincyalnym. *Acta Synod.* Wojciech w zakonie naszym służąc zapowietrzonym w Brześciu Litewskim, tymże jadem zarażony, padł ofiarą miłości w roku 1627. *Histor. Colleg. Bresten.* Drugi syn Jana z Laskowskiej Marcin, z Katarzyny Łubnickiej spłodził córek cztery, synów sześciu. *Acta Castren. Coninen.* 1585. *fer.* 5. *in Crast. SS. Innocent.* 1. Jana *sterilem*, 2. Stanisława, od którego Jędrzej instygator koronny surrogator grodzki Kaliski, umarł 1639. wydał *in folio* do druku *Opus o Trybunale Koronnym.* Znaczną bibliotekę swoję kollegio Kaliskiemu zapisał. Zostawił synów, Franciszka *sterilem*, Stefana, ten w zakonie naszym umarł, Ludwika, Jana i Jędrzeja, i córkę Dorotę Karwicką. Ludwik miecznik Lwowski 1669. miał za sobą 1*mo voto* Zwanownę. 2*do* Teofilę Zamojską, z której synowie, Alexander i Jędrzej, córki dwie, Sielicka i Siostrzewitowska. Jędrzej żył z Malińską. 3. Jerzego, z Bułakowską bezdzietnego. 4. Adama, który trzy razy śluby małżeńskie ponawiał. Najprzód z Rożańską, z której żadnego nie zostawił potomstwa: potem z Magdaleną Madalińską z której syn Piotr, który z Pruszakowny spłodził Jana i córek dwie, Krzesińską i Świrczyńską: trzeci raz z Anną Jabkowską, od której zostali Swentosław i Jędrzej. Swentosław 1*mo voto* żył z Jaskolską, która mu powiła córki dwie, Annę Orzelską i Barbarę, *sterilem*, synów trzech, Jana, Mikołaja, i Wojciecha. Ci służąc wojnę po usarsku z Bogusławem Słuszką kasztelanem Wileńskim

hetmanem polnym Litewskim, osiedli w województwie Brzeskiem Litewskiem i na Wołyniu. Jako Jan cześnik Wołyński, który młodzianem umarł 1713. Mikołaj zaś wszedłszy w kontrakty małżeńskie z Milińską, zostawił syna Antoniego Cześnika Gostyńskiego, ten z Podhorodyńską spłodził, Łukasza z Horajmowną, Franciszka z Michałowską 1*mo*, 2*do* z Grodzicką zaślubionych, i Swentosława. Wojciech zaś żył z Teofilą Kurczewską pisarzowną Brańską, która mu powiła córki trzy. Ludowikę Narajowską, Annę Gogolewską, i Barbarę zakonnicę S. Franciszka w Brześciu Litewskim. Synów także trzech: Jakóba Soc. Jesu, Józefa i Ignacego. 2*do voto* Swentosław żył z Maryanną Zbiewską, z tej zostawił córkę Moszczeńską, i syna Jakóba, który z Godlewską spłodził Walentego, ten Bazylianem został w Zurowicach, Kaspra, Dominika, i Wojciecha, i córkę Maryannę. Jędrzej drugi syn Adama z Jabkowskiej złączył się był dożywotnie z Granowską, z niej jednego tylko miał syna Stanisława, ale ten stan sobie duchowny obrał. 5. Marcina, lecz ten młodo umarł. 6. Mikołaja, który z Barbarą Smuszewską spłodził córek trzy, Katarzynę Bielickiemu, Jadwigę Wolińskiemu, Zofią Radowickiemu, zaślubione. Synów dwóch: Marcina i Mateusza. Marcin wszedł w kontrakty małżeńskie z Maryanną Kobierzycką, ta mu urodziła córek kilka: Jadwigę, Mikołaja Dunina, Maryannę Stanisława Kowalskiego, Urszulę Węgorzewskiego, małżonki, Zofią, Barbarę, Dorotę. Synów czterech: 1. Jędrzeja *sterilem.* 2. Stanisława, który z Barskiej zostawił córek trzy, Maryannę Konarską, Annę Bogucką, potem Jagniątkowską, i Franciszkę Kosowską. Synów także trzech: Jakóba, Franciszka, i Jana. Jakób syn Stanisława z Rogalińskiej zostawił syna Stanisława, ten zaś z Franciszką Gzowską spłodził, Alexandra, Władysława, Eustachiego i Macieja, i córki, Maryannę Gzowską, i Konstancyą. Jan zaś syn Stanisława z Barskiej zrodzony żył z Brudzewską, tego synowie, Ignacy i Antoni. 3. Syn Marcina z Kobierzyckiej, żył w dożywotniej przyjaźni z Zawadzką, z której miał syna Jędrzeja, ale *sterilem.* Mateusz drugi syn Mikołaja z Barbary Smuszewskiej, pojął Dokowską, jego synowie Wojciech, Kazimierz, i Marcin. Wojcieh zrękował się z Eleonorą Ubyszowną. Marcin żył z Elżbietą Szołdrską rodzoną siostrą dzisiejszego wojewody Inowrocławskiego i generała Wielkopolskiego, która mu urodziła córki dwie, Teofilę Wysocką, i Konstancyą Złotnicką, i syna jednego Antoniego, kanonika Poznańskiego. Mikołaj z Kiszewy, w różnych okazyach wojennych tej ojczyznie zasłużony żołnierz, jako jego nadgrobek świadczy w Kaliszu zmarłemu 1633. położony, który

wypisał *Starowol. in Monumen.* Dwaj wnukowie instygatora koronnego, bracia rodzeni w zakonie Cystercyeńskim 1685. z których jeden był przeorem Wągrowieckim. Franciszek 1632. Mikołaj 1697. Chryzostom Lisiecki brat Marcina i Mateusza wyżej wspomnionych, żył dożywotnie z Słuszkowską. Synowie jego, Mikołaj *sterilis*, drugi Wojciech który 1*mo voto* miał za sobą Policką ale z nią nie miał potomstwa. 2*do voto* miał za sobą Gliścińską i z niej synów Jana i Jędrzeja, i córkę Zofią Zakrzewską, trzeci syn Chryzostoma, Maciej z Anny Falęckiej zostawił synów: Walentego, Stanisława i Marcina; Walenty z Kosowską spłodził Samuela, tego zaś potomstwo, Jędrzej i Jan. Córki Jadwiga Wawrowska i Anna Rowińska. Jan dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, najprzód z Jedlecką, z której synowie, Józef, zginął od Moskwy w Tarnowie, drugi Wojciech kanonik Uniejowski, trzeci Paweł temi czasy w zakonie naszym, i córka Katarzyna Wolińska, potem z Golińską, z tej syn Mikołaj zaślubił się z Mikołajewską; i Franciszek umarł *sterilis*, córki zaś Zofia i Maryanna panny. N. Lisiecka Kazimierza Gumowskiego cześnika Zakrocimskiego małżonka. Piszą się zaś Lisieccy z Liszcza i Kiszewy, jako świadczą różne ich tranzakcye, po różnych Grodach.

Lisiecki Jezuita w batalji pod Zborowem zginął, roku 1649. — *Kochowski, An. lib. I. Climact. I. fol.* 247. —

Lisowiecki. Lewko Lisowiecki Podlaszanin, z Stanisławem Stadnickim w Węgrzech wojując, pod zamkiem Beryn, znacznego Turczyna z konia zwalił, pojmał, do Polski przyprowadził, i Królowi oddał. *Paproc. o herb. f.* 146.

Lisowski *herbu Bończa.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. *Nakiel. w Miechowii* wspomina Mikołaja Lisowskiego z Krzelczyc herbu Bończa proboszcza Miechowskiego w roku 1459. *fol.* 509. Jan r. 1687. pod Krosnem. Maciej 1632. Alexander 1705. w Krakowskiem. Lisowska była za Jędrzejem Brzeskim pisarzem Sanockim. Krzysztof Lisowski administrator opactwa Tynieckiego, *Acta Castren. Cracov.* 1606. Maryanna była za Mierzyńskim. *Acta Sandec.* 1678.

Lisowski *herbu Jeż.* Z województwa Pomorskiego czterej się bracia rodzeni przenieśli do Litwy za Króla Augusta I. Jerzy Lissowski dworzanin królewski starosta Sokolski, sławny żołnierz. Krzysztof na Ozierach dworzanin także królewski. Szczesny, wiek swój na dworze Radziwiła kardynała strawił. Jan na Krokoszynie i Wolkach, z Janem Kiszką starostą Żmudzkim, zwiedził Francyą, Hiszpanią i Włoskie kraje, miał za sobą Szurkownę z województwa No-

wogrodzkiego, z nią zostawił trzy córki, synów dziewięciu. Alexander Józef Janowicz sławny w Moskwie pułkownik, od którego długim czasem Lisowczyków imię słynęło. W Inflanciech był porucznikiem usarskim u Szczesnego Niewiarowskiego. Podczas rokoszu, przy rokoszanach, z Kozacką chorągwią stawał. Do Dymitra potem zmyślonego Cara Moskiewskiego, ze dwiemasty jazdy Kozackiej przeniósł się, gdzie przez pół roka wsławiwszy się rycerskiemi dziełami; hetmanem został Kozaków Duńskich, z tymi wiele zamków podbił pod władzą Dymitra, dwakroćsto tysięcy ludu przyprowadził mu do stolicy, Rzezan, Astrachanią, Białego Jeziora brzegi podbił, Suzdoła dobył. Pod Kalezynem Zerebcowa we trzynastu tysięcy stojącego, poraził, i pojmanemu głowę uciąć kazał; Psków opanował. Gdy potem przez listy regimentarza Litewskiego Talwosza, na stronę królewską był przeciągniony, lubo się nie został tylko w półtrzynastu stu ludzi, przecież pod Wdowem, wojsko zbił Moskiewskie, Pskowskiego wojewodę przymusił, że mu rzeczy i ludzi tam zostawionych wydać musiał. Wracając się do Króla, wielką prędkością Woronecz, Zawołocie, Krasne, Ostrów zamki pobrał, a wojewodę z Krasnej Iwana Resniczyna pojmanego, do Króla przez Jana brata swego posłał. W roku 1615. za ordynansem hetmana Litewskiego Karola Chodkiewicza wtargnął w Moskwę, tylko czterysta i trzydzieści swoich z sobą mając, tam Brańska od półpościa aż do Świątek dobywał, Moskwę którzy przyszli na odsiecz tak poraził, że ich z półczwarta tysiąca, ledwo siedmset żywo umknęło. Za przyjściem posiłkowych ludzi ośmiuset konnych do niego, wziąwszy wiadomość, iż przeciwko niemu ciągnie kniaź Szacharski, w siedmiu tysięcy wojska; zostawiwszy coś trochę swoich pod Brańskiem, sam cicho pod Karaczów przyciągnął, gdzie na obóz Moskiewski niespodzianie napadłszy, obóz, miasto, i hetmanów zabrał. Postrzegłszy umniejszenie ludzi Brańszczanie, wycieczką na nich uderzyli, ale mężnie im odpór dali Lisowczykowie, i owszem za uchodzącemi do miasta Brańszczanami, w bramę wpadli i miasto opanowali. Gdy mu potem z Ryszkiewiczem coś ludzi przybyło, już wszystkiego wojska jego liczono półtora tysiąca, z temi przeciwko Pozarskiemu, w dziesiąciu tysięcy ku sobie ciągnącemu wyprawił się, ale go w drodze minął. Co postrzegłszy Pozarski, na zmordowanych niespodzianie w nocy z tyłu 30. Sierpnia uderzył. Przyszło Lisowskiemu, z swojemi po większej części, oklep i w koszulach tylko, z nieprzyjacielem dla nagłej irrupcyi, rozprawować się; jednak tak go po kilkakroć razy mężnie wsparli, że naostatek musiał do taboru uchodzić,

i tam się zamknąć: a gdy przez kilkanaście dni Pozarski nie chciał im dać pola, Lisowski na harcu w nogę jadowitą strzałą postrzelony, do Krom z swym ludem poszedł, a z Krom przez dwie nocy i dwa dni nazad sześćdziesiąt mil upadł, i Bilechów miasto ubiegł i spalił. Pod Lichwinem nie śmiejąc Pozarski dać pola, chciał go był ścisnąc okopami w Przemyślu: Lisowski się dowiedziawszy, iż większa potęga idzie z Szeremiszem, spaliwszy ostatek Przemyśla, do Rzowa poszedł, tam na Szeremisza niespodzianie napadłszy, wojsko jego zniósł. Minąwszy potem stolicę, Torsk miasto spalił, Kazym i Halecz. Pod Haleczem Ryszkiewicz dla żony Moskiewki do nieprzyjaciela się przedał, zaczem Lisowski widząc, że wszystkie jego sekreta i rady, Moskwie przez niego były odkryte, lubo już blisko był lodowatego morza, ośmdziesiąt mil za stolicą, nazad się wrócił. W tej drodze około Romnowa włości popalił: przeszedłszy Wolgę Kromów dobywał, Kazanów, stary Rezan, Pereasław Rzezański, Serebrnie, Czełwiaczów, Brudy wyciął i popalił. Uniejowa zamku dostać nie mógł. Dogonił go był młodszy kniaź Kurakin dziesiątego dnia Grudnia nad Pszczolną, w siedmiu tysięcy ludzi, ale nie śmiał na Lisowskiego natrzeć. Posłał tedy Car Pozarskiego w dziewiętnastu tysięcy, wszakże Moskale zrozumiawszy, że ich przeciwko Lisowskiemu prowadzą, tak pouciekali, że ich ledwo trzy tysiące zostało, z temi tedy Łopatynowi Pozarskiego bratu, natrzeć na niego kazano, ale i ten serca niemiał na Polskiego junaka. Tak zdrowo do ojczyzny z zdobyczą powrócił, mile od Króla w Warszawie przyjęty; od którego znowu wyprawiony do Moskwy, z większym porządkiem, niespodzianie w polu pod Starodubem umarł, nie bez podejrzenia że otruty. Po śmierci jego cała Moskwa tryumfowała: póty *Kojał. in MS.* Pisał o nim *Starowol. in Bellator. Sarmat. fol.* 222. gdzie powiada o nim, ze na Multańskich expedycyach wprzód rycerskie experymenta założył, że pod oblężenie Smoleńska w regimencie pieszym Jana Bobowskiego stawał, że dwa tysiące i więcej ludzi do Moskwy wprowadził, że gdy na koniu swoich objeżdża, apoplexyą ruszony umarł w roku 1614. że na jego miejsce obranym był Walentyn Rogowski, jest o nim *Konstytucya* 1611. *fol.* 45. Stanisław Janowicz Lisowski rotmistrz piechotny w Inflanciech, wojował potem w Węgrzech i Turczech, w Moskwie pod Trójcą postrzelony umarł. Jan Janowicz służył w Inflanciech z Józefem, w Węgrzech i Turczech z Stanisławem bracią, w Wołoszech przeciw Michałowi z książęciem Wiśniowieckim: Był posłem do Turek od Konstantego Mohiły, i chorągiew mu na hospodarstwo zjednał: rotmistrzem

potem był pierwszym na expedycyi wtórej Moskiewskiej. Stefan Janowicz zabity pod Smoleńskiem. Mikołaj Janowicz na stolicy wzięty, siedm lat w więzieniu był u Moskwy. N. sędzianka grodzka Upitska była za Krzysztofem Pakoszem.

Lisowski *herbu Lis*, w Sieradzkiem województwie. Piotr Lisowski miał za sobą Zofią Chobrzyńską, pozostałą wdowę po Jędrzeju Sędzickim.

Lisowski *herbu Leliwa*, w Mazowieckiem województwie. Jan, Kasper, Arnolf, Felicyan 1632. podpisali elekcyą Władysława IV.

Lissowski *herbu Lubicz*, w Płockiem województwie. N. Lissowski miał za sobą Cieszacką. N. była za Chrząszczem Samuelem.

Lissowski *herbu Mądrostki.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał, w Mazowieckiem województwie kwitną: z tych Stanisław Lissowski w zakonie naszym umarł w Krakowie 1726. Wojciech Stryjski i Grodecki starosta 1648. Tomko Lissowski ziemianin Wołyński 1528. *Metryka Wołyńska.* Anna Jana Klońskiego małżonka.

Lissowski *herbu Nowina*, z Rawskiego województwa przenieśli się do Przemyslkiej ziemi, Dominik i Kilian Lissowscy i ich stryjeczni Walentyn i Mikołaj 1692. *Paprocki* i *Okolski* o nich nie pisał.

Lissowski *herbu Przegonia*, w Chełmińskiem województwie, do rogów jednak księżyca przydają gwiazdę.

Lissowski *herbu Ślepowron.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał, sam tylko *MS. Ks. Kojałow.* świadczy o nich że są w Litwie, Ślepowrona zaś w herbie z pierścieniem w pysku w prawą tarczy obróconego, kładą na dwóch strzałach, z których jedna nad drugą żeleźcami w prawą tarczy, na hełmie trzy pióra strusie. Z tych Kasper Lissowski łowczy i leśniczy Berszański, synowie jego Jan i Szymon.

Litawor *herbu Odrowąż*, w księztwie Litewskiem, jużem ja o nich mówił w trzecim tomie pod Chreptowiczami, tu tylko z *MS. Kojałowicza* przydaję osnowę tego domu. Daniel Litawor miał syna Iwana, Iwan Jakóba, Jakób Bogdana Chreptowicza, którego było to potomstwo. Bazyli Bogdanowicz Chreptowicz, ten w roku 1491. odprawował poselstwo do Moskwy; od niego idą Chreptowiczowie Bohuryńscy na Wołyniu. Jan Litawor Chreptowicz marszałek Litewski, starosta Nowogrodzki, w roku 1499. z inszemi Pany, nad Wiedrussą wzięty w niewolą Moskiewską, z której nie prędzej wyszedł, aż w roku 1501. N. Litawor wojewoda

Nowogrodzki, tak go tytułuje *Kojałow.* miał za sobą księżnę Holszańską, zostawił córkę, która szła za Kmitę, umarł w roku 1435. Jan syn marszałka był posłem do Moskwy, przywilej odnowienia unji między Koroną i W. Ks. Litewskiem nazywa go marszałkiem Nowogrodzkim. Fiedor Bogdanowicz Litawor Chreptowicz, to jest syn Bogdana wzwyż położonego, podskarbi Litewski, zszedł z tego świata w r. 1495. zostawiwszy syna Jurgiego Chreptowicza władykę Włodzimierskiego, archiepiscopa Połockiego, świat pożegnał w roku 1599. leży w Połocku, syn jego przed stanem duchownym Iwan Juryewicz 1555. pochowany w Nowogrodku, spłodził z Skuminowny, syna Adama podkomorzego Nowogrodzkiego, fundatora Bazylianów w Nowogrodku, ten miał za sobą Komajewską, z której zostawił synów Jerzego, Alexandra i Ostafieja, i córkę Helenę wydaną za Filona Kopcia marszałka. Jerzy Adamowicz leśniczy Merecki i Orszański, dalej kasztelan Smoleński, dalej wojewoda Mścisławski, nakoniec Nowogrodzki, syn jego Adam starosta Hainski, drugi Jerzy, trzeci Bogdan od Kozaków zabity. Jan Chreptowicz miał za sobą Ławską, z tej spłodził syna Franciszka i drugiego Ludwika. Ostafi Adamowicz podkomorzy Nowogrodzki, syn jego Stanisław podwojewodzy Nowogrodzki, służył pod usarską chorągwią Pawła Sapiehy hetmana Litewskiego, zabity w potrzebie z Szwedami pod Warszawą w r. 1666. Brat jego Samuel chorąży Starodubowski, miał za sobą Konstancyą Dolską, z której synowie Jędrzej i Jan. Marcin Bogdanowicz czwarty syn Bogdana, umarł w roku 1498. miał za sobą Kniahynią Tołoczyńską, syn jego Bogdan podskarbi Litewski, wszedł do grobu w roku 1553. zostawił z Eudoxyi synów, Bogdana i Piotra, któremu Zubekowna syna powiła Bogdana. Bogdan Bogdanowicz Chreptowicz, miał za sobą córkę Onikiego Hornostaja, ale żadnego potomstwa nie zostawił. Bogdan Piotrowicz Chreptowicz referendarz Litewski, zostawił z Dłużniewską synów Olbrychta, Michała, i Jana, z tych Olbrychta z Mańkowskiej synowie, Krzysztof, Piotr, Marcin i Samuel. Piotr Chreptowicz najprzód podstarości, potem pisarz ziemski Grodzieński, na ostatek podsędek tegoż powiatu, synowie jego z Bohufałowny, Władysław podczaszy Grodzieński, Leopold skarbnik Mozyrski, Albrycht i Piotr, ci wszyscy młode lata w wojsku trawiąc, w różnych expedycyach mężnie stawali, córki zaś, Alexandra poszła za Jeżowskiego, Eufemia za Krzysztofa Micutę miecznika Witebskiego, Zofia za Stanisława Masalskiego, czwarta za Jerzego Masalskiego starostę Augustowskiego, Krystyna, Joanna, Anna i Konstancya. N. Chreptowicz stolnik i podstorości Grodzień-

ski, miał za sobą Joannę Oziębłowską cześnikownę Kowieńską *).

Liter w herbach zażywają Abdank, Chalecki, Charytonowicz, Szaszko, Z litera, S albo Znin, Kołodyn, Hołownia.

Litosławski *herbu Jelita*, w ziemi Przemyślkiej. Ci się piszą z Bietrzychowa. Wojciech Litosławski długi czas zostawał przy Jerzym Jazłowieckim hetmanie koronnym, potem był miecznikiem Przemyślkim, to *Paproc. Okolski* zaś pisze go chorążym Przemyslkim. Marcin pisarz a potem sędzia grodzki Sądecki, *Constit.* 1590. *fol.* 361. zostawił tylko córki, jedna z nich Krystyna była za Prokopem Rokoszem potem za Krzysztofem Wilkońskim, *Acta Castren. Cracov.* druga za Krzysztofem Jordanem, *Baranow.* inni ich piszą Lutosławski, *Okolski* Lutosławskich chce mieć herbu Drogomir, ale się zda mi się myli. N. miał za sobą Annę Konarską herbu Gryf.

Lityński *herbu Grzymała*, z tą jednak różnicą, że powinna być brama w murze o sześciu cegłach, na nim nie masz wieży żadnej, ale tylko cztery blanki, krzyż we środku złoty między niemi, u bramy zaś srebrnej we środku pół dragą albo zapory złamanej, końcem jednym na dół spuszczonej widzieć: na hełmie trzy pióra strusie: tak go opisał *Ks. Rutka in MS.* Domyśla się tenże, że ten herb nadany od książąt Ruskich któremuś przodkowi ich, za odwagę przy dobywaniu fortecy, gdzie znać pierwszy skoczył, i bramę wysiekł, czy wyłamał. Dawny to dom na Wołyniu. *Metryka Wołyńska* 1528. wspomina Lityńskiego ziemianina Wołyńskiego. *Autor życia Kmity wojewody Krakowskiego i marszałka fol.* 185. powiada, że im Lityna niesłusznie odebrana, o co jako za zasłużonemi w Rzeczypospolitej, wszystka Polska Zygmuntowi Augustowi Królowi i Kmicie opponowała się, między innemi artykułami oppressyi, tę też położywszy. Bazyli Xenofon, miał za sobą Maryannę Manasterską dziedziczkę na Chłopczycach, z tej córka Alexandra była za Piotrem Hoszowskim. N. pojął Bolestraszycką, która po jego śmierci poszła za Stefana Ducymińskiego chorążego Parnawskiego. Alexego synowie, Ordyan i Kozmas bezpotomni, Iwan trzeci z Anastazyi Horajmowny, spłodził Mikołaja, któremu Katarzyna Rostocka powiła córkę Annę Żółkiewską. Józef Soc. Jesu umarł 1718. w Kamieńcu Jacek, córka jego była za Janem Iwanickim.

*) Patrz w Tomie III. stron. 87. pod *Chreptowiczem*, gdzie ich dalszy rodowód umieszczony. —

Lityński *herbu Sas*, w Bełzkiem i w Podgorzu. Gniazdo ich Litynia w ziemi Przemysłkiej, dawno w ich dziedzictwie chodziło, ale w roku 1545. za tę Litynią i dobra Tyniów i Siedliszca, puścił im Król Zygmunt August dobra Hruszów i Krowica w województwie Bełzkiem, o czem przywilej temu domowi dany, od tegoż Króla świadczy, *feria 2da post festum Trium Regum*, *i Acta Ziemskie* 1570. *i Dekret Sejmu Lubelskiego* 1569. 10. *August.* Z tych temi czasy kwitnie. N. Lityński pisarz grodzki Latyczowski, poseł na walny sejm, syn jego Ignacy.

W r. 1778. Antoni Lityński sędzia grodzki Bełzki. — *Krasicki.*

Lniski *herbu Ostoja*, ale z tą odmianą, że są dwa księżyce nie pełne, barkami do siebie, rogiem jednym do góry, obrócone, nad niemi gwiazda we środku, w modrem polu, na hełmie nad koroną takież dwa księżyce i gwiazda, z napisem *Utraque Duce. MS. o Familiach Pruskich:* bo Paprocki i Okolski o nich nie pisał. Ten dom wszedł do Polski z Saxonji. Pierwszemu który w Prusiech osiadał w zasługach wydzielili byli Krzyżacy włok dwadzieścia i kilka, o mil trzy od Gdańska, na których wieś założona Lniskie, od tych imienia nabyli, luboć potem przedali sukcessorowie te dobra, innych w Świeckim nabyli, tak że się potem z Laskowic pisali. N. Lniski miał za sobą Brantownę. Drugi Czarlińską, która potem żyła z Nahoreckim. Samuel sędzia ziemski Świecki umarł koło roku 1680. brat jego rodzony Jan sędzia Mirachowski, zszedł z tego świata r. 1698. w kościele naszym Gdańskim pochowany, synowiec tych obudwu Stanisław w zakonie naszym, umarł w Owruczu 1722. Magdalena była za Janem Franciszkiem Grąbczewskim.

W roku 1778. Antoni Lniński sędzia ziemski Mirachowski i Pucki. — Michał podwojewodzy Pomorski, mąż w prawie biegły, podczas konfederacyi za panowania Stanisława Augusta Króla, był marszałkiem z Prus i wiele na jego radzie przezornej polegali konfederacyi: powróciwszy z zagranicy do ojczyzny umarł w Gdańsku r. 1777. — Ignacy kanonik Kujawski. — *Krasicki.*

Lobeski *herbu Korab*, w Poznańskiem województwie.

Lobos Daniel w województwie Ruskiem 1648.

Loci. Augustyn Loci, z bracią swoją otrzymał indygenat 1673. który approbowała *Konstytucya* 1676. *fol.* 63.

Lode. Krzysztof Lode podkomorzy Derpski podpisał z Inflant elekcyą Jana Kazimierza Króla w roku 1648.

Loka *herbu Rogala* w Prusiech. Zdawna piszą się z Cygeł, czyli z Zygel. N. Loka miał za sobą Rabownę, z której córka była za Krzysztofem z Cygenbergu. N. opat Oliwski przed Jaskałem. Mikołaj podkomorzy Pomorski w r. 1509. Jan także podkomorzy Pomorski 1547. Katarzyna Lo-

kowna, Krzysztofa Konarskiego starosty Jurborskiego małżonka. Barbara Jerzego Balińskiego chorążego Malborskiego herbu Przosna. Jan sądowy Tczewski na liście Zygmunta III. świadectwo dawał o dobrach dziedzicznych Jerzego Krokowskiego. Jan starosta Borzechowski, miał za sobą Eufrozynę Knutownę, ta z nim żyjąc *sterilis*, po jego śmierci powtórzyła małżeńskie związki z Janem Kossem kasztelanem na ten czas Elbląskim, a potem wojewodą Chełmińskim. Zofia Magdalena Lokowna, Jana starosty Borzechowskiego córka, była za Stanisławem Piwo podczaszym Płockim 1649. ta przy obrazie cudownym Sierpskim, znaczne ofiary zawiesiła Ł. *Paprocki*, *Łaski Cudow. fol.* 26. *et* 63. *Clemens Bursius Orat. Gratul. MS. Konopats. MS. de Famil. Pruss. Posselii historia.* Stanisław, i Jerzy Adam 1684. Floryan w zakonie naszym wielkich talentów człowiek, w Poznaniu życie śmiertelne skończył. Paweł zaś i Jakób jeszcze w tym czasie w tymże zakonie kwitną. Hieronim w zakonie Cystercyeńskim, jest jego Kazanie w druku, *Wielka nieba i całego świata exspektacya*, *na kanonizacyi SS. Stanisława Kostki i Aloizego*, *w Krakowie in fol.* 1727.

Niedawnemi czasy żyło dwóch braci rodzonych z domu Loka, jeden był opatem Bledzewskim, zakonu Cystersów, drugi Jezuitą, rządził prowincyą Wielko-Polską: obydwa ludzie ze wszech miar znakomici. — *Krasicki.*

Luba *herbu Lubicz*, w województwie Rawskiem, i w Podlaszu. Luba Glaczyński, żona jego Lipska herbu Łada, *Okol. tom.* 2. *fol.* 27. Melchior Łuba Glaczyński podsędek Rawski 1624. *Constit.* Jakób w Podlaszu 1632. Jan Faustyn, *Constit.* 1646. *fol.* 11. Justynian Bonifacy podstarości i sędzia grodzki Łomżyński, Jan regent Łomżyński 1674. Wawrzeniec w zakonie naszym służąc zapowietrzonym w Lublinie w roku 1711. poszedł po zapłatę, swej heroicznej ku bliźnim przysługi.

Lubański *herbu Róża*, w czerwonem polu. Z tych Krzysztof Lubański, miał za sobą Barbarę Pampowską, z której syn Jan. *MS. de Famil. Pruss.*

W roku 1788. Wiktor Lubański oboźny Piński. — Wincenty regent ziemski. — *Krasicki.*

Lubawski *herbu Radwan*, w ziemi Sochaczewskiej.

Lubeckie *książęta herbu Druck.* Są w Orszańskim i Pińskim powiatach i na Ukrainie. Według *Kojał. in MS.* idą od Włodzimierza Jedynowładzce Ruskiego, przez książęta Druckie, z których potem cztery książęce domy wyszły, Horskich, Sokolińskich, Ozierecckich, i Lubeckich, przydaje *Genealogia domu Ogińskich*, jeszcze dwa, Podbereskich i Bakrynowskich. Bogdan kniaź Lubecki w r. 1528. *Metryka*

Wołyńska. Lubecka Drucka księżna była za Mikołajem Charlęskim, najprzód podkomorzym Łuckim, a potem kasztelanem Bracławskim, z której było czterech synów, to jest Jan kasztelan Bracławski, a przedtem podkomorzy Łucki, Siemion oboźny koronny, który w Moskwie siedział lat siedm będąc pułkownikiem, Szczesny sekretarz królewski, Krzysztof starosta Horodelski. Jan Lubecki w zakonie Soc. Jesu, brat jego człowiek wojenny. N. Lubecki starosta Włodzimierski, marszałek trybunału Litewskiego w roku 1693. N. Lubecki pułkownik królewski 1704. N. kasztelan Miński, które krzesło wziął po Stanisławie Rusieckim, alem ja go opuścił w pierwszym tomie, sprzągł się dożywotnie z Franciszką Kopciowną, (która po jego śmierci ponowiła śluby małżeńskie z Karolem Załuskim kuchmistrzem Litewskim) z tej syn Józef pojął Dorotę Ossolińską starościankę Drohicką, z Ludowiki Załuskiej wojewodzanki Rawskiej urodzoną.

W roku 1778. Franciszek kniaź Lubecki chorąży Piński — w roku 1788. marszałek. —

W Bełzkiem jest miasteczko *Lubycza,* dziś pod rządem Ces. Austryackim zostające, obywatele jego zwali się kniaziami Lubeckiemi i mają przywileje w tej mierze od dawnych Królów Polskich i książąt Bełzkich. Obierali sobie zwykle wojewodę Bełzkiego strażnikiem i protektorem swobód swoich. — *Krasicki.*

Lubiański *herbu Godziemba.* Lubiański Ihnatowicz Jerzy Łukasz stolnik Witebski, i Eustachi Władysław w Oszmiańskim powiecie podpisali elekcyą Jana III. Króla Polskiego 1674.

Lubiatowski *herbu Grzymała.* Wiktoryn Lubiatowski za Zygmunta Augusta, rotmistrz na Moskwę sławny, żona jego Anna Trzeciakowna, córka starosty Dyneburskiego. Ewa Lubiatowska żona Alexandra Przerębskiego. *Starowolski in Monum.* 603. Weronika Macieja Kucińskiego. N. Brzozogajskiego herbu Leliwa, *Kazanie, żałobny katafalk.* Jan r. 1632. w Sieradzkiem, Jerzy 1628. N. miał za sobą Załuską, z której temi czasy synowie Franciszek i Antoni.

LUBICZ HERB.

Ma być podkowa jak w Dąbrowie albo Pobogu ułożona, z dwiema krzyżami, z których jeden, na wierzchu podkowy, drugi we środku jej, pole powinno być błękitne, krzyże białe, na hełmie trzy pióra strusie: tak go opisują, *Paprocki w Gniazdzie fol.* 1101. *O herb. fol.* 334. *Okolski tom.* 2. *fol.* 185. *Klejnoty fol.* 65. *Bielski fol.* 134. Okazyą tego herbu opisał *Baszko*, gdzie powiada, że w bitwie z Prusa-

LUBICZ HERB.

kami nabyty w roku 1190. *Pacatis domi rebus, Casimirus Prussis iis, quos Polesianos vocant, bellum intulit; ut fratris Henrici mortem ulcisceretur, secuti sunt ad eam expeditionem Boleslaus Miecislai, Boleslaus Altus, et Miecislaus Vladislai fratrum filii etc. ibi in conflictu, cum ex insidiis hostes in nostros irrupsissent, miles quidam ex ea familia, quae babatum cum cruce defert, cum suis, quos in potestate sua gregales habuit, impetum ferit, omnes sine mora terga dederunt, et dux illorum, ab illo milite captus, ad Casimirum adductus, et illi donatus. Cui Casimirus in recompensam multas possessiones dedit, notas autem illius clara obsequia, auream crucem illi alteram, ad vetus insigne supra babatum, donavit.* Prawdać że *Paprocki*, dom Łętkowskich Lubiczów opisując, z przywilejów starych wspomina Pawła Łętkowskiego cześnika Płockiego i t. d. w roku 1081. ale musiał się drukarz pomylić, że ten rok podłożył, a podobno za rok 1281. Była ta okazya nad Drwęcą rzeką, która niegdy Lubicz zwano. Podobniejsza się zaś zda, że ta nowa aukcya któremuś Pobożaninowi uczyniona, zaczem nie tak od Jastrzębca, jako raczej od Pobogu swój wziął początek herb Lubicz. Budzisława tego herbu ziemianina Łęczyckiego wspomina *Nakiel. w Miechow. fol.* 70. że w r. 1225. wieś Chotlą klasztorowi Miechowskiemu wieczną darowizną przyłączył, o czem przywodzi list Konrada książęcia Łęczyckiego.

Herbowni.

Arynek,	*Białyński,*	*Borowski,*
Bajkowski,	*Bledzewski,*	*Borzechowski,*
Bakanowski,	*Bolanowski,*	*Borzewski,*
Białobłocki,	*Borchowski,*	*Borzymowski,*

Brzeziński, Brzozowski, Brzumieński, Buderaski, Chaborski, Chełchowski, Chojecki, Chojnowski, Choromański, Chotolski, Ciesielski, Czaplicki, Czartoryski, Czerwiński, Dernałowicz, Dobrzyjałowski, Domaniewski, Duryewski, Dzieżyc, Gerkowski, Głębocki, Goreczkowski, Goślicki, Gradowski, Grochowski, Gruszecki, Gruzewski, Hercyk, Hołowka, Hrehorowicz, Jagniątkowski, Januszkiewicz, Jaszowski, Jaworowski, Jurewicz, Karwosiecki, Kiewnarski, Kijowski, Kłosieński, Kobylański, Kochański, Kopeć, Kosmiński, Kozicki, Kroswicki, Krzycki, Krzyniecki, Krzywonowski, Kucharski, Kulnow, Kurowski, Lipski, Lisowski, Lutoborski, Łążyński, Łękowski, Łopaciński, Łopacki, Łopieński, Łoziński, Łuba, Ługowski, Łuzecki, Łysakowski, Makowiecki, Mierzejowski, Misztolt, Młodyński, Mniszewski, Mogilnicki, Monkiewicz, Murzynowski, Myślecki, Nencha, Nieborski, Nieławicki, Niezabitowski, Obrąpalski, Ojrzyński, Orłowski, Oszkowski, Pączkowski, Piadzewski, Piczkowski, Piwnicki, Płotowski, Pokrzywnicki, Potocki, Prostek, Przyłuski, Punikowski, Raczeński, Radzimiński, Rakowski, Rapacki, Rębieliński, Rejczyński, Rokicki, Romanowicz, Rudnicki, Sadowski, Samek, Sawicki, Sędzicki, Serek, Sielski, Siemiński, Sierakowski, Sierkuczewski, Skiwski, Skolimowski, Smuszewski, Stabrowski, Stogniew, Strzałkowski, Strzemeski, Strzeszewski, Sulimirski, Sulistrowski, Suski, Świderski, Szantyr, Szeliski, Szerokowski, Szomowski, Szumborski, Szydłowski, Szyrma, Targowski, Tupik, Tylicki, Uszyński, Watlewski, Wielicki, Wierzbicki,

Wierzbowski, *Wortkowski*, *Zdański*,
Wiński, *Wygrażewski*, *Żołciński*,
Wisigierd, *Żabka*, *Żołkiewski*,
Wojtkowski, *Zakrzewski*, *Żydowicz*,
Woliński, *Zaleski*, *Żylicz*.
Wolski, *Zaorski*,
Wołkowicki, *Zbysław*,

Oprócz tu przez *Niesieckiego* umieszczonych familji, poźniejsi heraldycy, jako *Duńczewski*, *Kuropatnicki*, *Małachowski* i inni, następujące jeszcze do herbu tego przyłączają:

Burzymowski, *Pachowski*, *Stawiecki*,
Chabowski, *Piadlewski*, *Stojanowski*,
Gostyński, *Pieszkowski*, *Swiński*,
Jawornicki, *Płazowski*, *Usiński*,
Koziński, *Raczewski*, *Zahorski*,
Koźmirski, *Spędowski*, *Zborzyński*,
Krzeczowski, *Stawecki*, *Żołkowski*.
Orzęski, *Stawicki*,

Nie wszyscy jednak tu położeni, jednakowo herbu Lubicz zażywają, a najprzód jedni z nich podkowę kładą, ale tylko jeden krzyż jest w jej środku, na wierzchu zaś podkowy, nie masz drugiego; tak się pieczętują Hercykowie, Kopciowie, Mońkiewiczowie, Tupikowie, Stabrowscy, Wołkowiccy. Drudzy, jako Piadzewski, dwa krzyże, jeden pod drugim kładą w środku podkowy. Zabkowie wprawdzieć w środku podkowy tylko jeden krzyż noszą, ale nad podkową kładą gwiazdę, i przy końcach podkowy, jedna z jednej strony, druga z drugiej strony gwiazda, nadto z lewego boku i końca jej między gwiazdą i podkową, jej strzała żeleźcem do góry, trochę skosisto, idąca. W kościele także farnym Malborskim jest podobny temu herb, tylko że krzyż na wierzchu podkowy, zda się być złączonym z tym, co jest we środku, herb to był Wawrzeńca Redera zmarłega 1582. są Rederowie szlachta na Szląsku. *Heindenszt. Hist. Moschov.*

Lubieniecki *herbu Rola*, w Brzeskiem Kujawskiem województwie, i w inszych. Stanisław Lubieniecki w Lubelskiem 1578. *Constit. fol.* 653. Paweł 1607. *Constit. f.* 841. Waleryan biskup Wołoski 1607. *Okol. Russia Flor. f.* 107. ten wiarę świętą w Wołoszech szczepiąc, wiele, a nawet i niewolą Tatarską wycierpiał. Paweł sędzia grodzki Lubelski, Stefan z Lubieńca, Krzysztof, Stanisław, Jakób, i Jędrzej 1632. Mikołaj pisarz grodzki Lubelski. Tomasz i Alexander 1648. Katarzyna Jana Bielskiego: N. Jerzego Dedyńskiego podkomorzego Podolskiego: N. Cieszkowskiego Wojciecha cześnika Trembowolskiego, małżonki. Stanisław wydał do druku, *Theatrum Cometicum we dwóch tomach in folio*,

w którym wszystkie komety od stworzenia świata zebrał, i w Amsterdamie wydrukował 1665. Królowi Duńskiemu przypisawszy. Wydał także, *Historiam Reformationis Poloniae*, w roku 1685. wydrukowaną, jako świadczy *Braun de scriptoribus Poloniae*, wszystkie jadem heretyckim zarażone, dla których błędów swoich, gdy w Polszcze miejsca nie mógł mieć, po cudzych tułał się krajach, nakoniec z dwiema córkami swemi w Hamburgu trucizną zniesiony z świata 1675. *Braun fol.* 218. Zbigniew stolnik Wendeński, sędzia grodzki Włodzimierski, Michał, Marek w Wołyńskiem 1674. Jan Paweł chorąży Nowogrodzki 1698. N. chorąży Łomżyński, żona jego Czaplicowna. N. Lubieniecka kasztelanka Konarska, była za Hieronimem Lubieńskim herbu Doliwa. N. wojski Zydaczowski miał za sobą Elżbietę Grochowską. Antoniego z Barbary Kuberskiej potomstwo, Mikołaj, Wojciech, i Anna Peretyatkowiczowa. Józef cześnik Nowogrodzki deputat na trybunał koronny 1738. N. miał za sobą Annę Morsztynownę. Teofila cześnikowna Czerniechowska r. 1734. N. starosta Salnicki poseł na sejm 1738.

N. Lubieniecki kasztelan Połaniecki, zostawił potomstwo; z tego Paweł z kanonika Łuckiego missyonarz przetłómaczył na Polski język księgę, *Petri Belsensi.* — Antoni, chorąży Pilznieński. — Józef wojski Przemyski. — Ludwik w roku 1778. komornik ziemski Włodzimirski. — *Krasicki.*

Lubieński *herbu Doliwa* z Lubienia. Jędrzej z Lubienia podkomorzy Dobrzyński, podskarbi koronny w roku 1433. u *Łaskiego w Stat. fol.* 52. i w roku 1436. *fol.* 140. Jan z Lubienia Śledź nazwany biskup Przemysłki, umarł r. 1435. Mikołaj Parawa z Lubienia na liscie Władysława Króla danym miastu Lwowskiemu w roku 1441. był w respektach u Władysława Jagiełła Króla, który mu w zasługach wieczną darowizną znaczne dobra nadał i puścił. *Długosz* w r. 1431. *Bielski fol.* 339. w roku 1450. kiedy nasze wojska Alexandra na hospodarstwo Wołoskie od Bogdana wygnanego odprowadzały, w potrzebie z Wołochami Bogdanowemi u Krasnego Potoku, skrzydło lewe w szyku sprawował, będąc na ten czas starostą Halickim, prawe Buczacki, kędy wprawdzieć nasi otrzymali zwycięztwo, ale poległ w tej potyczce chwalebnie mężny regimentarz, pogrzebiony w raz z kollegą swoim Buczackim we Lwowie. *Długosz, Bielski fol.* 391. Z tych jednak pierwszy opisując legacyą Jędrzeja de Lubiń podskarbiego koronnego w roku 1431. do mistrza Krzyżackiego, powiada, że był herbu Powała. Marek z Lubienia wojewoda Brzeski Kujawski umarł 1441. synów jego było sześciu, córek dwie. Jakób podskarbi koronny w roku 1448. jako się

mówiło w pierwszym tomie. Stanisław z Lubienia kasztelan Lwowski 1461. Jędrzej z Lubienia najprzód kasztelan Brzeski Kujawski 1496. *Łaskiego Statut. fol.* 110. potem tamże wojewoda. Hieronim czy jako inni chcą Jeremi, na dworze Zygmunta Augusta Króla zrosłszy, był mężnym i odważnym wojownikiem, z Lubienieckiej kasztelanki Konarskiej zostawił potomstwo; o jego córce jednej Zofji namienia, *Paprocki Łukasz Łaski Cudow. fol.* 55. że się w małżeństwo dostała Felixowi Kryskiemu kanclerzowi koronnemu. Atoli już ten dom zszedł na Kujawach według *Baranowskiego.*

Lubiewa *herb*, patrz **Trzaska.**

Lubiewski *herbu Trzaska*, w ziemi Nurskiej, piszą się z Zakrzewa, ile jednejże dzielnicy z Zakrzewskiemi. Z tych Adama z Zakrzewa Lubiewskiego dworzanina Zygmunta III. i Władysława IV. nadgrobek z tym herbem widziałem. Są i w Pińskim powiecie.

Lubochowski *herbu Ostoja*, w Krakowskiem województwie.

LUBOCKI HERB.

Na białem polu trzy listki zielone powinny być na trzech gałązkach, tym kształtem jako widzisz, a w hełmie pawi ogon, na nim trzy oszczepy na dół obrócone; tak go opisuje *MS. o Famil. Pruskich.* N. Lubocki sędzia Pucki miał za sobą Mandywlownę, dobra ich były pod Lemburgiem, atoli według tego *MS.* już ten dom zszedł.

Lubodziejski *herbu Nałęcz*, na hełmie między jeleniemi rogami mąż z zawinioną głową, trzymający się rogów obiema rękami. Jan Lubodziejski biskup Chełmiński, któremu takie elogium przypisano: *Vir eloquio praestans, moribus antiquis, antiquitatis maximus admirator et custos,*

abstinentia praeterea singulari, procul erat ab ambitione: umarł w Starogardzie 1562. pochowany z nadgrobkiem w katedrze Chełmińskiej. Jakób z Lubodziesza dziedzic dóbr Bartoszewice nazwanych, pod Ryńskiem w Chełmińskiem województwie, człowiek godny i uczony, z Plemięcką zostawił potomstwo. Brat jego rodzony Krzysztof miał za sobą Knutownę, i z niej dzieci. *MS. de Famil. Pruskich.* Wacław roku 1648.

Lubomirski *herbu Śreniawa* bez Krzyża. *Paprocki o herb. fol.* 146. tak o nich pisze: Dom starodawny i możny, jednejże zdawna dzielnice z Stadnickiemi; bywali na urzędach znacznych w województwie Krakowskiem, kasztelanami, starostami, sędziami Krakowskiemi. Ja o ich dawniejszych przodkach, mówić będę pod herbem Śreniawa, tu tylko tych położę, którzy od roku 1500. w tej ojczyznie kwitnęli. N. Lubomirski miał za sobą Ossolińską, Prokopa chorążego Lubelskiego i Doroty Tęczyńskiej córkę, z której córka Komornicka, i synowie Balcer i Piotr. *MS. o Familji domu Mieleckich.* Tego to zda mi się Piotra dworzanina królewskiego, wspomina *Bielski fol.* 583. że w roku 1541. jeździł w legacyi od Zygmunta I. Króla Polskiego do Izabelli Królowy Węgierskiej na sejm Dobrociński. Jakób sędzia ziemski Krakowski, którego syn Joachim starosta Jasielski, rotmistrz królewski. *Cichoc. in Alloqu. Osecen. lib. 2. cap.* 8. powiada o nim, że Geneweńskich się nowinek chwyciwszy, zszedł bezpotomnie *); w tychże się błędach, według tegoż autora, uwikłał, Mikołaj starosta Tymbarski, brat stryjeczno rodzony Joachima, pojąwszy w stan małżeński Chocimowską, atoli wszystkie dzieci jego wróciły się znowu do prawdziwej owczarni katolickiej, to jest córki trzy, jedna Mstowska, druga Samborzęcka, trzecia najprzód Palczewska, a *2do voto* Niewiarowska, synowie także trzej, Mikołaj starosta Tym-

*) Mstowski kanonik Krakowski w liscie do Kromera biskupa Warmińskiego r. 1570. z Krakowa pisanym wyraża o śmierci Lubomirskiego syna sędziego Krakowskiego, i pisze że bezpotomny zszedł z świata, pewnie ten o którym wyżej *Niesiecki* wyraża iż był starostą Jasielskim, słowa listu Mstowskiego te są: *Duci Lubomierski ille Judicis filius, idemque locupletissimus in Russia, vitam finivit postquam duas Farochiales Ecclesias in Szczyczycio profanasset.* W drugim liscie tenże Mstowski wyraża iż podział majętności po Lubomirskim był takowy: *Grabie et Tarnowa Lubomirsciis dicta Caska homini haeretico obtigit Sierakowa et Dziekanowice cum profanato templo Ducae Lubomirska viduae filio Catholico. Zoravnica autem in Russia Dno Stanislaoseni. — Przypisek Krasickiego.*

barski, Prokop, ten w Wilnie umarł, i Syxtus starosta Glinnicki, któremu Palczowska powiła trzy córki, Zofią zakonnicę Ś. Norberta na Zwierzyńcu przy Krakowie, w wielkiej opinji świątobliwości zmarłą: *Okol. pod herbem Śreniawa. Werbski kanonik Chełmski w swojem Zwierciadle* powiada, że cudami, i za żywota i po śmierci wsławiona: Katarzynę Piotrowi Jordanowi: Jadwigę Wojciechowi Niewiarowskiemu, zaślubione, i synów trzech, Mikołaja kanonika Krakowskiego, męża uczonego, i wiersz gładko piszącego, jest jego w druku *panegiryk* 1598. pod tytułem *Hymeneus na weselu księżny Ostrogskiej*, młodo jednak umarł: Joachima starostę Bukowskiego, ten pojął Katarzynę Domiechowską wdowę po Oleśnickim, ale z nią żył *sterilis*, i Syxta wojskiego Krakowskiego, posłował na sejm r. 1631. zkąd był naznaczony deputatem na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 9. wystawił w Kętach kościół na cześć B. Jana Kantego, a przez lat trzynaście z żoną swoją Zofią Staszkowską z Borkowny urodzoną, żyjąc bezpotomnie, uprosił sobie u Najśw. Matki na Piasku przy Krakowie, syna Desideryusza Alexandra rotmistrza pancernej chorągwi 1658. sam zaś przeniósł się na wieczność w roku 1651. tamże na Piasku pochowany, któremu miejscu wiele łask za żywota swego świadczył. *Baranow. Kazanie pogrzeb. August. Białowic. Karmel. Bosego.* Stanisława i Felixa Lubomirskich, w roku 1527. czytałem na przywileju miasta Krakowskiego. O Teodoryku podstarościm Zatorskim, pisze *Okolski*, że śmierć jego przypadła na rok 1529. Tenże powiada, że Stanisław podstarości Sądecki, mąż rycerski, spłodził syna Sebastyana starostę Sądeckiego, ten Krzysztofa młodo zmarłego (na Wiśniczu pogrzebiony) i córkę Rarowską. Zygmunta chorążego Rawskiego, w roku 1649. wspomina, *Starowol. in Monum. fol.* 594. Katarzyna Pawła Gajewskiego małżonka. Sebastyan syn zda mi się Jakóba sędziego ziemskiego Krakowskiego, stolnik Krakowski i starosta Sanocki, umarł 1558. *Starowol. in Monum. pag.* 532. Córka podobno jego jedna Anna była za Wincentym Wieruskim, druga za Mikołajem Wiesiołowskim marszałkiem Litewskim. *Baran. MS. Konopat.*

Sebastyan kasztelan Wojnicki, a przedtem Małogoscki, starosta Sendomierski, Spiski, Dobczycki, burgrabia i żupnik Krakowski, świat ten pożegnał w roku 1613. złączył się był dożywotnie, najprzód z Anną Pieniążkowną, sędziego Krakowskiego córką, ale z niej żadnego potomstwa nie było, po niej z Anną Branicką, Grzegorza łowczego Krakowskiego i starosty Niepołomnickiego córką, z tej córki, Katarzyna Janusza książęcia Ostrogskiego kasztelana Krakowskiego, Zofia

Mikołaja Oleśnickiego wojewody Lubelskiego, umarła 1612. Barbara Jana Zebrzydowskiego miecznika koronnego, starosty Lanckorońskiego, wojewodzica Krakowskiego, Krystyna, Koniecpolskiego Stanisława kasztelana Krakowskiego i hetmana wielkiego koronnego, małżonki; z tych ostatnia do Panny Maryi Myślenickiej, dała łańcuch złoty i ważny i drogi, i w bogate kamienie krzyż ozdobiony przy nim. *Alb. Ofiarowicz in Diva Mislenic.* Anna, ta została zakonnicą w Staniątkach, przed professyą jednak zakonną umarła. Eleonora, ta się usilnie za zakonną klauzurę wcisnąć chciała, czego gdy jej broniono, w wielkiej świątobliwości życia tego dokonała, pochowana u OO. Dominikanów w Krakowie: *Pruszcz w opisaniu Miasta Krakowa:* gdzie nieskażone jej ciało leży; słyszałem, że w ostatniej chorobie, miał jej P. Jezus hostyą przynieść. Synowie zaś dwaj, Stanisław i Joachim starosta Dobczycki, Lipnicki, Tymbarski, umarł w obozie pod Smoleńskiem, wieku swego 22. w r. 1610. gorączką strawiony, *Okolski* nadgrobek jego wypisał. Był ten Sebastyan kasztelan, Pańskiego animuszu i hojności, tak na Boga, jako i na ojczyznę. S. Romualda zakonnikom blisko Krakowa, Bielany miejsce to, na którem ich podziśdzień widziemy, to jest skałę i z lasem puścił na kościół i celle, przydawszy wieś do tego, i kaplicę na cześć S. Sebastyana, tamże ozdobną wystawiwszy, czego świadkiem inskrypcya tamże, i *Starowol. in Monumen*, którą syn jego Stanisław ozdobniejszą uczynił 1642. Kaplicę także przy kościele S. Trójcy OO. Dominikanów, wielkim nakładem i piękną strukturą, całą marmurem opasaną wyniósł z fundamentów, kędy grób domowi swemu i sobie zakładał, *Cichoc. Allogu. Osecen. l. 2. c.* 8. i *Pruszcz*, zapisawszy do niej wieś Wolica nazwaną. Piramidę znaczną przed tymże kościołem wystawił. Do kościoła Soc. Jesu w Monachium, dał dwa lichtarze srebrne wielkie. *Miernikowicz in Paneg.* Na uboższych studentów i inne sieroty dobroczynnie łaskawy. Tejże szczodrobliwości jego doznała ojczyzna, kiedy na kongressie Mało-Polskiej prowincyi, po śmierci Stefana Króla, sto konnych, i sto pieszych uzbroił, na ubezpieczenie granic Polskich. *Constit.* 1586. *fol.* 402. Pod Byczyną przeciwko Maxymilianowi Austryakowi w pięćset żołnierzy stawał swoją szkatułą wystawionych: tyleż ludzi wysłał z synami swemi pod Smoleńsk Zygmuntowi III. Stefanowi także Królowi na Moskiewską expedycyą do Inflant, znaczne posiłki posyłał: *Georg. Lubom. in Manifesto f.* 7. Posłującemu na różne sejmy Rzeczpospolita różne funkcye wkładała, już do lustracyi starostwa Spiskiego, *Const.* 1590. *fol.* 589. już *ad consilia bellica fol.* 565. już do granic od

Szląska. Spiż Polski wielkim złota nakładem od Węgrów odkupił, i do Królestwa przyłączył. *Załuski Mowy fol.* 86. Gdy szybę solną w dobrach swoich Lednickich otworzył blisko Wieliczki, żeby były przez to prowenta królewskie nie zdrobniały, ustąpił tych dóbr, wziąwszy w zamianę dobra Poręby i Niedzwiedzice. *Constit.* 1607. *fol.* 850. Kupiwszy sukcessorom swoim Wiśnicz z przyległościami, otrzymał od Cesarza na siebie i na potomków swoich, tytuł hrabi na Wiśniczu: *Joan. Latos in dedic. Srogiego Zaćmienia* 1598. *Okolski* tak o nim pisze z nadgrobku: *Antiqua pietate Senator, in clerum et religiosos ordines effuse propensus, bello et praeliis clarus.* Żył lat 76.

Stanisław hrabia na Wiśniczu i Jarosławiu, wojewoda Krakowski, a przedtem podczaszy koronny, dalej wojewoda Ruski, generał i starosta Krakowski, Spiski, Zatorski, Niepołomnicki, Dobczycki starosta, syn starszy Sebastyana kasztelana Wojnickiego. Z cudzych krajów powróciwszy, do obozu wyprawiony, na expedycyi pod Smoleńskiem przeciwko Moskwie wsławiać się począł; wkrótce w rycerskich dziełach tyle postąpił, że gdy pod Cecorą w nieszczęśliwej potyczce hetmanów straciła ojczyzna, na Chocimską pierwszą Karolowi Chodkiewiczowi hetmanowi wielkiemu Litewskiemu rządy tak Litewskiego, jako i koronnego wojska oddano, a między komissarzami, których mu na sejmie Rzeczpospolita przydała *ad consilia bellica*, pierwszego tego Stanisława na ten czas podczaszego koronnego położyła; i nie omyliła się na swojej o nim opinji, kiedy albowiem Chodkiewicz, wojennemi trudami i laty zwątlony, syt tak wielu zwycięztw, nie dokończywszy tej wojny, na pokój się wieczny przeniósł, ten Stanisław jako najpierwszy z komissarzów i kollega, władzę nad wszystkiem wojskiem, tak koronnem, jako i Litewskiem, odebrał, zażył jej bardzo chwalebnie: bo gdy się Osman Car Turecki o śmierci Chodkiewicza dowiedział, rozumiejąc że z tak wielkim wodzem, wszystko szczęście i serce Polakom upadło, tym żwawiej na obóz Polski nacierał; na nieustraszonego jednak tego hetmana trafił: bo nie tylko, że impet nieprzyjacielski mężnie wytrzymał, ale też kilką potyczkami, tyle ich sił przytarł, że się do pokoju nakłonili, i dosyć pożytecznemi Polszcze traktatami, ta wojna zakończona. Wprawdzieć po zejściu Chodkiewicza, wojsko Litewskie niechciało pójść pod buławę tego Stanisława, swojej się prowincyi domagając hetmana, według dawnych praw, albo też, żeby niemi sam Władysław Królewicz, na ten czas w obozie obecny rządził; wszakże gdy im remonstrowano, że Polska kawalerya najmniej sobie nie uciążała, choć za ordy-

nansem Litewskiego hetmana Chodkiewicza chodziła; za cóżby Litewska, Polskiego hetmana władzy unikać miała; a do tego, gdy ten Stanisław przedziwną ludzkością, niewypowiedzianą na ludzi żołnierskich szczodrobliwością, (bo wielka ich część, pod jego namiotami otwarty stół mieli; co tem dziwniejsza, że w obozie naszym zewsząd prawie od Turków ściśnionym, trudno było o pożywienie) świadczyć się im począł, wszyscy na potem spokojnie jego ordynansów słuchali. Po skończonej szczęśliwie Chocimskiej, przez dwie lecie potem wojsku Polskiemu hetmanił; to jest aż do powrotu z niewoli Tureckiej Stanisława Koniecpolskiego, któremu oddał go z zupełną jurysdykcyą. Pod ten czas związane o niedopłacenie żołdu chorągwie, i nieznośnemi extorsyami niszczące ojczyznę własną, znacznym fortuny swojej azardem ledwo ukołysał: a że podczas tej expedycyi tryumfalnej, ślubem się był obowiązał kościół wystawić na cześć Boską; dla tego na Wiśniczu *Servatori Christo* kościół i klasztor OO. Karmelitom Bosym wspaniałą fabryką wyniósł, i bogatym apparatem ozdobił. Nie przestał i potem za ojczyznę wojować, bo w r. 1629. Tatarów z Kantymirem wodzem w granice Polskie zaciekłych fortunnie zbił. *Piasec. Annal. fol.* 409. A że mu w dalszych latach, zdrowie stargane pod Chocimem, nie służyło: dla tego nie mogąc sam do obozu jechać, liczne pułki swoją szkatułą rekrutował, i Koniecpolskiemu przesyłał: dziesięć lat przed śmiercią (umarł zaś w roku 1649. wieku swego 66.) chorując, od senatu i obrad publicznych zatamowany, często się żalił, że ani ręką, ani radą ojczyzny ratować nie mógł: luboć póki mu jeszcze sił lepszych stawało, na różne go narażała funkcye Rzeczpospolita, już komissarzem wojennym do boku hetmanów, *Constit.* 1634. *fol.* 3. już do rozsądzenia krzywd od pogranicza Węgierskiego, *Constitut.* 1627. *fol.* 13. już do zapłaty wojsku, *Constit.* 1634. *fol.* 8. W dobrach swoich Świercza nie daleko Wieliczki, otworzył był szybę solną, zkąd na sejmie 1635. traktowała z nim Rzeczpospolita, żeby te dobra, za inne tym równe zamienił. *Constitut. fol.* 27. Jakoś przed śmiercią nawiedzał ciało zmarłego Ks. Janusza Zbaraskiego kasztelana Krakowskiego, trafił na ten czas kiedy nad owym trupem z Psałterza śpiewano, *Vos autem sicut homines moriemini, et sicut unus de Principibus cadetis:* czem zalterowany, rozumiał, że to z czyjej naprawy było, ale gdy po różnych inkwizycyach, nic się takiego nie pokazało, szczerze się do śmierci gotować począł. *Młodzianow. Kazan. tom.* 3. Był to Pan o wiarę katolicką gorliwy, na chwałę Boską chojny, dwadzieścia kościołów jego sumptem stanęło, a między temi, Lubartowski na po-

graniczu Wołynia i Kijowa, klasztor OO. Dominikanów, do którego na fundacyą przydał wieś Kwiknice, na wyżywienie osób zakonnych piętnaście. *Okol. Russ. Flor. fol.* 122. Podolenieckie kollegium OO. Scholarum Piarum z kościołem równym Wiśnickiemu. Prepozytura Łancucka, zkąd też dyssydentów rugował. Prepozytura Wiśnicka, do której wieś Stradomia nazwaną przyłączył. Kościół w Krakowie, kędy był zbór heretycki, Bróg nazwany, *Pruszcz fol.* 32. pod tytułem Niepokalanego poczęcia Matki Boskiej, co z inskrypcyi tegoż kościoła poznać, kędy też to czytać, że to już dziesiąty stawiał kościół, z tych które z cegieł, albo z ciosu wyniósł. Kaplica S. Karolowi Boromeuszowi w Niepołomnicach 1640. *Starowol. in Monumen.* Kościół w Łancucie od heretyków kiedyś sprofanowany, restaurowany od niego, i OO. Dominikanom oddany, czego świadkiem inskrypcya na nim. OO. Karmelitom Bosym w Krakowie u S. Michała, dwadzieścia i cztery tysiącę na fabrykę kościoła wysypał, a na Grodku zakonnicom S. Dominika wieś przydał. Wszystkie zaś te przybytki Boskie, szczególniej od niego ozdobione i ubogacone. Zwykł zaś był mawiać: miałem się przedtem nie źle, przecież mi zawsze nie stawało, jakem się ja począł z Bogiem dzielić fortuną moją, kościoły i klasztory fundować, sam niewiem jako mi Bóg wszystkiego przymnaża. *Młodzian. Kazan. pogrzeb. fol.* 597. We wszystkich także starostwach, zamki restaurował nie małym nakładem, w których był starostą. Nadgrobek jego u *Starowol. in Monum.* z Wiśnicza wypisany, tak o nim mówi: *Semper honoribus major, Castellanatus Cracoviensis fastigium, et Supremos in regno Praefecturae exercituum fasces recusavit. Principis Imperii titulum a duobus Augustis Ferdinandis ultro oblatum, missumque non induit, sed velut pignus Imperatorii de se judicii, in modestiae scrinio deposuit. Pigłowski zaś in Elogiis: Pueritiam auspicavit a praeliis, patrem egit Patriae, priusquam filium exprimere posset, post adolescentiae praetextam, ut Senatoriam purpuram mereretur, patriam sub Chotimo patriae restituit, non major regni propugnator, quam fidei; quot aras per Provinciam Deo, quot religiosis coenobia, tot aeternae sui memoriae mausolea fundavit.* Pisali krom tego o nim *Kobierzycki in Histor. Vlad. Potoc. Centur Virorum fol.* 237. Wszedł był w kontrakty małżeńskie z Zofią Alexandra książęcia Ostrogskiego wojewody Wołyńskiego córką, ta mu dwie córki powiła, Krystynę i Konstancyą, ta żyjąc z Franciszkiem Czarnkowskim kasztelanem Poznańskim, starostą Miedzyrzeckim, weszła w grób w Czarnkowie w r. 1646. Tamta, wydana za Wojciecha książęcia

Radziwiła kanclerza Litewskiego, siła dobroczynnością swoją kollegium nasze w Pińsku ratowała. Synów zaś trzech: Alexandra, Jerzego, i Konstantego. Z tych

Alexander Michał, z koniuszego koronnego, wojewoda Krakowski, Sendomierski, Zatorski, Lubaczowski, Niepołomnicki starosta, umarł 1676. pogrzebiony na Wiśniezu. Pamiątka szczodrej jego na Boga chęci, została w Bydgoskim naszym kościele, gdzie do cudownego krucyfixa dał pierścień złoty z szafirem bogatym i ze trzydziestą dyamentami; w Częstochowie, gdzie do Matki Boskiej obrazu dał tyle złota, ile syn jego Józef, co tylko się urodził, zaważył. *Nieszporkow. Odrob. stołu fol.* 323. w Sendomierzu, gdzie konwent OO. Reformatów pod tytułem S. Józefa fundowany w roku 1672. liczy go między swemi fundatorami. Na ojczyznę zaś, kiedy na potrzeby jej okryty pułk stawiał, co mu przyznają *Konstytucye Koronne fol.* 42. Na ludzi żołnierskich hojny, co też o domu Lubomirskich z pochwałą wspomina *Potocki Centur. Viror. fol.* 72. *Domum Lubomirsciam hospitalissimam, humanae, militari praesertim indigentiae, semper patuisse, eoque illi summarum fastigia dignitatum, prono popularium favore conscenderunt.* Janowi Kazimierzowi Królowi statecznie przychylny; dla tego, nie tylko że do wyniesienia jego na tron Polski siła się przyczynił, *Porządek Elekcyi* 1648. *fol.* 14. *et* 24. ale też pod czas domowych rozruchów na tegoż Króla, nieprzerwaną wiarą przy nim dostawał, nic się nie oglądając na żadne perswazye braterskie: posłując na sejm r. 1643. komissarzem był do ustanowienia nowych ceł, *Constit. fol.* 17. i w roku 1661. do pogranicznych od Szląska dyfferencyi, *Constit. fol.* 26. Konstytucya 1676. w królewskich dobrach, Przykop nazwanych, w województwie Sendomierskiem, pozwoliła mu placu na wystawienie szpichlerza, *Constit. f.* 49. wszakże tegoż roku wyzuł się z śmiertelności; żona jego Tekla Helena, córka Jerzego Ossolińskiego kanclerza koronnego, z której syn ten co idzie:

Józef Karol, najprzód koniuszy koronny, dalej marszałek nadworny, aż też i marszałek wielki koronny, po bracie swoim stryjecznym Stanisławie; starosta Sendomierski, Zatorski, Lubaczowski, Niepołomnicki, Lubomski, Rycki, przeszedł na lepsze życie w roku 1703. Miał za sobą Teofilę księżniczkę Ostrogską i Zasławską, ostatnią dziedziczkę domu książąt Zasławskich na Wołyniu, siostrzenicę Jana III. Króla Polskiego, córkę Władysława książęcia Zasławskiego, wojewody Krakowskiego, pozostałą wdowę po Dymitrze książęciu Wiśniowieckim kasztelanie Krakowskim. *Załuski Mowy fol.* 88. Z tej zrodził dwie córki: Teresę, ta wydana za Ka-

rola książęcia Neuburskiego, którego rodzone siostry, z najprzedniejszemi w Europie monarchami skolligowane widzieliśmy: bo jedna z nich z Cesarzem, druga z Królem Hiszpańskim, trzecia z Królem Luzytańskim, czwarta z Królewiczem Polskim Jakóbem, piąta z książęciem Parmeńskim, weszły w kontrakty małżeńskie. *Duryew. Niezeszła Pamięć fol.* 80. Wniosła ta Teresa z sobą posagu w dom książęcy, pięćkroć sto tysięcy talerów bitych, prócz bogatej i przepysznej wyprawy, umarła jednak bezpotomnie. Druga córka, Józefa Marya, ta poszła za Jana książęcia Sanguszka marszałka nadwornego a teraz W. Litewsk. i w dom ten książęcy wprowadziła prócz wielkiej sukcessyi ordynacyą Ostrogską, ile że brat jej rodzony, a syn Józefa marszałka, Józef także, starosta Sendomierski młodo i bezżenny zszedł z tego świata w roku 1720. na Wiśniczu po śmierci złożony *). Był ten marszałek z sejmu 1685. komissarzem do dystrybuty hiberny, *Constit. fol.* 6. i do rewizyi skarbu koronnego. *Constitut. fol.* 8. a z sejmu 1690. deputat do boku królewskiego pod wojnę Turecką, dla obrad napadających, *Constitut. fol.* 8. Do Matki Boskiej Częstochowskiej, że dał serce złote i blachę złotą, i klejnot z samych dyamentów sadzony, pisze *Nieszporkow. fol.* 323.

Konstantyn Jacek podczaszy koronny, starosta Białocerkiewski, Sądecki, Golubski, Grzybowski, syn trzeci i najmłodszy Stanisława wojewody Krakowskiego, a przedtem krajczy zda mi się koronny, świat młodo i dalsze o sobie nadzieje pożegnał w roku 1663. pogrzebiony u Fary w Jarosławiu, z żoną swoją Barbarą Domicellą Szczawińską wojewodzanką Brzeską Kujawską, żadnego nie zostawiwszy potomstwa. *Załuski Mowy fol.* 87. wspominają go *Konstytucye* 1647. komissarzem na rozsądzenie krzywd pogranicznych od Węgier. *Constit. fol.* 6.

---

*) Co się z ordynacyą Ostrogską po Janie Sanguszku marszałku nadwornym Litewskim stało patrz pod literą S. to się jednak dodaje, iż przez tranzakcye spisane w Kolbuszowie większa część i prawie trzy części ordynacyi w dom Lubomirskich najbliższych Jana ordynata weszło. — Stanisławowi Lubomirskiemu strażnikowi na ówczas potem marszałkowi wielkiemu koronnemu dostał się *Konstantynów* z przyległościami z dóbr zaś dziedzicznych, *Wiśnicz.* — Bratu jego Antoniemu wojewodzie Lubelskiemu *Pików* z ordynacyi, z dziedzicznych *Opatów.* — Chorążego koronnego Jerzego dzieciom *Cudnów.* — Wojewodzie Kijowskiemu naówczas podstolemu koronnemu *Stepan* i *Dubno:* miecznikowi koronnemu *Miropol.* — Córce starosty Bolemowskiego Radziwiłowej *Koźmin.* — *Przypisek Krasickiego.*

Jerzy Sebastyan marszałek wielki koronny i hetman polny, starosta Krakowski, Chmielnicki, Pereasławski, Niziński, Kazimirski, Olsztyński, Dobczycki, Spiski, syn średni Stanisława wojewody Krakowskiego, ten według *Kochowskiego climac.* 3. *lib.* 6. gdy wszystkę fortunę swoję dzielił między trzech synów, trzy tylko rzeczy zostawił nad podział, to jest Namiot, który od Kozaków kupił wzięty Turkom pod Chocimem; Laskę marszałkowską, którą mu był darował Mikołaj Wolski marszałek wielki koronny, i Kamienicę w rynku Krakowskim, te trzy rzeczy, temu się z synów miały dostać z woli jego, któremu by to, z urzędu w ojczyznie konferowanego, należało, które wszystkie temu się Jerzemu dostały; laska jako marszałkowi; namiot jako hetmanowi; kamienica, jako generałowi Krakowskiemu na przyjmowanie gości. Do cudzych krajów od ojca wyprawiony, w Hiszpanji od Króla Filipa, sygnetem z bogatym bardzo dyamentem był regalizowany. Powróciwszy do ojczyzny pod Stanisławem Koniecpolskim hetmanem pierwiastki dzieł rycerskich założył, potem nie tylko liczne pułki do boju prowadząc, ale też zdrową radą ojczyzny, od walących się tłumem na nie przygod, ratując, zasłużył sobie na wielką u wszystkich estymę. Władysławowi pewnie Królowi przypadł był do gustu, dla żywości i darzkości ducha, i lubo wolnie tak na sejmikach jako i na sejmach, przeciwko niektórym dworu królewskiego wybojom mówił: ba i marszałkiem będąc izby poselskiej w roku 1643. (którą funkcyą nad lata swoje rozsądnie piastował) gdy na pewną rekwizycyą od tronu zażyć go chciano, żadną miarą zezwolić niechciał; lubo mu odgrażano niełaską Pańską, dawszy się z tem słyszeć, że wolę wszystko stracić, niżeli wiarę ojczyznie: w roku także 1644. posłując na sejm, gdy promowował owę konstytucyą, żeby Król wojny na Turków nie podnosił: przecież go Władysław Król, i jego miłość ku ojczyznie, tak kochał, że krom generalstwa Małopolskiego i inszych starostw, laskę mu nadworną koronną po śmierci Kazanowskiego konferował. Pod Zborowem, potem Beresteczkiem i Zwańcem życie swoje i fortunę dla dobra łożył pospolitego, kędy też jego radą stanęło, że się Tatarzy od Kozaków oderwali. Gdy się potem wojna Szwedzka otworzyła, a jedni z Panów Polskich do Szwedów szczęściem ich uwiedzeni wiązali się, drudzy przed niemi za granice umykali, on nierozerwanie przy Janie Kazimierzu Królu dostawał, Spiż orężem i ludem uzbroiwszy; samego nawet Króla Jana Kazimierza, za granicami bezpieczeństwa swego szukającego, nazad do Polski sprowadził, w Łancucie u siebie mile przyjął, sam zaś pod Kraków z wojskiem poszedł, kędy Szwe-

dów obległszy, przez długi czas jesienny, nie respektując na ciężkie nieba niepogody, ściśle ich trzymał, głodem ich chcąc wymorzyć: tym czasem Rakocy w Polskę wtargnął, którego gdy ani legacyą, ani listami od imprezy odwieść niemógł, Kraków zostawiwszy, poszedł przeciwko niemu z ludźmi, przeszkadzając mu, żeby się był z Szwedem nie łączył. Pod ten czas z Królem w Częstochowie będąc, buławą polną uczczony, którą tamże zaraz przy obrazie Najśw. Matki zawiesił, a do Transylwanji z wojskiem wpadłszy, ogniem i mieczem pustoszył, ztamtąd powróciwszy, wojsko Rakocego, to różnemi wybojami, to podjazdami, tak znużył i przytarł, że go do traktatu o pokój przymusił. Koronę, przez Alexandra Wolfa potem opata Peplińskiego, szczęśliwie z Krakowa przed Szwedami uprowadził, których na kilku miejscach ten pamiętny hetman nie małą klęską, to pod Warką, to indziej, gdy razi, Król Szwedzki widząc, jak wieleby zyskał, gdyby tego serdecznego wodza na swoję stronę przeciągnął, bogatemi obietnicami nęcił go nie raz do siebie, listami zapraszał, pogróżkami chciał ustraszyć, ale nieprzełamany na to wszystko Jerzy, stał mocno przy Janie Kazimierzu. Torunia z Cesarskim wojskiem dobył pod Szwedami, Grudziądz z niemi spalił, a potem między innemi komissarzami do traktatów naznaczony, pokój pożądany w Oliwie zawarł. Na Moskwę potem zwycięzką szablę obrócił; gdzie w wygranej pod Cudnowem, i hetmana rozsądnego i nieustraszonego kawalera urząd na sobie wypełnił, a po zwycięztwie, został się z wojskiem na Ukrainie, na ukrócenie buntów Kozackich, a pod Słobodyszczany, Chmielnickiego w czterdziestu tysięcy na odsiecz idącego Moskwie, chwalebnym męztwem i odwagą zniósł szczęśliwie, więźniów przedniejszych, i odebrane chorągwie, rzuciwszy pod nogi królewskie. Z tych tedy zasług swoich w ojczyznie wsławiwszy się, nie tylko, że miał u wszystkich wielką stymę i powagę, ale też i affekt; bolała na to emulantów jego nienawiść, i chcąc go u tego w respekcie zrujnować, którego on na tronie Polskim, już z fortuny uszczerbkiem znacznym, już z zdrowia i życia azardem, gorliwie utrzymywał, Jana mówię Kazimierza, w suspicye uwikłała, *Invidiae succubuit, quasi majora (superstite Principe) cive agitaret*, mówi *Potocki* o nim *Centur. Viror. fol.* 72. Bronił ci się wprawdzie tak prywatnie, jako i publicznym skryptem z druku rozrzuconym, manifestując wszystkim niewinność swoję, oświadczał się, że jeżeli w jaką niełaskę u dworu przyszedł, ta nie zkąd inąd pochodziła, tylko, że jako kochającemu ojczystą wolność synowi przystało, bronił kardynalnego jej prawa, żeby

stante vita Jana Kazimierza, na żadną elekcyą nie pozwalać. Gdy jednak to wszystko, nietylko mu nie ugłaskało, ale jeszcze bardziej zająłrzyło serce Pańskie, wojsko zebrawszy, na królewskich ludzi pod Mątwami uderzywszy, częścią ich pobił, częścią rozsypał, po której wojnie lubo wygranej, przecież szablę zwycięzką do nóg Jana Kazimierza rzucił, Króla przeprosił, sam się na Szląsk umknął, gdzie w roku 1666. życie swoje zakończył: ciało jednak jego do Wiśnicza sprowadzone, przy wielkim konkursie zacnych ludzi pogrzebione, dnia ostatniego oczekiwa. Dekret który na niego ferowano w roku 1664. gdzie go honorów wszystkich odsądzono, na sejmie elekcyi Króla Michała w roku 1669. skassowano; i z konstytucyi koronnych wymazano; gdzie też wkrótce potem wydano na obronę jego niewinności *Vindicias intaminatae famae.* Był Pan wielkich z natury przymiotów, na ludzi rycerskich hojny, w raz danej sentencyi statecznie stojący. W Rzeszowie fundował OO. Piarum scholarum, dawszy im ten kościół, przy którym niegdy żona jego dziedziczka na Rzeszowie Panny zakonne osadziła była, z fundamentu go wyprowadziwszy; była to Konstancya z Bobrku Ligęzianka, Mikołaja Ligęzy kasztelana Sendomierskiego córka, z niej się została córka jedna Krystyna, o której niżej, i synów trzech, Stanisław, Hieronim i Alexander. Po zmarłej Ligęziance pojął Barbarę Tarłownę, córkę Jana Karola Tarła, kasztelana Wiślickiego, pozostałą wdowę po Janie Daniłowiczu staroście Czerwonogrodzkim, ta w dom Lubomirskich wniosła dobra Janowiec nad Wisłą pod Kazimierzem, z nią miał dwóch synów, Franciszka i Jerzego, i córkę Annę, która 1*mo voto* żyła z Franciszkiem Sapiehą koniuszym Litewskim, a po jego śmierci z Dominikiem książęciem Radziwiłem kanclerzem Litewskim, była to wielkiego i wspaniałego animuszu Pani: zeszła z tego świata w roku 1701. w Krakowie u S. Piotra pogrzebiona, dziesięć tysięcy na rocznicę za duszę swoję zapisawszy.

Krystyna, córka Jerzego marszałka wielkiego i hetmana polnego koronnego z Ligęzianki, wydana za Felixa Potockiego kasztelana Krakowskiego i hetmana wielkiego koronnego, ta po śmierci matki swojej, od Krystyny Anny księżny Radziwiłowy kanclerzyny koronnej, ciotki swojej na wychowanie wzięta, nie tylko w pobożności chrześcijańskiej, ale też w ręcznej robocie, wielki poler wzięła; którego potem w dalszem życiu swojem na chwałę Boską sowicie zażyła, gdy przybytki Boskie misterną rąk swoich pracą, po różnych miejscach ozdobiła i ubogaciła. Muzyczne także sztuki tak dobrze umiała, że jej nie łacno było dobrać równego na

skrzypcach, żeby zaś i tą samą umiejętnością Bogu się była przymiliła, sama różne o Bogu i świętych Pańskich partytury, i wiersze Polskie składała. Przecież tak z młodych lat wesoła była, że wypadając z pokoju swego do panien, robotę im psowała, i do igraszek pociągała, co postrzegłszy księżna ciotka, na nitce ją do stołowej nogi przywiązać kazała, dawszy jej w rękę albo książkę jaką, albo robotę ręczną. Dorosłszy lat dziewiąciu, z czytania ksiąg duchownych zapalona miłością ku Najśw. Pannie, zapisała się jej krwią własną, z palca umyślnie na to przekłótego wyciśnioną, za sługę i niewolnicę wieczną, którą kartę chowała zawsze skrycie, pokazała ją jednak spowiednikowi swemu, dwiema przed śmiercią niedzielami. W kilka czasów potem P. Bóg nawiedził tamten kraj morowem powietrzem, zasiągła ta plaga do samego dworu książęcego, albowiem ochmistrzyni tej Krystyny, będąc pełna miłosierdzia, i nabożeństwa, nawiedzając i ratując chorych, sama się wprzód zaraziła i umarła, poszły za nią na tamten świat, dwie panny służebne; w tem też i na Krystynie pokazały się bolączki, albo wrzody morowe przy ciężkiej malignie, jeden większy w pośrodku samego czoła, drugi mniejszy pod gardłem. Zdesperowana tedy od medyków, na śmierć się pewną gotując, spowiedź dożywotnią przed księdzem Starzyńskim Soc. Jesu uczyniła, w wigilią S. Ignacego fundatora tegoż zakonu, to jest 30. Lipca; oraz się ślubem obowiązała, że jeżeliby ją P. Bóg z tak jawnego niebezpieczeństwa zdrowia, za przyczyną S. Ignacego wybawił, iż miała do śmierci wigilie z postem do jego święta obserwować, i w sam dzień jego uroczystości spowiadać się i kommunikować. Wysłuchało niebo jej modlitwę: bo nazajutrz, to jest w sam dzień S. Ignacego, wrzody się przepukły i zginęły. Krystyna zaś z oczywistej zguby wybawiona, szczególniej podziękowawszy za tę łaskę P. Bogu, świątobliwie ślubowi swemu zadosyć czyniła. Z tej toni wyszedłszy, o niczem bardziej nie myśliła, jako żeby się w klasztorze S. Teresy, Bogu na wieczną służbę oddała, i już była kryjomkiem nad wolą rodzica swego do Lubelskiego poszła konwentu, atoli potem, to za naleganiem ojca, to za perswazyą samychże panien zakonnych, wróciła się do domu, i za mąż wydana, nie bez wielkiego żalu, że zamysły jej pobożne, skutku swego nie wzięły. W tym stanie położona, lubo krasnością jej urody uwiedzeni, do konwersacyi z nią lgnęli; przecież Krystyna bynamniej postrzegła w kim płochość jaką, zaraz od takiej kompanji uciekała; trafiło się że jeden z najpierwszych jej konkurrentów, widząc się być upośledzionym w swych zamysłach, wydał się z tą przed nią

rezolucyą, że gotów był męża jej zabić, byle był pewien przyszłego po śmierci jego z nią zaślubienia, o co należycie od niej był zgromiony, a gdy jeszcze i potem coś mniej przystojnego wymówił, wziął choćci chorą na ten czas ręką od niej policzek, ztąd konwersacya jej tę miała u wszystkich sławę, że była bez zakału. Stroiła się według stanu swego przystojnie, ale do mniej foremnej, w Polszcze na ten czas zagęszczonej mody, żadną miarą namówić się nie dała. A jak była rozumu wielkiego Pani, tak go umiała zażyć i na chwałę Boską, i na rozporządzenie domu swego, wszystkie tedy godziny każdego dnia, miały swoje zamierzenie pewne, jedne na modlitwę, drugie na książki duchownej czytanie, inne na gospodarskie interesa, inne na robotę ręczną. Sama też częstokroć pannom robotą zabawionym książkę duchowną czytała, wiary i katechizmu uczyła, sama sobie spisała niektóre miłosierne uczynki, w których się ćwiczyć miała, i lubo na ubogich hojne jałmużny sypała, onych w szpitalu nawiedzając karmiła, i dobroczynnie opatrywała: szczególniej jednak na niewolników, jej się łaskawość wydawała, których z pętów wykupowała; nawet niewolników pogańskich w domu swoim zostających, jako mogła wspomagała, i o ich do wiary nawrócenie zabiegała. Dusz także Czyscowych ratując, nietylko że różne akcye i umartwienia swoje za nich chętnie ofiarowała, ale tęż i drugim a osobliwie dworskim swoim, szczególną do tego pobudką była. W ćwiczeniu pokory świętej wytworną była: bo w Sokalu w klasztorze panien zakonnych S. Brygitty służyła im do stołu w refektarzu, i nogi wszystkim całowała; w nocy wstawając z łóżka, pannom swoim służebnym, trzewiki wycierała, całowała, i inne dość podłe usługi świadczyła; na większe zawstydzenie swoje, niektóre ułomności swoje i defekta, jawnie drugim głosiła. Ciało swoje wykwintnie katowała, już paskami żelaznemi, już dyscyplinami, już rózgami, już manelkami drutowemi, już włosiennicą, już postami. Nadto, ręce do góry podniesione bez podpory długo trzymała, pokrzywami się siekła, stoczki o ciało swoje gasiła, tak że po śmierci jej skancerowane wszystko od takich upałów znaleziono, kiedy jej zaś radzono, żeby wielkie, cierpienia niezwyczajnego i szkodliwego zdrowiu pragnienie, wielką ku Bogu miłością nadgradzała, odpowiedziała. Jest to sobie pochlebować, mówić, że Boga kocham, a nic dla niego nie cierpieć. Jak ja mam co od kogo innego scierpieć, kiedy nic od samej siebie: dopieroż o wnętrzne usilniej się starała umartwienia; poznać to z listu jej w r. 1694. do swego Spowiednika pisanego, w którym są te słowa: Mam prawi tych czasów osobliwsze instynkta, a prawie

gwałtowne cierpieć, co ustawicznie jest we mnie, i kontentować się małemi rzeczami i drobnemi umartwieniami nie mogę. A że większych dla zakazu czynić nie mogę, trapię się, bo na mnie napada taka, chciwość i pragnienie cierpienia, że nie czuję w sobie, żebym nie miała przy łasce Boskiej znieść by najprzykrzejszych i naturze przeciwnych rzeczy, które sobie na oczy stawiam, i cale się ich nie lękam. A że wiedziała do siebie, prędkość w mowie, z której trafiło się czasem kogo poturbować, lubo się prędko postrzegłszy, sama się wstydziła, i natychmiast przepraszała urażonych, niekontentą jednak z tego będąc, za każdą niecierpliwość, pewną jałmużnę ubogim dawała, język zaś wymyślnemi sposobami ukrócała, zkąd wprawiwszy się w większą ostrożność w mówieniu, gdy potem słuszna do niecierpliwości podawała się okazya, aż do potu sprzeciwiała się jej heroicznie. Dostał się jej pewnego czasu list domowego sługi, w którym ją nie pięknie okryślił, zmięszała się wprawdzie, ale spaliwszy kartę owę, nie tylko się nad nim nie mściła, luboby była mogła, ale też mocnem się postanowieniem ugruntowawszy, żeby mu tego nigdy nie wymawiać, ani skarżyć przed drugiemi, gdzie się tylko podała okazya, zawsze mu u męża dawała promocyą. Zakonnicy zaś pewnej, która jej honor źle traktowała, na korytarzu nogi ucałowała, i szczery aż do śmierci affekt świadczyła. Do spowiedzi i kommunji z osobliwem przygotowaniem i uniżonością przystępowała, akty sobie niektóre do tego spisawszy, i niektóre sposoby do uczczenia Boga w sakramencie; nabożeństwa także adwentowe, postne, do Najśw. Matki i do świętych patronów długie sobie rozłożyła, i dla pamięci ponotowała, które w życiu jej *in MS.* szeroko są opisane, z tych poznać, jak się Krystyna w wielu cnotach przed Bogiem krzewiła, jaką pilność przykładała sama nad sobą w postępku duchownym, jak zawsze pragnęła, co raz doskonalej i goręcej służyć Bogu. Na cześć tego Boga, gdy drewniany kościół i klasztor panien Brygitek w Sokalu na przedmieściu pogorzał, ona na cześć Ś. Michała archanioła wraz i z mężem swoim, kościół i klasztor wymurowała, sztukateryą, ołtarzami i nowemi apparatami ozdobiła, posadzką marmurową usławszy go, który w roku 1693. jak zupełnie stanął, poświęcony od Stanisława Święcickiego biskupa Chełmskiego. Przy tymże kościele ufundowała bractwo Ś. Józefa, pewną summę na to obmyśliwszy, z którejby wieczny czynsz corocznie mógł dochodzić. Drugi kościół drewniany wybudowała na honor Ś. Łukasza Ewangelisty pod Surowowem, mila od Krasnegostawu, na którem miejscu, za tego świętego przyczyną, wielkiej łaski Boskiej

była doznała, tej wdzięczną będąc, pieszą peregrynacyą w dzień święta jego czyniła. Nadto Bazylikę S. Franciszkowi Xawierowi Indyjskiemu apostołowi w Krasnymstawie w r. 1695. zakładać przy kollegium naszym zaczęła, której lubo dokończyć nie mogła, dla przyspiałej w kilka lat potem śmierci, przecież na fabrykę koło niej, pewną summę naznaczyła, z tej, i z szczodrobliwości potomstwa jej, do tej wspaniałości, w której ją teraz widziemy przyszła. Kollegji też tegoż miejsca, tak znacznych prowentów przyczyniła, że ją za swoję zna fundatorkę: tenże przybytek Boski, w srebro, apparaty bogate, puszki, kielichy, monstrancyą i inne przystroiła. Modlitwy swoje pospolicie klęcząc na obadwa kolana odprawiać zwyczaj miała; mawiała zaś więc codzień officium wielkie o Najśw. Pannie i o niepokolanem jej poczęciu, godzinki za dusze zmarłych, i o duchu świętym, o S. Franciszku Xawierze, o S. Stanisławie Kostce, Rożaniec, psalmy pokutne, psalmy o imieniu Marya, litanie o wszystkich Świętych, o imieniu Jezus, o Najś. Matce, o S. Ignacym i S. Michale, do innych zaś świętych rozłożone miała na różne dni nabożeństwa. Dawała krom tego codziennie godzinę jednę na modlitwę i rozmyślanie, co rok zaś ośm dni odprawiała rekollekcyi albo ćwiczenia duchowne S. Ignacego, z których jakie objaśnienia na rozumie, jakie pożytki czerpała, poznać z annotacyi jej ręką spisanych, a po śmierci jej znalezionych: rachunku sumienia swego w wieczór nigdy nie opuściła, z którego poznawszy w czem się tego dnia wykroczyło, ostrą sobie pokutę naznaczała. Na kilka lat przed śmiercią, to jest w roku 1694. długo się wprzód probując, ślubem się obowiązała, dobrowolnie żadnem kłamstwem P. Boga nie obrażać, co przy łasce Boskiej wykonała. Na rok także przed śmiercią ślub drugi uczyniła, wzbudzać w sobie pragnienie widzenia Boga, pragnienie śmierci jako najprędzej, a to jedynie dla miłości Chrystusa; także, ale krom ślubu, pragnienie cierpieć ustawicznie, i tracić zdrowie, i zniszczyć się, i tak umierać w akcie miłości i cierpienia, gdy nie może być w męczeństwie. Te śluby swoje i akty tak gorące w każdą mszą świętą przy elewacyi odnawiała. Tak się do śmierci gotowała ta przezacna Pani, aż też w roku 1699. po kollekcyach trzydniowych, które do odnowienia ducha sobie była obrała, w gorączkę ciężką zapadła, którą postrzegłszy w sobie, zaraz do około stojących rzekła, że ta choroba ostatnia jej być miała, przetoż się na wyprawę wieczności gotując, najpierwej od spowiedzi dożywotniej zaczęła, tę ona co rok w dzień niepokalanego poczęcia Matki Boskiej zwykła była na pismie czynić, nie chowając karty

na drugi rok, ale ją zaraz po spowiedzi paląc, a to z tej racyi, żeby się co rok jak na nowe z wszelką usilnością gotowała do drugiej, powiadając, że gdyby takowej spowiedzi jeden exemplarz chowała skrycie, podobno by się spuszczała już na gotowaną i spisaną takroczną spowiedź, bez nowego starania i przygotowania, i byłaby spowiedź mniej uważna i nabożna, ze zwyczaju tylko, a nie z gorącości ducha. Po spowiedzi, klęcząc ciało Pańskie z niewymownem nabożeństwem przyjęła, także i olej święty, a pożegnawszy dom cały nie bez żalu wielkiego wszystkich, akty różne do Boga gorące co raz ponawiając, w ręce stworzyciela swego ducha oddała, 6. Maja, pogrzebiona w kościele naszym i swoim w Krasnymstawie, przy wielkim konkursie ludzi. Zycie od jednego z naszych własnego spowiednika jej napisane obszerniej, z którego krócej to zebrałem.

Stanisław Herakliusz marszałek wielki koronny, starosta Spiski, syn Jerzego marszałka wielkiego i hetmana polnego koronnego z Ligęziankiej, i w ojczyznie i w cudzych krajach młodsze lata naukami wyzwolonemi polerując, tyle w nich postąpił, że sobie, w dalszym życia swego wieku, na mądrego marszałka imię zasłużył. Jakoż są w druku, jego dowcipu i umiejętności ślady niektóre, wydał albowiem. 1mo. *De Vanitate consiliorum Varsav.* 1702. 2do. *Repertorum Opuscula latina, sacra et moralia Varsav.* 1701. Polskim zaś językiem: 3tio. *Rozmowy Artaxerxa i Ewandra polityczne, 2da edit. Częstochow.* 1718. 4to. *Tobiasz wyzwolony wierszem Varsav.* 1706. 5to. *Ecclesiastes, po Hebrajsku Coheleth wierszem Varsav.* 1706. 6to. *Jezus Nazareńsk. to jest Epigrammata o Męce Pańskiej Torun.* 1723. 7mo. *Melodya duchowna wierszem* 1703. 8vo. *Próżność i prawda rady z łacińsk. przetłóm. Torun.* 1705. 9no. *Momenta ostatnie życia jego, to jest Repertorum opuscula, od kogoś z łacińskiego przetłómaczone Vars.* 1707. 10mo. *Rady.* Tąż umiejętnością, i wymowy gładkością, gdy mu na ten czas podstolemu koronnemu, posłowi na walny sejm w roku 1670. laskę izby poselskiej braterskie affekta konferowały, tak ją piastował; że lubo przed nim, dwa sejmy, albo się rozeszły bez żadnego skutku, albo nieszczęśliwym losem porwały się, on jednak swym przezorem tego dokazał, że publiczne obrady do pożądanego końca doprowadził. Król Jan szacując sobie w nim mądrą radę, najprzód mu laskę nadworną, a potem wielką oddał, Rzeczpospolita zaś dla zasług jego grunta wsi królewskiej Ujazdów na sejmie 1683. puściła, tak, żeby mu napotem cała ta wieś dziedzicznem prawem hołdowała: *Constit. fol.* 16. tam on pałac

modną strukturą, i wielkim nakładem wystawił; blisko zaś Ujazdowa, to jest w Czerniakowie kościół na cześć S. Bonifacego i klasztor wymurował; przy którym OO. Bernardynów osadził, sam tamże po śmierci, która przypadła na rok 1702. solennie złożony, z tą od siebie inskrypcyą nakazaną: *Hic jacet peccator, hujus loci fundator.* Podoleniecckie także kollegium OO. Scholarum Piarum, corocznie kilką tysiącami prowidował. Na Spiżu kościoły heretykom odebrawszy, kapłanów katolickich przy nich osadził. Miał za sobą 1*mo voto* Zofią z Bnina, córkę Łukasza Opalińskiego marszałka nadwornego koronnego z Tęczyńskiej Izabelli wojewodzanki Krakowskiej spłodzoną, ta mu tylko jednę córkę powiła Elżbietę, która w małżeństwie żyła z Adamem Sieniawskim kasztelanem Krakowskim i hetmanem wielkim koronnym, fundatorka OO. Kapucynów we Lwowie; nasz także kościół Panny Maryi w Jarosławiu w polu, siła swojej ozdoby, jej szczodrobliwości powinien. Po Opalińskiej zmarłej, pojął 2*do voto* Elżbietę córkę Teodora Donhoffa podkomorzego koronnego, z tej zostało się synów trzech: Teodor, Franciszek i Józef. W drodze raz będąc ten Stanisław marszałek za granicą Polską, obaczył dwóch trupów nie pochowanych przy kościele leżących, pyta się czemuby ich nie grzebiono w ziemi, gdy mu doniesiono, że prawie nie masz za co pogrzebu im sprawić, on jak był pobożnie miłosierny, rozkazał swemu podskarbiemu, aby nie odwłocznie, ile trzeba było, wyliczył, na przystojne podług katolickich obrządków ciał onych do grobu złożenie. W kilka czasów do domu swego powróciwszy, gdy się po swoim Eremitorium sam jeden przechodzi (tam się więc zwyczajnie od zgiełku interessów, dla większego pokoju, z Bogiem złączenia, i ksiąg czytania, zwykł był uchraniać) obaczył dwoje ludzi, męża i niewiastę w bieli ku sobie idących. Gniewał się zrazu na ludzi swoich; że mu importunów do niego wpuszczono, potem jednak zbliżywszy się ku nim, pyta się coby zacz ludzie byli, i czegoby od niego chcieli; myśmy są prawi ci, którymeś ty na tem a na tem miejscu łaskę wyświadczył, gdyś na pochowanie ciał naszych szkatuły swojej nie żałował, przyszliśmy tu po to, abyśmy ci za tę uczynność podziękowali, a oraz upewnili cię o nieśmiertelności dusz ludzkich; co wymówiwszy zniknęli. *Bielicki Kazanie na Dzień Zaduszny. Załuski* zaś o nim *tom.* 3. *fol.* 169. tak mówi *Eo perduxit animum Stanislaus, ut non tantum malus esse civis noluerit, sed nec potuerit.*

Teodor wojewoda Krakowski, starosta Spiski, syn najstarszy Stanisława marszałka wielkiego koronnego, wziął to

krzesło po Franciszku Wielkopolskim zmarłym w r. 1732. Pańskiego serca i ludzkości wielkiej senator. Franciszek brat jego średni, żyć przestał w r. 1721. bezżenny. Są w druku wojewody, *Mowy miane na sejmie Grodzieńskim*, ale po łacinie przełożone w Krakowie *in fol.* 1731.

Józef wojewoda Czerniechowski umarł 1732. syn trzeci i najmłodszy Stanisława marszałka wielkiego koronnego. Dwa razy śluby małżeńskie ponawiał; pierwszy raz z Bełzecką córką Adama kasztelana Bełzkiego, ta *improlis* zeszła, drugi raz z Teresą córką Józefa Mniszcha marszałka wielkiego koronnego pozostałą wdową po Stadnickim wojewodzicu Wołyńskim, z tej się zostaje potomstwo, to jest, córka Anna, z Wacławem Rzewuskim pisarzem polnym koronnym a teraz wojewodą Podolskim dożywotnie zmówiona.

Tenże Józef wojew. Czerniechowski, miał także dwóch synów. 1. Antoni starszy, najprzód strażnik koronny dalej wojewoda Lubelski, Krakowski, nakoniec w roku 1779. kasztelan Krakowski, pojął *Krasińską* Zofią kasztelankę Wiślicką, wdowę po Janie Tarle wojewodzie Sendomierskim, z tą nie zostawiwszy potomstwa, umarł r. 1782. — 2. Stanisław marszałek w. koronny, Wiślicki, Goszczyński, Latowicki, Lubaczowski starosta, mąż w radzie znakomity, urząd swój chwalebnie sprawujący, bezpieczeństwo i ozdobę stołeczne miasto jego winne zabiegom. Wdzięczen prac chwalebnych Stanisław August Król medal z wyobrażeniem jego wybić kazał, dodawszy napis pełen pochwał. Złączył się dożywotnie z Elżbietą księżniczką *Czartoryską* wojewodzanką Ruską, z tej cztery córki: Elżbieta Potocka, pisarzowa koronna — Alexandra także za Potockim podstolim bratem powyż wymienionego — Konstancya Rzewuska hetmanowa koronna — i Józefa za Janem Potockim krajczym. Umarł roku 1783. — *Krasicki.*

Hieronim Augustyn kasztelan Krakowski hetman wielki koronny, starosta Ryczywolski, syn drugi Jerzego marszałka wielkiego koronnego i hetmana polnego z Ligęziankiej, fundator OO. Reformatów w Rzeszowie pod tytułem wniebowzięcia Matki Boskiej, tamże do wzrostu kollegji OO. Piarum Scholarum siła dopomógł, przeniósł się na życie nieśmiertelne w roku 1706. syt honorów w tej ojczyznie, luboć umierając pragnął więcej, dla dobra jej zapracować. Był zaś najprzód chorążym koronnym 1676. od Jana III. na koronacyi ogłoszony, *Constit. fol.* 9. z którym tytułem marszałkował izbie poselskiej w Warszawie 1681. luboć ten sejm do skutku nie przyszedł, przedtem zaś komissarzem go Rzeczpospolita zapisała, do boku królewskiego dla obrad wojennych. W roku 1683. oddawał mu od tronu laskę nadworną koronną brat jego rodzony Stanisław, z tej w roku 1692. posuniony na podskarbstwo wielkie koronne, *Constit.* 1703.

fol. 6. W roku 1702. dano mu województwo Krakowskie z buławą polną, a w kilka miesięcy, wziął kasztelanią Krakowską i buławę wielką. Mąż w rycerskich dziełach wyćwiczony, czego dał jawne dowody, pod Wiedniem, Prezburgiem, Brudą, Nowymi Zamkami, Jaurynem i indziej, kędy Niemieckim wojskom drogę do zwycięztwa torował: w Wołoszech także pod Kilią wszędzie tryumfalne z Turków żniwo zbierając; tej zaś experyencyi wojennej w Malcie nabył, gdzie popisawszy się z nieustraszonem sercem, między kawalerów Maltańskich był policzony, dla czego potem, dyspensa papiezka zachodzić w ślubie czystości musiała, gdy brał w małżeństwo Bokunownę stolnikownę Litewską, ta mu powiła trzy córki: Annę, która żyła z Franciszkiem Wielopolskim wojewodą Krakowskim, panią mądrą i bogobojną: N. ta z Jakóbem Rybińskim wojewodą Chełmińskim: N. ta z Towiańskim podkomorzym koronnym. Synów także trzech: Jerzego, Jana i Alexandra. Z tych

Jerzy pisarz polny koronny, starosta Bogusławski, żona jego Maryanna, Kazimierza Ludwika Bielińskiego marszałka wielkiego koronnego córka, z tej ma potomstwo synów i córki. Kazimierz starosta Bolemowski. Jan brat jego rodzony, pojął Branicką wojewodzankę Podlaską, z której niedorosłe dzieci; poseł z Sendomierskiego na konwokacyą 1733.

Ten Jerzy pierwszy syn Hieronima, dziedzic na Rzeszowie był póżniej chorążym w. koronnym, z potomstwa mianego z *Bielińskiej*, córkę wydał za Jordana kasztelana Wojnickiego, a syn cześnik koronny, starosta Bokusławski z *Małachowską* kanclerzanką koronną żył bezdzietny. Powtórnem małżeństwem złączył się Jerzy chorąży koronny z *Sztejnowną* z tej starsza córka za Adamem Ponińskim podskarbim w. koronnym, druga Barbara 1*mo voto* za Kasprem Lubomirskim wojewodzicem Krakowskim, 2*do voto* za Kalixtem księciem Ponińskim bratem podskarbiego. — Brat młodszy Jerzego Jan starosta Bolemowski, dziedzic na Głogowie i Rybotyczach z *Branickiej* zostawił córkę Jedynaczkę Maryą księżnę Radziwiłowę wojewodzinę Wileńską, wielkich przymiotów Damę. — *Krasicki.*

Alexander najprzód kuchmistrz, a temi czasy, gdy to piszę, miecznik koronny, syn trzeci Hieronima Augusta kasztelana Krakowskiego i hetmana wielkiego koronnego, brat dopiero wspomnionych, złączył się dożywotnie z Fitzdonowną koniuszanką Saską, z której zostawuje potomstwo:

To jest córek cztery: Maryannę, ta w panieńskim stanie umarła, druga za Rutowskim feldmarszałkiem Saskim, trzecia za Desaliem posłem francuzkim w Stambule, czwarta za Flemingiem ministrem gabinetu Saskiego. — *Krasicki.*

Alexander starosta Sądecki i Pereasławski, syn trzeci Jerzego marszałka wielkiego koronnego i hetmana polnego

z Ligęzianki, żywość lat swoich poświęcił dobru pospolitemu w różnych expedycyach wojennych osobliwie pod Chocimem z Janem III. w roku 1674. był posłem na konwokacyą generalną Warszawską, i z niej naznaczony do rewizyi skarbu koronnego, *Constit. fol.* 13. atoli w następującym roku młodo go śmierć wydarła, i wielkie o nim nadzieje, w grobie zasypała: umierając kollegio naszemu Krakowskiemu u Ś. Piotra, pańskiej swojej na nas łaski pamiątke zostawił. Przybrał był sobie w dożywotnią ligę Katarzynę córkę Pawła Sapiehy wojewody Wileńskiego i hetmana wielkiego Litewskiego, z tej spłodził córkę Annę, która 1*mo voto* zaślubiona Janowi Wielopolskiemu staroście Krakowskiemu, 2*do voto* Stanisławowi Małachowskiemu wojewodzie Poznańskiemu; i synów trzech Jerzego, Józefa i Michała. Z tych Józef opatem umarł Tynieckim, święcony na kapłaństwo r. 1696. większym honorom śmierć prędka przeszkodziła.

Jerzy wojewoda Sendomierski, starosta Sądecki, to krzesło wziął po Jakóbie Morsztynie zmarłym w r. 1728. przedtem zaś był oboźnym koronnym, syn Alexandra starosty Sądeckiego, mąż rycerski, pojął 1*mo voto* Strauhausenownę domu rodowitego w Niemczech, z tej córka Anna Karolina, weszła w związki małżeńskie, z Antoninem Dąbskim wojewodą Brzeskim Kujawskim, starostą Inowrocławskim, i dwaj synowie Stanisław starosta Sądecki, i Józef starosta Jahorlicki, z których pierwszy marszałkował w trybunale Radomskim 1739. posłował na sejm 1738. 2*do voto* Angelę Michowską wdowę po Suchodolskim, z tą potomstwa żadnego nie zostawił.

Michał podstoli koronny starosta Pereasławski syn ostatni Alexandra starosty Sądeckiego, żył bezżennie, wielkich cnót Pan, nikomu nienaprzykrzony, starożytności szacownik.

Z synów tego Jerzego wojewody Sendomierskiego, młodszy Józef poźniej podstoli Litewski, starosta Sądecki, dwa razy wkraczał w śluby małżeńskie, 1*mo* z Maryanną *Jabłonowską* wojewodzanką Rawską, 2*do* z Magdaleną *Lubomirską* miecznikowną, z obiema bezdzietny. — Starszy brat jego Stanisław a pierwszy syn Jerzego wojew. Sendomierskiego niezmiernej substancyi dziedzic był najprzód podstolim koronnym dalej wojewodą Bracławskim nakoniec wojewodą Kijowskim, z *Pociejowny* strażnikowny koron. zostawił potomstwo: córkę za Józefem Potockim starostą Halickim i synów, Xawerego i Michała. — Z tych Xawery pojął Antoninę *Potocką* wojewodzankę Kijowską, drugi Michał pojął *Rzewuską* chorążankę koronną. — *Krasicki.*

Franciszek Sebastyan starosta Olsztyński, czwarty syn Jerzego marszałka w. koron. i hetmana polnego z Tarłowny,

jak wielkiemi od natury darami ozdobiony, tak wszystkich prawie serca do siebie nęcił; gdy tedy w najlepszą krzesła w senacie i inne honory czekają go, w śmiertelne tym czasem zapadł umbry w roku 1699. bezżenny.

Jerzy Dominik wojewoda Krakowski, starosta Kazimirski, piąty i ostatni syn Jerzego marszałka wielkiego koronnego i hetmana polnego z Tarłowny, był wprzód podstolim koronnym, a potem podkomorzym. Z młodych zaraz lat swoich rękę na nieprzyjaciół tej ojczyzny zaprawiał, Tatarów w roku 1686. Kozaków na różnych miejscach, Turków pod Wiedniem i codzień zwycięzko znosząc. Pańskiego animuszu senator, którego dowody dał światu całemu w sprawie Toruńskiej, w której najpierwszym z komissarzów z sejmu deputowany, nic niedbając na paszkwilne, któremi honor jego lżyła herezya, skrypta, nie oglądając się, na bogate obietnice, respekta wielkich ludzi, samego Boga i Matki jego honor, za punkt swego honoru wziąwszy, sprawiedliwie tych, którzy świętokradzko zelżyli obrazy świętych pańskich, pod miecz katowski osądził, a między niemi prezydenta Toruńskiego: obszerniej tę tranzakcyą opisał i dekret: *Naramow. in Facie Rerum Sarmat. p.* 1. *fol.* 325. Do Częstochowskiego Matki Boskiej obrazu, więcej niż stotysięcy wysypał. Naszym, w Połonnym, dziedzicznych swoich dobrach, missyą fundował, rezydencyą i kościół pod tytułem S. Antoniego wymurowawszy: poszedł po zapłatę swoich zasług w roku 1727. w Częstochowie pogrzebiony. Pierwsza jego żona była Bokunowna stolnikowna Litewska, ale się to małżeństwo rozeszło. Druga Magdalena, córka Stanisława Tarła wojewody Lubelskiego; wdowa po Szembeku stolniku koronnym, ta mu powiła dwóch synów, z których Antoni starosta Kazimirski; pojął temi czasy Ożarowską obożniankę koronną.

Ten Antoni starszy syn Jerzego wojewody Krakowskiego, starosta Kazimirski, poźniej miecznik koronny z *Ożarowskiej* starszej córki Jerzego oboźnego koronnego, zostawił córkę Magdalenę złączoną 1o z Józefem Lubomirskim podstolim Litewskim, (jak wyżej) 2o. z Michałem Sapiehą wojewodą Połockim, hetmanem polnym, i kanclerzem w. Litewskim, — i syna Marcina któren pojął 1o. córkę *Haddyka* sławnego generała w wojsku cesarskiem, 2o. *Stępkowską* kasztelankę Kijowską. — Franciszek drugi syn Jerzego wojewody Krakowskiego a brat Antoniego, chorąży w. koronny, Biecki, Kazimirski i Olsztyński starosta umarł bezżenny 1774. roku. — *Krasicki.*

Luboński *herbu Leszczyc*, w Kaliskiem województwie. Jan Luboński pisarz grodzki Oświecimski. Jan drugi kanonik Kaliski. Jan trzeci i poeta i orator, i żołnierz dobry. Stanisław 1696.

Luboszczyński. Michał Luboszczyński w województwie Witebskiem, w powiecie Orszańskim podpisał elekcyą Jana III.

W r. 1778. N. Luboszczyński sędzia grodzki Witebski. — *Krasicki.*

Lubowiecki *herbu Kuszaba*, w Dobrzyńskiej ziemi. Jan z Lubowiec Lubowiecki sędzia ziemski Rawski 1452. *Statut. Mazow. fol.* 94. Maciej Lubowiecki, *clarus fortuna sed varia*, mówi o nim nadgrobek, w Wrocławiu zmarłemu w roku 1552. położony. Z tegoż domu, niektórzy w Krakowskiem województwie osiedli, z tych był Bartłomiej, który z Borzykowską zostawił dwie córki Katarzynę Maciejowską, i Elżbietę Puckową, synów zaś pięciu, Adryana, Bartłomieja, Szczesnego, Stanisława i Jana. Z tych Szczesnego syn Abraham, miał za sobą według *Baranow.* Elżbietę Niewiarowską, która pierwej była za Jędrzejem Kmitą pisarzem ziemskim Krakowskim, zostawiwszy potomstwo, umarł 1616. w kościele Niegowickim pochowany, siostra jego była za Sewerynem Niewiarowskim, od której córka, żyła z Janem Stanisławskim podstarościm Dobczyckim, to *Baranow.* Genealogia tego domu powiada, że Adama Lubowieckiego dwóch było synów, Felicyan, od którego tylko córka została Jadwiga Niewiarowska, i Jan który spłodził Władysława sędziego ziemskiego Krakowskiego, był to człowiek tej ojczyznie, dobrze, czy w pokoju, czy w boju zasłużony, jako mu to przyzna *Konstytucya* 1661. *fol.* 24. posłował na różne sejmy, marszałkował w izbie poselskiej 1668. komissarz od skonfederowanych, pokój z Królem zawarł nad Pilcą. *Kochow. climact. lib.* 5. Wieruska, jednego mu syna powiła, Józefa Adama starostę Oświecimskiego, ten pierwszym związkiem złączył się był z Urszulą Krasicką z Izabelli Malińskiej urodzoną, miecznikowną Przemyslką *), z tej była córka Anna, najprzód za Janem Tarłem wojewodą Lubelskim, a potem gdy się to małżeństwo rozeszło, za Franciszkiem Rzewuskim starostą Czułczyckim; z obiema *sterilis.* *2do voto* tenże Józef pojął był Konstancyą Donhoffownę, atoli potomstwa nie było. Stefan chorąży Krakowski. *Constit.* 1659. *fol.* 38. *Paprocki* i *Okolski* pisze ich Lubowieski.

W r. 1778. Jacek Lubowiecki miecznik Radziejowski. — W r. 1788. Maciej Lubowiecki miecznik Radziejowski. — *Krasicki.*

---

*) Po tej Urszuli Lubowieckiej staroście Oświecimskiej, córce Adama Krasickiego chorążego Wołyńskiego dostały się w dom Krasickich dobra w województwie Lubelskiem, *Rudno* z przyległościami między Markuszewem i Kockiem, zaś w województwie Krakowskiem *Niewiarów* z majętnościami do niego należącemi. — *Przypisek Krasickiego.*

Lubowiecki *herbu Śreniawa*, w Wołyńskiem województwie i indziej i w Wielkiej-Polszcze. Jan pod Chocimem odważny żołnierz. Piotr pod Smoleńskiem porucznikując, na wieczny się pokój przeniósł. Wacław brat jego, wziąwszy po śmierci braterskiej porucznikostwo siła w Moskwie dokazował. Paweł długo w wojsku koronnem żołd prowadząc, w niewolą się Tatarską dostał: Jakób kanonik Chełmski 1607. z synodu prowincyalnego Piotrkowskiego, deputowany do kompozycyi między stanem duchownym i rycerskim. *Constit. Synod.* Katarzyna Jana Bielskiego małżonka. Maryanna zakonnica u wszystkich ŚS. we Lwowie. Stanisław w Lubelskiem. Adam w Podlaskiem 1632. Jan Franciszek najprzód stolnik Ciechanowski, sekretarz królewski, potem kasztelan Chełmski 1661. *Constitut. fol.* 59. dalej kasztelan Wołyński, żona jego Konstancya Charlęska, *Constit.* 1667. *fol.* 19. Gabryel sekretarz królewski, Franciszek i Wacław 1648. Ludwik w ziemi Warszawskiej 1674. Antoni podczaszy Kijowski sędzia kapturowy Lwowski 1733.

W r. 1788. Piotr Lubowiecki podstoli Horodelski. — *Krasicki.*

Lubrański *herbu Godziemba.* Zdawna w Brzeskiem Kujawskiem województwie dziedziczyli. Z tych Jędrzeja z Lubrańca sędziego Brzeskiego Kujawskiego znajdziesz, u *Łaskiego w Statucie w roku* 1413. *fol.* 127. *i w roku* 1436. *fol.* 110. Wincentego z Lubrańca wojewodę Poznańskiego, położył *Paprocki* w roku 1380. ale się pomylił: bo się ten Wincenty, z Kępy pisał, z domu Łodzia, nie Godziemby jako wszyscy historycy o nim świadczą. Dopieroż się ci mylą, którzy Lubrańskiego chcą mieć: za Ludwika Króla biskupem Kujawskim: bo ani *Długosz* w historyi swojej, ani *Damalewicz*, który z starych przywilejów, monimentów, i *Actis Capituli*, wypisał wszystkich biskupów Kujawskich, żadnego między niemi nie liczą Lubrańskiego. Poznańskiemi infułatami dwóch było Lubrańskich, jeden Jędrzej nazwany Laskary, pisał się z Gosławic; z dziekanji Krakowskiej i probostwa Włodawskiego, do tej katedry zgodnie od wszystkich obrany, lubo na ten czas nie obecny w Węgrzech albowiem w Budzie interesów tej ojczyzny, z innemi komissarzami przeciwko Krzyżakom doglądał, urodzony był z ojca Laskarego, z matki Doroty, mąż życia pobożnego, i bez zakału, miłosierdzia na ubogich, miłości ku ojczyznie. Na Konstancyeńskie concilium od Jagiełła Króla z innemi wysłany, trzy razy kazał Niemieckim językiem, gdzie wielką o sobie sławę wzniecił, mądrością i przykładnymi obyczajami. *Bzov. in Annal. tom.* 15. Już był u siebie postanowił, spuściwszy Biskupią godność, w klasztorze Austryackim Melliku, zakonne

życie zacząć, i dlatego sukcessora sobie na pasterskiej funkcyi, zamierzał jednego z tych, to jest albo Kozłowskiego herbu Lis, teologji na ten czas professora, albo Mirosławia proboszcza Gnieznieńskiego, ale gdy mu tego zabronił Marcin V. Papież, widząc go kościołowi Bożemu potrzebnego, w roku 1426. w dziedzicznych swoich dobrach Gosławicach, gdzie zamek był wymurował, zasnął w Panu, w katedrze Poznańskiej pochowany. *Długosz Vitae Episc. Posn.* Drugi Jan *juris utriusque* doktor, najprzód biskup Płocki, do której infuły według *Łubieńskiego in Vitis Episcop. Plocens.* takim sposobem wstąpił. Był na dworze królewskim w wielkich respektach stryj jego rodzony, Grzegorz Deitarus archidyakon Krakowski (ja go czytam proboszczem Szkalmirskim na liscie Króla Albrychta danym miastu Lubelskiemu w roku 1495. u *Paproc. fol.* 200. oraz i podkanclerzym koronnym, i żup tak wielkich, jako i Bocheńskich administratorem w roku 1488. i w *MS. Piotrkowskich.* Jeździł w legacyi, od Króla Kazimierza do Króla Czeskiego w roku 1469. *Cromer lib.* 27. *Biel. fol.* 449. Nadgrobek jego w Krakowie na zamku powiada o nim, że był, *in pauperes oppressosque clementia singulari* umarł roku 1500. Tenże, według pewnego panegiryku kościół w Kruszynie wystawił) człowiek jak w politycznych interesach wielkiej experyencyi i dzielności, tak w duchownych, bardzo szczupłej umiejętności, co widząc do siebie, nie tylko się na kapłańską funkcyą święcić nie chciał, ale też gdy mu łaska królewska, biskupstwo Płockie, podtykała, sumienia swego zawodzić niechcąc, prosił Jana Albrychta, aby tę godność raczej zlał na synowca swego Jana proboszcza Poznańskiego, (jako ma *Łaski w Statucie fol.* 110. w roku 1493. z którym tytułem wspomina go *Cureus in Annal. fol.* 361. komissarzem do Głogowa na słuchanie i rozsądzenie spraw) pobożnością i mądrością znakomitego podobała się tak skromna i świątobliwa rezolucya Królowi, przetoż tym chętniej na Jana serce swe nakłonił, że jednak wiedział iż i lat młodość; i w Płockiej kapitule nieznajomość osoby jego, mogły mu wstęp tamować do tej prerogatywy, dla tego Fryderykowi kardynałowi i arcybiskupowi Gnieznieńskiemu zlecono, żeby on powagą swoją, Janowi do tej infuły dopomógł. Zjechał Fryderyk na kapitułę, gdzie pozór uczyniwszy jakby sobie życzył biskupstwa Płockiego, wszystkich kanoników suffragią, na swoję ciągnął stronę: ci jednak większą częścią na Mikołaja Bartnickiego kustosza i kanonika Płockiego, zgodzili się: wszakże Mikołaj na prośbę Fryderyka, zlał wszystko swoje prawo do tej infuły na niego. Tak Fryderyk mając już w ręku tak tych kanoników vota,

którzy o jego zamysłach wiedzieli, jako i te, które na niego spuścił, Mikołaj, Jana Lubrańskiego biskupem ogłosił, potwierdził Alexander VI. poświęcił tenże Fryderyk, nie bez szemrania kapituły. Atoli Jan ledwo rok tą dyecezyą rządząc, fundowawszy w Skąpym zakonników S. Franciszka Bernardynów; przeniósł się na Poznańskie, w roku 1499. z tym tytułem, w roku 1501. jeździł do Brześcia Litewskiego, do Alexandra książęcia, Królestwo mu Polskie ofiarując. W r. 1513. Zygmunta I. Króla Polskiego w Poznaniu wielkim splendorem przyjmował i częstował: a gdy tam Barbara Królowa, córkę Jadwigę, potem Joachimowi margrabi Brandeburskiemu w małżeństwo zmówioną, powiła, bogate jej upominki darował *). Na Wiedeński zjazd w roku 1515. w pięknej się stawił komitywie, senator mądry i wspaniałego serca, lubo do cholery skwapliwszy, ojczyznę kochający, wszystkim przystępny, katedralny kościół Poznański, i wszystkie kanoników i wikaryów rezydencyc, murem w koło opasał, kościół tenże miedzianą blachą pokrył, w bogaty apparat przystroił. Szkoły tamże wymurował i uposażył: kanoników regularnych w Lubrańcu fundował na 12 osób, i klasztor wymurował. *Damal. in Vit. Episc. Cujav.* Kościół w Warszawie OO. Bernardynów niegdy od Anny księżny Mazowieckiej fundowany, ale ogniem nadwerężony reparował. *Haroldus* pod rokiem 1454. *num.* 27. *z Vadinga.* Kościół S. Stanisławowi biskupowi, i szpital przy nim S. Gertrudy gdzie teraz kollegium Soc. Jesu, wystawił; w Kazimierzu na cześć S. Jana, jednego z piąciu braci męczenników Polaków, i klasztor OO. Bernardynom wystawił. Wiele innych przybytków Boskich w swojej dyecezyi, albo upadające dźwignął, albo starością nadwerężone naprawił, ozdobił, i w porządek należyty opatrzył, aż też po zapłatę prac swoich pasterskich przeniósł się do nieba w roku 1520. w katedrze Poznańskiej złożony, gdzie mu z kamienia nadgrobek wystawił Piotr Tomicki biskup Poznański, z tą pochwałą: *Divinis et humanis literis, juribusque ac singulari prudentia et magnitudine animi praeditus, de Republica, de Ecclesia sua deque pauperibus et studiosis optime meritus.* Pisali o nim *Łubieński in Episcop. Płocen. Vitae Episcop. Posnan.* Siostra jego była za Gajewnickim, z której córka Barbara dostała się Zbigniewowi

*) Ten Jan biskup Poznański, w roku 1512. w raz z Lubarzem Górką kasztelanem Poznańskim i Krzysztofem Szydłowieckim podkanclerzym koronnym, był wyznaczony posłem na wesele tejże Barbary *Zapolji* z Zygmuntem I. Królem — *Cod. Dipl. Vol. I. fol.* 118. — *Krasicki.*

Pstrokońskiemu. *Łubieńsc. in Vit. Pstrokonji.* Jadwiga z Lubrańca, Macieja z Bnina Opalińskiego kasztelana Lędzkiego małżonka, matka Jędrzeja marszałka wielkiego koronnego. Mikołaj Gardzina z Lubrańca, najprzód kasztelan Lędzki r. 1496. *Statut Łaskiego fol.* 110. potem wojewoda Kaliski i starosta Łęczycki, na liscie Zygmunta I. u *Łask. w Statucie* na początku, na koniec wojewoda Poznański, ten z Janem biskupem Poznańskim bratem swoim, taką był ordynacyą dóbr swoich uczynił: to jest aby Lubraniec wielki i mały, Kalny, Redecz (podobno Radecz od którego Radeccy, Godziembowie), Kunkowa wola, Kazony, Wielkiego Redecza połowica, Krowice, Gwiliw, Siemieniowo, Jamszewo, połowica Żydowa, Wroszowa połowica, Biernacic połowica, młyna i lasa połowica w Brzeskiem województwie. Bącz, Biskupice, w powiecie Radziejowskim: Wiewiecze i część w Chądowie w Łęczyckiem, część w Psarach i w Grzeczynie, w Przedeckim powiecie, gdyby nie stało potomstwa tego wojewody, żeby na te spadały: na Tomasza Lubrańskiego dzierżawcę Piotrkowskiego, albo na Bernata z Biernacic (ja czytam Bernarda z Lubrańca kanonika Krakowskiego, sekretarza królewskiego w roku 1493. u *Łask. w Stat. fol.* 110.) albo na Skalnego Radecza Lubrańskiego, albo na Laskarego, którzy szli od dziada ich, albo na Adama Święcickiego, albo na Jana Puniewskiego, którzy też szli z Lubrańca: córkom tego wojewody gdyby za mąż poszły, pięćset złotych Węgierskich, gdyby do klasztora dwieście tylko złotych naznaczono. Ale za Zygmunta Augusta wszystko się to odmieniło, gdy Jakób Chlewicki, pojął córkę Tomasza Lubrańskiego kasztelana Brzeskiego Kujawskiego, z tej familji ostatnią dziedziczkę. N. Lubrańska synowica biskupa Poznańskiego była za Wojciechem Brudzińskim. Anna z Lubrańca Mikołajowi Rusockiemu kasztelanowi Biechowskiemu zmarłemu 1547. nadgrobek marmurowy w Kazimierzu w Wielkiej-Polszcze wystawiła.

Lubsieński *herbu Łabędź,* w Brzeskiem Kujawskiem województwie, jednejże dzielnicy z Wąsowiczami. Felix Lubsiński kanonik Łęczycki roku 1589. *Synod Provin. Petricov.* N. podwojewodzy Poznański 1576. Lubczyński z Lubczyna 1488. *Acta Castren. Ostrzeszov.*

Lubstowski *herbu Leszczyc*, w Brzeskiem Kujawskiem, Łęczyckiem województwach. Mikołaj z Lubstowa kasztelan Kruświcki 1436. u *Łask. w Stat. fol.* 140. Bartłomiej podkomorzy Inowrocławski na przywileju kollegiaty Łowickiej. N. podkomorzy, drugi chorąży Łęczyccy. Jan i Bartłomiej bracia rodzeni pode Gdańskiem za Króla Stefana ludzie

mężni i odważni. Konstantyn starosta Kruświcki 1648. Mikołaj sędzia kapturowy Brzeski Kujawski. N. miał za sobą Annę Zakrzewską, z której córka zakonnica Benedyktynka, ta potem Anna poszła za Jędrzeja Batorego. Adam stolnik Inowrocławski 1676. N. kasztelan Bydgoski. N. kasztelan Nakielski, córka jego była za Szygowskim, starostą Kruświckim.

Luczeliński *herbu Jelita*, według *Paproc.* i *Okol.*

Ludomski *herbu Łodzia*. Piotra Ludomskiego tego herbu wspomina *Długosz* w swojej historyi w roku 1474. że z wielą innemi służył w wojsku Matyasza Króla Węgierskiego i *Cromer lib.* 28. *Biel. fol.* 464.

Ludwikowski w księztwie Pruskiem. O tych świadczy *MS. Pruski*, lubo herbu ich nie kładzie.

Ludwiski. Paszko Ludwiski ziemianin Wołyński r. 1528. *Metryka Wołyńska.*

Ludzisławski *herbu Wczele*, w Wielkiej-Polszcze: albo **Ludsławscy.**

Lusdorski, w Rawskiem województwie. Mikołaj Lusdorski podpisał elekcyą Jana III.

Luskina *herbu Odrowąż*, z tym jednak przydatkiem, że przez strzałę krzyż przydają w czerwonem polu, a w hełmie trzy pióra strusie: ale *Ks. Kojałow. in MS.* powiada, że są w Witebskiem. Z tych Stefan Luskina Zaranowski rotmistrz królewski, Jędrzej mostowniczy Witebski.

W zakonie Jezuitów żył niedawnemi czasy Luskina, niegdyś Stanisława Leszczyńskiego bywszego Króla Polskiego spowiednik, w teologji i matematyce wielce biegły. — W r. 1778. Antoni Luskina chorąży Witebski. — Kazimierz wojski Witebski: tenże lub inny tegoż imienia, stolnik o potem podwojewodzi Witebski. — Onufry podczaszy Witebski. — *Krasicki.*

Luszkowski *herbu Korczak*, w powiecie Hrodleńskim. N. miał za sobą Podorecką, z której syn Jan Luszkowski *sterilis*. Marcin, ten z Czapską zostawił syna, i córkę Miączyńską wojewodzinę Wołyńską, umarła 1730. r. *Okolski* jednak napisał, że jeszcze za jego czasów, już był ten dom ustał w Chełmskiej ziemi. Jest o nich wzmianka, w *Konstytucyach* 1601. *fol.* 747.

Luszkowski *herbu Trestka* w Prusiech: o tych pod literą T.

Luteński *herbu Korab*, w Sieradzkiem i w Wielkiej-Polszcze: Jadwiga Luteńska, żona Wolskiego herbu Łabędź kasztelana Sochaczewskiego. *Paproc. o herb. fol.* 451. Dóbr Lutynia, jest wzmianka w księgach grodzkich Ostrzeszowskich 1593.

W roku 1422. Jan *de Luthyn* kasztelan Śrzemski podpisał przy-

mierze między Władysławem Królem a Krzyżakami. — *Cod. Dipl. Vol. IV. fol.* 114. — *Krasicki.*

Luteński *herbu Wczele*, w Wielkiej-Polszcze.

Lutko *herbu Doliwa.* N. Lutko miał za sobą Annę córkę Aarona Strońskiego herbu Doliwa. *Paproc. fol.* 181. Drugi Jamiołkowską. *Idem fol.* 181. Są i Lutocki, jako świadczy *Łuk. Paproc. Łaski fol.* 61.

Lutoborski *herbu Lubicz*, z Lutobor koło Rylska w województwie Rawskiem. Mikołaj Lutoborski 1674. podpisał elekcyą Jana III. Króla. Łukasz 1692.

Lutomirski *herbu Jastrzębiec*, w województwie Sieradzkiem, piszą się z Chełmic w ziemi Dobrzyńskiej. Scibor z Lutomierza starosta Dobrzyński i Malborski. Przedbor, temu Jagiełło Król, przeto że przeciw Krzyżakom obronił ziemi Dobrzyńskiej, darował pół Lutomierska, o czem świadczy przywilej dany 1406. u *Paproc. o herb.* Mikołaj syn Jana, którego Śmielech zwano, był podsędkiem ziemi Dobrzyńskiej, człowiek uczony i pobożny; zostawił syna Jana, sędziego ziemskiego Sieradzkiego, który miał swój dział w Sieradzkiem, Łęczyckiem, i na Dobrzyńskiej: synów jego trzech było. Pierwszy Balcer kasztelan Czechowski (ja go czytam u *Nakiel. fol.* 654. Mikołajem i ceł wszystkich Wielkopolskich administratorem w roku 1550.) ten z Dorotą Lasocką kasztelanką Czechowską herbu Dołęga, zostawił potomstwo, to jest córkę Jadwigę Komorowską, kasztelanową Oświecimską, i synów trzech, Balcera, Mikołaja, ten młodo umarł, i Piotra. Z tych Balcer starosta Sieradzki i Łęczycki, którego od Beaty hrabianki Tarnowskiej wojewodzanki Sendomierskiej, syn Stanisław, i córka Zofia 1582. Piotra dziedzica na Radogoszczy, córka Zofia, była za Stanisławem z Stoku Stokowskim 1586. *Acta Castren. Opocznen.* Drugi Michał miał dwóch synów, Jana kasztelana Sieradzkiego podskarbiego nadwornego koronnego, starostę Łęczyckiego i Radomskiego, był wprzód Brzezińskim kasztelanem roku 1550. *Statut Przyłusk.* potem Rawskim 1563. *Constit. fol.* 66. na koniec zabity Sieradzkim *), *Constit. fol.* 40. 1564. zszedł bezpotomnie, *Biel. fol.* 634. jako i jego brat Michał podkomorzy Dobrzyński. Trzeci Piotr podkomorzy Sieradzki,

---

*) O śmierci Lutomirskiego kasztelana Sieradzkiego, Karnkowski naówczas biskup Kujawski tak pisze do kardynała Hozyusza d. 6. Września 1567. roku. — „*Castellanus Sieradzensis D. Lutomirski d. 1. Sept. immaniter a nonnullis in via libera ex insidiis occisus est, ita innumeris vulneribus confossus, ut vix appareret species hominis.*“ — *Przypisek Krasickiego.*

dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Szczawińską, z tej był Jerzy chorąży Kamieniecki, który z Potockiej herbu Piława, spłodził dwóch synów, Mikołaja i Stanisława: Mikołaj z Lasocką Zofią, Jerzego i Jana. Stanisław z Łaską nie zostawił potomstwa. O Stanisławie plebanie Konińskim i Tuszyńskim pisze *Biel. fol.* 600. N. miecznik Czerniechowski z sejmu 1638. komissarz do granic. *Constitut. fol.* 31. Piotr i Jan starosta Kruświcki 1648. w Płockiem. Mikołaj starosta Sieradzki żona jego Ossolińska podskarbianka nadworna koronna. N. była za Wojciechem Marszewskim. Zofia za Janem Myszkowskim wojskim Oświecimskim.

Lutomski *herbu Prawdzic* w Prusiech: Paweł i Jakób Lutomscy 1632. podpisali elekcyą Władysława IV. N. Lutomska, Macieja Boboleckiego herbu Łodzia małżonka.

Lutomski herb ich taki: księżyc obiema rogami do góry, prosto postawiony, miecz nad nim rękojeścią do góry, końcem do księżyca zmierzający. Z tych temi czasy kwitnęli dwaj bracia rodzeni, obadwa posłami byli na sejm Grodzieński z Prus w roku 1730. to jest Marcin sądowy Tucholski, ten złączył się dożywotnie z Tuchołczanką siostrą rodzoną Piotra, Józefa, i Sebastyana, z tej spłodził córkę Barbarę, i synów, Kazimierza i Franciszka. Brat jego rodzony Franciszek posłował na konwokacyą, w roku 1733. i od tego zostało potomstwo. Bracia ich stryjeczno rodzeni dwaj byli, Jan sądowy Tucholski, ma za sobą Elżbietę Węsierską, z tej córki, Anna i Konstancya, synowie zaś, Marcin, Antoni Jezuita, Józef, Stanisław, i Franciszek. Mikołaj brat rodzony Jana sądowego Tucholskiego, pojął Gockowską herbu Prawdzic, siostrę Antoniego i Józefa, z niej potomstwo jego, Jan, Jakób, Władysław i córka Maryanna.

Teodor Lutomski z *Czarlińskiej* urodzony, kanonik Warmiński, siostry jego, jedna za Pląskowskim druga za Czarlińskim. — *Krasicki.*

Luzecki *herbu Lubicz*, w Podlaskiem województwie. Wojciech Luzecki sędzia ziemski Drohicki, deputat na trybunał koronny 1643. *Jansonii elogia* miał za sobą Maryannę Oborską podkomorzankę Liwską, z tej była córka Zofia, 1*mo voto* Kuczewska, 2*do* Budkiewiczowa, 3*tio* Jesmanowa, ze wszystkiemi *sterilis:* i synów dwóch, to jest, Stanisław Karol podkomorzy Drohicki, poseł na sejm 1667. ztamtąd komissarz do lustracyi Kamieńca Podolskiego. *Constit. f.* 16. W roku 1676. już kasztelan Podlaski, *Constit. fol.* 23. i 1679. *fol.* 13. starosta Szmelsztyński, i pułkownik królewski, nakoniec wojewoda Podolski, odwaga w nim heroiczna, do tego go krzesła wyniosła, z którą piersi swych za ojczyznę

nadstawiając, na placu poległ od Tatarów r. 1686. miał za sobą Katarzynę córkę Humieckiego kasztelanica Kamienieckiego, pozostałą wdowę po Szembeku kasztelanie Kamienieckim, ale z nią żył *sterilis:* miał i drugą Annę Kopciownę kasztelankę Trocką, syn jego Antoni Abdon r. 1674. drugi Jan *sterilis*. Tomasz brat rodzony Stanisława Karola, najprzód podczaszy Bielski, a potem podkomorzy Inflantski, umarł 1687. syn jego Dominik. *Genealogia* tego domu Tomaszowi z Rzewuskiej syna przypisuje Stanisława. N. była za Stanisławem Karnkowskim kasztelanem Wyszogrodzkim.

LUZIŃSKI HERB.

MS. o Famil. Pruskich, tak ich herb opisuje. Powinien być pieniek o trzech korzeniach, w modrem polu stojący, złoty; na nim trzy zielone listki wszczepione: na hełmie Panna, z roszczesanemi włosami, w czerwonej szacie, opasana, modre u niej rękawy, w prawej ręce dwa jelenie rogi trzyma, w lewej trzy listki zielone. Zażywają tego herbu Luzińscy von Valdenn, z których jedna była za Kryszpinem Doręgowskim. Są zda mi się Luzeńscy herbu Gryf w Pomorskiem. Stanisława Luzyńskiego jest w druku *Porta Ogińscianae gloriae.*

LUZYAŃSKI HERB.

Powinny być dwie szczęki białe od szczuki, zębami do siebie obrócone, w polu czerwonem, na hełmie dwa sępie skrzydła pospołu złożone, na nich takież dwie szczęki jako i na tarczy, tak go opisują *Paproc. o herb. fol.* 573. *Okol. tom.* 2. *fol.* 210. *Treterus in Episcop. Varmiens. fol.* 72. *MS. o Familiach Pruskich. Okolski* jednak do góry końcami

LUZYAŃSKI HERB.

szczęki kładzie, *Treterus* grubszemi od dziąseł końcami. Ten herb że z Misnji do Polski przyniesiony, świadczy *Okolski.* Z tego domu Luzyańskich, było dwóch braci rodzonych, jeden Fabian biskup Warmiński siedmnasty, mąż w naukach biegły *juris utriusque* doktor, z kanonika Warmińskiego na tę katedrę obrany, Królowi Zygmuntowi I. homagium oddał. A że tylko był subdyakonem, dlatego najprzód na kapłaństwo, potem na biskupstwo poświęcony, mszą pierwszą i ostatnią celebrował: bo go nigdy potem ołtarzową ofiarę czyniącego nie widziano, świat pożegnał w roku 1523. *MS. o Familiach Pruskich* powiada, że mu kapelusz kardynalski przysłano, ale go chorego zastał, z której niemocy nie wyszedł. Drugi brat, Jan wojewoda Chełmiński 1515. miał za sobą Otty Machwicza wojewody Pomorskiego córkę, z tą dwie tylko córki spłodził, jednę wydał za Fabiana Cemę wojewodę Pomorskiego, drugą za Dąbrowskiego wojewodę Chełmińskiego. Siostry także biskupa Warmińskiego i wojewody Chełmińskiego były dwie, z których jednę zmówiono z Achacym Cemą wojewodą Malborskim, ale z nim potomstwa nie było: drugą za grafa z Eilembergu, dziedzica trzech Janiów w powiecie Nowskim. Luzyańska była za Michałem Brantem. *MS. o Famil. Pruskich.* Wojciech Luzyański, którego dwie siostry rodzone, były za dwiema bracią Truchsessami, trzecia za Kamińskim. *Hofius Oper. tom. 2. fol.* 132.

W biskupstwie Warmińskiem niedaleko Reszla, jest majętność Lezajnem zwana, to było gniazdo domu sławnego w Prusiech Luzyańskich, po niemiecku *von Lesseinem*, a jako pisarz żywotów biskupów Warmińskich *Treter* kanonik Warmiński oznacza *de Lusianis.* — *Krasicki.*

Lwowicz *herbu Kostrowiec*, *Kojał. in MS.* Fiedor i Juszko Lwowicz r. 1401. podpisali unią Litwy z Koroną.

Jan Lwowicz zabity od Kozaków w potrzebie pod Wilnem. Michał za odejściem Smoleńska do Moskwy 1514. wyniósł się z Smoleńszczyzny, i wziął od Króla Zygmunta I. w nadgrodę Połowiany, miał za sobą Annę księżniczkę Wiśniowiecką, która mu porodziła syna Michała. Michał Michałowicz Lwowicz spłodził synów, Daniela i Krzysztofa. Daniel był stolnikiem Wilkomierskim, synowie jego, Rafał chorąży Wilkomierski, i Jozue, od którego został się syn Alexander. Krzysztof był wojskim Wilkomierskim, żona jego Rudomianka, syn Chwalibóg wojski Wilkomierski, tego zaś synowie, N. w zakonie S. Dominika przeor Grodzieński, i indziej, i Chryzostom stolnik Mozyrski 1674.

Lwowski *herbu Nałęcz.* Ci że od Ostrorogów linią swoję prowadzą, dowodem są dawne ich podpisy, gdzie się z Ostroroga pisali, lubo potem dla dystynkcyi, od Lwowka, Lwowskiemi nazwani. Z tych Dobrogost de Lwow kasztelan Poznański 1504. podpisał list Alexandra Króla dany Rusi; *in MS. Colleg. Leopol.* Jerzy Lwowski starosta Ostrzeszowski, do którego list od Zygmunta I. Króla czytałem *in MS. Petricov. fol.* 4. 1526. Marcin Lwowski z Ostroroga imieniem województwa Kaliskiego, podpisał list o elekcyi królewskiej 1575. *Constitut. fol.* 234. posłował z drugiemi do Króla Stefana, Królestwo mu Polskie ofiarując 1576. *Constit. fol.* 250. był potem kasztelanem Kowalskim, miał za sobą Urszulę Sierpską herbu Prawdzic, córkę Prokopa Sierpskiego starosty Płockiego, z tą dwie córki spłodził, jedna z nich Anna, dostała się w małżeństwo Prokopowi Sieniawskiemu stolnikowi Ruskiemu, druga Urszula Piotrowi Potulickiemu wojewodzie najprzód Płockiemu, a potem Kaliskiemu. *Paproc. o herb. fol.* 403. Był i syn dworzanin Króla Augusta, ale ten umarł bezżenny. *Orichov. in Paneg. Nuptiali,* Stanisławem go zowie. *Okol. tom.* 2. *fol.* 74. pomylił się, gdy pisze, że Kowalska kasztelanka Lwowska, była za Prokopem Sieniawskim, raczej miał mówić, Lwowska z Ostroroga kasztelanka Kowalska. Tegoż czy innego Marcina czytam kasztelanem Kamieńskim, umarł koło roku 1590. Stanisław Lwowski starosta Miedzyrzecki, wielkiej siły, męztwa i dorodnej twarzy Pan roku 1592. *Rey w Zwierzyńcu fol.* 69. N. dziedzic na Lwowku kasztelan Santocki, miał za sobą Zofią Zborowską kasztelankę Krakowską, z tej córka Barbara, Jana Opalińskiego kasztelana Rogozińskiego małżonka, koło roku 1580.

Ł.

Łabęcki *herbu Korab.* Okolski o nich pisze, że mają być na Podolu, z których wspomina Piotra rotmistrza, atoli tenże autor, Łabęckich także herbu Łodzia położył, do których podobno tegoż Piotra referuje; gdzie o nim powiada, że był człowiek rycerski, w Węgrzech, Wołoszech, Prusiech i Moskwie, doświadczonego męztwa: zakończył prace wojenne na Podolu, w Barze pogrzebiony. Kazimierz z Łabęcina Łabęcki starosta Kiszyński mąż dla walecznego w rycerskich dziełach serca i odwagi, Wojakiem pospolicie rzeczony. Jako o tem wyraźnie Jana Kazimierza Króla Polskiego dany jemuż na starostwo Kiszyńskie, i na Markusze królewszczyznę w Ukrainie leżącą, dwadzieścia i kilka wsi w sobie zawierającą, świadczy przywilej. Ten z Barbarą Rybińską spłodził córek trzy, i synów dwóch. Najstarsza między tem rodzeństwem Teresa, była za Ostrorogiem starostą Drohowiskim, powtórzyła potem małżeństwo z Rojowskim. Druga córka Helena, była za Sobieskim starostą Mierzwickim, potem powtórnie była za Brzuchowskim strażnikiem polnym. Trzecia córka Konstancya, została zakonnicą S. Benedykta we Lwowie u wszystkich SS. Syn starszy Michał był kanonikiem Krakowskim i Lwowskim, deputat na trybunał koronny 1714. Drugi syn Antoni, Kiszyński i Rohatyński starosta, dziedzic dóbr Stankowa, w województwie Ruskiem pod Stryjem leżących. Ten młodość swoję (z Maryą Sobieską Jana trzeciego Króla Polskiego, pozostałą małżonką) w cudzych przepolerowawszy krajach, ostrość dowcipu swego i wszelką do publicznych funkcyi sposobność, przez delikatność sumienia obrał w prywatnem ukrywać życiu. Wzór i przykład wszelakiej pobożności, jałmużnik na różne zakony i sieroty skrycie hojny. Ojców Franciszkanów konwentu Lwowskiego, oraz ichże kościoła, (gdzie rodziców i dwóch braci jego w młodzieńskim stanie zmarłych, spoczywają ciała) wielki i osobliwy w znacznych legowanych summach, dobrodziej. Niemniej i konwentu Stryjskiego. Miał za sobą Magdalenę Kossakowską kasztelankę Kijowską, z Potockiej podskarbianki nadwornej koronnej zrodzoną; z tej, zostawiwszy syna Szymona, starostę Rohatyńskiego, lat jedenaście mającego; który gdy to piszę, w szkołach naszych Lwowskich dowcip zaczął polerować; sam nakoniec, po wytrzymanych z wielką cierpliwością przez długi czas nieznośnych kamienia bole-

ściach, i różnych chorobach, szczęśliwie na rękach jednego Soc. Jesu kapłana, życia tego dokonał we Lwowie, roku 1738. dnia 27. Października; w kościele ojców Franciszkanów konwentu Lwowskiego, pogrzebiony. Walenty i Jakób żołd wojenny w Ruskich krajach długo prowadząc, tamże osiedli. Walentyna starosty Barskiego syn, Remigian, Moskwę, Szwedów, Tatarów i Kozaków wojował. Jakób zostawił syna Piotra, rotmistrza. Stryjeczni ich bracia, Jakób, Hieronim i Stanisław. Są zda mi się Łabęccy herbu Tarcza, albo Janina. Władysław Łabęcki regent Przemyslki, i syn jego Jerzy, takim się herbem pieczętowali, miecz końcem w lewą tarczy, rękojeścią w prawą, nad nim księżyc nie pełny, rogami do niego, barkiem do góry, obrócony. Jakób miecznik Kijowski 1638. *Constit. fol.* 22.

Łabęcki *herbu Łabędź.* Czy to od herbu swego tak nazwani, jako mówię niżej o Łabęciu stolniku koronnym, czy też od dóbr Łabędzia w województwie Podlaskiem leżących: bo ci którzy się Korabiem Łabęccy pieczętują, piszą się z Łabędzia pod Sieradzem. Z tych temi czasy kwitnie, Stefan Józef, z Łabędzi, Dunin Łabęcki kanonik Kujawski, proboszcz Kolski, deputat na trybunał koronny 1732. rodzony jego Wawrzeniec Władysław. Stryjeczny tych brat Jan miecznik i sędzia grodzki Zydaczewski, sędzia kapturowy Lwowski 1733. Są i Łabętowie, z których Jakób Łabęta w zakonie naszym mąż apostolski na missyi Wołoskiej, w roku potem 1662. missyą podjął aż na granice Tatarskie, kędy pracami i niedostatkiem z sił zrzucony, do Jass się tylko co powrócił, żyć przestał, i zaraz się plebanowi w Kutnie widomie pokazał, którego on tam swoją industryą przedtem był fundował, w chwale świętych Pańskich wstępującym do nieba, *Histor. Provin. Pol.*

W roku 1778. Stanisław Dunin Łabęcki wojski Zydaczewski. — Andrzej w roku 1788. miecznik Latyczewski. — *Krasicki.*

ŁABĘDŹ HERB.

Ma być Łabędź biały, czy srebrny, w polu czerwonem, na hełmie takiż Łabędź. *Paproc. o herb. fol.* 449. i 666. *w Gniazdzie fol.* 806. i 1167. *Okol. tom.* 2. *fol.* 1. *Biel. fol.* 107. Atoli nie wszyscy, jednymże kształtem tego herbu zażywają. A najprzód Piotr Dunin, który pierwszy familią Łabędziów w Polszcze naszej szczepił, tą go formą nosił. Na tarczy litera E, ale na drugi bok obrócona, takim sposobem Ǝ, a z nią obok, i niby sklejona litera K, wyrażały ten charakter ƎK, nad hełmem zaś był Łabędź niby siedzący.

ŁABĘDŹ HERB.

Drudzy Łabędzia tak na tarczy, jako i na hełmie siedzącego noszą, z pyskiem i nogami czarnemi, na hełmie jednak, nóg jego nie widać. Inni tak na tarczy, jako i na hełmie stojącego Łabędzia, z pyskiem i nogami żółtemi stawiają, i to zwyczajniejszy wizerunek tego herbu: przecież i między temi samemi, ta zachodzi różnica, że jedni z nich w prawą tarczy, i głowę, i jego samego, drudzy w lewą, kierują. W księztwie Litewskiem, między familiami, które się Łabędziem pieczętują, więcej się odmiany znajduje: bo najprzód dom Girskich, w błękitnem polu Łabędzia jedną nogą na Abdanku wspartego kładzie, w hełmie także. Dom Kudrewiczów Łabędzia na tarczy nosi zwyczajnego, ale na hełmie trzy pióra strusie. Dom Szemiotów, w polu błękitnem Łabędzia osadza, a w hełmie pół lwa białego. Dom Widejków, pływającego Łabędzia na tarczy, na hełmie trzy pióra strusie. Dom Wojszyków, Łabędzia zwyczajnego na tarczy, a na hełmie miesiąc z gwiazdą. Przydaje *MS. Ks. Kojałowicza*, że jeszcze przed unią Litwy z Koroną, już był wielom familiom Litewskim zwyczajny herb Łabędź.

Co w Polszcze naszej, że dopiero od Piotra Dunina czyli Duńczyka, krzewić się począł, wszyscy się na to pisarze nasi zgadzają, przyniesiony, od niego z Danji, koło roku 1124. za Bolesława Krzywousta monarchy; jeden tylko *Sarnicki lib.* 6. *fol.* 246. jeszcze ich początki do czasów Bolesława Chrobrego referuje, w czem się myli, jako poznasz z tego, co się mówiło pod Duninami. W cudzych jednak krajach, że się tym herbem różne zaszczycały familie, świadczy wielu historyków. A najprzód we Włoszech Cupavo *Dux Ligurum*, którego ojciec zwał się Cygnus. Zkąd *Virgil. Aeneid.* 10. mówi: *Non ego, te Ligurum ductor fortissime bello, transierim Cygne, et paucis comitate Cupavo, cujus*

olorinae surgunt de vertice pennae: bo pod piórami łabędziemi zwykł był chodzić. Annibal także *Paenorum Dux* sławny wojownik i Rzymu postrach; o którym *Silius Italicus* pisze, że się Łabędziem pieczętował. *Cilnius Aretinorum Dux* prawdziwy Łabędź i z herbu i z tarczy rycerskiej, o nim *Angelius Bargaeus lib.* 17. *belli Syriaci. Fert niveum clypeo cygnum, leve corpus ad aethra tollentem, et cantu caeli convexa replentem, Stemma Domus notum, et Majorum insigne suorum.* Hercules nawet ów *Monstrorum domitor*, kilku Łabędziów po powietrzu latających, na swojej tarczy nosił według *Heliodora.* We Włoszech trzy familie kiedyś znaczne, Łabędziem się klejnotowały. Pierwsza, *Familia Populorum* tak nazwana, której przodek miał wynijść z Królów Brytannji, o czem *Varro i Ulysses Aldrovan. tom.* 3. *Ornithol. lib.* 19. Druga, *Familia Cicinellorum*, która tegoż Łabędzia w czerwonem polu za herb używała: świadek *Scipio Mazela de Famil. Neapol.* Trzecia *Familia Bocchiorum*, która herb miała taki, po niebie Łabędź pospołu z Gryfem ciągnie karocę, na której słońce świat objeżdża: jako mówi *Politan. in Ambros. Bistoniis Mars instat equis, tu jungis olores, Phoebe Theraphnoeos.* We Francyi zaś *Familia Cygniorum*, srebrnego Łabędzia w herbie nosi; tymże się szczyci i miasto, Bologna nazwane. *Petra sancta cap.* 58. Valencena miasto w Hannonji, w polu zielonem Łabędzia nosi, które niegdy miasto zwano *Vallis Cignorum;* od Łabędziów, którzy tam na pobliższem jeziorze stadami pływali. *Braun lib.* 3. *Civit. f.* 25. *Riccardus Vassemburgensis, in antiquitatibus Belgicis*, wspomina bardzo dawny *Ordinem Militiae Cygnorum*, tego pierwszym był fundatorem Salucius Brabo, od którego imienia (piszą niektórzy) Brabancya, nazwana. Ten, żeby był główne zawziętości Panów niektórych w tem tam miejscu uśmierzył, tak zajątrzonych na siebie, że z tej okazyi wielu zacnym domom do ostatniej rujny zanosiło się, rycerzów ustanowił; professya ich na tem była zawisła; żeby zawaśnione na siebie serca, do jedności, i zobopólnej miłości pociągali; co w prędce za ich pracą do pożądanego skutku przyszło, i pokój się ojczyznie wrócił; powinna zaś była ta kawalerya, na czarnej sukni, na złotym łancuchu, Łabędzia nosić. *P. Bonani in Equit. f.* 32.

I lubo żaden z naszych historyków początków tego herbu nie zasiągnął; jakbym jednak rozumiał, że od Królów Duńskich swoje początki zabrał, a Piotr Dunin pierwszy w Polszcze tego klejnotu szczep, tak krew swoję, jako i procedencyą od monarchów tego Królestwa. Fundament mam ten, że jeszcze i podziśdzień, między innemi herbami na cztery

części rozłożonemi Królów Duńskich, na trzeciej części widzieć u nich w herbie Łabędzia srebrnego w polu czerwonem, na którego szyi korona złota, właśnie takim kształtem, jakim ja tu opisał, jednę tylko koronę jeżeli wyjmiesz. Nawet okręty Duńskie pode Gdańskiem, z tym herbem nie raz mi się widzieć dostało. To też pewna, że ta familia w Danji jeszcze, najcelniejsze na sobie nosiła honory, o czem historycy. I owszem w kościele Peplińskim, między innemi herbami widzieć taki: Łabędź w koronie na głowie, w prawą tarczy bieży, w pysku trzyma pierścień, w nim dyament, nad hełmem kopia ostrzem do góry prosto wyrychtowana, między dwiema księżycami jak na nowiu nie pełnemi, barkami do siebie obróconemi. Tym się herbem zaszczycał dom Duninów Szpotów, jako widzieć *in MS. o Familiach Pruskich. Paprocki jednak w Gniazdzie cnoty*, tych którzy Łabędzia, z żółtym pyskiem i nogami w herbie zażywają, ztąd początki zasiąga. Tatarzyn prawi zacnego rodu, ale i serca wielkiego, długo w Polskiem wojsku żołd prowadząc, męztwem swojem zasłużywszy sobie imię godnego kawalera, o dziedziczkę obszernej fortuny w domu Duninów konkurrował, rodzice widząc i obyczaje piękne, i respekt u Króla, który sobie cnotą i dzielnością wysłużył, nietylko Pannę mu za żonę dali, ale go też za konsensem królewskim do herbu swego przyjęli; przecięż żeby była niejaka różnica, potomków od niego idących, i prawdziwych Duninów, żółty kolor na pysku i nogach Łabędziowi przywłaszczyli. Inszych domów, które łabędziem się pieczętują, oryginem pod każdego imieniem znajdziesz. Nie kładę tu przodków dawniejszych tego herbu bom o nich obszernie mówił w tomie trzecim pod Duninami. Tylko namieniam, że się niektórzy z nich od herbu swego, Łabędziami zwali. Tak czytam Jana Łabędzia stolnika koronnego u Zygmunta I. koło roku 1526. *in MS. Petricov.*

Herbowni.

Bałaszko,
Bartodziejski,
Berżański,
Blinstrub,
Błaszkowski,
Borkowski,
Brzeziński,
Dowgird,
Dunin,
Girski,
Głuszyński,
Golimunt,
Goławiński,
Gościkowski,
Grodziński,
Hołowczyński Ks.
Horodyjski,
Jagiełłowicz,
Jastrzębski,
Jawgieł,
Jundził,
Karnkowski,
Kamionomojski,
Karwicki,
Kłopocki,
Komorowski,
Koniński,
Kostrzejowski,
Kozic,
Krajewski,

Kudrewicz, Kunczewicz, Kunicki, Lubsieński, Łabędzki, Maciejowicz, Marcinkiewicz, Matuszewicz, Mieczyński, Mingajło, Misopad, Modliszewski, Monsztolt, Mozejko, Niemieksza, Owadowski, Pilecki, Polib, Primus, Prokulbicki, Przystałowski, Przyszowski, Radostowski, Rajecki, Rostocki, Rzuchowski, Siemaszko, Skrzyński, Smoszewski, Suligostowski, Szemet, Szemioth, Szostakowski, Szpot, Szpotański, Talwosz, Tanajewski, Telefus, Trzebicki, Urbanowicz, Wąsowicz, Widejko, Wolski, Wołodkiewicz, Woyszko, Woyszyk, Zawisza, Zborzyński, Żuchowski.

Poźniejsi Heraldycy jako to *Kuropatnicki, Małachowski, Wielądek* i inni następujące familie do herbu tego przydają:

Balbas, Brzezicki, Dejdygoltt, Ginejd, Karnikowski, Kąsinowski, Markiewicz, Matusewicz, Matyszewicz, Miciński, Radoński, Slepść Dunin, Zbarzyński.

Łabuński *herbu Zagłoba.* Mikołaj Łabuński biskup Kamieniecki, umarł 1467. jakom dowodził z autorów w pierwszym tomie.

Michał Łabuński 1700. roku z powiatu Wilkomierskiego, podpisał się na zjezdzie obywateli W. Ks. Lit. pod *Olkinikami.* Rajmund Łabuński stolnik Inflantski 1792. roku. — *Wielądek.*

Łącki *herbu Brodzic,* tylko sam Paprocki pisze, że Franciszek Łącki urodzony z Młodziejowskiej, siostry podskarbiego koron. był tego herbu.

Łącki *herbu Jelita*, piszą się z Nadola. Franciszek najprzód archidyakon Pomorski 1589. a potem biskup Margaritański, suffragan Kujawski 1614. dowcip jego i wymowę sławi, *Cichocki in Alloqu. Osecen. lib.* 3. *cap.* 14. w Rzymie *juris prudencii* słuchał, zkąd Rozrażewskiemu biskupowi przypadł był do serca. Brat jego Krzysztof kanonik Sendomierski. Konstantyn z Nadola, dziedzic na Łopatówce Łącki, Wojciech, Hieronim, Remigian, 1648. w Sendomierskiem. Remigian sędzia ziemski Tczewski, miał za sobą Gertrudę córkę Marcina Powalskiego Lewalta sędziego Mirachowskiego, *P. Konradzki, Arae Olivenses*, była to wdowa po Wojciechu Gissie starościcu Borzechowskim, z którą spłodził, Felixa przeora Oliwskiego, Jędrzeja kanclerza Gnie-

znieńskiego i prezydenta trybunału koronnego, Piotra pułkownika, ten z Czaplicowną *sterilis*, Floryana, tego syn z Rudnickiej Józef, miał za sobą Małachowską. Mikołaj z Nadola Łącki podstarości grodzki Chęciński, żonie swojej Alexandrze z Kotulina Grodzickiej herbu Gryf, córce Jędrzeja Grodzickiego, nadgrobek marmurowy wystawił w Radomsku, 1637. r. kędy syna wspominają z niej Alexandra. N. Łącka Adryana Kitnowskiego sędziego Malborskiego małżonka. Krzysztof z Nadola miał za sobą Katarzynę Kozierowską. Maryanna Łącka Piotra Łączyńskiego herbu Nałęcz małżonka.

Łącki *herbu Korzbog*. Są w Wielkiej-Polszcze. Z tych Stefan Łącki chorąży Poznański, żona jego Zofia z Wierzbna. *Acta Castren. Vielun.* 1671. Jan starosta Nakielski tym się herbem zaszczycał, jakom widział na jego pieczęci; kwitnął 1630. i 1650. syn jego także Jan najprzód podkomorzy Wschowski, umarł kasztelanem Kaliskim, wyraźnie się podpisał na elekcyą Jana III. Jan Korzbog Łącki, fundował OO. Reformatów w Szamotułach pod tytułem S. Krzyża w roku 1676. złączył się był dożywotnie z Ludowiką córką Stanisława z Sztembergu Kostki, starosty Lipieńskiego; która ostatnia z domu Kostków, życie to śmiertelne zakończyła w roku 1681. wniosła w ten dom obszerne dobra Szamotuły i Wronki, z tej spłodził dwie córki, z których jedna dostała się w małżeństwo Jakóbowi Szczawińskiemu wojewodzicowi Inowrocławskiemu, a po nim, Działyńskiemu Janowi wojewodzie Pomorskiemu; druga Panieńskie sobie życie obrała pod regułą S. Dominika: i synów trzech, Jana, Alexandra, i Władysława. Z tych Jan dziedzic na Szamotułach, miał za sobą Teresę Antoninę Dąbską wojewodzankę Brzeską Kujawską, którą utracił 1700. miał i drugą Katarzynę Mycielską stolnikownę Poznańską. Alexander, łowczym był Kaliskim, umarł 1723. r. *Duryew. Niezeszła pamięć fol.* 91. *Szczaniecki*, *Kazanie Godziemba*. N. miał za sobą Zofią Szołdrską cześnikownę Kaliską. Drugi Elżbietę Grudzińską. Jan z Poradowskiej urodzony, temu Katarzyna z Dobięcina Dobiecka, powiła córkę, z Cypryanem Kręskim starostą Stawiszyńskim zmówioną. Barbara Macieja Kierskiego żona. N. Łącka siostra rodzona kasztelana Kaliskiego, była za Pawłem Morawskim starostą Gniewkowskim i chorążym Inowrocławskim.

Łącki *herbu Lis*, w Sieradzkiem województwie. Maciej Łącki archidyakon Gnieznieński, scholastyk Kujawski, dziekan Łowicki, kanonik Krakowski, u kilku arcybiskupów Gnieznieńskich kanclerz, dla biegłości w prawie u wszystkich wielkiej estymacyi; żyć przestał 1557. nadgrobek jego wy-

pisał z Krakowskiego kościoła, *Starowol. in Monum.* ale mu tam herb Prus 1*mo* przydano. Sebastyan Łącki kanonik Poznański, oraz i Kaliski, w tejże kollegiacie nowe stalum, albo ławki dla kanoników wystawił, z herbami, ojcowskim Lis, macierzyńskim Ostoja: wspomina go *Starowolski in Monum. fol.* 548. żył 1601. w Poznańskiej zaś katedrze kaplicę pewną restaurował, ołtarzem ozdobił, w prowenta roczne opatrzył. Eliasz Łącki oberszterleitnant pod gwardyą Jana Kazimierza, pod Chocimem mężnie stawał. Joachim porucznik Władysława Myszkowskiego wojewody Krakowskiego w potyczce z Węgrami pod Potyliczami, i kilku ich braci, w różnych bataliach krew z życiem oraz dla ojczyzny wylali, jako wspomina *Konstytut. An.* 1662. *fol.* 29. która, bratu ich Piotrowi, mężowi także rycerskiemu, dobra Plaskowice, Turowice, i Rudziska w ziemi Opoczyńskiej, w nadgrodę tak jego, jako i braci jego zasług, na piętnaście lat puściła. Łącka Remigiana Borowskiego herbu Abdank, Maryanna Tomasza Bogusławskiego herbu Prus, małżonki. Wojciech w województwie Wołyńskiem 1632. Jan z Koszyc Łącki. Adam w Łękach Łącki, miał za sobą Kozierowską.

Adam Łącki (ale niewiadomo jakiego herbu) w r. 1781. kasztelan Sendomierski. — *Krasicki.*

Łącki *herbu Pierzchała.* Do tych referują nasi pisarze Mikołaja Łąckiego kasztelana Kamieńskiego 1563. *Constitut. fol.* 66. z synów jego Kasper posłem wysłany do mistrza Krzyżackiego w Inflanciech, w sprawie Wilhelma arcybiskupa Ryskiego, przeciwko prawu narodów, tamże od Krzyżaków zabity. *Biel. fol.* 606. *Gornicki*, *Paproc.* Drugi syn N. mąż uczony. Trzeci z Sempelborskiej urodzony. Mikołaj z Chraplewa chorąży Poznański, człowiek godny, posłował na sejm 1587. *Constit. fol.* 440. kwitnął jeszcze 1617. córka jego Elżbieta dostała się w małżeństwo Marcyanowi Chełmskiemu chorążemu Krakowskiemu, luboć z nim potomstwa nie zostawiła. Franciszek i Paweł w Łęczyckiem roku 1674. Alexander 1697.

Łącki *herbu Prus* 1*mo*, tak piszą o nich nasi pisarze.

Łączkowski. N. Łączkowski miał za sobą Annę Kobielską, Kasper, ale Łaskowski go napisano, Annę Kowalską 1550. Są i temi czasy Łączkowscy w Poznańskiem.

W roku 1788. Antoni Łączkowski podstoli Halicki. — *Krasicki.*

Łączyński *herbu Nałęcz.* Dom pod tem imieniem w Polszcze starodawny i zasłużony, osobliwie z rycerskich dzieł wsławiony. Paprocki i Okolski o nich zamilczeli. Zaś *Baranowski in MS.* herb im Grabie, lecz omylnie przypisuje. Ja zaś widziałem w Krakowie, herb 1. Kościesza,

2. Nałęcz, a dopiero 4. Grabie (trzeciego dla dawności rozeznać niemogłem) na kamienicy w zamku, reparowanej od Jana Łączyńskiego, natenczas burgrabiego Krakowskiego. To prawda że w księztwie Mazowieckiem, ich gniazdo, i z dawna Kościeszą się klejnotowali; że zaś teraz Nałęczem związanym na tarczy w polu czerwonem, w hełmie zaś z korony wychodzącym Pawim ogonem, między jeleniemi rogami, zaszczycają się, rozumiem że nie insza przyczyna, tylko ta, którą daje Jan Tański instygator koronny, z tym domem skolligowany, *in MS.* Samuel Łączyński kawaler młody, będąc dworzaninem Zygmunta I. Króla Polskiego, i w osobliwszych u niego respektach; podczas wesela tegoż monarchy, z jednym kawalerem Szwedzkim, szydzącym z Polskiego tańcu, zwaśniwszy się, nagle wyzwał go na pojedynek, w którym wprawdzie raniony był od Szweda w głowę, acz nie szkodliwie, ale tym razem zajuszony Samuel, tak żwawie natarł na Szweda, iż jednem cięciem, głowę mu od szyi odciął. Z czego, gdy między kawalerami, na pokojach królewskich, wszczynał się jakiś sekretny rozruch, a Król to postrzegł, chcąc się dowiedzieć, coby się takiego stało, co prędzej kazał sobie przywołać Łączyńskiego, aby był przez niego doszedł wszystkiego; ten w tej okoliczności, zmięszany, zapomniawszy o ranie, z której znacznie krew na twarz spływała, co prędzej pobiegł do Pana, co z zadziwieniem postrzegłszy Król, i domyśliwszy się przyczyny rozruchu między kawalerami, o nic go dalej na ten czas nie pytając, prędko dał mu chustkę białą, którą się na ten czas z potu ocierał, aby nią krew z rany płynącą otarł, czyli ranę zawiązał. Ten tedy Samuel Łączyński, na znak wieczny, tej ku sobie Pańskiej łaski, miasto Kościeszy, Nałęczu białego, za herb, zażywać począł. I przydaje tenże *MS. Tańskiego*, że descendentes od tego Samuela, i inni Nałęczem pieczętować się zwykli. Przecież niektórzy z nich, przodków swoich klejnotu Kościesza, pryncypalnie zażywali, tak jakom ja widział w Krakowie. Zkąd poznać, że tak dawni Kościeszowie, jako i potem Nałęczowie Łączyńscy, jednego są domu; dodaje tenże *Tański in MS.* iż onże sam, miał za sobą Joannę Łączyńską, której ojciec Maxymilian, na jednejże tarczy, Kościeszą i Nałęcz za herb nosił. Piszą się zaś z dawna i pisali, z Nowego Łączyna, w ziemi Ciechanowskiej, jako świadczą dawne ich tranzakcye w różnych województwach, po różnych grodach, a szczególniej pokazuje *Genelogica Deductio Generosi Joannis Francisci Łączyński, de armis Nałęcz, a nova Łączyno, in Terra Ciechanoviensi*, o którym z osobna niżej mówić będę. Ja tu pierwszego kładę, już wspomnio-

nego Jana Łączyńskiego, burgrabiego a potem pisarza grodzkiego Krakowskiego i ziemskiego Przemysłkiego. Ten będąc wysokiej nauki, do rady w najtrudniejszych rzeczach, gruntowny, i w prawie ojczystem doskonale biegły, nie tylko u Królów, ale i u całej ojczyzny osobliwe miał poważenie. Zażywała go ojczyzna na różne publiczne funkcye, osobliwie posłem na sejmy walne, a monarchowie Polscy, do swoich sądów; wspominają go Konstytucye najprzód 1587. *fol.* 409. pod tytułem: *Konfederacya województwa Krakowskiego*, którą on podpisał z tytułem pisarza grodzkiego Krakowskiego, i znowu 1589. *Constit. fol.* 816. gdzie go ojczyzna deputowała do korrektury praw koronnych. Napisał tenże Jan: *Compendium Judiciorum Regiorum, seu Curiae* 1594. ale do druku niepodał. Zostawił według *Baranow.* z Anny Łyczkowny, jedynaka syna Kaspra, ale ten młodo umarł, i córkę Zuzannę, Jerzego Obalkowskiego małżonkę. Brat jego rodzony zostawił syna Stanisława, jako pisze tenże *Baranow.* Prócz którego, słynął Stanisław Łączyński z Wołyniec 1632. Jan Franciszek łowczy Rożański 1674. Kwitnął tegoż wieku, Franciszek podstoli Latyczewski, z sejmu 1683. komissarz do granic między księztwem Pruskiem a województwy Mazowieckiem i Podlaskiem. *Constit. f.* 12. Takbym rozumiał iż ci, bracia sobie byli rodzeni; jeżeli zaś jakie potomstwo zostawili, doczytać się niemogłem.

Jan Franciszek Łączyński z Nowego Łączyna, stolnik Gostyński, o którego genealogicznej dedukcyi namieniłem wyżej, brat stryjeczny Jana pisarza ziemskiego Przemysłkiego a grodzkiego Krakowskiego, mąż umysłu i serca wspaniałego, rotmistrzem całe życie swoje na usługach ojczyzny, w wojsku Polskiem trawił; ten złączył się był dożywotnie z Cecylią Tańską, Jana Tańskiego instygatora koronnego córką herbu Nałęcz, z której dwóch mu przyznaje synów, *MS. tegoż Jana Tańskiego.* Wincentego dziedzica Nowego Łączyna, którego syn Wojciech z Jadwigi Pokrzywnickiej, dwie tylko zostawił córki, Jadwigę Waleryanowi Bukowskiemu, i Konstancyą Wojciechowi Rudzińskiemu, zaślubione, które się potem dzieliły dobrami dziedzicznemi po ojcu r. 1569. *Acta Castren. Ciechan.* Bogusława wojskiego Warszawskiego, tego zaś syn Ludwik, z Anny Obrembskiej, odumarł syna swego w dzieciństwie zostawionego, Piotra, potem podczaszego Rożańskiego; który na Rusi i Ukrainie, wielkie sobie imię zasłużył przez rycerskie dzieła, gdzie się ożeniwszy, i dóbr dziedzicznych w województwie Ruskiem i Kijowskiem nabywszy osiadł. Temu *Geneal. Deduc.* przyznaje syna Hieronima Stanisława albo Mikołaja Hieronima Stanisława (bo

mu własne jegoż tranzakcye raz dają pierwsze imię Hieronima Stanisława, drugi raz Mikołaja Hieronima Stanisława, *Acta Castren. Kijovien.* 1550. *et* 1556.) był ten Mikołaj Hieronim, czyli Hieronim Mikołaj, chorążym Kijowskim i generalnym protektorem i komissarzem skarbu koronnego w prowincyi Ruskiej; wsławił się był, i w wielką wbił akceptacyą w ojczyznie, z osobliwszego męztwa i odwagi, w różnych okazyach, przeciwko nieprzyjaciołom ojczyzny, a osobliwie przeciwko Szwedom pod Kircholmem z hetmanem Chodkiewiczem, gdzie gdy konia pod nim zabito, pieszo nieprzyjacielski impet wytrzymywał, aż posiłki hetmanowi przybyły; z któremi, gdy i jemu poddano konia, tak żwawo, z ranami i postrzałami, których w sobie na ten czas nie postrzegł, na nieprzyjaciela nacierał, póki, z uciekającego na jednę i drugą milę, zwycięzcą nie stanął. Żył zaś w dożywotnim związku z Maryanną Gadomską herbu Rola, której czyniąc reformacyą; zapisał sześćset kóp Litewskich pieniędzy, w każdą kopę po 60 groszy Litewskich, a w grosz, po 6 bielic pieniędzy, rachując, względem wiana, a drugą takąż summę, sześćset kóp Litewskich, i liczby wzwyż mianowanej, względem przywianku. *Acta Castren. Kijovien.* 1611. Mąż ten był wieku doskonałego i lat pełen, bo żył coś nad lat 90. Zostawił zaś synów czterech. *Genealogica Deductio Joannis Franc. Łączyński.*

Pierwszy z nich, Zygmunt Łączyński skarbnik Sendomierski, a potem stolnik Krakowski. Jego zaś syn, Kasper cześnik Krakowski (jakom go czytał z tym tytułem w liscie siostry ojca jego, zakonnicy S. Franciszka w Krakowie u S. Jędrzeja, danym do Macieja Łączyńskiego pułkownika w wojsku Polskiem). Ten Kasper, całe życie swoje trawiąc w służbie wojennej, zasłużył sobie, na imię głównego kawalera w dziełach rycerskich, zastawiając zawsze własnemi piersiami, w jawnych i gwałtownych niebezpieczeństwach, całość ojczyzny, osobliwie pod Muntwami, gdzie zsiadłszy z konia, na pierwszy ogień, pieszo przywodził ludzi przeciwko nieprzyjacielowi, którego w natarczywości, tem najbardziej zmięszał, że ręką własną, kilku przywódzców jego, trupem położył. Zaślubił sobie w dożywotnią przyjaźń Barbarę Werecką, Macieja Wereckiego podwojewodzego Krakowskiego córkę, która mu powiła córki dwie, Zofią i Reginę: synów zaś siedmiu, z których: 1. Marcin, młodzianem życie i krew za ojczyznę wylał. 2. Stanisław. 3. Maciej. 4. z Felicyanną Kielanowską *sterilis.* 5. Szczesny albo Felix, którego córki: Dorota Malinowskiemu, Anna zaś Turskiemu, dostały się w małżeństwo. 6. Wojciech, jego zaś

synowie dwaj, Adam i Wojciech. 7. Piotr wojski Sendomierski, mąż także rycerski, Turkom, Tatarom, i rebellizującym Kozakom na Ukrainie straszny z męztwa i nieporównanej odwagi. Z Maryanny Łąckiej herbu Jelita, zostawił trzech synów, Jana podobno bezdzietnego; Kazimierza, który z Magdaleny Radwanowny spłodził córkę Annę, a synów dwóch, Jana *sterilem* i Jędrzeja, jeszcze temi czasy żyjącego. Trzeci syn Piotra z Łąckiej, Wojciech, mąż w żadnych okazyach nieustraszonego serca, wszedł w kontrakty małżeńskie z Justyną Roszkowską. Ta mu urodziła, córkę Annę, która w panieństwie umarła, synów zaś trzech, Jakóba i Walentego *steriles:* Antoniego, skarbnika Radomskiego, który najprzód w szkołach, a potem przy Pańskich dworach przepolerowawszy dowcip, wstępując w ślady antenatów swoich, służy temi czasy w wojsku pod pancerną chorągwią, z książęciem Kazimierzem Czartoryskim kasztelanem Wileńskim. Po śmierci Augusta II. podczas interregnum, tyle, lubo w młodych latach doskonałego rozsądku, i w radach roztropności, w nim upatrzywszy województwo Sendomierskie, najprzód destynowało go sędzią kapturowym 1733. a potem tegoż roku pod Warszawą *in Campo Electorali* zgromadzone, posłem od siebie deputowało; a dalej podczas scyssyi i zamięszania w ojczyznie, marszałkowi swemu konsyliarzem przydało; ten jeszcze dotąd młodzianem żyje.

Drugi syn Hieronima chorążego Kijowskiego, zda mi się Piotr, podczaszy ziemi Lwowskiej, krótko żyjąc, zostawił w dzieciństwie syna Mikołaja z Skniłowskiej spłodzonego, w opiece Mikołaja Skniłowskiego dziedzica Skniłowa, jako naturalnego opiekuna; tranzakcye bowiem ratione dóbr dziedzicznych Kutkorza w ziemi Lwowskiej, tego Skniłowskiego *naturalem tutorem et avunculum* temu Mikołajowi Łączyńskiemu przypisują około roku 1585. Był ten Mikołaj Łączyński pisarzem skarbu koronnego; którego syn, Andrzej, wojownik i kawaler zawołany, w różnych, osobliwie przeciwko Moskwie i Szwedom, okazyach zalecony; złączył się był dożywotnie z Narajowską, z której jeden za wielu, syn

Józef, najprzód w naukach przepolerowany, zaraz z młodu, do służby wojennej w cudzoziemskiem autoramencie, w regimencie królewskim infanteryi, aplikował się; gdzie dla pięknych cnót kawalerskich, wkrótce został pułkownikiem w tymże regimencie. Doznawszy zaś wierności jego i męztwa, Władysław IV. Król Polski, oddał mu do obrony fortecę albo zamek Kudakowski, której fortecy, prawie cudownie, bo z podziwieniem wojska całego, obronił, które za rzecz niepodobną miało, aby nieprzyjaciela gwałtowne szturmy wy-

trzymać mogła; którego on przez częste, z oczywistym azardem życia własnego, wycieczki, szczęśliwie gromiąc, nie tylko do odstąpienia od tej fortecy, ale i do sromotnej przymusił ucieczki; a potem go w otwartem polu, zawsze zwycięzca ścigał, i zamkniętego w różnych fortelach, lub okopanego, i w miejscach, według opinji ludzkiej, nie dobytych, odważnie nachodził, dobywał mężnie, zwyciężał skutecznie, i do powinnego poddaństwa i wierności Królowi i ojczyznie zawsze przymuszał. W pewnej jednak krwawej okazyi przeciwko tym rebellizującym Kozakom, a na to szczególnie czuwającym, aby go żywcem pojmali, nie pierwej wpadł w ręce, aż mu ręke prawie przez śmiertelną ranę zadaną, do bronienia się, odjęli, którą wprzód kilkudziesiąt trupem na placu położył, którego w ten czas pojmawszy, jakby największem ucieszeni zwycięztwem, bić się przestali. Mając go zaś w ręku swoich, nie którzy z nich, na najmniejsze żyłki pruć, i ciało jego na cząstki rozsiekać chcieli; przecież gruby i okrutny naród, tyle miał względu na tak wielkiego kawalera, że mu taką śmiercią, już bezbronnemu, życia odbierać nie dopuścił, ale owszem, opatrzywszy prawie śmiertelną w ręce ranę, niby z ludzkości, przy życiu utrzymał, z zawziętości jednak w niedyskretnej i grubiańskiej, z instynktu nieprzyjaznej Moskwy, trzymał niewoli, ani go na rekwizycye hetmańskie i królewskie, i za znaczne summy, lub w zamian za swoich, w niewoli u naszych będących oddać niechciał. Z tej jednak niewoli za opatrznością Boską uszedłszy szczęśliwie, nie do dóbr własnych, od nieprzyjaciela do szczętu zrujnowanych, ale do obozu, z wielką radością całego wojska, powrócił. Wkrótce potem nowe zaczął utarczki z Tatarami, wszędzie ich gromiąc, i plon zabrany odbierając, z czego takim był straszny, że pewną tam sobie ominowali zgubę, gdzie się z nim, przymuszeni od niego, potykać musieli, mniemając o nim (wyuczeni od swoich na ten czas pobratymów Kozaków) że ten niezwyciężony przeciwko nim wojownik, nad kondycyą ludzką, żadnej śmiertelności nie podlega; dla czego o to się tylko pilnie starali, aby tego nieśmiertelnego kawalera, w ręce swoje dostać mogli, a potem (jak grubo pogańska dytkowała perswazya) kroplami krwi, i cząstkami ciała jego dzielić się, rozumiejąc, że przez to, jego serca, męztwa, i jego w wojowaniu szczęścia, nabyć mieli. Tych z chwałą narodu Polskiego poskromiwszy, znowu na nowo z Moskwą, i z innemi na zgubę ojczyzny sprzysiężonemi nieprzyjacielami wojować musiał; którym ztąd najwięcej serce upadało, jak się dowiedzieli, że z tym potykać się będą musieli, który przedtem zawsze zwycięzcą nad niemi

górował, a nie dawno od ich Kozaków nie dyskretnie traktowany niewolnik. Jakoż, i na ten czas szczęśliwie ich płaszał i zwyciężał z chwałą Polskiego narodu. W jednej przecież z niemi okazyi, wielkością i liczbą nieporównaną sił nieprzyjacielskich zaskoczony, powtórnie w grubą dostał się niewolą (i tu już Król i całe wojsko o życiu jego zdesperowało) z tej jednak znowu w kilka lat szczęśliwie wyszedłszy, do dóbr swoich dziedzicznych Kutkorza, wprawdzie nie uznany przyszedł, w których, nie dyskretnie z poddaństwem jego, postępujące dwie czyli trzy chorągwie Polskie zastawszy, litując się nad oppressyą poddaństwa swego, oznajmiwszy się im, jednym kijem, przy którym z niewoli uchodził, a więcej sławą i powagą imienia swego w wojsku i ojczyznie głośnego, wygnał i wypędził oppressorów. Te jego dla ojczyzny przysługi i heroiczne odwagi, z oczywistym azardem życia i fortuny, tak długo i statecznie podejmowane, rekompensując Jan Kazimierz Król Polski, pominąwszy wszystkich innych godnych konkurrentów, uczynił go najprzód generałem majorem infanteryi 1665. jako świadczy list albo przywilej od tego Króla jemu dany, z pochwałą zasług jego, w te słowa: *Probata nobis tot in occasionibus bellicis Generosi Josephi Łączyński, Peditatus Nostri Germanici, Colonelli, virtus et fortitudo, gratiam favoremque Nostrum Regium suo sibi jure deposcit. Is enim ubi primum in fortalitio Kudakoviensi, sub auspiciis et signis Serenissimi olim D. M. Vladislai IV. Fratris et Praedecessoris Nostri, artis et virtutis suae militaris jecit fundamenta, ibi plane ostendit, nihil esse in orbe adeo inaccessum, quod fortibus Viris invisa etiam fortuna, non aperuisset natura. Ex eo namque tempore, hostem non aggredi tantum et circumvenire, sed ferire, et vincere edoctus, adeo fortiter et strenue contra rebelles semper egit Cosacos, ut obstinatas illorum cervices vincere jam secta manu, et ad debitum Nobis obsequium flectere non desiisset. Quodsi vero feris natura Tartaris per suam barbariem, virtutem etiam in hoste laudare liceret, certe invictum animi ipsius robur experti, totiesque strenue dimicantem conspicati, mortalitatis lege exemptum crederent. Cum faedifrago iterum Moscho, aliisque in Patriam Nostram conjuratis hostibus, nullam experiendi intermisit occasionem, qua cum summa vitae suae per diram alius captivitatem, alioque bellorum incommoda attritae, nec non maximo fortunarum suarum dispendio, de Nobis, totaque Republica optime mereri non contenderet. Cupientes itaque ne hoc promptum, et hucusqe indefesso animo continuatum studium, atque in re Militari singularis virtus, de-*

bilo privetur honore etc. Ipsi Generalem Militiae Nostrae pedestris Praefecturam etc. damus et conferimus hisce Literis Nostris etc. Potem zaś, w tymże roku, w rekompensę krwawych zasług, i wielkich szkód w dobrach jego dziedzicznych od nieprzyjaciela poczynionych, tenże Król, nadał mu pewne królewszczyzny, nawet i od starostwa Buskiego oderwane przez osobliwy przywilej, a wkrótce i starostwo Buskie konferował, w obozie pod Łęczycą 15. Października tegoż samego roku, nie bez nowych pochwał w liscie swoim królewskim na toż starostwo, temi słowy: *Cum vero Generosi Josephi Łączyński, Generalis Infanteriae Nostrae Majoris, ex semper quibusvis expeditionibus bellicis, fides in Nos, et Rempublicam enituit, ut nullis eam contaminaret confoederationibus, et in aggrediendis periculis magnanimitas, ut caeteris omnibus Commilitonibus suis, incitamento, et exemplo, ad praeclare agendum esset, ea denique in perferendis belli laboribus, et Castrorum incommodis, patientia, ut indefessum ipsius benemerendi studium ubique eluceret: huic igitur ipsi Generoso Josepho Łączyński etc. Vacantem Capitaneatum Buscensem in Palatinatu Belzensi situm, dandum et conferendum esse duximus, uti quidem damus, et conferimus praesentibus Literis nostris etc.* Nie tylko zaś piersiami własnemi zasłaniał ojczyznę, ale i radą wspierał, to na walnych radach, to na sejmach, na które nieraz od wojska całego, to od województw Ruskich, posłował. Po śmierci zaś Michała I. na sejmie *Electionis*, z województwem Ruskiem, podpisał elekcyą Jana III. Króla Polskiego, z tym tytułem: Józef Łączyński starosta Buski, generał major, jako wspominają *Konstytucye* 1674. Prócz już wspomnionych dzieł jego kawalerskich, doznała jeszcze ojczyzna męztwa jego przeciwko Turkom, tak za Michała I. Króla, jako i za Jana III. osobliwie pod Chocimem, gdzie z niemi częste, a zawsze z awantażem, potyczki miewał. Gdy zaś Turecki obóz, nasi luzując się często, napadali, a z ordynansu królewskiego, jemu attakować go przyszło, tak szczęśliwie na obóz Turecki nacierał, że pierwszy, wały i okopy przed nim rzucone, spędziwszy Turków, opanował, i z nich potężnie ich gromił. Niemogąc jednak długo wytrzymywać całego wojska Tureckiego, posłał co prędzej prosić o sukkurs Króla, i hetmana. O czem gdy Królowi słuchającemu mszy Ś. pod namiotem, dano znać, że generał Łączyński wały Turkom odebrawszy, w strasznym zostaje ogniu, i o sukkurs prosi, Król, dufając męztwu i dzielności jego, położywszy wszelką swoję nadzieję w Bogu, nie pierwej mu posłał posiłki, aż dosłuchał mszy świętej po której

przesławszy, mu przed sobą sukkurs, sam się za nim z całem wojskiem ruszył, gdzie na ten czas znaczną klęską porażony nieprzyjaciel, z resztą sromotnie uchodzić musiał, i tak ten nieporównanego męztwa kawaler, pierwszy znacznie dopomógł i otworzył pole do sławnego zwycięztwa Janowi III. *Kwiatkiewicz S. J. w Paneg. Janowi III. po tej Wiktoryi przypisanym.* Ztąd w wielkim był położony respekcie u tego monarchy, który nieraz go udarował bytnością swoją królewską, w dobrach jego dziedzicznych Kutkorzu. Ofiarowanej sobie od niego, najprzód kasztelanji Lwowskiej, a potem województwa Bełzkiego, akceptować niechciał, woląc raczej resztę życia starganego, na usługach ojczyzny, w wojsku trawić. Żył ten przezacny kawaler w dożywotnim związku z Laskownicką, Abrahama Laskownickiego, z Katarzyny Szłomskiej spłodzoną córką jedynaczką. Pełny zaś lat, sławy, i zasług, dokończył życia w Bieńkowej wiszni dobrach swoich dziedzicznych, pochowany w Rudkach. Jego syn tylko jeden

Andrzej Łączyński podkomorzy Nowogrodzki, pierwej w regimencie ojcowskim pułkownik, i znacznych jego zwycięzkich akcyi, nierozdzielny uczestnik, w okazyach przeciwko Turkom. Po śmierci zaś ojca swego, z pod autoramentu cudzoziemskiego, przeszedł usarzem pod chorągiew królewską Jana III. Człowiek wszystkim miły, dla pięknych obyczajów, i wspaniałych przymiotów, które w nim upatrzywszy, wielki statysta, mowca, i senator, Andrzej Maxymilian z Pleszowic Fredro, wojewoda i generał Podolski, tego był o nim zawsze zdania, że najpierwsze krzesła w senacie, ubiegać by się o niego powinny. Łagodnością zaś wymowy, i osobliwszą ludzkością swoją, u wszystkich sobie wielką zjednał estymacyą, z sprawiedliwości w trybunałach koronnych, powagę na sejmach, z zdrowej rady, imię wielkiego statysty. Złączył się był dożywotnią przyjaźnią z Teresą Antoniną Fredrowną wojewodzanką Podolską, córką Andrzeja Maxymiliana wojewody Podolskiego, z Katarzyny Giedzińskiej herbu Prawdzic, zrodzoną. Z której miał córki dwie, Katarzynę, Michałowi Chłopickiemu, kasztelanowi Czerniechowskiemu zaślubioną, która mu tylko jednę urodziła córkę, i Ludowikę, która najprzód z Makowieckim, starostą Byszewskim, a potem z Cetnerem, starostą Tymbarskim żyła bezpotomnie. Synów zaś czterech, w młodych latach na opiece wuja ich rodzonego, Jerzego Bogusława Fredra kasztelana Lwowskiego, zostawił. Z których Józef, i Tomasz młodo poumierali, Michał zaś młodzianem żyć przestał, pochowany w Rudkach.

Czwarty syn podkomorzego Nowogrodzkiego z Fredrowny, Jerzy Antoni Łączyński, najprzód skarbnik Przemyski,

a potem chorąży Żydaczewski za czasów Augusta II. Za panowania zaś Augusta III. podstarości i sędzia grodzki Lwowski, i wkrótce chorąży ziemi Lwowskiej, który honor, z podpisanym ręką królewską przywilejem w Wschowie, podczas *Senatus Consilium*, z łaskawości Pańskiej; *propter perspecta merita, eximiasque animi dotes et qualitates* (jako brzmi list królewski) w dom mu jego był posłany 1737. Zaś r. 1738. Podkomorzy Lwowski, na którą godność, w Warszawie pod czas sejmu walnego, z ręku swoich Pańskich, *cum distinctione* oddał mu do rąk tenże August III. przywilej, z tem zaleceniem cnót jego: *Nos Generosi Georgii Łączyński, Vexilliferi Terrae Leopolien. optime de Nobis et Republica meriti tam in negotiis Reipublicae tractandis spectatam fidem, ac in rebus gerendis, dexteritatem, industriamque singularem, tum vero, quod maxime ad rectam hujus muneris administrationem requiritur, juris Patrii, Legumque publicarum apprime, commendatam habentes; munus praefatum Succamerariatus Terrae Leopoliensis etc. illi et non alteri conferendum esse duximus, prout quidem conferimus praesentibus Literis nostris etc.* Ten do tego honoru temi szedł stopniami: najprzód w szkołach naszych, sposobny do wszystkich nauk, przepolerowawszy dowcip, młode lata w doskonałego męża hartował siły, w wojsku koronnem, przez znoszenie cierpliwe, z miłości ku ojczyznie, w różnych okazyach i przygodach, niewczasów i trudów, gdzie zawsze piękne pokazując serce, krwi własnej za ojczyznę lać nie wzdrygał się. Potem za generalnej konfederacyi Leduchowskiego, przy prawach ojczystych i wolności, i przy dostojeństwie Augusta II. stojącej, nie tylko był generalnemu marszałkowi konsyliarzem przydany, ale też całego generału województwa Ruskiego skonfederowanego, przez lat półtrzecia marszałkiem; przez który czas, za jego dyrekcyi i laski, czternaście sejmików, w temże województwie *pro bono publico* konsultując, koniec swój i pożądany skutek wzięły. Na tej będąc funkcyi, znacznego dla ojczyzny kosztu, z własnej nie żałował szkatuły. Za które przysługi, i wierność w niczem nieposzlakowaną ku ojczyznie, prócz pewnej summy, zapisało mu nieśmiertelną wdzięczność i dzięki toż województwo, przez *Laudum* swoje. Posłował od tegoż województwa to na sejmy walne, to do Królów, Polskiego Augusta II. Szwedzkiego Karola XII. w Polszcze na ten czas będącego, to do prymasów i hetmanów. Deputowała go ojczyzna po kilkakroć komissarzem na trybunał Radomski, i teraz świeżo 1737. i 1738. Zaś na komissyą Warszawską, z sejmu pacificationis za Augusta III. naznaczoną, in ordine do aukcyi

wojska i ułożenia płacy regularnej wojsku, komissarzem był od województwa Ruskiego 1738. którą pracowicie w Warszawie zakończywszy, od tejże komissyi, i prymasa Potockiego tej komissyi prezydującego, posłem z Małopolskiej prowincyi uproszony, *cum resultato*, do izby poselskiej. Lubo zaś dla dobra pospolitego, choć *cum dispendio* fortun swoich i zdrowia z tak różnych publicznych funkcyi, nigdy się nie wymawiał, deputacyi jednak na trybunał koronny, dotąd akceptować nie chciał; był jednak podczas *interregnum*, po śmierci Augusta II. sędzią kapturowym Lwowskim 1733. na których nieraz przy nim marszałkowska laska. Gdy zaś po kilkuletnich exkuzach, na usilną ks. prymasa Potockiego, i książęcia Wiśniowieckiego Janusza kasztelana Krakowskiego powtórzoną nie raz rekwizycyą i obligacyą, przyjął na się funkcyą podstarościego i sędziego Lwowskiego, nie folgując zdrowiu swemu, i w głęboką noc, interesom pacyentów dogadzając, na sądach dosiadał, i samej w sentencyach upatrując słuszności i sprawiedliwości, żadnym nie dał się uwodzić respektom, choć dla najprzyjaźniejszych sobie, zkąd mu zawsze dawali imię sędziego sprawiedliwego. Przy dobrach swoich dziedzicznych Kutkorzu, założył i wystawił miasteczko, które od imienia Maryi Matki Bożej, nazwał Maryanów, gdzie tymczasem kościół drewniany wystawiwszy pięknym dość kształtem, i ołtarzami ozdobiwszy, obraz Mariae majoris w Lublinie uproszony, przed którym osobliwsze miewali nabożeństwo różni ludzie, lokował w wielkim ołtarzu, gdzie różni znacznych łask doznali. Księdza przy tym kościele, swoim trzymał nakładem. Podał także do druku *posthumum Opus* od dziada swego Andrzeja Maxymiliana Fredra wojewody Podolskiego napisane, przydawszy niektóre curiosa, pod tytułem: *Vir Consilii.* Żył zaś ten Jerzy w dożywotniej przyjaźni, najprzód z Anną z Tęczyna Ossolińską cześnikowną Żydaczewską, córką Alexandra, z Teresy Gorszeskiej herbu Brochwicz, spłodzoną, syna Jerzego Ossolińskiego starosty Piotrkowskiego, z Anny Bełzeckiej wojewodzanki Podolskiej zrodzonego. Ta mu jednę tylko powiła córkę Teresę, znacznych dóbr sukcessorkę i dziedziczkę, Stanisława Ustrzyckiego stolnika Żydaczewskiego a potem Lwowskiego małżonkę. Z którym krótko żyjąc, żadnego nie zostawiwszy potomstwa, umarła. Ponowił potem małżeńskie śluby z Maryanną Zielonczanką córką Alexandra cześnika Kijowskiego, z Konstancyi Gumowskiej urodzoną, ale z tą krótko żył, i bezpotomnie. Trzeciraz, w dożywotniej przyjaźni związek wszedł z Teresą Gałecką miecznikową Podlaską, pozostałą wdową po Gałeckim mieczniku Podlaskim, z domu Karśni-

cką podkomorzanką Halicką, herbu Leliwa. Ta mu powiła syna jedynaka Józefa, ale ten niedługo ciesząc ojca, w dzieciństwie umarł, dotąd zaś żadnego więcej potomstwa nie ma. Ten podkomorzy z tą Teresą dotąd żyje, gdy to piszę.

Trzeci syn Hieronima chorążego Kijowskiego. Zygmunt Bogusław podstoli Warszawski, posłując z województwa Mazowieckiego na sejm *convocationis* 1648. po śmierci Władysława IV. w Warszawie na tej funkcyi i usłudze dla ojczyzny, życie zakończył, pochowany w kollegiacie Warszawskiej u S. Jana. Jego syn Piotr z Justyny, Jana Obrembskiego komornika Warszawskiego córki, spłodził Ludwika chorążego Warszawskiego, męża przeciwko Tatarom i Szwedom walecznego, który żyjąc w dożywotniej przyjaźni, z Wiktoryą Chłopicką, z niej miał córkę Joannę zakonnicę S. Benedykta, w Chełmnie; synów zaś dwóch: Jana, który od Tatarów, młodzianem poległ; i Macieja pułkownika w Polskiem wojsku, który, jako wspomina *Tański in MS.* wysłany był posłem do Moskwy, od Jana Kazimierza Króla Polskiego, ale dla zaszłych między niemi differencyi, od tegoż Króla, z drogi był rewokowany. Miał za sobą Maryannę Łączyńską, córkę N. Łączyńskiego, dziedzica Nowego Łączyna, z którą wziął połowę tych dóbr, w dziedzictwo; ta powiła mu córkę Barbarę, Franciszka Zawadzkiego cześnika Warszawskiego małżonkę, i synów trzech: Michała, który w wojsku koronnem, niewczasami pod Chocimem stargawszy zdrowie, wkrótce młodzianem umarł w obozie na Ukrainie. Drugiego Jana Stanisława usarza pod hetmańską chorągwią Jana Sobieskiego, potem Króla Polskiego. Ten w województwie Poznańskiem zaręczywszy sobie Annę Tomicką starosty Obornickiego synowicę w Obiezierzu, tamże śmiertelnie zachorowawszy, przed czasem aktu weselnego, umarł młodzianem, pochowany tamże w Obiezierzu, w kościele S. Klemensa. Trzeciego, Floryana, który więcej mając ochoty i serca do szabli, niżeli do pióra szkolnego, zaraz młode lata swoje w wojsku Polskiem trawił, poszedłszy pod Wiedeń przeciwko Turkom z Janem III. Z której expedycyi powróciwszy, w województwie Poznańskiem, złączył się dożywotnie z Katarzyną Kamieniewską herbu Junosza, z której spłodził córki dwie, Teresę i Annę, ale te młodo pomarły. Synów trzech, Józefa Marcina, Andrzeja Soc. Jesu, temi czasy professora S. teologji w kollegium Lwowskiem, i Władysława Wojciecha: o których *Histor. Colleg. Posnan. S. J.* Ci razem będąc do szkół naszych Poznańskich oddani, obrali sobie za ojca duchownego W. Ks. Franciszka Ponińskiego S. J. człowieka, nie tylko nauki ale i świątobliwości wysoce

doskonałej; temu po niejakim czasie, dwaj z nich starsi bracia, nie wiedząc jeden o drugiego intencyi, otworzyli się z tym, że w zakonie naszym, chcą się Bogu, wedle powołania swego, na wieczną zamknąć służbę; i już sobie byli wyjednali admisyą in Soc. Jesu. Lecz że do tego potrzeba było pozwolenia Rodzicielskiego, o toż samo upraszając, otworzyli intencye swoje rodzicom, w czem gdy się spodziewali wszelkiej łatwości, doznali wielkiej trudności, i gniewów ojcowskich, który za wzięciem wiadomości o tem, natychmiast młodszego nagle o północy wziął ze szkół, i wysłał z Poznania; starszego zaś na niejaki czas zostawił w szkołach, lubo o to surowie zgromionego; ale i tego wkrótce potem odebrał; chcąc obudwóch, to łagodnością, to surowością, od przedsięwziętych intencyi, odprowadzić; ten tedy najstarszy brat z nich, żegnając na ten czas ojca swego duchownego, przy różnych, tak dla młodszych braci, jako i dla siebie przestrogach danych, to prawdziwie z ducha Bożego proroctwo, lubo z nieutulonemi łzami, odebrał. Dając mu albowiem pomieniony ojciec duchowny obrazek S. Franciszka Assyjskiego, tak z nim w osobności (gdzie ich wysłuchano) mówił: iż na nim osobliwe są trzy rzeczy odmalowane, z których każda z osobna, trzech was braci proceder życia wyraża. I zacząwszy od najmłodszego, powiada mu, iż przy nogach S. Franciszka, jest odmalowany świat, i ten znaczy najmłodszego braciszka twego, ten albowiem świeckim będzie i umrze. W ręce zaś prawej u tegoż S. Franciszka, jest odmalowana chorągiew Jezusowa, ta znaczy młodszego brata, ten się bowiem pod tę chorągiew zaciągnie, i w zakonie Soc. Jesu służyć będzie Bogu. Gdy zaś przyszło temu ojcu duchownemu powiedzieć ostatni znak, przypadający na tego najstarszego z nich brata, a on z usilnością i ciekawością, o wyjawienie prosił; rzekł do niego ojciec duchowny: Miły Józiu, więż że cię serdecznie kocham, żal mi cię tedy zasmucić; gdy on zaś tem więcej nalegał, powiedział mu; że w drugiej ręce u tegoż S. Franciszka, na tymże obrazku, jest Kalwarya, albo trupia głowa, która tobie na znak od Boga dostała się; i tu wzniósłszy w niebo oczy, tak rzecze do niego: moje dziecię, ponieważ z woli ojcowskiej wyjeżdzasz do domu, więc z dobrego affektu, przestrzegam cię; strzeżże mi się tych trzech rzeczy. 1. Wody, abyś się z płochej młodości, nie kąpał. 2. Konia płochego. 3. Strzelby, (i tu serdecznie westchnąwszy, rzekł dalej) bo od jednej z tych trzech rzeczy, w prędce a nagle zginiesz; co powiedziawszy, oddał mu dla żywej pamięci wspomniony obrazek, i krzyżyk ojcowski dał na drogę; ten mu zaś do nóg z nie-

utulonym płaczem upadłszy, ledwo się od nich dał oderwać, i z tym żalem do stancyi odprowadzić, z którym i wyjechał, przed nikim przyczyny żalu nie wydając. I spełniło się we wszystkiem, to ojca duchownego przepowiedzenie. Bo najprzód, zaraz w półtorej niedzieli, tenże najstarszy brat z nich Józef Marcin, przypadkiem biorąc nabitą strzelbę, chcąc ją podać najmłodszemu bratu swemu, dla rekreacyi i rozrywki, która niewiedzieć jakim sposobem wystrzeliwszy, w same mu piersi ugodziła, i tak, i słowa jednego niewymówiwszy, padł trupem w oczach rodziców swoich, z wielkim ich żalem; którzy widząc to, że im taką śmiercią Bóg odebrał jednego syna, którego od niego mając, żałowali mu go na służbę jego darować, obawiając się podobnego przypadku i kary na drugim, w rok pozwolili do zakonu, młodszemu synowi, Andrzejowi, który dotąd w zakonie naszym służy Bogu. Najmłodszy zaś brat, Władysław Wojciech wyszedłszy potem ze szkół, pięknie w województwach Wielkopolskich zasługować się począł. Który po sejmie electionis 1733. z pod Warszawy *ex Campo Electorali* powróciwszy, w zamięszaniu ojczyzny, rozerwane sentymenta do zgody i jedności na sejmikach pociągał. W roku 1734. komissarz do skarbu na komissyą Poznańską województw Wielkopolskich. *Laudum Sredense* 1734. Z deputacyi na trybunał koronny pierwszy za Augusta III. wszelkiemi się wyłamał sposobami; będąc zaś w ojczystem prawie biegłym, po wykonanym juramencie przed generałem Wielkopolskim, uproszony od niego, sądził subdelegatem surrogatem w grodzie Poznańskim sprawę między tymże generałem Wielkopolskim wojewodą Inowrocławskim, i między kasztelanem Lędzkim, i innych sprawy, nie tylko według sprawiedliwości, ale do ukontentowania stron obudwóch i wszystkich. Dalsze honoru nadzieje śmierć przerwała; gdy bowiem inni surrogatem Poznańskim, inni pisarzem grodzkim widzieć się go spodziewali, śmierć go z oczu wszystkich, młodzianem zabrała, roku 1736. życia jego roku 33. Pochowany w kościele naszym Poznańskim, gdzie on najprzód ojca swego, roku 1725. którego kollegium nasze Kaliskie między dobrodziejów swoich liczy, potem matki swojej, na półroku przed śmiercią swoją, ciała, złożył i pochował.

Czwarty syn Hieronima chorążego Kijowskiego. Felicyan Łączyński stolnik Łęczycki, człowiek godny i wymowy gładkiej, przyjemnością i ludzkością, wielką sobie uczynił *popularitatem*, w tem województwie, zaślubił się był w dożywotnią przyjaźń z Lasocką, herbu Dołęga, podkomorzanką Zakrocimską, córką Wacława Lasockiego, najprzód chorą-

żego Wyszogrodzkiego, a potem podkomorzego Zakrocimskiego. Z tej córki jego dwie, Helena, która się na służbę Bogu zawiła w Sierpcu, gdzie potem księnią umarła. Druga, Ewa wprzód N. stolnikowi Zakrocimskiemu, a powtórnem małżeństwem N. Kąckiemu zaślubiona. Synów zaś pięciu, 1. Józef Jan, najpród cześnik Latyczewski, a potem Gostyński, człowiek nauki doskonałej, i rozsądku wielkiego, złączywszy się dożywotnie z Niemojewską, zostawił córkę jednę Antoninę zakonnicę S. Benedykta w konwencie Toruńskim temi czasy. Synów zaś kilku, których imion niewiem, jeden z nich w zakonie S. Pawła w Częstochowie służy Bogu. 2. Syn z Lasockiej, Franciszek wojski Warszawski, ten z młodu piersi za ojczyznę zastawiał, a potem zdrową radą na sejmach wspierał, żył z Mokronowską chorążanką Warszawską, ale z niej żadnego podobno nie zostawił potomstwa. 3. Jan cześnik Rożański, człowiek także rycerski, jego małżonka Zubczewska podczaszanka Podolska. 4. Michał, który krótko żyjąc z Zawadzką wojskiego Warszawskiego córką bezdzietny umarł. 5. Syn z Lasockiej, Ludwik Łączyński, zostawiwszy braci swoim dostatnią fortunę w Gostyńskim; Piotrowi I. Wielkiemu, Carowi Moskiewskiemu przypadłszy do serca; poszedł z nim do Moskwy, tam najprzód był jego sekretarzem i podkomorzym nadwornym, którego roztropności wielkiej i rozsądkowi przypatrzywszy się, na dalsze wyniósł go godności, a potem posłem pełnomocnym denominował, i wysłał do Cesarza Chrześcijańskiego Karola VI. *in ordine* do traktatu i uczynienia wiecznej aliancyi między tymi dwiema potencyami. Co wszystko sprawiwszy i zakonkludowawszy, podpisał imieniem pryncypała swego; i dotąd ministrem i posłem Rossyjskim, przez potwierdzenie od sukcessorów na tron Rossyjski, u dworu Wiedeńskiego, bawi; jeżeli się ożenił tamże, wcale niewiem. Stanisław Łączyński dziedzic na Kiernozi, wzgardziwszy światem i fortuną, został Reformatem S. Franciszka, ale już nie żyje. Braci swoim rodzonym zostawiwszy dobra dziedziczne, bez wszelkich zapisów, i dyspozycyi, bo nad wszystkich spodziewanie, świat porzucił. Kwitną jeszcze Łączyńscy w Kujawach. N. Łączyńska była za Dzierżanowskim.

Są Łączyńscy którzy się takim herbem pieczętują: podkowa stojąca w tarczy, na niej nas krzyż kawalerski, a we środku Strzała żeleźcem na dół obrócona. Z tych Wojciech Łączyński, w Poznańskiem, umarł około roku 1720. pochowany w Bninie, gdzie i córka jego Katarzyna złożona. Syn jego Jan czyli Antoni, temi czasy, tamże żyje. Z tych są i w Warmji.

W roku 1778. Antoni Łączyński chorąży Gąbiński, — Piotr pisarz grodzki Gostyński. — Konstanty podczaszy Gąbiński. — W roku 1788. Stanisław starosta Gąbiński. — Maciej starosta Gostyński. — Piotr stolnik. — W ziemi Lwowskiej Łączyński starosta Bachtyński pojął *Wiszniowską*. — *Przypisy Krasickiego.*

ŁADA HERB.

Herb Łada, w czerwonem polu, albo według *Długosza* w błękitnem, nad białą podkową, krzyż złoty wyniesiony stawia, z prawej strony podkowy, jest strzała szara, z lewej, myśliwy, widłaty, u góry rosochacz; na hełmie przedtem było para orlich skrzydeł, potem strusie pióra, teraz lew w górę łapami podniesionemi, miecz zaniesiony trzyma. *Paproc. o herb. fol.* 322. *Biel. fol.* 173. *Okol. t.* 2. *f.* 20. *) Herb ten znać jeszcze od przodka, któremu się pierwszemu dostał, imię sobie przywłaszczył Łada: bo jako pisze *Bielski* i *Anonymus* autor, za Bolesława Wstydliwego, w r. 1248. dziedzic dóbr Łada nazwanych, gdy poddanych swoich, w polu pańszczyznę robiących, objeżdża, znagła od Jadźwingów, (którzy w ten czas po śmierci Konrada książęcia Mazowieckiego, wraz z Litwą, kraj Sendomierski pustoszyli) obskoczony, wielu bardzo nastrzelał; potem do bliskiego umknąwszy lasu, nalezione myśliwe widły książęciu Mazowieckiemu pokazał, i z nim nieprzyjacioł pogromił, do ucieczki ich przymusiwszy: luboć *Paprocki twierdzi w Gniazdzie Polskim:* że dopiero za Łokietka Króla koło roku 1306. Jastrzębczykowi,

*) Inni, i pospolicie, tak jak tu wyobrażony, używają herbu tego, to jest: po obu stronach podkowy strzały kładą, a pod strzałami końcami do siebie cieńszemi dwa rożki myśliwskie nieoprawne. — *P. W.*

znacznie w czymsiś zasłużonemu, tego klejnotu pozwolono. *Parisius zaś in MS.* jeszcze dawniejszy początek tego herbu zakłada, powiada on z *Vopisca Volaterrana panegiryku in Probo*, że kiedy Quady Svevi, i Marcomani, czterykroć sto tysięcy luda mając do boju, pod Medyolanem Aureliusza Cesarza Rzymskiego na głowę znieśli, po takiej klęsce, gdy znowu wojsko zebrał Aurelianus, pod Placencyą z niemi się potkał; ale Quady, sztuką w lasy się cofnąwszy ztamtąd rannym świtem na Rzymianów natarli, i drugą porażkę ponowili; po którem zwycięztwie w Gallji sześćdziesiąt miast dobywszy pożarem wszystkie spalili. Ładzie tedy tem przezwiskiem pułkownikowi, którego dzielność nad inszych się bardziej w tedy batalji wydała, na pamiątkę jego heroicznej odwagi, ten herb nadano. To *Parisius.*

Herbowni.

Bieńkowski, Bogdanowicz, Borzymowski, Brodowski, Czarnowski, Czerniakowski, Dobrzyszewski, Gnatowski, Grądzki, Grodzicki, Kłodnicki, Koronowski, Kowalewski, Lipski, Łada, Łazowski, Moczarski, Noskowski, Proszkowski, Radoński, Rędzina, Skrzyński, Służowiecki, Sobolewski, Szmerżyński, Wąsowski, Zabłocki, Zaleski, Zawistowski.

Poźniejsi heraldycy następujące familie dodają, jako do herbu tego należące:

Glatowski, Ładzic, Rendziński, Radostowski, Walicki, Zarciszewski.

Łada *herbu Łada.* Jakusz czy Janusz Łada syn Piotra Pilch kasztelana Czerwieńskiego, którego Bolesław książę starostą Lędzkim uczynił; a bodaj nie pierwszy przodek tego herbu. *Bielski fol.* 173. i *Paproc. o herb. fol.* 322. wspominają wyraźnie Predysława Ładę, za Konrada książęcia Mazowieckiego czasów, hetmanem nad wojskiem jego. Janusza Łady z Borkowny syn Bogusław, ten z Ciołkowny spłodził syna Bogusława, i Waleryana, ludzi rycerskich. Od Waleryana poszli Noskowscy, Kłodniccy, i inni. Bogusław zaś z Zuzanny Petrykowskiej, tylko miał jednego syna Krystyna Ładę, ten posłował do Cara Tureckiego 1017. to *Okolski;* niewiem jednak czy się ten autor pomylił, czy prasa drukarska w roku: bo i Ładów familji jeszcze o tym czasie nie

było, jako sam przyznaje Okolski, i Turcy ani Carów o tym czasie nie mieli, ani tak blisko Polski byli, żeby przez posły w tranzakcye mogła z niemi wchodzić Polska. Krystyn z Magierowny herbu Rawicz, córki jedynaczki Jarosława, dwóch synów zostawił, Jędrzeja i Marcina. Jędrzej pojął Barbarę Skrzyńską dziedziczkę Skrzynna, i od niej pisać się począł Łada Skrzyński, o którego potomstwie na swem miejscu. Marcin został się przy ojczyznie i dobrach Łada, od którego i podziśdzień Ładowie kwitną. Stefana Ładę wspomina *Konstytucya* 1653. *fol.* 31. Franciszek i Kazimierz w Wołyńskiem 1674. Jędrzej towarzysz pod pancerną chorągwią, brat jego rodzony Paweł, w zakonie naszym.

Łaganowski *herbu Nowina*, w Krakowskiem województwie. Stanisław dziedzic na Łaganowie, nie daleko Proszowic, zostawił synów i córki. *Baranow.* Alexander miał za sobą Kaszewską Krystynę, z której trzech synów: Stanisław, Jan i Mikołaj. Stanisław 1656. *Acta Terrestr. Cracov.*

W roku 1778. Maciej Łaganowski cześnik Krzemieniecki. — Był jeden tego nazwiska w zakonie Jezuitów. — *Krasicki.*

Łagiewnicki *herbu Grzymała*, w Wielkiej-Polszcze. Wincenty Łagiewnicki archidyakon Gnieznieński, mąż o dobro kościelne gorliwy 1519. *Damalew. in Archiep. Gnesn. fol.* 282. Jędrzej surrogator Poznański, z bratem swoim Marcinem, w Krakowskiem województwie osiedli. Maciej pleban kościoła Janowickiego za Zygmunta I. *in MS. Petricov.* Hieronim deputat na trybunał koronny 1620. Katarzyna Łochyńskiego herbu Jelita małżonka.

Łagiewnicki *herbu Poraj*, w Sieradzkiem województwie. *Baranowski in MS.* świadczy o nich, że się z Łagewnik z pod Radomska, piszą, właśni zaś są Kobielscy, ale od dóbr tak nazwani. Jan i Piotr bracia rodzeni, dwie rodzone siostry mieli za sobą, to jest Jan, Barbarę Baranowską herbu Rawicz, z którą miał dwóch synów, Stanisława i Mikołaja. Stanisław zginął pod Cecorą Mikołaj w młodym wieku umarł, oba bezpotomni; siostry ich Helena Mikułowska, Barbara Rozwadowska, Katarzyna Wojakowska, Krystyna Jurkowska. Piotr brat Jana, miał za sobą Katarzynę Baranowską pozostałą wdowę po Dębowskim, od tej była córka Elżbieta Białobrzeska. *Baranow. MS. o Famil. Prusk.* powiada, że Łagiewniccy w Prusiech, pięć róż na pasie na ukos na tarczy idącym, w herbie noszą, a nad hełmem róża powinna być z korzonkiem o czterech listkach, tymże się herbem pieczętują Sicińscy i Wiśniewscy, według niego.

Łagoda *herb*, patrz **Wierzytkowa.**

Łahodowski *herbu Korczak*, w Ruskiem województwie. Waniko z Stanimierza Łahodowski, wojski Buski 1537. *in MS. Coll. Leopol. Okolski* Wańka Strumieła Łahodowskiego wspomina, że Winniki dobra, Zamojskiemu kasztelanowi Lwowskiemu, przedał. Alexander poborca w ziemi Lwowskiej 1564. *Constitut. fol.* 71. Jan posłował na sejm 1607. zkąd komissarzem naznaczony do lustracyi dóbr królewskich, i do uspokojenia Rokoszanów. *Constit. fol.* 841. *et* 866. Hieronim kasztelan Wołyński 1617. zostawił córkę Annę Stanisława Brzuski starosty Nurskiego małżonkę, i synów czterech, Stanisława zacnego rotmistrza, Marka, jest o nim *Konstytucya* 1633. *fol.* 54. z Okolskiego dojdziesz, w jakiej materyi: Mikołaja, i Jędrzeja. Alexander Łahodowski wydał *w Antwerpji Panegiryk Zygmuntowi III. Królowi Polskiemu* przypisany 1620. Jan (podobno ten o którym wyżej) kasztelan Lubaczowski roku 1619. *Okolski Russia Flor. fol.* 92. N. miał za sobą Siemaszkownę.

Łąkawski. Jędrzej Łąkawski pisarz ziemski Halicki 1632. podpisał elekcyą Władysława IV.

Łakiński *herbu Pelikan*, na Krainie. N. Łakińska, Macieja Piecznowskiego małżonka. N. miał za sobą Kierską. Zygmunt i Jakób bracia stryjeczni, i rodzicy ich w Wielkiej-Polszcze 1720.

Łakocki, w województwie Inowrocławskiem. Adam Łakocki 1648. podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Łancucki *herbu Szeliga.*

Łaniecki *herbu Pobog* w Mazowszu. Tomasz i Marcin Łanieccy w ziemi Ciechanowskiej 1648.

Łaniecki *herbu Ślepowron* w Mazowszu, jednejże dzielnicy z Pienieckiemi.

Łaniewski *herbu Korczak*, w Nowogrodzkiem województwie. *Ks. Kojałow. in MS.* wyraźnie o nich świadczy. Hrehory Łaniewski miał za sobą Elżbietę Oziębłowską. N. strażnik Słonimski, poseł na sejm 1738.

Ignacy Łaniewski łowczy Lubelski za Augusta III. Króla. — Tomasz pisarz grodzki Horodelski 1776. roku. — Fabian skarbnik Witebski 1792. roku. — *Wielądek.*

Łapa, w Oszmiańskim powiecie. Krzysztof Łapa miecznik Trocki 1674. Łukasz Łapa, syn Stanisława.

W roku 1778. Antoni Łapa sędzia ziemski Starodubowski. — Tomasz pisarz grodzki Starodubowski. — *Krasicki.*

Łapanowski *herbu Rogala*, w Płockiem województwie, i w ziemi Przemyskiej, dokąd się z Płockiego przenieśli, zwali się tam Mirosławskiemi.

Łapczyński *herbu Jelita*, z tą jednak różnicą, że nad hełmem otwartym powinna być ręka zbrojna z szablą jak do cięcia zaniesiona w prawą: taki im herb nadany od Stefana Króla za instancyą Zamojskiego hetmana. Walentyn Łapczyński 1581. pole tarczy powinno być błękitne. Przywilej o tej nobilitacyi Łapczyńskiego przytacza, *Paprocki o herbach fol.* 216. do którego odsyłam, tam jego wyliczają ku tej ojczyznie zasługi, jako pode Gdańskiem, Wielkołukami, Wielicą, Pleszkowem i indziej. Seweryn Łapczyński 1648. w Bełzkiem, miał za sobą Zuzannę Mukańską, z której córka Zofia Kazimierza Skorupki Padlewskiego żona. Maryanna z Łapsowa Łapczyńska Jędrzeja Boboli małżonka. Antoniego Chryzanta Łapczyńskiego, jest w druku *Solium Poloniae, id est Hexasticha in Reges Poloniae* 1710. *Torun.*

Łapiński. Jana Łapińskiego męża wojennego, wspomina *Konstytucya* 1631. *fol.* 49.

Jan Łapiński (herbu *Lubicz*) dziedzic wsi *Łowczowek* w Gallicyi c. austr. cyrkule Bocheńskim, syn Pawła z *Staniszewskiej* a wnuk Kaspra Łapińskiego, złączony z Barbarą *Witowską* miał potomstwo, z tego: Franciszek z Anną *Warzyńską*, miał synów Józefa, Antoniego, Michała i Tadeusza: z tych Antoni Łapiński dziedzic dóbr *Łazan*, *Jawczyc* i *Woli* w Gallicyi w cyrkule Bocheńskim miał za sobą Józefę *Zulińską* z Russockich pochodzącą. Synowie Antoniego: Ignacy, członek stanów Gallicyjskich dziedzic na *Dalastowicach* w cyrkule Tarnowskim, ożeniony z Józefą z hrabiów *Ankwiczów*, córką Tadeusza i Katarzyny z *Małachowskich:* drugi syn Antoniego, Karol, dziedzic na *Dzwonkowicach* w cyrk. Przemyskim, członek stanów Gallicyjskich ożeniony z Hijancyntą z hrabiów *Drohojewskich* zrodzoną z Wiktora i Magdaleny z *Łosiów*, z córką byłego kasztelana Przemyskiego i gener. wojsk Polskich, z tą ma syna Henryka i córek dwie z których jedna poślubiona Gutowskiemu, druga panną. — *Z dokumentów przysłanych Wydawcy.* —

Łapka *herbu Drużyna*, w Krakowskiem województwie. Alexander Łapka umarł 1582. u Ś. Katarzyny na Kazimierzu przy Krakowie pogrzebiony. Piotr aż do zgrzybiałej starości w obozie lata swoje przepędził, w nadgrodę krwawych prac, wziął wysługę dobra nad Barem.

Łaściszewski *herbu Ślepowron*, w Rawskiem województwie. Szczesny Łaściszewski podsędek Sochaczewski posłował na sejm 1653. *Constit. fol.* 9. Maciej kasztelan Sochaczewski, żona jego Eleonora Brodecka chorążanka Bełzka, ale *sterilis.* Dorota kasztelanka Sochaczewska, Jana Łopackiego chorążego Zakroczymskiego małżonka.

Łasicki w Sendomierskiem. Wojciech 1632. Jan w Rawskiem 1648. Franciszek Łasicki w Sochaczewskiej ziemi

r. 1674. Dawniej zaś Jan Łasicki mąż uczony, ale Kalwińskiemi błędami uwikłany: Są jego niektóre pisma w druku: 1mo. *De Diis Samogitarum* 1627. *in* 18. *Lugdu. Batav.* 2do. *Historia de ingressu Polonorum in Valachiam, cum Bogdano Vaivoda. Francofurti in* 8*vo* 1578. *et* 1582. *in fol. Basileae tom.* 3. *Corporis Histor. Polon. et* 1584. *Francofur. in* 8*vo.* 3tio. *Clades Dantiscanorum* 1577. *in* 4*to Posnan. et Francof. in* 8*vo* 1578. *et in Corpore Hist. Pol. tom.* 3. *fol.* 104. *et apud Gvagninum tom.* 1. *fol.* 186. *et Germanice* 1578. *in* 4*to.* 4to. *Ejus Epistolam ad Volanum, in qua de judice Controversiarum fidei, an sit scriptura, disserit, citat Rescius in Atheismis, mihi fol.* 4. 5to. *Commentatio de Theologia Moschovitica, seu Apologia pro sua secta, in libro de Russorum Moschorum religione. Spirae* 1582. *impressa.* 6to. *Historia de Ecclesiastica disciplina, moribus, et institutis Fratrum Bohemorum in* 8*vo* 1649. *cura Joan. Amos Comenii, tum Amstelod.* 1660. *prodiit.* O nim tak pisze *Braun de Scriptor. Polon.* 216. *Vir Helveticae confessionis, a Rege Stephano, legationibus obeundis admotus, scripserat de Origine, progressu et rebus prosperis vel adversis Fratrum, libros octo, quorum hic de disciplina octavus est sed isti libri septem, nimia praecautione Comenii dilati, tandem plane deperditi sunt:* bodajby była i ósma zginęła! bo samą herezyą trąci.

Łasiński *herbu Abdank*, w Krakowskiem województwie. Stanisław Łasiński z Katarzyną Niegoszewską herbu Jastrzębiec, synów trzech. Jana, Daniela, i Samuela, i córkę Zuzannę, Łukasza Gniewka małżonkę ale *sterilem:* Samuel z trzech braci najmłodszy, w Moskwie umarł. Jan najstarszy miał za sobą Izabellę Gniewoszownę, Pawła Gniewosza sędziego grodzkiego Sendomierskiego córkę z Tomaszowskiej urodzoną, miał z nią potomstwo: pojął po niej drugą, Palczowską, Jana Palczowskiego i Młoszowskiej córkę, i z tej były dzieci. Daniel średni brat złączył się dożwotnie z Zofią Kmicianką córką Jana, zostawił trzy córki: póty *Baranow. in MS.* i przydaje że się Łasińscy piszą z Grochowa.

Łaskawski *herbu Nieczuja*, piszą się z Łaskawy. Jan Łaskawski 1648. w Mazowieckiem województwie. Jędrzej w województwie Brześciańskiem 1674. Tomasz 1697. w Wielkiej-Polszcze.

Łaski *herbu Korab*, w Sieradzkiem województwie. *Paprocki o herbach* z Długosza wspomina Wojciecha Łaskiego, kasztelana Łęczyckiego czyli Lędzkiego, tak opisał w r. 1417. *Mortuus est Albertus Castellanus Lądensis in Lasco*

vel Krowica sepultus, mortuus in Smarzewo Villa sua, in stuba alba fortalitii, et per filium suum Stanislaum haeredem in Łasko Vexilliferum Siradiensem sepultus. Z tegoż historyka tenże powiada, że tego Stanisława ciało pogrzebione u OO. Bernardynów w Kaliszu, alem ja tego w *Długoszu* pod tym rokiem nie czytał. Ale ten historyk w roku 1410. wspomina Mroczkona z Jopuchowa, z domu Łaskiego, że mu Król Jagiełło Prusmorg fortecę od Krzyżaków odebraną, puścił był w tenutę: o czem on tam szerzej. Jędrzej Łaski kustosz Gnieznieński, Krakowski, Kujawski, Poznański kanonik, brat rodzony Jana arcybiskupa Gnieznieńskiego, młodo nadzieje dalsze o sobie z światem pożegnał 1512. pochowany od brata w Gnieznieńskiej katedrze, z nadgrobkiem.

Jan Łaski, arcybiskup Gnieznieński. Proboszcza na ten czas Poznańskiego, kanclerza koronnego i katedry Poznańskiej, Jędrzej Róża z Boryszewic arcybiskup Gnieznieński, koadjutorem sobie uczynił, po którego śmierci w r. 1510. Jan ten na prymacyalną godność wstąpił; siła mu do tego różnych języków biegłość, której daleką do ziemi świętej peregrynacyą nabył: poler przez długą experyencyą na dworach królewskich, Kazimierza III. Olbrychta i Alexandra, i nie pospolita nauka, pomogły. Nauki swojej zostawił dowody w księgach od siebie do druku podanych; a najprzód, ponieważ rzadki kto był w Polszcze, którvby świadom był prawa Polskiego, pierwszy między wszystkiemi wydał do druku *Statut Polski w roku* 1506. w Krakowie, jeszcze na ten czas kanclerzem będąc koronnym, pod tytułem: *Commune Poloniae Regni privilegium Constitutionum et Indultuum:* gdzie, z autentyków dawniejszych Królów Polskich, statuta, prawa i przywileje w jednę księgę zebrał wielką pracą, uczynił to, jako sam mówi na początku tej księgi, z rozkazu Alexandra Króla, ten zaś od wszystkich stanów koronnych, na zjezdzie Radomskim, był o to usilnie proszony. Przydał do tego, *Libros duos Juris Civilis Magdeburgensis; et provincialis Saxonici, cum tertio libro Juris feudalis.* Tamże położył: *Summam Legum Rajmundi Parthenopaei Juris Utriusque Doctoris,* do każdej z tych, *tabulam ordine alphabetico digestam,* dla snadniejszego znalezienia. 2do. Wydał do druku *Sanctiones Ecclesiasticas, tam ex Pontificum Decretis quam ex Constitutionibus Synodorum Provinciae imprimis autem, Statuta in diversis provincialibus synodis, a se sancita, in 4to, Cracoviae typ. Matth. Scharfenbergen.* 1525. do czego zażył pomocy Jana Chojeńskiego archidyakona Krakowskiego, i Jerzego z Przetyczowa Myszkowskiego, kanonika Gnieznieńskiego, kanclerza swego. Są *Statuta*

Provincialia za jego prezydencyi 1512. ustanowione, wydrukowane razem z innemi *Konstytucyami Dyecezyi Wrocławskiej na Szląsku, w Norymberdze in 4to.* 3tio. Wydał *Manuale Sacerdotum, o sposobie i porządku odprawowania Mszy Świętej, in 8vo* mała Książeczka. 4to. *Oracya jego, którą miał do Leona X. Papieża, i do Ojców na Concilium Lateraneńskie zgromadzonych* 1513. że jest w druku, świadczy *Decius de Sigismundi I. tempor.* Na to Concilium wysłany był od Zygmunta I. w legacyi, wraz z Stanisławem Ostrorogiem kasztelanem Kaliskim, kędy z piękną imienia Polskiego, i swojej roztropności, stawał pochwałą: bo gdy Maxymiliana Cesarza posłowie domagali się, żeby Zygmunt Król Polski Krzyżakom Pruską ziemię przywrócił, i do tego, żeby go Concilium swoją powagą przycisnęło: Łaski prawa korony Polskiej do Prus, tranzakcye dawne z Krzyżakami przywiodłszy po sobie, tak zbił te pretensye, że za zgodnym wszystkich OO. konsensem, Papież wieczne milczenie przeciwnej stronie, nie bez indygnacyi Niemieckiej rzeszy, nakazał. *Vapovius.* Na tym synodzie tytuł *Legati nati* dla siebie, i napotem dla sukcessorów swoich arcybiskupów Gnieznieńskich, wyjednał, ze wszystkiemi temi prerogatywami, których arcybiskupi Kantuaryeńscy w Anglji zażywali: o czem jest bulla papiezka *in Constit. Synod. Łaskiego, i Karnkowskiego fol. 22. i Wężyka num.* 82. *i u Bzowiusza in Annal.* 1515. *num.* 23. *i u Olszowskiego w Załuskim.* Nadto wiele innych przywilejów łask u stolicy apostolskiej na kościoły Polskie uprosił: o których list tegoż Papieża 1515. dany, znajdziesz w tychże Łaskiego konstytucyach synodalnych. Wspominają go *Acta Concilii* na różnych miejscach, a osobliwie *fol.* 80. *Sessione 6ta* gdzie, między innemi deputowanemi ojcami do zgody uniwersalnej między panami Chrześcijańskiemi, i jego też liczą. Leo w bulli swojej: *Etsi ex debito: u Karnkowsk. in Constit. Synodal. fol.* 11. zowie go, *Vir praeclarus.* 5to. *Relationem de Erroribus Moschorum, factam in Concilio Lateranensi, a Joanne Łasko Archiepiscopo, exstare in MS.* twierdzi *Rajnald.* 1514. *num.* 63. *a Starowol. in Hecat.* powiada, że wiele pracy jego manuskryptów w kościele Gnieznieńskim zaległo. Popisała się jego przezorna rada, i wielki rozsądek i w innych różnych poselstwach do obcych monarchów, osobliwie gdy do Węgier jeździł: dla tegoć *Padniewski in Elogiis* przyznaje mu, że swego czasu nie miał sobie równego, czy w powadze u wszystkich, czy w radzie na dobro pospolite. Powróciwszy z Rzymu do Polski, kościołowi swojemu katedralnemu siedmioletni przywiózł jubileusz, i sto czterdzieści

grzywien srebra darował mu. Zamku Łowickiego wielką część wymurował, kollegiatę w Łasku w ojczystych swoich dobrach wystawił, w Gnieznie w polu, kościołek świętemu Stanisławowi biskupowi fundował. W uniejowie szpital, dla starością i laty zgrzybiałych kapłanów. W Skwierniewicach kościół na cześć S. Wojciecha biskupa, drugi na cześć S. Rochowi, oraz i z szpitalem, pierwszy dźwignął z fundamentu, i w dochody opatrzył. Dobra arcybiskupie w lepszy porządek wprawił, ekonoma w nich ustanowiwszy, młyny Zniński i Łowicki, od zastawników, wielkim nakładem wykupiwszy, w stawy, młyny, prowenta rozprzestrzeniwszy. Dwa dwory i z placami w Krakowie dla arcybiskupów Gnieznieńskich zkupił. Na mądrych szczodrze łaskaw, których żeby była miała więcej ojczyzna, wielom na nauki, do Włoch, Niemiec i inszych akademji, swoją szkatułą nakładał. Praw i swobód kościelnych gorliwy obrońca, ubogich i sierot protektor, hojnie im zawsze prowidując. Święto, niepokalanego poczęcia Matki Boskiej, w dyecezyi swojej obchodzić nakazał: Żydów z Łowicza wypędził, miastu temu siła nowych łask nadał, a między innemi ustanowił, żeby Burmistrze co miesiąc insi bywali. W Bydgoszczy plac kupił na szpiklerz dla arcybiskupów. Synód w Gnieznie złożył, archidyakonaty, Kamiński i Łowicki ufundował, oraz z kaznodzieją w temże mieście. Biskupa Wileńskiego powagą prymacyalną wizytował. Janowi z Radlicy biskupowi Krakowskiemu, herbu Korab, Pradziadowi swojemu, w roku 1396. zmarłemu, nadgrobek wystawił z tym napisem, *Joanni de Radlica, Doctori, Episcopo Cracoviensi, Proavo suo.* (Z tego poznać, że dom Łaskich od tych przodków wyszedł, i że Radliccy Korabitowie jednejże byli dzielnicy z Łaskiemi; jakoż i *Okol. tom.* 2. *fol.* 181. powiada, że gdy już zszedł dom Łaskich, przy Radlickich jako przy naturalnych sukcessorach, zostało się *Jus Patronatus* na probostwo infułackie Łaskie, na plebanią Sadkowską, na kantoryą Gnieznieńską, na dziekanią Kaliską.) Jędrzejowi także Róży Boryszowskiemu arcybiskupowi Gnieznieńskiemu, Krzesławowi z Kurozwęk biskupowi Kujawskiemu, którzy go szczególniej kochali i poważali: (bo drugi pieczęć wielką koronną zlał na niego, inszy do Prymacyalnej katedry drogę mu utorował) pamiątki z marmuru nad grobem wyniósł. W Zninie fundacyi OO. Dominikanom przyczynił. Zygmunta Augusta, jeszcze za żywota ojca jego na tron Polski koronował. Wszczynający się na wielu miejscach, osobliwie jednak w Gdańsku, Luteranizm, powagą Zygmunta Króla przytłumił. Chciał wymódz, żeby wszystkich suffraganów swoich w Polszcze, biskupów, arcybiskupi Gnie-

znieńscy święcili. W tych pracach, wieku swego dopędziwszy lat siedmdziesiąt i pięć, przeniósł się na wieczny odpoczynek w r. 1531. w Gnieznie u S. Stanisława *in Campo Sancto* pogrzebiony, gdzie kościołek okrągły wystawił, siedmią kapłanami, którzyby officium o Najśw. Matce śpiewali, opatrzył; pawiment jego, przywiezioną z Jerozolimy, ziemią świętą posypał. Był rosłej statury, poważny na twarzy i w obyczajach. Przymawia mu *Damalewicz in Archiepisc.* Pierwsza, że za jego powodem, prawo w Polszcze uknowane stanęło, które nie szlacheckiej kondycyi ludziom drogę do prelatur i godności wszystkich zamknęło. Druga, że krewnych i synowców swoich bogacił, luboć te zbiory, ci wkrótce marnie potracili, i dom cały zginął: co dawniej przed Damalewiczem o nim napisał, *Padniewski in Elogiis,* kędy i to o nim przydaje. Że był *animo inquieto:* broni go *Bzovius* 1531. *num.* 15. *in Annal. Eccles. Hosius. tom.* 2. *epis.* 118. *fol.* 268. mówi tak o nim, *Non vulgari quadam Vitae Sanctitate, et in tuenda fide Catholica, singulari constantia praeditus fuit.* Dopieroż *Erasm. Roterodam.* dedykując mu *Opera S. Ambrosii, a se emendata,* 1527. sławi go, i zowie *Pietatis Antistitem, eruditionis eximium patronum, omnis pudicitiae exemplar incomparabile, Episcopum pacis; et tranquillitatis publicae studiosissimum,* i tam dalej, *epistol.* 28. *fol.* 1128. Siła pracował koło kanonizacyi S. Kazimierza, gdy z Rzymu komissarzem pierwszym był naznaczony, na życie i cuda tego świętego, jako świadczy list Zygmunta I. do Leona X. *u Seweryna in Vita S. Hyacinthi lib.* 3. *cap.* 4. *Rajnaldus in Annal. Eccles.* 1526. *num.* 127. chwali go z zabiegów jego, któremi apostatów od wiary, chciał znowu pozyskać.

Jarosław z Łaska wojewoda Sieradzki, brat trzeci Jana arcybiskupa Gnieznieńskiego. Czytałem list Zygmunta I. *in MS. Petricov.* w którym ten Król nadgradzając uczynność ku sobie pomienionego arcybiskupa w wielu okazyach, i w tem że mu ustąpił placu pewnego pustego, przed zamkiem Krakowskim leżącego, zlał prawo, albo *jus patronatus* do jednej kanonji (podobno kantoryi, jako się wyżej mówiło) i prebendy Gnieznieńskiej, nazwanej Klecka, żeby ją któremukolwiek z domu Korabitów mogli konferować, zlał mówię prawo, na synówców tego arcybiskupa, a synów Jarosława wojewody Sieradzkiego, to jest, na Jarosława wojewodę Inowrocławskiego, Jana, dziekana Gnieznieńskiego, kanonika Krakowskiego, sekretarza królewskiego, i Stanisława, braci rodzonych, i na ich sukcessorów; z tego dochodzę, że ten Jarosław był rodzonym bratem Jana prymasa; czytam go naj-

przód wojskim Sieradzkim w roku 1496. *u Łaskiego w Stat. fol.* 110. potem wojewodą Łęczyckim r. 1507. u tegoż *Łaskiego* na liscie królewskim położonym na początku statutu, z tego zaś znać posuniony był na Sieradzkie. *Paprocki o herbach* powiada, że synowie jego byli spłodzeni z Lanckorońskiej, która w ten dom wniosła Lanckoronę, o czem niżej. Były i córki, to jest Katarzyna Jana Tęczyńskiego wojewody Sendomierskiego małżonka, Pani na ubogich szczodrobliwa, łaskawa na poddanych, zeszła z tego świata 1568. jako jej nadgrobek w Książu świadczy. *Starowol. in Monum.* Druga Wolska kasztelanowa Sendomierska. Trzecia Zuzanna Myszkowska kasztelanowa Wieluńska. Z synów tego Jarosława jeden, Jan najprzód dziekan, potem proboszcz Gnieznieński i Łęczycki, kustosz Płocki, już był *Electus* na biskupstwo Wesprynieńskie w Węgrzech, o czem niżej, atoli po śmierci stryja swego, świątobliwego arcybiskupa, żonę pojął, o co od Gamrata arcybiskupa Gnieznieńskiego dekretownie osądzony, i ze wszystkich beneficia wyzuty. *Orichovius dialogo* 6 *de execut.* Nie mogąc w Polszcze dla gorliwości o wiarę Zygmunta I. Króla Polskiego, do Anglji się wyniósłszy, sektę Kalwińską żwawie rozkrzewiał 1540. *Bielski fol.* 590. póki tedy Edward VI. Król Angielski żył, i on z tytułem *Superintendentis Ecclesiae peregrinorum* w tem Królestwie gniezdził się: po śmierci Edwarda, Marya Królowa Angielska wstąpiwszy na tron, Jana Łaskiego, ze wszystkiemi tejże sekty kompanami (było ich sto siedmdziesiąt i pięć) z Anglji rugowała, dwóch jednak synów jego z tego nierządnego małżeństwa spłodzonych, to jest Hieronima i Jana Łaskich, i z swoim nauczycielem przytrzymać kazała. *Rescius de Atheismo fol.* 210. *i Cyprianus Basilicus Heraclides heretyk, in dedicat. suae histor.* Ztamtąd wypędzony tułał się po różnych prowincyach, był w Francyi, Danji i indziej według *Joannem Leonis in Histor. Prussiae fol.* 459. już Kalwin, już Luter, już Zwinglianin (tak błąd heretycki statkować nie umie) wszędzie wyrzucony, aż też nakoniec, gdy się wrota wszystkim sektarzom do Polski otworzyły, i on też wcisnąwszy się, do sakramentarskiej się trzody przywiązał, luboć i z niemi nie mógł się we wszystkiem zgodzić, osobliwie jednak Luteranów ostre pióra przeciwko sobie zaostrzył, pisali albowiem przeciwko niemu *Timanus*, *Joachimus Vestfalus*, *Erasmus Alberus.* Pisał ten Łaski książkę i wydał *de Oppresso Verbo Dei* przeciwko Hozyuszowi kardynałowi, na którą odpisał mu Hozyusz, gdzie jego błędy gruntownie zbija, między niemi i te były, że Chrzest nie jest środkiem do zbawienia potrzebnym, że Chrzest w bał-

wochwalstwo zamieniony; wspomina tenże Hozyusz, że list pisał i wydrukował do Zygmunta Augusta Króla *tom.* 2. *operum Hosii*, *fol.* 1. *et* 3. Zycie to mizerne skończył 1560. *Bielski fol.* 609. *Rescius de Atheis. f.* 202. wspomina jego *Responsionem ad virulentam Joachimi Vestphali Epistolam*, 1560. *in* 8*vo Basileae*, a *Nowiny z Rakuz* cytują jego *Tractatum de Ecclesiae Sacramentis.* Krom dwóch synów jego wzwyż wspomnionych, był i trzeci Samuel rotmistrz królewski, o którym wyraźnie *Paprocki*, posłował do Szwecyi r. 1598. od Zygmunta III. do Karola książęcia Finlandyi, upominając go, aby sobie nad powinność urzędu swego, nie pozwalał. *Cluver epit. fol.* 705. Między komissarzami królewskiemi do Królewca, i on też był deputowany do ułacnienia interesów księztwa Pruskiego. *Acta Commissionis impressa. MS. o Familiach Pruskich* powiada, że Samuel Łaski, miał za sobą Zofią Kensingownę. Była i córka tegoż Jana, Morsztynowa rachmistrzowa żup Krakowskich *). *Erasmus Roterodamus* poznawszy się z tym Janem, gdy cudze kraje roku 1525. objeżdżał, tak się w nim zakochał, że listy swoje serdecznościami i pochwałami jego zagęścił, *lib.* 18. *fol.* 525. i *lib.* 19. *fol.* 654. i *fol.* 608. i *lib.* 18. *fol.* 585. i *in Dedicat. Operum S. Ambros.* gdy jeszcze proboszczem był Gnieznieńskim, pisze o nim *Thuanus* 1555.

Hieronim z Łaska wojewoda Sieradzki, tak go pospolicie autorowie nasi zowią, atoli w liscie wzwyż przytoczonym Zygmunta I. i w drugim, także *in MS. Petricov.* Jarosławem go tytułują, gdzie z stryjem swoim Janem arcybiskupem, Jakóba, Jana, i Wincentego *prothonotarium apostolicum*, i kanonika Padewskiego, szlachtę Włoską, do herbu Korab przyjmował; gdzie opisuje Król herb ten tak, że powinna być łódź z masztem złota w polu czerwonem, na przedzie i w tyle, głowy lwie złote. Wszakże w innym liscie tegoż Króla, gdzie jemu i bratu jego Janowi *Electo Episcopo Vespriniensi*, daje *literas salvi conductus*, aby mogli w Poznaniu między Ferdynandem Rzymskim Królem i Czeskim, a między Janem Królem Węgierskim, o pokój traktować, dają imię Hieronima i tytuł wojewody Siedmiogrodzkiego i Sieradzkiego. *MS. Petricov. Erasmus Roterodamus* w listach swoich już go Hierosławem, już Jarosławem pisze: *epist. lib.* 18. *fol.* 577. i 576. i *lib.* 19. *f.* 655. Z młodych lat swoich nie tylko w naukach, ale też w ró-

*) *W Manuskryptach Helsberg.* są listy pisane do Hozyusza kardynała, r. 1564. z których się pokazuje że ta sama lub druga córka była za Lutomierskim bratem kasztelana Sieradzkiego. — *Przypisek Krasickiego.* —

żnych językach znacznego poleru nabył, to jest w Łacińskim, Włoskim, Francuzkim i Niemieckim, czem tak sobie serce ujął Zygmunta Króla, że go w różnych legacyach zażywał, już do Rzeszy Niemieckiej, już do książąt Mazowieckich Stanisława i Janusza, i w młodych leciech do senatu wprowadził, najprzód wojewodą Inowrocławskim, jako się wyżej mówiło, lubom ja go z tym tytułem, w pierwszym tomie opuścił: bom roku zgadnąć nie mógł, dalej wojewodą Sieradzkim, czem zawisnych oczu siła na siebie zajątrzył. Których tem bardziej rozdraźnił, gdy nienawiść nienawiścią płacił; gdy mu tedy, tak drogę emulantów nienawiść, do dalszego wzrostu tamuje, ostatnia prawie nędza Jana Króla Węgierskiego, jego szczęścia, ale wkrótce i nieszczęścia była okazyą. Zbity ten Jan, i nie jedną klęską od wojska Ferdyuanda Króla Czeskiego, a swego o Królestwo Węgierskie antagonisty, do tego przyciśniony, że z Królestwa Węgierskiego ustąpiwszy, życie salwując, w Polszcze u Jana Tarnowskiego wojewody na ten czas Ruskiego i hetmana w. koronnego, dłużej niż przez rok, wygnanie swoje ludzkością gospodarza nieporównaną, i częstym Panów Polskich do siebie z wizytami naciskiem, cieszyć musiał. Między niemi był też Hieronim Łaski, w tym niepospolite z natury przymioty, z sobą roztrząsając Król Jan, to jest osoby powagę, obrót dowcipu wielki, roztropną radę, w dziełach rycerskich biegłość, poufalej z nim o swojej niedoli naradzał się, stanęło na tem, aby Jan Król Węgierski u Solimana Cara Tureckiego pomocy na Ferdynanda szukał: Łaski w tym punkcie sam do porty chybkim biegiem przypadłszy, tak wszystko na stronę Jana nakierował, jak on sam sobie mógł życzyć: powróciwszy z Konstantynopola, w nadgrodę swojej fatygi, wziął od Jana Króla Kieżmark miasto, i Dunawiec zamek na Spiżu. *Istvansius lib.* 10. *Cureus fol.* 256. *Rajnald. Annal. Eccles.* 1527. *num.* 107. Wkrótce potem, to Solimana wojskiem i potęgą, to przemysłem i dzielnością Łaskiego, to samychże Węgrów od Ferdynanda odstrychnieniem, Jan za powodującym się szczęściem na tronie Węgierskim osiadł: odwdzięczając tedy zasługi ku sobie Łaskiego, księztwo mu Siedmiogrodzkie w administracyą puścił, czego krom listu Zygmunta I. wzwyż położonego, popiera *Istvansius lib.* 12. *Starowol. in Monum. Biel. fol.* 562. (cóżkolwiek bądź co pisze *Neugebauer*, że mu to księztwo obiecał był tylko puścić Jan, ale potem widząc obcego człowieka, języka Węgierskiego mniej świadomego, Emerykowi go Cibakowi w rządy oddał.) Ufundowany tedy tak na swojej uczynności ku Janowi Królowi, jako i na łasce jego Łaski, prawie wszy-

stkim na dworze jego rządził. Bolało to Węgrów, przetoż pod niebytność Hieronima; docierając albowiem interesów królewskich, powtóre do Konstantynopola jeździł, gdzie mu się Imbraim Basza dość surowo stawił, dawszy się z tem słyszeć: Jeden Bóg na niebie, jeden Sułtan Turecki Pan powinien być na ziemi, *Varszavic. orat.* 14. wymusili to na Janie Królu, że mu księztwo Siedmiogrodzkie, zapomniawszy prędko dobrodziejstw jego ku sobie, odjął; na jego miejsce wysadziwszy Emeryka Cibaka biskupa Waradyńskiego, czy to przez bojaźń uczynił, obawiając się żeby Węgrowie, gdyby się obcym więcej świadczył, od niego się nie odrazili, czyli przez pospolitą wszystkim ułomność, która póty ludzi szanuje, póki ich potrzebuje. Sarknął na to Łaski, i przed Solimanem żalił się na Króla Węgierskiego, który przez list i posła swego wstawiał się za nim do Jana, żeby mu krwawe jego zasługi nadgrodził, wymawiał się Jan zubożałym skarbem swoim, przecież mu po części coś zapłacił. Tym czasem Ludwik Griti syn książęcia Weneckiego, z którym żył poufalej Hieronim, w Siedmiogrodzką ziemię z wojskiem Tureckiem i Wołoskiem imieniem Solimana wtargnął, gdzie gdy Emeryka Cibaka nic się takiego nie obawiającego zabił, zajątrzeni o to Węgrowie, hurmem się do broni rwać poczęli, wkrótce dobywszy go w Megeszu i z dziećmi z życia wyzuli. Jan Król Węgierski czy chcąc od tumultu zawziętych ludzi uchronić Łaskiego, czy też że suspicyą miał, jakby z jego namowy Cibak zginął; pod pretextem konferencyi z nim o interesach tego Królestwa, z pod Waradynu przyzwał go do Budy. Przyszedł w trzysta koni, mile przyjęty, po długiej rozmowie, gdy się wraca nazad, znowu przez Jarockiego herbu Rawicz dworzanina swego wywołany, zostawiwszy ludzi swoich, w szczupłej komitywie, (bo o to nalegano) do Króla powrócił, od którego do więzienia wtrącony, tak ściśle, że mu do posługi dwóch tylko jego ludzi pozwolono: to *Wapowski.* Dowiedziawszy się o tem nieszczęściu kolligaci Hieronima, wysłali Mikołaja Russockiego kasztelana Biechowskiego, pisał za nim i Zygmunt Król Polski, atoli nic to nie wzruszyło Jana Króla Węgierskiego. Nadjechał w tem Jędrzej Tęczyński kasztelan Krakowski z Jerozolimitańskiej peregrynacyi powracający. Z Polski umyślnie w tym punkcie przybiegł Jan Tarnowski wojewda Ruski i hetman, z Mateuszem Tarłem, na których instancyą Hieronim wolno puszczony, wziąwszy od Króla w rekompensę kilka tysięcy czerwonych złotych, i Dobrocin miasteczko w possessyą, póki by mu 15 tysięcy nie wyliczono, jako pisze Tomicki Piotr do Erazma Roterodama, *Epistol. lib.* 27. *fol.* 1092. do Pol-

ski odwrócił 1534. W Dobrocinie gdy mu umowionej summy wydać obywatele tameczni niechcieli, siedmiu z nich przedniejszych pojmał, i do Kieżmarka przed sobą z Tęczyńskim wysłał, sam zbuntowanemu o to na siebie pospólstwu w piąciuset jazdy mężnie odpór dając. *Wapowski.* Przydaje *Istvansius lib.* 12. że Król Jan Tarnowskiego i Tarła za uczynność, którą mu w Polszcze na wygnaniu tułającemu się świadczyli, Pańsko regalizował. Chcąc się potem Łaski swej krzywdy nad Janem Królem Węgierskim zemścić, do Ferdynanda Króla przeniósł się; od którego znowu w legacyi do Solimana Cara Tureckiego wysłany, od Turków do więzienia dany, z którego łubo potem wypuszczony, przecież wolną trucizną napojony, czy to, że się go Turcy obawiali, wiedząc jego obrót i dowcip, czy też z naprawy Jana Króla Węgierskiego, powróciwszy do ojczyzny, i Królowi Zygmuntowi niektóre rzeczy sekretne wyjawiwszy, w Krakowie piątego potem miesiąca życie zakończył 1542. w Rytwiańskiej kaplicy pochowany. *Biel. fol.* 584. *Padniewski in Elogiis* o jego rozrzutności świadczy, tak hojnie prawi sypał łaski, że jemu samemu częstokroć nie wystarczało *). Pisał o nim *Starowol. in Bellator. Baksch. in Chronol. de reb. Hungar.* Córki dwie zostawił, z których jedna Jadwiga była za Ciołkiem z Żelechowa, druga Hornostajowa wojewodzina Brześciańska, i syn ten co idzie: bo drugi Hierosław młodo umarł 1532. *Nadgrobek w Łasku.*

Albracht wojewoda Sieradzki a przedtem Płocki wojewoda, starosta Zakrocimski i Mławski, Pan wielkiego animuszu i hojności niezmiernej, tak, iż to oszacować trudno według *Paprockiego*, co on przez dobroć swoję utracił, zostawszy przy wielkiej majętności po śmierci ojcowskiej, i po dwóch żonach wielkie skarby pobrawszy, które częścią na posługach Rzeczypospolitej, częścią na przyjacielskich, częścią też między ludzie godne, tak rycerskie, jako i uczone, rozdał. *Spanorch. in Divinat. de Interr. Polon.* powiada, że na dziesięć kroć sto tysięcy czerwonych złotych wysypał, peregrynując do cudzych krajów, i jeszcze dobra zahartował. Z młodszych lat swoich w dyssydenckich uplątał się był nowinkach, ale w roku 1569. publicznie wyrzekł się ich, i na

*) W Manuscr. Helsbergskich znajdują się oryginalne listy Hieronima Łaskiego wojew. Sieradzkiego pisane do Jana Dantyszka biskupa Chełmińskiego na ówczas posła u Cesarza Karola V. pisze o sobie w jednym liscie Hieronim iż był uczyniony od Króla francuzkiego kawalerem orderu S. Michała. — *Przypisek Krasickiego.*

potem statecznie i gorliwie stawał przy wierze katolickiej, znać to z jego listu u *Hozyusza epistol. tom. 2. fol.* 278. w którym, heretykom, znowu żeby się do nich wrócił, proszącym, pięknym stylem odpisuje. Znać i z tego, kiedy na sejmie 1569. na tem stawał, żeby było kalwińskiej sekty fautorów z Królestwa wypędzić. *Hosius ibidem fol.* 282. Znać i z tego, kiedy między innemi wysłany do Francyi po Henryka Króla, całym sobą na tym pracował, żeby był Król konfederacyi *de pace religionis* nie podpisał. *Hosius fol.* 364. i lubo siła sobie przez to inszej wiary panów affektu nadweręży, nic jednak na to niedbał prawowierny syn kościoła katolickiego. *Vir magnanimus, fortunaque altior ipsa, consilio promptus atque manu*, mówi o nim *Kochanow.* Ledwie trzydzieści lat mając, poraziwszy dość w niewielkiej liczbie swoich, Alexandra wojewodę Wołoskiego, tyrana na swoich poddanych, Jakóba Heraklidesa despotę, na państwie Wołoskiem osadził. *Miraeus Chron.* 1563. *Bucholcer* 1561. *Paproc. Starowol. in Bellat. Sarm. Trices. lib.* 1. *epigram.* W roku 1568. za Tatarami którzy byli Podole spustoszyli, z Secygniowskim zapędziwszy się, i onych poraziwszy, plon odbił, i ich pod Oczakowem tak dobrze przetrząsnął, że barana po groszu, wołu po złotemu przedawano, *Ponętowski in Comment.* lubo nie więcej miał z sobą nad tysiąc ludzi mężów znacznych. Sprzyjał potem Maxymilianowi przeciwko Stefanowi Królowi, i w poselstwie do niego jeździł; dla tego gdy Stefan już rządy Królestwa objął, Łaski tym czasem na dworze się Cesarskim bawił, Lanckoronę mu tedy Stefan odjął, którą mu przywrócił, gdy go po odebraniu Połocka przywitał i przeprosił 1579. *Biel. fol.* 735. i 767. Na koronacyą Henryka Króla czterysta wybornych ludzi wystawił, *Gvagnin in Compen.* Sabinę de Schewe Francuzkę małżonkę Łaskiego wojewody Sieradzkiego, 1611. jeszcze żyjącą wspomina pewny nadgrobek w Łasku u *Starowol. in Monum.* takbym rozumiał, że tego Albrachta; Hieronim i Olbrycht wojewodzicowie Sieradzcy 1607. podpisali protestacyą przeciwko Rokoszanom *in MS. Cracov.* i na nich ten dom ustał. Brata tego Wojciecha, *Hosius epistol.* 155. *fol.* 314. zowie wojewodą Kaliskim roku 1572. Pisali o tym Albrychcie, *Paulus Jovius lib.* 32. *Joannes Sleidanus lib.* 13. *Andreas Tricius de Republ.*

Stanisław wojewoda Sieradzki, brat Hieronima wojewody, syn Jarosława z Lanckorońskiej, z młodszych lat Palestynę i inne miejsca święte nawiedził nie bez oczywistego niebezpieczeństwa na morzu, tam kawalerem Bożogrobskim zostawszy, powrócił do ojczyzny z wielką umiejętnością

oryentalnych języków: wybrał się potem do Francyi, gdzie pod czas wszystkiej tej wojny, która między Karolem piątym Cesarzem, i Franciszkiem Królem Francuzkim gorzała, rycersko w okazyach stawał, aż też razem z Królem pod Tyczynem w niewolą wzięty, z której wyszedłszy, w różnych legacyach do postronnych monarchów ojczyznie służył, osobliwie jednak na sejm Rzeszy Niemieckiej do Augszburga, gdzie wszystko sprawiwszy należycie, Król Zygmunt August nadgradzając mu koszta na tej publice podjęte, puścił mu starostwo Łęczyckie, któreby póty trzymał, pókiby mu summy dziesiąciu tysięcy złotych nie wyliczono, czytałem list o tym *in MS. Petricov.* Pisali o nim *Starowol. in Bellator. fol.* 184. *Tricesius lib.* 1. *epigramm. Nieszpork. fol.* 113. Był najprzód kasztelanem Przemęckim 1540. jako się podpisał na liscie Zygmunta I. u *Nakiel. w Miechov. fol.* 629. umarł wojewodą Sieradzkim. Miał za sobą Beatę z Sprowy Odrowążownę wojewodzankę Ruską, Jana córkę. *Starowol. in Monum. Paproc. pod herbem Odrowąż.* Córki z niej były te, Jadwiga pierwszym ślubem Rzeszowska, drugim za Biejkowskim Janem stolnikiem Przemysłkim, czyli za Piotrem chorążym Czerskim. N. Włodkowa starościna Kamieniecka, potem poszła za Kunata rotmistrza sławnego. Anna, najprzód Odrowążowa starościna Opoczyńska, po nim Kościelecka Jędrzejowa wojewodzina Poznańska. Zofia Starzechowska podkomorzyna Lwowska, starościna Wyszogrodzka: synów także jego dwóch liczy *Paprocki*, Stanisława, któremu *w Gniazdzie* przypisał kasztelanią Inowrocławską, atoli *w Księdze o herbach* opuścił ją: i Mikołaja krajczego koronnego, starostę Krasnostawskiego i Malborskiego, wspominają go *Konstytucye* 1569. *f.* 154. obadwa zeszli *steriles*, Mikołaj 1576. *Rojzius in Chiliast.* o nim pisze, *Rej w Zwierzyńcu f.* 69. Krom tych czytałem na przywileju kollegiaty Łowickiej Jarosława Łaskiego dziekana Łowickiego 1569. *Paprocki* pisze, że Katarzyna Łaska była za Janem Bużeńskim herbu Poraj. N. siostra zda mi się Hieronima, za Ostrorogiem kasztelanem Miedzyrzeckim.

W Manuskryptach Helsbergskich znajduje się oryginalna korrespondencya Samuela Łaskiego z Szymonem Rudnickim biskupem Warmińskim. Z pięczątek pokazuje się iż był herbu *Korab*, miał urząd sekretarza królewskiego, i wyznaczonym był do komissyi Królewieckiej w roku 1609. Miał także nadaną sobie od Zygmunta III. Króla, dzierżawę Szynwałdzką w Ekonomji Malborskiej. — Temi czasy kwitną Łascy w województwie Ruskiem, ale niewiadomo czyli do Korabitów należą. — W roku 1788. Felicyan Łaski stolnik Sanocki. — Antoni chorąży Łukowski. — Wojciech i Michał v. g. Lubelscy. — *Krasicki.*

Łasko *herbu Leliwa*, w Wołyńskiem województwie. Olechno Łasko ziemianin Wołyński 1528. *Metryka Wołyńska.* N. miał za sobą Sicińską: Adam Czerczycki Łasko, o którym *Pastor. lib. 2. histor. Polon.* Krzysztof r. 1674. Jan miał za sobą Dorotę Rolankę, z której synowie Wojciech i Jakób.

Łastowiecki. Józef Łastowiecki miał za sobą Barbarę Kłopocką miecznikownę Latyczowską, z tej był syn Jan.

Łaszcz *herbu Prawdzic*, w Bełzkiem województwie. Z których kwitnął Jan Łaszcz podkomorzy Podolski 1453. starosta Zynkowski, ten za Tatarami, którzy powiat Trembowolski opustoszyli, w pogonią się z innemi udał, w niewielkiej garstce swoich, dopadłszy ich w nocy rozespałych, wielkim pędem na nich uderzywszy, poraził i wszystek im plon odbił: umknęłoć było w prawdzie trzysta Tatarów z tego nocnego pogromu, i widząc szczupłą naszych liczbę, śmieli się otrzeć z Łaszczem, atoli on serca swym dodawszy, i tych pogromił. *Cromer lib.* 22. *Miechov. l.* 4. *Biel. f.* 278. luboć go niektórzy do herbu Pomian naciągają, ale niewinnie. Tenże potem z Bartłomiejem Buczackim, starostą Podolskim w roku 1457. z nieuzbrojonym ludem na tychże Tatarów napadłszy, jeden pułk ich zniósł: radził zatem, żeby tymże postrachem potrwożony drugi pułk, za faworem nocy, która ich szczupłość pokrywała, gromić; gdy jednak rady jego słuchać niechcieli, nazajutrz nieprzyjaciel małą liczbę naszych zoczywszy, tym pewniejszą sobie zwycięztwa wróżkę uknował, i nieomyliła go nadzieja, obskoczeni albowiem zewsząd nasi, wszyscy pobici, a między niemi Łaszcz życie swoje ze krwią dla ojczyzny wylał. *Cromer lib.* 24. *Bielski fol.* 412. Tego najdawniejszego z domu tego piszą nasi Genealogistowie: jam *w Statucie Mazov. f.* 67. czytał Łaszcza z Wrońska, podkomorzego, nie przydano jednak jakiego, w roku 1377. zkąd wnoszę, że się ci Łaszczowie z Mazowsza przenieśli w Bełzkie, gdy książęta Mazowieckie Bełzką ziemią władnęli. Syn Jana podkomorzego Podolskiego, Łazarz Łaszcz z Tuczamp łowczy Bełzki, starosta Tyszowiecki, w ślady ojca swego wkraczając, gdy Tatarowie Bełzką ziemię najechali, na zamku się swym zamknąwszy, mężnie im nacierającym dał odpór. Obawiając się o żonę i niedorosłe dzieci, wyprawił ich był do Grabowca potężniejszego zamku, dawszy im konwój ludzi swoich służebnych, którym kopije z proporcami w ręce wziąść kazał, Tatarzy ścigając za niemi, kopije obaczywszy, a rozumiejąc, że tam wojsko nasze większe było, dalej niechcieli ich gonić, tym fortelem bezpiecznie wszyscy do Grabowca uszli; zostawił ten Łazarz córkę

Agnieszkę Dębowską wojewodzinę Bełzką, i synów kilku, między któremi był Alexander, najprzód podkomorzy Bełzki 1567. *Constit. fol.* 147. potem kasztelan Czerski 1580. deputowany do kwarty Rawskiej; *Constit. fol.* 370. był oraz i starostą Kowelskim i Chełmskim, długi czas na dworze Królowy Bony bawił się, po jej odjechaniu, ojczyznie zdrową radą wszędzie służył, założył miasteczko i zamek w miejscu obronnem, który nazwał Łaszczowem, zkąd potomstwo z niego nie z Tuczamp, pisać się poczęło: spłodził synów czterech, z których Stanisław młodo umarł: Marcin mąż uczony archidyakon Gnieznieński, Krakowski, Łowicki kanonik, sekretarz Króla Stefana, skromny i bogobojny, w pisaniu spraw dworskich ustawiczny, umarł młodo, w Łaszczowie pogrzebiony. Alexander syn trzeci Alexandra, rycerski człowiek, pod Tczowem, kilku rajtarów trupem położył, konia tam pod nim zabito, i jego przez zbroję postrzelono, wszakże nie szkodliwie. Jan czwarty syn, podkomorzy Bełzki, starosta Chełmski i Tyszowiecki, posłował na sejm 1576. zkąd był deputowany do kwarty Rawskiej, *Constit. f.* 260. jakoż żadnego czasu nie uchybił, któregoby ojczyznie radą swoją nie pomagał: osobliwie jednak pod czas interregna po śmierci Augusta I. i ujechaniu z Polski Henryka; wysłany od rycerstwa do Królewny Anny, szczęśliwie wyperswadował jej, że i na swoję na tron Polski elekcyą, i na przyszłego męża swego Stefana Batorego, chętnie przyzwoliła, dla tego też potem na dworze jej krajczym został: z Anny Wielopolskiej z Gdowa, starościny Tyszowieckiej, pozostałej wdowy po Strzale, został się był syn jego Jan według *Paproc.* Inni Łaszczowie od dóbr Tuczamp Tuczampskiemi zawołani, o których na swem miejscu. Inni Nieledewscy, z tych był Stanisław Łaszcz Nieledewski, wojski Horodelski, zostawił synów czterech, Jerzego, podczaszym był u arcybiskupa Gnieznieńskiego Uchańskiego, Stanisława, Floryana, i Mikołaja. Inni Łaszczowie Obrociworowie, o których na swem miejscu. Jędrzej z Obrowca Łaszcz wojski Lubaczowski, z Rudgierzowną zostawił syna Pawła. Bartłomiej Kobelski Łaszcz, brat Jędrzejów, i ten potomstwem ubłogosławiony. Stanisław Łaszcz z Strzemielca, rotmistrz i mąż sławny, wspominają go *Konstytucye* 1576. *fol.* 250. że z innemi posłami, Stefana Batorego na tron Polski zapraszał: był i drugi Stanisław brat pierwszego stryjeczny, rotmistrz fortunny. Piotr z Strzemielca starosta Lityński z sejmu 1611. komissarz do książąt Pomorskich, *Constit. fol.* 32. pod Inflantską expedycyą wielkie dał dowody rycerskiego serca, miał za sobą Czerną czy Czerską sędziankę Krakowską. *Baranow.* Samuel kanonik Łucki 1639.

Przyłuski Felix Luceor. Zofia Łaszczowna najprzód żyła z Samuelem Lipskim sędzią ziemskim Bełzkim, potem z Żołkiewskim: druga Tomickiego Krzysztofa małżonka. *Okol. tom.* 2. *fol.* 171. Wacław z Strzemielca łowczy Bełzki, i Mikołaj 1632. Samuel strażnik koronny, chorąży Podolski, starosta Owrucki, sławny i podziśdzień kawaler, o jego męztwie napisał *Potoc. Centur. fol.* 206. *Amplissimo, et virorum clarissimorum feracissimo genere natus, prius absolvit bella, quam alius incaepisset; struendis et occultandis insidiis adeo promptus, ut execrati nomen illius hostes, dum timidissime ejus vitant stratagemata, commoditatem rei bene agendae saepius amiserint, ereptamque sibi doluerint victoriam. Illi vincere ludus erat, post elusas toties stipendiariis suis cohortibus (quas non opulenta illi fortuna, sed indivisa quasi cum egenitore milite, redituum suorum largitio inauctorabat) Scytharum eruptiones, Cosaticam rebellionem ad Kumejki, Boroviciam, Zołninum, Holteviam, Starecum, ita retundebat, ut callidiorem rei militaris, suo malo experta sit nullum, ea colluvies.* Prawdać według tego autora, że rozwieźlej trochę wojsko swoje trzymał, atoli tak wielą dowodami męztwa swego, dość obficie zatarł tę zmazę. Pierwszy strzyżenia wysoko czupryny wynalazca. Pobożność jego sławi *Okolski Russia Florida f.* 123. że OO. Dominikanom w Owruczu pole pewne darował. Niektórzy zaś to o nim przydają; że lubo weselsza inszych czasów i nad miarę podobno, wydawała się w nim mina, jednak ostatnie trzy dni zapustne na osobliwszym zwykł był trawić w kościołach naszych nabożeństwie, o co spytany odpowiadał, bo najlepiej prawi w ten czas cisnąć się do Boga, kiedy wszyscy mało co o nim myślą: i owszem w dzień popielcowy na gołe ciało zanitowany pancerz, przez cały post na sobie nosząc, nie prędzej z siebie zdejmował, aż w wielki piątek, zszedł z tego świata 1649. w Krakowie w kościele S. Szczepana pogrzebiony, tego przy śmierci żałując bardzo, ze na łóżku nie w okazyi umierał. *Niewiarowski Kazanie Pozew. Histor. Domus Probat. Cracov.* Miał za sobą Katarzynę Kaszewską, z tej była córka Zofia, Janowi Drużbicowi podkomorzemu Bełzkiemu zaślubiona; druga Walentemu Fredrowi podczaszemu Bełzkiemu, *Academus Unicornis*, i dwóch synów, jeden Michał, drugi Piotr czyli Jan, ale obadwa zeszli bezpotomnie. *Geneal. Belzec.* N. Łaszcz miał za sobą Annę Skotnicką kasztelankę Halicką, z której córka Marcella, dostała się w małżeństwo Michałowi Kuropatnickiemu kasztelanowi Bieckiemu: *ibidem.* Anna Łaszczowna Adama Zulińskiego małżonka. Zygmunt kasztelan Lędzki, z sejmu 1670.

komissarz do pogranicznych dyfferencyi, *Constitut. fol.* 26. z Anną Tuczyńską podkomorzanką Inowrocławską żył bezpotomnie. Samuel na Tuczampach na sejmie 1676. pierwszy stolnikostwo Buskie otrzymał. *Constit. fol.* 39. Franciszka Łaszczowna zakonnica S. Benedykta u wszystkich SS. we Lwowie. Waleryan miał za sobą Helenę Makarowiczownę.

Alexander Łaszcz, wielkich włości dziedzic, którego powaga pańska w akcyach, w mowie gładkość, w radach roztropność, u Augusta II. Króla Polskiego, tyle mu zjednała estymacyi, że go najprzód wyniósł na kasztelanią Bełzką, a wkrótce wojewodą Bełzkim wyżej w senacie Polskim lokował 1720. Był oraz starostą Grabowieckim i Jasielskim. Siostry tego wojewody dwie. Jedna Eufrozyna Mikołajowi Komorowskiemu herbu Ostoja, druga Cyryakowi Radeckiemu, zaślubione. Pańskiej fortuny i dostatków, nie tylko na dobro pospolite dla ojczyzny nie żałował, ale i na kościoły i ubogich szczodrze spendował. Do fundacyi konwentu Rzeszowskiego OO. Reformatów znacznie się przyczynił 1708. Żył ten wojewoda w dożywotniej przyjaźni, z Elżbietą Modrzejowską podskarbianką nadworną koronną, z której córka Maryanna, dostała się w małżeństwo Stanisławowi Potockiemu herbu Pilawa, wojewodzie Smoleńskiemu, staroście Halickiemu, jedynakowi synowi Józefa Potockiego, wojewody Kijowskiego, hetmana wielkiego koronnego, z którym nie długo żyjąc, umarła, zostawiwszy mu potomstwo. Z tejże podskarbianki, syn jedynak

Józef Łaszcz, jak wielkiej fortuny i dostatków ojcowskich dziedzic, tak wszystkich nadziei do najwyższych honorów szczególny sukcessor. W młodych latach wrodzony dowcip polerując w szkołach naszych Lwowskich, z ślicznych przymiotów zbioru, z rozsądku w akcyach, z roztropności w konwersacyach, z wdzięcznej kompozycyi i niewinności przy cudnej urodzie, na dalsze progressa życia, wielkie o sobie u wszystkich wzniecił i ufundował nadzieje. I gdy nietylko dla świata Polskiego, i do najwyższych w nim godności i honorów, ale na zazdrość postronnym państwom zdał się szczególnie urodzić, nad spodziewanie wszystkich Pańskich domów, z zadziwieniem prawie całej Polski, wzgardziwszy światem, w młodych latach stan sobie duchowny obrał, i natychmiast, najprzód kanonikiem a wkrótce i kanclerzem w archikatedrze Gnieznieńskiej, zasiadł; z tej zaś po dwakroć był prezydentem trybunału koronnego, 1730. i 1737. tam się wydawała, nie tylko powaga Pańska, i rozsądek jego wielki, ale i delikatnego sumienia całość stawająca przy świętej sprawiedliwości. Na tej będąc funkcyi jeszcze 1738. za

konferowaną sobie od książęcia prymasa Teodora Potockiego suffraganią Gnieznieńską, wymówiwszy się z niej, podziękował, lubo w tymże zaraz czasie, dla świątobliwych intencyi, niechcąc wyższych infuł, akceptował suffraganią Chełmską, przy której, od Klemensa XII. Papieża, wyniesiony jest na biskupstwo Antypatryjskie, na które, w tymże roku, konsekrowany jest w archikatedrze Lwowskiej, od Mikołaja Wyżyckiego arcybiskupa Lwowskiego, przy licznej Państwa frekwencyi, i nieprzerachowanym gminie ludu niemogącego się napatrzyć wdzięczności, i przyjemności tego Pana. Ludzkość jego i szczodrobliwość nieporównana; zkąd u wszystkich wielką ma miłość, i poważenie. Na domy Boże i klasztory szczodrobliwie rozrzutny, na ubogich wielki jałmużnik, szczególniej zaś przez post wielki, bo codziennie na ten czas, dla piećdziesiąt, i owszem co tylko zebrać można ubogich, stół obfity, prócz hojnej jałmużny. Na zakon nasz szczególnie łaskawy i szczodrobliwie hojny fundator, w dobrach swoich dziedzicznych Łaszczowie, kollegium Łaszczowskiego Soc. Jesu z wspaniałym kościołem, którego mury szczodrobliwością swoją temi czasy z fundamentów wynosi, Bogu na cześć nieustającą, a sławie swojej nieśmiertelne monumentum. Biskupie najwyższe infuły, głowy jego Pańskiej, i senat Polski, oczekiwają.

Ten Józef Łaszcz suffragan Chełmski, uczyniony potem od Samuela Ozgi koadjutorem biskupstwa Kijowskiego, niewstąpił jednak na tę katedrę, dokonawszy życia przed swoim koadjutem. — Po śmierci jego obszerna substancya domu Łaszczów zlała się na rodzoną siostrzenicę Annę Potocką wojewodzinę Kijowską: mianowicie dobra w województwie Bełzkiem *Łaszczów*, *Waręż*, *Wielkie oczy* itd. — W młodości swojej zaręczony już był z Franciszką *Cetnerowną* wojewodzanką Smoleńską, przed samem jednak weselem odmienił zdanie i stan sobie duchowny obrał. Oblubienica jego poszła potem za Michała Rzewuskiego wojewodę Podolskiego. — I teraz znajdują się jeszcze niektórzy tego nazwiska, niewiadomo jednak czyli tejże samej procedencyi. — *Krasicki.*

Łaszczyński *herbu Wierzbna*, w Wielkiej-Polszcze. Michał Łaszczyński miał za sobą Konstancyą Koszutską pisarzownę ziemską Poznańską: Kowalska Katarzyna, wdowa po Szczurskim Antonim, matka jego. N. była za Franciszkiem Czyżowskim.

Łaszewski *herbu Grzymała*, że się ci Łaszewscy którzy w Prusiech kwitną, tym herbem pieczętują, świadczy *MS. Konopats.* Katarzyna Łaszewska Jana Klińskiego herbu Junosza. N. Czapskiego Alexandra. N. Kozłowskiego z Kozłowa w Prusiech, małżonki. *MS. de Famil. Pruss.* Jakób

stolnik Bracławski poseł na sejm z Prus 1730. Michał Remigian suffragan Warmiński temi czasy.

Łaszewski *herbu Szeliga*, w województwie Kaliskiem i Sieradzkiem kwitną. Z tych dwóch braci Łaszewskich w Cieciszewie pod Krzepicami dziedziczą. Alexander tego herbu pojął Jordanownę wojewodzankę Bracławską. W ziemi zaś Sanockiej, Antoni Łaszewski miał za sobą Bukowską łowczankę Sanocką, siostry jego, jedna Wybranowska, druga Odrzywolska, z której syn Ignacy Odrzywolski w zakonie naszym.

Ten Antoni Łaszewski temi czasy podsędek Sanocki, z *Bukowskiej* liczne zostawił potomstwo, z tych: Franciszek kanonik Przemysłki. — Ignacy miecznik Przemysłki, pojął *Ponińską* starościankę Pilznicką z której syn. — Trzeci syn Jan, duchownym. Józef łowczy Sanocki. — Wacław pojął *Kraińską*. — Teodor Xawery, umarł bezżenny. — Norbert duchowny. — Andrzej i Franciszek. — Córka jedna za Tarnowieckim młodo umarła. — *Krasicki.*

Łątkiewicz *herbu Prus* 1mo, pod Krosnem w Podgorzu. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Łatkowski *herbu Poraj*, w Sieradzkiem województwie. Mateusz Łatkowski pisarz grodzki Lubelski. Maciej miał synów pięci, z których Szymon przez długi czas w cudzych krajach na chlebie rycerskim się bawiąc, kawalerem został Maltańskim, na Podolu potem dał dowody męztwa swego, a gdy się do obozu Maxymiliana Cesarza udał, u niego był kapitanem, tam wszędzie z znaczną imienia Polskiego i swego sławą stawając, wziął w nadgrodę komendorstwo Opawskie, jest o tem list tak Augusta I. jako i Stefana Króla u *Paprockiego o herb. fol.* 368. dany Stanisławowi bratu jego w nadgrodę rycerskich zasług, który w Krakowskiem województwie dóbr nabywszy, tamże osiadł.

Ławski *herbu Pobog* w Mazowszu. N. Ławski archidyakon Gnieznieński 1504. *Treterus in Mirac. Eucharist. Posnan.* Wielisław pisarz ziemski Wiski, poseł z Mazowieckiego województwa, podpisał unią Litwy z Koroną. *Constit.* 1569. *f.* 122. Stanisław z Strzegocina wojewoda Mazowiecki i vicesgerens 1557. u *Paproc. fol.* 473. i 1553. podpisał protestacyą katolików przeciwko dyssydentom, i przeciwko *Confoederationem de pace cum haereticis:* urodzony był z Przerębskiej kasztelanki Sieradzkiej, był wprzód chorążym Warszawskim, deputowany do korrektury statutu Mazowieckiego, umarł 1576. syn jego Hieronim dziedzic Ławska i Ciemianka, za nim była Zuzanna Węgierska herbu Belina z Katarzyny Niszczyckiej wojewodzanki Bełzkiej herbu Praw-

dzic urodzona, ta mu dwóch synów powiła, Stanisława i Jana, obadwa w ziemi Wiskiej elekcyą Władysława IV. podpisali. Jan był podstolim Wiskim, miał za sobą 1*mo voto* Iłowską herbu Prawdzic z Zielskiej spłodzoną, z tej zostawił córkę Teodorę, Wacława Rogali Niwickiego kapitana królewskiego, stanowniczego koronnego, małżonkę, 2*do voto* miał za sobą Zofią Kamińską herbu Dołęga, z niej córkę Zofią, Janowi Litaworowi Chreptowiczowi wojewodzicowi Nowogrodzkiemu, staroście Hoskiemu, zaślubioną, z której dwaj synowie, Franciszek i Ludwik Chreptowiczowie. Syn z tejże Kamińskiej Sebastyan podstoli Wiski, pojął Annę Bałabanownę, i do Inflant się wyniósł: potomstwo jego, Józef młodo zmarły, Maryanna za Waldynem rotmistrzem Inflantskim, Barbara za Michałem Szadurskim stolnikiem Inflantskim, Stanisław w zakonie Soc. Jesu, Sebastyan miecznik Inflantski i Teodora Spytecka. N. Ławski miał za sobą Elżbietę Łosiownę. Augustyna Ławskiego jest w druku *Pociecha duchowna*, to jest *Kazanie na pogrzebie Barbary z Radziwiłłów Kiszczyny* 1614. *in 4to Cracov.*

W r. 1788. Jakób Ławski v. g. grodzki Podolski. — *Krasicki.*

Ławski *herbu Pomian*, tak o pierwszych jako i o tych nasi genealogistowie, niewiem czy nie omyłką, piszą.

Łayszczewski *herbu Prawdzic*, tych jedni Łaściszewskiemi, drudzy Łaszewskiemi piszą. Niewiem czy tu należy Jakób z Łaszewa podkomorzy Płocki, w r. 1496. podpisał list Jana Albrychta Króla u *Łaskiego w Statut. f.* 110. Także N. Łaszewski, który kościołowi Ostrzeszowskiemu czynsz na dobrach Ptaszkowice nazwanych zapisał r. 1600. *Acta Castren. Ostrzeszov.* Ks. Sebastyan Łayszczewski w zakonie naszym kaznodzieja królewski Władysława IV. życie apostolskie i wybornemi cnotami ozdobione zakończył w r. 1635. *Histor. Dom. Profess. Cracov.* Mikołaj Łayszczewski dziedzic na obojgu Łayszczowach, najprzód podstarości Sochaczewski, poseł na sejm 1627. *Constitut. fol.* 8. potem pisarz ziemski Rawski 1631. *Constit. fol.* 28. sędzia kapturowy generalny Warszawski 1632. *Constitut. fol.* 7. dalej podsędek Rawski, więc i sędzia ziemski roku 1641. *Constit. fol.* 20. nakoniec kasztelan Sochaczewski, *Constitut.* 1647. *fol.* 6. u Wężyka i Łubieńskiego prymasów Polskich marszałek, w trybunale koronnym kilka razy deputat, ludzkością i przezornością wszystkim miły, dzień ostatni życia skończył w roku 1655. w kollegiacie Łowickiej z nadgrobkiem marmurowym pochowany, tamże z nim spoczywa Barbara z Skrzynna Duninowna kasztelanka Zarnowska, pierwsza żona jego, zmarła 1645. jako jej nadgrobek świadczy, z tej miał

kilka córek, z których jednę P. Bogu w klasztorze poświęcił, drugie wprzągł w jarzmo małżeńskie. Druga zaś żona jego Małgorzata z Masłowic Masłowska, zmarła 1651. leży w Kaliszu w kościele naszym. *Kazanie Ks. Adryana Pikarsk.* Szczesny Zbożny Łayszczewski podsędek ziemski Sochaczewski 1648. i Sebastyan sekretarz królewski. Marcin na Staropolu 1674.

Łazicki *herbu Jastrzębiec*, w Sendomierskiem województwie.

Łazieński *herbu Jastrzębiec*, czyli Łaziewski w Drohickiej ziemi, podobno jedni z Lazańskiemi. Łazińska Elżbieta była za Palczewskim.

Łaźniewski *herbu Prawdzic*, w Bełzkiem województwie. N. Łaźniewski miał za sobą Helenę córkę Mikołaja Łysakowskiego kasztelana Chełmskiego herbu Lubicz, która po jego śmierci poszła za Wasiczyńskiego. *Paproc.* Paweł w Bełzkiem 1632. Marcin kanonik Kamieniecki, deputat na trybunał koronny 1694.

W r. 1778. Adam Łaźniewski łowczy Prasnyski. — *Krasicki.*

Łaźniewski *herbu Prus 2do*, w Sochaczewskiej ziemi, jako namienia *Ks. Jachimowski in Triumpho.* Waleryan pisarz grodzki a potem ziemski Sochaczewski 1674. Kasper poseł i sędzia kapturowy Sochaczewski 1697.

Łaźniński *herbu Jelita*, w Łęczyckiem województwie, piszą się z Łaznina. Od tych Zamojscy swój początek wzięli: Tomasz albowiem z Łaźnina, wyniósłszy się z województwa Łęczyckiego na Ruś, tam od Jędrzeja Piwo, kupiwszy Stary Zamość, potomkom swoim był okazyą nowego imienia Zamojskich. Jędrzej z Łaźnina kasztelan Łęczycki 1501. jakom dowodził w pierwszym tomie. Stanisław Łaźniński skarbnik Halicki, 1695. świat pożegnał, żona jego Apollonia ołtarz S. Krzyża w kościele naszym Łuckim ubogaciła, i wielą inszych dobrodziejstw to miejsce obsypała. *Histor. Colleg. Luceor.* N. miał za sobą Maryannę Koźmianownę pisarzownę Krasnostawską.

W r. 1788. Walenty Łaźniński łowczy wielki koronny. — *Krasicki.*

Łazowski *herbu Krzywda.* Z tych niektórzy z Podlasza wynieśli się do Litwy. Jędrzej Łazowski podstarości Wołkowyski. Samuel i Stanisław 1632. N. Łazowski do Moskwy się przeniósł. Jędrzej 1674.

Łazowski *herbu Łada.* Marcin brat rodzony Jędrzeja Skrzyńskim nazwanego, o którym mówić się będzie pod Skrzyńskiemi, dziedzic na Łazach, od nich Łazowskim nazwany, z Kosobudzkiej spłodził Jakóba i Józefa, z tych Jakób żył bezżenny, Józef zaś z Wolskiej zostawił syna Marcina,

którego z Gomolińskiej syn Jan Łada Łazowski, temu Dąbrowska powiła syna Marcina, którego z Elżbiety Predysława Konieckiego córki potomstwo, Zofia Dedyńska, i Elżbieta Saporowska, i syn Jan, temu Złocka zrodziła syna Marcina, który wszedł w kontrakty małżeńskie z córką Alexandra Saporowskiego. N. miał za sobą Drohojowską.

W roku 1788. Stanisław Łazowski komornik graniczny Nurski. — *Krasicki.*

Łazowy. Samuel Łazowy kasztelan Mścisławski 1734. są w Grodzieńskim powiecie.

Łążyński *herbu Lubicz. MS. o Famil. Pruskich* o nim świadczy, że dziedziczyli na Szewie w Prusiech; z tych Łukasz Łążyński 1632. N. chorąży Chełmiński, żona jego Maryanna Rudnicka. *Kazanie Ks. Mleczka.*

Łążyński *herbu Nałęcz. Kojałowicz in MS.* świadczy, że z Dobrzyńskiej ziemi, niektórzy z nich wynieśli się do Litwy, to jest Balcer Łążyński, synowie jego Stanisław mąż żołnierski, Grzegorz mierniczy Oszmiański, ten spłodził Jerzego i Hieronima, i Maciej od którego syn był Kazimierz. Paweł wojski Dobrzyński, z sejmu 1628. deputat na trybunał Radomski. *Constit. fol.* 4.

Łęcki *herbu Nałęcz.* Patrz wyżej pod **Lędzki.** — W r. 1788. Kazimierz Łęcki regent Goniądzki. — *Krasicki.*

Łęczycki *herbu Niesobia.* Widziałem w Krakowie u S. Trójcy Janowi Łęczyckiemu 1598. zmarłemu, wystawiony nadgrobek z tym herbem. N. Łęczycki towarzysz Pieniążka kawalera 1582. pieszo szedł do szturmu pod Pleszkowem. *Paproc. fol.* 405. Ksiądz Mikołaj Łęczycki albo Lancicius, urodził się w księztwie Litewskiem w roku 1574. dnia 10. Grudnia; lubo ojciec jego był szlachcic Polski, ale od książęcia Mikołaja Radziwiła z Polski wielkiemi obietnicami zwabiony, i Pańskiemi dobrami nadany, w Litwie był osiadł, gdzie się i kalwińską sektą zaraził: przecież z osobliwej łaski Bożej, gdy predykanta nie było, Mikołaj z rąk katolickiego kapłana chrzest S. odebrał. Mamka mu się także katoliczka dostała, która gdy go w piątym roku do kościoła S. Jana w Wilnie przyprowadziła, pod czas podniesienia świętej hostyi, dziecię z nieba oświecone, samo się domyśliwszy, najprzód rączki złożyło, i na kolankach przyklęknęło, a potem się mostem ścieląc, czołem nabożnie w ziemię uderzywszy, Panu Bogu pokłon oddało. To samże na potem, z dziękczynieniem Bogu, często powiadał, że skoro tylko do rozumu używania przyszedł, ta jego najpierwsza sprawa była, którą pamiętał. Jak to bolało czarta, z tego się wkrótce pokazało, kiedy w postaci strasznego olbrzyma, z wielką furyą wpadł-

szy, jakby go chciał porwać, odgrażał; wszakże Mikołaj, na to przeraźliwe widowisko, krzyżem S. uzbrojony, nic się nie przeląkł. Zniknął ci wprawdzie djabeł, wkrótce jednak od niego Mikołaj w większe niebezpieczeństwo wprawiony, bo gdy po wschodach idącemu, noga się powinęła, w tak głęboki sklep zapadł, że rozumiano, iż jeżeli nie szyję, tedy albo nóżkę albo rączkę złamał; lecz za strażą bez wątpienia anielską, i tu w niczem nie obrażony sam powstał. W piątym także albo szóstym roku, dwa pełne siana wozy golenie mu przejechały, a przecię nie tylko ich nie naruszyły, ale i najmniejszego bolu nie zadały. Gdy podrósł, heretyckim się mistrzom na ćwiczenie dostał: na on czas w Wilnie ustawiczne z heretykami utarczki koło wiary bywały, na które i Mikołaj ugęszczał; więc gdy przy obecności Jerzego Radziwiła kardynała, przekonani o fałsz od ojców naszych dyssydenci z pola zeszli, Mikołaj wszytkę tę wygraną hebrajskiemu i greckiemu językowi przypisował, którym nasi pismo S. przywodzili, więc aby Jezuitom odpór swego czasu mógł dawać, wprzód się żydowskiej, a potem greckiej grammatyki uczyć postanowił, jakoż wkrótce między swemi najuczeńszym w tej mierze został: częstym tedy ksiąg kacerskich czytaniem, i próżną, którą go dla nauki poddymano, chwałą, tak był w swym uporze zatwardział, że nie raz przed swemi przysięgał, że kalwińskiej nauki, aż do krwi wylania bronić miał. Zkąd gdy między pospolstwem płonne wieści latać poczęły, jakoby Radziwił kardynał na mordowanie i uciskanie heretyków od Króla dozwolenie otrzymał, Mikołaj kołnierz odwinąwszy, z gołą szyją przez kilkanaście godzin po jawnych miejscach chodził, tego jedynie szukając i pragnąc, żeby najpierwszy mógł za zbór kalwiński głowę położyć. A lubo się tak gorliwie zastawiał o swe błędy, żadnym przecię sposobem, do kalwińskiej wieczerzy używania, namówić się ani przymusić nie dał. Czasu potem jednego, gdy i katolickiej wiary i swojej sekty u siebie fundamenta rozważa, taka mu wątpliwość przyszła, że się sam z niej wyplątać nie mógł, więc na kazania Ks. Piotra Skargi ugęszczać, jemu swoje wątpliwości przekładać, do akademji nawet naszej Wileńskiej chodzić na poetykę począł: gdzie nie zadługo dobroć Boska tak go oświeciła, że kalwińskie błędy potępił, komunią pierwszy raz w dzień S. Mikołaja uczynił, ślubem się dwojakim obowiązawszy Bogu, pierwszym, wiecznej a od siebie nigdy nie zmazanej czystości; drugim, wstąpienia do zakonu Soc. Jesu. Prosił się tedy Ks. Ludwikowi Marsellowi prowincyałowi o przyjęcie, ale mu odpowiedziano, iż mu nie inaczej zakonną fórtę otworzą, aż wprzód sześćdzie-

siątoletniego, a w błędach kalwińskich zastarzałego ojca do wiary katolickiej pociągnie. Sprawa zaiste trudna, jednak się jej Mikołaj podjął: więc gdy rozważa z sobą, na jak się ciężkie rzeczy odważył, znać z frasunku samego w chorobę zapadł. W dzień uroczystości Ś. Mikołaja, ojciec nawiedzając go mówi: O gdybyś był zdrów synu, doznałbyś jak cię miłuję, i jakbym się serdecznie z twego narodzenia cieszył: na co Mikołaj: W ręku twoich ojcze i zdrowie i życie moje zawisło; tu ojciec gdy się oświadczać począł, że wszystko gotów uczynić, byle go zdrowym obaczył, Mikołaj gorąco go o to upraszać począł, żeby o własnej duszy zbawieniu radząc, do owczarni się katolickiej garnął. Na to ojciec łzami się zalawszy, niechcąc chorego zasmucić, o trzy dni na uwagę prosił: po trzech dniach znowu Mikołaj i prośbą i ustawicznym płaczem, tak długo mu dokuczał, że się zmiękczywszy, kalwińskie błędy przed naszemi ojcami odrzucił: o czem dowiedziawszy się Mikołaj, z łóżka się porwał, i od wielkiej radości cale ozdrowiał: założoną tedy sobie kondycyą wypełniwszy, znowu prośby swoje o przyjęcie do zakonu naszego ponawia Mikołaj, ale mu odpowiedziano, iż to póty być niemoże, póki ojciec na to nie pozwoli. Już mu się też to prawie niepodobna rzecz zdała, wiedząc, że tylko jedynakiem był u ojca, na którego wszystka fortuna spadała, przecież i tego się podjął: długo się jednak z ojcowskim ku sobie affektem passował, niżeli go do tego skłonił: nakoniec jednak sprawił to, że go sam ojciec do ks. prowincyała przyprowadził, i oddając go ze łzami rzekł: Oto ojcze, ja takim sercem Mikołaja mego, jakim niegdy Abraham Izaaka, Bogu przez ręce twoje ofiaruję. Gdy czas przyszedł do nowicyatu odjeżdżać, Mikołaj nie tylko nic od ojca nie wziął, ale ani się z nim pożegnał, dogoniwszy go ojciec, narzekał, że powinności synowskiej zapomniał, na co on, nicem prawi nie wykroczył, ponieważ z ręku ojcowskich już Panu Bogu oddany jestem. W Krakowie zakonne szaty wziąwszy, do Rzymu na dokończenie nowicyatu był wysłany; przykłady B. Aloizego nie dawno zmarłego za wzór swoich postępków sobie obrał; tam wysokiej świątobliwości fundamenta założył; osobliwie jednak w zachowaniu najmniejszych reguł: z uczciwości ku Najśw. Sakramentowi, tak i łóżko, i stołek i wszystkie w komorce rzeczy układał, żeby się nigdy, ile można było, tyłem na tę stronę, gdzie niebieski ten chleb chowano, nie obracał. O toż się i po domowych kurytarzach chodząc, starał; nabożny ten zwyczaj przez całe czterdzieści lat nieprzerwanie zachował. Rzecz ta lubo tak mała, do ustawicznej na Boską przytomność pamięci, wiele mu pomagała.

I na potem, ze snu rano wstawszy, zaraz na kolana upadał, Najśw. Sakramentowi, w całego świata kościołach będącemu pokłon oddając. Nim kapłanem został, oprócz Niedzieli, co Czwartek do stołu Pańskiego przystępował. Mszy świętej słuchając, o takie się miejsce zawsze starał, z któregoby mógł Najśw. hostyą widzieć, powiadając iż nad ten widok nie mógł mieć nic w życiu milszego. Lubo się na spowiedź pilno gotował, nic jednak w sobie takiego znaleźć nie mógł, czemby dobrowolnie wykroczył; co gdy go trapiło, za nauką mistrza nowicyuszów prędko się uspokoił. Prosił raz starszych, żeby wszystkie całego życia ułomności, i cokolwiekby go zawstydzić mogło, mógł spisać, i jawnie w refektarzu przed wszystkiemi czytać; dla większej zasługi jego, nie odmówiono mu tego, ale gdy ich zaczynał wyjawiać, zamilknąć mu kazano. Od tego czasu na duszy jego dziwny pokój, i wielkie w pogardach swych wesele w nim urosły. W Rzymie filozofji i teologji słuchając, Najśw. Matkę za Matkę sobie obrał, ślubem się obowiązawszy niepokalanego jej poczęcia aż do śmierci bronić, na uczczenie jej rozmaite sposoby, *Opusculo de praesentia Dei*, podał, i na każdą przez rok Sobotę, o zacnościach jej rozmyślania napisał; tak zaś choć przy szkolnej pracy w bogomyślności bywał zatopiony, że lubo go trącano, ciągniono, do siebie jednak przyjść nie mógł. Ale się te niebieskie rozkoszy gorzkością przeplotły: bo oprócz tego, że go jeden z starszych ostro ćwiczył; jeszcze Pan Bóg ciężkie szkrupuły na niego przepuścił; z któremi długo się biedził; atoli gdy się modlił w kościele domu professów, przed kaplicą wszystkich ŚŚ., pokazał mu się z wielkim krzyżem Chrystus, i rzekł do niego. To krzyż twój te szkrupuły, któremi słowy w momencie wszystko się zamięszanie na duszy jego zupełnie uspokoiło. Kapłanem zostawszy, w to się był z lekka wprawił, że przez cały dzień wszystkie myśli, słówka i litery, wyraźną aktualną intencyą Bogu ofiarował, co raz mówiąc: *Dla ciebie to Boże, dla twojej to miłości*, do tegoż dziatki i studencką młódź wprawiał. W r. 1604. pięć razy dni rozmaitych po przyjęciu ciała Chrystusowego widział Trójcę świętą, gdzie Chrystus trzymając księgę żywota w ręku swoich otwartą, kazał mu ją czytać, tam się w niej napisanego przeczytał w te słowa, *Święty Mikołaj Łancycy Societatis Jesu:* zkąd do uniżenia siebie, do ohydy niedoskonałości, do osiągnienia najwyższej doskonałości, uczuł się na sercu być zapalonym. Mszą Ś. odprawując, na twarzy prawie gorzał; ba i na ciele większego się zdał być wzrostu. Po poświęceniu hostyi z radości prawie wyskakiwał. Przygrubszych hostyi zażywał, i wina hojniej w kielich nalewał, aby się dłużej był

mógł cieszyć z Chrystusem pod przypadkami trwającym. W większe przez rok uroczystości z osobliwszem przygotowaniem do tajemnic Boskich przystąpiwszy, w żadnych potrawach smaku nie czuł. W Rzymie w podziemnej kaplicy świętej Cecylji, gdy mszą sprawował, na powietrze był podniesiony; w Chełmińskim zaś kościele gdy tęż miał ofiarę, światłość go dziwna okryła. A gdy się w piersi bijąc mówił: Baranku Boży itd. Anna Konarska wielce pobożna wdowa, w pieluszkach powitego, na patynie przed nim leżącego Jezusa widziała, Teodora zaś Celsa w Rzymie zakonnica *Turris Speculorum*, złotemi go łańcuchami, i rozlicznemi szatami kosztownie przybranego widziała, i głos Boży, który ogrodem rozkoszy swych Mikołaja nazywał, usłyszała. Wielcy biskupi, prałaci, opaci o jego świątobliwości dowiedziawszy się, na duchowne ćwiczenia, i zbawienne porady do niego się cisnęli: ksiądz zaś Aquaviva generał Societatis, piątego po kapłaństwie roku, duchownym go mistrzem w kollegium Rzymskiem uczynił; przedtem zaś lat kilka, na zbieraniu dziejów zakonnych od początków Societatis, strawił. Czternaście lat w Rzymie przemięszkawszy, gdy mu się do Polski wracać kazano, nie mało ciał SS. Męczenników, dla większego ich w północnych krajach poszanowania u Papieża otrzymał. Podczas przeprawy przez morze Weneckie, straszliwe szumy fala wzruszyła, Mikołaj paciorek S. Joanny zakonu trzeciego S. Franciszka, jeden z owych które Chrystus wielkiemi łaskami nadał, w morze wpuścił, a fala natychmiast ustała. Paciorek ten tym się sposobem Mikołajowi dostał: generał Franciszkański Aprato, z natchnienia Boskiego wziął go z sobą do fórty, chcąc go temu dać, kogoby u fórty zastał, zastał Mikołaja, który o niego umyślnie przyszedł prosić: więc mówi do niego: oto masz to, o coś przyszedł prosić, ten zadumiały wziął go z dziękczynieniem. W granice Polskie wjechawszy, lubo rodzonej siostry jego dom nie daleko był z drogi, z którą się tak wiele lat nie widział, przecież go minął: w Wilnie stanąwszy, teologji uczył; tam schizmatyków Wileńskich, z akademią sprawa się w trybunale toczyła, więc że większa część dyssydentów między deputatami się znajdowała, nie mogli dobrze tuszyć nasi tej sprawie, Mikołajowi kazano, żeby ją Panu Bogu zalecił, tejże nocy Edmundus Campianus sławny zakonu naszego dla Chrystusa w Anglji męczennik, przez sen mu się pokazawszy, zwycięztwo obiecał mu, i wkrótce obietnicę ziścił. Tym czasem święte kości z Rzymu za nim wieziono, a że natenczas wojna się między Papieżem i Wenetami zaczęła, obawiając się Mikołaj, żeby ich nie rozbito, umyślił je zalecić prze-

czystej Pannie, list przez ks. Adama Oloryusza, i Mikołaja Kołozembskiego Soc. Jesu do cudotwornej w Trokach Matki Boskiej napisał, w którym ją i o te trzy jeszcze rzeczy uprašzał: najprzód o jako największą świątobliwość, potem o jak największy w duszach pożytek, nakoniec bez czyscowych ogniów do nieba przejście: Oloryusz mszą Ś. poczynając, pismo to przed obrazem położył, wtem zniknęło, ale zaraz tegoż momentu, przed oczy Mikołaja, w Wilnie natenczas w komorce swej siedzącego przeniesione, i na stole otworzone z takim odpisem, Mikołaju o cokolwiek prosiłeś, uprosiłeś. Karakter zaś odpisu tego, coś miał w sobie nad rękę ludzką osobliwszego. Co wszystko gdy Oloryusz i inni po całem kollegium rozgłosili: aby jakiej zdrady nie było, pilno rzecz rozstrząsać poczęto. Rektor tedy chcąc ducha sługi Bożego doznać, surowie go gromił, mówiąc, iż to jest szatańskie omamienie, na co Mikołaj: Ponieważ to starszy za djabelskie sądzi oszukanie, toć i ja swój rozum pod jego poddaję: dopiero rektor mile go cieszyć począł, tę jego pokorę, za najpewniejszy dokument cudu tego uznając. Jakoż wielka się w nim pokora wydawała. Przez lat czterdzieści i więcej, nigdy próżną chwałą kuszony nie był. Uczynił był ślub, iż nic takiego, coby z chwałą jego być mogło, powiadać nie miał: ale go od tego ślubu dla pewnych przyczyn starsi uwolnili. Mawiał: Gdy z miłosierdzia Boskiego do nieba przypuszczony będę, na pierwszym wstępie pokłon oddawszy Bogu, pokorną wniosę prośbę aby żadnej o mnie pamiątki na ziemi nie było, ale żebym jako na świecie żyjąc wiele ucierpiał, tak i w chwale wiekuistej zostając, był od świata wzgardzonym: i na to ślubem się obowiązał, krwią go własną podpisawszy. Z tejże pokory pod nogi się wszystkich słał potępieńców; a gdy szedł przez korytarz, do Boga wzdychał: Panie nie jestem godzien tę ziemię, po której lepsi sludzy twój chodzą, nogami memi deptać. Godfryd Schubert wysłuchał go, gdy się długo i srogo policzkował, wszedłszy do niego, pytał go, nad kimby się tak pastwił, odpowiedział nad djabłem, a ten gdzie? mówi Godfryd. Mikołajem go Łancycym zowią, rzecze Mikołaj. Obraz miasta Wileńskiego na ścianie u siebie zwykł był przybijać, a pokazując na kalwińskie szkoły, w których się kiedyś uczył, mówił: Oto mnie grzesznego człowieka z tych szkół dobroć Boska wydźwignęła, byłem zjadłym psem, teraz już przez tak wiele lat, między synami Boskiemi żyję: w tem łzami się oblał, że dalej mówić nie mógł. Nikogo ani posadzał, ani ganił, a co mu na przeciw uczyniono, to na dobre tłómaczył. O cnocie pokorze mając mowę do naszych w Nieświczu, gdy klepsydrę ścią-

gnął ze stołu, tak długo cudownie na powietrzu wisiała, aż ją uchwycono. Pogardy siebie samego szukając, gdy co dobrego na chwałę Boską uczynił, zaraz to albo śmiechem, albo gestem, albo słowem, jakby mniej do rzeczy służącym zacierał. Raz do Czeskiej prowincyi przyjechawszy, gdy go jako gościa częstowano, a on wszystkiego z ochotą pożywał, kapłan jeden wielkiej wstrzemięźliwości i świątobliwości upomniał go, aby nie tak siła jadł, na co Mikołaj: Czy niewiesz ojcze, że wiele jest dróg i bram do nieba, a między niemi jedna jest *popularis;* ulica pospólstwa nazwana. W konwersacyi iż był wdzięcznie żartowny, tedy którzy wszystkę świątobliwość na powierzchnym postaci zasępieniu zakładali, mało co o jego cnocie trzymali, i częstokroć ciężkie potwarzy, które on *bolum pinguem sine osse* nazywał, kładli. W Nieświeżu gdy ofiarę Pańską sprawował, cały ołtarz krzyżami okryty; a drugi raz izbę pospolitą tychże krzyżów pełną Bóg mu pokazał: i pospolicie podczas mszy albo pacierzy kapłańskich Bóg mu oznajmował, gdy miał co cierpieć; nigdy się jednak w swoich utrapieniach nie uskarżał, i owszem coby mu mogło pociechę przynieść, tego się chronił, nawet nietylko o wybawienie od nich Pana Boga nie prosił, ale też świętych Pańskich wzywał o przyczynienie nowych ucisków, i w nich cierpliwość. Listów w których go tykano dostawszy, z radością ich całował, kładł na głowę, adwersarzom swoim wszelką uczynność pokazywał, i co miesiąc mszą świętą, a co dzień dyscyplinę za nich Bogu ofiarował: i owszem ślubem się obowiązał, że ich jako największych przyjaciół miał z serca miłować. Zabójcę jednego, który go był rozbił, w turmie siedzącego ratując, przez dwie lecie nań żebrał, i co Sobota hojną go jałmużną opatrował, płacząc nad jego tak długą nędzą. Na rządach rektorskich i dwakroć prowincyalskich, najznaczniej się w nim miłość ku poddanym, i karności zakonnej gorliwość, wydawały; pilno tego przestrzegał, żeby na żadnej potrzebie nikomu nie schodziło, którą przeciwko sługom Bożym hojność, Bóg cudowną pomocą wspierał. W Kaliskiem kollegium, wina już tylko na pół piędzi w beczce nie było, kupić więcej nie miał za co; przecież oszczędać go nie kazał: rzecz dziwna, trochę owego wina, przez większą część roku, dla tak wielu osób, stawało, dla jak wielu i całaby kufa przyrodzonym sposobem nigdy nie wystarczyła, a nadto i smaku i zapachu osobliwszego było: dla czego Boskiem go nazwano winem. Rektorstwo pomienione objąwszy, wielkie pustki i długi zaciągnione zastał, więc się z wielką ufnością w Bogu na modlitwę udał, po której, gdy skrzynkę, w której przedtem i szeląga nie było,

otworzył; kilkaset złotych, nic pewniejszego, że od opatrzności Boskiej złożone nalazł. Prowincyalstwo też w Litwie kończąc, gdy na potrzeby różnych kollegia, siedmtysięcy złotych zaciągnął, a nie miał zkąd oddać, skoro się pomodlił, w archivum listy przeglądając, pięć tysięcy w złocie znalazł: pieniądze tę, tak świeże, tak glancowne były, jakby dopiero z mennicy wyjęte. Dwa tysiące których jeszcze niedostawało, tejże godziny człowiek jakiś nadszedłszy, nie proszony ofiarował. Śliwie w Kaliszu bardzo bujnej, żeby młodzi nie była okazyą do przestąpienia reguły, imieniem Boskiem rozkazał, żeby więcej nie rodziła, i nazajutrz uschła, tak że więcej nie rozkwitła. Królowi Polskiemu Władysławowi IV. który go wezwał, chcąc go do stolicy apostolskiej zażyć, żeby tam konsens od niej otrzymał, na małżeństwo jego z heretyczką, konstytucye z sobą zakonne przyniósł, które nam w takie i podobne sprawy bronią się wdawać, i niemi się składał; czem Król nie tylko się nie uraził, ale go też osobliwiej czcił, i od złośliwych potwarzy bronił, dla tego gdy mu od generała Mucyusza listy na pałac przyniósł, królewską osobą przeciw niemu wyszedł, i za rękę go, którą wprzód pocałował, wziąwszy, do okna na rozmowę zaprowadził. Za Królem idąc i inni Panowie, wielce Mikołaja szanowali, pospolstwo przed idącym na miasto klękali, prosząc o rękę do pocałowania, wołali: Ojcze Ś. módl się za nami; której czci uchodząc, w lektyce potem ukrywszy się jeździć musiał po mieście. Aby go więcej na żadne starszeństwo nie zażywano, uprosiwszy u generała, większą część wieku swego, na urzędzie ojca duchownego w rozmaitych prowincyach strawił: był bowiem osobliwą łaską Bożą, na rządzenie sumienia obdarzony: przetoż nie tylko domowi, ale i obcy do niego się na spowiedź garnęli. Zbawienia ludzkiego pragnąc, dni rekreacyi już w szpitalach, już na uczeniu prostaków przepędzał. Rektorem zaś będąc, gdy o północy kapłana do chorych potrzebowano, sam tę świętą usługę odprawował: dziatek młodych, i wsędziwym wieku rad uczył. Wiele bardzo tysięcy, płci obojej, ze wszystkiej kondycyi ludzi, w różnych krajach świata, za jego nauką do wielkiej doskonałości w drodze Bożej przyszło, a zwłaszcza Marya Bonawentura w klasztorze Rzymskim *Turris speculorum* nazwanym, gdy jej exercitia Ś. Ignacego podał. Też gdy Annielinie Pauli de Leonibus zakonnicy Ś. Augustyna dawał, szatan po trzykroć policzek jej wyciął, mówiąc: *Otoż masz za twoję miłość ku twemu świętemu ojcu;* (tak ona Mikołaja zwała.) Drugi raz gdy się gotowała na spowiedź przed ks. Mikołajem, czart ją straszliwemi trwożył poczwarami, i atramentem polał: lecz

gdy święconej od Mikołaja wody zażyła, czart od niej uciekł: nie dziw, że go tak czarci nienawidzieli: bo ich ze dwóch opętanych wypędził, wielu zaś z szkaradnych grzechów i nałogów wyprowadził. Wdowie jednej, którą czart w postaci człowieka przez długi czas, niemal co dzień, do wszeteczności przywodził, poradził, żeby djabła gdy do niej przyjdzie, co najzelżywszemi słowy witała, co gdy uczyniła, więcej się nigdy gość ten piekielny do niej nie pokazał. Drugą w takimże grzechu przez dwadzieścia lat żyjącą, szatan do tego namówił, żeby była Mikołaja imienia nigdy nie wspomniała, bo prawi główny mój nieprzyjaciel, atoli i tę, lubo się zrazu długo opierała, obawiając się czarta, Bogu przez spowiedź pozyskał. Z tej zbawienia dusz żarliwości, wiele ksiąg (których na siedm tomów rachują) ducha świętego pełnych napisał, które gdy pisał, miał ten dar Boski przez anioła stróża, że lubo nigdy doktora świętego nie czytał księgi, przecież byle ją otworzył napadał na to, co do jego materyi służyło, na stwierdzenie tego, o czem pisał. Emilia Muta Benedyktynka, gdy książeczkę od niego wydaną o nabożnem mszy Ś. słuchaniu, do czytania wzięła, zapach liliowy uczuła. Gabryel Roscius Soc. Jesu w kollegium Rzymskiem, książeczki od niego pożyczył, w której Mikołaj wydał był rejestr grzechów ludzkich, dla łacniejszej spowiedzi z grzechów całego żywota, tę mu czart z ręku, lubo ją, przestrzeżony od Ks. Mikołaja, dość ostróżnie niósł, wykradł; ale skoro Ks. Mikołaj rzecz te Bogu zalecił, czart ją wrócił. Boską miłością tak częstokroć rozgorywał, że i na twarzy ogniem się zdał tchnąć, i krew wszystka w nim wreć, i rozpiąwszy się, okna i drzwi w najtęższą zimę otwierać, albo piersi mokrem czem chłodzić musiał. Wyraźny ślub uczynił, iż i najmniejszym grzechem dobrowolnie Boga nie miał obrażać, który aż do śmierci zachował. W świętych którzy albo Boga nigdy nie obrazili, albo odważnie sobie w czem dla niego postąpili, wielce się kochał, i dzieje ich rozpamiętywał. We wszystkich stworzonych rzeczach Boga szukał, zkąd nawet gdy i pioruny straszliwe huczały on przez radość wielką, z komorki wybiegał wołając: Patrzcie jak wielkiego i możnego Pana mamy, na którego głos cała drży ziemia. Owieczki mile obłapiał, że w nich obraz Baranka który gładzi grzechy świata, uważał; gdy słońce wschodziło, ręce do nieba podnosił. Każda obraza Boska bardzo go bolała, tak że życzył sobie być głuchym i ślepym, żeby o niej ani słyszał ani widział: bywało albowiem że i przez trzy dni z komorki swej nie wychodził z żalu i smutku nad grzechami ludzkiemi. Panu pewnemu choremu przyobiecał, modlić się za jego do pierwszego zdrowia przy-

wrócenie; ale gdy się dowiedział z jakiem pogorszeniem ten Pan żył, i mało było nadziei poprawy, przestał się za niego modlić: umarł ów Pan, luboć świątobliwie do śmierci przyprawiony. Ubóstwo zakonne szczególniej kochał, w komorce u niego, tylko krucyfix malowany, dwojaki obrazek papierowy, jeden Ś. Ignacego, drugi Ś. Filippa Neryusza, brewiarz stary, łóżko bez wezgłowku, bo na samej desce głowę składał, karteczki od listów oderznięte na których pisywał, we wszystkim jednak ochędoztwa przestrzegał. Przez całe życie, w ciele swojem żadnego wzburzenia nie czuł; ale też anielskiej czystości przestrzegając, pilno zmysłów swoich doglądał. W Rzymie Vincentius Cassus młodzian ciężkie ciała pokusy cierpiąc, skoro się łóżka jego dotknął, od sprosnego nagabania był uwolniony. Po roku 1620. na najwyższą się zdobył w posłuszeństwie zakonnem doskonałość, starszych czcząc, a mijając ich komorkę choć zamkniętą, czapkę zdejmował, i głową pokłon czynił. Rektorskie i prowincyalskie listy, albo w kościele albo w komorce przed oraterzem klęcząc, czytywał. Gdy nieprzyjaciel Czeską ziemię burzył, w r. 1639. i Mikołajowi z towarzyszami z Gutembergu do Nowodomu uchodzić dla bezpieczeństwa trzeba było; miał on był od Boga objawienie, że jeżeliby się tą drogą, którą ich wyprawowano, puścili, trzech jego towarzyszów zabić miano, i oznajmił to był niebezpieczeństwo rektorowi, atoli ten niedbając na to, uježdżać mu bez odwłoki kazał. Gdy tedy owi trzej słudzy Bozi na wozie siedząc litanie odprawowali, od rozbojników obskoczeni i okrutnie zabici, Mikołaj za niemi wierzchem jadąc, śmierci uszedł, wiele jednak znacznych relikwji, i wszystkie pisma swoje tamże utracił: o której szkodzie swojej, tego dnia, którego wyjeżdżał w tę drogę, był od Boga przestrzeżony, gdy głos na mszy świętej po trzykroć do siebie słyszał: A jakbyśty to zniósł, gdybyś wszystkich pism twoich postradał: na co on, *Panie i żywot mój przy nich składam.* Wyznawał potem samże, iż przez całe życie, nic cięższego nad tę utratę, Bóg na niego nie przepuścił: jednak wiedząc, że się tak Bogu podobało, serdeczny żal tłumiąc, z tego się nieszczęścia cieszył, i na każdy rok za nie, jako za największe dobrodziejstwo dziękował. Ciało swoje rozlicznem umartwieniem trapił; przez pięć lat, miasto łóżka, na gołej ledwie na trzy piędzi szerokiej desce sypiał, w ostrej włosiennicy, luboć mu tego potem zakazano. Pięć razy się na dzień biczował, raz, za dusze w czyscu zostające; drugi raz, za w grzechu śmiertelnym leżących; trzeci raz za utrapionych; czwarty raz za pomnożenie kościoła Chrystusowego; piąty za dobrodziejów tak swoich jako i całego zakonu. Za

dozwoleniem starszych, z porcyi swojej zakonnej ubóstwo karmił. Świeżych owoców nie jadał. Na widowiska igrzyska i pompy światowe nie chciał patrzyć. Lubo z natury był do cholery skłonny, do takiej jednak cichości przyszedł, że się gniewać nie mógł, ztąd gdy go w drodze i nie raz i ciężko wywrócono, najmniejszej niecierpliwości nie pokazał: ztąd gdy starszym był, a zganić chciał co, długo się na gniew zbierać, i na twarzy surowość zmyślać musiał. Skryte myśli ludzkie i grzechy Bóg mu często odkrywał. W Brunsbergu mieszczanin jeden, tajemnie młódź studentską, do nieprzystojności przywodził: Mikołaj na exhorcie do obywatelów w kongregacyi, nieodwłoczną mu pomstą Boską, jeżeliby się nie ukajał, groził; jakoż trzeciego dnia nagle padł i skonał. W Ołomuńcu młodzian jeden po spowiedzi uczynionej po kollegium się uwijał, którego napadłszy Ks. Mikołaj, tak zgromił: I toż to jest dobra spowiedź, to, czego się wstyd, zataić; a czemużeś owych zbrodni, którycheś się przed trzema dniami dopuścił, nie wyznał, tu mu grzechy jego począł na oczy wymiatać, czem on skruszony, do zakonu wstąpiwszy, świątobliwie żył i dokonał. W Brunie gdy mu student do mszy służył, zawołał na niego Mikołaj, *Porzuć te myśli*, czem przerażony młodzian, myśli nieczyste, któremi był gabany, odrzucił. W Glacu zakonnik jeden, chcąc dożywotnią spowiedź przed Ks. Mikołajem uczynić, do jego komorki przyszedł, którego mile przyjąwszy, począł mu wszystkie jego grzechy jak z rejestru wyliczać: czem zadumiały zakonnik, na kolana upadł, i rozgrzeszenie otrzymał. Niewiasta jedna w Mazowszu, Biedowna nazwiskiem, tak sztucznie świątobliwość swoję udawała, i cuda zmyślała, że ją wszyscy za świętą mieli: Mikołaj jednak zawsze przestrzegał, że to świątobliwości maszkara, co się wkrótce pokazało: bo się jej zdrady odkryły, których głową przypłaciła: duchem Prorockim wiele bardzo przepowiedział. W Rzymie mięszkając, o roku, którego Klemens VIII. Papież miał umrzeć, dawno przedtem dał znać: a gdy po nim, Leo XI. nastąpił, i o tym, iż i miesiąca nie przeżyje, powiedział, co się sprawdziło. Spytany od Ks. Schuberta, ktoby po Ks. Mucyuszu Witelleskim generale miał zakon nasz rządzić, odpowiedział: Jest we Włoszech dwóch wielkich ludzi, jeden w Neapolu, Vincentius Karaffa, drugi w Rzymie, Franciszek Piccolomini, obadwa ci generałami będą, wprzód jednak Karaffa, ty obudwu przeżyjesz, ja po pierwszym dni moje skończę, co się wszystko stało. Do jednego w Ołomuńcu senatora napisał: Ponieważ zbytnie się w córeczce swej kochasz, tak się Bogu podobało; abyś ją przez śmierć za kilka dni utracił. Co tylko ten list senator

odebrał, córkę jego tak gorączka rozpaliła, że się we trzy dni z ojcem rozstała. Ks. Szubertowi krucyfix do piersi przycisnąwszy tak mocno, że bliznę na jego ciele wybił, rokował, że miał siła ucierpieć, czego doznał potem na sobie ks. Szubert. W Ołomuńcu 1637. dom jeden do budowania kollegium przeszkadzał: proszono dziedzica żeby go zbył, ale ten mniej nam przychylny, niechciał tego żadną miarą uczynić: o czem Ks. Mikołaj usłyszawszy rzekł, chowajmy tylko reguły, a tego roku dom ten w nasze się ręce dostanie, jakoż rok się nie skończył, a Pan domu umierając, dobrowolnie nam go darował. Na modlitwie przez lat pięćdziesiąt i więcej niebieskiemi pociechami opływając, żadnego roztargnienia ani tesknicy nie doznał. Widziany był często na powietrze wyniesiony, a komorka jego niebieską światłością otoczona. Nabożna muzyka, gorace w nim ku Bogu affekty wzniecała; przetoż gdy ją usłyszał, ręce z koronką na piersiach złożywszy, blisko choru chodząc, słuchał; tak się zaś na sercu w ten czas rozpalał; że w największe mrozy, gdy z piersi koszuli dobył, wszystkę potem zlaną znajdował. Dał mu był Bóg dar łez na modlitwie, na których ocieranie chustki drugdy nie stawało, a oczy od częstego płaczu nabrzmiały. Gdy o męczennikach świętych pacierze mówił, gniewał się na siebie, że nic podobnego dla Boga nie uczynił. W leciech dalszych cztery tylko godziny spaniu dawał, resztę na modlitwie trawił. Gdy się raz w Rzymie w kollegium Angielskim modlił w kościele, czart pokazawszy mu się, strasznym i częstym kichaniem, chciał mu modlitwę przerwać, ale Mikołaj oczy na to zamknąwszy nic niedbał. Drugi raz wpadłszy do komorki jego, wszystko mu na stole powywracał, i nożyczki o ziemię rzuciwszy zgruchotał; ale Mikołaja modlitwy nie poturbował. W Pradze jeden z naszych pytał się go, coby mu około przeżegnania stołu, i dziękczynienia zalecał, na co on, w tym S. Ignacego fundatora naśladować mu kazał, który tak błogosławiąc do stołu, jako i po nim dziękując, od gorącości ducha na twarzy się zapalał, co wyrzekłszy i żywot S. Ignacego wziąwszy, rozdział o modlitwie jego czytać począł, i zaraz od siebie odszedłszy, a żywot otwarty do piersi przyłożywszy, z rozżarzoną a ku niebu obróconą twarzą po cztery razy na półtora łokcia od ziemi cudownie się podniósł, po trzykroć zawoławszy: *Wielki Święty Ignacy*. Jak zaś skuteczna modlitwa jego była, ztąd poznać. Trzeba mu było kauteryum uczynić, ale niewiedzieć z jakiej racyi miejsca dla niej balwierże znaleźć nie mogli, skoro się Mikołaj na modlitwę udał, sama się apertura na miejscu bardzo sposobnem otworzyła. W Krakowie rektorem będąc, gdy pomocy w spra-

wie trudnej u Boga żebrał ze łzami, niebieskie go światło otoczyło, a krucyfix prawą rękę od krzyża odciągając, i jakby pewny ratunek obiecując, aż do kolana ją ku niemu, drzewa nic nienaruszając, cudownie spuścił, a co dziwniejsza, ręka przez gwóźdź którym przybita była, daleko większą główkę mający, niż w niej jest rana, bez roszczepienia przeszła: ma być ten krucyfix w Krakowie. W Rzymie gdy się modlił za szczęśliwe powodzenie kanonizacyi Ś. Ignacego, w oczach jego stanęła po królewsku ubrana Najśw. Panna, która mu oznajmiła, iż tego momentu cześć Ś. Ignacemu przysądzają. Co i było: za którą nowinę ks. generał Mucyusz ząb mu tego świętego darował, z którym on, z affektu ku temu świętemu, processyą po swojej komorce obchodziwał. Tamże gdy się modlił za przyczynienie publicznego honoru B. Kostce, Chrystus się mu pokazał, białą kartę prawą ręką spuszczając, na której było napisano: niech ci się stanie, czego chcesz: i stało się. Na dwóch miejscach razem widziany bywał. Raz Prokopowi Samborzęckiemu w Rzymie będącemu, w Polszcze zostając, surową go twarzą gromiąc, i grożąc, jeżeliby się niepoprawił; jakoż kiedy życia swego rozwiozłego nie poprawił, z zakonu był wyrzucony. Drugi raz Floryanowi Tymińskiemu w Lublinie się pokazał, lubo sam w Krakowie na ten czas mięszkał, utwierdzając go w powołaniu do zakonu Societatis. Trzeci raz Elżbiecie Sieniawski marszałkownie koronnej o mil kilkadziesiąt zostającej w Chełmnie, pokusy cielesne od niej oddalając. Umarli także pomocy jego żebrali. Maciej Sarbiewski sławny poeta w zakonie naszym, w Warszawie zmarłszy, w Glacu ks. Mikołaja prosił o modlitwę za sobą, a zakonnica w Rzymie zeszła, w Ołumuńcu u niego ratunku szukała. W Kaliszu rektorem będąc, głos z grobu płaczliwy słyszał ze mszą wychodząc, ale gdy się za tę duszę, pomodlił, wszystko ucichło. Stanisław Kuczborski kasztelan Sierpski, na nogi zapadł, z tym rozmawiając Mikołaj, kule na których się wspierał znienacka wyrwał, stanął na nogach o swojej mocy kasztelan, przecież znać i potem było w nim, że nachramywał, a to dla tego, że nie miał mocnej wiary, dla tego mówił mu Mikołaj, Stanisławie nie zupełnieś uwierzył, nie zupełnieś jest uzdrowion. Maryannie córce jego na oczy niewidzącej, dotknąwszy się jej powiek święconą wodą, wzrok wrócił. Ks. Kazimierz Kojałowicz Soc. Jesu skoro oczy w których ból i płynienie od trzech miesięcy cierpiał, pismem Lancycego, które mu był dał do przepisania, przetarł; zaraz ciec i boleć przestały. Jadąc do Bobrójska Ks. Mikołaj, człowiekowi od bolu oczu krzyczącemu, chustkę swoję podał, mówiąc, zbytecznyć blask słońca szkodzi, ale tylko tą chustką

oczy sobie zasłoń, ból ten minie, i tak się stało. Gorączce gwałtownej, na którą zapadł Goważewski, przez Melchiora Zbierawskiego rozkazał ustąpić, i ustała. Febrę w Kazimierzu Tyszkiewiczu marszałkowiczu Litewskim, policzek mu lekki wyciąwszy, uśmierzył. Podkanclerzyną Litewskę Sapieżynę, w głowę trochę uderzywszy, ból głowy w niej nieznośny uspokoił. W Krakowie professora jednego, już od doktorów zwątpionego, pantoflą uderzył, i kazał mu wstać nieodwłocznie, wstał chory, i zdrów został. Naostatek życząc sobie Chrystusa w boleściach umierającego naśladować, i bez czysca do nieba przejść prosto, uprosił sobie ciężką niemoc, tak iż przez całe pułrocze, nietylko się na bok drugi obrócić, ale i głowy podnieść niemógł: całe zatem na nim ciało zgniło, a z nóg podziurawionych robactwo się na palec miąższe toczyło: ztemwszystkiem on nie tylko ich nie rozganiał, ale owszem, gdy się rozłaziły, zbierał, zaganiał, i członki swe im na żer umyślnie nadstawiał, zawsze z wesołą twarzą: na co się wszyscy zdumiewali patrząc, osobliwie jednak medyk lubo dyssydent, zawołał; wielkiegom Jezuitę i wielkiego świętego widział. W tej chorobie nawiedzał go Mikołaj Słupski, potem suffragan Wileński, z tą intencyą, żeby był mógł z rzeczy jego mieć, na pamiątkę tak pobożnego męża, osobliwie zaś życzył sobie czapeczki chorego, z czem u fórty wydał się przed ks. starszym. Tylko co tedy do komorki wszedł Mikołaja, ten niodkogo nie przestrzeżony, sam mu czapeczkę ofiarował. Ustawicznie w tej chorobie swojej wołał: Dla ciebie Jezu, dla ciebie Marya to cierpię, i więcej cierpieć pragnę. Prosił ks. starszego przed śmiercią, żeby zwyczajne modlitwy w zakonie naszym za umarłych, nie za umarłych, ale za tych, którzy w grzechu śmiertelnym zostają, i za heretyków nawrócenie, nie za jego duszę ofiarowano: gdyż ja prawi, mam nadzieję w miłosierdziu Boskiem, że bez czysca do nieba prosto pójdę. Prosił i o to, żeby przed skonaniem, pod głowami jego, biblią, reguły Societatis, Concilium Trydentskie, i książeczkę ręką jego i krwią napisaną, w której modlitwy i śluby różne były, złożono. Gdy ciało Pańskie do komorki jego wniesiono, ten którego w prześcieradłach noszono, o swej się mocy do Najśw. Sakramentu obrócił, i przez trzy dni oczu z niego nie spuścił: na prośbę jego śpiewali mu bracia zakonni pieśni różne nabożne, a gdy ci ustali, niebieska go muzyka przez ostatnie trzy nocy cieszyła, na trzy się chory rozdzieliwszy. Umierać mając, najprzód się Najśw. Sakramentowi pokłonił, oczy sobie sam zamknął, a na piersiach na krzyż ręce położywszy, ducha Bogu oddał, w Kownie 1652. w Niedzielę piątą w post, trzydziestego dnia Marca, lat ma-

jąc 78. Wielki był nacisk ludzi do uszanowania ciała jego. Tyszkiewicz biskup Wileński chciał go do Wilna przenieść, atoli Albrycht Stanisław Radziwił kanclerz Litewski i starosta Kowieński i inni tego nie dopuścili. Po śmierci go nawet P. Bóg cudami wsławił, o których dał świadectwo Wojciech Tolibowski biskup Poznański roku 1660. a najprzód w Płockiem Norbertańskim kościele piętnastoletnia Panienka od ciężkiego bolu i wzrok i słuch cale straciła, i jak umarła leżała: bo lubo ją bito, kłoto, trzęsiono, nic zgoła nie czuła, skoro na niej ten biskup kartę położył Łancycego ręką pisaną, którą się błędów heretyckich wyrzekał, zaraz zdrową wstała. Chłopca na kamień chorującego, tejże karty położeniem uzdrowił: białągłowę także z nieżywym płodem długo się pasująca, tak że i dziecię ożyło, i ona szczęśliwie rozwiązana, zdrową została. Gdy powietrze w r. 1653. w Litwie panowało, i nasi się w Wilnie zarazili, skoro ślub do ks. Mikołaja uczynili, głowa nikogo nie zabolała. Władysław Gedrojc akademik Wileński na gorączkę był zapadł, ofiarowawszy się do ks. Mikołaja, gdy msza, do której choćci słaby służył, skończyła się, i on zdrów został. Marek Grabeniusz Soc. Jesu kapłan w Tornaku zachorowawszy, i od medyków opuszczony, skoro ślubem się obowiązał, że miał na dziękczynienie za łaski ks. Mikołajowi dane, coś uczynić, prędko zasnął, a we trzy godziny zdrowym się ocknął. Tamże w obozie Niemieckim Karwatowi gdy z niego wnętrzności wypadły, tenże Ks. Marek palec Ks. Mikołaja tylko co przyłożył, chory cudownie ozdrowiał. Pisali o nim, *Tanner in Societ. Apost. imitatrice. Boguslaus Balbinus*, *Kazimierz Kojałowicz*, *Zacharyasz Modzelewski Soc. Jesu.* Są w druku, jego 1mo. *Opuscula Spiritualia duobus tomis comprehensa*, *impressa Ingolstadii* 1724. *in fol. et Antverpiae in fol.* 1650. 2do. *Florilegium piarum Meditationum*, *seu facilis modus meditandi* 1713. *Vilnae in* 12. 3tio. *Medytacye nowym i doskonałym sposobem na każdy dzień roku rozłożone*, *i na Święta znamienitsze*, 1*ma editio posthuma* 1723. *Vilnae.*

Łękawski *herbu Nowina*, w Krakowskiem województwie Michał Łękawski 1705.

Łękawski *herbu Pobog*, w Krakowskiem województwie, tak piszą *Paprocki* i *Okol.* atoli *Baranowski* powiada, że tylko jeden jest dom Łękawskich w Krakowskiem.

Łękiński *herbu Nałęcz*, w Kaliskiem województwie, piszą się z Łękna. Trojan z Łękna sędzia Kaliski r. 1436. u *Łask. w Statut. fol.* 140. Nikodem Łękiński kasztelan Nakielski 1569. *Constit. fol.* 187. miał za sobą Zebrzydowską

siostrę biskupa Krakowskiego, piąciu synów zostawił. Zda mi się jedniż to są z Łakińskiemi.

Łękowski *herbu Lubicz*, w Płockiem województwie, piszą się z Łęków, kędy kościół od kilkuset lat, mało nierówny z zaczęciem wiary Chrześcijańskiej w Polszcze, tam wspomina w roku 1081. (ale musiał się *Paprocki* w roku omylić, ponieważ na ten czas jeszcze i herbu Lubicz nie było, jako tenże autor świadczy) Pawła cześnika Płockiego, Swatosława kustosza Płockiego: Paweł miał synów Pawła i Mateusza, ten był kasztelanem Wyszogrodzkim 1388. tamten podstolim Płockim. Mateusza kasztelana Wyszogrodzkiego było trzech synów. Mikołaj, Jędrzej pleban w Łękowie, który do Rzymu w pilnych potrzebach zajechawszy, tamże życie skończył, i Maciej, ten 1451. zostawił z Kucharską kasztelanką Zakrocimską piąciu synów: Mikołaja kanonika Płockiego, plebana Łękowskiego: Szczesnego dworzanina u Króla Albrychta: Stanisława marszałka u Boryszewskiego arcybiskupa, tego z Bogackiej wojewodzanki Mazowieckiej, była córka Jadwiga Romocka stolnikowa Płocka, i synowie dwaj, Mikołaj i Stanisław. Z tych Mikołajowi Katarzyna Gołyńska kasztelanka Czerska, powiła córek dwie, Dorotę i Annę, i syna Stanisława. Stanisław podstolim był Ciechanowskim, miał najprzód za sobą Annę Leśniowolską Stanisława kasztelana Czerskiego i hetmana córkę, z której był syn Wojciech, pojął drugą Annę Wichorowską pisarzownę Ciechanowską herbu Lis, siostrzenicę biskupa Płockiego Noskowskiego, z tą spłodził Jędrzeja, Mikołaja, Jakóba, Zofią i Małgorzatę. Jędrzej czwarty syn Macieja. Jan piąty, złączył się dożywotnie z Gołyńską, z której córka dostała się w małżeństwo Borukowskiemu, matką była biskupa Przemysłkiego: i syn Franciszek, ten z Wilkanowską siostrą kasztelana Płockiego, spłodził Adama podczaszego Płockiego, wspominają go *Konstytucye* 1581. *fol.* 395. i córek dwie, Annę i Zofią, po Wilkanowskiej pojął Nieborską, z tej potomstwo, Szymon, Jan, i córka Bogumiła. Adam podczaszy Płocki miał za sobą Annę Gumowską, ale z nią żył bezpotomnie. *Bielski f.* 262. w roku 1388. kładzie Łękowskiego podstarościego Kaliskiego. N. Łochockiego Wojciecha cześnika Dobrzyńskiego żona.

Łększycki *herbu Warnia*, w województwie Sendomierskiem, jednejże dzielnicy z Gnoińskiemi, czytałem list *in MS. Petricov.* Zygmunta I. w którym ten Król Janowi Łększyckiemu wieś Broniszów odebrał, za to, że cło w tych dobrach nie należące wybierał, i dał ją Janowi Tarnowskiemu wojewodzie Ruskiemu i hetmanowi.

Łempicki *herbu Junosza.* Jakób Łempicki sekretarz koronny, Gnieznieński i Krakowski kanonik, opat Lubiński, kanclerz u Karnkowskiego arcybiskupa, w expedycyi królewskich listów do postronnych monarchów biegły, umarł 1608. wieku swego 55. *Starowol. in Monum.* Jędrzej, o którym *Konstytucye* 1611. w Wiskiej ziemi; Wojciech podsędek Łomżyński r. 1641. a potem sędzia, komissarz do pogranicznych od Prus kłótni, *Constit. fol.* 20. Adam proboszcz i kanonik Smoleński, przed rokiem 1641. zmarłszy, fundacyą uczynił na Bursę pauperum uboższych szlacheckich dzieci, któreby się w szkołach Societatis uczyły, co approbuje z pochwałą *Konstytut.* w tymże roku *fol.* 21. Kasper w Sieradzkiem, Piotr w Rawskiem, Jakób w ziemi Sochaczewskiej, Stanisław, Jędrzej, Jan, Szymon w ziemi Wiskiej 1648. Mateusz podstarości grodzki Płocki 1674. N. miał za sobą Konstancyą Iwańską, z której córka Wiktorya Morawska.

N. na *Łempicach* Łempicki zostawił potomstwo synów czterech: 1. Jana, 2. Pawła sędziego grodzkiego Zakroczymskiego, 3. Jakóba, 4. Franciszka w stanie duchownym dziekanów Zakroczymskich. — Jan Łempicki na *Łempicach* dużych i małych w ziemi Zakroczymskiej dziedzic, ten z Maryanną *Gościmińską*, spłodził córek cztery, i synów czterech: 1. Kazimierz cześnik Zakroczymski, 2. Wawrzeniec skarbnik Ciechanowski, 3. Jan starosta Rożański, bezdzietny, 4. Ignacy cześnik Zakroczymski. — Pierwszy syn Jana z *Gościmińskiej* spłodzony Kazimierz Łempicki cześnik Zakroczymski, z *Urbanowską* spłodził syna Tadeusza i córki. Drugi Wawrzeniec skarbnik Ciechanowski, z *Zbierzchowską* zostawił synów trzech: Jana, Wiktora i Franciszka, i córek cztery. Trzeci Jan z *Łempic* Łempicki starosta Rożański, orderu S. Stanisława kawaler, ten kilkakrotnie był na funkcyi poselskiej na sejmy, bezdzietny. Czwarty Ignacy cześnik Zakroczymski, z Maryanną *Hiżowną*, pozostałą wdową, po Ignacym Łempickim generale adjutancie J. K. Mci, spłodził dwóch synów Jana i Rafała. — Paweł z *Łempic* Łempicki sędzia ziemski Zakroczymski, dziedzic dóbr *Noskowa*, *Januszewa*, *Pieścideł*, *Łobowa, Polowina*, w ziemi Zokroczymskiej leżących, tenże wszedł w śluby małżeńskie, z Dorotą *Łempicką*, Wojciecha Łempickiego łowczego Rożańskiego, z Maryanną z *Lasockich* spłodzoną córką, z którą zostawił potomstwo córek trzy. Pierwsza Kunegunda za Wojciechem Nakwaskim pisarzem ziemskim i grodzkim Wyszogrodzkim. Druga Maryanna, za Andrzejem Zaborowskim cześnikiem Zakroczymskim. Trzecia Katarzyna, za Janem Karczewskim szambelanem J. K. Mci i synów pięciu: 1. Kazimierza stolnika i podstarostę Zakroczym. 2. Wiktoryna podstolego Zakroczymskiego, dziedzica dóbr *Pieścideł* i *Łobowa* w ziemi Zakroczymskiej, mającego za sobą Józefę *Rumocką* z którą *sterilis*. 3. Józefa chorążego Wyszogrodzkiego. 4. Floryana bezżennego. 5. Konstantego szambelana J. K. Mci. Pierwszy Kazimierz Łempicki stolnik i podstarosta Zakroczymski, dziedzic *Polowina* w ziemi Zakroczymskiej, dobry

obywatel, wierny swej ojczyznie, który w roku 1788. na walnym sejmie Warszawskim był posłem z ziemi Zakroczymskiej. Ten ożenił się z Maryanną *Klicką* łowczanką Rożańską: z której ma dwóch synów, Hieronima i Szymona, i córek trzy: Demetrya, Brygida i Konstancya. — Józef z *Łempic Junosza* Łempicki syn trzeci Pawła sędziego ziemskiego Zakroczymskiego, z Doroty *Łempickiej* spłodzony, dziedzic dóbr *Noskowa* i *Januszewa* w ziemi Zakroczymskiej. Mąż ten w wieku młodym był najpierwej dworzaninem i szambelanem Króla Stanisława Augusta, przytem jako dobry obywatel, na różnych funkcyach publicznych dopełniał swego obowiązku będąc posłem na sejm w roku 1776. w Warszawie, i w roku 1784. w Grodnie, komissarzem w ziemi swojej, a przez stopnie zasług postępując zaszczycony od Króla panującego urzędem chorążego Wyszogrodzkiego i orderem S. Stanisława. Ten z małżonką swoją, Urszulą *Mikorską,* Józefa Mikorskiego kasztelana Rawskiego, i Krystyny *Miaskowskiej* córką, zostawia potomstwo syna jednego Ludwika, i córkę Aloizę. — Konstanty Łempicki piąty syn sędziego ziemskiego Zakroczymskiego, mający za sobą *Nieborską*, z którą spłodził córkę Maryannę i syna jednego. — Ignacy Łempicki synowiec Wojciecha łowczego Rożańskiego generał adjutant J. K. Mci, ożenił się z Maryanną *Hiżowną,* z tą spłodził, córkę Eufemią, i syna Ignacego, który był sekretarzem legacyi do dworu Wiedeńskiego przy *Wojnie* staroście Stanisławowskim dokąd był posłem extraordynaryjnym w roku 1790. z sejmu wysłanym. — Kazimierz Łempicki kanonik Płocki, deputat na trybunał koronny w roku 1746. Józef dziekan Chełmski deputat 1771. roku. Jan kanonik Płocki w roku 1787. deputat na trybunał koronny z kapituły Płockiej. — *Heraldyka Wielądka.*

Łepkowski *herbu Dąbrowa*, w Lubelskiem i Mazowieckiem województwach. Wojciech Łepkowski podstarości Ciechanowski 1602. *Constit. fol.* 822. Jan 1632. w Lubelskiem. Antoni sędzia kapturowy Chełmski 1733. *Paprocki* i *Okolski* o nich nie pisał. Maciej 1635.

W roku 1778. Józef Łepkowski arcybiskup Smoleński *ritus graeci.* — Ignacy regent Zawskrzyński. — *Krasicki.*

Łętkowski *herbu Jastrzębiec*, w Kaliskiem województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Adam Łętkowski 1632. Tomasz miał za sobą Bartochowską, tenże czy inszy Tomasz z Jadwigi Trzebickiej spłodził trzech synów, Jana, ten sobie stan duchowny obrał, ten to podobno dziś kanonik Gnieznieński i Krakowski, Sebastyana, i Norberta r. 1700. Są i w Krakowskiem. Łętkowski z Lenczów Alexander 1705. Sebastyan wojski Kaliski umarł 1664. Dominik kasztelan Konarski, żona jego Maryanna Gębicka kasztelanka Płocka, z tej córka Anna, Józefa Lipskiego regenta koronnego małżonka, Maryanna Stanisława Poniatowskiego małżonka. Stefan Łętkowski chorąży Inowłodzki, poseł na konwokacyą 1733. Jedna z nich, Hieronima, druga, Remigiana Kwiatkowskich, małżonki.

Łętowski *herbu Niezgoda* w Prusiech. Marek Łętowski opat Paradyjski 1621. *Acta Synodi Petricov. Provinc.* Chwali go *Argent. de Reb. Societ. cap.* 3. *fol.* 35. że był w promowowaniu i obronie wiary katolickiej niespracowany. Jana Łętowskiego opata także Paradyjskiego wspomina *MS. Konopatsc.* gdzie o nim przydaje, że z Adamem Zalińskim zwiedził cudze kraje.

Łętowski *herbu Ogończyk. Okolski* Łętowskich Ogończyków kładzie w Lubelskiem województwie, Łętkowskich tegoż herbu w Łęczyckiem: piszą się z Łętowa. Łętowski Stanisław chorąży Krakowski, sędzia grodzki Biecki, deputat na trybunał koronny 1714. poseł na sejm 1724. synowie jego z Heleny ostatniej z Rytwian Zborowskiej, Michał a potem Damian Reformat, Antoni podstoli Wieluński, chorąży pod pancerną chorągwią, Alexander starosta Owrucki, żona jego Kosakowska, Stanisław, Jan podstarości Owrucki, i Józef: córka zaś Konstancya z Józefem Jordanem sędzią grodzkim Sandeckim dożywotnie zmówiona. N. Łętowska była za Andrzejem Ankwiczem chorążym Nowogrodzkim. Za Łętowskim sędzią grodzkim Bieckim (syn to chorążego Krakowskiego) jest teraz Jordanowna wojewodzanka Bracławska.

Dom Łętowskich herbu *Ogończyk*, w Mazowszu bierze swój początek. Piszą się z *Łętowa*, wsi w ziemi Czerskiej. Jan z *Łętowa* Łętowski sprzedaje część Łętowa, Felixowi Zygmuntowi Parysowi kasztelanowi Lubelskiemu. *Acta terrae Cerns. feria* 2. *ante festum S. Margarithae*, *anno* 1688. — Od tego Jana urodzonego z *Łączyńskiej*, siostry Jana pisarza ziemskiego Krakowskiego, herbu *Kościesza*, idzie linia na Podlasiu, a świeżo na Litwie przeniesiona, przez Szymona sędziego Mińskiego, gdzie majętność *Wiśniowce* nabył, i w Heroldyi rodowitość swoją wywiódł; syn Stanisława, wnuk Wawrzeńca, prawnuk Jana, a Jan syn Melchiora, którego ojcem Adam, jak to pokazuje akt grodu Bieckiego, *feria* 6. *in Crastino festi S. Agnetis Virginis, anno* 1627. którym Jan syn Abrahama, kwituje w grodzie Sendomierskim Melchiora syna Adama, stryjeczni bracia się piszą: *feria* 3. *intra Octavas festi Sanctissimi Corporis Christi*, *anno* 1624.

Druga linia tego domu, w województwie Krakowskiem i Sendomierskiem, rozróciła po sobie od XVI. wieku w aktach ziemskich mnogie świadectwa. Abraham Stanisław *binominis*, z *Łętowa* Łętowski, z Agnieszką *Lipnicką*, siostrą Stanisława marszałka Mozyrskiego, i Jana suffragana Krakowskiego, zostawił syna Jana: pokazuje to zapis na szpital w Bączali, od tegoż Jana w grodzie Bieckim, *feria* 5. *post festa Solemnia Sacri Pantecostes proxima*, *anno* 1646.

Jan z *Łętowa* Łętowski syn Abrahama, urodzony z *Lipnickiej*, podwojewodzy Biecki, z Anną *Dąbrowską sterilis;* z Konstancyą *Baranowską*, córką Jana i Magdaleny z *Pakoszów*, a synowicą Baranowskiego biskupa Laodockiego, i suffragana Krakowskiego,

spłodził Stanisława, i córkę Katarzynę; jak na to jest oryginalny testament jego 1677. roku oblatowany w grodzie Bieckim, przez wdowę która była poszła za Stanisława z *Koszczyc* Koszczyca, *Sabatho post Cineres proximo*, *anno* 1679. Jan tym testamentem, nazywa Jana Romera synowcem, a Piotra Wielowiejskiego szwagrem.

Stanisław z *Łętowa* Łętowski, chorąży Krakowski, sędzia grodzki Biecki, położył *suffragium* swoje z województwa Krakowskiego na elekcyi Augusta II. 1697. roku, i pisał się do konfederacyi Sendomierskiej, deputat na trybunał koronny 1713. i 1715. roku, i poseł na sejm do Grodna 1727. roku. Konstytucya z roku 1726. wspomina go, w liczbie mężów, do uczynienia narodowych ustaw wyznaczonego, i Królowi do boku przydanego, do konferencyi z ministrami postronnych potencyi, młodym stawał pod znakiem pancernym, i chodził na wyprawę pod Wiedeń. Znaczne summy wyłożył, na fundacyą Ks.Ks. Karmelitów w Jaśle. *Primo voto* z Heleną z *Rytwian Zborowską*, córką Jana urodzoną z Teresy *Kochanowskiej*, spłodził sześciu synów, i jednę córkę; *secundo voto* z Maryanny z *Wierzbna Romerownej*, wdowy po Kurdwanowskim, spłodził dwóch synów. Ta Helena Łętowska pisała się ostatnia z *Rytwian Zborowską*, idąc od Mikołaja starosty Szydłowskiego, piątego syna Marcina kasztelana Krakowskiego, porodzonych z *Konarskiej*, jak na to jest w grodzie Bieckim, *feria 4. post festum S. Francisci Confessoris proxima*, *anno* 1685. dział po Krystynie Zborowskiej, żonie Tarły wojewody Sendomierskiego, córce Andrzeja kasztelana Oświecimskiego, idącego od Marcina kasztelana Krzywińskiego, najstarszego syna Marcina kasztelana Krakowskiego, urodzonej z *Trachownej* Szlązaczki; po której szli do spadku, taż Helena ostatnia imienie Zborowskich, wnuczka prostej linji przez Piotra, i Hieronima starostę Horodelskiego, wyżej wspomnionego Mikołaja starosty Szydłowskiego, wraz z Michałem i Andrzejem Ankwiczami chorążycami Nowogrodzkiemi, synami Wojciecha i Anny z *Irządza*, córki Stefana Świątopełka Bolestraszyckiego, urodzonej z Marcyanny z *Rytwian Zborowskiej*, córki Piotra, od tegoż Mikołaja starosty Szydłowskiego; wraz z Rybińską i Grochowską, córkami Rafała kasztelana Lwowskiego, porodzonemi z Konstancyi córki Alexandra Zborowskiego, którego ojcem był pamiętny Samuel, szósty syn Marcina kasztelana Krakowskiego; na którego synach i wnukach Zborowscy Rytwiańscy wygaśli; a czego *Niesiecki* nie rozwiązał, a napotykając na nich przy innych domach, ze Zborowskiemi ze *Zborowa* pomięszał, acz tegoż herbu.

Pierwszy syn Stanisława urodzony ze *Zborowskiej*, Alexander starosta Owrucki, z Maryanną *Kossakowską* wdową po Sewerynie Potockim łowczym Owruckim *sterilis*, która *tertio voto* po śmierci jego, za Alexandrem Leśnickim starostą Zytomierskim: jest na to pomiędzy innemi aktami pozew w grodzie Bełzkim położony, od braci Alexandra Leśnickiego, *feria 4. post festum Assumptionis in coelum gloriosissimae V. Mariae proxima*, *anno* 1739. — Drugi syn Stanisława Antoni podstoli Wieluński, chorąży chorągwi pancernej marszałka wielkiego koronnego, z Agnieszką z *Janowic Chwalibożanką*, córką Stanisława Waleryana kasztelana Sandeckiego, co pokazuje akt w grodzie Krakowskim działu

majątkiem pomiędzy szwagrami, Antonim a Stanisławem z Brzezia Russockim gwardyi koronnej majorem, *feria* 3. *post festum Nativitatis S. Joannis, anno* 1726. spłodził syna Ignacego wicestarostę Bieckiego, bezżennego, i trzy córki: Zofię Rylską łowczynę Buską, Helenę i Annę pannami; wdowa po nim idzie za Józefa Zdziańskiego łowczego Mielnickiego. — Trzeci syn Stanisława Michał, a w zakonie Damian, Reformat, prowincyał Mało-Polski, i gwardyan w Zakliczynie, świątobliwością żywota zalecony. — Czwarty syn Stanisława Stanisław, o którym będzie niżej. — Piąty syn Stanisława Józef, ten z Anną z *Chyżowa Romerowną*, córką Jana podstolego Pilznieńskiego, urodzoną z Joanny *Ankwiczowney* chorążanki Pilznieńskiej, spłodził Joannę poślubioną Tadeuszowi Grzymała Siedleckiemu łowczemu Pilznieńskiemu, jak jest na to manifest jej przeciwko stryjom, w aktach grodzkich Bieckich, o dział majątku *Iwnicy* w województwie Kijowskiem, po Alexandrze staroście Owruckim, *feria* 2. *post Dominicam Judica Quadragesimalem, anno* 1766. Ta Anna, gdy małżeństwo pierwsze się rozerwało, idzie za Michała Jordana Stojowskiego. — Szósty syn Stanisława Jan sędzia Owrucki, bezżenny. — Córka zaś Konstancya, *primo voto* za Józefem Jordanem sędzią grodzkim Sandeckim, synem Władysława podczaszego Krakowskiego, urodzonego z *Męcińskiej;* a *secundo voto* za Bogusławem Kotkowskim podczaszym Nowogrodzkim. Z Jordanem sędzią grodzkim Sandeckim ma syna Jana pułkownika, który ze *Strusiowną* chorążanką Wieluńską w śluby wchodzi, i trzy córki: Helenę za Andrzejem Sendzimirem sędzią grodzkim Sandeckim, Teofilę za Józefem Janoto Bzowskim sędzią Owruckim; i deputatem na trybunał koronny, Eufrozynę za Stanisławem Kotkowskim podczaszym Nowogrodzkim, jak dowód tranzakcya oryginalna pomiędzy Konstancyą a braćmi Łętowskiemi, z tytułu summy posagowej, roborowana w grodzie Bieckim dnia 26. Stycznia 1751. roku.

Stanisław Łętowski chorąży Krakowski, 2*do voto* z Maryanną z Wierzbna *Romerowną*, wdową po Kurdwanowskim, spłodził Tomasza burgrabiego Krakowskiego, starostę Staszkowskiego, bezżennego, i Alexandra. Ten najprzód podczaszym, a potem stolnikiem Krakowskim, kawalerem orderu S. Stanisława, starostą Jadownickim i Boronieckim, marszałkiem koła rycerskiego z województwa Krakowskiego na sejm *Electionis* 1764. roku. Na obronę Krakowa do konfederacyi Barskiej w 800 szlachty przybył, i w bramie Sławkowskiej sam swemi piersiami stawał. Ostatniemu Królowi kasztelanji odmówił, i gdy mu Król rzecze: „to sprzedasz Panie stolniku:“ odrzekł: „Miłościwy Królu, nie frymarczyli moi urzędami;“ acz na sejmie *Electionis* prowadząc pierwsze województwo, prymasa się trzymając, którego miał synowicę, dopomagał mu był jako Piastowi. Miał *primo voto* Annę *Łubińską* starościankę Lelowską; *secundo voto* Maryannę Dunin *Wąsowicz* starościanką Budziszewską, urodzoną z *Szaniawskiej*. — Z Łubińskiej była córka Józefa, której dziś wnuk Kazimierz Łubiński, syn Franciszka, wnuk Felixa ministra sprawiedliwości za księztwa Warszawskiego, poślubił Maryannę *Krasińską*, córkę Józefa, urodzoną z *Ossolińskiej*. — Z *Wąsowiczowny*, pierwszy syn Jan, ten 1794. roku, w artylleryi kapitanem, z *Zielińską sterilis*. — Drugi Alexander, zszedł młodo. — Trzeci

Teofil major wojsk Polskich, z *Zakliczanką* urodzoną ze *Skrzyńskiej*, spłodził syna Marcellego, i Łucyą za Rupniewskim, a Felixę za Adamem Stojowskim. — Czwarty syn Felix bezżenny, był przy obronie Sendomierza 1809. roku, stawał na wojnę 1812. roku, i daleką niewolą odbył ku Kaukazkim stronom. — Córka Katarzyna, za Jordanem Stojowskim w *Chlebny*, ojcem Adama.

Stanisław z *Łętowa* Łętowski, czwarty syn Stanisława urodzony ze *Zborowskiej*, podkomorzy i wielkorządzca Krakowski, kawaler orderu S. Stanisława, starosta Bocheński i Wielicki, regimentarz partyi Małopolskiej, rotmistrz znaku husarskiego, deputat na trybunał koronny 1739. 1740. 1754. 1756. 1757. r., bodaj nie więcej, i tylo kroć poseł, to do Warszawy, to do Grodna. Komissarz ordynacyi Ostrogskiej i na trybunał skarbowy Radomski. Na sejmie 1764. roku, dla stojącego cudzoziemskiego wojska pod stolicą, odpisał się od elekcyi, a na nieszczęśliwym sejmie konfederacyi delegacyjnej 1775. roku, podniósł starą laskę, a dwadzieścia cztery godzin nieopuściwszy miejsca, gdy wiek i niemoc przemogły, uroniwszy najpiękniejszą chwilę życia swego, wrócił starzec do domu, i wkrótce z żalu żyć przestał. Wzięty po kraju, zalecony wielu posługami, dwom hetmanom drogi, Józefowi Potockiemu i Janowi Klemensowi na Ruszczy Branickiemu; na zjeździe w Proszowicach od całego województwa instrukcyą dla posłów, nowemu mającemu obranym być regnantowi, do kanclerskiej pieczęci podany, *in Castro Crs. feria* 3. *ipso die S. Valentis Martyris, anno* 1764. Fundator kościoła i parafji obrządku Łacińskiego w dobrach swoich *Iwnicy* w województwie Kijowskiem, restaurator kollegiaty w *Bobowy*, miasteczku dziedzicznem, w kościołach w *Modlnicy*, w *Szczaworyżu*, w *Zbytkowskiej* górze pomnożyciel chwały Bożej. *Primo voto* z Konstancyą *Jordanowną*, córką Michała wojewody Bracławskiego, urodzoną z Anny *Morsztynownej*, córki Władysława starosty Kowalskiego, spłodził czterech synów, i dwie córki; a *secundo voto* z Krystyną *Dębińską* herbu *Rawicz*, wdową po Alexandrze Romerze pułkowniku chorągwi pancernej Królewicza Fryderyka, miał syna Andrzeja, ten młodo umarł, i córkę Konstancyą za Rupniewskim kasztelanicem Małagoszckim, starostą Zabnieńskim, sędzią grodzkim Nowomiejskim.

Synowie Stanisława z *Jordanownej*, pierwszy Michał sędzia kaptura Krakowskiego, pisarz ziemski Krakowski, z *Lubieniecką* kasztelanką Czechowską *sterilis;* ten sprzedaje 1766. roku, Wawrzeńcowi pułkownikowi *fratri patrueli* w akcie stoi, *Kropiewnicę* i *Racibory* w ziemi Bielskiej. — Drugi syn Stanisław generał adjutant, i major regimentu konnego buławy wielkiej, podwojewodzy Krakowski, komissarz na trybunał skarbowy do Radomia, poseł na sejm. Młodość poświęcił naukom zagranicą i służył w randze officera w regimencie Francuzkim, *Allemend Royal:* bezżenny. — Trzeci syn Adam kanonik Krakowski, proboszcz w *Niegowicy*, rektor domu S. Stanisława w Rzymie, gdzie nauki duchowne słuchał, *procancellarius* od Kajetana Sołtyka, księcia biskupa Krakowskiego do akademji Krakowskiej; który gdy młodo umarł, rzekł ten biskup: iż zgasła mu świeca w kapitule. — Czwarty syn Franciszek, o którym niżej. — Dwie zaś córki Stanisława z *Jordanownej*, 1. Katarzyna, poślubiona Ewarystowi hrabi Kuropatnickiemu kasztelanowi Bełzkiemu, ka-

walerowi orderu Białego Orła i Ś. Stanisława, na którego synie Józefie, kawalerze orderu Ś. Leopolda, szambelanie i komissarzu Cesarskim na sejmie Lwowskim, oraz córce Konstancyi, dom ten wygasł. — Druga córka Helena za Miroszewskim generałem wojsk koronnych, ordynatem Mysłowskim, matka Stanisława posła sejmu czteroletniego, Kantego, Felicyana, Karola, i dwóch córek, od których wnuki i wnuczki dziś żyjące. —

Franciszek Łętowski czwarty syn podkomorzego, obce kraje lustrował, z Trembeckim poetą do Francyi jeździł, superintendent prowincyi Małopolskiej, poseł na sejm, kawaler orderu Ś. Stanisława; z Teresą *Balicką* córką Ignacego podwojewodzego Bełzkiego, urodzoną z Maryanny *Wolskiej* córki sekretarza wielkiej pieczęci kanclerskiej, spłodził czterech synów, i dwie córki. — 1. Józef podprefekt Olkuski, i rotmistrz konfederacyi Krakowskiej 1813. roku, bezżenny. — 2. Franciszek sędzia pokoju powiatu Olkuskiego, a teraz sędzia trybunału w Kielcach; z *Kmitowną* ojciec Stanisława, i Floryana. — 3. Ludwik, początkowo w randze officera w gwardyi w Wiedniu, stawał na wojnę 1812. roku, poniósł niewolą, ozdobiony krzyżem złotym, zamienił zabawy Marsowe na stan duchowny. Proboszcz w Stobnicy, poseł na sejm do Warszawy 1820. roku, marszałek sejmiku powiatu Stobnickiego i Szydłowskiego 1824. roku, kanonik Krakowski i kustosz tejże katedry, kawaler orderu Ś. Stanisława, i senator Rzeczypospolitej Krakowskiej po dwakroć. — 4. Ignacy, sługiwał wojskowo w randze kapitana, ranny pod Smoleńskiem, ozdobiony krzyżem złotym, zaślubiony z *Bzowską*, córką Alexandra, urodzoną z *Ruckiej*. — Córki 1. Antonina za Stanisławem Puszętem, synem Xawerego starosty Zawichoskiego, kawalera orderu Ś. Stanisława, posła sejmu czteroletniego, urodzonym z Wiktoryi *Załuskiej* starościanki Ojcowskiej, damy krzyża gwiazdzistego. — 2. Justyna Panna.

Należy do wiadomości tego domu; Marek Łętowski, którego mylnie *Niesiecki* pod innym herbem kładzie, gdy dwóch tego imienia opatami Paradyjskiemi było, nominat biskup Chełmski, od Zygmunta III. świeckim jeszcze na dworze jego będąc, Władysławowi synowi za moderatora przydany, gdy młodego po koronę Moskiewską wyprawił. Chwali go *Argentis* w księdze swej, *de rebus S. J. in Regno Poloniae*, z gorliwości ku wierze świętej, a Piasecki pisze, o zabranych mu pieniądzach, przez Baudyziusza Duńczyka, gdy w przechodzie ze Szląska Polskę był najechał, *sub anno* 1627. a w niczem jego stateczności nie naruszywszy; czytaj Olszowskiego, kanonika Kijowskiego i deputata na trybunał koronny, pożegnanie ostatniej z domu Zborowskich: *vox doloris in funere* Heleny Łętowskiej, w Krakowie 1728. roku drukowane. Tuż należy jeden z tego domu, kanonik Krakowski z czasów Zbigniewa Oleśnickiego biskupa Krakowskiego, i Karmelita z czasów Jana Kazimierza, od Królowej w różnych imprezach używany, na którego Jerzy Lubomirski marszałek wielki koronny, użala się w manifescie swoim, 1748. roku, *fol.* 63. — *Niesiecki* pisze o Łętowskiej, za Andrzejem Ankwiczem chorążym Nowogrodzkim, ten był dziedzic na *Mękiżu*, owdowiały po Judycie Kuropatnickiej, Hieronima kasztelana Kijowskiego córce; nie mogła ona być, tylko Jana Łętowskiego córka, urodzona z Konstancyi Baranowskiej; lecz acz testament tegoż Jana o niej

dzieckiem mówi, a matce i opiekunom oddaje, nic wszelako dalej papiery familijne o niej nie przechowały; a co się tu położyło, wszystko z archivum rodzinnego pozostałego, acz znacznie uszkodzonego, aktykowane być może, dla oszczędzenia tylko czasu i miejsca wypuszczone. Z linji Podlaskiej, są jeszcze Marcin kapitan 1794. roku, bronił Pragi, teraz pleban w Harcie, w ziemi Przemyskiej: Józef Mecenas w Sielcach: Antoni zostawił córkę, a Szymon brat Józefa i Antoniego zmarłego, sędzia Miński ma dwóch synów, których imiona niewiadome. — *Z dokumentów nadesłanych wydawcy.* —

Łętowski *herbu Ostrzew* w Prusiech.

Łobczyński, w Bracławskiem województwie. Jan Łobczyński podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Łobodzki. Maciej Łobodzki kanclerz Gnieznieński na przywileju kollegiaty Łowickiej.

W roku 1788. Maciej Łobodzki pisarz grodzki Łęczycki. — *Krasicki.*

Łochocki *herbu Junosza*, w Dobrzyńskiej ziemi. Erazm najprzód sędzia ziemski Dobrzyński, potem kasztelan Słoński, z młodych lat swoich, roty znaczne wodził, i w potrzebach mężnie z niemi stawał, z Czerską herbu Ogończyk, zostawił syna Alexego, i córek kilka. Piotr brat jego rodzony stolnik Dobrzyński. Wojciech trzeci ich brat z Zelską żył niepłodnie. Wojciech rzeczony Szala, brat ich stryjeczny, był cześnikiem Dobrzyńskim, mąż takiej siły i chybkości, że w zbroi tak jak do potrzeby, konia przeskakiwał. Dwiema chłopom kazał sobie ręcznik trzymać jako mogli najwięcej go wynieść, przez który on w ostrogach, tak jako na koniu siedział, i w pancerzu, bez którego rzadko chodził, przeskoczył. Przez wóz, po oszczepie, kazawszy zaprządz konie, a mimo się prędko jechać, przeskoczył. Brat jego rodzony Stanisław, mąż wielki, z Łękowską herbu Lubicz zostawił potomstwo. Stanisław drugi 1648. N. miał za sobą Czerną Małgorzatę. N. w zakonie naszym życie skończył. N. kasztelan Dobrzyński: synowie jego, Józef starosta Osiecki, i Wojciech. Jan Łochocki starosta Krzeczowski, miał za sobą Krystynę Czerniankę kasztelankę Sądecką, pozostałą wdowę po Brzechwie staroście Krzeczowskim, z tej się tylko córka urodziła Regina Apollinara. Katarzyna, Samuela Kaliszkowskiego małżonka.

Ta Regina Apollinara Łochockaz *Czermianki* urodzona, córka starosty Krzeczowskiege, dziedziczka znacznej fortuny, poszła za Piotra Małachowskiego starostę Oświecimskiego, w roku 1784. wojewodę Krakowskiego. — *Krasicki.*

Łochowski *herbu Belina*, w województwie Rawskiem. Jędrzej Łochowski r. 1648. Stanisław pisarz grodzki Opoczyński 1646. jest w druku jego książka: *Regula juris*

et loci Communes forenses 2. edit. Crac. 1701. *) Syn jego Łukasz: Filip w zakonie naszym, pracowity missyonarz przez lat dwadzieścia, to w Prusiech, to w Podgórzu, pokory przedziwnej, z której nie mógł cierpieć, gdy co o nim z pochwałą powiadano, gdy się powietrze w Krakowie zakurzyło, uprosił się u starszych, żeby mu pozwolili służyć zapowietrzonym, z wielką tedy ochotą tę funkcyą odprawował, nie tylko dusze umierających ratując, ale też ciała opatrując: aż też i sam temże powietrzem zarażony, życie dla miłości bliźnich położył w roku 1677. Są i w Brzeskiem Litewskiem tegoż herbu Łochowscy. Franciszek skarbnik Rzeczycki sędzia kapturowy Lwowski r. 1733. córka jego za Tomaszem Gruszeckim cześnikiem Podolskim.

Łochowski *herbu Kuszaba*, w województwie Mazowieckiem. Jan Łochowski w ziemi Nurskiej 1616. poborca. Remigian, Wincenty, Piotr 1648. Szymon 1632. Jędrzej w zakonie naszym temi czasy.

Łochyński *herbu Jelita*, w Sieradzkiem i Kaliskiem województwach. Piszą się z Łochyńska w Piotrkowskim powiecie. Z tych jeden Jan kanonik Płocki, drugi Piotr podstarości Wieluński, obadwa bliźniacy i tak sobie podobni, że ich trudno było rozeznać i samym rodzicom. Siostry ich jedna Anna była za Maciejem, druga za Mikołajem, Glińskiemi, trzecia za Świerczyńskim. *Baranow.* Marcyan podwojewodzy Kaliski 1646. nadgrobek marmurowy postawił w kościele Krakowskim S. Franciszka, żonie swojej Jadwidze Głoskowskiej herbu Korab. Alexander miał za sobą Annę Chrząstowską herbu Łodzia, z tą spłodził trzech synów, Jędrzeja, który miał za sobą 1*mo voto* Dąbską, 2*do* Strzałkowską. Drugi pojął Biernacką. Trzeci N. z Katarzyny Łagiewnickiej zostawił trzech synów, Jędrzeja, Mikołaja i Jana w zakonie naszym. Wojciecha w Podolskiem województwie r. 1570. wspomina *Paprocki w Panoszy.* N. miał za sobą Annę Obiezierską.

ŁODZIA HERB.

Łodzia żółta czy złota (o czterech deskach u Paprockiego) w polu czerwonem, jakby po krwi nieprzyjacielskiej pły-

*) Oprócz tego wydał jeszcze następujące dzieła: *Processus juris limitanei Regni Poloniae, Crac.* 1641. — *De Correctura jurium et processus judiciarii brevis discursus.* — *Comitiorium generalium Reg. Pol. forma, vis, et effectus* 1644. — *Quaestio, quis inter militem, juris consultum et medicum sit regno utilissimus.* — *Rerum ad Alexandro magno gestarum exempla precipua.* — *Krasicki w Zbiorze potrzebniejszych wiadomości.*

ŁODZIA HERB.

nąca, bez żaglów i masztu, coś na kształt barki, na głębokich jednak rzek przebycie zdolna: w hełmie pawie pióra, a na nich łódź takiegoż kształtu, tak go opisują: *Paprocki w Gniazdzie. O herb. fol.* 438. *Bielski fol.* 140. *Okol. t.* 2. *fol.* 154. W cudzoziemskich herbach różne nawy mniejsze i większe, pod żaglami i bez nich, wolno widzieć u naszego *Ks. Petrasancta cap.* 63. *de tesser. gentilit.* takiej tam jednak żadnej nie obaczysz.

Dawniejszy genealogista *Paprocki*, rozumie że ten herb z Czech do Polski przyniesiony, czas przenosin w Gniazdzie swoim naznacza pod Kazimierzem Sprawiedliwym, zły jednak rok położył 1120. bo ten Kazimierz nie rządził na ten czas Polską, chybaby 1179. *Okolski* dawniejszą jego procedencyą wywodzi, gdy powiada, że jeszcze Greckim i Rzymskim monarchom był kiedyś w zwyczaju, zkąd na monecie *Jani Augusti Adriani* łódź widziano; i w Atenach na uroczyste święta, w które pamiątkę Teseusza obchodzono, rozdawać go zasłużonym, w zwyczaj poszło. Nadto wielu innych, że się nim szczyciło świadczy *Valerius l.* 45. Ztamtąd na dwór Cesarzów Rzymskich przeszedł, od nich do Czech, z Czech do Polski w roku Pańskim 969. ale niżej tenże *Okolski* przeciwko sobie mówi, kiedy powiada, że Łodzicowie nie są przychodniowie, ale właśni Sarmaci, że kwitnęli jeszcze przed wiarą Chrześcijańską w Polszcze rozkrzewioną, i kiedy za Mieczysława pierwszego z monarchów Polskich Chrześcijanina, Bazyliki, Gnieznieńską i Krakowską stawiano, między inszemi herbami w murach kościelnych, z kamienia wyciosanemi, i w ścianę wprawionemi, znajdowała się Łódź, mianowicie, kiedy Kazimierz Król w roku 1052. Wrocławską katedralną Bazylikę zakładał i fundował, na liscie tej funda-

cyi, kładzie, między przytomnemi, Łodzię: a ztąd wnosi, że w ten czas już sławnemi byli patryotami w Polszcze. Toż samo potwierdzają, *MS. Ks. Rutki*, *Navis aurea*, *Marianus Costenus*, że jeszcze za Pogańskich monarchów dom Łodziów dobrze zasłużony, w tej ojczyznie kwitnął: i że przy erekcyi kościołów Gnieznieńskiego, Krakowskiego i Trzemeszyńskiego, jak insze herby Topory, Jastrzębce, tak i Łodzia znaczna była, na znak, że już tam tego wieku, z tych familji ludzie znaczni byli: i wojewoda Poznański Łodzia, który się znajduje w przywileju *inter praesentes*, pewnie musiał być nie z dopiero osiadłego domu. Że też ten był zwyczaj, herby wielkich ludzi, w ściany kościelne wprawiać, oczywisty dokument tego, kościół S. Trójcy w Krakowie starożytny, i od początku znać wiary, a potem OO. Dominikanom od Iwona Odrowąża biskupa Krakowskiego dany. Także kaplica Elżbiety, zda mi się Kazimierza III. żony, w Krakowie na zamku, gdzie na ścianie jednej *ab extra*, są murowane herby Polskie.

Początek herbu tego *Navis aurea* wywodzi od owej kawaleryi Greckiej, która z Jazonem do Kolchów po złotę runo żeglowała, ponieważ Słowacy albo Sarmatowie sąsiadami Grekom wieków onych byli, jako przyznają geografowie, owszem Słowiański język od Greckiego chce być *Orichovius*, *MS. Ks. Rutki*, ztąd okazyą jego zakłada, że Słowacy za Galliena Cesarza do Hiszpanji zapłynęli, przywodzi na to *Oros. lib.* 7. *fol.* 122. ale tam nic o Łodziach, tylko to jest, *Germani ulteriores*, *abrasa potiuntur Hispania.* Raczejby mówić, że w owe Sarmackich narodów nawigacye, i exkursye nawami w Państwa Grecko-Rzymskie, herb ten nabyty. O czem *Zozimus lib.* 1. *histor. ad finem. Probo apud Romanos imperante*, *cum Franci ei accessissent*, *et ab eo sedes obtinuissent*, *pars eorum quaedam defectionem molita*, *magnamque copiam navium nacta*, *totam Graeciam conturbavit*, *in Siciliam quoque delata*, *et urbem Syracusanam adorta*, *magnam in ea caedem edidit. Tandem cum et in Africam appulisset*, *ac rejecta fuisset*, *adductis Carthagine copiis*, *nihilominus domum redire*, *nullum passa detrimentum*, *potuit. Vopiscus* toż samo świadczy, tylko, że miasto Franków kładzie Sarmackich ludzi, *Centum millia Bastarnorum in solo Romano constituit (Probus Imperator) sed cum et ex aliis gentibus*, *plerosque pariter transtulisset*, *idest ex Gepidis*, *Gautumnis et Vandalis*, *illi omnes fidem fregerunt*, *et occupato bellis Tyrannicis Probo*, *per totum pene orbem pedibus et navigando vagati sunt*, *nec parum molestiae Romanae gloriae intulerunt.* Może się toż samo potwierdzić z *Helmolda*

i *Luitpranda*, z których pierwszy *lib.* 1. *Chronol. Sław. cap.* 8. powiada, że Duńczykowie Słowaków na pomoc wezwawszy, wprzód Nordalbingów, potem Saxonów, Transalpinów, pustoszyli, i znowu Słowacy z Duńczykami, morzem najeżdżali nieprzyjacielskie kraje. Ztąd wnosi *Parisius in MS.* że tej wojennej flotty, najprzedniejszym rycerzom, dana była za herb Łódź, jakoż znać to i po krwawym polu tego klejnotu, że przodkowie tego domu i własną i nieprzyjacielską krwią wspieniali morza i rzeki.

Paprocki z *Długosza* o tym domu napisał, że *in ambitionem proni, et rerum privatarum studiosi*, windykował ich sławę Jędrzej Potocki kasztelan Kamieniecki *in Centur. Viror. fol.* 417. *Vetustiores Łodziarum in Polonia stirpes, evelli se potius, quam pristinos extirpari patiuntur mores.* A Wacław Potocki podczaszy Krakowski tak o nich mówi w poczcie herbów. „Już Łódź Teseuszowa, już Atheny z Greki przepadły, ale wasza trwać będzie na wieki, przy niestarganym wiary Chrystusowej sznurze, żadnej szargi, i żadnej nie boi się burze, ta tej spokojnym portem, ta żaglem, ta styrem, zawsze wprost, nigdy pływać nie zwykła lawirem.“ Jaśniej jeszcze o nich *Navis Aurea. Familiam Łodziarum magnarum opum haud avare cupidam, sed fortuna sua contentam, nec subditis fuisse gravem, sed in egentes miserosque benignam; non ambitiosam, constanti in Reges fide, et a seditionibus semper alienam.* Pobożność ich poznać z tylu kościołów, na chwałę Boską z gruntu wielkim nakładem wystawionych, to jest w Poznaniu, Dolsku, Śmiglu, Bninie, Krobi, Borku, Zbikowie, Kozłowie, Leżajsku, Sierakowie, Łachowcach, Grodzisku, Rawiczu, Łosakowicach, Końskowoli, Radlinie, Rokitnicy, Miejskiej Górce, Opocznie. *Samuel Baszkowski kazanie, Antoni z Kobylina kazanie chorągiew. Młodzianow. tom.* 4. *kaz. a fol.* 597. Tu przydaję co pisze *Spondan. in Annal. Ecclesiast. w r.* 1382. *num.* 3. Karol III. Król Sycyliski w tym roku: postanowił nową kawaleryą *Equitum Navalium albo de Nave*, od nawy to jest Łodzi wymalowanej, wśród wzburzonych fluktów i wałów morskich płynącej, nazwanych; której znak powinni byli nosić na żołnierskiej szacie, sam Król tej kawaleryi był generałem, patronem S. Mikołaj Mirrheński biskup.

Przodkowie domu tego.

Dawniejszych wieków od imienia herbu swego tylko się zwali Łodziami. *Okolski* przywodzi Ryciusza historyka Węgierskiego, z którego powiada, że w roku 1061. gdy Bo-

lesław (nie przydaje który, rozumiem że Śmiały) odprowadzał na Królestwo Węgierskie Belę zięcia swego, Jędrzeja brata jego Królestwo to sobie przywłaszczającego poraziwszy, zostawił przy nim pułk Łodziców w Białogrodzie, to jest *in Alba regali* na *praesidium*, toż pisze przed Okolskim *Marianus Costenus*. Za Bolesława także Krzywousta, kiedy Henryk V. Cesarz Rzymski, wielkiem wojskiem i siłami Głogowa dobywał, miasta tego starosta i komendant Piotr Łodzia od Bolesława zostawiony, dzielnie go i szczęśliwie obronił, w r. 1109. *Navis Aurea i Marianus Costenus*, *Okolski*, który na świadectwo tego przytacza *Cureusza*, ale ten cale nic o tem nie ma. O Bogufale Łodzia kasztelanie Kaliskim w roku 1146. pisałem w pierwszym tomie. Piotra Łodzię *Paprocki* chce mieć biskupem Poznańskim, wziętym z dziekanji po Bogufale herbu Poraj, w roku 1184. ale ten autor myli się w roku: bo *Długosz* tak w historyi swojej, jako *in Vitis Episcop. Posnan.* śmierć Bogufała dopiero składa na rok 1253. a Piotra po nim obranego w tymże roku pisze, i to nie herb Łodzia, ale Prawdzic mu przywłaszcza, gdzie i ja o nim mówić będę. Jan Wyskowiec nazwany, Łodzia biskup Poznański w roku 1273. obrany, z kanonika Poznańskiego wstąpił na tę katedrę, do której miał promocyą z wysokiej swojej cnoty i zasług, umarł 1286. *Długosz in Vitis Episc. Posnan.* długo jednak swojej konsekracyi czekał, dla czego tylko mu lat jedenaście tego biskupstwa rachują. Jasko Łodzia kasztelan Kaliski kwitnął w roku 1361. Jarosz wojewoda Kaliski 1145. Paweł Łodzia sekretarz królewski na liscie Kazimierza Wielkiego w roku 1370. *in Monim. Lanckor.*

A że zwyczajnie u nas w Polszcze, starodawnych familji ludzie, rozrodziwszy się, różne brali nazwiska od zamków swych przedniejszych, albo dóbr dziedzicznych, które się im po ojcu działem dostawały, tak, że jednegoż ojca synowie, każdy od działu swego, różnym się nazwiskiem szczycił, dla tego i Łodziowie jedni się pisali z Kurnika. Z tych był Wissota z Kurnika, który w roku 1373. od Wielkopolanów niespokojne rady przed się biorących, posłem był wyprawiony do Władysława Białego, przedtem książęcia Gniewkowskiego, a potem Mnicha Benedyktyna, perswadując mu, aby kaptur złożywszy, przybył do Polski na Królestwo. *Długosz.* Wspomina go *Januszowski w Statut. fol.* 73. i *Kromer pod Ludwikiem Królem. Biel. fol.* 268. w roku 1383. że przymierza z Domaratem uczynionego, przyjąć niechciał, jego dobra Domarat pustoszył, mianowicie Kazimierz miasteczko. Mikołaj z Kurnika od niektórych z kapituły faworyzujących sobie na biskupstwo Poznańskie obrany, konfirmacyą

swoję i konsekracyą w Awenionie u Papieża otrzymał, na którym pasterskim urzędzie prezydował lat ośm, to jest według Długosza od roku 1374. do roku 1382. w katedrze Poznańskiej pochowany. Był przedtem proboszczem u Panny Maryi w Krakowie. *Vitae Episcop. Posnan. Biel. fol.* 247. *Paprocki*, wstęp jego na tę godność zrzuca na rok 1338. śmierć na rok 1346. ja jednak za Długoszem i Bielskim idę. Zbisława z Kurnika w r. 1370. czytam na liscie Kazimierza Wielkiego *in Monim. Lanckoron.*

Z Kempy się drudzy Łodzicowie pisali. Z tych był Jan z Kempy biskup Poznański, którą dyecezyą rządził lat jedenaście, to jest obrany w r. 1335. życie to śmiertelne skończył w roku 1346. Prałat uczony i do Najśw. Matki szczególniej nabożny; niektóre kościelne hymny napisał ku czci tej Ś. Panny, także ŚŚ. apostołów Piotra i Pawła, i Ś. Wojciecha, których przedtem zażywał kościół Polski. *Długosz in Vitis Episcop. Posnan. Bembus.* Wincenty z Kempy wojewoda Poznański, za którego powodem, rycerstwo Wielko-Polskie, na Domarata Grzymalitę kasztelana Poznańskiego, i generała Wielkopolskiego wojnę podnieśli. *Cromer lib.* 14. *Długosz pod rokiem* 1383. Poznań mu się i Kalisz w tem zamięszaniu poddał, zamek Kaliski jednak, gdy mu się opierał, ściśle obległ, luboć potem na instancyą Małopolskich senatorów odstąpił od niego, gdy przymierze stanęło. Wkrótce jednak znowu Znin obległ, i Mikołaja Łodzię w Bninie, *Bielski fol.* 267. wszakże potem do zupełnego pokoju przyprowadził te tam kraje Władysław Jagiełło 1386.

Najznaczniej jednak kwitnęli ci, co się pisali z Bnina. To pewna, że to miasteczko było kiedyś królewskie, i miało swoich kasztelanów, i w r. 1379. Sędziwój Wir jako pisze *Długosz*, herbu Nałęcz (był to Czarnkowski) kasztelanem Bnińskim będąc, Szczecińskiego książęcia Swatoborza włości pustoszył: dla tego *Marianus Costenus in dedicat. Aequilibrii justitiae*, pisze, że się Bnin dopiero dostał Wincentemu herbu Łodzia wojewodzie Poznańskiemu, o którym wyżej, atoli tak ten autor, jako i inni, siła przedtem Panów z Bnina wspominają; podobno dla tego, że starostwo Bnińskie nieprzerwanie przez długi czas w tym domu chodziło, aż też i Bnin w dziedzictwo się dostał. A najprzód Jakóba z Bnina wojewodę Poznańskiego pisze *Paprocki* w roku 1120. luboć go *w Gniazdzie* położył w roku 1160. za którym poszedł i *Okolski.* Temu Jakóbowi dla wielkich jego zasług, Ujście i Piła miasteczka z przyległemi włościami od monarchy Polskiego nadane. Przydaje *Costenus*, że nieraz Pomorczyków poraził, aż też i sam pod Nakłem w potrzebie z niemi w nie-

równych siłach mężnie czyniąc, poległ. Piotr z Bnina Henryka Brodatego w r. 1202. kanclerz, którego imię na Szląskich przywilejach starych widział *Marianus Costenus*. Mikołaj syn jego, z Tatarami się potykając, w r. 1241. oraz z Henrykiem II. książęciem Szląskim w potrzebie zginął, w Zeganie pochowany, pobitych w tej potyczce *Długosz* nie wątpił, żeby ich Męczennikami nazwać trzeba. Jakób z Bnina syn Piotra (rozumiem że kanclerza Szląskiego) wojewoda Poznański, za czasów Bolesława Łysego, wielkiej powagi mąż, który książęta Szląskie między sobą niezgodne pogodził, koło roku 1281. Piotr z Bnina syn Mikołaja podczaszego Sieradzkiego koło roku 1290. z Jakóbem Świnką arcybiskupem Gnieznieńskim, uczynił zamianę dóbr niektórych. *Paproc. fol.* 306. Jędrzej z Bnina kasztelan Poznański 1306. który po abdykowanym Władysławie Łokietku, jeździł posłem do Czech, aby sprowadził Króla Wacława, na osiągnienie Królestwa Polskiego. Gerarda biskupa Kujawskiego, który umarł 1323. do tychże Panów z Bnina i *Paprocki* i *Okolski* pociąga, ten drugi świadczy się *Kromera Księgą* 11. pisze wprawdzie o nim *Cromer* na tem miejscu, ale nie mówi nic o jego herbie: *Długosz* zaś w swojej historyi w tym roku i *Damalewicz* wyraźnie świadczą, że był herbu Leszczyc, pod którym i jam go położył. Jędrzej z Bnina kasztelan Kaliski, będąc z Przemysławem Królem w Rogoźnie na zjeździe, tam jako Przemysława zdradziecko margrabiowie Brandeburscy najechawszy zabili, tak i on ciężko rannym został, z którego razu umarł w r. 1294. leży w Wrocławiu gdzie grób jego w kościele Ś. Wojciecha z tym napisem: *Hic situs vir nobilis Andreas de Bnino Castellanus Calissiensis.* Piotr z Bnina generał Wielkopolski w r. 1369. *Paproc.* po zejściu Kazimierza Wielkiego, jeździł do Węgier, ofiarując Królestwo Polskie Ludwikowi Królowi Węgierskiemu, według umówionych kompaktów, od którego wielkie przywileje otrzymał. Macieja z Bnina dworzanina u Witolda książęcia Litewskiego, potem podkomorzego Poznańskiego, nakoniec wojewodę Kaliskiego, kładzie *Okolski* w roku 1413. którego roku na sejmie Hrodelskim przypuścił Miczucha do herbu Łodzia, jednego z Panów Litewskich. Prawdać, że w ten czas na tem krześle siedział Maciej, ale się ten pisał z Wąsosza, jakom dowodził w pierwszym tomie, nie z Bnina, a zatem do herbu Topor należał. Piotr kasztelan Gnieznieński, z tym go tytułem czytam w roku 1433. u *Łaskiego w Statuc. fol.* 52. i w roku 1438. *fol.* 140. wspomina go także *Długosz in Vitis Episcop. Posnan.* gdzie go stryjem zowie Jędrzeja z Bnina biskupa Poznańskiego, *Okolski* go potem kasztelanem

Poznańskim zowie, i powiada, że był posłem do Cesarza Zygmunta w sprawie Krzyżackiej; braci jego dwóch liczy, Mikołaja biskupa Poznańskiego w roku 1439. ale się myli, żaden Mikołaj po te czasy ani pobliższe, na tej katedrze nie prezydował, i owszem właśnie w tym czasie Jędrzej z Bnina biskupem był Poznańskim, i Jana wojewodę Poznańskiego, który Władysława Króla do Węgier odprowadzając, w drodze na wieczność przeszedł w roku 1440. Kwitnął także w roku 1432. Piotr z Bnina, który znać z młodu cudze kraje zwiedzając, osiadł w Cypryjskiem Królestwie, a dla swojej wielkiej dzielności, i naturalnego obrotu, był w niemniejszym respekcie u Janusza Króla Cypryjskiego, a oraz i Jerozolimskiego, choć ci tylko tytularnego, ten marszałka swego Balduina de Noris, wraz z tymże Piotrem posłał w legacyi do Władysława Jagiełła Króla Polskiego, prosząc go o córkę Jadwigę Królewnę w małżeństwo synowi swemu; ale już ta Królewna umarła była. *Długosz pod tym rokiem, Stryjkows. fol.* 574. *Spondan. in Annal. num.* 20. Jan z Bnina kasztelan Miedzyrzecki r. 1451. tak się podpisał na liscie Kazimierza Króla, u *Łaskiego w Stat. fol.* 82. i 83. według *Okolskiego* miał to być syn Jana wojewody Poznańskiego, zmarłego roku 1440.

Jędrzej z Bnina biskup Poznański, z ojca Mikołaja, matki Małgorzaty urodzony, synowiec Piotra kasztelana Gnieznieńskiego, według *Długosza:* brat stryjeczny Macieja wojewody Poznańskiego, o którym niżej, według *Okolsk.* był przedtem kanonikiem Poznańskim, kantorem Łęczyckim, sekretarzem królewskim, obrany na tę katedrę w roku 1438. w obyczajach skromny i łaskawy, w życiu wstydliwy, o prawowierną wiarę gorliwy; dla tego na początku zaraz pasterskiego swego urzędu, dowiedziawszy się, że Abraham Zbąski sędzia Poznański, w dobrach swoich dziedzicznych Zbąszynie, nietylko że protekcyą Hussytańskiej herezyi faworyzował, ale też siedmiu tejże sekty mistrzów z Czech sprowadził, którzy w swoje błędy niedouczonych i prostych ludzi wikłali: z stryjem swoim Piotrem kasztelanem Gnieznieńskim, i synowcami Piotrem i Wojciechem, w dziewiąciuset koni Zbąszyn najechał, tam ściśło miasteczko obległ, i nie wprzód od niego odstąpił, aż póki mu pięciu hersztów tej herezyi, bo dwaj z nich pod ciemnej nocy pokrywką, życie ucieczką salwowali, nie wydano; tych biskup gorliwy do Poznania sprowadziwszy, gdy ich o fałsz heretycki, i rozsiewanie onego, przeświadczono, publicznie wśród rynku spalić kazał. *Długosz pod rokiem* 1439. *Bielski fol.* 358. *Spondanus in Annal. Ecclesiast. num.* 51. *Damalewicz* powiada, że po

jego śmierci, owe wyszły wierszyki. *Gaudete angvillae, quia mortuus hic jacet ille, Presbyter Andreas, qui capiebat eas*, alludując na pojmanych i ukaranych heretyków od niego, których tu węgorzami zowie. Za jego radą i staraniem, między koroną i w. księztwem Litewskiem odnowiona unia, którą ręką swoją podpisał, u *Przyłusk. w Statut. lib.* 5. *cap.* 1. *fol.* 691. a w roku 1454. wraz z kanclerzem koronnym zesłany do Prus, od tamecznej szlachty i miast odbierał przysięgę wierności na Kazimierza Króla. *Długosz, Cromer lib.* 22. W ten czas to było, gdy wytrzymać dłużej Prusacy niemogąc oppressyi Krzyżackiej, poddali się, czyli raczej powrócili do poddaństwa Królów Polskich. We dwie lecie potem szlachtę Wieluńską posiłkował, zesławszy swych ludzi chorągiew, kiedy łotrzykowie Szlązacy, Wieluńską ziemię najechali, i wymyślnemi wycieczkami uciążali, w zamku Kempińskim zamknąwszy się, że ich oblężeniem musieli do poddania się Wielunianie przymuszać. *Cromer lib.* 23. luboć *Długosz* o Włocławskim to biskupie Piotrze pisze. Po śmierci książąt Mazowieckich Ziemowita i Władysława bezpotomnie zeszłych, jeździł w legacyi do szlachty województwa Płockiego w roku 1462. od Kazimierza Króla, strony sukcessyi na to księztwo, Królowi należytej, ale na ten czas nie dali sobie nic wyperswadować. *Cromer lib.* 24. *Długosz, Bielski fol.* 423. W Brześciu potem Kujawskim na drugi rok o pokoju z Krzyżakami traktował, wszakże zabiegi jego, Kreteńskiego arcybiskupa Medyatora od stolicy apostolskiej do tych traktatów, nieprzychylność Polszcze, pomięszała. *Długosz, Cromer l.* 25. Chorągwie Polskie dla niezapłaconego żołdu, wysłużonego w Prusiech, gdy go sobie same z dóbr Ziemiańskich i duchownych, gwałtownymi extorsyami wypłacać chcieli; ten przezacny biskup, łagodną namową i upominkami tak ich ukołysał, że od swojej imprezy odstąpili. Zszedł po tych pracach w r. 1479. biskupi urząd sprawując lat 41. i miesięcy 6. cóżkolwiek bądź, że omyłką w Długoszu tylko lat 38. jego pasterskiej funkcyi rachują, nie tak chorobą, jako pracami wielkiemi dla kościoła i ojczyzny podjętemi, i starością zwątlony, pochowany na tumie Poznańskim, gdzie sobie grób z marmuru i mosiądzu wystawił w kaplicy Ś. Jędrzeja, którą bogato przyozdobił i nadał, o czem *Długosz*. Prawdać, że mu ten autor, *in Vitis Episcop. Posnan.* zadaje, jakby z dóbr kościelnych, dom swój miał w dostatki wielkie rozprzestrzeniać, jednakże, że kościelne dochody obracał na chwałę Boską i biskupstwa swego potrzeby, poznać z wspaniałych budynków, które jego nakładem powstały. Wymurował albowiem kollegiatę Panny Maryi w Poznaniu,

i pałac biskupi; kościoły także, w Dolsku, Krobi, Kozłowic, Bninie miasteczku, w Zbikowie w Mazowszu leżącym, w Śmiglu dziedzicznem swem miasteczku, (zkąd dochodzę, że z Opalińskich, dom Śmigielskich wyszedł, od tychże dóbr nazwisko swoje wziąwszy) w Borku dobrach na ten czas tego domu, jako przydaje *Okolski:* Pałac drugi dla biskupów Poznańskich w Krobi; nadto fundował w katedrze swojej mszą o Ś. Trójcy, aby pewnych czasów śpiewano. *Paproc.* Na ubogich też hojną ręką sypał jałmużny; posagi ubogim panienkom opatrywał, wdowom sierotom, tajemne dawał pieniężne ratunki: dla czego mu też piękną owę pochwałę nadgrobek daje, *Compatiens atque benignus semper extitit.* Kościołowi swemu Poznańskiemu sprawił dwa szczerozłote kielichy, pięć ornatów bogatych złotem tkanych, perłami i kamieniami drogiemi sadzonych, i inne kościelne apparaty. Na inne zaś swojej dyecezyi domy Boskie szczególniej szczodrobliwy: miał ten zwyczaj pobożny, że co rok sprawiał kielich srebrny, który uboższemu jakiemu kościołowi dawał; tak dalece, że przez czterdzieści i jeden lat biskupstwa swego, czterdzieści i jeden kielichów na różne miejsca rozdał. Był według *Długosza* statury małej, włosa czarnego. Pisali o nim *Długosz* w historyi i *in Vitis Episcop. Posnan. Cromer* i inni.

Piotr z Bnina Moszyński, najprzód biskup Przemyslki, potem Kujawski, na które wstąpił w roku 1484. luboć *Paprocki* omylnie inny rok podłożył, tak *w Gniazdzie cnoty, jako i o herbach. Okolski* też kanclerzem go zowie, ale o tem drudzy milczą. *Callimachus* zaś *lib.* 1. *de rebus a Vladislao Rege Poloniae gestis*, że Władysław Warneński Król Polski i Węgierski odjeżdżając do Węgier, zostawił niby vicerejów, to jest w Małejpolszcze Jana Czyżowskiego, a w Wielkiej-Polszcze Piotra z Bnina. *Designati subinde, qui absente Rege velut vicarii in locis opportunis praeessent ac jus dicerent. In Praetura Cracoviana, Joannes Cisoviensis, in Posnaniensi Petrus de Bnino.* Czy o tym, czy o innym Piotrze mówi, czy też podchlebując te rzeczy pisze, trudno zgadnąć. To pewna, że sam jedyny to pisze *Callimachus,* wielki przyjaciel i chwalca tego biskupa Piotra: bo *Długosz* Wojciecha Malskiego na tej funkcyi osadzonego w Wielkiej-Polszcze od Władysława Króla być mieni. Jeżeli też to prawda, że ten Piotr biskup, jako niektórzy chcą, w lat życia swego 52 umarł, toćby w lat 20 musiał tę administracyą trzymać na siebie włożoną. *Okolski* tego Piotra chce mieć synem Jana, ale że po Janie z Bnina wojewodzie Poznańskim, zaraz kładzie Jana drugiego kasztelana Miedzyrzeckie-

go, tegoż wojewody syna, trudno poznać (bo nie wyraża) czy synem był wojewody, czy kasztelana, pomienionych. Moszyńskim go niektórzy zowią, znać że Moszyna była między jego ojczystemi dobrami, od której potem Moszyńscy nazwisko swoje wzięli, jako się niżej o nich mówić będzie. Był to biskup ten Piotr, jako nauki wielkiej, tak i pobożności, i religji ku Bogu, cichy, skromny i nikomu nie naprzykrzony; na nogi chorując umarł w r. 1493. odpoczywa w Włocławskim kościele, który rządził lat dziewięć, tam mu *Philip. Callimachus* z marmuru nadgrobek wystawił, z napisem i konterfektem osoby jego. Tenże *in Oratione ad Innocentium VIII. de bello Turcis inferendo*, tak o tym Piotrze mówi. *Ejus ingenii acummem, gravitas, constantia, magnitudo, praeterea vitae ac morum sanctimonia, humanum modum supergressa, jam pridem meruere, ut transferretur in religionis nostrae sacrosanctam arcem.* Zaś *in Praefat. ad libros tres de rebus gestis a Vladislao Poloniae atque Hungariae Rege* tak pisze. *Petrum de Bnino Episcopum Vladislaviensem Deus nasci Rex invictissime in regno tuo voluit, non solum ut esset in his, quae ad rem divinam attinent, quoddam priscae sanctitatis specimen, vereque religiosorum Pontificium imago, sed etiam ut haberes in humanis consiliarium prudentia, fide, constantia, gravitate antiqua praeditum,* i przydaje, że za jego perswazyą, tę historyą pisał. Maciej Drzewicki arcybiskup Gnieznieński *in Epist. ad M. Anton. Maurocenum*, takie o nim daje świadectwo: *Fuit vir non solum iogenio praestanti, ac doctrina singulari, sed omnium quoque divinarum, humanarumque rerum cognitione, ac prope experimento prudentissimus.* Że zaś był dziwnie hojny, dla tego krom pastorału swego, i pontyfikału, więcej nic nie zostawił pamiątki po sobie w kościele Włocławskim. *Damalew. in Vitis Episcop. Cujav. Nakiel. in Miechov. fol.* 538. *Miechovita* o nim świadczy, że był na kanonizacyi Jana Albrychta Króla.

Maciej najprzód wojewoda Kaliski, a potem Poznański, a oraz generał Wielko-Polski, że się pisał z Bnina, jawnym dowodem jest *Statut Łaskiego fol.* 80. kędy podpisał list Kazimierza Króla: *Cromer lib.* 28. Moszyńskim go zowie na dwóch miejscach, i inni, luboć w Długoszu błędliwie go napisano de Dmoszyn. Miał żonę Nawojkę z Koniecpola, między którą, i stryjecznym jej Jakóbem z Koniecpola kasztelanem Przemyslkim w roku 1480. taki dział dóbr stanął, że Nawojce dostał się zamek i miasto Przemyslkie, z szesnastą wsi, zamek także i miasteczko Lelów w Krakowskiem województwie, Kościelec, Przekop ze wsiami należącemi, krom

tego pewny czynsz należący z Ruskich żup do zamku Przemyskiego, nazwany Tocz. Te dobra królewskie, znać, że summami były obciążone, w których je Koniecpolscy trzymali, a potem z Nawojką w dom Opalińskich weszły; on zaś dobra królewskie, domowi swemu zdawna nadane, to jest Uście, Piłę, i Moszynę darował Królowi, czyli raczej wrócił, jako świadczą; a że *Długosz* w roku 1428. i *Cromer lib.* 19. piszą, że w owej Witolda expedycyi pod Nowogrodem znajdowali się między innemi, *Fuerunt autem in ea expeditione de Polonis insignes, imprimis Casimirus Dux Masoviae, Vincentius Samotulius Castellanus Medereccensis Dux copiarum, Nicolaus Brezius, Mathias Uscius etc.* ztąd rozumiałbym że o tym tu Macieju mowa, który był Panem na Uściu, a na ten czas młodo w lat znać dwadzieścia, na tę się okazyą z hetmanem Szamotulskim wybrał. W roku 1476. już był wojewodą Kaliskim przy generalstwie Wielkopolskiem, na co Wielkopolskie województwa sarkały, *ob incompatibilitatem* starostwa Wielkopolskiego z temże województwem, i dla tego na Kolskim sejmiku niechciały pozwolić Kazimierzowi Królowi podatku pewnego. *Długosz.* Przecież i w roku 1479. postąpiwszy na krzesło województwa Poznańskiego, oraz był generałem Wielkopolskim, pod który czas odprowadzał z wielkim splendorem w sześćset koni Królewnę Polską Zofią, zaślubioną Fryderykowi synowi margrabi Brandeburskiego, do Frankwortu nad Odrą, a ztamtąd powróciwszy, przybył na zjazd rad koronnych do Piotrkowa; kiedy Stefan wojewoda Multański, pod Kołomyją miasteczkiem, oddawał hołd Kazimierzowi Królowi, w roku 1485. ten Maciej miał spór z Janem Tarnowskim wojewodą Krakowskim, kto z nich miał berło królewskie, na tym akcie, nieść przed Królem; dla czego na ich pogodzenie, senat nie czyniąc żadnemu z nich *praejudicium*, tak postanowił, aby tym czasem Spytek z Jarosławia Tarnowski wojewoda Sendomierski niósł to berło, o czem świadczy *Statut Przyłuskiego tract. de Provinc. Polon. cap.* 10. Atoli że dobra jego, inne blizkie wypustoszywszy, Jan Zegański książę, w cale zachował, w suspicyi zostawał, jakby z tym nieprzyjacielem miał jakieś porozumienie, zwłaszcza, że mając ludzi na dwanaście tysięcy z Wielkopolskiej szlachty przy sobie w obozie, żadnej lichemu nieprzyjacielowi rezystencyi nie uczynił. *Cromer lib.* 28. *Biel. fol.* 462. O synu jego Hieronimie pisze *Opatovius w życiu B. Jana Kantego inter miracula f.* 106. Tego Macieja rodzonym bratem zowie Piotra biskupa Kujawskiego. *Okol.* synów zaś jego liczy dwóch, Mikołaja kasztelana Miedzyrzeckiego, i Piotra kasztelana Lę-

dzkiego, którzy się pierwsi według tego autora, Opalińskiemi zwać poczęli.

Kojałow. in MS. powiada, że Jędrzej biskup Wileński siódmy, raczej miał mówić ósmy, herbem się Łodzia pieczętował, to jest we środku Łodzi krzyż powinien być, atoli *Okolski* do herbu Szeliga naciąga go. Był to biskup uczony, rodem Litwin, siedział na biskupstwie lat dziesięć.

Herbowni.

Baranowski,	*Kunowski,*	*Rogaliński,*
Bieczyński,	*Krzęcki,*	*Roszkowski,*
Bniński,	*Krzeszyński,*	*z Rzeczycy,*
Bobolecki,	*Księski,*	*Skaławski,*
Borzykowski,	*Kurnatowski,*	*Słabkowski,*
Brocki,	*Lachowicki,*	*Służowski,*
Brodnicki,	*Ludomski,*	*Śmigielski,*
Byliński,	*Łabęcki,*	*Smogorzewski,*
Chrząstowski,	*Maniecki,*	*Starkowiecki,*
Czarniecki,	*Miczucha,*	*Starowolski,*
Dachowski,	*Mienych,*	*Sułkowski,*
Dobratycki,	*Moszyński,*	*Świerczewski,*
Gorka,	*Naramowski,*	*Szołdrski,*
Gorski,	*Opaliński,*	*Taczalski,*
Iłowiecki,	*Ordęga,*	*Tłocki,*
Iwanowski,	*Osypowski,*	*Tomicki,*
Iwiński,	*Pokorzyński,*	*Wyganowski,*
Kobyliński,	*Poniński,*	*Żabiński,*
Kokorzyński,	*Powodowski,*	*Zakrzewski,*
Komornicki,	*Rąbiński,*	*Zdzychowski,*
Kossowski,	*Radzewski,*	*Żytowiecki.*

Poźniejsi heraldycy następujące familie do herbu tego przyłączają:

Mościński,	*Sapkowski,*	*Zgorski,*
Moszczeński,	*Szczypierski,*	*Żyrowiecki.*
Radziewski,	*Szkałowski,*	
Sabkowski,	*Zdziechowski,*	

Łodziata *herbu Wadwicz.* Mikołaj Łodziata podpisał elekcyą Jana Kazimierza w Nowogrodzkiem. Alexander Augustyn, najprzód archimandryta Zydyczyński, a potem władyka Chełmski r. 1691. kwitną w Słonimskim powiecie, w herbie jednak ich powinny być dwa karpie, brzuchami do siebie obrócone, z tych ten co po prawej stronie tarczy, głową na dół, ogonem do góry; ten co po lewej, głową do góry, ogonem na dół obróceni, tak go u siebie położył w dedykacyi książki swojej, której dał tytuł *Goliat*, *Ks. Rutka.*

Łodziński *herbu Radwan*, w Krakowskiem województwie. Gabryel, Samuel, i Jan, który na dworze Zygmunta III. czas niejaki zabawiwszy, stan sobie duchowny obrał. Jędrzej miał za sobą Krupczankę, córkę Jana Krupki, Zygmunt Maciejowską z Potoka niedaleko Jędrzejowa herbu Jastrzębiec. Sebastyan Łodziński, Jadwigę Baranowską herbu Rawicz, byli to wszyscy bracia rodzeni. Kasper stryj ich z Potocką Eufrozyną, córką Jędrzeja, którą Czermińska urodziła, zostawił potomstwo: póty *Baranow*. Krzysztof przeniósł się był do Prus, tam spłodził syna Jana rotmistrza, wojennemi i poselskiemi usługami znamienitego, miał za sobą Zalińską wojewodzankę Pomorską. *MS. de Famil. Pruss.* Mikołaj z Radwanowic (bo się ztąd wszyscy piszą) Łodziński burgrabia Krakowski 1705. Fryderyk w województwie Ruskiem roku 1632. Krzysztofa nadgrobek ze Lwowa wypisał *Okolski*. N. miał za sobą Knutownę, i z niej potomstwo. Szczepan proboszcz Szczekociński, jest w druku jego *panegiryk na koronacyą Króla Michała* 1669. *in fol. Cracov.* N. miał za sobą Oską.

Łojecki *herbu Samson*, w ziemi Przemysłkiej. Z tych N. Łojecki kantorem był Przemysłkim, mąż uczony.

Łojewski. W Sendomierskiem województwie, i w ziemi Wiskiej, w tej Jędrzej Łojewski podpisał elekcyą Jana Kazimierza. Jan na Łojowcach Łojowski, którego z Maryanny Oborskiej synowie, Stanisław Franciszkan, Samuel i Paweł bezpotomni, Zofia, Piotra Kobielskiego małżonka. Łojewskiego wójta Ceremiskiego chwali, *Paprocki w Panoszy z męztwa na Podolu* 1575.

Łokański. Jan Łokański w zakonie naszym.

Łokicki. Jerzy Łokicki komornik królewski, i Jan w Kaliskiem województwie podpisali elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Łoknicki *herbu Nieczuja*, w Podlaskiem i Brzeskiem Litewskiem województwach. Stanisław Łoknicki sekretarz Wielki Litewski. Stanisław rewizor do Inflant. Jan wojski Bielski, którego z Jasieńskiej synów dwóch liczy *Okolski* sekretarzów królewskich, Jana i Maryana, tym Stefan Batory Król, zlecił był prowiantów dozór. Maryan był kasztelanem Podlaskim 1630. córka jego Zofia Magdalena, z Anny Hamszejowny urodzona, umarła 1651. osobliwsza dobrodziejka OO. Dominikanów w Brześciu Litewskim, jako z jej nadgrobku tamże wypisał *Starowol. in Monum.* tegoż córka Maryanna była za Benedyktem Buchowieckim wojskim Brzeskim Litewskim. Stanisław Alexander sekretarz królewski, wojski Brzeski Litewski, synowie jego Krzysztof opat Oliwski, prałat

wielce godny 1676. i Jerzy w zakonie Soc. Jesu, rządził kollegium Nowogrodzkie. Mikołaj brat starszy Stanisława wojskiego Brzeskiego, chorążym był Bielskim, rotmistrzem królewskim 1639. *Przyłuski Felix Luceor.* Bartłomiej podczaszy Grodzieński. *Kojał. in MS.* N. była za Marcinem Niemirą chorążym Mielnickim. Antoni podstoli Grodzieński r. 1689. Piotr opat Oliwski 1691. N. Łoknicka była za Jerzym Jezierskim. Joanna była za Janem Naruszewiczem.

Łomiński *herbu Suchekomnaty.* Teodor Łomiński dla zasług wojennych na sejmie r. 1685. nobilitowany, o czem konstytucya: niewiem czy tego herbu: ale inni w Oszmiańskiem kwitną. *Ms. Ks. Kojałow.*

Łomski. Maciej z Starej Łomży, najprzód Kamieniecki, a potem Chełmski biskup r. 1484. katedrę swoję z Chełmu do Krasnegostawu przeniósł, niektóre przywileje miasteczkom do biskupstwa Chełmskiego należącym u Jana Albrychta Króla uprosił 1504. Niewiem czy tu należy Łomski skarbnik Orszański, który miał za sobą Zofią córkę kniazia Sokolińskiego Druckiego podwojewodzego Połockiego, koło roku 1640. *Ostrożański S. J. Kazanie.*

Łoniecki *herbu Nałęcz.* Jednaż ich dzielnica z Niniańskiemi, dla tego z Ninina Łonieckiemi pisać się zwykli. Anna Łoniecka, matka Wawrzeńca Gębickiego arcybiskupa Gnieznieńskiego. *Damalewicz in Archiep. Gnesn. fol.* 352. Podobno tu należą Łoniewscy, z tych Jędrzej kustosz katedralny Łucki r. 1585. Magdalena zakonnica w Sączu. Krzysztof Łoniewski *Canonicus Regularis S. Augustini* wydał do druku, *Żywot, sprawy, i cudowne Boskie wsławienie B. Stanisława Kazimierczyka, w Krakowie in 4to w roku* 1617. tamże przydał życie *B. Mejnarda biskupa Inflantskiego, i Justy wdowy w Prusiech cudami wsławionej.*

Łopaciński *herbu Lubicz*, w Litwie i w Polszcze, przedtem się pisali Łopatyńscy, jako mam z informacyi przysłanej mi z tego domu, luboć *Okolski* Łopatyńskich pod herbem Łopot położył, ba i *Kojałow. in MS.* tak jako i ja tu niżej kładę. Teodor Łopatyński podsędek województwa Mścisławskiego żył w roku 1598. i brat jego Hrehory Wasilewicz Łopaciński, który miał za sobą Szczasnę Kniahinię Borowską, ten przedał część swoję w księztwie Birzańskiem, jako świadczą stare *documenta et Acta Districtus Upitensis*, tenże fundował kaplicę w Szadowie, i grób domu swego. Synowiec tego Łopacińskiego (bo sam tylko córkę zostawił) Mikołaj z Łopacina Łopaciński pisarz ziemski powiatu Upickiego, żył około roku 1610. jest przywilej na pisarstwo w metrykach i akta jego. Drugi synowiec tegoż Hrehorego Piotr

Łopaciński, za Króla Jana Kazimierza wzięty do Moskwy jako człek wojenny w niewolą, już się ztamtąd nie wrócił, ale się tam ożeniwszy potomstwo zostawił, z których jeden sukcessor Izydor Łopatyński, biskupem był w Moskwie, w respektach u panującej Carowy Rossyjskiej, niedawno umarł. Stanisław z Łopacina Łopaciński sędzia grodzki powiatu Upitskiego, razy kilka był posłem, i w różnych innych funkcyach, niedawno umarł. Między podpisami na elekcyach różnych Królów znajdują się ci, Łukasz i Piotr Łopacińscy 1676. na elekcyi Augusta II. Leon i Prokop Łopacińscy, z Mścisławskiego, na elekcyi Króla Stanisława. Franciszek, Mikołaj, Antoni. Jan Łopaciński kanonik katedralny Wileński, brat jego Mikołaj, drugi N. jeszcze w szkołach akademji Wileńskiej temi czasy.

N. Łopaciński z *Święcickiej* spłodził synów trzech, z tych najstarszy Jan ,biskup Żmudzki wprzód sekretarz Litewski, wstąpił na katedrę Żmudzką po Tyszkiewiczu. Umarł r. 1778. — Mikołaj pisarz W.,Litewski, dalej wojewoda Brzeski, brat młodszy Jana biskupa Żmudzkiego, z *Kopciowny* pisarzowny Litewskiej spłodził Jana starostę Mścisławskiego, Józefa kanonika Żmudzkiego i córki, jednę wydaną za Szczyta, drugą pannę. — N. pisarz drugi brat Jana biskupa Żmudzkiego z *Prozorowny* zostawuje potomstwo. — W roku 1778. Antoni Łopaciński sędzia ziemski Upitski. — Mateusz miecznik Mścisławski. — *Krasicki.*

Łopacki *herbu Lubicz*, w ziemi Ciechanowskiej. O Wilhelmie z Łopacina dworzaninie królewskim, że zginął od Krzyżaków, broniąc Władysława Jagiełła Króla Polskiego, między Grunwaldem i Tanebergiem, pochowanym w Knyszdorfie 1411. mam prywatną informacyą, i że jego nadgrobek ma być tamże. Marcin roku 1474. o którym *Bielski fol.* 464. Jędrzej Łopacki z Anną Lelowską, chce *Geneal. tego domu*, spłodził syna Mikołaja, najprzód podkomorzego Zakroczymskiego, z tym tytułem posłował na sejm r. 1627. ztamtąd deputowany na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 5. w roku 1635. marszałkował izbie poselskiej, co poznać z konstytucyi tego sejmu, które podpisał; w roku 1638. posłem będącego, komissarzem do zapłaty wojsku obrano, *Constitut. fol.* 3. potem już kasztelan Zakroczymski 1648. zginął pod Płomkiem w okazyi ze Szwedami, złączył się był dożywotnie z Anną Opacką podkomorzanką Warszawską, z tą spłodził córek sześć: Zofią, Potencyannę, która pierwszym związkiem żyła z Marcinem Cieciszewskim, drugim, z Janem Oborskim podstolim Bielskim, *Acta Castren. Ciechanov.* 1650. Dorotę, ta z Rafałem Kobylnickim podstolim Wyszogrodzkim, Agnieszkę, ta z Adamem Nieborskim; *Acta Castren. Zakrocim.* 1675. Cecylią, ta z Alexandrem Kobylni-

ckim pułkownikiem królewskim: dwie zaś, zakonne sobie życie obrały, w Grodnie, pod regułą S. Brygitty; synów zaś trzech, Jana, Celestyna, i Marcina. Z tych Celestyn Piotr opat Orłowski, Trocki, umarł 1657. Marcin z Kołozębskiej Doroty tylko miał jednę córkę Ewę, 1*mo voto* Pudłowską, sędzinę ziemską Zakroczymską, 2*do* Zabicką podkomorzynę Zakroczymską. Jan zaś był chorążym Zakroczymskim, pułkownikiem królewskim, zginął pod Grodnem ze Szwedami, miał za sobą Dorotę Łaściszewską kasztelankę Sochaczewską, *Acta Castren. Zakrocim.* 1655. ta mu powiła córkę Dorotę Pęczkowską, i synów dwóch, Adama i Felicyana. Z tych Adam chorąży Zakroczymski, żona jego Elżbieta Mdzewska, *Acta Castren. Ciechanov.* 1670. tego było synów trzech, krom córki Magdaleny zakonnicy w Prasnyżu. Jan który zginął pod Kijami w okazyi ze Szwedami. Stanisław, którego z Ostaszewskiej potomstwo. Wojciech młodzian, Maryanna panną, i Zofia Modzelewska. Wojciech trzeci syn Adama z Mdzewskiej, podstoli Ciechanowski, ten z Zofji Grabionczanki spłodził córkę Barbarę Michała Komorowskiego łowczego Buskiego małżonkę, i synów Antoniego kanonika Płockiego, Ignacego S. Jesu, i Franciszka Jędrzeja podstolego Ciechanowskiego, a teraz kasztelana Zakroczymskiego, pułkownika królewskiego, ten w cudzych krajach w różnych kampaniach młodsze lata polerował, w ojczyznie potem na sławę robił, posłując na sejmy, na komissyą Radomską, i do Króla; na komissyi Toruńskiej gorliwie stawał przy obronie wiary świętej, ma za sobą Annę Krosnowską stolnikownę Gostyńską. Felicyan drugi syn Jana chorążego z Łaściszewskiej, którego syn Antoni, dziedzic na Modzelach i Rakach. *Genealogia Zulińskich* powiada, że któryś z Łopackich miał za sobą Maryannę Zulińską.

Łopata *herbu Łopot.* Trojan Łopata w Podlaskiem województwie podpisał elekcyą Jana Kazimierza. Są i Łopatkowie. Z tych Łopatko ziemianin Wołyński 1528. *Metryka Wołyńska.* Arseni Łopatka władyka Lwowski.

Łopatecki *herbu Korab*, w Sieradzkiem województwie. Ci jednejże dzielnice z Łaskiemi. Marcin Łopatecki kanonik Gnieznieński. Jadwiga matka Mikołaja Szyszkowskiego podkomorzego Wieluńskiego, blizko stu lat dożywszy, w r. 1645. zeszła z tego świata, pochowana w kościele naszym Kaliskim. Wojciech 1623. Kazimierz 1690. mąż rycerskiemi dziełami wsławiony przeciwko Turkom wojując, posłem bywał na sejmy, deputatem na trybunały, sędzią wojskowym w obozie. *Powódź Ojczystej Łodzi.* N. porucznik usarskiej

chorągwi, o którym *Konstytucya* 1662. *fol.* 33. N. miał za sobą Kozierowską. Kazimierz 1674.

Łopatyński *herbu Łopot.* Jerzy z Brzostowa Łopatyński suffragan i archidyakon Żmudzki 1648. a w r. 1643. był na synodzie prowincyalnym Warszawskim. Bazyli Łopatyński od Stefana Króla do Moskwy gońcem wysłany 1579. tamże przytrzymany. *Biel. fol.* 768.

W r. 1788. Jan Łopatyński regent Włodzimierski. — *Krasicki.*

Łopieński *herbu Lubicz.* N. opat Mogilski w roku 1550. wielki miłośnik tego klasztoru. *Paproc.* Jan burgrabia Kaliski 1447. *Acta Terrestr. Calissien.* Gabryel w województwie Kijowskiem 1632. Jakób Łopiecki opat Lubiński, sekretarz królewski. *Auctor* 50 *singul.*

ŁOPOT HERB.

Mają być jelce od szabli płaskie, w polu czerwonem, na krzyż ułożone, w hełmie trzy pióra strusie, tak go opisują, *Okolski tom.* 2. *fol.* 182. *Paproc. w Gniazdzie fol.* 1199. *o herbach fol.* 679. *Kojałow. in MS. fol.* 303. który też ten herb inaczy zowie Abszlang, i powiada, że się nim pieczętują, Bykowscy, których *Okolski,* i ja za nim idąc, Bekowskiemi podłożyłem: Z tych, tenże *MS.* liczy Jerzego Bykowskiego Gońca do Moskwy od senatu w roku 1562. Jan zaś w roku 1567. od Króla, ze wszystkiego obrany. Janusz chorąży Starodubowski, Michał 1632. w Nowogrodzkiem. Paweł z Zalesia w Mścisławskiem. Jan w Smoleńskiem roku 1648. Konstantyn w Mińskiem. N. Bykowska Stanisława Niesiołowskiego starosty Celskiego małżonka. Tymże się herbem pieczętują Łopata, Łopot i Łopatyńscy. Paweł Łopot poborca w ziemi Wołkowiskiej z sejmu naznaczony 1578. *Constitut. fol.* 353. Łopacianka, Papieskiego herbu Gryf małżonka. O herbie tym *Okolski* namienia, że albo od książąt Ruskich,

albo od Litewskich, dobrze zasłużonemu na wojnie, nadany. N. miał za sobą Dorotę Oziębłowską.

N. Łopot starosta Bobrujski, strażnik polny Litewski. — W roku 1778. Samuel Łopot podstoli Wołkowyski. — *Krasicki.*

Łoś *herbu Dąbrowa* w Ruskiem, Mazowieckiem, i Pruskich województwach. N. Łoś miał za sobą Małgorzatę Kryską Ninogniewa Kryskiego wojewody Płockiego siostrę, z tej była córka Ławska Elżbieta. Stanisław kasztelan Rypiński za czasów Paprockiego, a dawniej przedtem, Jan de Łoss podkomorzy Zakroczymski roku 1453. którego wspomina *Statut Mazowiecki fol.* 98. N. miał za sobą Biejkowską, *Paproc. o herb. fol.* 125. drugi Maryannę Niszczycką, od której został się syn Jędrzej, ale bezpotomny. *Geneal. Niszczyc.* N. Łoś kasztelan Wyszogrodzki, córka jego Katarzyna dostała się w małżeństwo Prokopowi Oborskiemu podczaszemu Czerskiemu, z której syn Tomasz suffragan Krakowski i świątobliwością życia, i cudami wsławiony. Wojciech chorąży Chełmiński 1648. żona jego Jadwiga Galemska, z tej córka Teodora z Stefanem Mdzewskim dożywotnie złączona. *Acta Castren. Ciechanov.* 1640. druga Jadwiga 1*mo voto* Nakwaska, 2*do* Iłowska. Synowie zaś jego dwaj. Ludwik Alexander opat Pepliński, szczodrobliwości jego pamiętny tameczny tak kościół, jako i klasztor, który ledwo nie wszystkę swoję ozdobę, jego nakładowi przypisuje, osobliwie jednak sklepienie kościoła, i posadzkę, ołtarz tamże B. Stanisławowi Kostce wystawił, co znać z herbu jego przy nim, i z liter L Ł. Ojczyzna także przysługi jego doznała w różnych legacyach i komissyach. Brat jego Władysław z Krzywonogi (bo się ztąd Prusacy Łosiowie pisali) najprzód stolnik Płocki, deputat kilka razy na trybunał koronny, i poseł na sejmy, osobliwie na konwokacyą 1674. zkąd deputowany do rewizyi skarbu koronnego. *Constit. fol.* 13. W rycerskich też dziełach wsławiony, wziął potem w zasługach kasztelanią Chełmińską, z tym tytułem 1683. był komissarzem z sejmu naznaczonym, względem uspokojenia Elbląga od pretensyi Brandeburskiej. *Constit. fol.* 11. Postąpił dalej na województwo Pomorskie, jako świadczą Konstyt. 1685. *fol.* 15. umarł wojewodą Malborskim, podskarbim ziem Pruskich, Pokrzywnickim, Latowickim starostą, na nasze kollegium Grudziądzkie dobroczynny. Przybrał był sobie w małżeństwo Barbarę Guldensternownę kasztelankę Gdańską, z Cemowny starościanki Sztumskiej spłodzoną, ta mu powiła dwie córki, jednę Eleonorę, Jerzego Warszyckiego wojewody Łęczyckiego małżonkę, i drugą która najpierwej żyła z Działyńskim wojewodzicem Kaliskim, po nim z Antonim

książęciem Czartoryskim starostą Lanckorońskim, naostatek z książęciem Holsztyńskim, obiedwie *steriles.* Po Guldensternownie, pojął Władysław Elżbietę Kryszpinownę podskarbianke wielką Litewską, pozostałą wdowę po Wojciechu Opackim podkomorzym Warszawskim, z tej zostawił syna Jana starostę Pokrzywnickiego i Latowickiego, posłował na konwokacyą z Malborskiego, atoli Szwankowawszy z konia w Paryżu, tamże młodo dni swoje skończył: i córkę Konstancyą Różą, Szczesnego Potockiego herbu Pilawa kasztelana Krakowskiego i hetmana w. koronnego małżonkę, Panią wielkiego rozsądku, ale i ta bezpotomna. Jędrzej kasztelan Chełmiński, którego córka Dorota Rudnicka. *Kazanie Światłość wieczna, Ks. Mleczka.* Maryanna Łosiowna była za Bajerskim 1624. *Luc. Paproc. Łaski cudow. fol.* 57. Paweł i Adam 1648. w ziemi Ciechanowskiej. N. Łoś po usarsku służąc w okazyi pod Starczem z Kozakami, raniony. *Okol. Diarium.* Stanisław dworzanin królewski roku 1648. w Prusiech. Wojciech chorąży Sanocki, sędzia grodzki Lwowski, deputat na trybunał koronny 1714. syn jego Franciszek w zakonie naszym, córka jedna za Złoczowskim ostatnim z tego domu, druga za Stawskim pułkownikiem. Anna za Stanisławem Gumowskim cześnikiem Zakroczymskim. Maryanna za Anzelmem Kobylnickim, Katarzyna za Janem. Łosiowna Władysława Ciemniewskiego małżonka. Władysław w Prusiech 1699. Jacek z Grodzkowa stolnik Brzeski, podstarości i sędzia grodzki Bełzki 1704. *Confoeder. Sandom.* Stanisław podstoli Liwski, sędzia kapturowy Lwowski 1733. Katarzyna łowczanka Lwowska Mikołaja Swirskiego stolnika Lwowskiego małżonka. N. Łoś chorąży Łomżyński, człowiek godny i zasłużony w tej ojczyznie. Złączył się był dożywotnie z Cetnerowną, która po jego śmierci powtórzyła śluby małżeńskie z Radeckim. Zostawił ten chorąży Łomżyński syna jednego Józefa, który temi czasy jeszcze w szkołach naszych Lwowskich. N. Łoś regent grodzki Lwowski temi czasy.

Duńczewski w herbarzu Tom I. stron. 38. oprócz tu umieszczonego opisu, następujący jeszcze przydaje: Paweł Łoś chorąży Ciechanowski potem kasztelan Płocki, tego z sukcessorami wspominają tranzakcye i akta ziemskie i grodzkie Ciechanowskie. Pierwsza roku 1593. *feria 2do post Fest. Vist. B. V. M.* między Stanisławem Młodzianowskim, i Stanisławem Łosiem synem Pawła chorążego Ciechanowskiego, z *Wronowego* dziedzicem, gdzie i bracia tegoż Stanisława Jakób i Jan są wyrażeni. Wspomina go także z synami pomienionemi tranzakcya druga r. 1598. *feria 6ta ante Domin. Sexages.* z Stanisławem Wronowskim, i z Stanisławem Łosiem synem jego. Trzecia tranzakcya tegoż roku *feria 2do post. Domin. Conduc.* tak jego, jako i synów wyraża w sprawie z Mikołajem Młodzianowskim.

Pawła Łosia na *Wronowym*, kasztelana Płockiego, syna pierwszego, wspominają tranzakcye różne w aktach Ciechanowskich; to jest roku 1581. *feria 5ta post SS. Simon et Judae.* Kwitacya z pretensyi wszelkich, między Eustachim, Pawłem i Mikołajem Młodzianowskiemi, synami Pawła Młodzianowskiego, a Jakóbem Łosiem, stolnikiem Ciechanowskim. Tegoż wyrażają tranzakcye insze 1591. poczynione; który mając Jadwigę córkę, wydał ją za mąż Wincentemu Zelskiemu, synowi Felixa Zelskiego, kasztelana Dobrzyńskiego, jak świadczy tranzakcya 1589. *feria 5ta in Octava Fest. Sacr. Corp. Christ.* zapisując jej 60000 złotych Polskich, i taż pomienionemu wzajemną summę; także roku 1598. *feria 5ta post Fest. S. Stanislai*, i roku tegoż insza tranzakcya *sub eodem actu.* Drugi syn Pawła chorążego Ciechanowskiego, potem kasztelana Płockiego, Stanisław Łoś niemający wzroku, wyrażony jest w tychże aktach roku 1598. *feria 6ta ante Domini. Sexag.* między Stanisławem Wronowskim w tranzakcyi zachodzącej, *et sub eodem actu* z Mikołajem Młodzianowskim, Marcina synem. Trzeci syn tegoż Pawła Łosia, Jan kasztelan Wyszogrodzki ma swoje sprawy ziemskie i grodzkie w aktach Ciechanowskich, i jest wspomniony synem Macieja roku 1591. *feria 5ta post Pente.* i 1592. *feria 2do ante Fest. S. Agne. V. et M.* respektem dóbr dziedzicznych *Raki* i *Krzynowłoga* zwanych, z synami jego Wojciechem i Matyaszem, o czem też tranzakcya roku tegoż, *feria 2do post Festum S. Andre.* Jan pomieniony kasztelan Wyszogrodzki, miał synów dwóch, Wojciecha i Matyasza, jak świadczą akta Ciechanowskie roku 1586. 1590. 1591. 1592. i 1598. Pierwszy Wojciech Łoś, miał w dożywotniej przyjaźni *Dzierżgowską*, herbu *Jastrzębiec*, o których *Okolski tom.* 1. *fol.* 323. pisze. Od tego Wojciecha Łosia z *Dzierżgowską*, dalsza idzie procedencya niżej wyrażona, wprzód brata jego rodzonego Matyasza Łosia, z Katarzyną *Gurską* namieniwszy linią.

Matyasz Łoś, miał swoje tranzakcye różne, pierwszą r. 1586. przed aktami ziemskiemi Praźneńskiemi *feria 5ta ante Festum SS. Simon. et Judae*, czyniąc ugodę z Adryanem Dobrzynieckim, respektem dóbr *Krzynowłoga* mniejszego, i posagu po Barbarze Łosiownie, przez Kryspina Łosia, kasztelana Wyszogrodzkiego, zapisanego. Druga tranzakcya względem posagu należącego żonie swojej, Katarzynie *Gurskiej*, córce Jana Gurskiego, sędziego ziemskiego Nareńskiego, roku 1592. *feria 2do post Domini. Quinquag.* uczyniona. Z tych w dalszym czasie w Prusy wyniósł się Jędrzej Łoś, kasztelan Chełmiński, jak go wspomina *Konopacki* 1675. Władysław syn jego, kasztelan także Chełmiński, potem wojewoda Pomorski, z którego krzesła postąpił na Malborskie 1694. jak pisze *Załuski tom.* 1. *fol.* 1013. *et* 1380. Insi go piszą Stanisławem, jak wyraża *Promulg. Clas. Soc. Jesu Lublin.* 1740. *in Praefat.* Ten Władysław Łoś wojewoda Malborski, z *Guldensternowną* spłodził Jana kasztelana Rypińskiego, którego syn Antoni. Tenże miał córek trzy, Annę wydaną za Warszyckiego, wojewodę Łęczyckiego, Maryannę za książęcia Olsztyńskiego, i Konstancyą za Potockiego, kasztelana Krakowskiego, hetmana wielkiego koronnego, która umarła w Witkowie roku 1753.

Wojciech Łoś wzwyż pomieniony, syn Jana kasztelana Wyszo-

grodzkiego, spłodził z *Dzierżgowską* synów dwóch, Jakóba zakonu S. Franciszka *Conventualium* kapłana, i Wojciecha podstolego, a potem podstarościego i sędziego grodzkiego Lwowskiego; także córek dwie, Maryannę wydaną za Ciemniewskiego, z którego jest potomstwo, i Annę za Ciszewskiego, powtórnem małżeństwem Hojnackiego żonę. Tenże Wojciech Łoś sędzia grodzki Lwowski, wszedł w dożywotną przyjaźń z Joanną *Karczewską*, herbu *Jasieńczyk*, stolnika Halickiego córką, a Tomasza Karczewskiego, kasztelana Halickiego synowicą, spłodził synów pięciu, Antoniego, Alexandra, Józefa, Franciszka i Michała niżej wyrażonych; tenże miał dwie córki, Teofilę, którą wydał za Złoczewskiego, podczaszego Lwowskiego, z tej urodzona Helena za Dzierzkiem, chorążym Buskim, i Joanna dana w małżeństwo Charczewskiemu, najprzód podkomorzemu, potem kasztelanowi Przemyslkiemu. Druga córka Wojciecha Łosia sędziego grodzkiego Lwowskiego Magdalena, dana jest w dożywotnią przyjaźń Stawskiemu podstolemu Sanockiemu pułkownikowi J. K. Mci i Rzeczypospolitej, z którą został się Eliasz generał wojska cudzoziemskiego, mniejszej buławy koronnej, ożeniony z Maryanną *Zelską*, Jana Chryzostoma Zelskiego podkomorzego Wendeńskiego, generała wojsk koronnych, i Barbary z *Ossolińskich* córką. Drugi Piotr podstolic Sanocki, i Magdalena wydana za Karczewskiego sędziego grodzkiego Latyczowskiego. Tegoż Wojciecha Łosia sędziego Lwowskiego, z pomienionej Joanny *Karczewskiej*, stolnikowny Halickiej syn pierwszy Antoni, podstoli Zydaczowski, generał major J. K. Mci i Rzeczypospolitej, ożeniony z *Sierakowską*, kasztelanką Bełzką. Drugi syn Wojciecha sędziego Lwowskiego Alexander, chorąży Łomżyński, ożeniony z Heleną *Cetnerowną*, starościanką Trębowolską, zostawili Jana Łosia, skarbnika Lwowskiego, który był deputatem na trybunał koronny z ziemi Lwowskiej 1752. r. osobliwy dobrodziej konwentu Wiszeńskiego OO. Reformatów, ożeniony z *Woroniczowną*, stolnikowną Owrucką, synowicą Nikodema Kazimierza Woronicza, wprzód chorążego Owruckiego, starosty Ostrzeszowskiego, sędziego Kijowskiego i Kamienieckiego, porucznika pancernej chorągwi książęcia Czartoryskiego, kasztelana Wileńskiego, a po wielu funkcyach, jako to komissarstwie na trybunał Radomski w r. 1728. 1729. Poselstwie na sejmy walne koronne w roku 1719. i 1724. Marszałkostwie konfederacyi województwa Kijowskiego w roku 1734. poźniej 1756. kasztelana Kijowskiego. — Józef Łoś stolnik Dobrzyński roku 1754. syn trzeci Wojciecha Łosia, podstarościego i sędziego Lwowskiego grodzkiego. — Czwarty syn tegoż Wojciecha Franciszek Soc. Jesu presbyter, już nie żyje. — Piąty syn Michał Łoś, z Joanny *Karczewskiej*, stolnikowny Halickiej urodzony, był najprzód chorążym Czerwonogrodzkim, kasztelanem Kamienieckim, a potem Lwowskim, senator poważny, mądry, przezorny i roztropny, u majestatu J. K. Mci i Rzeczypospolitej na wielu funkcyach zasłużony, jako objaśnia dzieła jego wspomniona promulgacya, wszedł w kontrakty małżeńskie z Heleną *Skarbkowną*, kasztelanką Halicką. Tegoż Michała Łosia kasztelana Lwowskiego, z pomienioną Heleną *Skarbkowną*, kasztelanką Halicką, jest dwóch synów, Antoni i Joachim kawalerowie. — To *Duńczewski.* —

Ten Antoni wyżej wymieniony, syn starszy Michała kasztelana Lwowskiego, starosta Wyszyński a w r. 1781. wojewoda Pomorski pojął *Moszczeńską* wojewodzankę Inowrocławską, brat jego młodszy (Joachim) z *Kurdwanowskiej* staróścianki Baranowskiej miał potomstwo. — W roku 1788. Jan cześnik Żydaczewski. — Ignacy skarbnik. — *Przypisy Krasickiego.*

Oprócz wyżej wymienionych, Mikołaj *de Grodków* Łoś Thesaurarius Leopol. z Alexandrą *Krzywkowską*, miał czterech synów i dwie córki. 1. Stanisława, ten zostawił Michała, Ignacego, Piotra i Adalberta. — 2. Józef bezpotomny. — 3. Marcin podsędek ziemi Lwowskiej i powiatu Żydaczewskiego, deputat na trybunał koronny, pojął w dożywocie Annę, córkę Jerzego, hrabi Dunina Borkowskiego kasztelana Gostyńskiego, i z tej potomstwo jak niżej. — 4. Benedykt, syn Mikołaja ten z Anielą *Łosiowną*, miał córkę Ludwikę za Antonim Jastrzębskim. — 5. Konstancya za Borzysławskim. — 6. Anna. —

Synowie i córki Marcina z *Duninowny Borkowskiej*. 1. Michał. 2. Józef. 3. Franciszek. 4. Felicya. 5. Helena. 6. Barbara. — Józef syn Marcina i *Duninowny Borkowskiej* członek stanów Gallicyjskich, miał za żonę Maryą *Drzewiecką*, córkę Stanisława Drzewieckiego łowczego Włodzimierskiego i Anny *Łaskiej*, zostawił syna Tadeusza Konstantego dwojga imion, ten z Anielą córką Antoniego Kownackiego (herbu *Suchekomnaty*) skarbnika kor. kr. Gal. i Lod. i *Łosiowny*, zostawił trzech synów: Włodzimierza, Jarosława i Adolfa. — *Z dokumentów nadesłanych wydawcy.* —

Łościstowski, w Kaliskiem województwie. Jędrzej Łościstowski podpisał elekcyą Jana Kazimierza.

ŁOSIATYŃSKI **HERB.**

W polu czerwonem powinien być cyrkuł, we środku którego krzyż, nad cyrkułem strzała, żeleźcem prosto w górę wyrychtowana, o hełmie, nic nie piszą. *Paproc. w Gniazdzie fol.* 1130. *O herb. fol.* 678. *Okol. tom.* 2. *fol.* 183. *MS. P. Rutka.* Okazyą tego herbu tę przywodzą. Przodek familji Łosiatyńskich, za wiarę Chrześcijańską żołd wojenny prowadząc, Pogonia w siłę i w oręże zmocnionego na harcu

zabił, zabitego towarzysz chcąc się zemścić śmierci jego, strzałę na niego wyrychtował, którą ten w siebie godzącą chybko, ręką uchwycił; za to męztwo, tym kształtem klejnot mu nadany. *Okolski* przydaje, że się to działo za Ludwika Króla Polskiego. Michna Łosiatyńskiego ziemianina Wołyńskiego, wspomina *Metryka Wołyńska w roku* 1528. Niektóre z tego domu zakonnice Ś. Brygitty wspomina *Paproc.* Mikołaj w roku 1648. fundacyą na Bursę uczynił przy kollegium naszem Lwowskiem, łożywszy na to dwanaście tysięcy, córka jego była za Bieleckim. *Histor. Colleg. Leopol.*

Łosicki. Piotr Łosicki towarzysz Strusia starosty Bracławskiego, pod Pleszkowem pieszo szedł do szturmu. *Paproc. o herb. fol.* 405. Łosiecka żona Śliwnickiego. *Okol. tom.* 1. *fol.* 420.

Łoska. Stefan Łoska najprzód wojski Rawski 1578. *Constit. fol.* 354. potem cześnik Kijowski 1589. *Constitut. fol.* 558. dalej marszałek Mozyrski, z sejmu 1598. komissarz do granic, *Constit. fol.* 697. i 1609. *fol.* 910. miał za sobą Annę Bohowitynownę Kozieradzką, z której córka Regina była za Filippem Jelcem podstolim Kijowskim. Wawrzeniec cześnik Kijowski 1601. *Constit. fol.* 745. Jan chorąży Mozyrski 1587. *Constit. fol.* 418. Jan pisarz ziemski Kijowski umarł 1607. księgi ziemskie Kijowskie, że jego pracą skonnotowane, wspomina *Konstytucya* 1631. *fol.* 30. Ja się domyślam że jedniż są z Łoskiemi o których niżej.

Łoski *herbu Rogala*, w Mazowieckiem województwie. Z tych *Paprocki w Gniazdzie* wspomina Adryana Łoskiego rotmistrza i męża sławnego, do tychże pociąga Stanisława wojewodę Mazowieckiego w roku 1574. ale ten był Ławski z Strzegocina: Łoscy zaś piszą się z Woli Chynowskiej, i jednejże z Chynowskiemi dzielnicy, z których Jan kasztelan Wiski podpisał dekret przeciwko heretykom r. 1528. u *Łubieńsk.* Alexander 1648. Alexander kustosz katedralny i officyał generalny Łucki, proboszcz Rzepliński 1690. synowcowie jego, Paweł, Antoni i Stefan. Franciszek podczaszy Zakroczymski, podstarości i sędzia grodzki Warszawski 1704. a potem podkomorzy Warszawski, poseł na sejm 1724. jest w druku, jego *Dźwięk na wdzięk wiersze*, także *Mowy Sejmowe i Sejmikowe*, 1727. *w Warszawie in 4to.* Antoni deputat na trybunał koronny 1725. Aloizy podczaszy Zakroczymski 1703. *Constit. fol.* 15.

W r. 1778. Józef Łoski wojski Warszawski. — *Krasicki.*

Łośmiński *herbu Ramult*, w Połockiem województwie. Stefan Łośmiński, którego córka była za Jerzym Me-

szczarynem. *MS. Kojałow.* N. była za Janem Jacyną Onoszkowiczem.

Łośniewski *herbu Równia*, w Ruskiem województwie.

Łososiński *herbu Prus 1mo*, w Krakowskiem województwie.

Łosowicz *herbu Rozmiar*, tak *Okolski*, pisze, *tom.* 2. *fol.* 648. atoli *Kojałow. in MS.* Janowi Łosowiczowi biskupowi Wileńskiemu, za herb przyznaje Syromlą złamaną, to jest krzyż stoi jak w Syromli na Abdanku, ale połowa jego od prawego boku tarczy jest zwyczajna, a połowa jest przewrócona, i końcem na dół wisząca, umarł ten biskup 1480. na które wstąpił był z Łuckiego posuniony w roku 1468.

Łosowski *herbu Jeż*, w Przemyslkiej ziemi. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał, alem miał od jednego z tego domu informacyą.

Łosowski *herbu Prus 3tio*, w Połockiem województwie. Z tych Krzysztof pisarz grodzki Wileński. Jan 1648. Mikołaj łowczy Słonimski 1674. Krzysztof podczaszy, żona Pakoszowna. Stanisław Łosowski, człowiek rycerski, osiadł na Ukrainie, gdzie podczas buntów Chmielnickiego, zginął od Kozaków. Żył *1mo voto* z Rakowską, *2do* z Piekarską herbu Półkozic, z tą spłodził syna Wojciecha, męża wojennego, ten żył w dożywotniej przyjaźni z Franciszką Brzeską herbu Ślepowron, z niej zostawił córkę Konstancyą Paszkowską, ale bezpotomną, i synów trzech: pierwszego Stanisława, którego z Pociszewskiej, córki dwie, Franciszka i Marcellina, synów dwóch, Ignacy i Franciszek: drugiego Marcina, ten najprzód w wojsku koronnem zapracowawszy na sławę, potem sobie stan duchowny obrał, wkrótce został kanonikiem, potem kantorem, dalej scholastykiem, nakoniec proboszczem katedralnym Kamienieckim, i *sede vacante*, tegoż biskupstwa administratorem i generalnym officyałem, które z wielką chwałą i zaleceniem swojem sprawował, wziął do tego kanonią i dziekanią archikatedralną Lwowską 1734. prałat obyczajów przykładnych, i świątobliwości niepospolitej, był deputatem na trybunał koronny r. 1725. trzeciego Macieja, ten także sławy szukał, służąc pod pancerną chorągwią z Chomentowskim, wojewodą Mazowieckim.

Łosowski *herbu Szeliga.* Są w Mazowieckiem województwie, a *Geneal. Krasińskich* ten im herb przyznaje. Stanisław Łossowski stolnik Dobrzyński umarł 1665. *Histor. Domus Probat. Crac.* Paweł z Gutowa w Rawskiem 1648. Stanisław, żona jego Eufemia Krasińska.

Łowczowski *herbu Gryf*, w Pilznieńskim powiecie. Że jedenże dom Łowczowskich z Dobkami, ztąd dochodzę,

że się dawniejszych czasów zawsze Łowczowscy Dobkami pisali. Łowczowski Jan opat Tyniecki pięćdziesiąty piąty, z młodych lat do jarzma Chrystusowego w zakonie Ś. Benedykta przyuczył się, wielką naukę z niemniejszą życia pobożnością wraz połączywszy, ztąd w najtrudniejszych rewolucyach klasztornych zażywany, wszędzie zalecił się dziwną roztropnością, i w rzeczach biegłością; każdą włożoną na siebie funkcyą, z pilną ostrożnością, statkiem umysłu, braterską miłością, odprawował: czem wzbudzeni bracia zakonni, opatem go swoim, po śmierci Wincentego Baranowskiego, ogłosili; na tym urzędzie, jak się w mądrych kochał, pokazał; kiedy bibliotekę tego miejsca, w najprzedniejsze księgi bogatą zebrał. Akademji Krakowskiej, kanonią u Ś. Jerzego na zamku Krakowskim, z prebendą Bronowicką, i z częścią wsi Rząska, do tejże kanonji należącą, lubo do Tynieckiego konwentu, zaraz od pierwszy jego erekcyi przywiązana była, wiecznem prawem zapisał i darował, szkołę kosztem swoim na Tyńcu trzymał, kędy ubogie szlacheckie dzieci, przez sprowadzonych na to professorów, polor w naukach brały, i do wielkich w ojczyznie funkcyi sposobiły się; konwent mądremi i godnemi ludźmi napełnił i w karności zakonnej utrzymywał; na wszystkich hojny, osobliwie gości i przychodniów, którą jego uczynność, zdało się niebo koronować, kiedy przy takiej rozrzutności, nie tylko żadne długi do konwentu nie weszły, ale wszystkiego podostatku było. Tą swoją ludzkością, tak sobie, i swoich, i obcych choć nieprzyjaznych temu miejscu obowiązał, że za jego rządów, kłótnie przeszłych wieków, prawa, najazdy, pokój z nim zawarły. Rządził na Tyńcu lat dziesięć, i w tymże pokoju odpoczął, w roku 1568. *Histor. Monaster. Tinec. fol.* 101. *Orzechow. dial.* 4. *Gorski in dedicat. libr. de Figuris.* Łowczowski Dobek Stanisław sędzia ziemski Kamieniecki, i poseł z województwa Podolskiego na sejm Lubelski 1569. *Constit. fol.* 171. Mikołaj Łowczowski w roku 1546. z Janem Mieleckim kasztelanem Wiślickim, Stanisława Krzyszewskiego do herbu Gryf przyjął: o czem przywilej u *Paproc. fol.* 84. Jędrzej towarzysz hrabi Tarnowskiego pod Pleszkowem szedł pieszo do szturmu, *Paproc. o herb. fol.* 405. Dobkowi konstytucya 1593. każe płacić zasługi. *Constit. fol.* 650. Jan Dobek gonił z kopią na weselu Zamojskiego r. 1583. *Biel. fol.* 793. Jan Dobek Łowczowski podstoli Krakowski, jest o nim częsta wzmianka w *Konstytucyach* 1606. *fol.* 897. i 1613. brat jego Tobiasz żołnierz sławny. *Baran.* Rozumiem że tu należą Łowczowscy Molendowie, z których Jana Molendę Łowczowskiego czytałem w księgach grodzkich Ostrze-

szowskich. Kasper Dobek Miechowita umarł 1644. Wojciech Dobek w Kaliskiem województwie, miał za sobą Barbarę Kowalską, i z niej temi czasy synów czterech, Jędrzeja, Michała Soc. Jesu, Antoniego i Jakóba.

Łowecki *herbu Nałęcz*, czy Łowiecki albo Łowicki w Wielkiej-Polszcze, jedenże dom z Nizieńskiemi. Jan Łowicki, najprzód sekretarz królewski, z tym tytułem posłując na sejm r. 1618. z Kaliskiego, deputowany był na trybunał Radomski. *Constit. fol.* 4. Potem podkomorzy Brzeski Kujawski; *Constit.* 1620. *fol.* 24. i inszych lat. W roku 1624. już tylko starosta Brzeski Kujawski, marszałkował w izbie poselskiej. *Constit. fol.* 15. W roku 1629. kasztelan Lędzki, *Constit. fol.* 2. czterech tysięcy tej ojczyznie w gwałtownej potrzebie pożyczył. W roku 1633. kasztelan Inowrocławski, *Constit. fol.* 7. miał za sobą Zadzikownę siostrę biskupa Krakowskiego. *Okol. tom.* 1. *fol.* 422. Jerzy i Jędrzej r. 1632. w Kijowskiem. Wojciech na Łowicku Łowicki 1648. w województwie Brzeskiem. Alexander Łowecki horodniczy Kijowski, żona Maryanna Tatymirowna. *Constit.* 1679. *fol.* 28. N. miał za sobą Leszczyńską sędziankę ziemską Sanocką. Łowecki miał za sobą Katarzynę Rudnicką. Są i Łowieccy z Łowęk koło Jarosławia. N. umarł r. 1593. darował część swoję kollegio naszemu Jarosławskiemu, siostra jego Cebrowska, wnuk Jan 1681. N. Łowicka Stefana Mieleszka małżonka.

Łowieniecki *herbu Topor. Paprocki* z dawnych przywilejów wspomina Mikołaja z Łowienicy starostą Sendomierskim, którego potomkiem był Maciej za jego czasów, córka jego dostała się w małżeństwo Stanisławowi Zaklice. Alexander z Łowniec Łowieniecki, cześnik i podstarości Mozyrski w Mińskiem województwie r. 1648. Wacław chorąży Mozyrski. Mikołaj 1576. *Constit. fol.* 246. Jan z Łowienicy sławny rotmistrz, o którym *Bielski* w roku 1376.

Łowieyko *herbu Kotwica.* Powinna zaś być Kotwica z uchem, w polu czerwonem, w hełmie trzy pióra strusie, tak go opisał *Kojałow. in MS.* Inni ich zowią Łowikami w Mozyrskim powiecie. Michał Łowieyko 1569. Wawrzeniec Łowika stolnik Mozyrski, syn jego Jan chorąży Mozyrski. Stefan Łoweyko wojski Mozyrski 1589. *Constit. fol.* 559.

Łowkiański *herbu Ślepowron*, w Wileńskiem województwie. *MS. P. Kojałow.*

Łoyko *herbu Wąż stojący do góry w Koronie.* Z Polski do księztwa Litewskiego przenieśli się. Przydomek mają Rędziejowscy, albo jak inni chcą Rydzewscy. Z tych dwóch braci rodzonych Paweł i Dominik, pod Kowalowem w okazyi zginęli. Karol Łoyko łowczy Orszański, w Wielkiej-Polszcze

osiadł, prócz córek, synów jego kilku, Felix, Paweł, i Jan w zakonie naszym temi czasy. Antoni Łoyko krajczy Orszański, starosta Bocieśnicki, chorąży Petehorski, deputatem był na trybunał Litewski r. 1724. Żyje w dożywotniej przyjaźni z Wojnianką.

N. Łoyko kawaler orderu Ś. Stanisława mąż nauki wielkiej, ojczyznie zasłużony: są w druku odpowiedzi jego na deklaracye dworów w roku 1773. Napisał dzieło wyborne o monetach. Dwaj bracia jego jeden Józef drugi N. w zakonie Jezuitów. — *Krasicki.*

Łoza *herbu Korab*, w Kijowskiem województwie. Jerzy Łoza Burkułab Wołoski, otrzymał indygenat w Polszcze na sejmie 1607. *Constit. fol.* 857. Jakób w Kijowskiem 1632. Stanisław biskup Argiweński, suffragan Łucki, i officyał generalny, proboszcz Ołycki, Tykociński, zszedł z tego świata 1639. którego nadgrobek w katedrze Łuckiej. Był na synodzie prowincyalnym Warszawskim 1634.

Łoziński *herbu Leliwa.* Jacek Łoziński pod Żółkiewskim hetmanem, i Kazanowskim, przez lat ośmnaście doświadczony żołnierz, i innych wielu rycerskim chlebem żyjąc, na sławę robili.

Łoziński *herbu Lubicz*, z Łozin na Rusi. Michał Łoziński marszałek Litewski do unji Litwy z Koroną wysłany 1564. *Constit. fol.* 52. Tomasz, Prokop, Jan, Szymon, i Hieronim, ludzie żołnierscy. Kazimierz w zakonie naszym temi czasy.

Łuba *herbu Lubicz.* Patrz wyżej str. 140. gdzie **Luba** (przez omyłkę).

Łubowie są w Wielkiej-Polszcze. Rodzona siostra Alexandra Sułkowskiego pierwszego ministra Augusta III. Króla, elektora Saskiego była za Łubą z której syn N. starosta Stawiszyński. — Antoni kanonik katedralny Poznański. — *Krasicki.*

Łubieński *z Łubny herbu Pomian*, w Sieradzkiem województwie. Jest *in Actis Castrens. Siradiens.* w r. 1525. *resignatio* Łubny, zkąd się ten dom zowie, takby mi się zdało, że w ten czas dopiero, tego imienia nabyli, luboć *Trzebicki w życiu Stanisława Łubieńskiego biskupa Płockiego*, wyraźnie pisze, że już dziad Swentosława Łubieńskiego, w owej nieszczęśliwej pod Chojnicami z Krzyżacką kawaleryą batalji, w wielkie wpadł był niebezpieczeństwo życia, z którego jednak szczęśliwie wyszedł, skoro się ślubem obowiązał, dni Sobotne surowym postem obchodzić. Swentosław wnuk jego, mąż Staropolskiej cnoty i pobożności, z Barbary Zapolskiej, Macieja Pstrokońskiego biskupa Kujawskiego siostry ciotecznej, zostawił córek dwie, z tych jedna ksienią rządziła klasztor Ołobocki, druga Małgorzata żyła z Starczewskim. *Kazanie pogrzebow. Ks. Kaczyńsk.* Synów

zaś piąciu: Wojciecha, Stanisława, Marcina, Macieja i Jana. Z tych Wojciech proboszcz Pułtuski, kanonik Gnieznieński i Krakowski, pogardziwszy wyższemi honorami, wszystek się na to udał, żeby był w pokoju służył Bogu, więc uboższym studentom na nauki nakładając, osierociałe panienki do klasztorów wyposażając, jałmużny hojne sypiąc, niebo sobie skarbił. Marcin w zakonie Soc. Jesu, filozofji i teologji godnie uczył, najbardziej się jednak cnotą Bogu przymilił, kiedy ciało jego po śmierci przez długi czas nieskażone widziano: zszedł z tego świata 1651.

Stanisław biskup Płocki, najprzód proboszcz Gnieznieński, archidyakon Krakowski, opat Tyniecki, Zygmunt trzeci widząc w nim i niepospolitą naukę, i pióra jego gładkość, biskupem go Łuckim ogłosił, przydał do tego i pieczęć mniejszą koronną, którą jednak nad trzy lata nie trzymał, bo wziąwszy Płocką infułę w roku 1627. spuścił ją, sam się zaś wszystek do rozporządzenia swojej dyecezyi obrócił, dla czego synod złożył, kościoły wizytował, przykładnem życiem do dobrego pobudzał, katedrę Płocką już starością do ruiny nachyloną dźwignął, pędzlem ozdobił, dziewiętnastu księży, którzyby dzień i noc w niej Boga chwalili, fundował; kontrowersyą o grunta Gorznieńskie od antecessorów swoich zaniedbaną szczęśliwie wznieciwszy zakończył, kollegio naszemu Pułtuskiemu fundacyi przyczynił, gymnasium Noskowskiego przy akademji Krakowskiej, znaczną summą zapomógł: bibliotekę swoję znaczną do katedry Płockiej ostatnią wolą odkazał, kościół na Tyńcu i część nie małą klasztoru wymurował: nakoniec 67 lat przepędziwszy, w roku 1640. na szczęśliwą się wieczność przeniósł, w Płocku z nadgrobkiem pochowany. Nauki jego i wytwornego stylu wyszły z drukarskiej prasy dokumenta, w Antwerpji *in fol.* 1643. to jest w pierwszej części, *Brevis narratio profectionis in Sveciam Sigismundi III. Regis Poloniae.* 2do. *De motu civili in Polonia, libri quatuor.* 3tio. *Causae cur Sigismundus Rex bellum Moschis intulerit.* 4to. *De rebus Silesiacis discursus.* 5to. *Responsio ad septuaginta rationes, quibus persuadere quidam nitebatur Polonis, ne se motibus Hungaricis immisceant.* 6to. *Dissertatio de jure Poloniae ad Russicas et Moschoviticas ditiones.* 7mo. *Epistola Zołkievii de bello Turcico.* 8vo. *Epistolae de bello Chocimensi ad Pontificem et Imperatorem.* 9no. *De militari confoederatione anno 1622.* 10mo. *Responsum ad Protestationem.* 11mo. *Amica Paraenesis od Zamoscium Procancellarium.* 12mo. *Errata Julii Belli Laureae Austriacae Scriptoris.* W drugiej części, 1mo. *Monita de recte gerendo Episcopatu.* 2do. *Vitae*

Episcoporum Plocensium. 3tio. *Vita Pstrokonji*. 4to. *Epistolarum decades tres*. 5to. *Orationes ejusdem, gratulatoria, et funebres*. Annibal Bentivolus kardynał, takie mu przyznał *elogium: Illum Religio Catholica propugnatorem acerrimum, eloquentia lumen eximium, Polonicus Senatus prudentiae normam suspexit semper et mirabatur*. Dał był pewną pieniężną summę Rzeczypospolitej, co z wdzięcznością wspomina o nim *Konstytucya* 1631. *fol*. 8. a do przepisowania ziemskich ksiąg Sieradzkich i Szadkowskich już starością nadwerężonych, hojne nakłady czynił z bratem swym Maciejem. *Constit*. 1633. *fol*. 50.

Maciej arcybiskup Gnieznieński i prymas, do której godności w tem Królestwie najwyższej z lekka postępował, kanonikiem albowiem najpierwej był Poznańskim, dalej Gnieznieńskim i proboszczem Łęczyckim, dalej Krakowskim, i kustoszem Sendomierskim, a na dworze Zygmunta III. Króla Polskiego sekretarzem, i regentem kancellaryi koronnej, tam jak się godnie zasłużył, świadectwo mu daje list tegoż Króla, gdy go na probostwo Miechowskie wynosił, u *Nakiel. w Miechov. fol*. 861. *Merentur id eximiae virtutes illius, non vulgaris eruditio, ac singulare pietatis studium; Versatus est in nostris et Reipubl. negotiis summa cum laude, talemque se praestitit, et quidvis illi recte committi judicaremus. Est in illo animus viro nobilissimo loco nato, dignus; et quaesita diuturno usu prudentia, sunt aliae praeclarae dotes, ac praecipue in sancta functione obeunda, divinoque cultu propagando, singulare studium*. W tym klasztorze, nie tylko starością chwiejące się budynki restaurował, ale i karność zakonną na kapitule generalnej, nowemi ordynacyami obostrzył, do której żeby był łacniej wszystkich pociągnął, sam wstąpiwszy do tegoż zakonu, podług zwyczaju innych nowicyuszów, najlichsze usługi, do stołu służąc, w kuchni pomagając, odprawował. Kościół S. Barbary przy szpitalu Miechowskim wymurował i uposażył. *Nakiel. f*. 908. z bratem swoim Stanisławem, uprosiwszy u Króla kościół farny Wągczowski w Sieradzkiem województwie *patronatus regii*, kędy przodków jego ciała odpoczywały, a od ojca jego Swentosława, już upadający dźwigniony i ozdobiony, z muru, od fundamentów wyprowadziwszy ten Maciej, przy nim Miechowitów osadził, wieś dla nich Prochnę kupiwszy, i czynsz roczny od dziesięciu tysięcy naznaczywszy, na proboszcza i czterech kapłanów tegoż zakonu, którym rezydencyą murowaną wystawił. *Nakiel. fol*. 895. Dla tego, lubo go potem do infuły Kamienieckiej, a potem Chełmskiej posunęła łaska królewska w roku 1620. przecięż go przy pro-

bostwie Miechowskiem utrzymała. I tu się wszystek na przymnożenie czci Boskiej udał; bo najprzód kościół katedralny Krasnostawski, przez różne wojny zdezelowany, prawie z fundamentów wyniósł, kaplicami pobocznemi, i wieżą na facyacie ozdobił, sklepieniem zawarł, filarami utwierdził. Dyecezyą całą wizytował, synod złożywszy, i wiele pożytecznych rzeczy ustanowiwszy, w Zamościu do druku podał. Grabowiecką plebanią do kapituły Chełmskiej za konsensem królewskim inkorporował ze wszystkiemi do niej prowentami, żeby z tego rezydujący przy katedrze kanonicy pensyą brali, ordynował. Z Chełmskiego biskupstwa postąpił na Poznańskie, gdzie wymógł u Króla przywilej Poznańskiemu miastu, aby żaden z dyssydentów nie mógł mieć miejsca w magistracie napotem, kościół katedralny po świeżem pogorzeniu reparował, i dzwon wielki do niego sprawił. Z takim zaś ukontentowaniem wszystkich, tą dyecezyą rządził; że gdy na Kujawską katedrę przesiadać się miał, z sejmiku Srzedzkiego zgromadzone rycerstwo Wielkopolskie upraszało majestatu, aby go im nie odbierał. Siedząc na Kujawskiej lat dwanaście, Lemburski i Bytowski dekanaty w roku 1638. przyłączył do swojej dyecezyi, OO. Franciszkanów w Smarżewicach u S. Anny osadził, tamże pałac biskupi rozprzestrzenił, i manierą lepszą wykształtował, nowy tamże pałac wielkim nakładem wystawił. Kościół katedralny pokrył, i wieżami okazalszy uczynił; ołtarz wielki marmurowy, na którego wystawienie, ostatnią wolą Lipski antecessor jego, wielką summę odłożył, że w tej doskonałości stanął, jego znacznemu nakładowi to powinien przypisać, organy tamże restaurował; psalterystów ośmiu, którzyby w dzień i w nocy w tymże kościele śpiewając chwalili Boga, ufundował. Monstrancyą szczerozłotą szafirami i dyamentami upstrzoną, statuę także S. Macieja apostoła srebrną odlewaną, większą nad łokieć, temuż kościołowi oddał, kształtną kratę do kaplicy Tarnowskiej, dzwon i okna jasne z jego szczodrobliwości stanęły; biskupom Kruświckim marmurowy nadgrobek wystawił. Zeby Ciechociński powiat do dyecezyi Kujawskiej należał, wyrobił to u brata swego Stanisława biskupa Płockiego, co approbował Urban Papież VIII. synod w dyecezyi swojej złożywszy w roku 1641. podał go do druku, kędy świątobliwemi prawami duchowieństwo swoje określił. *Damalew. in Vit. Episc. Cujav. in variis locis.* Siedmdziesiąt lat i jeden w żywej starości przepędziwszy, od Władysława IV. Króla Polskiego prymacyalną godnością uczczony, i tu dobrego pasterza powinność wypełnil, sam albowiem przez się wielką część obszernej dyecezyi swojej zlustrowawszy, drugą przez

archidyakonów, synod dyecezański złożył, w rok potem prowincyalny, na którym 300 kapłanów zasiadało na sali w Uniejowie, to dziwna, że dopiero gdy się synod skończył, a architekt, który ją stawiał, podskakiwał na niej, ciesząc się, że taki gmin ludzi tam naciśnionych utrzymała, wszystka się powaliła, i obiedwie mu nogi zdruzgotała. B. Bogumiła relikwie w cynową trumienkę zebrał, i do publicznej weneracyi wystawił; kościół Kamiński w kollegiatę przerobił. Bartłomieja Nigrina sławnego kalwinistę, kościołowi Bożemu pozyskał. Przy katedrze Gnieznieńskiej dwie wieże postawił, kaplice odnowił i miedzianą blachą pokrył: fundował przy kaplicy swojej, aby msza święta o Matce Boskiej codzień przez dwunastu kapłanów śpiewana była, kupiwszy wieś Bliżyce dla nich; monstrancyą tamże sprawił szczerozłotą. Fabrykę kościoła Warszawskiego OO. Karmelitów bosych znaczną summą zapomógł. Kaplicę Najśw. Matki w Częstochowie wielkim nakładem rozprzestrzenił, i pozorniejszą z wszelką wygodą wystawił, do której od siebie dedykowanej, obraz Maryi Panny wprowadził 1644. znać i po herbie jego na odrzwiach marmurowych. Uniejowski kościół rozprzestrzenił. Kollegiatę Łowicką z fundamentu zaczętą, starą zwaliwszy, wspaniałą, w tę formę, w której ją teraz widziemy, wymurował; a że mu śmierć do dokończenia jej przeszkodziła, dla tego wszystek koszt na to, przy exekutorach testamentu swego zostawił. Nadto, kościół w Bełchowie na cześć Ś. Macieja, kaplicę w Łyskowicach, dwór w Kampinie i w Chroślinie wystawił, Uniejowski zamek restaurował, Gnieznieńskiego przyczynił. Na erekcyą szkół naszych Kaliskich dziesięć tysięcy wysypał, a że za żywota jego nie stanęły skończone, więc z woli jego ostatniej, jedenaście tysięcy odliczono, dwa tysiące zaś tamże na kościół, a na fabrykę kollegji pięć tysięcy. Relikwiom Ś. Wiktoryi Panny i Męczenniczki w kaplicy Uchańskich, marmurowy ołtarz postawił. Bramę w Łowiczu ku OO. Bernardynom wymurował, co jego herb tamże pokazuje. Maryą Ludowikę, żonę Władysława IV. koronował. Podczas zakłóconej w interregnum ojczyzny, pięknie, zgodnie, i rozsądnie ją vice-rex piastował, i Jana Kazimierza na tron Polski obrawszy, koronę mu na głowę włożył, a za jego szczęśliwe na Państwie powodzenie, w Częstochowie bogatą wotywę złożył. Siostrze swojej ksieni Ołobockiej, marmurowy nadgrobek wystawił. Matkę swoję już biskupem będąc, braci rodzonych, na ramionach swoich wniósł do grobu: aż też i sam w dobrej starości, to jest, wieku swego 81, nie mniejszych, tak w kościele Bożym, jako i w ojczyznie, zasług, dług śmiertelności wypłacił,

w roku 1652. biskup i świątobliwy i wielkiego rozsądku. O nim powiedział Urban VIII. Papież, *In Polonia multi sunt Praelati, solus Mathias est Episcopus.* Niespracowany, tak w święceniu księży, kościołów i inszych obrządków odprawowaniu, choć już w zgrzybiałej starości. Na domowych swoich ludzki, gdy którego słówkiem jakiem uraził, nie wstydził się przepraszać go. Nigdy do stołu nie siadł, żeby był ubogiego jakiego nie nakarmił; krewnych swoich nie bogacił, ale na uboższą szlachtę siła spendował, nakładając im na nauki w Rzymie, których wielką liczbę, i tam, i gdzieindziej sustentował. Na Pseudopolityków główny nieprzyjaciel. Żadnego dnia nie opuścił, żeby był książki duchownej nie czytał; miał na jego pogrzebie kazanie książę Czartoryski, natenczas biskup Poznański, drugie Kaczyński Soc. Jesu, z którego tu niektóre rzeczy przytaczam. Nad to pisali o nim, *Damalew. in Vit. Episc. Cujav. et Archiep. Gnesn. Janczyński in MS.* Słyszałem, że podczas burzy Szwedzkiej, pierwszej w Polszcze, łupiezce kościelni chcieli mu pierścień biskupi z palca zdejmować, ale tak ścisnął trup ów rękę, że mu go żadną siłą odjąć nie możono.

Jan, syn piąty i najmłodszy Swentosława, a brat rodzony wzwyż wspomnionych, mąż dowcipu bystrego, i umiejętnością praw ojczystych zalecony, z Zofji Wyleżyńskiej, syn jego Wojciech, w roku 1643. stolnik Sieradzki i deputat na trybunał koronny. *Jansonii Elogia.* W roku 1648. już chorąży Sieradzki, a w następującym roku kasztelan Sieradzki, i starosta Przedecki, brat jego Hieronim umarł w r. 1644. on zaś z Gorskiej wojewodzanki Mazowieckiej spłodził pięć córek, Olszowską podstolinę Kaliską, Donhoffową miecznikową Łęczycką, Siemianowską sędzinę Wieluńską, Zofią Mączyńską starościnę Klonowską, umarła 1692. i piątą zakonnicę S. Franciszka, synów zaś dwóch, Stanisława kanonika Krakowskiego, i Macieja, kwitnął jeszcze w r. 1690. Zygmunt najprzód stolnik Sieradzki 1649. pod który czas żonie swojej Maryannie Trojanowskiej herbu Szeliga, nadgrobek marmurowy wystawił w Piotrkowie w kościele OO. Franciszkanów; druga żona jego Opacka Hieronima Opackiego wojewody Derpskiego, z której ten Zygmunt już chorąży Sieradzki zostawił córkę jednę, i syna Kazimierza, ten z kanonika, suffragana, i administratora, *sede vacante*, Krakowskiego, najprzód biskupem Chełmskim urosł, i opatem Czerwińskim, zastał kościół swój katedralny Krasnostawski, przez inkursye Moskiewskie i Kałmuckie złupiony, przetoż do niego dwanaście kielichów, na cześć dwunastu apostołów, pod których honorem ta katedra założona, do niego oddał, i inny

apparat kościelny sporządził, Organami, posadzką ozdobiwszy go. Za konsensem Króla Augusta II. Rubieszowską plebanią, do kapituły inkorporował: wkrótce potem na Krakowskie biskupstwo postąpił, gdzie wieżą przez wichry obaloną, wielkim nakładem przy katedrze swojej postawił. Na nędznych miłosierny pasterz, których pod czas Jubileuszu wielkiego w Krakowie, a potem podczas powietrza, hojnie podejmował, zszedł z tego świata w roku 1720. Bogusław najprzód podstoli koronny, a temi czasy gdy to piszę, kasztelan Sendomierski, żona jego Teresa Bielińska marszałkowna wielka koronna, z tej syn jeden kanonik Krakowski, drugi starosta Ojcowski, trzeci N. i córki, Maryanna była za Tomaszem Zamojskim ordynatem umarła 1736. i Izabella. Ignacy synowiec rodzony biskupa Krakowskiego zda mi się z Maryanny Leszczyńskiej sędzianki ziemskiej Sanockiej urodzony, miał za sobą Salomeą Bogucką, wdowę po Kozierowskim, był i brat jego młodszy. Władysław scholastyk Krakowski, deputat na trybunał koronny 1738. N. była za Radolińskim kasztelanicem Krzywińskim. N. Jana Chwaliboga łowczego Wołyńskiego małżonka. Prócz tych, wielu temi czasy godnych ludzi z tego domu w Wielkiej-Polszcze, że nie mam informacyi, tu nie kładę.

Linia familji Łubieńskich posiadająca dziś tytuł hrabiów pochodzi od wzmiankowanego już w *Niesieckim*, Macieja starosty Wągczowskiego, syna Wojciecha kasztelana Sieradzkiego. Maciej był ożeniony z *Radolińską* kasztelanką Krzywińską i spłodził dwadzieścia dzieci; ztąd liczne rozgałązienie imienia. Syn jego także Maciej łowczy Sieradzki kilkakrotnie był deputatem na trybunał koronny i posłem z wojew. Sieradzkiego. Miał za sobą Maryannę *Stokowską*. Umarł na grassującą wtedy zarazę mając lat 36; zostawił małoletnich synów, Władysława i Floryana. Wychował tych młodzieńców stryj ich Alexander kasztelan Gnieznieński. Władysław arcybiskup Gnieznieński prymas wstąpił na tę godność z arcybiskupstwa Lwowskiego, po Komorowskim, pierwej będąc przez wiele lat pisarzem koronnym pod czas bezkrólewia po śmierci Augusta III. w nader krytycznych ojczyzny okolicznościach dał dowody nieskażonego serca i wypełnił chwalebnie obowiązki urzędu swojego. Stanisława Augusta Króla nominował i potem z zwykłemi obrządkami koronował w Warszawie. W dyecezyi ile słabość zdrowia dozwolić mogła pasterskie obowiązki wykonywał wielokrotnie sam do ludzi każąc, w kollegiacie Łowickiej. — Pałac w Skierniewicach wielkim kosztem odnowił i uczynił okazałym. — Kościół katedralny w Gnieznie za czasów jego pogorzały, jego kosztem po większej części z reparowany. Umarł w Warszawie roku 1764. — Jest w druku przez niego wydana gdy był jeszcze pisarzem koronnym geografia, pod tytułem: *Swiat we czterech częściach*, *in folio*. Są także w druku jego mowy niektóre i kazania. — Floryan wojewoda Poznański młodszy brat Władysława prymasa, przez wiele lat urząd pracowity przy try-

bunale Piotrkowskim pisarza ziemskiego Sieradzkiego sprawując został nareszcie wojewodą Poznańskim po Stanisławie Potockim; mianował go August III. kawalerem orderu Orła białego. Była za nim Bogumiła *Walewska* kasztelanka Rozpirska. Umarł Floryan w roku 1761. przeżywszy syna Celestyna i zostawując tylko małoletniego wnuka Felixa Władysława pod opieką brata prymasa.

Zmarły w kwiecie wieku Celestyn szambelan Augusta III. miał za sobą Paulę *Szembekowną* córkę generała Marka Szembeka. Ta po zejściu Celestyna Łubieńskiego była za Potockim, a potem za Ogińskim wojewodą Trockim, i miała prócz syna Felixa Łubieńskiego z drugiego małżeństwa Prota Potockiego, a z trzeciego Michała Ogińskiego wielkiego podskarbiego Litewskiego.

Felix Łubieński urodzony w roku 1758. dziś ma lat 83. i licznych ogląda prawnucząt. W roku 1778. był posłem pod laską Tyszkiewicza i dostał w tymże roku order S. Stanisława. Potem starosta Nakielski i poseł na sejm czteroletni, wybrany przez sejm do komissyi dyplomatycznej, był naznaczony komissarzem narodu przy wojsku, przy generale Kościuszce. W roku 1791. został kawalerem orderu Orła białego. Po podziale kraju wybrany od województw Wielkopolskich na poselstwo do Króla Pruskiego, wyjednał uwolnienie więźniów politycznych, dawszy się naówczas poznać Królowi udarowany został wstęgą Orła czerwonego, a potem w roku 1798. przy koronacyi nowego Króla tytułem hrabiowskim. Przy nadaniu hrabstwa, przydano mu do herbu rodzinnego Pomian, herby familiów skojarzonych, to jest ks. ks. Sanguszków, Bielińskich i Szembeków. — W r. 1806. Felix Łubieński był wysyłany od kraju do Napoleona i został prezesem dyrektoryatu za komissyi rządzącej; na tym urzędzie będąc kierował wydziałem wyznań i sprawiedliwości. Przez czas księztwa Warszawskiego był ministrem sprawiedliwości. Wprowadził do księztwa kodex Napoleona, założył szkołę prawa, darował krajowi bibliotekę która była zawiązkiem biblioteki publicznej. Od roku 1814. usunął się od interessów publicznych. Żona jego Tekla *Bielińska*, dama krzyża gwiazdzistego (dame de la croix étoilée) córka pisarza wielkiego koronnego i Krystyny księżniczki *Sanguszkowny*, wnuczka w. marszałka Bielińskiego, dała mu dziesięcioro dzieci. Córek trzy: Maryą za Maxymem Skarzyńskim, Paulę za Morawskim, Różę za Sobańskim, i synów siedmiu:

1. Franciszek, ten najprzód z *Miłkowską* miał syna Kazimierza ożenionego z Maryą hr. *Krasińską*, powtórnem małżeństwem z Pauliną *Potocką* córką Seweryna Potockiego, miał syna Seweryna ożenionego z hr. *Jezierską*.
2. Tomasz, generał wojsk Polskich i kasztelan Królest. Polskiego, ten pojął w małżeństwo Konstancyą hr. *Ossolińską* i ma potomstwo córkę Adelę i syna Leona.
3. Piotr prezes towarzystwa kredytowego ten z Barbarą *Szymanowską* starosty Wyszogrodzkiego córką ma potomstwo, córki: Anielę Swidzińską, Maryą i Klementynę, i synów trzech: Felixa ożenionego z *Dzierżbicką*, Eustachego i Pawła.
4. Jan, ten z Anną *Klicką* ma potomstwo, synów dwóch: Stanisława i Władysława, córki: Ewelinę Popielową i Amelią.

5. Henryk, radca stanu i viceprezes Banku Polskiego, ten z Ireną hr. *Potocką* Jana hr. Potockiego córką ma potomstwo synów czterech, Edwarda, Tomasza, Konstantego, Juliusza i córkę Maryą.
6. Tadeusz, prałat stolicy apostolskiej, pierwej zaś służył w wojsku Polskiem odbył kampanią 1812. r. jako officer i został zaszczycony krzyżem wojskowym.
7. Józef, osiadły w księztwie Poznańskiem, z Józefą *Pruską* ma liczne potomstwo. —

Wyżej przez *Niesieckiego* wspomniany Bogusław kasztelan Sendomierski, miał prócz trzech synów wymienionych, dwie córki, jedna za Salmourem druga Maryanna za Lubomirskim. Trzeci zaś syn Bogusława N. starosta Lelowski miał cztery córki Annę za Łętowskim; Teresa i Urszula pannami umarły i Konstancyą za Kossowskim podskarbim koronnym. —

W niezaprzeczonym, acz odległym pokrewieństwie zostają z familią hr. Łubieńskich, Łubieńscy po województwie Kaliskiem i Poznańskiem rozproszeni i wszyscy pochodzą od Macieja starosty Węgrzowskiego, syna kasztelana Sieradzkiego. Od tego zaś czasu rozdzielają się od głównego szczepu. Do tych należy Jan Łubieński, radcą stanu, wdowiec po Zajączkownej: Adam sędzia appellacyjny: Józef Łubieński właściciel Budziszewa w księztwie Poznańskiem, ożeniony z *Bojanowską*, i wielu innych.

Są jeszcze Łubieńscy na Litwie, w Gallicyi, a nawet i w Królestwie, i jakkolwiek są szlachtą i herbu Pomian używają, niewiadomo nawet im samym w jakimby związku zostawali z hrabiami Łubieńskiemi. — *Z dokumentów nadesłanych wydawcy.* —

Łubnicki *herbu Rola.* Maciej Łubnicki kupił u Jędrzeja Szafrańca starosty Lelowskiego Pieskową Skałę z przyległościami, miał i w Łęczyckiem województwie swoje dobra, umarł bezżenny w roku 1626. po nim brali sukcessyą siostrzeńcy jego Pukarzewscy, Brzescy, Sośniccy: póty *Baran.* Z tego domu jedna, że była za Dobrogostem bratem rodzonym Ś. Wojciecha biskupa i męczennika, piszą nasi genealogistowie.

Łucki *herbu Sas*, w województwie Ruskiem, Mateusz Łucki 1632. N. Łucka była za Szymonem Choryńskim herbu Abdank, koło roku 1560. *Paprocki pod herbem Abdank.* Jan i Józef w zakonie naszym temi czasy.

Łuczycki *herbu Nowina*, w Krakowskiem województwie. Jan Łuczycki w Rawskiem 1632. Piotr 1705. w Krakowskiem. Anna była za Hieronimem Czernieckim. *Krzykowski Kazanie Łódź do portu*, i *Baranow.* twierdzi, że są tego herbu, luboć *Paprocki* i *Okolski* o nich nie pisał. Krzysztof szczodrobliwy na kollegium nasze Krakowskie Świętego Piotra roku 1645. *Histor. Colleg.* Zygmunt roku 1663. *Acta Castren. Cracov.*

Łudzicki *herbu Grzymała*, w Ruskiem województwie. Wojciechowi Łudzickiemu dla zasług jego w ojczyznie znacznych, na wykupno z niewoli żony jego i dzieci pewną summę wyliczyć kazała Rzeczpospolita z skarbu swego, przez *Konstytucyą* 1616. *fol.* 18. był potem wojskim Trembowolskim. Prokop i Marcin w województwie Ruskiem 1632.

Ługowski *herbu Drzewica.* Krystyna Ługowska Stefana Podlodowskiego małżonka. Jan archidyakon Łowicki, Łęczycki Wieluński kanonik, umarł 1641. którego nadgrobek w Łowiczu z tym herbem, był w prawie duchownem znacznie biegły.

W r. 1778. Franciszek Ługowski cześnik Sierpski. — *Krasicki.*

Ługowski *herbu Lubicz*, w Łukowskim powiecie. Stanisław Ługowski mąż rycerski umarł 1612. z Gołuchowską podkomorzanką Sendomierską, Jędrzeja córką, spłodził te córki, Niemścinę Kulinę, Mikołaja Niemsty Kuli żonę: Laskowską instygatorową koronną i wojską Oświecimską: Sułowską, Jana Sułowskiego małżonkę, i syna Alexandra, ten pojął Elżbietę Stadnicką z Zmigroda Jana córkę, z którą miał syna Jana i dwie córki, jedna z nich była za Mikołajem Jordanem podkomorzym Krakowskim; po Stadnickiej ponowił śluby z Zofią Jordanowną Stanisława Jordana podkomorzego Krakowskiego córką, którą Borkowna urodziła. *Baranow.* Alexandra starosty Lelowskiego, męża wojennego córka Barbara, Jana Męcińskiego z Kurozwęk małżonka, umarła 1662. uczyniwszy pewną fundacyą na kościół. *Stawicki.* Elżbietę de Lugo wspomina *Starowol. in Monumen. fol.* 677. Felicyan miał za sobą Cikowską. Stanisław w Lubelskiem 1648. O Ługowskich herbu Junosza, piszą nasi genealogistowie, ale tego herbu tylko jeden zażywał, Szymon Ługowski proboszcz Miechowski, nominat Przemysłki 1583. wszakże ten z ojca Szaniawskiego urodzony, dla tego herb Ojcowski Junosza nosił. Ługowskim się zaś nazwał, przez respekt, że mu ci nakładali na nauki w młodszym wieku. *Nakiel. u Miechow. fol.* 685. niżej zaś *fol.* 719. powiada, że ten Szymon, Stanisławowi i Janowi Ługowskim, pokupił te dobra, Korzkiew pod Krakowem, i do niego wsi te: Grembenice, Maszyce, Januszowice, Biały kościół, Chochoł, Brzozowkę, Szczymiki, Konary, i inne dobra w innych województwach; tego zaś zdania był ten autor, że Ługowscy, idą od przodka Wiskiem nazwanego, który koło roku 1281. mężnie wojując z Leszkiem Czarnym książęciem Polskim Litwę i Jadźwingów, od niego, w nadgrodę wziął dobra Ługi, od których Ługowskiemi sukcessorowie jego są przezwani, i z herbem Lubicz. Szymon w zakonie naszym

rządził kollegia Grudziądzkie, Luckie i Kaliskie, umarł 1733. we Lwowie. Są jego książki w druku, 1mo. *Devotum animae otium per Quadragesimam et Paschale tempus Sandomir* 1723. *in* 8vo. 2do. *Via ad salutem, aeternam ad instructionem juventutis* 1724. *Lublini in* 8vo. 3tio. *Monita spiritualia selecta ex Ludovico de Ponte Soc. Jesu, ascetice cancionatorie explanata Varsaviae* 1723. *in* 4to.

ŁUK HERB.

Ma być w czerwonem polu łuk napięty, z strzałą do góry prosto wyrychtowaną, w hełmie trzy pióra strusie. Tak go opisują *Paproc. o herbach f.* 582. *Okol. tom.* 2. *f.* 207. *MS. Ks. Kojałow.* Tym się herbem pieczętują:

Ejdziatowicz,	*Kosarzewski,*	*Rodziewicz,*
Kamiński,	*Narkiewicz,*	*Tur.*
Kierszański,	*Piskarzewski,*	

Przecież Kamińscy nie do góry, ale nad dół tak strzałę jako i łuk obracają, a Kosarzewscy nad łukiem i strzałą do góry wyciągnionemi, kładą podkowę z krzyżem jednym, na barku podkowy, która zda się opasywać łuk i strzałę.

Łukański patrz **Pawłowicz.**

Łukaszewicz, w Nowogrodzkiem województwie. Paweł Łukaszewicz 1648. Są i Łukaszewscy z których Eliasz kwitnął 1662. N. była za Stefanem Zahorowskim kasztelanem Wołyńskim.

W roku 1778. Ignacy Łukaszewicz miecznik Starodubowski. — *Krasicki.*

Łukawski *herbu Nieczuja*, w Sendomierskiem województwie.

Łukawski *herbu Radwan*, w ziemi Sochaczewskiej. Stanisław i Jakób Łukawski w Podlaskiem województwie podpisali elekcyą Władysława IV.

Łukawski. Jan Stanisław Leszczyk Łukawski, dla męztwa swego zasłużył sobie być policzonym między rycerstwo Polskie. *Constit.* 1662. *fol.* 40.

ŁUKOCZ HERB.

Powinno być pół wieprza dzikiego, w prawą tarczy pyskiem obróconego, z muru niby wypadającego, w pysku trzyma dwa kłosy pszenne, na hełmie trzy pióra strusie. Pole tarczy powinno być błękitne, luboć według *MS. o Famil. Pruskich*, jest w kaplicy na zamku Świeckim na podniebieniu kopersztych jego w czerwonem polu. *Paproc. o herb. fol.* 507. *Okol. tom.* 2. *fol.* 208. *Kojałow. in MS.* Herb ten nabyty w okazyi pod Gniewem w Prusiech, gdy albowiem to miasto oblężeniem ściśnięto: przyjaciel jednemu z oblężonych konfidentowi swemu, przez mur wieprza podał, włożywszy w pysk jego kłosy i list pytający się go, czyby im to oblężenie ciężkie było, i czy im na żywności nie zbywa, odpowiedział, że mamy co jeść, ale jeżeliby miasta chcieli dostać, tedy radził im i pokazał, z której strony szturm do niego przypuściwszy, snadno go opanować mieli. Czem ostrzeżeni, skoro tak uczynili, a sztuka się nadała, ten który wytknął miejsce i sposób takowy, tym herbem nadany. Zażywają go zaś Łukoscy, z których Jan Łukoski w księztwie Litewskiem osiadł. Reinhold poseł Upitski w województwie Trockiem 1648. N. Łukocki miał za sobą Rembowską.

Łukomski *herbu Doliwa.* Tego był herbu Jędrzej Łukomski archidyakon Krakowski, Kujawski, i Sendomierski kanonik, osobliwszej szczodrobliwości na kościół Krakowski S. Piotra, kędy po śmierci złożony, temuż miejscu bibliotekę swoję, ostatnią wolą odkazał, na ubogich hojny. *Nakiel. in Miechov. f.* 118. *Pigłowski elogia, Cichoc. Alloq.*

Osecen. lib. 3. *cap.* 15. umarł 1637. dwa lichtarze srebrne wielkie katedrze Krakowskiej darował, są w druku jego pisma: 1mo. *Obrona używania pod jedną osobą Sakramentu. Cracov. in* 4*to* 1619. 2do. *Nauka dobrego i szczęśliwego umierania, z Bellarmina na Polski język przetłomaczona* 1621. *in* 4*to Cracov.*

Łukomski *herbu Drya,* w Wielkiej-Polszcze. Stanisław Łukomski kanonik Poznański zrodzony z matki Wolińskiej, mąż na nędzne sieroty miłosierny. Jan sędzia kapturowy Poznański, poseł na sejm, i deputat 1697. podpisał *pacta conventa.* Katarzyna Walentego Kierskiego małżonka. N. Zygmunta Koszutskiego. Barbara Stanisława Czyżewskiego. Prócz wielu teraz żyjących: żyje Łukomski wielki i świątobliwy opat Lędzki, i synowiec jego, opat Koprzywnicki.

Łukomski *herbu Prawdzic.* Wojciech Łukomski Prawdzic w ziemi Sochaczewskiej tak podpisał elekcyą Jana III.

Łukomski *kniaź herbu Roch,* z tą tylko różnicą, że we środku lilji kładą krzyż na wierzchu, ten im herb przypisuje *MS. Ks. Kojałow.* i przydaje: niewiem, prawi, czemu ich *Okolski* położył pod Jastrzębcem, osobliwie *t.* 2. *f.* 206. gdzie na piersiach Orła, herb Jastrzębiec wyrażony. Używają według *Kojałow.* i Pogoni Litewskiej, że idą z siostry Jagiełłowej. Dom dawny i zacny. Kiedyś Połockie i Łukomskie księztwa trzymali, ale Jędrzej Wigunt brat Jagiełła, gdy ten na tron Polski brał inauguracyą, zniósłszy się z Konradem Kolnerem mistrzem Krzyżackim, gwałtem w Łukomli zamku dobywszy, wyzuł ich z tego dziedzictwa, luboć Jagiełło wkrótce to odebrał. *Stryjkow. lib.* 13. *fol.* 476. Jędrzej kniaź Łukomski i Starodubowski, którego córkę Maryą, pojął za żonę Witold wielki książę Litewski. *Stryjkow. fol.* 547. Jędrzej chorąży Połocki 1564. poseł na sejm Warszawski do dokończenia unji Litwy z Koroną. *Constit. fol.* 52. *Okolski* go pisze wojewodą Nowogrodzkim. Konstantyn kniaź Łukomski rotmistrz sławny pod Ulą r. 1568. Turowla swym pułkiem Kozackim pod Moskwą dobył 1579. Łukomska księżna Jana Radziwiła kasztelana Trockiego, marszałka i hetmana małżonka, koło roku 1530. *Geneal. Radziwil.* N. była za Teodorem Sapiehą. *Histor. Sapieh. par.* 2. *fol.* 9. N. kniaź Łukomski, miał za sobą Teodorę Drucką Sokolińską. *Ibidem par.* 3. *fol.* 22. Borys sędzia ziemski Orszański, spłodził dwóch synów, Iwana fundatora w Łukomlu OO. Franciszkanów, i Wasila. Iwan, którego syn Roman

dziedzic na Szczydacie. *Constit.* 1609. *fol.* 928. Fiedor podkomorzy Orszański. *Constit.* 1609. *fol.* 911. Fryderyk z dyssydenckich rodziców urodzony, błędy ich odrzucił. *Solicov. Com. fol.* 113. *Annuae Poloc.* 1578. Samuel Eustachi skarbnik Orszański, mąż wielce odważny, rotmistrz i pułkownik szczęśliwy, przeciw Moskwie i Kozakom, zostawił potomstwo: fundował w Połockiem pod Ułą OO. Dominikanów, co approbowała *Konstytucya* 1678. *fol.* 15. Teodat z sejmu 1670. komissarz do podziału Łojowa i Lubecza na zasłużonych żołnierzy: *Constit. fol.* 11. był podczaszym Mińskim 1674. żona jego Izabella Bychowiczowna, córka Klara. Helena Drucka Horska Łukomska. Teodora sędziego ziemskiego Witebskiego wspominają *Konstytucye* 1678. *fol.* 20. i 1690. *fol.* 17. Alexander 1674.

Łukowski *herbu Dołęga* w Kujawach. Michał Łukowski 1696. N. miał za sobą Annę Koczorowską.

Łukowski *herbu Jelita*, w Krakowskiem województwie. Z tych Jan Łukowski pisarz ziemski Krakowski, miał za sobą Zofią Palczowską herbu Szaszor, syn jego z niej, Alexander pisarz ziemski Krakowski, posłował na sejm 1627. *Constitut. fol.* 13. i 1629. *fol.* 16. z Katarzyną Witowską, córką Stanisława Witowskiego chorążego Łęczyckiego i Wielkorządzcy Krakowskiego, a potem kasztelana Brzezińskiego, żył bezpotomnie. Brat jego Remigian opat Czyrzycki: trzeci ich brat w potrzebie w Wołoszech zginął. Siostry zaś ich rodzone, te były, jedna za Janem Łachowskim, druga Barbara za Wacławem Chwalibogiem, trzecia Konstancya. Póty *Baranow.* Niewiem czy tu należą, Mikołaj z Łukowc chorąży Ciechanowski 1496. *Statut. Mazowiec. fol.* 110. Jan kanonik Poznański 1485. *Acta Synodi.* Jan podczaszy Wyszogrodzki w ziemi Dobrzyńskiej 1674. N. Łukowska Jędrzeja Dziewanowskiego małżonka. Władysław 1651. *Acta Castren. Cracov.*

Łuniewski, w Podlaskiem województwie. Gregorz Plewa Łuniewski 1648. i Walentyn 1674. Jadwiga była za Mateuszem Pepłowskim.

Antoni Łuniewski pisarz grodzki Drohicki i Tomasz z ziemi Mielnickiej, Michał, Wiktoryn, Jan, Andrzej z ziemi Bielskiej, podpisali elekcyą Stanisława Augusta Króla. Wincenty archiwista ziemstwa Żytomiersk. Karol Łuniewski mierniczy Drohicki 1792. roku. — *Heraldyka Wielądka.*

W r. 1788. Paweł Łuniewski mierniczy Podlaski. — *Krasicki.*

Łupiński *herbu Ślepowron.* Łupiński w roku 1638. pod Starczem w okazyi z Kozakami poległ, a syn jego także

ciężko raniony. *Okolski Diarium.* Floryan miał za sobą Teresę Brzezińską herbu Trąby. N. Łupińska była za Kazimierzem Rutkowskim.

Łuszczewski *herbu Grabie*, w województwie Mazowieckiem. Stanisław Łuszczewski w ziemi Sochaczewskiej, Marcin w ziemi Zakroczymskiej. Wojciech w Wyszogrodzkiej, podpisali elekcyą Jana III. N. stolnik Zakroczymski 1704. *Confoeder. Sandom.* Katarzyna Łuszczewska Jana Kobylnickiego cześnika Wyszogrodzkiego małżonka. N. sędzia Ciechanowski 1731. N. miał za sobą Jarzyniankę, wdowę po Łagonie chorążym Zakroczymskim, i z niej córkę. Waleryan najprzód stolnik a potem kasztelan Sochaczewski, umarł 1739.

Łuszczewski *herbu Nałęcz. Paprocki o herbach fol.* 543. Łuszczewskich Nałęczów familią, już w męzkiej płci zeszłą, być twierdzi. Dwie tylko siostry rodzone, za jego czasów żyły, jedna Maryna Jerzego Strusia kasztelana Halickiego, starosty Bracławskiego, druga Katarzyna, Trzcińskiego, małżonki: atoli jeszcze i temi czasy kwitną w województwie Bełzkiem, w powiecie Horodelskim. Stanisław dziedzic na Łuszczowie koło roku 1474. z Barbary Chyżowskiej, spłodził trzech synów, Pawła, Jerzego, i Floryana, temu Zamojska powiła syna Prokopa, ten z Radomskiej, miał syna Wacława, który z Koniecpolskim hetmanem służąc, zginął w okazyi: dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Kocięcką, z której był syn Stanisław, drugi raz z Czarnecką 1609. z tej synów dwóch, Marek *sterilis*, zabity w pierwszą Szwedzką pod Warszawą na Pradze, pułkownikiem będąc w rejmencie; i Alexander także bezpotomny, zginął między Pawołoczą i Trylisami w okazyi z Chmielnickim. Stanisław zaś z Leszczyńskiej podczaszanki Liwskiej, zostawił syna Bazylego Władysława, jest o nim *Konstytucya* 1685. *fol.* 14. gdzie w rekompensę zniszczonych dóbr jego na Podolu; przez przechody żołnierskie, kazała mu Rzeczpospolita pewną summę wyliczyć, był viceinstygatorem koronnym, pierwsza żona jego Wyżdżanka, druga Truskolaska podkomorzanka Halicka: z tej synów dwóch: Józef cześnik Bielski, którego z Chłopickiej syn Dominik, drugi Franciszek chorąży Trembowolski poseł na sejm 1738. teraz kasztelan Sochaczewski, którego z Jełowickiej chorążanki Buskiej, córka Salomea, i syn Władysław cześnik Kołomyjski.

N. Łuszczewski starosta Żydaczewski miał za sobą *Rozwadowską* kasztelankę Halicką, ta po jego śmierci poszła za Ignacego Woronicza starostę Ostroskiego. Siostra jego wydana za Mikołaja Stadnickiego kasztelana Kamienieckiego. — Jan w roku 1788.

podstoli Mszczonowski. — Franciszek wojski. — *Przypisy Krasickiego.*

Pomimo tych familji Łuszczewskich, znajdują się jeszcze jedna, Łuszczewskich *Korczaków*, dziś znacznie rozrodzona, i licząca od dawna, nie mało ludzi znakomitych i wysokie urzęda w kraju posiadających. Niewiadomo z jakiej przyczyny *Niesiecki* bynajmniej o niej niewspomniał, a raczej, niektórych z niej z innemi pomięszał. Otrzymawszy dowodną wiadomość o tej familji, zamieszczam ją, jak następuje:

Łuszczewski *herbu Korczak.* Od początku 16. wieku, kiedy rodziny w Polszcze zaczęły od posiadanych dóbr stałe przybierać nazwiska, znajduje się wiadomy ciągły szereg przodków w familji Łuszczewskich.

Genealogia rodziny Łuszczewskich w linji Jana Pawla Hrabi Łuszczewskiego, ministra spraw wewnętrznych itd. jako niżej.

I. Stanisław *Korczak* na Łuszczewie w ziemi Sochaczewskiej osiadły Łuszczewski, na *Kroczewie* w ziemi Zakroczymskiej, na Umiastowie w ziemi Warszawskiej dziedzic, około roku 1531. żyjący, Królów Zygmunta I. i Zygmunta Augusta sekretarz i mąż rycerski, zostawił dwóch synów Erazma i Mikołaja. — Co zaświadczają działy dóbr ojczystych pomiędzy temiż braćmi zdziałane *in Curia Regia Varsaviensi Sabbatho post festum S. Floriani marth. A. D.* 1589.

II. Erazm z Heleną *Wolińską* spłodził synów pięciu: Tomasza, Andrzeja, Stanisława, Jakóba i Stefana. — Co potwierdzają działy między temiż uskutecznione w grodzie Warszawskim, *Sabbatho post festum Omnium Sanctorum A. D.* 1612.

III. Tomasz najstarszy z braci, miał syna Stanisława.

IV. Stanisław z Jadwigą *Głuchowską* spłodził Alexandra Piotra dwóch imion. Co dowodzi dokument *in Curia Regia Varsaviensi feria sexta post Dominicam Jubil. proxima A. D.* 1681.

V. Alexander Piotr cześnik ziemi Sochaczewskiej ożeniony z Alexandrą *Jarzynianką* herbu *Trzaska:* co zaświadcza tranzakcya w tymże grodzie Warszawskim, *feria sexta pridie festi Transfigurationis Chr. Dmni anno* 1701. — z nią miał syna Piotra.

VI. Piotr stolnik i sędzia grodzki Zakroczymski, pojął za żonę Ewę *Łączyńską* herbu *Nałęcz*, Jana Franciszka Łączyńskiego podstolego Latyczewskiego i Zofji Anny *Lasockiej* herbu *Dołęga* podkomorzanki Dobrzyńskiej małżonków córkę. Co potwierdza dokument *in Curia Regia Varsaviensi A. D.* 1729. zapisany. — Zostawił syna Michała.

VII. Michał *Korczak* na *Łuszczewie* Łuszczewski stolnik ziemi Sochaczewskiej (patrz dokument *in Castro Sochaczoviensi feria secunda post festum SS. Fabiani et Sebastiani Mart. proxima A. D.* 1720.) zaślubiony z Cecylią *Zembrzuską* herbu *Topor*, Jakóba Karola Zembrzuskiego sędziego grodzkiego Sochaczewskiego córką, a Marcina Zembrzuskiego i Maryanny *Krajewskiej* herbu *Leliwa*, małżonków wnuczką (co stwierdza tranzakcya *Curia Regia Varsaviensi feria quarta post festum Exultationis S. Crucis proxima A. D.* 1745.), miał dwóch synów Waleryana

Stanisława dwóch imion, i Macieja kasztelana Rawskiego, tudzież kilka córek. (Jako dokument *in Castro Sochaczoviensi feria tertia post festum S. Bartholomaei Apost. proxima A. D.* 1749.)

VIII. Waleryan Stanisław *Korczak* Łuszczewski, starosta Sochaczewski pułkownik wojsk Polskich, pojął za żonę Józefę *Szymanowską* herbu *Slepowron*, córkę Michała *Korwina* Szymanowskiego starosty Wyszogrodzkiego i Krystyny *Wołczyńskiej* herbu *Ciołek* (zrodzonej z Jana Wołczyńskiego stolnika Mielnickiego, syna Macieja Wołczyńskiego i Anny *Tarnowskiej* herbu *Bogorya*, tudzież z *Niemierzanki* herbu *Jastrzębiec*, córki Karola Niemiery stolnika Drohickiego i Maryanny *Kręskiej* herbu *Ostoja*): wnuczkę Jana Kazimierza Szymanowskiego podstolego Warszawskiego i Ewy *Młochowskiej* herbu *Belina* podstolanki Czerskiej, córki Walentego Młochowskiego i Franciszki *Jaworskiej* herbu *Sas;* prawnuczkę Jacka Stanisława Szymanowskiego stolnika Warszawskiego i Anny *Dobrzyńskiej* herbu *Jelita* podczaszanki Zakroczymskiej. Ztąż Józefą *Szymanowską*, Waleryan Łuszczewski spłodził jednego syna Jana Pawła dwóch imion.

IX. Jan Paweł *Korczak* Łuszczewski starosta Sochaczewski, sekretarz sejmu czteroletniego, potem członek deputacyi która wysłaną była, a do Drezna do Napoleona Cesarza, odbierać kodex dla księztwa Warszawskiego, nakoniec minister spraw wewnętrznych i religijnych księztwa Warszawskiego, tytułowany hrabią przez Fryderyka Augusta Króla Saskiego księcia Warszawskiego. — Ożenił się z Alexandrą *Cieciszowską* herbu *Kolumna* pisarzowną w. koronną; córką Adama Cieciszowskiego i Teresy *Lelewel* herbu *Lelewel*, zrodzonej z Henryka Loelhöffel de Lövelsprung Lelewel i Konstancyi *Jauch*, córki Joachima Daniela Jauch generała artylleryi w służbej Saskiej i Maryanny *Münich;* wnuczką Dominika Cieciszowskiego i Maryanny *Suffczyńskiej*, prawnuczką Adama Cieciszowskiego i *Rudzińskiej* wojewodzanki Mazowieckiej. Z tąż Alexandrą *Cieciszowską*, Jan Paweł hrabia Łuszczewski miał synów trzech, Adama, Michała, Wacława i córkę jedną Konstancyą. Powtórnie ożeniony z Ewą *Orsetti* wdową po Janie Cieciszowskim swoim szwagrze; miał z nią córkę Paulinę zmarłą w młodym wieku.

X. Dzieci Jana Pawła hrabi Łuszczewskiego (dotąd nieużywają tytułu hrabiów):

1. Adam *Korczak* Łuszczewski ożeniony z Bogumiłą (Teofilą) *Skarżyńską* herbu *Bończa:* córką Maxyma Skarżyńskiego i Maryanny hrabianki *Łubieńskiej*, herbu *Pomian:* wnuczką Jerzego Skarżyńskiego kasztelana Królestwa Polskiego i Bibianny *Lanckorońskiej* herbu *Zadora:* prawnuczką Alexandra Skarżyńskiego i Zofji *Podczaskiej* herbu *Rawicz.* Ma dzieci czworo: Maryannę, Jana Pawła, Irenę i Alexandrę.

2. Konstancya małżonka Macieja Wodzińskiego herbu *Jastrzębiec* b. senatora kasztelana, Królestwa Polskiego.

3. Michał *Korczak* Łuszczewski.

4. Wacław Józef *Korczak* Łuszczewski, ożeniony z Niną (Magdaleną) *Żółtowską* herbu *Ogończyk;* córką Edwarda Żółtowskie-

go generała dywizyi b. wojsk Polskich i Kazimiry *Skoraszewskiej* herbu *Abdank* zrodzonej z Macieja Skoraszewskiego i Róży *Otowicz*, córki Jana Otowicza i Maryanny *Żurawskiej;* wnuczką Teofila Żółtowskiego podstolego Zawskrzyńskiego i Brygidy *Ostaszewskiej* herbu *Ostoja*, zrodzonej z Floryana Ostaszewskiego wojskiego Ciechanowskiego i Maryanny *de Bartold* herbu *Grzymała;* prawnuczką Wojciecha Żółtowskiego podsędka Płockiego i Katarzyny *Lasockiej* herbu *Dołęga*, zrodzonej z Jana Lasockiego sędziego Wyszogrodzkiego i Maryanny *Jawornickiej* herbu *Lubicz*. Ma córki dwie, Kazimirę i Jadwigę. — *Z dokumentów nadesłanych wydawcy*. —

Łuszczyk. Mikołaj Łuszczyk podczaszy Mścisławski w Połockiem województwie r. 1674. Zofia Łuszczanka marszałkowna Mozyrska, Stefana Axaka sędziego ziemskiego Kijowskiego, starosty Ostrzewskiego małżonka. *Okol. t.* 1.*f.* 554. Anna najprzód Lwa Pocieja podskarbiego ziemskiego Litewskiego, po nim Dominika Paca kasztelana Smoleńskiego.

Łuwczycki *herbu Topacz*, w ziemi Przemysłkiej: piszą się z Łuwczyc. Stanisław Łuwczycki dworzanin Króla Stefana, zostawił syna Stanisława męża uczonego, i odważnego, zginął pod Połonnym od Tatarów, spłodziwszy synów sześciu; Wacława, poległ w okazyi w Prusiech; Ludwika, zginął pod Grudziądzem w batalji; Dominika; w niewolą wzięty od Tatarów; Wojciecha, w Moskiewskiej kampanji na placu życie położył. Jerzego wojownika w Węgrzech, rotmistrza i strażnika polnego.

Łychowski *herbu Jasieńczyk*, w ziemi Halickiej. Adam Łychowski sędzia ziemski Lwowski, Jakób łowczy Halicki. *Monimen. Coll. Leopol.* Obadwaj dobrze tej ojczyznie zasłużeni, to posłując na różne sejmy, o czem świadczą *Konstytucye* 1611. *fol.* 36. i 1613. *fol.* 8. 1633. *f.* 21. to w trybunałach tak Radomskim jako i Lubelskim zasiadając. Jadwiga Czołhańskiego małżonka. Jan w Bełzkiem województwie 1632. Jędrzej w Wołyńskiem 1674. N. w okazyi pod Starczem z Kozakami raniony r. 1638. *Okol. Diarium.* Teofila Jędrzeja Lipskiego małżonka. N. Łychowska podkomorzanka Bełzka, Jerzego Bobowskiego.

Łyczko *herbu Sulima*, w Krakowskiem województwie, piszą się z Ryglic. Marcin Łyczko proboszcz Tarnowski, którego synowiec Piotr. *Okolski z nadgrobku jego w Tarnowie*. Chwali tego Marcina, *Cichocki in Alloc. lib.* 2. *cap.* 13. z jego szczodrobliwości, ludzkości, pobożnego życia, i że przy akademji Krakowskiej pewny fundusz uczynił dla uboższych studentów: tam synowców jego dwóch wspomina, Marcina i Rafała. Rafał dóbr Głobikowka mała, Janina, Lipiec i Liciąż dziedzic, z Głowianki spłodził trzech

synów, Jana *sterilem*, Alexandra chorążego Sanockiego, którego z Stanowny dwóch synów, Jędrzej i Michał *steriles*, miał ten Michał za sobą Katarzynę księżniczkę Czartoryską. Abrahama, któremu Palczowska powiła syna Alexandra, tego z Biezdzieckiej czterech synów: Jędrzej, Jan, Franciszek, i Sebastyan, tyleż córek: Alexandra Włodkowska, Anna Słupnicka, Elżbieta Wrzeszczowa, i Eleonora Zawadyńska. Jan i Stanisław Łyczkowie bracia rodzeni. Magdalena była za Latoszyńskim Józefem, siostra jej Anna za Janem Łączyńskim pisarzem grodzkim Krakowskim, a ziemskim Przemyskim. Alexander starosta Pilznieński, żona jego Zofia Bobrownicka. Są i w Podlaskiem Łyczkowie. Pantaleon komornik Bielski, i Piotr 1632. Erazm skarbnik Brański, Mikołaj podczaszy Podlaski 1648. Józef z Ryglic cześnik Podlaski 1703. *Constitut. fol.* 23. Stanisława nadgrobek w Pleszowie pod Krakowem. N. miał za sobą Barbarę z Zimnej Wody. *Acta Castren. Cracov.* 1631. N. Agnieszkę Nadolską. N. Jędrzeja Konarskiego małżonka.

Łyko. Jan Łyko skarbnik Orszański w powiecie Orszańskim 1674. podpisał elekcyą Jana III. Króla, są i Łykowscy, z tych Adam z Sieradzkiego r. 1648. Jan cześnik, Konstantyn Łyko skarbnik, Orszańscy.

Wielądek w heraldyce naznacza tej familji herb *Cielątkowa* i tak obszerniej o niej pisze: Łyko herbu *Cielątkowa* w księztwie Litewskiem, z tych Michał kniaź Łyko był hetmanem nad wojskiem Moskiewskiem, pod Sokołowem, w dobywaniu Połocka, który za czasów Stefana Batorego Króla Polskiego w roku 1579. na wojnie poległ, a Teodor kniaź Łyko wojewoda zamkowy wielkich Łuk w niewolą wzięty, oddany był do szańców kanclerza koronnego Jana Zamojskiego, o czem kronika *Stryjkowskiego* w Tomie 2. na kartach 775. i 779. poświadcza.

Wasil Romanowski Łyko mający za sobą Katarzynę *Jankownę*, miał nadanie od Króla Zygmunta I. dobra w Wileńskiem: parafji Soleczmiańskiej, *Naberżyszcze*, z trzema wioskami, *Somatojewicze*, *Bizdziki* i *Dojnowo*, miał i w Trockiem województwie gdy się zaszczycał ziemianinem J. K. Mci powiatu Trockiego.

Alexander Wasilewicz był wzięty w niewolą do Moskwy, i przez lat ośm zostawał, jako list Króla Zygmunta Augusta pod datą w Wilnie roku 1561. Listopada 26. dnia pisany do starosty Mohilowskiego, Horodniczoho Horodeńskoho, dzierżawcy Ejszyskoho, Pana Hryhora Wołowicza Chodkiewicza, aby ziemiańska powiatu Trockiego Alexandrowaju Wasilewiczowaju Łyczynu kotorya z detmi małymi zostala, a muza jej Alexandra Łyku pojmała Moskwa, i ziemli swojej poweła, buduczoko w Inflantach na służbie hospodarskiej, w obronu swoju wziął i majętność Nadberżyszcze, na kotorym muż jeje zostawił, od susiedów okolicznych boronił, jakoby skrywżona niebyła.

Drugi list tegoż Króla pod datą w Wilnie r. 1569. Marca 2. dnia pisany do Pana Wileńskoho hetmana najwyższoho Hryhorya Ale-

xandrowicza Wołowicza Chotkiewicza aby Alexandra Łyka kotoryi buduczy na służbie hospodarskiej, był pojmany od Moskwy i czerez lit ośm, w węzeniu sedeł, do służby ziemskoj wojennoj, czerez try lita, pokul się zapomożił, i majętnostku dwoju spustoszonaju poratuit nieprymuszał poświadczają. Taryfa abjuratowa w metrykach Litewskich poświadcza, iż kniaź Łyko dawał dwa konie na Rzpltą z dóbr swoich w powiecie Wileńskim, parafji Ejszyskiej leżących.

Iwan Wasilewicz Romanowski Łyko ziemianin powiatu Trockoho, zapisał i zostawił dobra na część jego przypadłe imienicze, *Nadberżyszcze*, Iwanowi sirotę i żonie jeho Katarynie *Jankownie* w roku 1555. Marca 24. dnia.

Iwan Iwanowicz, Siemion Iwanowicz kniaziowie Łykowie znaczne mieli dobra i w województwie Mścisławskiem *Woroczków*, *Łyknikę*, tenże Siemion kniaź Łyko mający dwie żony, jednę Pannę Krystynę *Kolenicką*, po śmierci której Pannę Łucyą *Mitkiewiczownę*, za swą dzielność i odwagę rycerską, oraz wojenne usługi, za wzięcie miasta Bełstroda i Rylska, a Putywla długiego czasu bronienia od Moskalów: otrzymał od Najjaśniejszego Króla Polskiego Zygmunta trzeciego na dobra *Julcze*, *Bereżki* i *Białowicze*, w województwie Kijowskiem starostwie Lubelskim za Dnieprem leżące, dwa przywileje, jeden w roku 1614. i drugi na też same dobra dla powtórnej swej żony w roku 1619. Listopada 20. dnia, które poświadczają. —

Roku 1616. w księdze 189. *fol.* 124. metryk Litewskich relaxacye księciu Janowi Janowiczowi Łykowi, przeciwko bannicyi urodzonego Judy Marcinowicza Kuczuka, ziemianina powiatu Mścisławskiego. —

Jarosz Hryhorowicz Łyko, ożenił się z Jadwigą *Łysakowską*, z małych lat zostawał w opiece Alexandra Chodkiewicza wojewody Trockiego i z tymże wojenną służbę odbywał; rekompensując tedy JW. wojewoda ożenił go z Jadwigą *Łysakowską* mającą u siebie w opiece, nadał dobra w Orszańskim powiecie od hrabstwa Szkłowskiego, *Wierzchowiec*, *Ulanów*, *Kościeszowo*, z wniesieniem summy posagowej i pożyczonej, które przez niemały czas possydowali, i już w piątem pokoleniu sukcessorów Jarosza Łyki pozostałych, przy tychże dobrach *Wierzchowcu* i *Kościeszowcu* małoletność Andrzeja, Konstantego i Karola braci, Alexandrowiczów Łyków, matka Katarzyna z *Orzeszków Ostrejków* podstolanka Mścisławska, poszedłszy w zamężcie za powtórnego męża Józefa Slępkowskiego skarbnika ziemi Bielskiej, mimo opiekunów w procederze z JO. książęciem Czartoryskim wojewodą Ruskim ukombinowali się, odstąpili possessyi wzmiankowanych dóbr, approbowanych i zawarowanych dekretem trybunału głównego W. Ks. Lit. któren poświadcza w r. 1755. Marca 15. dnia ferowanym.

Temuż Jaroszowi Łykowi za wierne usługi dla Rzpltej, któren z małych lat bawiąc się służbą wojenną, wiele okazywał, będąc przy JW. Janie Chodkiewiczu hetmanie, i poślednicj od tegoż z rotą Kozaków w Multańskiej, Inflantskiej i Moskiewskiej expedycyi będąc posłanym pod Starodub na on czas miejscowi tamtemu obległszy zamek, ciężkim był, i co się dobremu synowi ojczyzny godziło odważnie i mężnie czynił; a mając już nadwątlone razami wojennemi i starością podeszłą, wiek i siły swoje, nie-

ustawając jednak w zawziętej swej ku służbom Rzpltej ochocie, syna swego przy dostojeństwie pod chorągwią W. Jana Stetkiewicza chorążego ziemi Orszańskiej z pocztem w dawaniu odsieczy Smoleńskowi expedycyą Moskiewską zagrożonemu wyprawił, któren na tej służbie dzielność swoję rycerską w bitwach i utarczkach, jako się dobremu żołnierzowi godziło, stawając pokazował i zdrowiem swojem na ostatek zapieczętował; takowe to cnoty onego Jarosza Łyki nadgradzając Najjaśniejszy Król Władysław czwarty swą łaską, dobrami w województwie Smoleńskiem we włości *Maximowskiej Olspicze*, *Kniehinino* i *Moczuło* włok 30. gruntu jemu samemu ziemi jako dziedzicom i potomkom męzkiej płci, pókiby ich z linji jego stawało, *ex lumbis ipsius descendentibus*, prawem lennem wieczystem dał i konferował, z obowiązkiem czasu jawnej tylko wojny, aby sam albo tak dobrego szlachcica, jeżeliby sam być niemógł zastawił, któryby równo z drugiemi do obrony stawał. Poświadcza przywilej w roku 1634. Czerwca 4. dnia datowany w Bobrze.

Konstanty Jaroszewicz Łyko skarbnik powiatu Orszańskiego miał za sobą *Wychowską Rejszterownę*. —

Jan Jaroszewicz Łyko cześnik powiatu Orszańskiego miał żonę *Ratomską*, z którą spłodził kilka córek, z tych jedna była za Janem Piotrowskim dworzaninem J. K. Mci, rodzący się z *Szymiołowny* kasztelanki Połockiej. —

Samuel Jaroszewicz Łyko miał żonę Krystynę *Kozubowską* służbą wojenną bawił się, i był rotmistrzem, possydował dobra w Smoleńskiem, i miał syna Leona, któren gdy odstąpił dóbr, miał wydzieloną cząstkę *Porużmiwa*, w Zapuszczańskim między innemi exulantami. —

Alexander Konstantynowicz Łyko skarnik powiatu Orszańskiego, miał za sobą Zofią *Makowiecką* dziedziczkę majętności *Rakowicy*, w powiecie Słonimskim sytuowanej, spłodzili synów czterech: Karola, któren miał za sobą Benedyktę *Borodziczownę*, z tych urodzeni, Tadeusz mający *Mickiewiczownę*, Józef ksiądz Karmelita, Antoni ksiądz Trynitarz, Mikołaj tegoż zakonu, Ignacy i Jan.

Emanuel któren miał dwie żony, jednę *Herbatowską*, z którą trzech synów, Kazimierza mającego za sobą, *Krukowiczownę*, Michała *sterilis*, i Jana, z drugą de domo *Puzyrewską* bywszą za Puczyńskim, synów także trzech, Bartłomieja mającego za sobą *Czajkowską*, Cypryana i Franciszka. —

Antoniego któren miał za sobą *Korzeniewską* krajczankę powiatu Orszańskiego, i z tą syna jednego Tadeusza zostawili.

Franciszka któren był kapitanem w wojsku Polskiem, miał za sobą *Żebrowską*, urodzoną z Dłuskich aktorkę majętności *Chomiuszczyzny* w powiecie Orszańskim leżącej, i tenże z prawa exultańskiego po Leonie Łyku, doszedł *Porużmiwa*, i z siebie część jeszcze dokupiwszy, żyjąc spłodził synów pięciu, 1. Michała księdza Kamedułę, 2. Stanisława Floryana w Prusiech, 3. Alexandra *steriliter*, 4. Andrzeja Antoniego, któren przypadkowie zabity, i 5. Jana mającego za sobą *Pacewiczownę*, z tą spłodzili syna Macieja, tenże kapitan miał dwie córki, jedna była za Piaseckim pośledniej za Puzyną. Druga za Maliszewskim rotmistrzem powiatu Kowieńskiego.

Jerzy Konstantynowicz Łyko, mający za sobą Katarzynę *Wilpiszewską* piwniczankę W. Ks. Lit. spłodził dwóch synów, Rafała *sterilis*, i Alexandra, ten mający za sobą Katarzynę urodzoną z Benedykta i Appollonji z Ciechanowskich Orzeszków *Ostrejków*, podstolich województwa Mścisławskiego, spłodzili synów trzech żyjących, Andrzeja, Konstantego i Karola, córek dwie, Teresę za Chociatowskim i Maryannę za Śmiarowskim.

Andrzej Alexandrowicz Łyko, mający za sobą Maryannę *Kuszelewską*, z ojca Antoniego urodzonego de domo Łuskiniański autorki dóbr *Psowa* i innych dziedziczki na białej Rusi, a bywszy pierwej za Bajkowskim w województwie Trockiem, possessyą mającym, spłodzili synów dwóch Alexego i Marcellego Stanisława, córek trzy, Petronellę Barbarę, Katarzynę i Joannę Teodozą. — *Wielądek.*

Łysakowski *herbu Jastrzębiec*, w Mazowieckiem województwie, ale ci podobno jedniż są z temi co się herbem Lubicz pieczętują. Konstantyn Łysakowski człowiek dzielny i wojenny, który pod czas expedycyi, był strażnikiem w województwie Krakowskiem, dziedzic Poręby, Dzieznej, pod Olbramem, urodzony z Kisielowny zda mi się starościanki Czerkaskiej koło roku 1679. syn jego Krzysztof długo wojnę służył, spłodził syna Jakóba i córkę Olszewską. Hieronim miał za sobą Katarzynę Niewiarowską.

Łysakowski *herbu Leliwa*, w ziemi Przemyslkiej. Z tego domu była Barbara Boratyńska chorążyna Przemyslka, święta białogłowa, i Jan brat jej stryjeczny. Jakób Łysakowski poseł na sejm z województwa Wołyńskiego r. 1589. *Constit. fol.* 560. i 1603. *fol.* 823. Wojciech starosta Hrodelski 1612. syn jego Mikołaj. N. Łysakowski pisarz grodzki Sanocki 1692. Alexander na Uściługu, z sejmu 1638. komissarz do granic. *Constit. fol.* 19.

Łysakowski *herbu Lubicz*, z Łysakowa w województwie Mazowieckiem. Lubo list Jastrzębców wspomina Łysakowskich za książęcia Konrada Mazowieckiego, którym wielkie wolności ten książę z innemi herbownemi nadawał, gdzie wymieniają Stanisława i Mikołaja z Łysakowa, wszakże jeżeli to przodkowie Lubiczów Łysakowskich, albo nie? jeżeli tam dwoje Łysakowa jest? tego wiedzieć nie mogę; przecież że Łysakowscy herbu Lubicz zażywają, to u mnie pewna. Tych przodek był Jakób Łysakowski podkomorzy Łomżyński za książąt Mazowieckich, ten Krzyżaków często i mężnie poraził, na Strzelni wsi swojej ojczystej, która do Łysakowa należała, synów jego było dwóch, Paweł i Mikołaj. Paweł z Jeżewską herbu Jastrzębiec, spłodził Jakóba i Piotra, z tych Jakób pojął Kucharską herbu Lubicz, z której synowie Stanisław i Jan. Stanisław z Karniewskiej Rogalanki miał

piąciu synów: Mikołaja, Jakóba, Waleryana, Jędrzeja i Wawrzeńca. Piotr drugi syn Pawła był sędzią Nurskim, z synów jego czterech, tylko się jeden został Jakób, i córka. Mikołaj drugi syn Jakóba podkomorzego Łomżyńskiego zostawił synów czterech: Jakóba, Jędrzeja, Łazarza i Jana. 1. Jakób miał także czterech synów, Jana podkomorzego, Nurskiego, posłował na sejm 1569. tego z Lasocianki herbu Rawicz Heleny chorążanki Lubelskiej było trzech synów, Mikołaj zakonu Ordinis Minorum, Jan i Stanisław. Mikołaj kasztelan Chełmski r. 1576. *Constit. fol.* 271. był wprzód kasztelanem Lubaczowskim, i oraz posłem z województwa Bełzkiego na sejm Lubelski 1569. podpisał unią Litwy z Koroną, *Constit. fol.* 187. tego z Cieciszewskiej synów czterech. Jakób dworzanin Króla Stefana, z młodości jeszcze w Węgrzech z nim się bawił, i od niego miał opatrzenie, niewiem czy nie ten Jakób był potem stolnikiem Nurskim 1569. starostą Raciązkim. *Constit. fol.* 172. Jarosław, Olbrycht i Stanisław przy wielkich dworach życie swoje strawili. Były tegoż kasztelana dwie córki, jedna Helena za Łaźniewskim, potem za Kasprem Wasiczeńskim, druga Małgorzata za kniaziem Sołomereckim; niewiem jednak czy te wszystkie dzieci z Cieciszewskiej spłodzone; ile że genealogia Myszkowskich świadczy, że ten kasztelan Chełmski miał za sobą Jadwigę Sierżchowską. Stanisława męża uczonego, i Jana pisarza Zawskrzeńskiego, po którym zostało się dwóch synów, Adam i Abraham, i córka Anna. 2. Jędrzej, ktorego synowie, Stanisław i Maciej. 3. Łazarz, którego także dwóch synów, Krzysztof i Franciszek, ale ci bezpotomnie zeszli. 4. Jan pleban w ojczyznie. Jędrzej kanonik Krakowski i Warmiński, mąż uczony i pobożny, umarł 1635. *Starowol. in Monum.* kościoły fortuny swojej dziedzicami poczynił. Stanisław 1632. Jakób 1648. w ziemi Nurskiej, Tomasz w Płockiem 1674. Elżbieta była za Zawadzkim Wacławem Światopełkiem. *Geneal. Bełzec.* N. miał za sobą Jadwigę Niszczycką, Katarzyna była za Krzysztofem Niszczyckim. Jadwiga podkomorzanka Łomżyńska, za Chylińskim Stanisławem. Franciszek miał za sobą Franciszkę Krasińską.

Łysowiecki *herbu Strzemię*, czyli **Lisowiecki** w Brzeskiem.

Łyszczyński *herbu Korczak*, w Brzeskiem Litewskiem. Hieronim, Stanisław, Wawrzeniec, Marcin i Łukasz 1632. Kazimierz podsędek ziemski Brześciański roku 1689. Piotr podczaszy Mielnicki, żona Zuzanna Machwiczowna, umarła 1670.

Łyszkiewicz *herbu Księżyc* z mieczem. *Kojałow. in MS.* świadczy o nich, w Nowogrodzkiem województwie. Z tych Michał stolnik Orszański, zostawił dwóch synów z Radkiewiczowny, Józefa i Karola. Kazimierz brat Michała, rycerskiemi dziełami wsławiony, dla których na sejmie Warszawskim w komput rycerstwa Polskiego policzony, i z bracią swoją: umarł ten Kazimierz bezpotomnie. Paweł brat ich trzeci. N. Łyszkiewiczowna Adama Branickiego herbu Korczak małżonka, ale *sterilis*.

Łyszkowski. Wiktorya Łyszkowska dziedziczka na Jamiołkach, Aarona Strońskiego małżonka. *Paproc. o herb. fol.* 181. Jan Łyszkowski w Krakowskiem województwie r. 1705. *Confoeder. Cracov.* Łyskowscy zaś w Połockiem pieczętują się trzema różami, z tych Maryanna ab Adlersfeld Bekierowa fundowała missyą Słucką Soc. Jesu 1697.

ŁZAWA HERB.

Powinien być miecz, końcem na dół prosto obrócony, między dwiema podkowami, barkami do siebie skierowanemi, miecz i podkowy białe, nad hełmem trzy pióra strusie *). Tak go opisują *Paprocki w Gniazdzie fol.* 1039. *O herbach fol.* 342. *Okol. tom.* 2. *fol.* 47. *Biel. f.* 94. *Klejnoty f.* 65. Przecież *Paprocki in Stromat.* powiada, że niektórzy w Czechach, tak tego herbu zażywają, że nie kładą miecza między podkowami, ale tylko linią; która obiedwie dzieli: a na hełmie jelenia, z korony w prawą tarczy wyskakującego; tak się nim pieczętują Pruszkowscy; tym zaś kształtem jak się wyżej opisało, szczycą się nim w Polszcze, Boturzyńscy, i Konarscy, Zerowscy zaś na Szląsku. A że ten herb ma wiel-

*) *Małachowski w Zbiorze nazwisk szlachty*, i inni, niebieski kolor pola naznaczają. —

kie podobieństwo do herbu Ostoja, dlatego niektórzy miasto podków, księżyce na tarczy kładą, i do Ostojczyków przenieśli się. Początki i okazyą tego herbu, zwala *Paprocki w Gniazdzie*, na Leszka Białego czasy, gdy bowiem jeden herbu Belina rycerz, w obozie straż trzymał snem zmorzony, że mu się śniło, jakby nieprzyjaciel obóz nachodził, wołać na trwogę począł, wszystek obóz na ten głos poruszony, do broni tumultem się rwać począł, wtem dają znać, że nieprzyjaciela żadnego nie masz, ktoby ich tedy tak potrwożył, gdy się dowiedziano, i on co było w samej rzeczy szczerze na siebie wyznał, życiem wprawdzie darowany, atoli na pamiątkę tego, z herbu jego, jednę mu podkwę odjęto, a herb Łzawa, niby od kłamstwa nazwano. Atoli *in Stromat.* tenże autor powiada, że w Bawarskiej ziemi jest miasto Łzawa, gdzie Świchowski z Świchowa tym się herbem pieczętują, i że idą od Przemysława książęcia Czeskiego i Libussy, o których się mówiło pod herbem Belina, zaczem raczejby mówić, że nie w Polszcze swoje początki zabrał ten herb, ale w Czechach.

M.

Macedoński. Dymitr Macedoński między rycerstwo Polskie policzony na sejmie 1613. *Const. fol.* 30. Augustyn proboszcz Łaszczow. *Kazanie jego w druku na koronacyą Matki Boskiej w Sokalu* 1727.

Machciński. Machciński Teodor kustosz i officyał Płocki, deputat na trybunał koronny 1723.

Michał Machciński 1700. roku pisał się na walnym zjeździe obywateli w. ks. Litew. z województwa Połockiego. Marcin Machciński regent grodzki Inowrocławski 1760. roku, Kazimierz Machciński skarbnik Dobrzyński deputat na trybunał koronny 1757. z ziemi Dobrzyńskiej, potem podczaszy Zawskrzyński. — Franciszek wojski Dobrzyński 1792. r. — *Heraldyka Wielądka.*

Machnacki *herbu Rogala*, w Płockiem województwie. Stanisław Machnacki poborca w Mazowieckiem 1576. *Constit. fol.* 261. i 1581. *fol.* 395. Marcyan 1632.

Machowski *herbu Abdank*, z tą jednak różnicą, że na hełmie pół lwa kładą, w lewą tarczy ocróconego, który w łapach tenże Abdank trzyma. Mikołaj Machowski z Dąbrowskiej miał syna Balcera: ten po rycerskich experymentach, przybrał sobie w małżeństwo Jeżowską, z której była córka jedna, i trzech synów: Jan, Piotr i Marcin. Bracia

jego byli, Stanisław opat Mogilski, Mikołaj mąż wojenny, i Achacy. Sebastyan roku 1648. w województwie Czerniechowskiem.

MACHWICZ HERB.

Maur być powinien z rozciągnionemi nogami w polu cielistem, w jednej prawej ręce łuk, w drugiej lewej sajdak z strzałami trzyma; na hełmie bez korony, pół Maura bez ręku, kołpak na głowie u niego, u którego kutas wisi. Tak tén herb opisał, *MS. o Famil. Pruskich.* Tym się zdawna pieczętowali Machwiczowie w Prusiech. Dom starożytny: bo jeszcze w r. 1438. Mikołaj Machwicz za czasu Krzyżaków, był mężem i rycerzem znacznym. Potem gdy się Prusy do korony Polskiej przyłączały, Otto Machwicz był między innemi deputatem, i komissarzem, a potem wojewodą Pomorskim w roku 1467. córka jego była za Janem Luzyańskim wojewodą Chełmińskim, druga za Ludwikiem Kierło. Hektor starostą Mirachowskim *). Jeden także z tego domu był gubernatorem ziemi Pruskiej. To osobliwsza, że Machwicz służąc we Szwecyi, chrzcił królowi Szwedzkiemu Janowi syna, w więzieniu urodzonego z Katarzyny Królewny Polskiej, który potem był Królem Polskim, to jest Zygmunt III. Machwiczowna Jerzego Branta małżonka: atoli już ten dom w Prusiech ustał; przecież w Litwie w Brześciańskiem województwie, dokąd się niektórzy z nich, przenieśli, jeszcze i podziśdzień kwitnie: wszakże jako mi się dostało widzieć ich herb; Maura kładą tak na tarczy, że nóg jego nie widać,

*) W roku 1454. ten czy inny Hektor Machwicz sędzia Elbląski, pisał się na hołdzie Pruskim oddanym Kazimierzowi Królowi. — *Cod. Dipl. Vol. IV. fol.* 153. — *Przypisy Krasickiego.*

w lewą się tarczy głową obraca, łuk czarny i strzałę w lewą ciągnie, sam w sukni papużej, pole tarczy czerwone. Z tych Zuzanna Machwiczowna Piotra Łyszczyńskiego podczaszego Mielnickiego małżonka, umarła 1670. Józef Machwicz i Jerzy, luboć drudzy z nich, herbu Grzymała z mężem zbrojnym w herbie zażywają, niewiem z jakiej racyi. Z tych Mikołaj Machwicz podczasy Brzeski, syn jego Jan, z Barbary Jana Zwierza podczaszego Bielskiego córki, urodzony w roku 1691. brat Jana stryjeczny Józef. Kazimierz stolnik Brześciański w roku 1700.

Maciejowicz *herbu Bogoria* w księztwie Litewskiem. Jędrzej Maciejowicz pisarz ziemski Wileński, z sejmu 1569. naznaczony do korrektury statutu Litewskiego. *Const. f.* 194.

Maciejowicz *herbu Łabędź.* Są podobno i tego herbu. Z których Hrehory Maciejowicz w Lidzkim powiecie, syn jego Mateusz mąż rycerski przeciwko Szwedom i Moskwie. Franciszek 1700.

Maciejowski *herbu Ciołek* z Maciejowic w Sendomierskiem województwie. Bernard Maciejowski najprzód sędzia ziemski Lubelski i referendarz, z tym tytułem był komissarzem od Króla Zygmunta I. do dóbr Solca. *List tego Króla in MS. Petricov.* Potem kasztelan Czechowski, tak się podpisał na liscie, w którym Macieja z Jeżowa, przyjmował z innemi do herbu Ciołek, *in MS. Petricov.* na koniec kasztelan Lubelski 1542. jako się mówiło w pierwszym tomie, córka jego była za Janem Rokickim nazwanym Leniek, starostą Rawskim, łowczym Wiślickim, synów zaś kilku.

Samuel biskup Krakowski, kanclerz koronny, z dziekana Gnieznieńskiego, kanonika Krakowskiego i sekretarza koronnego, najprzód biskupem Chełmskim wyniesiony 1538. pamiątkę tam po sobie zostawił, infułę biskupią w bogate kamienie i perły przystrojoną, w roku 1542. przeniósł się na Płocką katedrę, z tej na Krakowską 1545. na której siedząc lat pięć, w roku 1550. wieku swego 52. życie to śmiertelne zakończył. *Padniewski in suis Elog.* którego znajdziesz u Paprockiego, wprawdzieć mu niektóre przysady przypisał: atoli wszyscy prawie inni, wielkiemi go pochwałami wynoszą. Zygmunt I. na Krakowską go infułę przesadzając, tak o nim pisze do kardynała protektora. *Quaecunque sunt Episcopo dignae dotes, iis esse visus est a Deo affatim instructus, nam non modo crimine, verum etiam suspicione criminis vacavit semper: ab omni vero levitate, ab omni morum ineptia, nemo hoc uno alienior, in quo temperatos moderatosque mores videre licet, nihil ut de gravitate decerpat comitat. Primus hic ex Episcopis regni nostri, nostra memoria, non eru-*

buit, ex superiore loco, magna cum omnium admiratione Evangelicae doctrinae semen in animis hominum spargere. I *Hosius Tom. 2. Operum fol.* 150. między inszemi tak o nim mówi. *Procul erat ab omni fastu et contentione, ita ut non modo viderit nemo saevientem, sed ne iratum quidem. Lazarus Bonamicus in epistola ad Hosium*, zowie go *Gratissimum et Sanctissimum virum. Gornicki w Dworzaninie Polskim* wysoce go wynosi, przydając i to o nim, że na dworze swoim, wielkich familji Panięta chował, których tak do różnych funkcyi i dobrych uczynków sposobił obyczaje, że potem wielu z nich najpierwsze w tej ojczyznie krzesła zasiadali, według tegoż *Gornickiego*, *Kromer* zwał go duszą świata. *Orichovius in Annal. et de Ecclesia* szczególniej go sławi. *Łubieński in Vitis Episcop. Płocen.* do drugich jego pochwał, tę przydaje, że był w dochowaniu sekretu osobliwszy, ztąd ktoś o nim powiedział, dwóch prawi jest w Polszcze, którzy prawdy nigdy nie powiadają, Piotr Gamrat, i Samuel Maciejowski, ten dla tego, bo lubo wiele rzeczy sekretnych wiedział, przecież tak się miał, jakby o niczem nie wiedzial; Gamrat zaś choć nic nie wiedział, tak się udawał, jakby o wszystkiem najlepiej wiedział. Posłem wysłany po Elżbietę Austryaczkę, Zygmunta Augusta żonę, tę legacyą z wielką pompą odprawił. *Biel. fol.* 584. *Neugebav.* Z kanclerstwa dobrowolnie się wyzuł, żeby zawistna partya ojczyzny nie mięszała, w roku 1550. do którego czasu trzymał pieczęć wielką, i przy biskupstwie Krakowskiem. Nadgrobek jego jest u *Paproc. Starowol. in Vitis Episc. Cracov.* Jest w druku jego, *Sermo in funere Sigismundi I. Regis Poloniae in* 8*vo C. D.*

Stanisław brat Samuela biskupa, najprzód kasztelan Lubelski, marszałek dworu Królowy Barbary, starosta Zawichojski i Lubomski 1548. u *Nakiel. w Miechow. fol.* 651. *Gornicki Dworzanin f.* 318. potem kasztelan Wojnicki i starosta Chełmski 1550. u *Nakiel. fol.* 653. nakoniec Sendomierski 1563. i marszałek nadworny koronny. Ten przed czasem, czterema niedzielami prędzej urodzony, żeby się był uchował, w sadle wieprzowem codzień inszem, przez miesiąc cały był uwijany, dowcipem i nauką, między innemi tamtego wieku, był nie pośledni, w wierszu gładki, gruntowny w radzie, nikomu nie naprzykrzony od ambicyi daleki; miał za sobą Annę Czuryłownę kasztelankę Przemysłką, córka jego była za Janem Boguszem kasztelanem Czechowskim, synów zaś dwóch: Stanisław starosta Zawichojski, którego z Dzierżgowskiej Barbary kasztelanki Sochaczewskiej, według *Paprockiego* miało zostać potomstwo, ta w dom Maciejowskich

wielkie była dobra wniosła; i Kasper, koniuszy koronny, starosta Spiski, ludzkość jego, szczodrobliwość, męztwo we wszystkich okazyach za Króla Stefana, przy katolickiej wierze, nieprzełamany statek, zachwala *Paprocki;* pod czas interregnum w roku 1587. Spiż ludem swoim umocnił, wszakże od Maxymiliana na Królestwo Polskie kandydata, gwałtem był wzięty, co namieniają *Konstytucye* 1587. *f.* 453. i 1590. *f.* 590. Bodaj to nie on miał za sobą Herburtownę, córkę Wojciecha. *Geneal. Bełzeck.* Siostra tych dwóch braci, Katarzyna, matrona cnót wielkich, które tu krócej zebrane, położę, z życia jej, pod tytułem *Kształt pobożności od Ks. Szymona Wysockiego Soc. Jesu wydanego* 1606. *in 8vo w Kaliszu.* Matka jej zaraz z lat młodych dobre wychowanie dała, nie dopuszczając śniadać, ani dłużej sypiać, i owszem tego pilno dozierając, żeby zaraz, skoroby się obudziła i ubrała, na modlitwę poklękała, po której zakończonej, obmyślała jej zawsze, czemby się przystojnie bawiła; przytem ćwiczyła ją w uczynkach miłosiernych, każąc jej, żeby ubostwu w garnuszki, ręką swoją potrawy nakładała. Doroslszy lat siedmnastu, wydana za Jędrzeja Wapowskiego, na ten czas podkomorzego Sanockiego, a potem kasztelana Przemysłkiego; luboć ona w panieńskim życiu do śmierci, wiek swój przeciągnąć sobie życzyła. W tym stanie, nic z pobożnych swoich zwyczajów nie spuściła, męża w wielkiej uczciwości miała, i dziwną roztropnością, wielką pokorą, a czasem i znaczną cierpliwością, jego obyczaje przysurowsze, skromnie znosiła, i od wielu go rzeczy niedobrych, nie słowy, ale samą twarzy postawą strofowała i hamowała, i codzień w lepsze i skromniejsze odmieniała, tak iż on gdy do siebie przyszedł, dziwował się i mawiał, że nie żonę, ale anioła mam w domu. Stratę dziatek, a nakoniec i męża swego zabicie, osobliwą cierpliwością od Boga przyjęła, często owe słowa powtarzając: Pan dał, Pan wziął, jako mu się podobało, niech imię jego będzie błogosławione. W wdowim stanie widząc się, a chcąc Panu Bogu tem gorącej i sposobniej służyć, lubo nie miała tylko lat dwadzieścia i sześć, po pogrzebie męża swego, w dzień świąteczny wiecznym się ślubem czystości w kościele Dynowskim obowiązała, szaty świetne na ozdobę kościołów rozdała. Miałać wprawdzie wielu do siebie cisnących się konkurrentów, ale wszystkich statecznie nie mieszkając odprawowała. Z lekka tedy w zabawach duchownych postępując, krom inszych modlitw, medytacyą codzień czyniła, i rekollekcye corocznie, z których jak wielkie pożytki duchowne czerpała, świadkiem zostały, własną jej ręką spisane, wzięte z nich objaśnienia, które czytających

serca przerażały. Do kościoła póki tylko zdrowa była, pieszo chodziła, a z niego czasem aż w wieczór wychodziła, w kazaniach pełnych ducha, osobliwiej sobie smakowała; mszy zaś świętej gdy słuchała, twarz jej częstokroć jak od ognia rozpaloną widziano, co też bywało, i w ten czas, gdy albo sobie pod niebytność kapłana, na stole potrawy żegnała, albo po stole dziękczynienie czyniła. Do Dynowskiego kościoła Różańcowe nabożeństwo wprowadziwszy, ztąd większej chęci nabyła, do częstego używania Najświętszego Sakramentu, co niedziela i święto, pod czas też we czwartek do tych świętych tajemnic przystępując z wielką gorącością ducha, z powinnem przez spowiedź świętą przygotowaniem. Kapłanów wszystkich tak szanowała, że nie tylko przed niemi przychodzącemi powstawała, ale też im pierwsze u stołu swego przed drugiemi miejsce dawała, choć byli goście wedle świata zacniejsi, z niemałem innych podziwieniem, a czasem i szemraniem. Na każdy dzień pilny rachunek sumienia swego w wieczór czyniła, strzegąc się sumienia swego i najmniejszym grzechem obciążyć. W czytaniu ksiąg, najbardziej, i największe upodobanie miała w tych, które są o naśladowaniu Chrystusa Pana ks. Tomasza z Kempis. Stół jej był skromny, jednak przystojny, dogadzając gościom i domowym swoim, niżeli sobie samej, nigdy nie był bez ubogiego, albo bez kapłana: dla tego umyślnie schorzałe kapłany dla poratowania zdrowia ich, bardzo rada w domu swoim miała, także stare i w leciech podeszłe poddane swoje, we dworze swym chowała; bywało i to, że w szpitalu samemi ubogiemi stół zasadziwszy, z niemi przestawała. Dziatki sieroty jako swe własne chowała, chędożyła, leczyła, i do służby Boskiej, kierowała, chorych rada nawiedzała, i żadną się chorobą nie brzydząc, onych cieszyła, karmiła, ratowała, i do Sakramentów Świętych osobliwie do spowiedzi namawiała; Bóg jej to miłosierdzie nad drugiemi tak nagradzał, że gdy jednych domowemi lekarstwami do zdrowia przyprowadzała, drudzy za jej modlitwą albo pokropieniem wodą święconą zdrowie odbierali, ztąd się co żywo, zewsząd cisnęło, wiedząc, że w tych usługach ku bliźnim niespracowana była. Do domu ubogich studentów w Jarosławiu, często zboża i inne potrzeby posyłała. Zostało się było po mężu, coś zatrzymanej dziesięciny plebanowi, ten umierając, prosił i zlecił, żeby za to kościół nowy we wsi, którą zowią Chyżno, był zbudowany; ona dowiedziawszy się tego, kościół piękny, na miejscu wysokiem wystawiła, który ołtarzami i apparatem ozdobiła pod tytułem narodzenia Panny Maryi. Do fundacyi kollegji naszego Lubelskiego siła się przyczyniła, zkąd ją to

miejsce zna za konfundatorkę swoię. Zakonnikom, jednemu S. Dominika, drugiemu S. Franciszka w Dynowie pogrzeb uczciwy sprawiła. Daleko z większą usilnością dusz ludzkich dobra, niżeli doczesnego zdrowia, że przestrzegała, dała dowód, kiedy od Grzegorza XIII. Papieża otrzymawszy konsens, cerkwie Ruskie schizmatyckie, na kościoły katolickie we wszystkich dobrach swoich przerobiła, ołtarze wystawiła, kielichy i inne ochędóztwo sporządziła, popów niedouczonych i w błędach zatwardziałych rugowała, a na miejsce ich plebanów katolickich poosadzała. Dziwnie gorącem sercem, sama z różnemi kapłanami do tych kościołów jeżdżąc pracowała, aby te tam ludzie do jedności świętej przywieść mogła, lecz ten naród gruby i uporny, do swych się popów przywiązawszy, nie bardzo, był tej łaski Bożej i Pani wdzięczen, ledwo się albowiem narachowało, ze sto dusz, które do katolickiej wiary przystąpiwszy, dobrze życia swego dokończyły. Przez lat jedenaście koło tego pracowała, nic nie oglądając się na to, że ją ci do których to zwierzchności należało odstąpili; aż Wawrzeniec Goślicki biskup Przemysłki w świętą rzecz wejrzawszy, wszystko według pobożnego żądania jej postanowił, fundusze pożądane spisał, nowych plebanów erekcye poczynił, dobrom kościelnym jej nadanie przyłączył, publikował i utwierdził, z czego jaką radość miała, trudno wypowiedzić, dała się nawet z tem słyszeć: Gdybym większego pożytku z starania o mojej Rusi nie miała, jeno tę trochę dusz, które nawróciwszy się w wierze powszechnej pomarły, dosyćby mi się nagrodziło, za koszta i trudności w tym punkcie podjęte. I z tąd jeszcze jej zabiegi koło dusz poznać się mogą. Umierał w domu jej dziad stary, który na żadne prośby i perswazye, gniewu, który miał do synowy swojej odpuścić nie chciał; ona pragnąc zbawienia jego, ubrała się w podłe szaty, w jakich synowa jego chadzać zwykła, i usiadłszy tam, gdzie już prawie konał, cudzą winę na siebie wziąwszy, do nóg mu, odpuszczenia prosząc upadła, co widząc on starzec, a mniemając, że synowa jego, nawiedzić go przyjechała, zmiękczony tą pokorą, gniew on złożył, i w kilka godzin żyć przestał. Wielom innym do spowiedzi, innym do wzgardy świata, innym do wykorzenienia passyi albo affektów niepomiarkowanych, Apostołką się stała, za inszych nawrócenie do Boga, i wiary, gorąco się modliła. Za dusze w czyścu zostające już rodziców, już małżonka, już braci i powinnych swoich, już inszych częste exekwie i naciśnione od kapłanów zewsząd się zjeżdzających ofiary ołtarzowe zakupowała. Herezyą zarażonych dziwnie nienawidziła, chyba że była nadzieja jakiej duszy pozyskania, żadnego w do-

mu swoim nie cierpiała: Żydów także, których dla tego z miasteczka swego wygnać kazała. Żadna ją rzecz bardziej nie bolała, jako krzywda Boska: przetoż nietylko żeby w święta nie robiono, pilno zakazała; ale też kart, gorzałek, schadzek mniej przystojnych, a gdy jej mówiono, że to będzie z ubliżeniem prowentów, odpowiadała. Byle tylko Bóg nie był obrażon, ja o to nic niedbam. Rusin jeden ochrzciwszy dziecię swoję potajemnie u Popa, chcąc się jej tym przypodobać, znowu je chrzcił przez kapłana katolickiego, czego gdy się dowiedziała, kazała pięczęc żelazną zrobić, którą rozpaloną miano go na czele, plecach i piersiach, gdzie Olej Ś. kładą piątnować, i zaledwie się od tego odwieść dała. Białegłowy uczciwe i bogobojne między któremi Żydówki, Moskiewki, Tatarki pochrzczone, tak chowała, że dwór jej raczej klasztorowi, niż świeckiemu domowi był podobniejszy, miały czas do roboty, ale i do modlitwy: Dom wielki na to przy kościele zbudowała, dla ich mieszkania. Ciało swoje tak ukracała, wina nie piła, nigdy nie wieczerzała, dwie jarzyny tylko jadała, do których w niedziele, i święta uroczyste, trochę mięsa przydawała, w posty, ledwo w wieczór pokarm brała, drugdy na samym tylko chlebie przestając, dziwnemi zaś sztukami tę swoję wstrzemięźliwość przed okiem ludzkiem taić chciała, w środy nigdy u niej na stole mięso nie postało, zachowując w tem starodawny zwyczaj Polski; póki zdrowie jej służyło, włosiennicę na sobie nosiła, i dyscypliną się siekła, na deskach nierównych, albo na kształt drabiny z szczeblami rzadkiemi ułożonem łożu sypiała, w chorobie nawet na worze słomianym legała, miała jednę sługę, która ją z rozkazu jej biczowała, drugą która policzkowała; a wiedząc, że daleko więcej na umartwieniu wnętrznem zależy, wyzuła się z zdania i rozumienia wielkiego o sobie, obmierziła sobie stroje, ukłony, honory, nazwiska powabniejsze, sama z jedną panną do kościoła chodząc unikała tego, żeby ją pod rękę do niego nie prowadzono, w czarnym ubiorze pospolicie chodziła, i lubo przystojnym, przecież nie kosztownym, bo i czapka nawet sukienna była: Spowiednikowi swemu we wszystkiem powolną była, i owszem obligowała go, żeby winy jej i defekty, bez żadnej ochrony na oczy jej wymiatał, i o nie strofował, chciała nawet resztę życia swego pod posłuszeństwem w zakonie poświęcić Bogu, tylko że jej złe zdrowie do tego na przeszkodzie było. Z tej wnętrznej pokory pochodziło to, że ją nigdy próżna chwała, i podobanie się samej sobie nie kusiło, choć w tak wielu świętych sprawach, i dobrych uczynkach obfitowała. Ile jej czasu od modlitwy, czytania zbywało, ręczną robotę przed się brała,

osobliwie koszule dla ubogich szyjąc, którym gdy jałmużnę dawała, przyjaciółki ich swemi nazywała. Trafiło się iż jeden z jej sług, brał się na stan kapłański, temu ona na miejscu osobnem do nóg upadłszy przepraszała go, jeżeli mu kiedy co rozkazując, uprzykrzenie jakie uczyniła, i na tem nie mając dosyć, powtóre w kościele, gdy po odprawieniu najświętszej ofiary od ołtarza odchodził, toż uczyniła. Kiedy kogo z swych dla słusznego przewinienia strofować miała, słów się popędliwych, złych i uszczypliwych wystrzegała, ale tylko poważnemi słowy występek jego strofowała. Żeby była w pokorze świętej wysoko postąpiła, taki sobie sposób wynalazła, kartek, nie mało naczyniwszy statecznym je białogłowom na każdy miesiąc, rozdawać była zwykła, z tych której się skrycie kartka, znak zwierzchności mająca na sobie trafiła; tej jako swej starszej i przełożonej przez cały miesiąc posłuszna we wszystkiem była: co w niej tem podziwienia rzecz godniejsza, że była od Boga obdarzona wytwornym dowcipem i rozumem, którym przez dwadzieścia i kilka lat wdową będąc, dom swój i poddane, mądrze i do podziwienia wielu pięknie rządziła. Stefan Król mając o jej darach przyrodzonych wielkie rozumienie, na sejmie szczególniej ją uczcił i uszanował: Jan Zamojski kanclerz i hetman, wielce ją sobie szacował jej listy czytając. Synowi swemu dawszy należyte według Boga wychowanie, w stanie kapłanskim, radaby była go bardzo widziała. Próbował jej cierpliwości P. Bóg już różnemi przygodami, już sąsiedzkiemi zatargami i despektami, już wyuzdanemi domowych swoich językami, już wymyślnemi i kłamliwemi od różnych potwarzami, które i z druku wychodziły, zawsze jednak wesołą twarzą to wszystko znosząc mówiła: *My to czyńmy, cośmy Panu Bogu powinni, oni nagadawszy się mówić przestaną:* a pragnąc codzień większej doskonałości, gdy ją co dolegliwego potkało, często te słowa powtarzała. *Na wytrwaną ja z tym światem pójdę.* Znaczny to był w niej dar Boski, iż się w rzeczach przeciwnych zafrasować nie umiała; albowiem skoro książek duchownych, albo modlitwy dopadła, prędko wszystkiego zapomniała. Potem niemal przez dziesięć lat ostatnich, nawiedzał ją P. Bóg częstemi, długiemi i rozmaitemi chorobami, tak iż mało kiedy zdrową była, w takiem jednak nawiedzaniu Pańskiem, nigdy żadnych lamentów, albo narzekania, ale ani słowa, albo znaku niecierpliwości od niej żaden słyszeć nie mógł; i owszem zdrowia swego przykrości, samą sobie Męką Chrystusową słodziła: postrzegłszy że się ostatnia śmiertelna choroba wzmagała, zawczasu Sakramenta Święte przyjęła z osobliwszem nabożeństwem: testament potem napisała własną

ręką, kędy syna swego obligowała, aby kościół jako najpiękniejszy w Dynowie wymurował, na który mu ona dostatkiem materyi nagotowała, klejnoty wszystkie swoje na monstrancyą odkazała, dalej na dziękczynienie Bogu za łaski od niego odebrane; słuszną część czasu strawiła, na rozmowach także duchownych, na czytaniu książki o żywocie i śmierci księżny Parmeńskiej, przepraszała wszystkich domowych jeżeli by kogo uraziła, i o to upraszała, aby imieniem jej po kazaniu ksiądz upraszał, żeby jej darowano dla miłości Boskiej, co komu przewiniła. W tem trzy szturmy na nię nieprzyjaciel duszny przepuścił, w pierwszym chciał ją w prezumpcyą, albo zbytnią ufność wprowadzić, w drugim w desperacyą albo rozpacz, w trzecim straszyć ją chciał, zkąd z łóżka się porywała, aż ją ledwie na niem utrzymano: przecież te wszystkie najazdy za pomocą Boską szczęśliwie wytrzymała, po których mile sobie *Te Deum Laudamus* mówiła; pokazała się też jej Najś. Matka i S. Marya Magdalena i inni Święci Boży, z któremi ucieszenie, a bardzo nabożnie mówić poczęła, aż też spokojnie ducha swego Stworzycielowi swemn w ręcę oddała, siedmnastego Maja, w dzień piątkowy około wtórej godziny, w roku 1596. Ciało jej w kościele Dynowskim syn jej Stanisław Wapowski, z przystojną czcią pochował, rzeczy zaś jej z opinji, którą miała o świątobliwości swojej, od ludzi godnych rozebrane za relikwie. *Paprocki* ją w książce swojej o herbach, zowie *Matronam lectissimam. Franciscus Bencius Soc. Jesu in Annuis Societ.* 1587. *fol.* 200. tak o niej jeszcze żyjącej napisał: *Virilis omnino animi faemina, quae quotidie addere quaerit aliquid Catholicae Reipub. Sacchinus part.* 5. *lib.* 4. *num.* 74. jej zabiegi koło dusz ludzkich wysławia. *Pigłowski* takie jej napisał elogium. *Heroina plusquam felix; felicitatem nihil duxit, nisi cumularet sanctimonia, plurima cum haberet in terra, soli adhaesit Deo, ab hoc aeternitatem acceptura, contempsit caduca. Tota jam Dei caelique cum vivere mundo non posset, immortalitatem cui vivens laboravit, acquisivit morte.*

Bernard kasztelan Lubelski, starosta Trembowelski drugi brat Samuela biskupa Krakowskiego podpisał list z temi tytułami Zygmunta Augusta Króla, u *Nakiel. w Miech. f.* 654. przedtem zaś kasztelan Radomski, 1546. u *Paprac. o herb. na liscie fol.* 86. z Elżbiety Kamienieckiej herbu Pilawa kasztelanki Sanockiej, spłodził dwóch synów, z tych jeden:

Bernard arcybiskup Gnieznieński i oraz biskup Krakowski, kardynał pod tytułem *S. Joannis ante portam Latinam*, ten z młodszych lat swoich już na dworze Cesarzów Rzym-

skich Ferdynanda i Maxymiliana, już w obozie wielkie był o sobie wzniecił nadzieje. Zygmunt August Król chorążym go koronnym wyniósł. Henrykowi do serca Pańskiego był przypadł, Stefan doznawszy jego męztwa w Moskiewskich expedycyach, starostwo Bolesławskie konferował mu; atoli on duchowny sobie stan obrawszy do Rzymu się pokwapił, tam w naszem Rzymskiem kollegium, szkoły wyższe skończywszy, na kapłaństwo poświęcony, gdy do Polski powrócił, kanonią wziął Krakowską i dziekanią Warszawską, o czem świadczy nadgrobek, który matce swojej w Warszawie postawił, z temiż tytułami, był deputatem na trybunale koronnym w roku 1586. *Nakiel. w Miechow. fol.* 750. Za promocyą potem Karnkowskiego Gnieznieńskiego, i Solikowskiego Lwowskiego arcybiskupów, Zygmunt III. po zejściu Wiktoryna Wierzbickiego, biskupem go Łuckim ogłosił. Tę pasterską funkcyą zaczął od swojej katedry, którą zastawszy prawie spustoszałą, w apparat kościelny przystroił, w okna i dach rozporządził: wikaryami, kantorami, opatrzył. Gdy się w Łucku choroby między ludźmi zagęściły, on pewnych na to dozorców naznaczył, którzy ubóstwu tak pożywienia, jako i lekarstwa szczodrobliwie prowidowali: i owszem gdy czasu jednego pieniędzy w szkatule nie stało, łańcuszka złotego, który na szyi u niego wisiał, część oderwawszy, ubożuchną jakąś białogłowę za to pogrześć kazał. Sam nie raz usłyszawszy, że ksiądz z Najś. Sakramentem szedł do chorego, za nim pokwapił; i tam ciesząc chorych akty z niemi nabożne mówił. Trafiło się, że kapellana jego przy nim nie było, ale ani inszego księdza, tak prędko dostać było niepodobna, gdy ze wsi Zamniec, wieśniak jakiś księdza pilno do chorego szukając, na samego biskupa napadłszy, do umierającego w domu swoim człowieka zapraszał: z chęcią się ofiarował i pobiegł: wracającego się z tej świętej przysługi, pytają się jego domowi, gdzieby był? odpowiedział, że na bardzo dobrym jarmarku, gdziem prawi siła zyskał. Po koronacyi swojej, Zygmunt III. Posłem go swoim wysłał do Rzymu aby był imieniem jego Stolicy Apostolskiej posłuszeństwo oddał. *Histor. Colleg. Luceor. S. J.* sam wdzięcznością obyczajów i wrodzonym przymileniem, serca wszystkich i oczy na siebie obrócił, luboć o nim dawniej jeszcze natenczas chorążym koronnym, w Rzymie się uczącym, to napisał kardynał Hosius: *sua singulari pietate morumque, suavitate, avitos Majorum suorum manes sic expressit, ut non possim illum non vehementer amare. Hosius Epist.* 246. *tom.* 2. *fol.* 411. Powróciwszy do ojczyzny, wizytował swoję dyecezyą, uprosiwszy sobie do tej pracy Ks. Benedykta Herbesta Soc. Jesu, *Sacchi-*

nus p. 5. *histor. Soc. l.* 8. *n.* 39. a w roku 1594. na synodzie Brześciańskim władyków Ruskich, imieniem Papiezkiem prezydował. *Spondanus an.* 1595. *num.* 14. Siła tam pracował, żeby był świętą jedność we wszystkich odszczepieńców wmówił, wzięła skutek w niektórych, jego pasterska żarliwość, że posłuszeństwo, Ojcu Świętemu oddali. Klerykom w seminarium Pułtuskiem na nauki nakładał 1595. Widząc takie przykładne życie jego Zygmunt III. na biskupstwo go Wileńskie podnieść chciał, gdyby się byli Panowie Litewscy tej królewskiej nominacyi nie oparli, przestrzegając praw swoich, aby w Litwie, tylko Litewscy rodacy krzesła zasiadali. W prawdzieć Polacy przykład im świeży przed oczy stawiali książęcia Jerzego Radziwiłła, z biskupstwa Wileńskiego na Krakowskie posunionego, której promocyi jego Polacy najmniej się nie sprzeciwiali, za cóż oni? ale odpowiadali Litewscy, że nie za przykładem, ale za prawami naszemi iść chcemy i przy nich obstawać. Pięć lat minęło, gdzie ani Zygmunta Króla, ani przyjacielska perswazya, Litewskich Panów serc nakłonić nie mogła do Maciejowskiego, dopiero w roku 1600. po śmierci Radziwiłła, za zaleceniem Klemensa VIII. Papieża otrzymał biskupstwo Krakowskie, o którem dobrze przedtem, tak Hozyusz jako i Radziwiłł kardynali, już mu byli wróżyli. W roku potem 1604. tenże Papież biret kardynalski 21. Czerwca przysłał mu, a kapelusz w następującym r. 27. Listopada z solenną ceremonią odebrał, przysłany sobie przez Ks. Sebastyana Konopackiego, który mu na głowę włożył nuncyusz apostolski Klaudiusz Rangoniusz. Umiera wkrótce Jan Tarnowski, po którym łaska królewska na arcybiskuptwo go Gnieznieńskie wyniosła, którą większą jeszcze uczynił Paweł V. Papież, gdy wiedząc o jego hojności na ubogich, wraz z arcybiskupstwem Gnieznieńskiem, biskupstwo Krakowskie trzymać pozwolił: a na wesele Zygmunta III. z Konstancyą Austryaczką, *Legatum a latere* naznaczył: których on solennie w Krakowie związał; ale gdy mu umbellę, ostatniego dnia jego legacyi, dwiema niedzielami określonej, z perswazyi drugiego kardynała Rangoniusza, z kościoła zdjąć kazał Zygmunt III. Król, postrzegłszy to Maciejowski, już w kościół wchodząc tak się tam zmięszał, że mszy wysłuchawszy, z Krakowa do Promnickiego na przedmieściu pałacu wyjechał, gdzie od Ks. Piotra Skargi Soc. Jesu, Królowi przejednany, lubo mógł się swojej konfuzyi łacno zemścić, przecież z natury swojej Pan, łaskawy, wszystko z chęcią darował! Wprawdzieć go niektórzy fałszywie udawali, jakby z okazyi tej urazy, z rokoszanami na Zygmunta się zmówił; atoli jawnie się to pokazało; że nie

tylko z niemi nie trzymał; ale też gdy na ukojenie zajątrzonych serc w Rokoszanach, wszystkie mu sposoby i środki nie udały się, shydziwszy sobie ich procedery, że na zgubę tylko ojczyzny galiły, jawnie przed wszystkiemi ogłosił. *Starowolski in Vitis Episcop. Cracov.* powiada, że gdy urażony ten kardynał z Krakowa na Promnik wyjechał; Piotr Tylicki biskup Kujawski Królową Konstancyą koronował. Myli się jednak, bo zacóżby przez dwie niedzieli ciągnącemu się temu aktowi, dopiero ostatni dzień miał być naznaczony? dla tegoć *Damalewicz* lepiej się zda mówić, gdy twierdzi, że Maciejowski, ponieważ jeszcze expedycyi nie miał z Rzymu na arcybiskupstwo Gnieznieńskie, tej prerogatywy ustąpił Tylickiemu, ile że już biskupi Kujawscy z Karnkowskiego przykładu, który Stefana Króla koronował, niejakie prawo mają do koronacyi, pod niebytność arcybiskupów Gnieznieńskich. Według tegoż *Damalewicza in Archiep. Gnesn.* zdawszy Maciejowski Tylickiemu biskupstwo Krakowskie w r. 1607. wjechał na arcybiskupstwo, gdzie na fabrykę swojej katedry, wszystkie prowenta wakującego arcybiskupstwa darował, i wiele inszych już w srebrze, już w bogatych materyach, już w pieniądzach, temuż miejscu łask uczynił. Synod prowincyalny w Piotrkowie złożył, na którym wiele świątobliwych praw ustanowił, według kanonów koncilium Trydentskiego, które i do druku wydał *in 4to* 1609. *Cracov.* jest także w druku, jego *Epistola Pastoralis nunquam satis laudata,* mówi *Starowol.* atoli rok tylko i trzy miesiące na przymacyalnej godności siedząc, przeniósł się na wieczną w roku 1608. wieku swego 69. lat piętnaście Łucką, sześć Krakowską rządząc, w Krakowie na zamku, w kaplicy Maciejowskich pod tytułem *Mariae Majoris* przy prezencyi Zygmunta Króla i Królowy Konstancyi pogrzebiony, w raz z stryjem swoim Samuelem. *Seminarium Clericorum* tamże fundował, czyli raczej od Radziwiłła fundowane dostatniej uposażył. Statuę srebrną S. Bernarda, temuż kościołowi darował. *Okol.* Zakonowi zaś naszemu który szczególniej aż do zgonu swego kochał, w Lublinie kollegium fundował, dziedziczne mu swoje dobra zapisawszy, kościół tenże poświęcił, krzyż dał do niego srebrny wielki, i ząb S. Jana Chrzciciela, który mu się dostał, gdy nawiedzał grób S. Bernarda, od Klarewalleńskiego opata, i ciało dziecięcia na imię Wojciecha od żydów zamordowanego, sam na swoich rękach wniósł do tegoż kościoła. Nie mniej jego szczodrobliwości doznali i insze kollegia nasze, i owszem i drugie zakony. Z Krakowa pieszo uczęszczał do mogiły na cześć S. Patrona swego Bernarda, w samem zaś mieście do grobu S. Jakóba, gdzie z temiż

zakonnikami do stołu zasiadłszy, pospolitą wszystkim kontentował się porcyą, a gdy mu co osobliwego przydano, to nowicyuszom, albo innym rozdawał. Będąc w Rzymie posłem od Zygmunta III. Grzegorzowi XIV. Papieżowi, obraz S. Jacka kształtnym pędzlem odmalowany, i w złoto bogaty, ofiarował, który odebrawszy Grzegorz, głowę odkrywszy, klęknął przed nim mówiąc. *Vere sancti hominis facies est, Deus mihi hanc concedat gratiam, ut hujus Beati Viri honoribus serviamus. Frydrych in Hyacin.* S. Stanisławowi Kostce niegdy w Wiedniu razem z sobą uczącemu się, w Rzymie nad grobem srebrną dość bogatą lampę zawiesił. *Vita Ital. S. Stanisl.* Wszystkim zaś dla nieporównanej swojej ludzkości był miłym; każdemu choć podlejszej kondycyi zawsze wolny do niego przystęp, gdzie nikogo od siebie wprzód nie puścił, aż ukontentował. W Krakowie doznali jego nieskurczonej ręki szpitale, ubóstwo, osobliwie podczas zarazy powietrznej, zkąd go ojcem ubogich zwali. Z prostego gminu zgrzybiała baba, nikomu się spowiadać nie chciała, tylko Maciejowskiemu już natenczas arcybiskupowi, poszedł z ochotą, gdy po spowiedzi bochenek chleba razowego, według zwyczaju prostych ludzi ofiarowała mu, przyjął go wdzięcznie, do stołu sobie dawać kazał, mówiąc, że pasterskiej pracy swojej chlebem żyję. Marynę Mniszchownę wojewodzankę Sendomierską, Dymitrowi kniaziowi Moskiewskiemu zaślubił. Pisali o nim *Sebastian. Petricius in dedicat. lib.* 1. *Polityki Arystotelosowej. Damalew. in Archiep. Gnesn. Starowol. in Cracov.*

Kasper kasztelan Lubelski, Radomski, Parczowski, Zawichojski starosta, brat rodzony Bernarda kardynała, *Petricius in Horat. pol. lib.* 1. *od* 18. w roku 1611. przypisał mu *Cudowne wiersze Stanisław Grochowski* z temi tytułami. Nad to kwitnął Jan Ciołek Maciejowski, który na służbie rycerskiej w Węgrzech umarł. Kasper stolnik Sendomierski trzeci brat Samuela biskupa, kwitnął w roku 1532. którego syn z Leżeńskiej

Mikołaj wojewoda Lubelski, starosta Spiski, ten to podobno Mikołaj był wprzód podkomorzym Sendomierskim, jakom czytał na przywileju miasta Krakowskiego, w roku 1553. natenczas dworzanin Króla Zygmunta Augusta, na jegoż weselu gonił z kopią tak dobrze, że mu prym między wielą inszemi dano. *Orzchov. in paneg.* Na konwokacyą Henryka Króla dwieście konnych ludzi wystawił. *Bielski fol.* 706. Od Węgier, granic Polskich świątobliwie dozierał, zszedł z tego świata 1574. w Krakowie na zamku z nadgrobkiem pochowany, kędy cztery herby jego widzieć, Ciołek, Nałęcz,

Rawicz, Odrowąż. Zostały się po nim te córki: Jadwiga Wilkanowska podkomorzanka Płocka, Sieniawska kasztelanowa Kamieniecka, a dalej wojewodzina Ruska, Radziejowska, i Ciołkowa Dobrzyniecka, syn zaś

Jan Sendomierski kasztelan, według *Geneal. Myszkowskich*, miał za sobą Zofią Myszkowską kasztelankę Wojnicką, atoli potomstwa po nim nie zostało: był i Czechowskim kasztelanem 1581. w którym roku był deputowany do kwarty Rawskiej, *Constit. fol.* 398. potem Zawichojski, starosta Łęczycki i Spiski. *Constit.* 1587. *fol.* 416. Dawno jednak ten dom ustał.

Maciejowski *herbu Janina.* Alexandrowi z Maciejowic Maciejowskiemu nadgrobek w Radłowie pozostała małżonka wystawiła. *Okol.* Mateusz nazwany Brodawka w Krakowskiem województwie, z Katarzyną Lubowiecką zostawił synów trzech: Jana, Stanisława i Abrahama, i córkę Zofią Jana Czerskiego herbu Jastrzębiec małżonkę. *Baranow. Acta Castr. Crac.* 1584. i 1633. Samuela z Zofji Boratyńskiej, córka Katarzyna, w zakonie Teresa r. 1650. *Acta Castren. Cracov.*

Maciejowski *herbu Jastrzębiec*, w Krakowskiem województwie. Mikołaj w Sendomierskiem r. 1632. Pudencyanna Maciejowska rządziła klasztor S. Agnieszki w Krakowie 1661. *Ogród liliowy*, a za czasów *Paprockiego* Jagnieszka księni klasztoru Staniąteckiego. Maciejowska z Potoka nie daleko Jędrzejowa, herbu Jastrzębiec, Zygmunta Łodzińskiego małżonka.

W roku 1778. Adam Maciejowski susceptant Sendomierski. — *Krasicki.*

Mackiewicz albo **Maczkiewicz.** Na Żmudzi, Jędrzej Mackiewicz pisarz Litewski, poseł do Moskwy 1528. i komissarz do granic. Bazyli goniec do Moskwy 1562. do uznania więzniów. Tomasz na wojnie z Moskwą pojmany, którego Moskwa oddać chciała za obraz Matki Boskiej, pozostały w Litwie po śmierci Heleny Królowy, i do tych czas jeszcze w wielkiem jest poszanowaniu w Wilnie w Cerkwi S. Trójcy u Rusi. Jędrzej pisarz ziemski Wileński 1569. deputowany do korrektury statutu. Jerzy kwitnął w Żmudzi 1621. Samuel pisarz grodzki Nowogrodzki 1632. Jan Teodor 1674. *Kojał. in MS.* Józef Mackiewicz Wojtkuński i Stanisław w roku 1700. Paweł Gabryelowicz, Krzysztof, Alexander Albrycht, Stefan kanonik Oszmiański.

W roku 1778. Jacek Mackiewicz sędzia ziemski Orszański. — *Krasicki.*

Mąckowski, w ziemi Wiskiej. Leonard i Franciszek Mąckowscy podpisali elekcyą Jana III.

Maczowski, w ziemi Nurskiej. Mikołaj Maczowski 1632. Jan Kazimierz burgrabia grodzki Bobrownicki, poborca z sejmu 1643. w ziemi Dobrzyńskiej. *Constit. fol.* 23.

Mączyński *herbu Jastrzębiec. MS. o Familiach Pruskich i Baran.* świadczy o nich, że kwitnęli w Zawkrzyńskim powiecie, z których Jan w Krakowskiem umarł. Kasper w ziemi Liwskiej 1674. Jan w Zatorskiem 1705. Alexander w Mińskiem 1648. Stanisław i Jędrzej w zakonie naszym temi czasy.

Mączyński *herbu Świnka*, w Sieradzkiem województwie piszą się z Mącznik. Jana Mączyńskiego wspomina *Paprocki*, że pisał *Lexicon Polono Latinum* 1564. o którym *Starowol. in Centuria scriptor. Polon. fol.* 87. tak mówi: *Equestris ordinis majoribus in Palatinatu Siradiensi natus, exoticarum liguarum peritia, vel exterorum hominum judicio clarus, quibus tum ob ingenii praestantiam innotuerat, maxime Josepho Scaligero Graecarum literarum Coryphaeo, erat quoque familiaris Carolo Sigonio, colebatur, et a Turnebio atque Ursino. Sed inter omnes Joannes Kochanovius Sarmaticus Vates, qui pro ea, qua inter se devincti erant amicitia, in ejus Lexicon Latino Polonicum lusit Epigramma, et e converso interum Polonico Latinum Dictionarium fecit,* 1564. *primusque ex Sarmatis Calepinum imitari caepit. Clarus fuit et carminibus pangendis, siquidem a cunabulis paene in literis eruditus, deinde inter Philosophos enutritus, exactam Hebraicae, Graece, Latinae, aliarumque linguarum scientiam consecutus est; aetate vero adultior, ad exquisitiorem ingenii cultum, Italiam, Hispaniam, Galliam, Britanniam, aliasque Provincias emensus est. Post in Patriam redux, magno illi Regi Stephano Batoreo perpetuo adhaesit, et ob praedictas animi dotes, insigni annuo reditu, ab illo donatus fuit.* Łukasz w grodzie Ostrzeszowskim pewną fundacyą uczynił, na altarystę Ostrzeszowskiego w roku 1614. a w roku 1616. córkom swoim tamże posag zapisał. N. Hieronima Kwiatkowskiego małżonka. Jan konwentowi Grabowskiemu, w roku 1630. tamże aukcyą fundacyi naznaczył, posłował potem na sejm 1637. zkąd deputatem został na trybunał skarbowy. *Constit. fol.* 3. W roku 1641. komissarz do granic od Szląska naznaczony, *Constit. fol.* 19. podkomorzym potem Wileńskim obrany, gdy pod Beresteczkiem, mężnie na rebellizujące chłopstwo naciera, tamże poległ: (siostra jego Anna była za Samuelem Mycielskim) z Zarębianki zaś spłodził trzy córki, Maryannę Ry-

dzyńską cześnikową Kaliską, Zofią Stefana Siemińską herbu Brog sędzinę ziemską Sieradzką, i N. Grabską. Synów zaś dwóch, Marcina chorążego Poznańskiego, którego syn Jan łowczy Sieradzki, temu Kraszewska trzy córki powiła, Teresę Kossową podkomorzynę Chełmińską, Teodorę Wysocką podczaszynę Sieradzką, i Katarzynę Niemierzynę chorążynę. Stanisław starosta Klonowski, drugi syn podkomorzego Wieluńskiego, z Zarębianki, komissarz do granic od Szląska z sejmu 1661. *Constit. fol.* 25. pojął był w dożywotnią przyjaźń Zofią Wojciecha Łubieńskiego kasztelana Sieradzkiego córkę, z tą córek sześć było: Zofia Walewska, Katarzyna Walewska, Biernacka cześnikowa Kaliska, dwie w Krakowie u Norbertanek, jedna w Wieluniu u S. Klary na służbę się Bogu poświęciły. Synów trzech: Stanisław chorąży, a potem podkomorzy Sieradzki, od którego z Korycińskiej, cztery córki, Joanna Trzcińska, Felicyana Nieborowska, Maryanna Iwańska; i N. synowie zaś dwaj, N. i Stanisław. Drugi syn starosty Klonowskiego, Kazimierz starosta także Klonowski, a potem kasztelan Konarski Sieradzki, od którego z Radlickiej zostało potomstwo. Trzeci Wojciech łowczy Sieradzki poseł na konwokacyą 1733. i ten z Jarzynianki ma potomstwo, Jana Antoniego, i Alexandra. *Szczaniecki w Kazaniu Troj kapitolium* pisze o synu starosty Klonowskiego Stanisława, Franciszku, że pod Wiedniem poległ, a o synowcu Jana podkomorzego Wieluńskiego, że w Belgium wojenno służąc, pod Mastrychem w potrzebie z Holendrami zginął. N. kasztelan Spicimirski temi czasy.

W r. 1778. Alexander Mączyński (zapewne syn Wojciecha) kasztelan Sieradzki. — Tomasz podstoli Sieradzki. — W roku 1788. Franciszek cześnik Łęczycki. — *Krasicki.*

Madaliński *herbu Larissa*, w Sieradzkiem województwie, piszą się z Niedzielska. Piotra Madaleńskiego wspomina *Bielski fol.* 297. że między inszemi był naznaczony, aby w owej sławnej pod Grunwaldem z Krzyżakami potrzebie, Króla Jagiełła zdrowia i życia przestrzegał. Dorota Mikołaja Kowalskiego małżonka. *Acta Castr. Ostrzesz.* 1557. Krystyna Seweryna Kowalskiego. *Acta Castren. Sirad.* 1623. Jan rotmistrz sławny za czasów Paprockiego, niewiem czy to nie ten Jan, był chorążym Wieluńskim, a z Zofji Siemichowskiej, spłodził syna Jerzego, mężnego za Stefana Króla wojownika, zmarłego w roku 1614. jako o tem świadczy nadgrobek w kościele Lwowskim katedralnym postawiony. *Starowol. in Monum.* Stanisława także nadgrobek wypisał z kościoła Przemyskiego, który umarł 1647. Sebastyan miał za sobą Jadwigę Kobierzycką herbu Korab, z tej córka Bar-

bara w zakonie Cystercyeńskim życie swoje skończyła w roku 1630. czego dowodem jest jej nadgrobek w Lendzie, podobno tegoż Sebastyana córka Anna, była za Janem Kowalskim podkomorzym Wieluńskim. *Acta Castren. Sandomir.* 1596. synów zaś dwóch. Jan biskup Theodozyeński, suffragan Gnieznieński, opat Lendzki zakozu Cystercyeńskiego, w roku 1643. był na synodzie prowincyalnym Warszawskim *Constit. Synod.* u dwóch arcybiskupów Gnieznieńskich Gębickiego i Wężyka, kanclerski urząd długo sprawował. *Swentosław Potocki* w roku 1629. przypisał mu: *Vomer. infulatus pod tytułem panegiryk.* Drugi Wojciech wojski Wieluński, tego żona Chartłupska, wydał, *Inwentarz Konstytucyi Koronnych od roku Pańskiego* 1550. *aż do roku* 1630. synów jego dwóch było, według *Tylkowski in dedic.* Zygmunt pisarz ziemskich Wieluński, z sejmu komissarz do granic od Szląska 1661. *Const. fol.* 21. i Sebastyan najprzód surrogator Ostrzeszowski 1667. *Constit. fol.* 20. a potem chorąży Wieluński. *Constit.* 1670. *fol.* 26. Bonawentura biskup Kujawski, a przedtem Płocki, Ferdynand Karol biskup Płocki i Wrocławski. Królewicz Polski, na dworze u siebie zostającego Bonawenturę, z wielkich natury i cnoty przymiotów ukochał. Jan Kazimierz Król do sekretnych listów swoich zażywał: Jan Leszczyński biskup Płocki, koadjutorem go sobie na to biskupstwo naznaczył: Opaliński wojewoda Poznański, gdy po Ludwikę Gonzagę do Francyi jeździł, jego za towarzysza sobie tej podroży przybrał. Wacław Leszczyński arcybiskup kanclerzem swoim uprosił, aż też w r. 1674. już natenczas biskup Metoneński, proboszcz Kujawski, i Piotrkowski, Gnieznieński, Płocki i Warszawski kanonik, pisarz wielki skarbu koronnego, po Leszczyńskim wstąpił na katedrę Płocką, z sejmu 1676. był przydany do exekucyi testamentu Jana Kazimierza Króla, *Constit. fol.* 26. z tego posuniony na Kujawskie 1681. na którem w roku 1691. dni swoje skończył, mąż nauką, ludzkością i pobożnością zalecony. Alexander brat rodzony Sebastyana pierwszego, którego synów dwóch było. Jakób Karol wojski Mścisławski, pułkownik królewski za Zygmunta i Władysława IV. jeden z przednich i odważnych pułkowników na wojnach Moskiewskich i Szwedzkich, za Karola Chodkiewicza, i Lwa Sapiehy hetmanów Litewskich; Smoleńska od nieprzyjaciela oblężonego, gdy już dla głodu poddać się chciał, to prowiantem, to industryą swoją dotrzymał, posłował na sejm 1629. zkąd deputowany na trybunał fiskalny Wileński. *Const. fol.* 15. i 1631. Karmelitom Mścisławskim 100. włok na wsi Przylepowy darował, co wspomina Konstytucya 1638. *fol.* 50.

kiedy już nie żył. *Kojał. in MS.* i inni przydają, że mu był posłał Władysław IV. województwo Smoleńskie, ale go łaska królewska żywego nie zastała. Jan Alexander, drugi syn Alexandra, podsędek a potem sędzia ziemski Wieluński, częsta o nim wzmianka w konstytucyach koronnych, gdzie go ojczyzna na różne funkcye narażała, osobliwie w roku 1629. posłującego na sejm, deputowała na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 7. i 1641. do rozgraniczenia od Szląska. *Const. fol.* 19. Z Niechmirowskiej synów jego sześciu: Alexander podkomorzy Wieluński, Jakób rotmistrz królewski kulą z działa w nogę postrzelony w okazyi, od Władysława Króla w nadgrodę zasług, wziął niektóre dobra w Siewierszczyznie, żona jego Helena Kobierzycka, dwie córki mu powiła, Mniszewską i Widawską. Mikołaj cześnik Wieluński zginął w okazyi pod Zborowen; ten to podobno Mikołaj miał za sobą Maryannę Czermińską. Stanisław podstoli Wieluński komissarz do granic od Szląska 1661. *Constit. fol.* 25. Szósty Marcin starosta Przemysłki, żona jego Bierecka, miał swoją chorągiew pancerną 1654. Ci sześć bracia rodzeni, stryjecznemi byli biskupowi Kujawskiemu Bonawenturze. Krom tych kwitnęli ci Madalińscy: Krzysztof podsędek Wieluński, r. 1607. posłem bywał na sejmy i deputatem na trybunały. Franciszek prowincyał Franciszkański 1629. o którym *Biernacki in Speculo Min. f.* 282. Wojciech podsędek Wschowski, z sejmu 1670. komissarz, do granic od Szląska. *Const. fol.* 26. a Kazimierz chorąży Wyszogrodzki z sejmu 1683. *Constit. fol.* 13. żył jeszcze 1696. Alexander kantor Kujawski, kustosz Płocki, kanonik Gnieznieński 1689. Alexander miecznik Wieluński 1696. i Jędrzej. N. synowiec podobno biskupa Kujawskiego, był kasztelanem Konarskim, miał za sobą Magdalenę Romiszewską, z niej córki Swidzińską sędzinę grodzką Piotrkowską, i drugą zda mi się Stamirowską.

W roku 1778. Franciszek Madaliński cześnik Nurski. — Ludwik łowczy Kowalski. — *Krasicki.*

MĄDROSTKI HERB.

Powinno być ucho od kotła, w którego środku strzała biała, końcem do góry prosto wyrychtowana, na niej Krzyż, pole tarczy czerwone, nad hełmem i koroną trzy pióra strusie. *Paproc. w Gniazdzie fol.* 1103. *O herbach fol.* 244. *Okol. tom.* 2. *fol.* 214. *Klejnoty fol.* 66. *Bielski fol.* 111. Wszyscy się na to zgadzają, że ten herb początki swe zabrał od herbu Nowina, ale odmiana z tej się stała okazyi według *Paproc.* Brat brata herbu Nowina kuszą zabił, i lubo wielką

MĄDROSTKI HERB.

pilnością o zabójcę się pytano, przecież żadną ciekawością dosyć go nie możono. Brat który bardziej z impetu, niżeli z zawziętości, na ten się excess odważył, sam się wydał, i urzędownie o zasłużoną karę prosił. Ta sama dobrowolna konfessata, ile niedościgłego grzechu, wzruszyła wszystkich, karę mu albowiem na życiu darowano; na pamiątkę jednak tego kryminału, herb mu Nowinę, w ten kształt przemieniono; miecz albowiem wyjęto z ucha, a strzałę którą excess popełnił, na tem miejscu osadzono, krzyż do tego, znak pokuty przydano: luboć *Okolski* powiada, że krzyż potem nierychlej do tego herbu przybył, za jakieś heroiczne dzieło. Widziałem ja ten herb na murze Ogrodzca, przed klasztorem Miedzyrzyckim Franciszkańskim, i z podpisem liter J. B. S. K., który ten ogród wystawił. *Paprocki* tu uważa, że wiele domów przez niewiadomość, albo też z innej racyi, już się do herbu Nowina znowu wróciły, przecież, ci się jeszcze nim zaszczycają.

Gołecki, *Lisowski*, *Wilczek*.

Mager *herbu Szeliga*, w Sendomierskiem województwie i na Rusi, pisali się z Przewodowa, z tych był N. którego córki cztery zostały, z różnemi domami spowinowacone, Zofia z Herburtem kasztelanem Bełzkim, Anna z Niszczyckim wojewodzicem Płockim, Barbara z Mikołajem Bełzeckim, Jastrzębczykiem, Katarzyna z Karapczewskim herbu Ostoja. Mikołaj Magier, jedynaczkę córkę swoję wydał za Secygniewskiego. Krystyn był podczaszym Sendomierskim w roku 1444. Niektórzy z nich osiedli byli na Rusi, i tam miasteczko Magierów założyli, ale i dom ten ustał, i dobra te w insze się ręce dostały. O Jarosławiu Magierze herbu

Rawicz, że córka jego jedynaczka, była za Krystynem Ładą, świadczy *Paprocki i Okolski.*

Wielądek w heraldyce pisze że o tym domie starożytnym zaświadczają także akta metryki koronnej, i z tych niektóre następujące umieszcza: 1418. *Anno Feria 2da Cinerum in Gieldno Vladislaus rex Christino Magiero de* Boguszów *ducentas marcas super Villa* Mojków *in ductu Petricoviensi inscribit.* — 1485. *Anno Cracoviae Casimirus rex Felici Magiero de Pniewo dapifero Sandomiriensi centum marcas in oppido* Czorsztyn *inscribit.*

W teraźniejszych czasach żył Paweł *Szeliga* Magier, zostawił dwóch synów, Karola, który w bezżennym stanie umarł, i Franciszka Antoniego dwojga imion, który miał dwóch synów, Rajmunda i Kazimierza, i córkę Annę. Rajmund żyjący, z Maryanny *Matcińskiej* spłodził trzech synów: Benedykta kapitana w korpusie artylleryi kor. który podczas insurrekcyi Warszaw. dnia 17. Kwietnia, 1794. roku przy armacie zginął; Antoniego, w roku 1793. komissarza cywilno-wojskowego ziemi Czerskiej, powiatu Garwolińskiego, i Tomasza i córkę jednę Maryannę w stanie panieńskim. Kazimierz zmarły w roku 1783. zostawił z Petronelli *Grabowskiej* syna Wincentego bywszego komissarza porządkowego powiatu Garwolińskiego żyjącego, i córek pięć: 1. Maryannę Bernardyna Czarnowskiego w roku 1792. zmarłą, 2. Annę teraźniejszą *secundo voto* tegoż Bernardyna Czarnowskiego, 3. Helenę Tomasza Stachorskiego, regenta ziemskiego powiatu Kobryńskiego małżonki, także Katarzynę, i Teklę w panieńskim stanie żyjące. — *Wielądek.*

Magnifik. Ci nobilitowani na sejmie 1662. o czem Konstytucya *fol.* 42. Jakób Magnifik kapitan pieszy, dla męztwa pierwszy tę prerogatywę otrzymał.

Magnuski *herbu Abdank*, w województwie Sieradzkiem. Stefan 1632. Jan 1648. Alexander Magnuski kanonik Gnieznieński, Krakowski, Kujawski, Łowicki 1671. Maryanna Jana Tarnowskiego Rolicza małżonka. Kazimierz wojski Gostyński, poseł na konwokacyą 1696. Alexander 1704. w Rawskiem. *Paprocki* przydaje, że Abdankowie Magnuscy z Kozubskiemi, jednejże są dzielnicy.

Magnuski *herbu Bogoria,* tak o nich pisze *Jachim. Orat. in Renov. stud.* z których jeden był deputatem na trybunał koron. 1687.

Magnuszewski *herbu Ogończyk,* w Mazowieckiem województwie, piszą się z Magnuszewa. Jan z Magnuszewa cześnik Ciechanowski w roku 1496. *Statut. Mazov. fol.* 110. Sebastyan archidyakon Łowicki 1578. *in Actis Synod. Petricov.* Alexander podwojewodzy Czerski i Jan 1632. Wojciech i Jędrzej 1648. N. Magnuszewski, miał za sobą Karnicką herbu Kościesza, siostrę Ks. naszego Karnickiego, z tej było dwóch synów Jędrzej i Konstantyn 1693.

W roku 1778. Jan Magnuszewski pisarz grodzki Rawski. — Jan podstoli Mszczonowski. — *Krasicki.*

Magnuszewski *herbu Radwan*, w Mazowszu, jednejże dzielnicy z Uchańskiemi. Wojciech Magnuszewski, Makowski i Rożański pisarz. Franciszek, Tomasz, Stanisław bracia rodzeni z Rusiec pochodzący, przywilej od Konrada książęcia Mazowieckiego dany 1241. Zygmuntowi Augustowi Królowi dla konfirmacyi podali. Są i koło Ostroga Magnuszewscy.

Majer *herbu Jastrzębiec.* Tych Okolski w indexie tomu 2. położył.

Może tu należą: Jan Mejer wojski Koweński w r. 1778. — Adam koniuszy Koweński i Karol w r. 1788. sędzia ziemski. — *Krasicki.*

Makarowicz *herbu Lis*, tylko że przez strzałę trzy krzyże iść powinny; ten przydatek, jednemu z tego domu jest nadany od książąt Litewskich za znaczną odwagę przeciwko Tatarom: przedtem w Mińskiem województwie gnieździli się, potem na Wołyniu i w Kijowskiem. Zwali się Wasieńcowiczowie, ale od dóbr Makarowiczami nazwani. Z tych był Grzegorz sędzia ziemski Miński, wspominają go Konstytucye 1590. *fol.* 604. i 1613. był posłem do Zygmunta III. imieniem wszystkich stanów Litewskich 1588. Jan podsędek Miński. Mikołaj podwojewodzy Kijowski, z Anny Charlęskiej podkomorzanki Kijowskiej, spłodził trzech synów: Krzysztofa, był posłem na sejm 1629. zkąd deputatem stanął na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 7. tego żona Malińska Anna; Alexandra, ten w Węgrzech na wojnie z Turkami zginął: i Jędrzeja męża rycerskiego. Z drugą żoną Katarzyną Grabionczanką, tenże Mikołaj, miał dwie córki: Helenę, była za Waleryanem Łaszczem i Sofronią zakonnicę S. Dominika, tyleż synów, Jana i Jerzego. *Paproc. o herb.* powiada, że jeden z nich był starostą Kijowskim: Michał i Stanisław w Grodzieńskiem 1674. N. była za Marcinem Bienickim pisarzem ziemskim Pińskim.

Makomeski *herbu Jastrzębiec*, w Płockiem województwie. N. Makomeski podsędek ziemski Płocki, z sejmu 1631. naznaczony do rewizyi ksiąg ziemskich Płockich. *Constit. fol.* 29. Jan i Jakób 1648. Jan miał za sobą Jadwigę Jeżowską. Stefan 1639.

Makosiej *herbu Prawdzic*, w Bełzkiem województwie. *Okolski* tego zdania, że już zszedł ten dom. Maciej Makosiej poborca w Bełzkiem z sejmu 1564. *Const. f.* 76.

Makowiecki *herbu Dołęga*, na Dobrzyńskiej: drugich herbu Lubicz nasi autorowie kładą, atoli tak dla podobieństwa herbów obojga, jako i dla tego, że tak pod herbem Dołęga, jako i pod Lubiczem jednychże kładą, tak mi się zda, że to jedenże dom. *Okolski* Walentego wspomina,

który z bracią swoją zostawił potomstwo, był komornikiem Króla Stefana. Franciszek, Jędrzej i Michał bracia rodzeni 1697. Lubiczowie.

Makowiecki *herbu Pomian*, w Prusiech, na Pokuciu i w Litwie. Z tych Makowiecki kanonik Wileński 1552. o którym *Rojzius in Chiliasticho*, *Makovicius unus*, *pectore qui toto fontes Aganippidos hausit*, *doctus*, *et hic rebus doctus succurrere fessis*. Krzysztof pisarz grodzki Nowogrodzki i Wojciech 1632. Piotr miecznik Nowogrodzki, starosta Dzieniewski. Hieronim podstoli Słonimski. *Kojał. in MS.* 1648. Wojciech pisarz grodzki Słonimski 1632. któryś z nich miał za sobą Frąckiewiczownę podkomorzankę Połocką, atoli jakom widział, ci co są w Litwie, kładą na hełmie trzy pióra strusie; ci co na Pokuciu osiedli, dobra swoje dziedziczne Zawała i Rożanka przeciwko Tatarskim inkursyom ufortyfikowali. N. Makowiecki poseł na sejm 1613. z tamtąd delegowany, do ukojenia związkowych. *Const. f.* 6. Wojciech poborca w Halickiej ziemi w tymże roku. *Uniwer. Pobor.* Mikołaj stolnik Halicki, poseł na sejm koronacyi r. 1633. *Constit. fol.* 15. miał za sobą Gołuchowską herbu Leliwa, z którą zostawił synów i córkę Zofią Stanisławowi Potockiemu herbu Pilawa pułkownikowi zaślubioną. Jan za Zygmunta Augusta rotmistrz w Węgrzech, więcej niż osmdziesiąt lat mając, na weselu syna swego z kopią do pierścienia biegał, ale gdy go koń z siebie zrzucił, życie stracił: syn jego Wojciech podkomorzy Halicki pod Cecorą zginął. Brat jego rodzony był kasztelanem Halickim, którego syn Rafał Kazimierz z Borzymia Makowiecki, najprzód kasztelan Sanocki, starosta Trembowolski, *Constit.* 1676. *fol.* 40 potem kasztelan Kamieniecki, w Kozackich, Tatarskich, Moskiewskich, Tureckich expedycyach rotmistrz doświadczonego męztwa, przy Janie Kazimierzu Królu nieprzełamaną wiarą dostawał, na podupadłych i ubóstwo szczodrobliwy. Rodziców swoich i przodków prochy, z Podola ile natenczas od Turków po części opanowanego, do Krakowskiego kościoła S. Piotra przeniósł i uczciwie pogrzebł: sam z tym się światem pożegnał w roku 1689. pochowany w tymże kościele Przybrał był sobie w małżeństwo Teresę Dembińską podkomorzankę Krakowską herbu Rawicz, z Czarnkowskiej urodzoną, z tej była córka jedna Michała Sołtyka stolnika Sendomierskiego małżonka. Maryanna, za Rafałem Sarbiewskim kasztelanem Bracławskim starostą Korytnickim, na kościół S. Piotra Krakowski dobroczynna, kollegium tamże tak ojciec jako i syn znaczną szczodrobliwością, pamiętne przed Bogiem uczynił, był to Franciszek Łukasz starosta Trembowolski, Mogil-

nicki, rotmistrz królewski, *Constit.* 1678. *fol.* 4. i 1685. *fol.* 14. miał za sobą Boratyniankę, z tej zostało potomstwo. Barbara starościanka Trembowolska i druga jej siostra zakonnica S. Benedykta we Lwowie, i N. Stadnickiego kasztelana Bełzkiego małżonka *). N. starosta Byszewski miał za sobą Ludowikę Łączyńską podkomorzankę Nowogrodzką, która po jego śmierci żyła z Janem Celnerem starostą Tymbarskim. Stanisław najprzód kanonik Warmiński, a potem opat Koronowski, z sejmu 1601. komissarz do lustracyi dóbr królewskich w Prusiech, *Constit. fol.* 728. na nasze kollegium Brunsberskie dobroczynny. *Ara Gratitud.* Stefan 1648. Stanisław stolnik Latyczowski 1674. Marcin kasztelanic Parnawski, *Constit. Lith.* 1690. *fol.* 16. już o zmarłym. Franciszek podczaszy Podolski 1704. N. była za Krzysztofem Kiełpińskim. N. miał za sobą Komorowską herbu Korczak. N. Karola kasztelanica Radomskiego Morsztyna małżonka.

W roku 1778. Jan Makowiecki podkomorzy Słonimski. — W roku 1788. Mikołaj skarbnik Czerwonogrodzki. — *Krasicki.*

Makowski *herbu Jelita*, z Witowic w Krakowskiem województwie: te Witowice przedał Jan Makowski Pawłowi Czernemu, miał synów czterech: Jana, Kaspra, ten w Orszańską bitwę zabity, Mikołaja zabił Zebrzydowski, którego Szczesny mszcząc się śmierci braterskiej zabił, sam potem zginął w Sokalskiej okazyi od Tatarów. Marcin Makowski pod Obertynem pamiętny żołnierz: to *Baran.* bo ani Paprocki, ani Okolski o nich nie pisał. Kazimierz w ziemi Wiskiej 1648. Szymon w Podlaszu. Dyonizy w Lubelskiem 1632. Stanisław kanonik Chełmski, deputat na trybunał koronny 1728. i 1732. Makowski miał za sobą Grocholską. Adam w zakonie naszym wydał do druku, 1mo. *Wesele Święte i wieczne*, *Kazanie przy ślubie czystości*, *in 4to*, *Cracov.* 1621. 2do. *Itinerarium albo wyjazd na wojnę Moskiewską Władysława IV. Kazanie, in fol. Cracov.* 1633. 3tio. *Podziękowanie za powodzenie temuż Królowi w Moskwie Kazanie, in fol.* 1635. *w Krakowie.* 4to. *Kwiat świątobliwego życia Barbary Langi, to jest życie jej, in fol. Cracov.* 1650. Michał Dominik cześnik Trocki i Jędrzej 1700.

---

*) Z córek Łukasza starosty Trembowolskiego z *Boratymianki* oprócz jednej zakonnicy druga córka była za Stadnickim kasztelanem Bełzkim, a trzecia dostała się Sołtykowi kasztelanowi Wiślickiemu, potem Sendomierskiemu. Były to wielkiej fortuny dziedziczki, każdej posag przeszło milion wynosił. Stadnickiej dostał się działem miasto, *Niemirów* i *Żabno*, w wojew. Sendomierskiem: Sołtykowej, *Żelechów*, *Wiszniewczyk* i inne majętności znaczne. — *Przypisek Krasickiego.*

Makowski. Tomasz Makowski rotmistrz rajtarski dla męztwa nobilitowany na sejmie 1662. *Constit. fol.* 40. Szymon Stanisław kanonik Ś. Floryana w Krakowie, są w druku jego, 1*mo Pars: hyemalis Concionum a Dominica Adventus ad Pentecosten* 1658. *in fol. Cracov.* 2*do Pars: aestiva a Pentecoste ad Adventum* 1675. *in fol. Crac.* 3*tio Panegiryk na pogrzeb. Zygmunta Królewicza syna Władysława IV.* 1647. *in fol. Cracov.*

Mąkowski *herbu Ogończyk.* Na nagrobku Adama z Mąkoszyna Mąkowskiego opata Jędrzejowskiego, ten herb pierwszy w Jędrzejowie widziałem, drugi Nałęcz, trzeci Jelita, czwarty Rola. Z młodych lat na dworze królewskim, z pięknemi natury przymiotami popisawszy się, kanonią Kujawską opatrzony, od Zygmunta III. wysłany był do Królestwa Neapolitańskiego, aby tam był prowentów królewskich pilnował; wielką tedy sobie, tak u vicereja Neapolitańskiego, jako i u obywatelów tamecznych, mądremi postępkami swemi stymę, przez kilka lat tam będąc, wyrobił; tak że go też Zygmunt Król, Jędrzejowskim uczyniwszy opatem, w legacyi do Króla Hiszpańskiego wysłał, tam otrzymał przywilej, na oswobodzenie w niewoli zostających w Sycylji Polaków. Ztamtąd gdy się do Polski przez Francyą wraca, do wiecznej ojczyzny przeniósł się w roku 1623. u OO. Karmelitów pochowany, wszakże Stanisław Miaskowski opat Lubiński, do Króla Francuzkiego posłując, ciało jego z Francyi do Jędrzejowa przeniósł, i z nagrobkiem pochował. *Starowol. in Monum.* Jakób i Sebastyan Mąkowscy w Brzeskiem Kujawskiem 1632. Konstancya była za Kazimierzem Chłapowskim. Józef r. 1696. N. Jana Koszutskiego surrogatora Wschowskiego temi czasy małżonka. N. Maxymiliana Miaskowskiego.
W r. 1788. Antoni Mąkowski komornik Wschowski. — *Krasicki.*

Malanowski *herbu Ogończyk.* Anna Malanowska Wojciecha z Bliźniewa Ordęgi małżonka. Krzysztof wojski Piński w Pińskiem. Piotr z Malanowa w Łęczyckiem 1674.

Malawski *herbu Pomian*, w Płockiem województwie. Stanisław horodniczy Mścisławski w Nowogrodzkiem 1674. Konstancya Malawska była za Janem Dąbskim.

Malczewski *herbu Abdank*, w Wielkiej-Polszcze. N. Malczewski miał za sobą Rydzyńską, cześnikownę Kaliską, z której syn jeden Adam w zakonie naszym, rządził kollegia Sendomierskie i Ostrogskie, drugi Franciszek zakonu Ś. Franciszka *Strictior. Observ.* jest jego kazanie w druku: *Dług wieczysty* 1717. *in fol.* Drugi pod tytułem: *Życie Anny z Działyńskich Zamojskiej Łowczyny koronnej* 1720. *in fol. w Toruniu.* Trzecie: *Dyfferencya między pospolitą*

i niepospolitą śmiercią, na pogrzebie Chryzostoma Niemiry Gniazdowskiego Starost. Nowomiejsk. rządził w zakonie swoim konwenty, Poznański, Warszawski i Wieluński. Trzeci Michał kanonik regularny S. Aug. Antoni tych wspomnionych brat stryjeczny, umarł w zakonie naszym 1718 na kaznodziejskiej ambonie życie stargawszy. N. sędzia ziemski Poznański, syn jego Adam, drugi Melchior. Joanna księni Owińska r. 1718. Jadwiga Wojciecha Głębockiego sędziego ziemskiego Brzeskiego Kujawskiego małżonka. N. Kazimierza Bolesza. N. Jędrzeja Ponińskiego surrogata Poznańskiego, N. Stanisława Psarskiego. Jędrzej w zakonie naszym temi czasy.

W roku 1778. Jan Malczewski podstoli Gnieznieński. — Melchior cześnik Brzesko-Kujawski. W roku 1788. Adam kasztelan Rogoziński. — *Krasicki.*

Malczewski *herbu Tarnawa*, w ziemi Sanockiej. Samuel 1687. Katarzyna zakonnica S. Klary w Sączu 1701. N. miał za sobą Katarzynę Kuczkowską wdowę po Franciszku Czyżowskim. N. Malczewski Gorzycką herbu Doliwa, z tej córka Teressa dostała się w małżeństwo Stradomskiemu stolnikowi Owruckiemu, babka jej była Morawska herbu Dąbrowa, jest w druku tej Teresy, *Książeczka o S. Kazimierzu Królewiczu Polskim pod tytułem Fenix*, i druga, *Godzinki o S. Franciszku Regis Soc. Jesu*, na nasze kollegium Sendomierskie szczególniej dobroczynna, i na kościół tameczny, przy którym dwie kaplice, jednę Matce Boskiej, drugą S. Stanisławowi Kostce modnie wystawiła wieżą i ołtarzami ozdobiła, tamże pogrzebiona.

W roku 1778. Szymon Malczewski podczaszy Chęciński. — Ignacy komornik graniczny Chęciński. — Paweł regent. — Ludwik wiceregent Chęcińscy. — W r. 1788. Julian pisarz grodzki Chęciński. — *Krasicki.*

Malczycki *herbu Korczak*, na Rusi. Jerzy Boratyński wziąwszy działem Malczyce, od nich Malczyckim był nazwany. Regina ostatnia dziedziczka na Malczycach, była za Tarłem chorążym Lwowskim 1548.

Malechowski *herbu Abdank*, w Poznańskiem województwie, piszą się z Konar. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. N. Malechowski stolnik Poznański 1616. Jan sędzia ziemski Poznański 1697. z sejmu Lubelskiego deputat do boku królewskiego 1703. *Constit. fol.* 15. potem kasztelan Kaliski, jam go opuścił w pierwszym tomie, miał za sobą Koszutską, która po jego śmierci poszła za Koszutskiego Macieja, tego kasztelana córka Urszula, żyła za Józefem Kierskim. N. Malechowski w zakonie naszym missyonarz wojskowy zacny.

Maleczkowski *herbu Ostoja*, w Krakowskiem województwie. Jan Maleczkowski w Węgrzech na dworze Jana książęcia zasłużony. Michał zaś na dworze Stefana, potem Króla Polskiego, dalej był Wielkorządzcą Krakowskim: siostra jego Zybula Ajchingera małżonka. *Paproc. fol.* 582.

Maleszowski *herbu Gryf.* Stanisława Maleszowskiego herbu Gryf zmarłego 1555. kładzie nagrobek *Paprocki* z Krakowa, z kościoła Ś. Trójcy wypisany, kędy jego męztwo na Turków, Tatarów, Wołochów wspomina.

Malewicz. Gabryel i Jan Malewiczowie w powiecie Oszmiańskim podpisali elekcyą Jana III. Króla.

Malewski *herbu Jastrzębiec*, w Płockiem województwie, inni ich piszą Maleński. Jędrzej Malewski z sejmu 1589. naznaczony do dystrybuty pieniężnej; na potrzeby wojenne. *Constit. fol.* 560. Jan sekretarz królewski 1648. Jędrzej w województwie Wileńskiem 1632. N. miał za sobą Teresę Leską wdowę po Szudrskim. Jakób 1628.

W roku 1788. Seweryn Malewski wojski Wyszogrodzki. — *Krasicki.*

Malicki *herbu Junosza*, w Bełzkiem województwie i indziej. Jakób z Malic wojski Lwowski, 1436. podpisał pokój Brzeski u *Łaskiego w Statut. fol.* 141. N. była za Maciejem Gruszeckim chorążym koronnym. Malicki miał za sobą Barbarę Lasociankę chorążankę Lubelską. Wojciecha męża rycerskiego wspomina *Paprocki.* Jędrzej 1587. sędzia kapturowy Sendomierski. *Const. f.* 425. N. w okazyi pod Żółtemi wodami 1648. w niewolą zabrany. *Kochow. climac.* 1. *lib.* 1. Marek, Krzysztof i Jan w Sendomierskiem 1632. Krzysztof w powiecie Kowieńskim, Mikołaj na Malicach w Sendomierskiem 1674. Elżbieta była za Janem Chełmskim łowczym Krakowskim. I w tym domu zaplątała się była herezya, katolickiego kapłana z Malic rugowano. *Cichoc. alloq. Osecen. l.* 2. *c.* 8. Bartłomieja Kazimierza jest w druku: *Klucz do języka Francuzkiego w Krakowie* 1700. 2do. *Oratio de S. Thoma Aquinate Arbor scientiae* 1692. *Cracov.*

Andrzej Malicki poseł z województwa Sendomierskiego, podpisał ratyfikacyą tranzakcyi Będzińskiej roku 1589. — Józef Malicki kasztelan Sanocki, dobry senator, prawy obywatel, z *Pełczanki* spłodzoną jedynaczkę córkę wydał za Przeczkowskiego. — *Przypisy Krasickiego.*

Malinowski *herbu Pobóg*, w Podlaskiem województwie, i Sendomierskiem piszą się z Kalnicy. Alexander namiestnik podstarostwa Łuckiego 1625. Jan, Michał, Seweryn, Adam 1632. w Podlaskiem. Stanisław na Kalnicy i Kazimierz w Sendomierskiem 1674. N. Malinowski deputat z Sendomierskiego na trybunał koronny, umarł w Piotrkowie

roku 1684. *Dunin Kazania fol.* 180. Józef w Krakowskiem roku 1706.

W roku 1778. Michał Malinowski sędzia ziemski powiatu Rzeczyckiego. — Antoni koniuszy Rzeczycki. — W roku 1788. Łukasz cześnik Owrucki. — Jan skarbnik — Tadeusz podkomorzy Rzeczycki. — *Krasicki.*

Malinowski *herbu Ślepowron*, w Lubelskiem województwie. Jan Malinowski miał za sobą Jadwigę Bielecką pozostałą wdowę po Stanisławie Wilczyńskim. N. była za Marcinem Moszyńskim herbu Nałęcz.

W roku 1788. Julian Malinowski podczaszy Urzędowski. — *Krasicki.*

Maliński *herbu Pietyroch*, na Wołyniu, przydomek swój zdawna mają Jeło. Z tych Daniel Jeło Maliński z Wierzbny pod Krzemieńcem, pułkownik na Wołyniu, i zwycięztwy nad Tatarami i swemi zasługami zawołany, syn jego Michał marszałek Wołyński, póki jeszcze Wołyń nie miał swoich wojewodów, rządził go z wielką pochwałą. Eustachi władyka Łucki z Hipacym Pociejem gorliwy o unią pasterz, od roku 1608. żył jeszcze 1615. N. Jeło Maliński, poseł na sejm Warszawski 1564. do dotarcia unji Litwy z koroną. *Constit. fol.* 52. Mateusz w Inflanciech i Moskwie za ojczyznę zastawiając się, siła ran z potyczek wyniósł, co mu nadgradzając Król Stefan, krom innych regalizacyi dabrami go opatrzył. Janusz trukczaszy królewski, brat Mateusza, najprzód pod Dubnem w niewolą się był dostał; z której wyszedłszy, gdy pod Gdańskiem mężnie naciera, kulą postrzelony poległ; Król Stefan chorującego nawiedził, i testament od niego formowany podpisał. *Biel. fol.* 746. *et* 742. Jan Jeło Maliński chorąży Królewicza natenczas Władysława, w obozie w Moskwie życie skończył. Alexander rotmistrz w Węgrzech, a potem i w ojczyznie pamiętny wojownik. Mikołaj fundował konwent Janowiecki OO. Bernardynów, pod tytułem Wniebowzięcia Matki Boskiej 1628. N. Maliński miał sa sobą Krystynę księżniczkę Wiśniowiecką, Adama córkę, z której syn Dominik i córka Katarzyna czy Izabella, Adama Krasickiego kasztelana Przemyslkiego małżonka. *Geneal. Wisniow.* *) Anastazya Malińska złączona dożywotnie z Mikołajem Siemaszkiem kasztelanem Bracławskim. Daniel chorąży Wołyński poseł na sejm 1633. zkąd deputowany do upro-

---

*) Po tej Izabelli Krasickiej (z ojca pra-pra-babce Ignacego Krasickiego arcybiskupa Gnieznieńskiego) dostały się w dom Krasickich dobra, *Malin*, *Berbin*, *Miejsce*, *Wielick*, *Janówka*, *Kuchary*, *Litokoszcz*, *Uchty*, *Arszynowice* itd. brat jej albowiem Damian bezpotomny z tego zszedł świata. — *Przypisek Krasickiego.*

wiantowania wojska naszego na Ukrainie, *Constit. fol.* 15. na każdą ojczyzny potrzebę, znaczny komput ludzi rycerskich swoim kosztem wystawiwszy, z niemi sam, mężnie przeciw nieprzyjaciołom stawał, a osobliwie pod Chocimem przeciwko Osmanowi, w Prusiech przeciwko Szwedom, na pograniczu przeciwko Tatarom. Syn jego Kazimierz także chorąży Wołyński, był deputatem na trybunał koronny, synów jego zostało się czterech: 1. Daniel, od którego z Zofji Syrnianki miecznikowny Bełzkiej był syn Łukasz cześnik Wiski, dziedzic na Bołoszowce i Stepanowce. 2. Jan bezpotomny. 3. Stanisław podczaszy Halicki, dziedzic na Szumsku i Waskowcach, *sterilis*. 4. Alexander cześnik Wołyński (podobno miał za sobą Teresę Ledochowską, z której córka Anna była za Ludwikiem Tarnowskim kasztelanem Rypińskim) zostawił trzech synów, Antoniego cześnika Wołyńskiego, dziedzica na Szumsku i Waskowcach, deputatem był na trybunał koronny 1712. umarł 1724. z Zuzanny Skarszewskiej, potomstwo jego, Alexander, Maciej, Stanisław, Maryanna, Teresa. Stefana starostę Nowogrodzkiego dziedzica dóbr Radoszowka i Jelowice. Jana chorążego Gostyńskiego, posłował na konwokacyą 1733. Wacław na Ochłopowie Małyński 1674. Helena zakonnica S. Benedykta we Lwowie. N. była za Stanisławem Ciesielskim. N. chorąży Gostyński, miał za sobą Ludowikę Leszczyńską wojewodzankę Łęczycką, wdowę po Garczyńskim Damianie chorążym Poznańskim. Anna Krzysztofa Makarowicza małżonka.

Maliszewski *herbu Godziemba*, na Dobrzyńskiej i na Żmudzi. Stanisław Maliszewski sędzia ziemski Dobrzyński, wielkiej sławy i zachowania mąż, syn jego Michał opat S. Krzyża zakonu S. Benedykta, żyć przestał na ziemi w r. 1608. jako jego nagrobek tamże opowiada. Na różnych dworach lat siła przepędziwszy, ile przy wielkiej umiejętności w wdzięcznych obyczajach, wszystkim był miły, atoli potem porzuciwszy dworskie życie, opatem został, na której funkcyi lat czternaście żyjąc, wiele dobrego i pożytecznego tamtemu miejscu uczynił, w Słupiu kościół postawił, proboszcza przy nim fundował, szpital na wychowanie porzuconych albo osierociałych założył. Nową kaplicę drzewu krzyża świętego wymurował, kościół tamże i klasztor już od starości nadwątlony reparował, bractwo *Compassionis Christi* do tegoż kościoła wprowadził, sam i w leciech podeszłych będąc, kazania do ludzi miewał, gości i podróżnych mile przyjmował. Wniósł nadto do tego klasztoru, aby wszyscy bracia, wzajemnie sobie, co Sobota, nogi umywali, do czego sam był innym przykładem. *Ruffinus in histor. S. Crucis.* Maliszewska była

za Pawłowskim. *MS. de Famil. Prus.* Jerzy miał za sobą Brodowską Teresę herbu Łada, Anna była za Blochem Janem miecznikiem Dobrzyńskim. Stanisław w Rawskim 1674. Michał 1693. Jan stolnik Dobrzyński, Kazimierz podstoli Smoleński, Alexander i Michał w Żmudzi 1674.

W roku 1778. Ignacy Maliszewski podczaszy Brzesko-Litewski. — W roku 1788. Leon łowczy. — *Krasicki.*

Malonowski *herbu Cholewa*, w Dobrzyńskiej ziemi.

Malski *herbu Nałęcz*, w Łęczyckiem województwie. Wojciech de Male Malski, na dworze Zygmunta Króla Węgierskiego, w nagrodę wielkich swych zasług, wziął dostatnie włości i dobra w Węgrzech. *Starowol. in Bellat. f.* 80. Powróciwszy do ojczyzny, był najprzód kasztelanem Łęczyckim i marszałkiem dworu Królowy, pod który czas w niesłuszną potwarz odzianą Królową, przeciwko złej gębie bronił. *Długosz* 1431. a w roku 1433. podpisał przywilej Jedliński, u *Łask. w Statut. fol.* 52. W roku 1438. już wojewoda Łęczycki, na liscie Władysława Króla, u *Łask. w Statut. fol.* 129. i generał Wielkopolski 1439. *Crom.* Gdy pod Warnę przeciwko Turkom wybrał się Władysław Król, jemu gubernium Polski zlecił, według *Bielsk., fol.* 360. *Cromer lib.* 21. Żył jeszcze 1446. *Acta Castrens. Posnan.* 1451. jako się podpisał na liscie Kazimierza Króla *). Jan na Małym Malski rotmistrz pancerny 1658. *Komput Wojska,* w roku 1674. cześnik Czerniechowski. Stanisław w Łęczyckiem. Maryanna Malska, Czeluścińskiego małżonka, Jadwiga Adama Kwiatkowskiego. Jana jest w druku *Epos Stanislao Korytko* 1613. *in 4to Cracov.*

Maluszycki, w województwie Nowogrodzkiem, Mikołaj Maluszycki podpisał elekcyą Władysława IV. Konstantyn z młodszych lat, wojenną służąc pod usarską chorągwią, świat sobie zmierziwszy, wstąpił do zakonu Soc. Jesu, gdzie procowitego operaryusza skończył funkcyą w roku 1668. Są i koło Ostroga. Jędrzej Małyszczyński w Wołyńskiem województwie r. 1674. i Stanisław regent grodzki Grodzieński r. 1700.

Małachowski *herbu Gryf*, w Krakowskiem województwie. Piotr Małachowski którego syn Wojciech 1671.

---

*) Tenże Wojciech Malski w roku 1424. będąc podkomorzym i starostą Łęczyckim, pisał się także na deklaracyi przymierza zaszłego między Władysławem Królem a Krzyżakami. — *Cod. Dipl. Vol. IV. fol.* 117. —

N. miał za sobą Rejczyńską z Prostkowa herbu Lubicz. Są i w Kujawach tegoż herbu.

Familia ta dziś powiększej części w Prusach osiadła. Paweł Józef Małachowski w roku 1742. wstąpił jako rotmistrz do pułku huzarów Pruskich v. *Netzmar*, odbył wszystkie kampanie owoczesne i w roku 1753. jako pułkownik otrzymał dowództwo pułku huzarów N. 7. Roku 1758. generałmajor a 1771. generałporucznik. Umarł d. 15. Grudnia 1775. Z Zofji *Jungin* zostawił potomstwo. — Hijacynt Małachowski starszy brat Pawła Józefa umarł jako pułkownik huzarów w Szlązku z rany, w potyczce pod *Wielkim Strzelcem* zadanej przez nieostrożność od jednego ze swoich huzarów. N. syn generała był w roku 1806. majorem w pułku dawniej do ojca należącym, umarł r. 1818. Wnuk generała jest teraźniejszy dowódzca 8. brygady kawaleryi, pierwej adjutant Jego Król. Mości, generałmajor Małachowski kawaler wielu orderów i krzyża żelaznego. — *Neues Preussisches Adels-Lexicon.*

Małachowski *herbu Grzymała*, w Płockiem województwie. Dominik Małachowski zakonu Ś. Dominika S. T. D. z przeora Krakowskiego, biskup Laodyceński, suffragan Krakowski pełen dni i zasług, żyć przestał na ziemi, czy 1539. jako z jego nagrobku w Krakowie u Ś. Trójcy wypisał, *Starowol. in Monum.* czy 1544. jako chce *Bzovius in Propag. c.* 6. Tobiasz scholastyk Płocki, opat Paradyjski, w roku 1631. delegowany do kompozycyi między stanami duchownym i rycerskim. O Łukaszu pisze *Paprocki*, że w Litwie miał swoje opatrzenie od książęcia Pruńskiego. Niewiem czy nie od niego idą co w Litwie kwitnęli. Jerzy podczaszy Nowogrodzki, Gabryel i Wojciech w Nowogrodzkiem 1674. Ci znać idą od Piotrasza z Małachowa Małochy herbu Grzymała, który był najprzód kasztelanem, a potem wojewodą Brzeskim Kujawskim 1384.

W roku 1778. Stanisław Małachowski stolnik Krzemieniecki. — *Krasicki.*

Małachowski *herbu Nałęcz*, w Sieradzkiem województwie. Mikołaj Małachowski sekretarz Króla Zygmunta Augusta 1569. z sejmu naznaczony do lustracyi dóbr królewskich, *Constitut. fol.* 187. potem kasztelan Spicimirski, żona jego Zofia Jana Herburta kasztelana Bełzkiego córka, posłował na konwokacyą 1572. *Biel. fol.* 662. którego córka była za Beliną Leszczyńskim, matka Jędrzeja podstolego Krakowskiego, syn zaś Marcin podczaszy Sieradzki, spłodził Alexandra Teodora chorążego Sieradzkiego, który z Maryanny Jaktorowskiej miał dwóch synów, Jana biskupa Krakowskiego, ten najprzód na dworze Cesarza Ferdynanda młodsze lata polerował, dalej pod Rewerą Potockim hetmanem rycersko w okazyach różnych stawał, aż też po śmierci żony swojej Szembekowny, stan sobie duchowny obrawszy, od

Jana Tarnowskiego arcybiskupa Lwowskiego, na kapłaństwo poświęcony, pierwszą bezkrewną ofiarę w Częstochowie Bogu oddał, scholastykiem wkrótce Lwowskim, kanonikiem Poznańskim i Warszawskim urosł, a gdy się na dworze królewskim pokazał, Janowi Kazimierzowi Królowi przypadł do serca, więc go najprzód opatem Mogilskim a potem referendarzem koronnym ogłosił, na sejmiki do województw, do Francyi dwa razy, do elektora Brandeburskiego posłem, komissarzem do rozgraniczenia dóbr królewskich w Grodzieńskim powiecie, zażywał; popisała się wszędzie dzielność jego w tych funkcyach, ale i wierność nieprzełamana ku Panu, kiedy Jana Kazimierza Króla uchodzącego za granicę, lubo inni Szwedzkim szczęściem uwiedzeni odstąpili, on jednak i na wygnaniu statecznie przy nim dostawał: przetoż Ludowika Królowa, gdy umierać miała, swego testamentu, chciała go mieć exekutorem. Imieniem potem Króla Michała i Jana III. homagium odbierał od miast Pruskich, z których drugi, zaraz po swojej koronacyi w r. 1676. biskupem go Chełmińskim i podkanclerzym koronnym wywyższył, komissyą pod ten czas w Gdańsku i w Toruniu z pamiętną zelozyą odprawił; na sustentacyą nawróconych od wiary kalwińskiej i luterskiej, pewną fundacyą uczynił; żeby przykładnie ci byli karani, którzy na sejmiku w kościele, krwią dom Boży oblali, gorliwie stawał; aż też z Chełmińskiej na Krakowską się infułę przeniósł r. 1681. tu się jego tak ku Bogu jako i ojczyznie szczodrobliwość pokazała: bo najprzód Panny zakonne *a Visitatione* Najśw. Matki z Francyi sprowadził, przy Krakowie osadził, klasztor piękną strukturą, kościół także wspaniały wymurował, którą to jego fundacyą, approbowała na sejmie Rzeczpospolita 1685. *Constit. fol.* 16. Missyonarzów także na Stradomiu przy Krakowie, co i w Chełmnie przedtem uczynił, którzyby *Seminarium Clericorum* w swym dozorze mieli; Warszawskim także od Ludowiki Królowy fundowanym, siła swoją szkatułą dopomógł, kapitule Krakowskiej ostatnią wolą sto tysięcy wyliczyć kazał, na anniwersarz za duszę swoję: w Bielsku kościół wielkim sumptem wystawił, kollegio Krakowskiemu Soc. Jesu dziesięć tysięcy oddał. Ubogich poddanych żeby był założył, nie mających czem płacić hiberny, ośmdziesiąt tysięcy wysypał. Ojczyznie zaś, kiedy podczas expedycyi Wiedeńskiej, nie tylko że usarską chorągiew z Janem Królem posłał, i regiment dragonji, ale też swoim sumptem zaciągnąwszy ludzi, w Krakowie ich na prezydium lokował. Pod interregnum także w roku 1696. pięćset mężów uzbroił na obronę tegoż miasta: przeniósł się na nieśmiertelne życie w roku 1697. 21. Sierpnia, w katedrze

Krakowskiej pochowany. Ks. Tomasza Młodzianowskiego Soc. Jesu, uprosił był sobie za spowiednika, który przy dworze jego życia swego świątobliwego dni zakończył.

Franciszek najprzód wojski, potem chorąży, nakoniec kasztelan Sieradzki, brat Jana biskupa Krakowskiego, pierwsza żona jego Anna Zdrowska, druga Grabska, córki dwie, jedna Siemińska herbu Leszczyc sędzina ziemska Sieradzka, Stefana żona, druga 1*mo voto* Stradomska, 2*do* Kucharska, synów zaś trzech, Józef kasztelan Inowłodzki starosta Opoczyński, złączył się dożywotnie z Złotnicką Mikołaja cześnika koronnego córką wdową po Dębińskim, z tej syn Adam starosta Oświecimski mowca wielki, czego jest dowodem izba poselska, w której posłem nie raz stawał: i córki, Anna Michałowska sędzina grodzka Krakowska, Teresa Złotnicka miecznikowa Kaliska i Antonina Przerębska. Jan drugi syn Franciszka kasztelana Sieradzkiego w zakonie Societ. Jesu; Bogu się na służbę oddał, po apostolsku w Sendomierzu i w Krakowie każąc, tamże koniec prac swoich odebrał, w r. 1695. wieku swego 40. Bóg go drogą krzyża i cierpliwości, do chwały w niebie sposobił. *Histor. Colleg. Cracov.* Umierając, rektorowi swojemu dzień śmierci wkrótce po sobie przepowiedział, choć ci na ten czas dobrze zdrowemu, i tak się stało.

Stanisław wojewoda Poznański, Łukowski, Krzeczowski starosta, trzeci syn Franciszka kasztelana Sieradzkiego. Powróciwszy z cudzych krajów, na dworze Jana III. Króla łaskę Pańską sobie zasłużył, podczaszym Sieradzkim, a dalej starostą Opoczyńskim zawołany: pod który czas pojął Alexandrę Zielecką łowczankę koronną z Wodyńskiej urodzoną. Po śmierci ojca swego, wziął kasztelanią Sieradzką, z tej się przesiadł na województwo Kaliskie, a nakoniec na Poznańskie, na którem kresu życia swego dopędził w r. 1699. Był to Pan, jak w ręce, tak w głowie silny: męztwa swego dał dowody, kiedy pod Parkanami w Węgrzech, trzech Turków swoją ręką zabił, luboć i on sam kulą w bok postrzelony, przecież wyszedł z niebezpieczeństwa. Ztamtąd do Wołoch z temże sercem poszedł, kędy Tatarską strzałą w nogę postrzelony. Radzie jego dufała ojczyzna, kiedy go do Francyi posłem, to komissarzem do traktatów uniwersalnego pokoju z Turkami, do Węgier pod Karłowicami, gdzie go on z wielką imienia swego sławą, ojczyzny pożytkiem, wszystkich ukontentowaniem zawarł. Złączył się był po Zielęckiej bezpotomnej z Anną Lubomirską starościanką Sądecką, pozostałą wdową po Wielopolskim Janie, z której córka My-

cielska stolnikowa koronna, i syn Józef *) starosta Opoczyński, posłem bywał na różne sejmy i konwokacyą r. 1733. ma za sobą Humiecką wojewodzankę Podolską, z nią potomstwo: teraz zaś gdy to piszę podkanclerzy koronny, Pan z wielkich z natury i cnoty przymiotów złożony.

Rafał wojski Sieradzki, a bodaj nie syn Marcina podczaszego Sieradzkiego, synów jego dwóch było, jako się podpisali z ojcem na elekcyą Jana Kazimierza. Rafał sędzia grodzki Piotrkowski, i Teodor, ten z Zofji Drohojewskiej spłodził Jana Małachowskiego cześnika Wieluńskiego, który dwa razy, śluby małżeńskie ponawiał, pierwzsy raz z Katarzyną Grabkowską, drugi raz z Barbarą Mokronowską chorążanką Rawską, z tej córka pierwszym związkiem Nielepcowa, drugim Czerna kasztelanicowa Sądecka, synów zaś dwóch, Jędrzej starosta Smotrycki, któremu Konstancya Daniłowiczowna starościanka Parczewska, powiła córkę Annę; i Stanisław w zakonie *Scholarum Piarum* Cypryan. Krom tych, Barbara z Małachowic Samuela Gomolińskiego małżonka, któremu zmarłemu nadgrobek marmurowy w Radomsku wystawiła 1643. Jan kanonik Krakowski, deputat na trybunał koronny 1690. Alexandra podstolanka Czerniechowska była za Bratkowskim Janem.

Adam Małachowski (syn Józefa kasztelana Inowłodzkiego jak wyżej) krajczy koronny, Oświecimski, Wąwolnicki starosta, mąż wielkiej popularności, laskę sejmową, trybunalską i w Radomiu skarbowę dwa razy piastował. Z *Rosnowskiej* zostawił synów dwóch, z tych: N. starosta Wąwolnicki z Potockiej córki Józefa kasztelana Lwowskiego ma syna. Drugi syn Adama krajczego, Piotr starosta Oświecimski w roku 1781. kasztelan Wojnicki, a w roku 1784. wojewoda Krakowski, z *Łochockiej*, nie zostawił potomstwa. — Jan Małachowski kanclerz wielki koronny syn Stanisława wojewody Poznańskiego, (*Niesiecki* wyżej mylnie go nazwał Józefem) Opoczyński, Ostrołęcki, Grodecki i Buczniowski starosta, godny minister. Z *Humieckiej* zostawił córki: Potocką kasztelanową Lubaczowską, Grabińską starościnę Stężycką, Czacką podczaszynę koronną, Stecką starościnę Owrucką, Podoską wojewodzinę Płocką. Synów zaś miał Jan kanclerz czterech, z tych Mikołaj starosta Opoczyński w r. 1780. wojewoda Sieradzki, z *Męcińskiej* zostawuje potomstwo. N. starosta Ostrołęcki, najmłodszy syn Jana, w r. 1780. sekretarz wielki koronny pojął *Działyńską* wojewodzankę Malborgską. — Jacek referendarz koronny, podkanclerz, nakoniec w roku 1787. kanclerz w. koronny, Piotrkowski, Grodecki starosta średni syn Jana kanclerza, z Antoniny *Rzewuskiej* córki Michała wojewody Podolskiego ma syna Jana i córkę. — *Krasicki.*

---

*) Był to Jan nie Józef, jak tu mylnie *Niesiecki* wyraża. *Patrz niżej.*

Stanisław Małachowski drugi syn Jana kanclerza w. koronnego, urodził się r. 1736. już w latach młodzieńczych poświęcił się na usługi krajowe, i sprawował urzęda deputackie, referendarza koronnego, na których sobie na powszechną miłość u współziomków zasłużył. W roku 1788. Izba poselska okrzyknęła go marszałkiem sejmu, któremu, przez cztery lata przewodnicząc, wśród tylu sprzeczności i burzących się passyi, — niezawiódł i jednej chwili ufności publicznej. Czynności sejmu tego najlepszym są dowodem usiłowań jego. Po różnych zmianach w kraju zaszłych, w czasie których i Małachowski rozmaitego losu doznawał, przy ustanowieniu księztwa Warszawskiego mianowany został prezesem senatu, na którym to urzędzie dni swoje zakończył 29. Grudnia 1809. roku, powszechny żal miłujących go ziomków towarzyszył mu do grobu. Żył w małżeństwie z Urszulą *Czapską* córką Tomasza Czapskiego starosty Knyszyńskiego — lecz z nią nie zostawił potomstwa. —

Małachowski *herbu Prus 2do.* Tym się herbem pieczętował Jan Małachowski najprzód władyka Przemyslki, a potem Chełmski, archimandryta Zydaczewski r. 1686. Piotr starosta Stanisławowski i Czerniewski, pisał się z Wilanowa 1632. jako i Jan w Rawskiem województwie. Jan i Władysław w Gostyńskiej ziemi roku 1674. *Lucas Paprocki. Łaski fol.* 59. Jakób miał za sobą Annę Głębocką pozostałą po Ludwiku Wysockim wdowę.

Małaczewski *herbu Korwin*, w Sendomierskiem województwie czyli Małaczyński. Marcina, Jana, Krzysztofa, Wojciecha ludzi rycerskich wspomina *Okolski*, Przemysław Małaczewski 1648.

Małdrzyk *herbu Poraj*, patrz **Kobielski.**

Małdrzyk *herbu Wąż* w Mazowszu, luboć już według *Paprockiego* zeszli: Z tej zaś okazyi tego imienia nabyli. Książę Władysław Mazowiecki, wyjechawszy z przodkiem domu tego na łowy, gdy w głębokiej puszczy zbłądziwszy, na noc nigdzie się z niej wybić nie mogli, zgłodniały żalił się przed Wężem: ten, *Mam ja prawi Chleb i Małdrzyk i flaszkę piwa*, rad tej ochocie Władysław, Wężowi nadgradzając ją, część wielką onej puszczy, na wieczność mu darował, aby sobie wsi osadzał, od tego czasu potomstwo jego Małdrzykami zwano. Z tych był Mikołaj Małdrzyk z Starogrodu kasztelan Bełzki w roku 1436. jako podpisał pokój Brzeski, u *Łaskiego w Stat. fol.* 140. Jan Małdrzyk de Mnich Wąż, podskarbi księztwa Mazowieckiego, czego dowodem kładzie *Paprocki* ucinek listu książęcia Władysława Mazowieckiego i Ruskiego, gdzie w roku 1466. reformacyą zapisuje żonie swojej Małgorzacie, córce Lwa Kryskiego na dobrach swoich Trojanowie, który darował był książę Władysław, temu Janowi; był potem wojewodą Bełzkim, w mo-

nimentach kollegji Lwowskiego, czytałem Stanisława Małdrzyka wojskiego Lwowskiego. Stanisław ekonom Drohobycki za Zygmunta I. *MS. Petricov.* Fortuna po zejściu tych Małdrzyków, poszła w dom Toporów.

Małecki *herbu Jelita*, czyli raczej Malecki z Malca; który niegdy był w domu Korycińskich, ale go do nich była białogłowa wniosła z domu Koźlarogów: ci właśnie idą od Floryana Szaryusza, czego potwierdza list kościoła fundacyi jego, iż ten Malec, własne jego dziedzictwo było: *Baran.* Malecka albowiem starościanka Rawska, była za Janem Korycińskim kasztelanem Zawichojskim. Mikołaj r. 1539. Jan Malecki podczaszy Latyczowski miał za sobą Umińską, z tej córka Franciszka, była za Franciszkiem Achacym Pisarskim.

Małgiewski *herbu Rawicz*, to Paprocki i Okolski: niewiem czy nie omyłka, bo i Mełgiewskich Lewartów piszą, i jednychże, tak tu, jako i tam kładą.

Małoklęcki *herbu Jastrzębiec.* Piotrowi Małoklęckiemu kanonikowi Gnieznieńskiemu i Łowickiemu, zmarłemu w roku 1644. nagrobek z tym herbem postawiony, kanoniczą kamienicę w Łowiczu wymurował.

Małopolski *herbu Kleinpolt.* Ci w roku 1676. do prerogatywy szlachectwa przypuszczeni, z których był podstolim Bracławskim roku 1697. Stanisław Małopolski, jest w druku jego książka, *Leges mensae Małopolscianae in 4to Varsav.* 1707.

Małowieski *herbu Gozdawa*, w Płockiem województwie. Krzysztofa Małowieskiego, znajdziesz w konstytucyach koronnych 1613. *fol.* 28. Jan w ziemi Wyszogrodzkiej roku 1648. Floryan, Stefan, Jędrzej, Kazimierz i Jan r. 1674. Teraz gdy to piszę, żyją: Adam łowczy, Walentyn podwojewodzy, i Roch Euzebi sędzia Wyszogrodzcy. —

W roku 1778. Franciszek Małowiecki archidyakon Płocki. — Floryan sędzia ziemski Wyszogrodzki. — *Krasicki.*

Małuski *herbu Jastrzębiec*, w Krakowskiem województwie, piszą się z Małuszyna, ale według *Okolskiego* wszedł potem w dom Żółtowskich Ogończyków: Stanisław albowiem Żółtowski wziąwszy Małuską, i z nią te dobra, i on i potomkowie jego pisać się poczęli z Małuszyna. Marcin Małuski Jastrzębczyk burgrabia Malborski, umarł 1586. jako świadczy nagrobek w Malborku zmarłemu postawiony, od osierociałej żony Zofji Żorawickiej herbu Godziemba. Jeden z tego domu był proboszczem Mstowskim. Adam z Katarzyną Wolską zostawił dwóch synów, i córek kilka, z których jedna była za Jędrzejem Baranowskim herbu Rawicz, imię jej Anna. Samuel synowiec jego umarł *caelebs.* Miko-

łaj brat jego, był podstarościm w Lanckoronie. Adam syn Adama wspomnionego wyżej, miałci żonę, ale z nią *sterilis*. Stanisław zaś brat jego z Anną Pokrzenicką, zostawił syna jednego Jana, który miał za sobą Kobielską, zostawił z nią synów, i córkę Elżbietę Jana Przerębskiego małżonkę, to *Baranow*. Michał 1705. w Krakowskiem.

Duńczewski w herbarzu Tom I. utrzymuje iż dwie są linie Jastrzębczyków z Małuszyna Małuskich. O jednej z tych (jak wyżej) pisze *Niesiecki*, druga zaś linia *proprie* zowie się Żółtowskich, z Płockiego województwa, herbu *Pogończyk*, którzy lubo familią swoję pisali z *Małuszyna* i *Żółtowa*, jak pisze *Okolski tom. 2. fol.* 330. nie są jednak Małuskiemi z swojej rodowitości, tak bowiem pisze: *Ex cognominatis Wojslaviis Żoltowsciis, Stanislaus Żoltowski Vojslavius, qui dum plurimis expeditionibus praemia a Ducibus et Regno multa reportavit meritis condigna, pacatiorem statum eligendo, cum Maluska suscepit matrimonium, et transportavit mansionem suam in haereditatem ipsius Maluszyno, unde quoque et familiam suam sui posteri adnotare ceperant.* Dalej pisze *Duńczewski* że jest tradycya o tem imieniu starożytnem Małuskich, iż za Króla Łokietka, niektóry z *Jastrzębczyków* będąc ustawicznym w każdych wojennych okazyach, małego wzrostu rycerz, ale wielkiego serca, assystując Królowi, po zamku Olsztyńskim, mil dwie pod Częstochową, przechodzącemu się, rzekł do niego: „I ja małuśki, i tyś małuśki, bądźże małuśkim:“ bo obadwa byli małego wzrostu; gdzie nadał mu uroczyszcza, milka Polska od zamku Olsztyńskiego, które nazwał od swego imienia wieś *Małusze*, z których pisząc się potem antenaci, dalszemi czasy Małuskiemi nazywali się, których dziedzicami zostając około półtorasta lat, trzech braci podzielili się na troje niemi; jedne nazwali Małusze stare, które do tych czas są w Małuskich possessyi, drugie nazwali górne i błotne, od tamtych staj dziesięcioro Polskich, a te trzymają kanonicy regularni, w powiecie Lelowskim, województwa Krakowskiego. Pożniejszego czasu te są, z niektórych wielu, znajdujące się w domu Małuskich tranzakcye, jako Ewa *Romana* Przerębskiego, i Agnieszka za Stanisława Małuskiego, *Pokrzywnickie* dziedziczki, wydane podzieliły się *Rędzinami* i częściami *Wyczerp*, po połowie. *Actum in Castro Petricoviensi*, *anno* 1608. *fer.* 6. *post Festum Paschae.* Jest także intercyza Jana Małuskiego, dziedzica *Lubojny*, pomienionego Stanisława syna z *Pokrzywnickiej* urodzonego, z *Krucińską* 1643. r. z *Łodzińskich* urodzoną; której *oblata feria* 3. *post Dominicam Oculi* 1671. Jest także tranzakcya w Łucku 1669. *die* 7. *Novembris*, Sebastyana Małuskiego, cześnika Nowogrodzkiego, względem dóbr *Lubcze*, *Niemira*, *Rudki*, *Tychołyna*, i *Wolki Brodzkiej*, części *Ławrowa*, *Perespy*, *Solowina*, i wsi *Leniowki*, który miał za sobą tychże dóbr dziedziczkę z Dąbrowskich *Pociejową* wdowę, sam będąc dziedzicem w Wielkiej-Polszcze, miał *Mącznik cum attinentiis*, a ten był dworzaninem J. K. Mci i rotmistrzem wojsk koronnych, którego żona wspomniona, była córką z Roksie Marcina Dąbrowskiego, *primo voto* za Stanisławem Pociejem. Tenże Sebastyan cześnik Nowogrodzki, powtórny mąż z Dąbrowskich *Pociejowy*,

nabył zapisu *cessionis* przed aktami grodzkiemi Krakowskiemi, *feria* 5. *ante Festum Simonis et Judae Apostolorum* 1669. i possessyą tegoż roku *die* 2. *Novembris* w Łucku tych wszystkich dóbr wyrażonych jako w tamtejszym powiecie znajdujących się. Pomieniony Jan miał z Anną *Kobielską* Stanisława, Stanisław z *Dębnicką* miał synów trzech, Jana, Wincentego, i Józefa. Jan Małuski *procreavit* Franciszka i Erazma, kanoników regularnych we Mstowie, Konstancyą i Ludwikę, które za Żarskich powydawał. Józef Małuski z *Trepczanką* miał synów dwóch, Kaspra, który wziął Maryannę *Suchocką* łowczankę Bilską; i Hieronima, który ożenił się z Anną *Myszkowską*. Wincenty z Teresy *Niezabitowskiej* zostawił syna Antoniego Małuskiego, cześnika Nowogrodzkiego, namiestnika huzarskiej chorągwi, książęcia Michała Radziwiła, wojewody Wileńskiego, hetmana wielkiego w. ks. Litewskiego. Ten Antoni Małuski ożenił się na Wołyniu pod Krzemieńcem, z Maryanną Michała Sadowskiego podczaszego Bilskiego, i Franciszki *Sieniucianki*, pisarzowny grodzkiej Krzemienieckiej małżonków, spłodzoną córką. Oprócz wyrażonego Antoniego, Wincenty Małuski z *Niezabitowskiej*, zostawił Dominika towarzysza tejże chorągwi, Wojciecha ks. Alexego proboszcza Rokitnickiego, *Notarium Apostolicum et Officii Pilcensis*; ks. Wawrzeńca proboszcza Zarawskiego, i Ignacego, Małuskich. Pisze *Niesiecki* wyżej, że Małuski był proboszczem we Mstowie *Canonic. Regular.* lecz tamże dwóch ich było proboszczami, Malcher i Gaspar bracia, który jeden drugiemu probostwa ustąpił. Był i kanonikiem Sieradzkim Małuski, brał stryjeczny Wincentego Małuskiego. — *Duńczewski.*

Małuszeński *herbu Lis*, w Płockiem województwie. Wojciech Małuszeński podpisał elekcyą Władysława IV.

Mamiński, w ziemi Rożańskiej. Stanisław i Jakób Mamińscy podpisali elekcyą Władysława IV.

Manasterski *herbu Pilawa* na Podolu. Manasterski Mikołaj z Buczacza w roku 1532. podpisał się na pewnym extrakcie z ksiąg Halickich, z tegobym wnosił, że od Buczackich Pilawitów swój początek mają, wszakże potem już się z Mielna, już z Manasterza pisali. Maryanna dziedziczka na Chłopczycach i innych dobrach, Xenofonta Lityńskiego, N. Iwana Wołkowickiego, małżonki. Zofia Wojciecha Grochowskiego. N. Marcina Krasickiego, pisała się z Mielnowa.

Manasterski *herbu Sas*. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Marcin Manasterski sędzia kapturowy Lwowski 1733.

Kuropatnieki w extrakcie *apud tabulas regni Galliciae et Lodomeriae* pod d. 8. Października 1782. umieszcza Samuela, Jana, i Tomasza Manasterskich. —

Mańczak *herbu Sas*, ale odmienny, w Brzeskiem Litewskiem. *Paprocki* i *Okolski* o nich nie pisał. Jan Mańczak mostowniczy Miński, pisarz grodzki Brześciański 1674.

Mandywel *herbu Rogala*, albo **Mannteufel**, w Prusiech, z tą jednak różnicą, że na hełmie jedni z nich Gryfa noszą w bok prawy obróconego, z łapami przedniemi do góry i skrzydłami, inni dwa skrzydła rozciągnione w górę. To *MS. o Famil. Pruskich* Erazm Mantefelt *Licentiatus* biskup Kamiński, świat, ten pożegnał w roku 1544. Mandywłowna była za Krzysztofem Czapskim wdowa po Lubockim sędzim Puckim. Kiełpińscy Mandywlami się piszą i podziśdzień, z których Jędrzej w zakonie naszym temi czasy.

Maniecki *herbu Łodzia.* Okolski wspomina Stanisława Manieckiego, proboszcza kanoników Regularnych, przy Bożem Ciele, na Kazimierzu przy Krakowie, oraz officyała Krakowskiego, roku jednak nie położył. N. miał za sobą Katarzynę Jordanownę, córkę Jordana Kaspra z Zakliczyna, którą Pieniążkowna urodziła, z tą miał potomstwo. *Baran.* Jędrzej w Krakowskim 1705. N. Maniecka była za Skaławskim. N. miał za sobą Jadwigę Mielżyńską kasztelankę Srzemską. Jadwiga Maniecka Wojciechowi Rydzyńskiemu kasztelanowi Lędzkiemu zaślubiona.

Maniecki *herbu Sokola.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał, i owszem *Okol.* tych, pod herbem Łodzia położył, którzy podpisali elekcyą Władysława IV. lubo to u mnie pewna, że do herbu Sokola należeli, i dla tego, żem ich widział z tym herbem, i dla tego, że się pisali z Pigłowic, a zatem jak Pigłowscy, tak i oni do herbu Sokola należą. W Poznańskiem województwie zdawna kwitnęli. Mikołaja z Pigłowic Manieckiego, sławi wielką umiejętność, na mądrych ludzi ludzkość, *Ambrosius Jascius in dedicat. suae disputat. de testamentis ordinandis* 1613. *Herbipoli.* Maciej komornik graniczny Kaliski 1611. *Acta Castren. Caliss.* dalej podsędek Kaliski, poseł na sejm 1623. *Constit. fol.* 9. W roku 1627. już podkomorzy Poznański, komissarz do pogranicznych kłótni od Szląska. *Constitut. fol.* 13. W roku 1629. marszałkował wizbie poselskiej, *in MS. Prus.-Rutka* czytałem mowę jego, którą witał Zygmunta Króla imieniem całej izby, i w dalszych latach, na sejmy różne posłującego częsta wzmianka w konstytucyach, aż do roku 1637. *Constit. fol. penult.* Hieronim najprzód pisarz ziemski Poznański, z sejmu 1627. posłując, deputatem stanął na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 4. W roku 1641. już podsędek Poznański, *Constit. fol.* 19. Jan stolnik Poznański, i Jakób roku 1632. N. Maniecka była za Stanisławem Szołdrskim. Władysław Maniecki córkę swoję Urszulę, wydał za Jana Dobrzyckiego. Jadwiga z Pigłowic herbu Sokola, była za Janem Grylewskim. Jerzy Maniecki, najprzód stolnik Kijowski, z tym ty-

tułem posłował na konwokacyą 1674. *Constit. fol.* 19. a z sejmu 1676. komissarz do uznania krzywd na Wołyniu, od wojska Litewskiego poczynionych: *Constit. fol.* 12. potem chorąży Kijowski, miał za sobą Isajkowską sędziankę ziemską Wołyńską, pozostałą wdowę po Janie Hulewiczu podkomorzym Kijowskim, z tej było kilku synów, a między niemi Ludwik najprzód chorąży, a potem podkomorzy Czerniechowski, żona jego Teresa Myszkowska kasztelanka Bełzka, wdowa po hrabi Tarnowskim, z której było potomstwo. Drugi Franciszek w zakonie naszym: są w druku, jego, 1mo. *Apollo do żałosnych trenów przyuczony, to jest Epigrammata o Męce Pańskiej.* 2do. *Punkt honoru Królowy Nieba i Ziemi Maryi, Elegie wierszem łacińskim od Ks. Deslions Soc. Jesu napisane, a od niego wierszem Polskim wyłożone, Sandomir.* 1729. *in 8vo.* 3tio. *Poema de V. Patre Gasparo Drużbicki Soc. Jesu titulus, Malatia mentis.* 4to. *Poema de S. Francisco Regis Societ. Jesu titulus, Emeriti honores.* 5to. *Wschód słońca sprawiedliwości bez zachodu, Kazanie na Wotywie Trybunalskiej.* 6to. *Strażnik Państw, sprawiedliwość Święta, Kazanie na Wotywie Trybunalskiej* 1719. *Caliss. in fol.* 7mo. *Caput omnibus titulis initiatum in 1ma infula, Paneg. Casim. Łubieński Episcop. Cracov.* Tenże Ludwik chorąży Czerniechowski, miał za sobą Annę Siemiaszkownę, wdowę po Władysławie Ochotnickim podstolim Żytomierskim.

Mańkobocki, w ziemi Liwskiej. Jan Mańkobocki kasztelan Liwski w roku 1452. *Statut. Masoviae fol.* 94.

Mańkowicz. Teodor Mańkowicz podczaszy Piński, i Stefan z Wilkomierskiego powiatu, podpisał elekcyą Jana III. Adam Mańkiewicz w Żmudzi 1621.

Mańkowski *herbu Jastrzębiec,* w Krakowskiem i inszych województwach. Jan Mańkowski na Mańkowie, w roku 1498. na Rogaszycach czynsz zapisał do kościoła Ostrzeszowskiego, *Acta Castren. Ostrzeszov.* tamże znajdziesz ich tranzakcye w roku 1579. N. dzierżawę trzymał od ekonomji Grodzieńskiej Kalno, syn jego Władysław za Króla Jana, przeciw Turkom w różnych expedycyach Moskiewskich, Kozackich, kapitanem bywszy, odważnie stawał, miał za sobą Zofią z Owadowa Głębocką, rodzona jego Marcybella była wprzód za Czarnieckim bratem wojewody Ruskiego, potem za Janem Tetfinem podkomorzym Derpskim, starostą Nowogrodzkim, druga siostra Teresa za Michałem Ciechanowieckim wojewodzicem Mścisławskim. *MS. P. Kojał.* Jan kanonik Poznański 1678.

Do tegoż herbu należy Adam Mańkowski, ten lubo w domu szlachetnym urodzony, atoli w szczupłej bardzo fortunie będąc, w Zabnie dziesięć mil od Krakowa osiadłszy, z pola które mu było z łaski puszczono, i siebie i żonę swoję żywił: szczęścił Pan Bóg jego usilnej pracy: bo krwawo wyrobionym kawałkiem chleba, z ubogiemi się według swojej możności, chętnie dzielił: przyszło do tego, że cokolwiek ubóstwa w Zabnie było, do niego się jak po pewną jałmużnę cisnęło, tak dalece, że się z niego jedni urągali, drudzy dziwowali, że sam dość nie wiele mając, i tego dla Chrystusa w ubogich nie żałował. Ciało swoje tak niemiłościwie chłostał, że żona jego naśmiewając się z niego, powiadała, że grzbiet jego i koszula skorupiane, to jest krwią dyscyplinami wyciśnioną zawrzałe. W pewnych dni świętych uroczystości, do Tarnowa ugęszczał, do OO. Bernardynów, gdzie cały czas na ostrych postach, modlitwach, i biczowaniu trawił. Do Najśw. Panny szczególniej nabożny, co rok peregrynacyą odprawował do Częstochowy, do jej obrazu cudami wsławionego; aż też nakoniec do Rzymu się dla nawiedzania progów SS. Apostołów, i domku Loretańskiego wybrał: przybrał był sobie tej świętej podróży towarzysza, niejakiego Laskiego, czyli raczej Laskowskiego, z nim tedy uczciwszy miejsca święte, Bogu śluby swoje oddawszy, gdy się nazad szczęśliwie do ojczyzny wracają, do Glacu w Morawie w roku 1604. 31. Października przyszli, niedziela była na ten dzień przypadła. Więc według zwyczaju katolickiego, umyślili tam w kościele mszy świętej wysłuchać, i nabożeństwa w kościele zażyć, idąc tedy prosto, ile niewiadomi tamtego miejsca, który pierwszy napadli kościół, do niego wstąpili: była to niegdy fara katolicka, ale potem od heretyków zajęta, obaczywszy gmin wielki ludzi na kazaniu, które na ten czas było, a rozumiejąc że to katolicki kościół, niedaleko odedrzwi klęknąwszy, przed najbliższym tam ołtarzem modlić się poczęli. Przeraził oczy zebranego ludu, strój na nich pielgrzymski, dla tego zrazu wszyscy zadumieni stali, aż gdy płonna bojaźń niektórym urosła, jakby katolicy dla tego do nich przyszli, żeby im kościół odebrali, gwałtownie ich ztamtąd na cmentarz, a potem i na ulicę wyciągnęli, tu dopiero tumultem nienawisne pospólstwo, dzieci i czeladka mieszczan tamecznych, kamieniami rzucało, szydziło, urągając wołało, zabić, zabić Papistów: odważniejsze jeszcze były niewiasty: bo jedna z nich drągiem, na którym wodę niosła, ciężko Adama uderzyła, poprawiła druga lepiej, po którym razie gdy upadł na ziemię, już leżącego tłukła. Przyszedłszy do siebie trochę, tak skołatany Adam, a widząc nie-

bezpieczeństwo tak swoje, jako i swego kompana; chciał się do pobliższego schronić domu, ale ztamtąd wyrzucony z trzaskiem i wołaniem, Zabij. Grad tedy wielki kamieni rzuciła na nich zajadła rzesza, Adam klęknąwszy potrzykroć na ziemię, ręce do góry wzniósłszy, prosił ich, żeby go życiem darowali, chrześcijanin prawi jestem, nicem wam złego nie zrobił, na cóż mię wzdy zabijać chcecie: ale to nic nie zmiękczyło rozjuszonego gminu, kamieniem go jeden wielkim tak ugodził, że aż na ziemię upadł. Tu już Adam straciwszy nadzieję o życiu, Bogu się polecał; Jezusie synu Dawidów, zmiłuj się nademną. Tak modlącego się, grubym postronkiem sieć począł jeden z nich, wołając: a nic dobrego papieżniku, teraz wzywasz Jezusa, kiedyś przedtem tylko się Maryi kłaniał, gdziesz jest teraz ta twoja Marya i święci, którycheś tak czcił: niech przyjdą, i z rąk cię moich, jeżeli mogą, wybawią. Po małej chwili, dźwignął się z ziemi Adam, i chcąc z impetu zejść szalonych, do bramy się jak mógł, zawlokł; nieodstąpiła ich zawzięta złość, bramę przed niemi zamknąwszy, znowu to kamieniami to postronkami ich siekli. Przecież nakoniec wypuścili ich z miasta, ale żeby okrucieństwa swego tym sposobniej dokonali, szli z wielkiem wrzaskiem za niemi, a gdy do cegielni już zaszli, hurmem na Adama natarli, kij mu pielgrzymski wydarłszy, oko prawe wybili, i na śmierć bezbożnie stłukli, targając, włocząc, siekąc. Różance obiema odjęli, rozszarpali i wyśmiali: tak się do sytości napastwiwszy nad nim, gdy już ledwo tchnącego widzieli, jak z tryumfem do miasta odeszli. Towarzysz Adama, luboć i on siła wycierpiał, przecież że młodszy, łacniej impetom ich unikał, Adam zaś w leciech podeszły, większą burzą na sobie wytrzymał. Od dziesiątej do drugiej z południa leżał tak Adam; dopiero gdy się ta rzecz do katolików niektórych doniosła, (bo magistrat heretycki, lubo o tem wiedział, przez szpary na to patrzał) zbiegli się na ratunek mizernych; wszakże Adama wpół umarłego, krwią zbroczonego znaleźli, do bliskiej tedy chaty wniósłszy go; olej świętej mu dano, gdzie aż do dziesiątej w noc, bez zmysłów i mowy leżąc, ducha Bogu oddał. Ciało jego kilka niedziel pogrzebu czekało, wszystko stłuczone i zmęczone. Nakazany z Pragi jurydyczny proces wywiedziony, obwinieni sprawiedliwie skarani: dopiero z solenną processyą, w której nie tylko katolicy ale i heretycy i magistrat assystował, wniesione do kościoła Soc. Jesu 23. Października ciało jego, przy którem kazanie było panegiryczne, a na końcu *Te Deum Laudamus* gdy odśpiewano, do grobu złożone: kościół wszystek pod ten czas, jak na święta męczen-

ników ustrojony. *Annuae Societatis impressae fol.* 539. *MS. in fol. in Archivo Cracov. ad S. Barbaram.* Józefa jest Kazanie w druku *na S. Jana Ewangelistę in fol.* 1724. *w Warszawie.* Józef, Stanisław, i drugi Józef, temi czasy w zakonie naszym. Anna była za Mikołajem Ostaszewskim.

Mańkowski *herbu Prawdzic.* Władysław Mańkowski miał za sobą Katarzynę Dobrzycką, ale z nią *sterilis.* Jakób z sejmu 1703. komissarz do granic od Szląska. *Constit. fol.* 21. N. miał za sobą Magdalenę Skaławską. Teresa, Franciszka Marszewskiego małżonka.

Manowski, w Mazowszu i Sendomierskiem. Stanisław i Jan 1648. N. Manowski miał za sobą Kochanowską kasztelankę Małogoską, z tej córka Zofia Swentosławowi Duninowi wojskiemu Parnawskiemu zaślubiona. *Poniatow.*

Marchocki *herbu Ostoja*, w Krakowskiem, Sendomierskiem, Kaliskiem i Sieradzkiem. Jan Marchocki o którym *G. Cichocki. Alloq. Osecen. lib.* 2. *c.* 8. pisze, że Krowickiego ministra heretyckiego z więzienia, do którego wtrącił go był biskup Krakowski, uprowadził; atoli synowie jego Paweł i Mikołaj, znowu się do kościoła katolickiego wrócili, odrzuciwszy herezyą. Był ten Paweł starostą Czchowskim, a jako o nim nadgrobek, w Krakowie u S. Marcina, zmarłemu w roku 1631. postawiony mówi, dwadzieścia i sześć razy na różne sejmy z Krakowskiego posłował, na komissyach Lwowskiej, Bydgoskiej i Toruńskiej komissarzem, wolności osobliwszym obrońcą: z Zamojskim hetmanem, był pamiętnym rotmistrzem. Mikołaj brat jego, starosta Czchowski i rotmistrz, któremu dla zasług jego i męztwa, w różnych okazyach doświadczonego, dobra jego, Mnichowice wielkie, nazwane, od Sepu, który zdawna do zamku Nowomiejskiego płacić były powinny, uwolniono. *Constit.* 1620. *fol.* 73. W roku 1638. poseł na sejm, komissarzem naznaczony do ułożenia prowincyi Smoleńskiej. *Constit. fol.* 35. Miał za sobą Rożnownę, córkę Stanisława Rożna. *Baran.* Helena Marchocka ksienią rządziła klasztor Sądecki, kędy i drugie dwie: Kunegunda i Anna, życie swoje świątobliwie zakonczyły. Maryanna w Sendomierzu zakonnica S. Benedykta 1672. Barbara i Anna u Wszystkich SS. we Lwowie. Stanisław człowiek poważny, deputatem bywał na trybunale koronnym, miał za sobą Zborowską urodzoną z Bobolanki, Maryanna najprzód Żółkiewskiego herbu Bończa, po nim Kazimierza Domaszewskiego miecznika Łukowskiego, małżonka, braci jej rodzonych, trzech było, Stefan starosta Chęciński; drugi Jan Karol, podsędek Kaliski, żył w dożywotniej przyjaźni z Do-

rotą Grodziecką herbu Drya 1701. z nią synowie, Stanisław i Alexander: był ten Jan Karol z sejmu 1676. komissarzem do granic od Szląska, *Constit. fol.* 51. posłował i na konwokacyą 1674. *Constit. fol.* 19. tenże czy inszy podsędek Kaliski, miał za sobą Zofią Psarską. Mikołaj Scibor trzeci brat (tak się piszą, że od przodków Sciborów idą) kasztelan Żarnowski 1697. synowie jego, Karol, i Alexander, kasztelan Żarnowski, pułkownik, żona jego Anna Hadziewiczowna, z której córka Kietlińska, i synów dwóch: Mikołaj i Józef. Z tych, Mikołaj starosta Lelowski, miał za sobą Wyżycką siostrę arcybiskupa Lwowskiego, wdowę po Moszyńskim. N. łowczy Sendomierski deputat na trybunał koronny r. 1701. Jerzy 1705. Konstancya Stanisława Drohojewskiego małżonka. N. miał za sobą Leszczyńską sędziankę ziemską Sanocką. N. była za Tułkowskim, a *2do voto* za Waleryanem Radeckim starostą Romanowskim.

W r. 1778. Wojciech Marchocki podczaszy Trembowelski. — Walenty wiceregent ziemski Krzemieniecki. — *Krasicki.*

Marcinkiewicz *herbu Łabędź*, w Żmudzkim i Upitskim powiecie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Szymon Marcinkiewicz poborca w Upitskim r. 1578. Daniel cywun Dyrwiański. Jan stolnik Upitski i sekretarz królewski, 1626. posłował na sejm, ztamtąd zaś był deputowany na trybunał fiskalny Litewski, *Constit. fol.* 6. Paweł sędzia ziemski Upitski, posłem był na sejm 1647. zkąd stanął komissarzem do zapłaty piechocie Dyneburskiej. *Constit. fol.* 24. Był potem podwojewodzym Wileńskim, i podczas wojny Moskiewskiej kommendantem tego miasta od roku 1654. mąż w rycerskich, sztukach biegły: syn jego Stanisław wojenno najprzód traktował, był potem wojskim, podsędkiem, aż i sędzią ziemskim Upitskim. *Kojał. in MS.* Paweł Franciszek sędzia ziemski Upitski poseł na konwokacyą 1733. Eliasz wojski Upitski, Władysław strażnik, Mateusz sędzia Upitski, Jerzy sędzic.

Duńczewski umieszcza następujący wypis o tej familji, tak jak się znajduje w księgach grodzkich zamku Łuckiego 1754. dnia 10. Czerwca aktykowana. — Na urzędzie grodzkim w zamku J. K. Mci Łuckim, przedemną Michałem recessem Hurkiem, subdelegatem grodzkim Łuckim przysięgłym, namiestnikiem na ten czas burgrabstwa Łuckiego, i księgami niniejszemi grodzkiemi Łuckiemi, *Comparens personaliter Generosus Michael Gaszyński*, *Subdelegatus juratus Castrensis Luceoriensis*, *ex speciali praecommisso Admodum Reverendi in Christo Patris*, *in saeculo Joannis*, *et in Religione Hilarionis Zukowski*, *Praedicatoris generalis Ordinis Sancti Dominici Provinciae Polonae*, *coram actis praesentibus similiter comparentis avunculi Admodum Reverendi Patris*, *in saeculo Antonii*, *in Religione vero Athanasii Marcinkiewicz*,

Ordinis Divi Basilii Magni, Sacrae Theologiae Doctoris, Ordinariique Concionatoris ad praesens et Promotoris S. Rosarii in Conventu Chełmensi, circa manifestationem; Genealogiam tam Paternae, quam Maternae Domus, ejusdem Admodum Reverendi in Christo Patris Athanasii Marcinkiewicz, de tenore infra posito sequenti, ad Acta praesentia Castrensia Luceoriensia porrexit Genealogiam Generosorum Marcinkiewicze. Ex patre Alexander minorennis Marcinkiewicz, in avulsum Regionem ex Polonia in Moschoviam, quondam a primis Moschis interceptus, ibi cum Generosa Mariania de Borki procreavit Petrum sterilem, Joannem, Demetrium, Annam. Demetrius cum Generosa Tatianna de Larskie, procreavit Thomam, Jacobum, Marcum. Anna cum Generoso Stephano Karski procreavit Fennam, Pelagiam, Gabrielem. Jacobus Demetrii filius, cum Generosa Anna Muchowiecka, procreavit Salomeam, Theodorum binubum, primo thoro cum Generosa Sophia de Markiewicze procreavit Nicolaum et Catharinam; secundo voto cum Generosa Anastasia de Szemety, procreavit Helenam sterilem, Basilium, Annam. Generosus Basilius, cum Generosa Agnete ex Wyhowski de Zukowskie Kaluska, procreavit Admodum Reverendum Patrem in saeculo Antonium, et in Religione ad praesens Divi Basilii Magni Athanasium, et Magdalenam, Generosi Francisci Zawadzki conjugiem.

Secunda Genealogia, in eam verborum seriem est conscripta. Genealogia Generosorum Marcinkiewicze, ex matre Generosa Magdalena de Ostaszewice, cum Generoso Paulo Zębrzycki, Vicecolonello Czerniechoviae, procreavit Joannem, Georgium, Caeciliam, Nicolaum. Caecilia cum Generoso Alexandro Zukowski, procreavit Evam, Catharinam. Nicolaus cum Generosa Barbara de Krasnodębskie procreavit Josephum, Joachimum, Lucam, quorum proles extat in vivis. Catharina cum Generoso Petro Kaluski ex Zukowskie, procreavit Agnetem trinubam, quae primo cum Generoso Joanne Maliński, procreavit Constantinum Capucinum: secundo cum Generoso Basilio Marcinkiewicz procreavit Antonium Joannem binominis, et in Religione ad praesens nominatum Athanasium, atque Magdalenam nuptam Generoso Francisco Zawadzki: tertio voto cum Generoso Antonio Gorczyński sterilis. Stemma Generosorum Marcinkiewiczów est Cygnus in campo et super clypeum, vulgo Łabędź w polu i na hełmie. *Circa quas Genealogias ad Acta praesentia porrectas, nihil refragando juri, nihilque in iis mutando, ita prout scriptae, iidem qui supra comparentes manifestantur, eandem Manifestationem Actis connotari petierunt et obtinuerunt. Michael Gaszyński S. C. L. P. F. R. Hilarion Zukowski Praedicator Generalis Ordinis S. Dominici.* Z których ksiąg i ten wypis, pod pieczęcią grodzką Łucką jest wydany, pisany w zamku Łuckim. *Correxit Leśniewicz. Legit Falkowski. mpp.* — To *Duńczewski.*

W roku 1778. Tomasz Marcinkiewicz podczaszy Wileński. — Stanisław sędzia ziemski Lidzki. — *Krasicki.*

Marcinkowski *herbu Gryf*, w Krakowskiem województwie, świadczą o nich *Baran. i Nakiel. in Miechov.* Przecław Marcinkowski podstoli Krakowski *Constit.* 1631. *fol.* 26. miał żon dwie: pierwszą Annę Niewiarowską, drugą

Czerną. *Baran.* Syn jego Grzegorz roku 1638. Stanisław roku 1674. Antoni Jaxa wojski Sądecki roku 1705. Franciszek w zakonie Franciszkańskim prowincyą Polską rządził w roku 1642. kapłan i karności zakonnej przestrzegający, i o wiarę gorliwy, komissarzem albowiem od Ferdynanda III. Cesarza naznaczony w Bytomskiej okolicy, wiele kościołów, od heretyków opanowanych katolikom przywrócił; błogosławionej Salomei cześć szczególniej promowował, i pacierze o niej kapłańskie uprosił, umarł jak żył pobożnie w Krakowie 1675. *Biernacki specul. Min. fol.* 285. N. była za Błażejem Jaskolskim 1368.

Marcinkowski *herbu Nałęcz.* Wincenty z Marcinkowa dziekan Gnieznieński, w roku 1423. od niektórych prałatów Gnieznieńskich, miał suffragia na arcybiskupstwo Gnieznieńskie, ale drugich większa część, innego obrała. *Długosz w tym roku.* Znajdziesz u tego autora i Marcinkowskich herbu Jelita.

Marcinowski *herbu Rola.* Widzieć jednego z nich nadgrobek, z tym herbem w Sendomierskiej kollegiacie.

Marcinowski *herbu Topor*, w Krakowskiem województwie dom starodawny i znaczny, którzy od domu Tęczyńskich dzielnicą są oderwani. Z tych trzech braci wspomina *Bielski fol.* 464. Macieja, Stanisława i Jana w roku 1474. na wojnie przeciwko Maciejowi Królowi pod Wrocławiem. Adryan podpisał kaptur Krakowski 1586. *Constit. fol.* 405.

Margoński. Zygmunt z Margonina stolnik Kaliski 1436. podpisał pokój Brzeski, u *Łaskiego w Statuc. fol.* 140.

Markiewicz, w Litwie. Jan i Stanisław w Żmudzi 1648. Alexander i Jerzy Władysław w powiecie Kowieńskim. Stefan w Żmudzi, Stanisław, Markiewiczowie, w Słonimskiem 1674. Jan Hieronim wojski Mścisławski, Józef i Kazimierz w roku 1700.

Poźniejsi pisarze przyznają familji tej herb Łabędź. —

Markowski *herbu Bończa*, w Podlaskiem województwie, piszą się z Wielkiego Markowa: z tych Mikołaj Markowski miał dwóch synów, jeden z tych na Wołyniu osiadł. Drugi Józef podsędek ziemi Bielskiej. *Acta Terrestr. Bilscens.* 1544. Zostało się po nim synów czterech, Mikołaj i Maciej *steriles.* Lenard trzeci (świadczą o nich *Acta Terrestr. Branscens.* 1585.) jego synowie, Maciej, Piotr i Lenard, bezpotomny. Czwarty Jan, któremu Agnieszka Dzwonkowska powiła synów czterech. Felixa *sterilem.* Józefa, od którego dzieci, Stanisław, ten spłodził Tomasza; ten Tomasza i Piotra, Mikołaj, ten Szymona, ten zaś Piotra i Seba-

styana, Franciszek ten *sterilis*. Krzysztof trzeci syn Jana z Dzwonkowskiej, ten spłodził Jędrzeja. Jan czwarty: świadczą o nich *Acta Castren. Branscen.* 1626. Tego synów trzech, pierwszy Kazimierz umarł 1688. z Katarzyny Kaleczyckiej dziedziczki na Kaleczycach spłodziwszy Jana skarbnika Bielskiego, od którego z Anny Hryniewickiej synowie trzej, Michał pisarz ziemski Podolski, starosta Świnogrodzki, żona jego Konstancya Szepizanka herbu Abdank, z tej synów czterech, Józef, Floryan w zakonie naszym temi czasy, Ignacy i Franciszek, i córka Urszula, druga Elżbieta Głogowska starościanka Grabowiecka, z tej potomstwo Józef. Brat Michała pisarza Józef rycersko traktując umarł. Alexander drugi brat, Wojski Latyczewski, miał za sobą Wilczkownę, siostra ich była za Rucińskim. Stefan brat Jana skarbnika Bielskiego, którego z Wiktoryi Sobolewskiej synowie, Leo i Stanisław. Franciszek trzeci brat Jana skarbnika, z Anny Zochowskiej zrodził Jana i Antoniego. Walentyn rodzony brat Kazimierza, pojął drugą Kaleczycką bratowy swojej rodzoną siostrę, z tej miał synów: Apollona *sterilem*, Władysława cześnika Wyszogrodzkiego, od którego z Orzeszkowny synowie trzej, Józef łowczy Drohicki, Antoni i Michał. Krzysztofa i Jana podczaszego Wołyńskiego, Chryzostom brat Kazimierza i Walentego, jako świadczą *Acta Castr. Branscen.* 1628. którego z Anny Olszyńskiej syn Władysław w Litwie osiadł.

W roku 1778. Ignacy Markowski skarbnik Łucki. — Franciszek chorąży Latyczewski w roku 1781. kasztelan Sanocki. — Brat jego rodzony Ignacy był w zakonie Jezuitów. — Wawrzeniec wojski Drohicki. — Józef chorąży Mielnicki. — *Krasicki.*

Markowski *herbu Szeliga*, w Wielkiej-Polszcze. Markowski Marcin sędzia kapturowy Inowłodzki, Jerzy i Stefan 1648. w Inowrocławskiem. Stefan i Marcin w Brzeskiem Kujawskiem. Jan, Mikołaj Stanisław, Kazimierz, Walentyn, Jan Krzysztof w Podlaskiem. Helena z Markowic była za Jędrzejem Bardzkim. Stanisław w zakonie naszym rektorem przez lat dziesięć rządził nowicyat Krakowski. N. Markowska była za Zychlińskim, siostra jej rodzona fundowała Karmelitów obserwantów w Markowicach w województwie Inowrocławskiem, mila od Gopła jeziora, te obiedwie siostry porodziła Wilczyńska. Jędrzej miał za sobą Dorotę Czasławską, potomstwo z niej, córka Barbara; i synowie, Franciszek i Jakób: siostra tego Jędrzeja Anna Sokołowska podstolina Ciechanowska, ojciec Marcin wojski Kujawski. Maciejowi i Stanisławowi z Markowic Markowskim, to jest ojcu i stryjowi swemu postawił nadgrobek, syn Ludwik w Pako-

ści u OO. Reformatów 1700. do którego miejsca siła się swoją szczodrobliwością obadwa przyłożyli, miał ten Maciej za sobą Katarzynę Ponętowską podkomorzankę Inowrocławską. Jan burgrabia Bielski w Podlasiu. Ks. Konstantyn Markowski S. J. benefaktor kolleg. Torun. Joanna za Maciejem Grąbczewskim regentem ziemskim Pomorskim. Stanisław chorąży powiatu Oszmiańskiego w roku 1700.

W r. 1778. Bonawentura Markowski komornik graniczny Kujawski. — Teodor wojski Radziejowski. — Bonawentura regent Kruświcki. — *Krasicki.*

Markuszewski *herbu Lewart.* Ci od dóbr Markuszewa, imienia tego nabyli, ale już za czasów jeszcze *Paprockiego*, tego domu nie stało, ostatnim potomkiem z tej familji była Kazanowska sędzina Łukowska.

Marson. Karol Marson obersztleitnant, na wojnach Kozackich i Moskiewskich w wojsku Litewskiem dobrze zasłużony, na sejmie 1662. indigenat otrzymał. *Const. f.* 22. Jerzego Marsona czytam 1648. w Brześciańskim.

Marszewski *herbu Cholewa*, w Krakowskiem województwie. Felix Marszowski, żona jego pierwsza Anna z Potoka Potocka 1634. *Acta Castr. Cracov.* Stanisław 1536. *Acta Terrestr. Cracov.*

Marszewski *herbu Jastrzębiec.* Z tych Stanisław Marszewski o którym świadczy przywilej Zygmunta I. u *Paproc. in Strom.* dany Goszyckim.

Marszewski *herbu Rogala* 1*mo*, w Wielkiej-Polszcze. Wojciech Marszewski, 1*mo voto* miał za sobą Bukowiecką córkę Joachima, dziedziczkę Brodów, Turowa i pół Pakosławia; 2*do voto* Lutomirską. Bukowiecka urodziła mu syna Krystyana, i córek trzy, Łucyą wydaną za Jana Sławoszewskiego, Katarzynę zaślubioną Janowi Jarochowskiemu, Jadwigę Piotrowi Krzyckiemu, z której się urodził Stanisław Krzyczki kasztelan Poznański. Lutomirska urodziła mu dwóch synów, Jana i Balcera, i córkę Zofią; ta 1*mo voto* żyła z Daleszyńskim, 2*do voto* z Samuelem Mielęckim, *Acta Castren. Ostrzeszov.* 1621. gdzie ta Zofia z Bużenina (bo się ztąd ten dom pisze) kwituje Miaskowskich: z obiema jednak żyła *sterilis.* Jan brat Zofji, tylko córkę zostawił Zofią Sobocką. Balcer zaś, syna Mikołaja, od którego był syn także Balcer. Krystyan syn Wojciecha z Bukowieckiej miał za sobą pierwszym związkiem Szołdrską, drugim Konarzewską; z Szołdrskiej spłodził córkę Katarzynę Kierską, i syna Wojciecha (z sejmu 1670. był naznaczony komissarzem do uspokojenia krzywd od Szląska, *Constit. fol.* 26.) 1*mo voto* miał za sobą Konarzewską, z której tylko córka została Teresa,

wydana za Jarosza Skaławskiego, ta urodziła Franciszka Skaławskiego, chorążego Poznańskiego: dalej kasztelana Gnieznieńskiego; *2do voto* tenże Wojciech, pojął Teresę Skaławską z Manieckiej urodzoną, ta mu powiła dwie córki: Katarzynę Przecława, i Zofią Jerzego Iłowieckich, małżonki, i syna Konstantego niedawno kasztelana Przemęckiego, który z Maryanny Naramowskiej, pięć córek na świat wydał, to jest Teresę, najprzód Kazimierzowi Rogalińskiemu, potem Alexandrowi Kierskiemu, Joannę Tomaszowi Grodzickiemu, Helenę Michałowi Ponikierskiemu, Eleonorę Łukaszowi Kwileckiemu staroście Mosińskiemu, Krystynę Władysławowi Zakrzewskiemu, zaślubione. Z Konarzewskiej tenże Krystyan, miał córkę Annę Nieżychowską, i synów czterech: Chryzostoma, Stanisława, Jana i Krzysztofa. Z tych Chryzostom, z Rokosowskiej spłodził Jędrzeja, Jana, Annę i Małgorzatę. Stanisław, z Pigłowskiej, Franciszka, Macieja, Katarzynę Witowską, Teresę Pawłowską. Jan z Twardowskiej, Franciszka żołnierza, Maxymiliana Franciszkana, Katarzynę Choińską (tej córka była za Jędrzejem Skorzewskim generałem w wojsku, i marszałkiem konfederacyi Wielo-Polskiej) Annę najprzód Tomicką, potem Sobocką. Krzysztof z Mielżyńskiej, Kazimierza i Franciszka; z tych Kazimierz z Teresy Mańkowskiej; zostawił Krzysztofa, Józefa i Ignacego. Franciszek z Płonczyńskiej, Wojciecha, Marcina Jezuitę Konstantego i Ignacego, Apollonią, Rozalią, Barbarę, Marcyannę, Alexandrę.

Marszyński *herbu Strzemię*, w Krakowskiem województwie i w Lubelskiem. Konstantyn Marszyński 1700.

Maryan. Jan Maryan z ojca Jana Maryana rodem Francuza, (który za Zygmunta III. na wojnie Pruskiej i Kozackiej pod Pereasławiem i za Władysława IV. na Moskiewskiej expedycyi, mężnie wszędzie obstawał, aż też przy obronie Kodackiej fortecy, której wielkiem sercem bronił, poległ) urodzony; gdy i sam odważnego w wielu okazyach serca dał dowody, ba i Tatarską niewolą cierpiał, indigenat na sejmie otrzymał, ze wszystkiemi prerogatywami, 1662. *Const.* 37.

MASALSKI HERB.

Ma być M litera wielka, na której krzyż stoi: w kolorach jednak nasi pisarze się niezgadzają, *Paproc. w Gniazdzie fol.* 1190. twierdzi, że tak litera M, jako i krzyż, powinny być złote, pole zaś czerwone, *Okolski* zaś powiada,

MASALSKI HERB.

że powinno być pole błękitne, litera M biała; krzyż zaś złoty, na hełmie *Paprocki* zkłada pięć piór strusich, inni tylko mitrę książęcą kładą, takiż herb Masalskich i *Kojałowicz* położył w manuskrypcie, atoli w kazaniu na pogrzebie Masalskiego wojewody Mińskiego, wyraźnie autor pisze, że powinien być krzyż na strzale, a księżyć pod nią. *Okolski* tej książęcej familji początków z Moskwy zasiąga, lepiej jednak *Paprocki* mówi, z Smoleńszczyzny i Siewierzczyzny, tam albowiem gniazdo domu tego było zdawna, a dopiero gdy Siewierskie księztwo do Moskwy odpadło, jedni się z nich w Moskwie zostali, drudzy do Litwy wynieśli się, i w Kijowskie: co i ztąd się potwierdza, że książęta Litewscy przez posłów swoich dopominali się tego, aby ci Masalscy wróceni im byli, którzy w Moskwie osiedli. Że jednak pokrewieństwo im zachodziło z Carami Moskiewskiemi, dla tego ich Moskwa zwała Plemiennicy Carscy.

Herbowni.

Baka,	*Masalski,*	*Wysocki.*
Chmielnicki,	*Puciata,*	

Puciatowie tym się różnią, od tych wspomnionych, w herbie, że miasto krzyża na samym wierzchu kładą księżyc, do góry obiema rogami obrócony. Wysoccy zaś miasto krzyża, kładą całą strzałę, nad literą M, prosto żelezcem do góry obróconą. O których na swem miejscu mówic się będzie.

Włodzimierza książęcia Masalskiego, posła od Kazimierza III. Króla Polskiego, do Iwana Wasilewicza kniazia Moskiewskiego, wspomina *Kojał. w swojej historyi part.* 2. tam

wymógł to Włodzimierz, aby z obojga stron wystawieni byli komissarze, którzyby uznali i rozsądzili krzywdy poczynione w Litwie o Moskwy koło Wiazmy. Bohusz syn Alexandra, za dobra opuszczone w Moskwie, gdy się do Litwy udał, wziął opatrzenie od Króla Zygmunta, syn jego Piotr na wojnie w niewolą wzięty od Moskwy, którego chcieli oddać na zamianę za Siemiona Sickiego: syn Piotra, Iwan Timotheusz okolniczy Smoleński, poseł do Moskwy r. 1487. syn jego Jerzy, nagrobki ich w Kijowie. Iwan Wasilewicz, to jest Bazylego syn, pojął Annę córkę książęcia Koreckiego Iwana Olgerdowicza, z którą, ile jedynaczką, wziął fortune wielką. *Okolski tom.* 1. *fol.* 548. Dla tego w metryce Wołyńskiej, w której powinien był ośm koni, z dóbr swoich w ziemi Wołyńskiej leżących, dostawić w r. 1528. tak go podpisano. Iwan kniaź Masalski Korecki. Syn jego według *Okolskiego* Bazyli, który z Anny Jana Iwanowicza Bohdana córki, spłodził Hieronima. *Acta Luceo.* 1555.

Jędrzej i drugi brat jego rodzony, jeden po drugim kasztelanowie Mścisławscy. Od jednego z nich był Grzegorz podkomorzy Grodzieński, posłował na sejm 1590. zkąd był naznaczony *ad consilia bellica. Constit. fol.* 565. Stefanowi i Zygmuntowi Królom Polskim, dla wielkich przymiotów swoich miły, miał za sobą małżonkę z familji Raczków, z którą dobra Raczki w ten dom weszły; ba i przydomek: bo potomków jego zwano Masalski Raczek, córki jego były dwie Anna Tryznina wojewodzina Parnawska, i Krystyna, najprzód Lwa Kurcza wojewody Derpskiego, potem Jana Zienowicza kasztelanica Smoleńskiego, nakoniec Jędrzeja Młodzkiego, starosty Chełmickiego, i pułkownika, żona: synów także dwóch Łukasz Felicyan starosta Persztuński, mąż ojczyznie zasłużony, na OO. Bernardynów Grodzieńskich hojny, żona jego Katarzyna Konstancya Skorulska marszałkowna Grodzieńska, z której syn Jerzy. *Życie Błog. Jozafata M.* Drugi Alexander, z młodych lat, do obozu, chwały rycerskiej szukając, udał się, a nie tylko sam, ale chorągwie okryte swym kosztem, na obronę ojczyzny stawiał, komissye od rzeczypospolitej na siebie włożone, czy to do płacy wojsku, czy do rozgraniczenia województw, swoim nakładem odprawiał; w roku 1621. marszałkiem Kowieńskim będąc, deputatem był naznaczony na trybunał fiskalny Litewski, *Constit. fol.* 24. też funkcyą na niego włożono w roku 1629. już na ten czas kasztelana Derpskiego, *Constit. fol.* 18. 1631. gdy się z Derpskiej przesiadł na kasztelanią Smoleńską *Const. fol.* 11. z tymże tytułem komissarzem delegowany, do traktowania z książęciem Pruskim o naprawę portu Królewieckiego, *Const.*

1633. *fol.* 39. umarł wojewodą Mińskim w roku 1641. był oraz starostą Kowieńskim, cywunem Retowskim. Duchowieństwo szanował, i nigdy jeść niechciał gdyby przy jego stole księdza nie było; na OO. Bernardynów szczodrobliwy. Złączył się był dożywotnie z Apollonią Jasieńską herbu Jastrzębiec pisarzowną Litewską, z tej córka Klara zakonnica S. Franciszka w Kownie, względem której, ojciec ten klasztor pod tytułem S. Trójcy i kościół wymurował, szczodrze go uposażywszy, to *Augustyn Wituński w Kazaniu na jego pogrzebie, pod tytułem: Radosny Grób.* Stanisław syn jego starosta Jaswoński, powietrzem w Wiedniu z szedł z tego świata 1630. Któryś z tego domu miał za sobą Magdalenę Gumowską cześnikownę Zakroczymską.

Kniaź Jurgi Massalski, z sejmu 1580. poborca w Wilkomierskiem. *Constit. fol.* 366. Lew w Grodzieńskiem 1589. *Constit. fol.* 558. Kniaź Hieronim w Mścisławskiem 1589. *Constit. fol.* 559. Tymoteusz, którego na wojnie pojmanego zabić kniaź Moskiewski kazał 1570. Fiedor marszałek Grodzieński, z sejmu 1613. komissarz naznaczony do granic. *Const. fol.* 44. O Alexandrze marszałkowiczu Grodzieńskim, rozumiem że tego Fiedora syn, czytam w kazaniu na jego pogrzebie, że był dworzaninem królewskim, i że z Sapiehą Lwem kanclerzem Litewskim posłem do Moskwy, wielkim nakładem jeździł, powróciwszy ztamtąd, marszałkując w trybunale Litewskim, w roku 1614. na wieczność się przeniósł. Grzegorz podkomorzy Grodzieński, poseł na konwokacyą r. 1632. i Dymitr wojski ziemski Bracławski. N. archimandryta Supraslki koło roku 1600. Jerzy stolnik Bracławski, miał za sobą Helenę Połubińską sędziankę ziemską Słonimską 1632. N. była najprzód za Jundziłem, po nim za Jędrzejem Oziębłowskim cywunem Szadowskim. Helena Massalska Woronicza starosty Brzezińskiego małżonka. *Cuda Żyrowickie* 1637. Wincenty i Stefan 1611. Jędrzej, miał za sobą Annę Puciaciankę, pozostałą wdowę po Bohdanie Siemaszku, z tej była córka Maryanna. N. Massalska była za Eustachim Połubińskim. Alexander podkomorzy Grodzieński, z sejmu 1638. komissarz do rozgraniczenia, województw, Lubelskiego, Podlaskiego i Brześciańskiego. Kiryak poborca Wołyński 1653. *Constit. fol.* 4. Stanisław podkomorzy Grodzieński, poseł na sejm 1661. zkąd deputowany na trybunał fiskalny Litewski, *Constit. fol.* 4. i w roku 1662. z sejmu komissarz do granic, *Constit. fol.* 20. był oraz pułkownikiem królewskim: syn jego z Izabelli Naruszewiczowny, kasztelanki Zmudzkiej, chorąży Grodzieński, a potem marszałek, złączył się dożywotnie z Ogińską Franciszką kasztelanką

Trocką wojewodzanką Mścisławską, syn z niej starosta Grodzieński. N. sędzia ziemski Grodzieński, rotmistrz szczęśliwy i wojownik mężny, którego córka Anna, najprzód żyła z Sebastyanem Dybowskim starostą Knyszyńskim, po nim z Kasprem Kłodzińskim, starostą Błońskim i Wołkinickim. *Paproc. o herb. f.* 325. Jędrzej najprzód kasztelan Brześciański 1632. potem wojewoda 1648. żona jego Krystyna Tyszkiewiczowna, z której córka Anna, zakonnica S. Brygitty w Brześciu 1676. i synowie dwaj: Stanisław i Kazimierz, ten młodo umarł, tamten u Moskwy został 1656. Mikołaj także od Moskwy wzięty, tamże umarł; syn jego Mikołaj mąż rycerski. Jan Alexander kanonik Kijowski, w r. 1678. *Histor. Colleg. Luceor.* Jan w powiecie Wołkowiskim, Dominik w Słonimskiem, Jan Daniel w Kowieńskiem 1674. i Jerzy Mikołaj starosta Augustowski, miał za sobą Chrebtowiczownę podsędkowne ziemską Grodzieńską, Stanisław zaś Zofią siostrę jej rodzoną. Michał Józef, pisarz Litewski, poseł na konwokacyą, marszałek izby poselskiej w roku 1733. a temi czasy wojewoda Mścisławski, starosta Radoszkowski. N. miał za sobą Wołowiczownę, z którą wziął dobra Replę i Olekszyce. Jan marszałek Grodzieński 1700.

Wspomniany powyżej Michał Massalski wojewoda Mścisławski, poźniej kasztelan Trocki, kasztelan Wileński hetman W. Litewski, Grodzieński, Mściborski, Propejski starosta, z *Ogińskiej* oprócz córki wydanej za Niesiołowskiego kasztelana Nowogrodzkiego spłodził synów czterech, z tych N. podczaszy Litewski, marszałek trybunału Litewskiego, w młodym wieku życia dokonał, wielkich nadziei kawaler. — N. także podczaszy Litewski z *Sapieżanki* wojewodzanki Mścisławskiej niezostawił potomstwa. — Ignacy biskup Wileński trzeci syn Michała chwalebnie rządy owczarni sobie powierzonej sprawował. — Józef podskarbi nadworny Litewski, najstarszy syn Michała, mowca zawołany, umarł zostawiwszy z *Radziwiłłowny* jednego syna i córkę wydaną za księcia de Ligne w Niderlandach *) — syn zaś pojął *Radziwiłłownę*, Michała hetmana Litewskiego córkę z *Mycielskiej* urodzoną. — *Krasicki.*

Maścicki. Jan Maścicki 1705. w Krakowskiem województwie.

Masło *herbu Serokomla*, w Oszmiańskim powiecie. Krzysztof Masło, którego synowie Stanisław, Jan, Kazimierz, Jerzy. *Kojał. in MS.*

Masłomiącki *herbu Topor*, w Sieradzkiem województwie, atoli z Krakowskiego wyszli, bo Masłomiąca wieś,

*) Wnuk tego księcia de Ligne, także książe de Ligne w Belgji pojął w małżeństwo w roku 1837. Jadwigę księżnę *Lubomirską* z matki *Czartoryskiej* urodzoną. — *P. W.*

z której się oni piszą, tylko półtorej mili od Krakowa. N. Masłomiącka, była za Janem Strońskim Doliwczykiem, koło roku 1500. *Paproc. o herb. fol.* 181. Bonawentura zakonu Ś. Benedykta, proboszcz Łomżyński 1674. Olbrycht Stanisław, i Samuel w województwie Rawskiem 1674. Krzysztof w Krakowskiem 1705. N. była za Marcinem Jarzyną kasztelanem Sochaczewskim. N. Masłomiącki miał za sobą Annę Morsztynownę. N. Rupniewską. *Baran.*

Masłowski *herbu Samson*, w Sieradzkiem województwie. Gabryel Masłowski wojski Wieluński, poseł na sejm 1569. ztamtąd naznaczony do lustracyi dóbr królewskich, *Constit. fol.* 188. i w roku 1581. na trybunał skarbowy, *Constit. fol.* 398. miał za sobą Dorotę Sielnicką córkę Melchiora, z tej syn Jędrzej Antoni chorąży Wieluński, syn jego Jan, pojął Dorotę, córkę Stanisława Krzysztofa Chrząstowskiego herbu Ostoja, pozostałą wdowę po Jędrzeju Stokowskim, *Acta Castren. Opocznen.* 1586. 2*do* Zofią Drużykowską, *Acta Castren. Vielun.* 1636. Franciszek pisarz ziemski Wieluński 1580. *Constit. fol.* 366. Piotr 1580. *Constit. fol.* 366. Walentyn, syn jego Balcer, córka Elżbieta za Jakóbem Stokowskim 1610. *Acta Castr. Vielun.* Jan pojął Annę Rogawską, z tej córka Anna poszła za Jerzego Stokowskiego. N. stolnik Wieluński miał za sobą Kraszkowską. N. miał za sobą Katarzynę Czarniecką, drugi Wieruszownę, z której syn pojął Kobierczycką herbu Pomian, ta mu powiła córkę Małgorzatę, która 2*do voto* była za Łajszczewskim kasztelanem Sochaczewskim. *Kazanie Adryana Pikar. Prawa Samsonka.* Adam podstoli Wieluński, z sejmu 1690. komissarz do rozgraniczenia Kłobucka, od starostwa Krzepickiego. *Constit. fol.* 20. Alexandra, Pawła Karsznickiego małżonka.

W r. 1778. Hippolit Masłowski łowczy Wieluński. — Karol wojski Ostrzeszowski. — W księztwie Litewskiem w r. 1778. Karol Masłowski skarbnik Bracławski: — Antoni rotmistrz tegoż powiatu. — *Krasicki.*

Maszewicz. Piotr Maszewicz za towarzysza długo służąc w wojsku, nobilitowany na sejmie 1662. *Const. f.* 40.

Maszewski *herbu Nowina*, w Krakowskiem województwie, to *Paprocki*, i z niego *Okolski*, atoli *Baranow.* rozumie, żeby to miało być raczej Maszycki, który dom już za jego czasów zszedł. Maszyński Krzysztof w Rawskiem 1632.

W księztwie Litewskiem roku 1778. Józef Maszewski koniuszy Smoleński. — Adam regent ziemski Połocki. — *Krasicki.*

Maszkiewicz *herbu Kusza*, to jest na Kuszy powinna być strzała, prosto do góry wyrychtowana żeleźcem, na hełmie trzy pióra strusie: *Okolski tom.* 3. *fol.* 356. przez strzałę krzyż położył; atoli u *Kojałow. in MS.* nie masz, dla

tego ten autor powątpiewa, czy to nie bardziej Odrowąż herb. Są ci Maszkiewiczowie w województwie Nowogrodzkiem, z których Raczko Maszkiewicz dworzanin królewski, w roku 1503. w szczęśliwym Siemiona książęcia Słuckiego z Tatarami boju, nad Prypeciem rzeką, nie daleko Grodka, zabity. N. Maszkiewicz horodniczy Nowogrodzki w r. 1505. zamku i miasta Nowogrodzkiego przeciwko Tatarom, i dwiema ich sułtanom, mężnie bronił, i częstami z miasta wycieczkami, wielką klęską raził. *Stryjkow. lib.* 22. *cap.* 5. *Kojał. p.* 2. Bogdan rotmistrz pod hetmanem książęciem Ostrogskim, gdy wojsko Litewskie nad Wierdrussą Moskwa porazili, hetmana w niewolą wzięli, chorągiew swoję w tej okazyi straciwszy, sam ranny; przecięż resztę niedobitków, obronną ręką uprowadził. Gabryel i Piotr. Bogusław w Nowogrodzkiem 1674. N. miał za sobą Annę Jemiołowską.

Tu zapewne należy Samuel Maszkiewicz pułkownik roty księcia Poryckiego, w czasie wyprawy do Moskwy za Zygmunta III. który nam zostawił w rękopismie Dyaryusz tej wyprawy. —

MASZKOWSKI HERB.

Żaden z naszych pisarzów tego herbu nie opisał, lubo o nim mówi *Okol. tom.* 3. *fol.* 163. i *Bielski* namienia, ale ani początków jego: to tylko powiada *Okolski*, że we Francyi i Alzacyi wiele się domów znajduje, które się słońcem pieczętują*). To pewna że dom Maszkowskich, którzy tego herbu zażywają, u nas w Polszcze starożytny. Co poznać z owego sławnego Zyndrama Maszkowskiego, tego Król Jagiełło, odebrawszy Witoldowi Kamieniec w Litwie, nad nim przełożył, *Biel. fol.* 275. w roku 1390. a potem w roku 1410. tegoż Zyndrama, już natenczas chorążego Krakowskiego, hetmanem uczynił na Grunwaldzką z krzyżakami po-

*) Podług *Małachowskiego w Zbiorze nazwisk Szlachty*, kolor pola, powinien być niebieski. — *P. W.*

trzebę. Wprowdzieć w tej okazyi było inszych wielu, w dziełach rycerskich dobrze wypolerowanych, jako Witold książę Litewski, książęta Mazowieccy, i prawie wszystko rycerstwo Polskie; przecięż w experyencyi wojennej, żywości ducha, roztropności, zdał się wszystkich przechodzić Zyndram, i lubo statury był małej, atoli u wszystkich estymacyi wielkiej, którą sobie ludzkością i łagodnością jednał. I nie omylił się na nim Król Jagiełło, pamiętną albowiew nad krzyżakami wiktoryą otrzymał. *Starowol. in Bellat. fol.* 73. *Biel. Długosz etc.* Mikołaj i Jan z Maszkowic Maszkowscy 1632. Maszkowska była za Krzysztofem Sicińskim stolnikiem Inflantskim. *Paprocki w Gniazdzie* Maszkowskich herbu Jastrzębiec kładzie, rozumiem że omyłką. N. stolnik Łęczycki 1578. rozumiem że córka jego była za Piotrem Jarzyną podkomorzym Rawskim, Anna za Janem Otwinowskim.

W r. 1778. Józef Maszkowski łowczy Radomski. — *Krasicki.*

Matczyński *herbu Jastrzębiec*, na Rusi. Kasper Matczyński wojski Kamieniecki, z sejmu 1633. komissarzem naznaczony do lustracyi fortyfikacyi Hołoskowskiej. *Constit. fol.* 55. Marek 1625. *Acta Castren. Camen.* Alexander pisarz grodzki Kamieniecki, komissarz do rozgraniczenia Podola od Wołoch, z sejmu 1661. *Constit. fol.* 26. Marek Matczyński, najprzód koniuszy koronny, starosta Grabowiecki 1674. dalej wojewoda Bełzki 1689. wziął potem podskarbstwo wielkie koronne, umarł wojewodą Ruskim, starostą Rubieszowskim i Bełzkim, fundował OO. *Piarum Scholarum* w Waręźu. Matczyńskie, Zofia Kazimierza, Konstancya Stanisława Lipskich herbu Grabie, małżonki. Ten wojewoda dwa tysiące czerwonych złotych legował, na emundacyą foss koło miasta Lwowa. *Constit.* 1703. *fol.* 19.

Wspomniany wyżej Marek Matczyński wojewoda Ruski był marszałkiem dworu Jana III. Króla Polskiego, wielce od tego monarchy lubiony i szacowany. — Dotąd znajdują się w Bełzkiem Matczyńscy, *Waręż* jednak w dom Łaskich, a z tego w Potockich się dostał. — *Krasicki.*

Materna *herbu Ślepowron,* atoli z tą różnicą, że powinien być Ślepowron w prawą tarczy obrócony, jakby wzlatujący, jedną nogą stojący na rózdze oliwnej, drugą pierścień trzyma, w polu niebieskiem, na hełmie pięć piór strusich. Erazm Materna wojewody Nowogrodzkiego towarzysz, pod Pleszkowem pieszo szedł do szturmu. *Paproc. fol.* 405. Temi czasy kwitnęli bracia dwaj rodzeni, Dominik, którego syn Kasper, i Stanisław, którego syn Dominik Jacek.

Matuszewicz *herbu Łabędź,* w księztwie Zmudzkiem. N. Matuszewicz chorąży Zmudzki, którego synowie Jerzy, Balcer i Erazm. N. tegoż herbu, był deputatem na trybu-

nał Litewski 1679. Jan Herculanus z Dowmont Matuszewicz proboszcz generalny kanoników regularnych, tak w koronie jako i w księztwie Litewskiem 1734. prałat godny, siostra jego była za Sobieszczańskim; podobno zaś tego imienia ich, był początkiem Matusz marszałek królewski, od którego sukcessorowie Matuszewiczami zawołani.

Tadeusz Matuszewicz kasztelan Brzesko-Litewski, mąż w naukach i prawie biegły. Są jego tłómaczenia wierszem Polskim, niektóre pisma Horacyusza. Adolf Matuszewicz wojski Brzesko-Litewski. — *Krasicki.*

Tenże Tadeusz Mostowski, był także posłem sejmu czteroletniego, nakoniec w czasie księztwa Warszawskiego ministrem skarbu, na którym urzędzie potem potwierdzonym został przez Alexandra I. Cesarza Ross. i Króla Polskiego. Cały ciąg urzędowania jego poświęcony był zaprowadzeniu oszczędności i umniejszeniu zbytecznych ciężarów. Zwątlony na siłach ustąpił z urzędowania zostawiwszy skarb zamożnym, i zasiadł w senacie Król. Polskiego, gdzie pomimo widocznie niknących fizycznych sił swoich, przecież zdrową radą i przekonywającą wymową służył krajowi. — Umarł zagranicą w roku 1819. —

Matuszewski *herbu Topor*, w Lubelskiem województwie. Jan Matuszewski podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla 1648. Jan Matuszewski cześnik Bracławski 1705. w Krakowskiem. Mikołaj 1629. *Acta Castr. Sandec.*

Matyaszewicz *herbu Wadwicz*, w Mińskiem województwie. Jan Matyaszewicz cześnik Miński 1634.

Maul. Fabian Maul kasztelan Elbląski pierwszy w roku 1466. *Histor. Polon. Pruth. Poss. fol.* 630. *Bielski fol.* 444. ale rok kładzie 1447.

Mauraty. Jerzy Mauraty logofeta Wołoski, dla zasług ku tej Rzeczypospolitej, indigenat otrzymał na sejmie 1607. *Constit. fol.* 857.

May *herbu Starykoń*, w Sendomierskiem województwie. N. May sędzia ziemski Sieradzki. Floryan dzielny mąż za czasów Zygmunta Augusta, przeciwko Moskwie i Tatarom odważnie stawał: Mikołaj zostawił potomstwo, synów i córki; z których jedna była za Mikołajem Stradomskim w Nakle Chęcińskim pisarzem. Felicyan mąż rycerski, dziesięć lat w obozie strawiwszy, umarł 1634. w Krakowie u ojców Bernardynów na Złobku z marmurowym nadgrobkiem pochowany. *Starowol. in Monum.* Był to brat rodzony Mikołaja, miał za sobą 1*mo voto* Balicką, z której był syn Stanisław, pod Chocimem żołnierz, Księska powiła mu dwóch synów, Floryana mężnego kawalera, i Felixa, 2*do voto* z Koniecpolską, pozostałą wdową po Macieju Pukarzewskim, z tej spłodził Felixa i Stefana: 3*tio voto* z Grotowską, ale z nią nie długo żył. *Baran.* Mikołaj trukczaszy królewski

w Żmudzi 1674. Marcin miał za sobą Alexandrę Brzeską herbu Ciołek. Stanisław na Sielnicy, (bo się ztąd wszyscy piszą,) podstoli Krakowski, poseł Sendomierski na konwokacyą 1696. tenże sam już kasztelan Wiślicki, z światem się rozstał w roku 1703. Piotr z Anny Krysztoporskiej, Jana kasztelana Bydgoskiego córki, zostawił potomstwo. Jan stołnik Żytomierski sędzia kapturowy Sieradzki 1733. N. Stanisława Kamockiego małżonka. N. miał za sobą Petronellę Kobielską. Dorota z kasztelanki Sieradzkiej urodzona, Stanisława Kożuchowskiego małżonka. Michał w zakonie naszym umarł w Krośnie 1652.

Maydell, w Inflanciech. Otto Ernest Maydel poseł z ziemi Piltyńskiej na konwokacyą 1632. podpisał konfederacyą, był potem starostą Piltyńskim 1648. i Herman obersztleitnant. Otto drugi starosta Piltyński 1674.

Maykowicz. Hrehory Majkowicz w Upitskiej ziemi poborca. *Constit.* 1601. *fol.* 777. Jędrzej Majkowski podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla z Pińskim powiatem. Majko Franciszek żołnierz, pojmany od Moskwy pod Homlem 1654. N. Majkowski miał za sobą Szczęsną Oziembłowską.

Mazaraki. Jan Mazaraki, o którym Konstytucya 1678. *fol.* 3. był posłem od Króla Jana III. do Persyi, miał za sobą Konstancyą Kruzerownę łowczankę Inflantską.

Mazowiecki *herbu Dołęga*, na Dobrzyńskiej, piszą się z Mazowsza. Z tych był jeden podkoniuszym u książęcia Bolesława w roku 1441. zkąd potomstwo jego, Podkoniuszami zwano. Jakób Mazowiecki Podkonicz, mąż sławny, który z Olbrachtem Królem w Wołoszech na Bukowinie będąc, wiele a mężnie czyniąc z nieprzyjacielem, obronną ręką, z bitwy od Wołochów zdradliwie wygranej uszedł; potem był u Orszy za hetmana Tarnowskiego, z której potrzeby imię wielkie wyniósł, zostawił synów dwóch: Marcina, który na dworze biskupów Krakowskich bawiąc się, tamże majętność kupiwszy, pojął Staszkowską, i Bartłomieja, który miał za sobą Moszczyńską stolnika Dobrzyńskiego córkę, z której zostawił potomstwo. Wilk Mazowiecki (tak nazwany) człowiek znaczny, i ten synów zostawił, to *Papr.* Z tego domu jedna była za Staszkowskim podwojewodzym Krakowskim, w Więcławicach, herbu Bogoria. *Baran.* Michał sędzia ziemski Dobrzyński, roku 1674. z konwokacyi naznaczony do rewizyi skarbu koronnego. *Constit. fol.* 13. Michał Mazowiecki w zakonie Soc. Jesu, proboszcz *Domus Professae* w Warszawie 1676. a przedtem rektor w kollegium w Reszlu, jest w druku, jego, *Sacerdos orans*, *sive de Horis Canonicis*, *rite recitandis*, *Constantiae ad Rhenum* 1657. *in* 12*mo*. 2do. *Pa-*

negyricus funebris Alexandro Episcopo Vilnensi, *Vilnae* 1644. *in 4to. Praeterea scripsit Varias Odas et elogia, quae sub alio nomine prodierunt*, to o nim pisze *Biblioth. script. Societ.* N. Mazowiecka Gajewskiego małżonka. Jakób w Jazłowcu pogrzebiony leży. N. miał za sobą Katarzynę Rutkowską pisarzownę ziemską Dobrzyńską.

W roku 1778. Jan Mazowiecki regent Dobrzyński. — Bartłomiej komornik graniczny Płocki, w roku 1788. sędzia ziemski. — *Krasicki.*

Mazowski *herbu Grabie.* Mazowski grabia wojciech 1632. w ziemi Ciechanowskiej. *Paprocki* i *Okolski* o nich nie pisał.

Mazyni. Krzysztof Mazyni, pierwszy indygenat w Polszcze otrzymał na sejmie 1662. *Constit. fol.* 35. był sekretarzem i dworzaninem Jana Kazimierza Króla.

Mchowski. Krzysztof i Jan Mchowscy w województwie Brzeskiem, podpisali elekcyą Władysława IV.

Mdzewski *herbu Dołęga*, w Płockiem województwie. N. Mdzewska, była za Narzymskim Tomaszem, kasztelanem Płockim. Maciej kanonik Płocki i Chełmski, umarł 1619. jako świadczy nagrobek jego w Płocku. *Starowol. in Monum. Paproc. f.* 138. wspomina wyraźnie N. Mdzewskiego chorążego Płockiego. Stefan syn Pawła pisarza ziemskiego Zawkrzeńskiego, *Acta Castren. Ciechan.* 1640. miał żonę Łosiownę, z tej były trzy córki, Elżbieta Łopacka, chorążyna Zakroczymska. N. Bąkowska. N. Rościszewska; synów dwóch, Paweł podstoli Płocki, i Stefan suffragan najprzód Łucki, potem Gnieznieński, biskup Kalamacki, Ś. T. doktor, zakonu kaznodziejskiego 1714. Wojciech i Stanisław w Płockiem 1648. Stanisław miał za sobą Justynę Kobylnicką.

W roku 1788. Antoni Mdzewski cześnik Sierpski. — Stefan regent Zakroczymski. — *Krasicki.*

Męciński *herbu Poraj*, w Lubelskiem województwie i Sieradzkiem. Piszą się z Kurozwęk, który dom jak kiedyś w Polszcze między najprzedniejszemi kwitnął, z tego poznać, co się o nich mówiło pod Kurozwęckiemi i pod herbem Poraj. Wyszły potem Kurozwęki z ich possessyi, gdy jedynaczkę pojął podskarbiankę koronną Kurozwęską, Jan Lanckoroński łowczy Sendomierski, i podziśdzień jeszcze w tym domu dziedziczą, atoli Kurozwęscy, jeszcze i potem na różnych krzesłach w senacie kwitnęli, wszakże już pod imieniem Męcińskich. Jędrzej Męciński kasztelan Wieluński, z sejmu 1591. deputat na trybunał Radomski, *Const. f.* 610. córka jego była za Piotrem Gołuchowskim. *Okol. tom.* 2. *fol.* 81. N. Jana Korycińskiego kasztelana Oświecimskiego

żona; druga córka tegoż Jędrzeja Katarzyna była za Krzysztofem Drohojowskim. *Starowol. in Monum. fol.* 729. N. była za Olbrychtem Baranowskim herbu Jastrzębiec kasztelanem Kamińskim. Jędrzej poseł na sejm 1611. ztamtąd komissarz do uznania krzywd od Węgier. *Constit. fol.* 7. Maciej z ziemi Wieluńskiej poseł na sejm 1627. zkąd deputowany na trybunał Radomski. *Constit. f.* 5. Balcer komissarz do Moskwy, tam na Władysława Królewicza, swoim kosztem chorągwie zaciągał w roku 1618. o czem czytałem list królewski *in MS. Cracov.* Jan rotmistrz pod Cecorą mężnie stawając, dostał się był w niewolą, atoli wyszedł z niej, kupiwszy sobie wolność. Jan kasztelan Sieradzki roku 1676. *Constit. fol.* 9. i 1667. gdzie go komissarzem do granic od Szląska, ordynowała Rzeczpospolita. *Constit. fol.* 21. Brat jego rodzony Wojciech Kazimierz, najprzód starosta Brzeźnicki z tym tytułem czytam go deputatem, z Wielkopolski na trybunał skarbowy Lwowski, w Konstytucyi 1653. *fol.* 2. potem podkomorzy Wieluński 1661. komissarz do granic od Szląska, *Constit. fol.* 25. a potem kasztelan Sieradzki. *Acta Castr. Vielun.* 1664. Sobie, i całej familji swojej, grób w Częstochowie i z nagrobkiem marmurowym wspaniałym wystawił r. 1659. miał za sobą Teresę Małgorzatę, córkę Achacego Przyłęckiego kasztelana Oświecimskiego herbu Śreniawa, z której była córka, i dwóch synów, to jest Jan, najprzód chorąży, potem podkomorzy Wieluński, deputat na trybunał koronny 1701. nakoniec sobie duchowny stan obrał. Kazimierz Ignacy starosta Wieluński i Radomski a przedtem chorąży Wieluński, posłował na różne sejmy 1683. 1690. deputatem bywał na trybunał koronny, złączył się był dożywotnie, z Barbarą czy z Teofilą Warszycką miecznikowną koronną, starościanką Piotrkowską (miał podobno i drugą z wielkiego Chrząstowa) córek było jego trzy, Maryanna, Katarzyna i Konstancya, z tych jedna była za Tarłem starostą Goszczyńskim, synów zaś dwóch, Józef i Wojciech. Z tych jeden starostą Ostrzeszowskim, marszałkiem trybunału koronnego 1731. umarł stolnikiem koronnym 1738. N. Męcińska była za Olszewskim Marcinem starostą Wieluńskim 1671. Wojciech podczaszy Chełmski 1686. Jan kasztelan Bracławski. Mikołaj kasztelan Sieradzki. Jan wojski Żytomirski, sędzia kapturowy Sieradzki 1733. Jan miał za sobą Barbarę Ługowską starościankę Lelowską. Jan starosta Wieluński 1733. poseł na konwokacyą. Paweł pułkownik królewski 1704.

Do tegoż domu należy, ksiądz Wojciech Męciński Soc. Jesu, ten z matki Felicyanny Głoskowskiej herbu Jastrzę-

biec, z ojca Wojciecha urodzony, którego gdy ojciec odumarł, przecież na cztery lata przed śmiercią, herezyi się wyprzysiągłszy, wszystko wychowanie jego poległo na pobożnej matce, jakoż pewnie przy skłonności do dobrego w Wojciechu, świątobliwe było. Znać to z tego było, że dany do Lubelskich Soc. Jesu szkół, wzwyczaił się był, gdy drudzy posnęli, z łóżka wstawać, i klęcząc godziny całe na modlitwie odprawować, czego nierychło postrzegłszy inspektor, zakazał mu, wszakże ile się mógł utaić, znowu się do swego zwyczaju wracał. Niemogło mu być nic milszego, jako gdy słyszał o okrucieństwach, które arcywymyślne heroicznie wierni Pańscy ponosili, i ztąd zapaliwszy się na sercu do podobnej dla Boga śmierci, a rozumiejąc że niemógł do tego końca inaczej przyjść, prosić się umyślił do zakonu Societatis. Wprawdzieć potem, gdy mu różne na myśl przychodziły trudności, i pokusy do świata, już się począł był chwiać w przedsięwzięciu swojem, wszakże przez sen, skoro mu się widzieć dała Najśw. Matka, w osobie *Mariae Majoris*, podając mu pomarańczę, wszystkie owe pokusy zginęły. Większa utarczka z matką nastąpiła, tej gdy o pozwolenie do zakonu prosi, ciężki mu policzek wycięła: aleć ta wkrótce z tego świata zszedłszy, wolniejszą do wokacyi Wojciechowi drogę zostawiła. Do Rzymu się albowiem pokwapił, gdzie od Mucyusza Witellescha generała Soc. Jesu do zakonu przyjęty został, tam w zgardzie świata, w pokorze, cierpliwości i inszych wielu cnotach, znacznie postąpiwszy, skoro nowicyat skończył, do Polski odesłany, w Kaliszu filozofji słuchał, pod ten czas przyprawując się do męczeńskiej odwagi, ciało swoje wymyślnie trapił, dyscyplinami krajał, woskiem topionym palił, i owszem gdy pewnego winowajcę tracić miano, prosił się u starszych, żeby mu być przy tym pozwolono, nie inszem sercem, tylko żeby był serce swoje, mógł ztąd zahartować do podobnych mąk za Chrystusa między Pogaństwem, luboć mu tego odmówiono. Wtem brat mu młodszy Stanisław umiera, po którym zlana na niego obszerna sukcessya, bogactwa, nadzieje honorów, pokusę mu nie małą uczyniły, wzgardził jednak tem wszystkiem, i żeby się już napotem o niego świat nie kusił, całą substancyą swoję kollegio Krakowskiemu u S. Piotra zapisał, mówiąc z weselem: Już prawi nie mam nic, tylko krew i życie, które i dziś gotówem dla Boga mego położyć. Skończywszy filozofią, do Rzymu się wyprawił, tam zwierzywszy się ks. Sebastyanowi Wiejrze, swych świętych do Japonji zamysłów, ks. generała o pozwolenie prosił, długo mu tego odmawiał generał, aż też i na jego wielkie pragnienie się skłonił. Więc

gotując się na tę drogę, nauki duchowne, które miał od ks. Kaspra Drużbickiego Soc. Jesu, chciał jako najdoskonalej na sobie wyrazić, i do skutku przywieść. Teologji tedy w Rzymie nie skończywszy, w roku 1630. do Portugalji pojechał, z dziwnie wielką wesołością serca, która się i na twarzy jego wydawała. Tam w Eborze, zaczętą teologią, kończąc, na kapłaństwo, przez Apollinara Niceńskiego biskupa Soc. Jesu, a potem za wiarę męczennika, poświęcony, pierwszą mszą odprawił w dzień ofiarowania Matki Boskiej: drugiego roku skończywszy w Eborze nauki, do Lisbony się puścił; tam gdy już nazajutrz w okręt w przedsięwziętą do Japonji drogę wsiadać ma, księdza generała listy nazad go do Polski cofnęły, z tej racyi: sprawa się wytoczyła do trybunału kollegio Krakowskiemu, od powinowatego ks. Męcińskiego zaniesiona, jakby nie sam Wojciech, ale ktoś inszy w postaci jego, majętności temu kollegio zapisał, dekretem tedy nakazano, na pewny dzień jego samego stawić; rozumiejąc, że albo już nie żyje, albo niepodobna było, nazad się mu do ojczyzny wracać. Z wielką to serca odwagą uczynił Męciński, stanął na czas naznaczony, wszakże potajemnie, tak, że adwersarz pewną sobie wygraną wróżył: wtem gdy sprawę przywołano, przyszedł i on na ratusz, gdzie jasnemi dowodami, i jawnemi znakami poznany, nie tylko osoby swojej pewność, ale i zapisy kollegio uczynione utwierdził. Uspokoiwszy sprawę, wkrótce znowu puścił się do Rzymu, a ztamtąd do Lizbony, a potem do Indyi 1631. W tej drodze pięć tysięcy mil Hiszpańskich upłynąwszy, i już na brzegach Brazylji stanąwszy, znowu ich wiatry do Luzytanji przypędziły. Miał tam ks. Wojciech wielką okazyą do zasługi, usługując chorym, słuchając spowiedzi, gdzie we dwóch okrętach dwieście ludzi pomarło, z których wielu było takich, których wprzód robacy roztoczyli niżeli skonali; aż też i sam przy tej pracy, i na gorączkę i łamanie w stawach zachorzał. Przypłynąwszy do Luzytanji, po linie go z okrętu spuszczono, i ledwie na ramionach na łóżko zniesiono, z którego ósm miesięcy nie wstawał. Najmniej jednak przez to, nie ostygło w w. ks. Wojciechu pragnienie jego, cierpieć dla Boga, dla tego gdy się z choroby zdrowszym obaczył w r. 1633. znowu w okręt nazwany Betleem, Matce Boskiej poświęcony, wsiadłszy, żeglował do Indyi, zrazu się dobrze im powodziło, codzień się msza święta odprawowała, i nauka Chrześcijańska bywała, ale po trzech miesiącach, siła ich na gorączkę zachorowawszy, pomarło; a między niemi ks. Sebastyan Alwarez Soc. Jesu starszy, po którym wszystka się praca na ks. Wojciecha zwaliła, ile że sam jeden tylko księ-

dzem będąc w tym okręcie, około ośmiuset osób tam będących chodzić musiał, spowiedzi ich słuchając, aż też do Mozambiku przypłynęli, gdzie ich najpierwsi ojcowie nasi nawiedziwszy, orzechami Indyjskiemi, które wielkością swoją głowę człowieka przechodzą, i innemi owocami częstowali. Wytchnąwszy coś trochę na ziemi do okrętu powrócił, tu wiatr gwałtowny powstawszy, połamał u okrętów kotwice, i na morze ich popędził. Widząc się w wielkiem niebezpieczeństwie wszyscy, votum do S. Xawiera uczynili, i relikwią jego do kotwicy przywiązał ks. Wojciech, ta przeciwko wszystkiej burzy utrzymała szczęśliwie okręt, lecz gdy ją potem wyciągnęli, a obaczyli bez haków, za cud to S. Xawierowi przyznali. Ztamtąd do Goi przypłynęli, z wielką radością przyjęci od naszych. Tameczny ks. prowincyał wziął go z sobą na wyspę Salsetanę, gdzie ochrzcił wiele pogaństwa, i dał im imiona świętych Polskich, z wielką swoją pociechą. Do Goi powróciwszy, oprócz innych cnót wielkich pamiątki, tę u grobu S. Xawiera zostawił, że lampę srebrną misternie wyrobioną, którą był z dóbr swoich na to zachował, ofiarował; przydawszy na trumnę srebrną, w której ciało tego świętego leży, niektóre sztuki przedniej roboty. Niżeli się na morze puścił ku Japonji, pierwej różne nawiedzał prowincye, wszędzie ewangelią rozsiewając. Z Malabaryki w r. 1635. popłynął do Malaki, a że mu się ztamtąd trudno było wychylić dla ustawicznych rozbojów na morzu od Holendrów, więc przez ten czas póki tam bawił, posieczonym od tychże rozbojników, podjął się z wielką ochotą w szpitalu usługować, jednym tedy maści gotował, rany zawijał, łóżka ścielał, pokarmy dawał, drugich na świętą wieczność dysponował. Drugiego roku sam się też wyprawił do Makaum, ledwo co się jednak od brzegu odbili, od tychże Holendrów oskoczony, z innemi się w niewolą dostał, od których ze wszystkiego odarty, a co go najbardziej bolało, heretycy relikwie święte, albo nogami zdeptali, albo w morze wrzucili, głodem, niewczasem, i ostatnią nędzą strudzony, do bydła na stróżą był oddany. Przydała mu się tam lekarskiej nauki umiejętność, której był w Krakowskiej akademji nawykł, a w Indyi wypolerował większą experyencyą: gdy albowiem gubernatora Holenderskiego syn jedynak niebezpiecznie na gorączkę zapadł, on go uzdrowił: i innym niemniej na zdrowiu pomógł, cokolwiek tedy od kogo wziął w podarunku, to wszystko obracał na poratowanie z sobą razem pobranych niewolników, aż też po sześciu miesiącach tej niewoli, na wolność wyszedłszy, do Kocyncyny przybył, tam trochę sobie odpocząwszy, do Makaum pokwapił, gdzie z owej usługi

drugim i niewczasu, sam też w ciężką chorobę zapadł, z której zmocniwszy się, najprzód do Kamboi, gdzie od Króla wielce był uszanowany, a potem do Manili pojechał, tu się języka Japońskiego nauczył; w roku tedy 1642. pożegnawszy przez list przyjaciół swoich, Krakowskiemu kollegio, z słoniowej kości krucyfix, i obrazek Matki Boskiej, na blasze malowany, oddawszy, (luboć krucyfix na morzu w okręcie od nieprzyjaciela zapalonym zgorzał) włosy ostrzygłszy, po Japońsku się ustroiwszy, z ks. Antonim Rubinem wizytatorem Japońskim, i innemi trzema kapłanami Soc. Jesu, do Japonji przypłynął. Tam ledwo na ląd wysiedli, zaraz od straży, która wszędzie po granicach rozsadzona była, pójmani są, i do Nangazachu przedniejszego w Japonji miasta, żelazem okowani, przyprowadzeni byli. Spytani przed starostą, coby byli za ludzie, i jeżeli wiedzieli, że za dekretem Xoguna wszystkim Chrześcijanom, zwłaszcza kapłanom, pod śmiercią wejścia do Japonji zabroniono. Wszyscy przez ks. wisitatora odpowiedzieli, że byli kapłani Soc. Jesu, a że przyszli wiarę Chrystusową Japończykom opowiadać, wiedząc wprawdzie, o zakazaniu Cesarskiem, ale bardziej Boskiego rozkazu słuchając: zaczem wtrąceni są do smrodliwego więzienia, w którem przez siedm miesięcy, trochą ryżu i wody karmieni, a przez ten czas, co dzień, lub co drugi dzień, tak katowani byli; każdy z nich był przywiązany na wznak do drabiny, z przekrzywioną na kark głową, aby do wlewania wody sposobniejsza była, zostawiwszy wolną rękę lewą, którąby przykładając do piersi, odstąpienie od wiary oznajmili. Tak przywiązanym, kaci lejki w usta włożyli, przez które, tak wiele w nich lali wody, że już oddychać nie mogli; toż dopiero włożywszy ich między tarcice, chłopi najmocniejsi całą siłą ściskali, i wodę z wnętrzności, tak gwałtownie wytłaczali, że żyły same i wnętrzności targając, ze krwią przez usta wychodziła, a męczennicy ledwo co żywi, po onej katowni zostawali. Taką mekę sto i pięć razy wytrzymali. Widząc statek ich przy wierze niewzruszony, i owszem wesołość we wszystkich torturach, na śmierć ich skazał starosta, za co padłszy na kolana, podziękowali Panu Bogu: czemu się i sam sędzia nie mógł wydziwić. Prowadzono ich tedy, przez ulice miasta przedniejsze, na chudych i parchatych bydlętach, ku pośmiewisku Pogaństwa, pokrępowanych łańcuchami, głowy im na pół ogolono, usta żelazem ochełznano, ręce z tyłu związano, a na plecach każdego, dekret śmierci napisany. Cesarz Japoński wydał na tych dekret śmierci, że w jego Królestwach opowiadać śmieli wiarę Rzymską, czego im dawno zakazano. Za miasto tedy

wyprowadzeni, na miejsce, Góra męczenników, nazwane, wszyscy instrumenta śmierci swojej pocałowawszy i obłapiwszy, każdy z nich powrozami dwiema ściśle skrępowany (lewą tylko rękę wolną mając, nadanie znaku zaprzenia się wiary) nad szubienicach, nad dołami wodą śmierdzącą napełnionemi, za nogi zawieszony, głową w dół głęboko po pas spuszczony był, i tak długo zanurzywszy głowę w smrodliwej wodzie trzymany, że ledwo co już mógł odetchnąć. Tak spuszczone ciała, naznaczeni każdemu kaci, jeden okrąg powrozami obracali, aż ściślej w jeden schodziły się węzeł, pókiby wszystkiego poniekąd ciała z dołu nie wyciągnęły, które podniósłszy, wolno puścili, zkąd przeciwnym na inszą stronę obrotem, gdy powrozy często się gwałtem do koła odkręcały, ciało tak się gwałtownie kręciło, że do zawrotu głowom męczeńskim przychodziło, i wewnątrz z poruszonych wnętrzności, wiele krwi ustami się lało, wszystek mózg z miejsca poruszał się swego, zgoła wszystko ciało, przez ciężkie katownie, do gwałtownej się śmierci sposobiło; w tym dole tak męczony ks. Wojciech przez dni siedm, chwalebnie dokonał 23. Marca 1643. życia swego 42. zakonnego 22. Dniem jednym poprzedził go do męczeńskiej korony ks. Rubinus, trzej inny, to jest ks. Antoni Kapecius, ks. Franciszek Markwez, ks. Didacus Moralez, do dziewiątego dnia to okrucieństwo wytrzymali, którego dnia głowy im poucinano. Ciała wszystkich wśród rynku rozsiekane w drobne cząstki, miotali w ogień, a proch z nich na morze wyrzucony. Był ks. Wojciech wzrostu większego, twarzy nieco pociągłej, czoła równego, żywych oczu, nosa na kształt orlego, twarzy pszenicznego koloru, włosa czarnego i kędzierzawego, oblicza przyjemnego, łagodnej mowy: ale najwięcej cnót wielkich, z których te dwie osobliwsze były: pierwsza, gorące pragnienie cierpieć dla Chrystusa: druga, miłość ku Najśw. Pannie: za jej protekcyą w Westfalu, gdy go zbójcy w domu w lesie zbudowanym nocującego napadli, lubo go już w ręku mieli, przecież skoro zmówił *Sub tuum praesidium* modlitewkę, zaraz z bojaźni jakiś pouciekali. Gdy mu Holendrowie pojmanemu obraz Najśw. Panny odjęli, i choć proszeni wrócić niechcieli, skoro zmówił pozdrowienie anielskie, obraz swój odebrał. Jadąc do Wenecyi niedaleko morza adryatyckiego, wpadł w rzekę Brenta nazwaną, zewszęd wysokiemi górami obwiedzioną, na kształt okrągłej studni, tam widząc się bez żadnego ratunku, ślub uczynił do Najśw. Panny, dać tablicę srebrną: rzecz dziwna, póty po owej rzece pływał, póki go nie wyciągniono, wpół prawie umarłego, z podziwieniem wszystkich, że i od zimna nie skościał, i że do

morza oraz i z wodą nie wpadł. Pisali o nim *Filip Alegambe, Tanner. Szkarłatna Róża Boskiego Raju.* N. podstoli Wieluński, miał za sobą Felicyannę Rucką stolnikownę Inowrocławską. Wojciech Męciński temi czasy w zakonie Societ. Jesu żyje.

Wielądek w heraldyce obszernie o tej familji pisze, i taką onejże genealogią umieszcza. Dom Męcińskich używający herbu *Poraj*, to jest róży białej o pięciu listkach w czerwonem polu, pochodzi od familji Porajów, czyli Rzymskiej familji *Rożynów*, która potem do Czech przeniosła się wziąwszy imię Porajów, i tak Poraj brat Śgo Wojciecha arcybiskupa rodzony, przybył z Czech do Polski za Mieczysława Króla, i z tegoż imienia pochodzą Gaudencyusz, Bogumił arcybiskup Gnieznieński, Jozafat arcybiskup Połocki, Wincenty Kadłubek biskup Krakowski w liczbie świętych umieszczeni; w dalszym czasie ten dom odmienił się w przezwisko Kurozwęckich, od hrabstwa *Kurozwęki* w województwie Sendomierskiem sytuowanego, z których ostatni dziedzic Piotr Kurozwęcki, najprzód marszałek nadworny koronny, dalej Sendomierski kasztelan, a wraz i podskarbi w. koronny, wydawszy córkę swoję jedynaczkę za Jana Lanckorońskiego, łowczego Sendomierskiego, również i hrabstwo *Kurozwęki* w tenże dom oddał, lecz w dalszym czasie toż hrabstwo dostało się w ręce Sołtyka wojewody Sendomierskiego, i teraz aktualnie w jego zostaje possessyi. Rodzeni tegoż Piotra, to jest Kresław generał Wielkopolski, wprzód Wiślicki, dalej Lubelski kasztelan, który posłował od Kazimierza Króla, do Mikołaja piątego Papieża, 2. Stanisław podkanclerzy koronny. 3. także Stanisław podskarbi nadworny koronny, Wieluński i Krzepicki starosta. Ci rozmnożywszy znaczne potomstwo, wzięli imie *Męcińskich* z *Kurozwęk*, i odtąd ten dom zdaje się mieć pierwszy początek.

Jakoż okazuje się, że w roku 1522. żył Wojciech z *Kurozwęk* Męciński, który ożeniwszy się z Jadwigą z *Szamotuł* Szamotulską, wydał na świat znaczne potomstwo, z których Wojciech Męciński Pan dziedziczny na *Nowym Dworze*, *Ośmiolicy* itd. ożenił się z Barbarą z *Kobylan Kobylańską*, wziąwszy w posagu znaczne dobra, *Działoszyn*, *Trębaczów*, *Pruświcko*, *Danków*, *Parzymiechy* itd. z tego pochodzi jedna córka Anna, najprzód Stanisława Zbarawskiego, powtórnem małżeństwem Siennickiego wojewody Podolskiego małżonka, i czterech synów, to jest Wojciech, który jedynaczkę córkę poślubił zacnemu Korycińskich domowi. 2. Jan, ten z Felicyanną *Głogowską* spłodził dwóch synów, Stanisława bezpotomnego, i Wojciecha w zakonie Soc. Jesu zostającego, a potem w Japonji za wiarę Stą umęczonego, od stolicy apostolskiej tytułem błogosławionego zaszczyconego, i córkę Zofią, domowi Kurdwanowskich zaślubioną. I ten to Jan w województwie Lubelskiem osiadł był, znaczne tam mając dobra, które dostały się Jezuitom, a po zgaśnieniu tegoż zakonu, równemu jak inne podpadły losowi. 3. Krzysztof, który zszedł bezdzietny. 4. Andrzej z *Kurozwęk* Męciński kasztelan Wieluński, starosta Brzeźnicki, na *Dukli*, *Działoszynie*, *Kobylankach* dziedzic, ten z sejmu r. 1591. deputatem na trybunał Radomski obrany, z Anną *Balowną* ślubem złączony, spłodził

dwie córki, jednę Katarzynę wydawszy za Drohojewskiego : 2. Barbarę zaślubiwszy Gołuchowskiemu, i trzech synów, 1. Jana, ten spłodził dwie córki, to jest Helenę Potockiemu, podkomorzemu Halickiemu, i Teodorę Orzechowskiemu, chorążemu Lubelskiemu zaślubione, 2. Macieja, ten posłował z ziemi Wieluńskiej na sejm r. 1627. ztamtąd zaś był deputowany na trybunał Lubelski, ten z Katarzyną z *Mstyczowa Pazionką* starościanką Brzeźnicką spłodził dwie córki; to jest Annę Stanisławowi Korycińskiemu kasztelanowi Oświecimskiemu, i Katarzynę Mikołajowi Jordanowi podkomorzemu Krakowskiemu i staroście Dobczyckiemu zaślubione, synów zaś pięciu, Jana kanonika Krakowskiego, Andrzeja, Krzysztofa bezdzietnych; Wojciecha podkomorzego Wieluńskiego, który z Teresą *Przyłęcką* kasztelanką Oświecimską spłodził dwie córki, Katarzynę Marcina Olszewskiego starosty Wieluńskiego małżonkę. 2. Annę, która była za Kożuchowskim cześnikiem Wieluńskim, i dwóch synów, Jana chorążego Wieluńskiego, który sobie zaślubił Annę z *Szczawina* Szczawińską wojewodzankę Inowrocławską, Kazimierza Wieluńskiego i Radomskiego starosty, który z Barbarą *Warszycką* miecznikowną koronną, spłodził trzy córki, Maryannę, Katarzynę i Konstancyą, i synów dwóch bliźniaków, Józefa i Wojciecha w roku 1689. dnia 20. Marca zrodzonych, Józef umarł kawalerem; a zaś Wojciech będąc starostą Ostrzeszowskim a Panem kluczów *Żarek*, *Włodowina*, *Ogrodzieniec Ucegowy*, *Chełma*, *Skrzydłowa* itd. posłował na sejm Grodzieński, i zastępował miejce marszałka na trybunale koronnym, ten złączywszy się ślubem z *Męcińską*, spłodził dwóch synów, Adama i Walentego, i córkę Ewę. Adam dzisiejszy kasztelan Spicimirski, kawaler orderów Polskich, posłował na sejm i deputacką odprawował funkcyą, złączywszy się z Anielą *Stadnicką* starościanką Ostrzeszowską, spłodził czterech synów i ośm córek, z których najstarsza dostała się Augustowi Miączyńskiemu, staroście Krzepickiemu, kawalerowi orderu Śgo Stanisława i rotmistrzowi kawaleryi narodowej, która bezpotomnie z tego świata zeszła; inne zaś dzieci w kawalerskim i panieńskim zostają stanie dotąd, Walenty generał adjutant J. K. Mci, kawaler orderu Śgo Stanisława, złączywszy się przez ślub z Zuzanną *Siemińską* referendarzowną koronną, bezdzietnie z tego zszedł świata. Ewa zaś dostała się w małżeństwo Mikołajowi Małachowskiemu wojewodzie Sieradzkiemu, z którym wydała na świat dwóch synów; Jana Nepomucena, starostę Opoczyńskiego; a dziś referendarza koronnego, Stanisława rotmistrza kawaleryi narodowej, córkę Izabellę, która dostała się Rostworowskiemu, kasztelanicowi Zakroczymskiemu w małżeństwo, 5. Jana kasztelana Sieradzkiego, starostę Radomskiego, który był ordynowany komissarzem od Rzplitej Polskiej do granic od Szląska w roku 1667. ten z Anną *Olszewską* kasztelanką Rospirską, spłodził dwie córki, to jest Katarzynę Dąbskiemu miecznikowi Inowrocławskiemu zaślubioną, i Teresę Jana Dąbskiego kasztelana Konarskiego Kujawskiego małżonkę. — Trzeciego Jędrzeja z *Kurozwęk* Męcińskiego, ten na *Dukli*, *Barwinku*, *Tylawie* itd. Pan dziedziczny, będąc obrany komissarzem do Moskwy, tamże na Władysława Królewicza własnym swym majątkiem chorągwie zaciągał w roku 1618. złączywszy się z zacnym Gniewoszów domem,

spłodził jednę córkę, najprzód Wojny wojewody Trockiego, a powtórnem małżeństwem Radziejowskiego podkanclerzego koronnego małżonkę, i synów dwóch, Wojciecha i Jana. Wojciech bezdzietny umarł, a Jan dziedzic na *Dukli*, *Barwinku* itd. pułkownik znaku pancernego, zaślubiwszy sobie *Tomicką* chorążankę Wieluńską, spłodził trzech synów, Wojciecha podczaszego Chełmińskiego, Pawła pułkownika wojsk Rzplitej, i Stefana podkomorzego Sanockiego, pierwsi dwaj zeszli z tego świata bezdzietni. Stefan zaś złączywszy się z familią Bronikowskich, spłodził Michała podstolego Wieluńskiego, który złączywszy się z zacnym Ruckich domem, spłodził dwóch synów, Jana pierwej starostę Wieluńskiego, dalej stolnika koronnego, a razem generała *en chef* regimentu konnego, kawalera orderu Orła białego, na usługach Augusta III. u którego w osobliwszej zostawał łasce, lecz jeszcze kawalerem z tego świata zeszłego, i Wojciecha starostę Wieluńskiego i Rądomskiego, poźniej zaś kasztelana Sądeckiego, i kawalera orderu Sgo Stanisława, tudzież rotmistrza kawaleryi narodowej, i dwie córki, to jest Annę Adamowi Myszkowskiemu, podkomorzemu Wieluńskiemu, i Elżbietę Alexandrowi Walewskiemu chorążemu Piotrkowskiemu zaślubione. — Wojciech kasztelan Sądecki itd. dziedzic na kluczu *Działoszyn*, *Barwinek* itd. na sejm trzy razy z województwa Krakowskiego, a cztery razy z ziemi Wieluńskiej, był wyznaczonym do likwidacyi wojska w Radomiu, marszałkował na konfederacyi ziemi Wieluńskiej, w czasie elekcyi Stanisława Augusta na Króla, tudzież sprawował funkcyą komissarza wojskowego, w pierwiastkach panowania tegoż; ten złączywszy się ślubnym związkiem, z Anną z *Głogowskich, primo voto Stadnicką*, chorążyną Lubaczewską, spłodził syna jednego Stanisława i córkę Urszulę zaślubioną Władysławowi Charczewskiemu kasztelanicowi Słońskiemu. Stanisław z *Kurozwęk* Męciński na kluczach *Działoszyn* w ziemi Wieluńskiej, *Ossym* w powiecie Opoczyńskim, *Barwinku*, *Tylawie*, *Zynoranowie*, w kordonie Cesarskim Pan dziedziczny starosta Wieluński, kawaler obudwóch orderów Polskich, posłował na sejm walny pięć razy z ziemi Wieluńskiej, był deputatem na trybunał koronny, odprawiał funkcyą komissarza wojskowego przez lat dwa pod prezydencyą książęcia Augusta Czartoryskiego wojewody Ruskiego, i inne usługi w ziemi swojej odprawiał, a złączywszy się przez ślubny związek z domem Kurdwanowskich, to jest z Rozalią z *Potockich Kurdwanowską* starościanką Baranowską, spłodził trzech synów i pięć córek, to jest Józefa, Nepomucena, Wincentego, córki: Teklę, Barbarę, Annę, Urszulę, Apollonią, z których pierwszy Józef szambelanem J. K. Mci a dalej porucznik kawaleryi narodowej, w kawalerskim stanie z tego świata zszedł, Tekla zaś zaślubiona została książęciu Alexandrowi Giedrojcowi, oboźnemu polnemu Litew. kawalerowi orderu Sgo Stanisława. Inne zaś dzieci, tak w panieńskim jako i kawalerskim zostają stanie. — *Heraldyka Wielądka.*

Męczyński *herbu Rawicz*, w Płockiem województwie. Do tych referuje Felixa Męczyńskiego *Okolski*, podstarościego Płockiego, którego do korrektury praw koronnych deputowano z sejmu 1589. w Dobrzyńskiej ziemi, świadczy,

Łukasz Paprocki Łaski Cudow. fol. 64. że kwitnął w roku 1652. Jan Meczyna.

Niesiecki przez niewiadomość, czyli też drukarnia mylnie nazwisko tego domu wyraziła, pisząc ich *Męczyński.* Atoli tranzakcye autentyczne dowodzą, iż w Płockiem województwie są dobra *Męciny*, nie *Męczyny*, z których ta familia pisze się. *Okolski* wspomina Felixa Męcińskiego podstarościego Płockiego, którego do korrektury praw koronnych deputowano z sejmu 1589. roku w Dobrzyńskiej ziemi. Z tejże linji idący około roku 1784. niżej wyrażeni następującą legitymacyą, do akt publicznych podali, i onejże potwierdzenie otrzymali w te słowa: „*Cum generosi Antonius, Joannes, Josephus, Ignatius Robertus, Faustinus* de Męciny *Męcińscy, fratres inter se germani preces suas documentis authenticis instructas, haec produxerint, procedentiamque sui status nobilitaris, a proavo comprobaverint, unaque supplicaverint testimonium super sui statum nobilitarem extradi. — Proinde nos collegium statuum regnorum Galliciae et Lodomeriae ducatuumque Osviecimiae et Zatoriae sub auspiciis Augustissimi imperatoris creatorum visis et lectis praemissis documentis attestamur supplicantes Antonium, Joannem, Josephum, Ignatium, Robertum et Faustinum* de Męciny *Męcińskie, fratres inter se germanos Francisci Męciński et Salomeae Orzelska conjugum filiis olim vero generosum Josephi Męciński et Constantiae Bronowska nepotes, tum quoque generosum olim Baltasari Męciński et Hedvigis Mystkowska pronepotes titulo et praerogativis nobilitaribus, ante et post revindicationem horum regnorum gaudere stemmate hic depicto* Rawicz. *Teste* Niesiecki *authore* Tom. VI. pag. 368. *constanter insigniri quod testimonium manibus nostris subscribimus et sigillum officiosum apponi jubemus. Datum* Leopoli, *sub sessione deputatorum statuum. Die* 9. *mensis Februarii* 1785. *anno celebrata in absentia suae excellentiae praesidis statuum, Ignatius Comes Cetner, Andreas Severinus L. B. Doliniański, Michael Wielohurski, Josephus Bratkowski deputatus ex equestri ordine Casimirus in Choja et Rząsewo Chojecki, ex ordine exquestri L. Sig. statuum. Diploma praesens apud Caes. regias tabulas Galliciae libro majestatis general. nov.* Tom. 12. pag. 158. *ingrossatum est Leopoli. Die* 14. *Junii* 1785. *Joannes* Hettisz *loco Registratoris.*" — Wspomnieni w tymże dyplomacie Męcińscy bracia rodzeni, najpierwszy Antoni, ten z Anielą *Romerowną* ożeniony, umarł w Gallicyi, w cyrkule Sanockim, zostawił wdowę z potomstwem. Drugi Jan Męciński przez lat kilkanaście przy trybunale Lwowskim, dał dowód swego talentu, w publicznych obywatelom prawnych usługach, od wielu do rady i pracy jurydycznej używany. Józef brat trzeci wojskowo służąc, w różnych okazyach i potyczkach okazał męztwo swoje. Robert także w kawalerskim stanie. Faustyn ożeniony na Ukrainie, w województwie Bracławskiem, Ignacy kanonik Wileński, siostra ich Barbara za Ignacym Białobrzeskim. Katarzyna za Ignacym Trzemeskim. Kordula za Antonim Oczosalskim w Gallicyi mieszkające. — *Heraldyka Wielądka.*

Medeksza *herbu Lis*, z tą jednak odmianą, że przez strzałę dwa krzyże iść powinny, która na barku podkowy stać ma, a w hełmie łabędzia kładą, w prawą tarczy i głową

i całym sobą obróconego. *Paprocki* i *Okolski* o nich nie pisał. Są w Trockiem województwie. Pod czas wojen na Rusi służyli dwaj bracia w wojskach tamecznych, Proszczów i Murzowa, za czasem gdy Olgierd w. ks. Litewski, przeniósł z Rusi do Litwy żołnierzów, przeniósł też jednego z potomków Proszczowa, a ztąd Proszczewiczowie. Z tych jednemu gdy dano daninę w Trockiem województwie, w powiecie Kowieńskim, nazwał ją Proszczewice. Stelemon z Proszcza podkomorzy Kowieński, te mu Zygmunt August Król, respektując na jego zasługi wojenne, jeszcze za Zygmunta I. wiecznością darował dobra, nazwane Medeksza, od których sukcessorowie jego piszą się teraz Medeksza z Proszcza. Z tych Stefan Franciszek, najprzód pisarz grodzki Kowieński 1674. potem podsędek Kowieński 1678. *Constit. fol.* 22. ustąpił dwóch włok kościołowi farnemu w Kownie r. 1667. *Constit. fol.* 21. Dominik pisarz grodzki Kowieński 1697.

W roku 1778. Dominik Medeksza podkomorzy Kowieński. — W roku 1788. Adam stolnik. — *Krasicki.*

Meduniecki. Konstantyn Meduniecki towarzysz Pawła Sapiehy hetmana Litewskiego. *Constit.* 1677. Jędrzej w województwie Smoleńskiem 1648.

Meglewski *herbu Lewart*, w Lubelskiem województwie. Jeden z nich był podsędkiem Lubelskim, drugi chorążym Lubelskim, trzeci kanonikiem Lubelskim Krzysztof. Stefan w województwie Ruskiem 1632. N. była za Michałem Kiińskim.

MĘK HERB.

Powinien być mąż zbrojny stojący, w lewej ręce włócznią prosto żeleźcem do góry obróconą, a dołu aż tykającą, trzymający, prawą pod bok się podpierający, twarz u niego pełna, to jest obie oczy widać, na hełmie takiż mąż. *Paprocki* i *Okolski* o nich nie pisał, alem widział go tym

kształtem sztychowany. Tym się pieczętował Męk, deputat trybunału Litewskiego w roku 1679.

Mękarski, w Krakowskiem województwie. Jędrzej Mękarski 1674. Michał 1705. N. była za Tomaszem Raszowskim. *Baran.*

Mękarzewski, w Sieradzkiem województwie, piszą się z Mękarzowa. Alexander Mękarzewski 1697.

Melchendeiner *herbu Róża*, tym kształtem, jak ich opisuje *MS. o Famil. Pruskich:* bo *Paprocki* i *Okolski* o nich milczą; to jest powinny być na hełmie trzy róże, na zielonych gałązkach, każda z nich połowę czerwona, a połowę modra, na tarczy zaś, na korzonku długim zielonym z listkami róża jedna na środku, także połową czerwona, a połową modra. Z tego domu był Herdmutus Melchendeiner znamienity w Prusiech, którego potomstwo już zeszło. N. Melchendeinerowna była za Pieczewskim herbu Paprzyca.

MELCYAN **HERB.**

Tarcza tego herbu powinna być przedzielona, na prawej stronie mają być w polu modrem, dwie zajęcze głowy szare, jedna pod drugą i z szyjami; po lewej stronie, na pieńku czerwonym, dwa grona modre, między któremi trzy listki czerwone, w polu białem na hełmie trzy pawie pióra. Tak go opisał, *MS. o Familiach Pruskich:* bo *Paprocki* i *Okolski* o nich nie pisał. Joachim, Otto, Henryk, Jan, Bernard, Wilhelm, Melcyanowie, bracia. *Liberi Barones* a Wartenberg et Pentzlin in Militsch. Jest na zamku w Grudziądzu na sali malowany ten herb, gdzie napisano: Anna Marya Melcyanowa frejherowa.

Melin. Von Melin Krzysztof obersztleitnant w wojsku koronnem, dla rycerskich zasług otrzymał indygenat na sejmie koronacyi 1676. *Constit. fol.* 58.

Melsztyński *herbu Leliwa*, patrz **Tarnowski.**

MEŁDZYŃSKI HERB.

Powinny być dwa ptaki, pyskami i głowami od siebie odwrócone, w pół większe; atoli ani skrzydeł ich, ani nóg nie widać; a między niemi trzy pasy idą, jeden na samej szyi ich, drugi niżej, trzeci jeszcze niżej, te zaś pasy przeplatano idą, bo ten co na szyi, na prawym boku ptakowi położonemu, jest na wierzchu szyi, a drugiemu za szyją: drugi pas za ptakiem być prawym powinien a na ptaku lewym, trzeci na prawym ptaku, a za ptakiem lewym; nad koroną i hełmem Murzyn oszczep w ręku na dół trzyma, sam w zbroi, na głowie szyszak; tak go opisał, *MS. o Famil. Prusk.* bo *Paprocki* i *Okolski* o nich nie pisał *). Mełdzyńscy tym się herbem pieczętują, którzy w Saxonji *Liberi Barones* będąc, za Krzyżaków jeszcze, do Prus się przenieśli, i tam od trzech set lat osiedli. Pisali się przedtem na Mełdnie von Allen, czy von Alden, potem w Płąchawach, w województwie Chełmińskiem dziedziczyli. Z tych jeden miał za sobą Lichtyanownę. Mełdzyńska była za Janem Dulskim. Michał kasztelan Rypiński, córka jego za Marcinem Nahoreckim sądowym ziemskim Świeckim, syn zaś Sebastyan marszałek generału Pruskiego 1730. Niewiem czy nie tu należy Jan de Meledia superarbiter między Jakóbem Kostką i Bazeńskim 1476. *Acta Castr. Mariaeb.* N. była za Janem Leskim sędzią Michałowskim.

Mełgiewski *herbu Rawicz*, w województwie Lubelskiem.

---

*) W Norymberskim Niemieckim Herbarzu, znalazłem herb ten z małą odmiana, podług tego ptaki powinny być koloru czarnego, pasy czerwone, pole srebrne. Nad hełmem mąż zbrojony w czerwonej sukni. — *P. W.*

Mendalski *herbu Larissa.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał; jam ich widział z tym herbem. N. Mendalska Marcina Pakaszewskiego małżonka.

Merło *herbu Strzała rozdarta*, w Orszańskiem. Felix i Krzysztof Merło Babiński w Wileńskiem województwie 1632. Stanisław w Nowogrodzkiem 1674. Jakób Antoni Januszkiewicz 1700.

Meszczeryn *herbu Pogonia 3tio*; atoli z tą odmianą, że jeździec w prawą tarczy, na koniu białym rozpędzonym, bieżący, powinien być w zielonej sukni, w zad z łuku odstrzeliwający się, w polu błękitnem, a miasto hełmu, korona złota. Tak go opisał *MS. Ks. Kojał.* bo Paprocki i Okolski o nich nie pisał. Ten herb przyniesiony do Litwy z Moskwy, gdzie go potomstwo Amirgereja Carewicza Kasimowskiego, w księztwie Nowogrodzkiem zażywało. Zostawił bowiem ten Amirgerej sześciu synów, a między niemi pierworodnego Meszczer Gereja, który w roku 1082. chrzest święty przyjął, nazwany Jakób Meszczeryn. Od niego idą Meszczerynowie, którzy do Litwy z tym herbem przyszli, i w Smoleńskiem województwie osiedli, wziąwszy od Króla Alexandra daninę nad rzeką Dąbrownicą. Gdzie Wasil Meszczeryn od swego imienia, wieś Wasilewice nazwał, miał za sobą Pelagią Kniahynią Boratyńską, z której zostawił syna Jakóba, ten zaś z Korsakowny, dwóch synów: Semena i Piotra, ten z młodu wojenną się służbą bawił w Inflanciech, gdzie zostając na Derpcie, zabity od szturmującej do zamku Moskwy. Semen Meszczeryn, z Katarzyny córki Kozmy Obuchowa szlachcica Smoleńskiego herbu Kotwica, zostawił syna Jerzego, temu Maryna Łośmińska powiła synów trzech: Ignacego, Fedora i Iwana. Ignacy pułkownik pod Smoleńskiem, gdy go Zygmunt III. dobywał, zabity 1611. Fedor pod Bolchowem od Szwedów poległ, Iwan zebrawszy Bojarów i Duńców, na imię świeżo obranego Cara Władysława Królewicza Polskiego, Łuki wielkie splądrował, Toporec czatą ubiegł, Newel, Siebież, Krasne na imię tegoż objął. Wspominają go dzieje Władysława Króla. I potem w różnych expedycyach odważnie stawał, za co od Zygmunta Króla, różne daniny wiecznością wziął. Był cześnikiem Smoleńskim, pisał się dziedzicem na Wasilewicach i Strzałkach. Był i administratorem w Newlu, umarł 1633. Miał za sobą Tacianę Polibiankę herbu Łabędź, z której zostawił synów, Łukasza, Mikołaja, Jana, Dymitra, Piotra, Hrehorego, Alexandra, i córek cztery. Łukasz, Mikołaj i Alexander młodo pomarli. Jan cześnik Smoleński w szkołach Smoleńskich katolikiem zostawszy, wojskowo długo traktował, to przeciwko Szwe-

dom pod generałem Bawarskim Janem de Vert r. 1644. to z Lubomirskim hetmanem Polnym koronnym przeciwko Rakocemu, to indziej. Dymitr stolnik Smoleński, poseł z Smoleńskiego, podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla, chorągiew usarską nosił u ks. Radziwiłła Michała, a gdy mu zdrowie nie służyło, chorągiew 1662. wystawił na obronę ojczyzny. Piotr i Hrehory bracia jego r. 1656. pod Filipowem, gdy wojsko Litewskie zniesiono, na placu polegli.

Meszek. Stanisław Meszek, długo w wojsku koronnem służąc, na sejmie 1662. nobilitowany, o czem *Konstytucya fol.* 40.

Metych *herbu Lew wspięty*, na Szląsku, dla tego tylko się o nich namienia.

Meydalon *Kufołowicz herbu Trzaska*, pod czas unji w. ks. Litewskiego z Koroną, wziął na siebie i na dom swój na sejmie w Horodle. *Stat. Łaski fol.* 127. albo Mojdylon.

Meynartowicz, w księztwie Litewskiem. Eliasz w Żmudzi 1621. Michał 1648. w Wileńskiem, Wacław Maynartowicz cześnik Lidzki w roku 1691. żona go odumarła Bogumiła Anna Borowska herbu Lubicz, z której potomstwo, Benedykt Michał, Paweł i Teresa. *Simon Gluchowski, Ostatnia posługa.*

Meyscher, w ziemi Inflantskiej. Wilhelm Meyscher podpisał elekcyą Władysława IV.

Meyszowic. Meyschowicz Jan, w województwie Trockiem podpisał elekcyą Władysława IV.

Krasicki w przypisach utrzymuje że ci się nie Meyszowic ale Meysztowicz zowią i że z tych w roku 1788. Adam Meysztowicz był koniuszym Kowieńskim. —

Mężyk *herbu Wadwicz.* Eliasz Mężyk w Wileńskiem województwie 1632. Tomasz i Jan w Mińskiem 1674.

Mężyk *herbu Wieniawa*, w Krakowskiem województwie, zwali się przedtem Słaboszowie, z Dąbrowy się piszą, z Szląska do Polski przyszli. Jan Mężyk z Dąbrowy pod Grunwaldską potrzebę z Krzyżakami, posłów Niemieckich tłómaczył Królowi Jagiellonowi, *Miechov.* któremu też z innemi przydany był, aby przy boku jego zostawając, zdrowia jego pod czas tej okazyi przestrzegał. *Długosz.* Jeździł potem w legacyi do Witolda książęcia Litewskiego, oznajmując mu imieniem Jagiełła o jego ślubie z Pilecką, *Długosz.* w roku 1436. już wojewoda Ruski, i starosta, jako pisze *Biel. fol.* 338. i *Łask. Stat. fol.* 140. Kiedy z sześcią tysięcy szedł przeciw Świdrygiełłowi. Stanisław Mężyk de Kobielce starosta Sądecki, ten z młodych lat swoich na dworze

królewskim był dworzaninem, potem rotmistrzem sławnym, w wielu potrzebach, osobliwie za Stefana Króla w Moskwie, z Buczacką herbu Pilawa nie zostawił tylko jednę córkę, Dembińską, starościnę Czorsztyńską. Bracia jego tamże w Krakowskiem ludzie znaczni. N. Malchera Krupki małżonka.

Mężyński *herbu Kościesza.* W Mazowszu zdawna dziedziczyli, jako o tem świadczy list Ziemowita książęcia Mazowieckiego dany 1400. *In Actis Castr. Płoc.* niektórym familiantom herbu Kościesza, między któremi jest też Sobiesław z Męczin; jest ten list u *Paproc. fol.* 301. jakoż że są Męczyńscy w ziemi Liwskiej, dochodzę ztąd, bo Klemens i Mikołaj z księżopola Męczyńscy, podpisali tam elekcyą Jana Kazimierza, a Klemens, Jana III. Atoli są i Mężyńscy tamże, Marcin Mężyński był kasztelanem Wileńskim r. 1589. podpisał tranzakcyą Będzińską, a w r. 1581. podkomorzym Łomżyńskim, w prawie tak cudzoziemskim, jako i ojczystym dziwnie biegły, Króla Stefana, na granicach Królestwa, imieniem wszystkich stanów witał, *Biels. fol.* 732. był i podsędkiem Zembrowskim r. 1569. posłem na sejm Lubelski, *Constit. fol.* 172. potem, dobra Mężenin i inne w ziemi Łomżyńskiej i Wiskiej po córce weszły w dom Opackich. Od brata jego wnuk był Alexander Mężyński pisarz ziemski Zembrowski i miecznik Łomżyński. *Colleg. Soc. Jesu* Łomżyńskiemu, wiecznem prawem, niektóre grunta na mieście Zembrowie zapisał, co approbowała *Konst.* 1647. *fol.* 33. córka jego Elżbieta, Jakóba, Helena Jędrzeja Olszyńskich, małżonki. Lenard 1578. poborca w Podlaskiem. *Constit. fol.* 353. Jakób w ziemi Wiskiej, Jan Władysław w ziemi Mielnickiej 1674. Krzysztof w Podlaskiem 1632. Są i w Lubelskiem. Jan Mężyński sędzia grodzki Lubelski 1685. *Const. fol.* 10. Stanisław miał za sobą Katarzynę Grotownę, z której synowie, Daniel i Wojciech, tyleż córek, to jest, Zofia Czyżewska, i Anna Dąbrowska. N. Mężyńska była za Mikołajem Kosakowskim łowczym Litewskim. Byli i w Poznańskiem, Stanisław i Mikołaj Mężyńscy 1648. Alexander chorąży Żytomierski, żona Teresa Wybranowska łowczanka Sendomierska, z tej córki, jedna Zofia 1*mo voto* żyła z Peretetyatkiewiczem, 2*do* z Złotolieńskim starostą Lubaczowskim, druga Barbara, i synowie, Jan Jezuita, Józef, Romuald, Mikołaj, i Antoni. Mechtylda Jerzego Hondorfa kapitana małżonka. N. miał za sobą Bogumiłę Jelcownę podstolankę Kijowską.

Miąciński *herbu Wieniawa.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Zofia Miącińską, tego herbu, była za Krzysztofem Wichrowskim miecznikiem Halickim. *Geneal. Strzemeskich.*

Miączyński *herbu Suchekownaty*, na Wołyniu. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Athanazy Miączyński najprzód podskarbi nadworny koronny, potem wojewoda Wołyński, Łucki, Łosicki, Krzepicki, starosta, pułkownik wojsk koronnych, dzielność jego, we wszystkich za Jana III. Króla Polskiego okazyach wojennych, pamiętna, osobliwie pod Chocimem kędy pierwszy na Turków wielkiem męztwem uderzył, i w tej okazyi ciężko był raniony, ta mu drogę do krzesła utorowała, świat ten pożegnał w roku 1723. mąż pobożny, złączył się był dożywotnie z Luszkowską, z tej zostało dwóch synów, Piotr najprzód kasztelan Chełmski, a temi czasy wojewoda Czerniechowski, po Józefie Potulickim zmarłym w roku 1734. starosta Krzepicki, wszedł w kontrakty małżeńskie z Rzewuską kasztelanką Podlaską, z której zostawuje potomstwo. Drugi kasztelan Podlaski od r. 1738. starosta Łucki, posłował na konwokacyą 1733. żona jego księżniczka Woroniecka starościanka Srzedzka. N. miał za sobą Cieklińską. Petronella Miączyńska siostra rodzona wojewody Wołyńskiego była za Jerzym Konstantynem Szujskim cześnikiem Brześciańskim. Jan miał za sobą Joannę Nasierowską i z niej potomstwo. Katarzyna była za Wawrzeńcem Pepłowskim. Córka wojewody Wołyńskiego, była za Maxymilianem Ossolińskim podskarbim wielkim koronnym: siostra zaś jej rodzona za Józefem Sierakowskim strażnikiem koronnym herbu Dołęga.

Wyżej wymieniony Piotr wojewoda Czerniechowski, z *Rzewuskiej* spłodził córek trzy, z tych N. zakonnica u wizytek w Lublinie; druga Petronella — trzecia N. wydana za ks. Hieronima Radziwiłła chorążego w. Litewskiego, po śmierci którego powtórzyła śluby z księciem Woronieckim: synowie zaś: 1o. N. starosta Krzepicki z *Kolowratowny* zostawuje potomstwo syna, ten pojął *Leduchowską*, 2o. Franciszek starosta Łucki złączony z *Potocką* kasztelanką Słońską, ma z niej potomstwo. Antoni kasztelan Podlaski, dalej wojewoda brat Piotra, z *Woronieckiej* córkę wydał, jednę za księcia Radziwiłła na *Klecku*, pisarza Litewskiego, drugą za Ronikiera cześnika Litewskiego. — *Przypisy Krasickiego.*

Miączyński *herbu Tępa Podkowa.* Marcinowi Miączyńskiemu sławnemu legiście Polskiemu z tym herbem, przypisał Teodor Zawadzki *Compendium Institutionum Juris Civilis* 1610. Paprocki i Okolski o nich nie pisał.

Miarnowski, w Sieradzkiem województwie. Tomasz Miarnowski miał za sobą Chociwską. Jan z Miarnowa 1664. *Nieszpor. fol.* 131. Wojciech i Stanisław ale Mianowscy w Nurskiej ziemi 1632.

Miaskowski *herbu Bończa*, w Wielkiej-Polszcze: z tą jednak odmianą, że powinien być Jednorożec biały,

w lewą tarczy zapędzony, przedniemi nogami wspięty, księżyc jak na nowiu, jakby go opasywał, a trzy gwiazdy nad szyją jego, tak ułożone, że dwie na spodzie, a jedna nad niemi na wierzchu, na hełmie z korony pół Jednorożca bez gwiazd i księżyca. Takbym rozumiał, że przodkowi któremuś z tego domu za znaczne jakieś dzieło ta aukcya gwiazd i księżyca nadana. *Paprocki* i *Okolski* o nich nie pisał. Z tych Wojciech na Poniecu i Sierpowie Miaskowski, miał dwóch synów: Maxymiliana i Wojciecha, był i trzeci Jakób, którego oracya do druku weszła 1665. *Maria Servitute Regnatrix*. Maxymilian dziedzic na Poniecu, kasztelan Krzywiński, *Constit.* 1670. *fol.* 26. związał się był dożywotnie z Urszulą Potulicką podkomorzycowną Poznańską, z której córka Jadwiga z Marcinem Wierusz Kowalskim zręczona, synowie zaś dwaj. Wojciech który miał za sobą Lipską herbu Grabie, i Franciszek, który zaślubiwszy sobie Franciszkę z Wyszyny Grodziecką starościankę Stawiszyńską, z niej spłodził Wojciecha starostę Gębickiego, chorążego znaku stolnika koronnego, posła na sejm Grodzieński 1726. i Michała towarzysza znaku usarskiego, Królewicza Augusta, mającego w związku małżeńskim Angelę Waliknowską. Wojciech brat rodzony Maxymiliana kasztelana Krzywińskiego, sam kasztelan Santocki, z sejmu 1661. naznaczony do uspokojenia granic od Szląska, *Constit. fol.* 21. i 1670. z Barbarą Leszczyńską herbu Wieniawa, Wacława kanclerza koronnego i generała Wielko-Polskiego córką, fundowali bractwo, ratunku dusz czyscowych w Poniecu, potomstwo ich: córka Dorota Dąbska, matka dzisiejszego Jędrzeja Dąbskiego wojewody Brzeskiego Kujawskiego, i syn Maxymilian cześnik Poznański, ten zaślubiwszy sobie Zofią Mycielską, siostrę rodzoną Jędrzeja Mycielskiego chorążego Poznańskiego, spłodził z nią synów trzech: Józefa dzisiejszego cześnika Poznańskiego, żona jego Teresa Rotaryuszowna podkomorzanka Wendeńska: Alexandra kantora Poznańskiego, proboszcza S. Michała na zamku Krakowskim, officyała *Sede Vacante* Warszawskiego, deputata w roku 1731. na trybunał koronny: Stanisława dworzanina Królowy Francuzkiej. Córek także trzy: Annę Józefa Molskiego kasztelana Rogozińskiego: Ludowikę Franciszka Rozrażewskiego dzisiejszego kasztelana Rogozińskiego: Elżbietę Alexandra Oraczewskiego, małżonki.

Stanisława na Miaskowie Miaskowskiego syn, Maciej kasztelan Lędzki, miał za sobą pierwszym związkiem Rożankownę, drugim Domaniewską, z niej zostawił trzech synów, Franciszka bezpotomnego: Abdona, ten przeciwko Szwedom wojując, od nich pojmany, do Sztokholmu zaprowadzony,

tamże w więzieniu umarł: Jakóba, którego dzieci z Bieleckiej Karol, Antoni, i Katarzyna.

Adam z Miaskowa Miaskowski, dziedzic na Tarchałach, i Brodnicy, córka jego jedna Teresa, za Hieronimem Wierusz Kowalskim, *Acta Castren. Caliss.* 1648. i trzej synowie: Adryan, Jan i Benedykt, dwaj ostatni Reformatami zostali. Adryan był najprzód stolnikiem Poznańskim, posłem na sejmy, deputatem na trybunały kilka razy, naostatek kasztelan Szremski, ja go czytam, w roku 1676. kasztelanem Santockim, w którym czasie, z sejmu był naznaczony komissarzem do granic od Szląska, *Constit. fol.* 51. pojął był Szołdrską kasztelankę Biechowską, z którą żył bezpotomnie. Brat drugi Adama, miał za sobą 1*mo voto* Kołudzką, z niej spłodził syna Franciszka, i córek dwie, z tych jedna za Wielowiejskiego wydana, druga w Głogowie na Szląsku zakonnica. 2*do voto* pojął Lipską herbu Grabie, ta mu powiła córek pięć: Urszulę Rafała z Skrzynna Dunina małżonkę, umarła 1669. Jadwigę Kołaczkowską, Maryannę Koźmińską, umarła r. 1684. Pani ta wielkiej pobożności i umartwienia, znaczna dobrodzika naszego kollegium Kaliskiego: czwartą w Trzebnicy zakonnicę: piątą Konstancyą w zakonie Ś. Klary w Poznaniu, kilka razy starszą klasztor ten rządziła. Franciszek trzy razy w śluby małżeńskie wkraczał, pierwszy raz z Florentyną Kowalską; z tej było dwóch synów, Adryan w zakonie naszym na matematycznej, filozoficnej i teologicznej katedrze sławny, rządził kollegia Poznańskie, Krakowskie, Jarosławskie, *Domum Professam* w Krakowie, i całą prowincyą Polską. Są jego w druku te księgi: 1mo. *Deus in Essentia Unus, in Personis Trinus, seu Tractatus de Deo, Pragae* 1723. *in fol.* 2do. *Deus homo, seu Tractatus de Incarnatione Verbi Divini, Pragae* 1728. *in fol.* 3tio. *Disputatio de Admirabili Dei Matre Theologice propugnata, Pragae in fol.* 1728. 4to. *Tractatus de Actibus Humanis, Posnaniae in fol.* 5to. *Introductio in Universam Aristotelis Philosophiam seu Dialectica, Sandomiriae* 1720. *in* 4*to.* 6to. *Expedita salutis via perexercitia spiritualia S. P. Ignatii, Sandomiriae* 1720. *in* 4*to et* 1728. *in* 8*vo.* 7mo. *Tractatus de Angelis in fol.* Brat Adryana Jan podsędek Wschowski, których siostra Barbara z Władysławem Lipskim zręczona, matka Jana Lipskiego biskupa Krakowskiego i kardynała. Drugi raz Franciszek, pojął Maryannę Wężykownę Widawską, z tą fundował bractwo ratunku dusz czyscowych, w Widawie, z niej spłodził dwóch synów; Maxymiliana, od którego z Mąkowskiej jest syn Alexander skarbnik Kaliski, w autoramencie cudzoziemskim kapitan i Mi-

chała; córek zaś cztery: Teresę Gorzeńską, Zofią Daleszyńską, Katarzynę Mikołaja Zbijewskiego, Katarzynę Józefa Zbijewskiego podsędka Poznańskiego, małżonki. Trzeci raz Franciszek pojął Jastrzębską, po której został syn Antoni, mający za sobą Zabłocką, i córka Teofila Rogalińska. Jan syn Franciszka z Kowalskiej podsędek Wschowski, zaślubił sobie 1*mo voto* Koszutską, z niej jest syn Franciszek miecznik Wschowski, a teraz łowczy Poznański, złączył się dożywotnie z Niegolewską chorążanką Wschowską, i Kasper rotmistrz autoramentu cudzoziemskiego, złączył się z Bnińską sędzianką Nakielską. 2*do voto* tenże Jan ślubował Ludowice Bieleckiej, z niej synów czterech: 1. Stanisław, który najprzód w szkołach naszych Poznańskich, a potem w Kaliskich filozoficznemi naukami, bystry z natury dowcip przepolerowawszy, i w Krakowskiej akademji jurysprudencyi wysłuchawszy, w Rzymie teologiczne nauki zakończył. Ztamtąd do ojczyzny powracając, przywiósł od stolicy apostolskiej miecz poświęcony Królewiczowi Polskiemu, a potem Królowi Augustowi III. Wkrótce zawołany kantorem Gnieznieńskim, kanclerzem Krakowskim, kantorem Sendomierskim i proboszczem Płockim książęciem Sieluńskim, w roku 1738. administrator generalny arcybiskupstwa Gnieznieńskiego *Sede Vacante*, po Teodorze Potockim. Roku zaś 1739. prezydent trybunału koronnego, którego głowy czekają infuły. 2. Józef starosta Wolnicki, o którym dalsze nadzieje śmierć pomięszała, młodo bowiem umarł w Saxonji. 3. Karol w szkołach jeszcze będąc w Poznaniu kwitnące zakończył życie. 4. Antoni. Do tegoż domu należy Franciszek miecznik Poznański, pisarz grodzki Koniński, żona jego Jadwiga Kowalska, z tej synowie, Jan i Antoni. Drugi także Franciszek, którego z Jadwigi Kuczkowskiej, herbu Wężyk 1701. syn Bonawentura.

Józef Miaskowski cześnik Poznański, syn Maxymiliana i Zofji *Mycielskiej* małżonków. Ten z Teresą *Rotaryuszowną* staro- ścianką Mrzygłoską spłodził córek dwie: Konstancyą Marcina Zozulińskiego stolnika Zydaczewskiego małżonkę, Katarzynę *sterilem*. Synów czterech: 1. Michała podkomorzego Pomorskiego, 2. Jana cześnika Poznańskiego, 3. Ignacego pułkownika wojsk koronnych *sterilem* i 4. Franciszka *sterilem*. Jan cześnik Poznański, od którego z Julianną *Skrzyńską* podkomorzanką Krzemieniecką, córka Eleonora, i synowie Urban i Leon. Michał podkomorzy Pomorski, z Cecylią *Konopczanką* chorążanką Chełmińską, spłodził Krzysztofa Miaskowskiego szambelana J. K. Mci, kawalera orderu Śgo Stanisława, który był posłem na sejm w Warszawie 1788. roku: drugiego Eligiusza, trzeciego Karola szambelana J. K. Mci, Stanisława, Wincentego, Jana małoletnich: córek trzy, Teresę Erazma Drze-

wieckiego starosty Zwinogrodzkiego: Rozalią Antoniego Arciszewskiego stolnika Lwowskiego: Zuzannę Antoniego Lechnickiego podstolego Zakroczymskiego małżonki. — *Heraldyka Wielądka.*

W roku 1778. Antoni Miaskowski kantor Gnieznieński, scholastyk Poznański. — Józef koadjutor probostwa katedr. Poznańskiego. — *Przypisy Krasickiego.*

Miaskowski *herbu Leliwa*, w Wielkiej-Polszcze i na Rusi. Z tych Balcer S. T. D. prałat przykładnego życia, i niezamulonej żadnym zakałem cnoty, od Hieronima Rozrażewskiego biskupa, kanonikiem Kujawskim uczyniony, i kaznodzieją, gorliwe do ludzi kazania miewał, posuniony potem na archidyakonią Pomorską, w wielu interessach ojczyznie dobrze się przysłużył. Paweł Wołucki swoim go suffraganem wyniół, z tytułem biskupa Margarytańskiego, w Fordanie albo w Wissogrodzie kościół wymurował, tak przez czterdzieści lat, kościołowi Kujawskiemu pracy swojej pasterskiej nie żałując, poszedł po zapłatę w roku 1633. w katedrze Kujawskiej z nadgrobkiem pochowany, gdzie na pewną liczbę mszy fundacyą ugruntował. Wydał do druku: *Probę wiary do zbawienia koniecznie potrzebnej, in 4to* 1616. *w Krakowie, przełożoną na Polskie Ks. Leonarda Lessiusza S. J.* Braci jego stryjecznych sześciu. 1. Jan kanonik Poznański, dziekan Wieluński. 2. Stanisław sekretarz Zygmunt III. 3. Wojciech najprzód stolnik Podolski, potem podkomorzy Lwowski, świat ten pożegnał w roku 1648. z młodszych lat swoich rycersko służąc w Inflanciech, Moskwie, i na Podolu, wszędzie mężnie się stawił, marszałkował potem w trybunale koronnym, do Rudolfa Cesarza dwa razy w legacyi jeździł. Do Imbraima Cara Tureckiego, świeżo na tę godność wyniesionego wysłany posłem, wszystko do affektacyi ojczyzny sprawił, i kilkaset ludzi Polskich z niewoli Tureckiej wyprowadził, w roku 1647. był komissarzem do granic z sejmu, *Constit. fol.* 5. i do zapłaty piechocie Smoleńskiej, *Constit. fol.* 23. żona jego Katarzyna z Chodcza 1641. *Cuda Podkamieńskie.* Córka jego była za Romanem, Jana Korycińskiego kasztelana Oświecimskiego synem, syn zaś Alexander, to *Okol. tom.* 3. *fol.* 155. Bodaj to także nie jego synowie, Jędrzej sekretarz wielki koronny i opat Trzemeszyński, wspominają go Konstytucye 1667. *fol.* 19. Maciej opat Trzemeszyński 1676. 4. Zygmunt w zakonie kaznodziejskim teolog. 5. Łukasz, najprzód podstoli Podolski, z sejmu 1633. deputat na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 21. i 1635. taż na niego funkcya włożona. W r. 1647. już podsędek Podolski, komissarz do rewizyi ludzi służebnych Rzeczypospol. *Constit. fol.* 40. Pod Cecorą dostał się był

w niewolą, atoli z niej wyszedłszy, nie ustąpił żadnej okazyi, w którejby mógł się swej ojczyznie przymilić, miał za sobą Barbarę Kalińską, z której było dwóch synów: Stanisław opat Oberski r. 1676. i Wojciech chorąży Podolski: niewiem czy nie tenże sam Wojciech był chorążym Nowogrodzkim w roku 1661. i posłem na sejm z Podolskiego, ztamtąd deputat na sądy fiskalne, *Constit. fol.* 3. dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Anną pozostałą wdową po Krzeczowskim, *2do* z Agnieszką Jordanowną, potomstwo jego: Jan zakonu Cystercyeńskiego i Alexander, córki zaś, Petronella Stanisława Golińskiego, Barbara Michała Jordana Hynka, małżonki, i Konstacya. 6. Alexander od tego zdami się był syn Wojciech w zakonie naszym, rektor kollegji Krosieńskiego, umarł w Lublinie 1705. Brat rodzony Jezuity, Jan, miał za sobą Smogulecką siostrę starosty Nakielskiego Mikołaja z tej były cztery córki Jadwiga za Goreckim sędzią grodzkim Nakielskim, Teresa za Franciskiem Przybyszewskim, trzecia za Strzeleckim, czwarta za Stablewskim, i syn Kasper, ten ma za sobą Mieszkowska. Jędrzej Miaskowski miał za sobą Annę Piotrowską herbu Świnka urodzoną z Rokosowskiej podskarbianki koronnej. Jędrzej z Potarzyc, żona jego Dorota Konorska, żyła wdową 1623. *Nieszpork. Odrob. fol.* 104. Dorota była za Stanisławem Domaszewskim komornikiem Łukowskim. N. cześnik Podolski, córka jego Maryanna z Dąbrowskim łowczym Latyczowskim zmówiona. Adam pojął Dorotę Oknińską, z niej były dzieci, Adam, Katarzyna, Zofia, Anna, Konstancya, i Agnieszka. N. miał za sobą Dziedoszycką wojewodzankę Podolską. Jędrzej instygator trybunału koronnego w Piotrkowie, za zdrowie przywrócone sobie przez łaskę Ś. Kostki, 1690. temu Świętemu wdzięczny, inni ich piszą Miastkowski. Jan Miaskowski w ziemi Liwskiej 1632. Kasper wydał: *Zbior Rytmów na dwie części rozdzielonych, w Poznaniu in 4to* 1622.

Ten Kasper Miaskowski z Zofji ze *Szczodrowa* miał syna Jana. — Baltazar Miaskowski suffragan Włocławski i Maciej bracia Kaspra: Balcer synowiec. —

Michalczewski *herbu Prus 1mo*, w Krakowskiem województwie. Jacek Michalczewski podwojewodzy Krakowski, Franciszek, Adam, Stanisław, Jakób 1705. Sebastyan, siostra jego Elżbieta. *Acta Castr. Sandec.* 1638.

W roku 1778. N. Michalczewski skarbnik Stężycki. — W ziemi Przemyskiej Jan i Józef Michalczewscy mieli possessyą w Kropiwniku. — *Krasicki.*

Michalewski *herbu Korczak*, na Rusi. Deńko Boratyński wziąwszy działem Michalewice, od nich Michalew-

skim zawołany, z tych dwaj byli bracia rodzeni, mężowie sławy i pamięci godni, którzy w sprawach rycerskich zrośli, nie zostawili potomstwa. Siostry ich dwie rodzone były, Anna Rukinicka, białogłowa poczciwości i porządku wielkiego, zeszła *sterilis:* druga Hinkowa, z której syn Jan mąż i dworzanin wyborny. Stanisław Michalewski Czech, od tego zostali synowie, Jerzy i inni. Teodor i Józef w Litwie w roku 1700.

Michałkiewicz *herbu Kościesza*, w Połockiem województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Michałowicz *herbu Lis*, w Smoleńskiem województwie. Grzegorz Michałowicz władyka Piński 1624. *Życie B. Jozafata Męcz.* Michał Michalewicz rotmistrz Wołoskiej chorągwi 1658. *Paprocki* ich pisze Zdan Michałowicz.

Michałowski *herbu Jasieńczyk*, w województwie Mazowieckiem. Stanisław z Michałowa Michałowski podsędek Rawski. Jakób podczaszy ziemi Czerskiej, którego dwóch synów było, Kasper chorąży Czerski sekretarz Zygmunta III. drugi Malcher, mąż umiejętnością prawa ojczystego sławny, był najprzód pisarzem grodzkim Krakowskim, dalej podstarościm, aż też wojskim Lubelskim, deputatem i nie raz bywał na trybunał koronny, ba i marszałkował tamże, posłem na różne sejmy, jako 1616. *Constit. fol.* 23. Temu w opiekę syna swego Tomasza oddał był Jan Zamojski hetman wielki i kanclerz, któremu on zawdzięczając, nagrobek w Krakowie u OO. Dominikanów, przy kaplicy S. Jacka, postawił. Miał za sobą Kochanowską wdowę po Czernym, (dobra ich były w Krakowskiem, Słupia, Jakóbowice Stogniewice,) z nią spłodził dwóch synów: to *Okolski*, atoli czytałem *Kazanie pogrzebowe Księdza Rzeszowskiego S. J.* w którem powiada, że ci synowie spłodzeni byli z Maryanny Kowalskiej herbu Abdank, to jest, Jacek najprzód stolnik Rożański r. 1648. a potem starosta Krzepicki i Kłobucki, rotmistrz królewski, umarł 1661. i Jakób wojski Lubelski, z sejmu 1635. do rewizyi ksiąg trybunalskich i podkomorskich Lubelskich naznaczony, *Constit. fol.* 45. a w roku 1661. już kasztelan Biecki, komissarz do granic od Węgier. *Constit. fol.* 34. Melchior stolnik Rożański, siostra jego jedna, była za Korycińskim kasztelanem Bracławskim, druga Helena zakonnicą u PP. Karmelitek Bosych w Warszawie: żona jego Alexandra Czarnecka, znaczna dobrodzika kollegium naszego Piotrkowskiego, syn Józef podstoli i sędzia grodzki Krakowski, deputat na trybunał koronny z Krakowskiego 1723. córka jego za Chwalibogiem. Melchior Michałowski w zakonie na-

szym rządził kollegium Ostrogskie, a gdy zhuczeni Kozacy Ostrog opanowali, jego zabili r. 1660. N. sędzia grodzki Krakowski, żona jego Anna Małachowska kasztelanka Inowłodzka.

Ten ostatni Michałowski sędzia grodzki Krakowski, z *Małachowskiej* zostawił potomstwo, z tego Antoni Michałowski stolnik Krakowski, w r. 1788. podkomorzy. — N. Michałowski starosta Lochowski z *Bratkowskiej* ma syna i córkę za Bratkowskim, bracia jego, jeden w zakonie Pijarów, drugi kanonik Krakowski. — *Krasicki.*

Michałowski *herbu Jelita*, w województwie Sendomierskiem. Wojciech Michałowski 1697.

Michałowski *herbu Poraj*. O tych się mówić będzie pod herbem Poraj.

W roku 1411. Mikołaj z Michałowa wojewoda Sendomierski, wzmiankowany w ratyfikacyi przymierza z Zygmuntem Królem Węgierskim. *Cod. Dipl. Vol. I. fol.* 43. — Był ten Mikołaj herbu *Poraj* — o jego familji obiecał *Niesiecki* pod herbem *Poraj* umieścić, ale wzmianki nieuczynił. — *Krasicki.*

Michałowski *herbu Trzaska*, w Rawskiem województwie. Scibor z Michałowa podsędek Nurski, podpisał dekret księztwa Mazowieckiego przeciwko dyssydentom 1525. u *Łubieńsk.* Adam w ziemi Nurskiej 1632. Są i w Litwie Michałowscy, ale niewiem czy tego herbu. Zygmunt w województwie Nowogrodzkiem 1648. Adam cześnik Oszmański i Alexander 1674. N. Michałowski miał za sobą Barbarę Biejkowską. Alexander, Jan, i Michał w roku 1700.

Michałowski *herbu Wieruszowa*, w Kaliskiem województwie. Mikołaj Michałowski stolnik Brzeski Kujawski, miał za sobą Barbarę, siostrę rodzoną Józefa Jaskmanickiego podstolego Kijowskiego.

Michniewicz *herbu Lis*, w Wilkomirskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan Michniewicz służył przeciw Szwedom i Moskwie; synowie jego, Konstantyn dworzanin Królów Jana Kazimierza i Michała. Michał cześnik Bracławski, w wojsku po usarsku długo zostawał, ożenił się z Wołowiczowną. Bracia ich, Stanisław, Rafał, Kazimierz, Samuel i Jan. *Kojał. in MS.* Jan i Michał 1700.

MICHOROWSKI HERB.

Powinien być Wielbłąd szary w polu białem, w prawą tarczy bieżący, noga jego prawa przednia trochę od ziemi podniesiona, nad hełmem tak z korony wychodzą dwie łabędzie szyje, że się z sobą w gorze stykają *). *Paprocki*

*) Podług herbarza Norymberskiego, powinno być pole złote, wielbląd czerwony. Tak go do dziś dnia używa familia *v. Schmoltzen.* —*P. W.*

MICHOROWSKI HERB.

i *Okolski* o nich nie pisał, tylko *MS. o Famil. Prusk.* jest w Kwidzyńskim kościele napis roku 1571. Kilianus Szmolth Michorowski.

W Manuscr. Helsbergskich jest list oryginalny Piotra Kmity, do Jana Dantyszka biskupa Warmińskiego z Wisznicza d. 20. Lipca 1545. r. w którym o sprawie domownika swojego w Prusiech, *generosi* Theophili Michorowski czyni relacyą. — *Przypisy Krasickiego.*

Michowski *herbu Gryf,* w Krakowskiem województwie. Jędrzej z Michowa w roku 1366. synowie jego, Piotr, Stefan i Warcisław 1370. o czem czytaj list u *Paproc. o herbach fol.* 73. Czwarty syn tegoż Jędrzeja Mikołaj.

Michowski *herbu Rawicz,* w Lubelskiem województwie, dom starożytny. Jan z Michowa hrabia Warsi kasztelan Lubelski, hetmanił przeciwko Litwie i Jadźwingom za Bolesława książęcia Krakowskiego, którego wysługi znaczne, jeszcze i podziśdzień w tym domu dziedziczą. Piotr Warsi z Michowa kasztelan Krakowski 1280. Wojciech z Michowa kasztelan Zawichojski 1451. na liscie Kazimierza Króla danym miastu Lubelskiemu. *Biel. fol.* 394. Z Michowa Katarzyna, była za Jędrzejem Tarłem chorążym Lwowskim, matka arcybiskupa Lwowskiego. Wojciech Michowski łowczy Lubelski, córka jego Dorota była za Czyżowskim. N. dziedziczka na Broniewicach, była za Mikołajem Broniewskim herbu Leliwa. Jan i Przecław Michowscy 1632. Adam Michowski temy czasy w zakonie naszym. Angela najprzód Suchodolskiemu Bończy, po nim Jerzemu Lubomirskiemu wojewodzie Sendomierskiemu, po nim Tomaszowi Zamojskiemu ordynatowi zaślubiona.

Duńczewski w herbarzu bardzo obszernie o tej familji donosi. Pominąwszy tu wywody jej od początków, które *Duńczewski* od założenia państwa Rzymskiego prowadzi, umieszczamy tu tyle ile wprost należy do familji tej już Michowskiemi zwanej. I tak

podług *Duńczewskiego* z czterech braci Ursynów, Prandoty, Goworka, Grota, czwarty był Warsz od którego wprost Michowscy pochodzą, a za panowania Władysława Łokietka Króla, był Piotr Warsz hrabia Michowski kasztelanem Krakowskim, którego tem monarcha w wielu okazyach używał. — Warszy hrabia Michowski, był kasztelanem Wojnickim około roku 1330. jak go wspomina list Kazimierza Wielkiego Króla Polskiego, miastu Sendomierskiemu i Lubelskiemu dany. Ten żyjąc jeszcze za Władysława Łokietka Króla Polskiego, bywał z nim w różnych okazyach, jako roku 1326. gdy wezwawszy Litwę, najechali Państwa Brandeburskie, i one spustoszyli, mszczący się zabicia książęcia Przemysława, i roku 1328. kiedy Krzyżacy niesłuchając papiezkiej klątwy, Polskie granice najeżdżali. Z zebranym wojskiem, Władysław poszedł przeciwko nim, i unikającym od bitwy kraj spustoszył. Także w roku 1329. którego Krzyżacy, wziąwszy na pomoc wojska pod komendą Jana Króla Czeskiego, Dobrzyń, Wrocławek, Raciąż, Wyszogrod, Nakło, Mazury, wniwiecz obracali, zebrawszy wojska Łokietek w raz z Litwą, Krzyżackie Państwa najechał, którzy obawiając się potkać z Władysławem Królem, uprosili armistitium, ale go nie dotrzymali, i owszem najechawszy Polskę, województwa Łęczyckie, Kaliskie, Sieradzkie spustoszyli. W tym czasie Warszy hrabia Michowski, otrzymawszy górną kasztelanią Wojnicką od Króla, zebrał większe roty na usługę jego i obronę ojczyzny, z któremi r. 1331. przybył do Władysława rozgniewanego na Krzyżaków, i wojska zbierającego, z któremi się potkał pod Połowcami, gdzie czterdzieści tysięcy, jak Miechowita pisze, nieprzyjaciela trupem padło, a Polskich żołnierzy tylko trzydziestu, i dwudziestu szlachty zginęło. Wiernie ten hrabia Michowski służył Królom Polskim w różnych okazyach, fortunę i życie azardujący, jako z Królem Kazimierzem, Ruskie batalie odprawującym, z Bolesławem książęciem Ruskim, i Włodzimierzem synem Trojdena, w roku 1340. i następującym, którzy z wojskami odebrawszy prowincye tychże, inkorporowane są do Polski, jako ziemia Przemyslka, Łucka, Włodzimierska, i Sanocka, także wiele miast Ruskich, jako Lwów, Lubaczów, Trębowla, Kustań, i wiele inszych, o czem szerżej różni Historycy nasi.

Tegoż wieku Tomisław hrabia Michowski, żył wojewodą Sendomierskim, jak świadczy list jego miastu Krakowskiemu dany w r. 1320. i list Króla Łokietka u *Nakielskiego w Miechowji na karcie* 254. Wziął to krzesło po Nawoju z Przegini herbu *Topor*, który postąpił na kasztelanią Krakowską w roku 1319. jako list Króla Władysława Łokietka świadczy, dany Firlejom. i u *Paprockiego na karcie* 16. list miastu Lubelskiemu. Żył na tem województwie blizko do roku 1325. Ten zasługując się chorągwiami swojemi Łokietkowi, po elekcyi jego w roku 1296. wyprawił się z nim przeciwko książętom Szląskim, elekcyą Łokietka posponującym, których kraje spustoszywszy, wrócili do ojczyzny. A lubo potem Łokietek zrzucony od stanów Polskich, odprawiwszy jednak za pokutę peregrynacyą Rzymską, i przybrawszy sobie posiłku Amadeusza wojewody Węgierskiego, wszedł do Polski, i z pomocą hrabi Tomisława Michowskiego, jako też inszych przyjaciół przednich, odebrał własne i dziedziczne księztwa. Wkrótce też Wencesław książę Czeski, wezwany na tron po wyjściu

Łokietka do Rzymu, monarcha Polski umarł, a Władysław Łokietek utwierdzony będąc na Królestwie przez województwa Małopolskie, Kujawskie i Pomorskie, Poznańskie zaś i Kaliskie województwa obrały sobie Henryka Głogowskiego książęcia, tymczasem mając domową wojnę z Piotrem Świancym, kanclerzem Pomorskim, wojewody Gdańskiego synem, posłał przeciwko niemu Tomisława hrabiego Michowskiego, którego pod Gdańskiem z Brandeburczykami auxyliarnemi, nie mało poraził. *Marcin Entver i insi Historycy Polscy.*

Warszy hrabia Michowski który pisał się z *Ostrowa*, iż tych dóbr nabyli jego antecessorowie od Prandotów, krewnych blizkich swoich, jako jednego szczepu Rawitów, był kasztelanem Lubelskim około roku 1440. jako świadczy list Władysława Króla, miastu Krakowskiemu dany w roku 1442. i *Długosz w księdze* 2. Wziął tę kasztelanią po Domaracie z Kobylan herbu *Grzymała*, wkrótce po roku 1436. kiedy pokój Brzeski Domarat podpisał, jako jest wyrażony u *Łaskiego w Statucie*, i u *Herburta na karcie* 218. A lubo niedługo na tem krześle siedział, nie małemi jednak zasługami na niego sobie zapracował, podczas wojny Świdrygiełła książęcia, rebellią przeciwko Władysławowi III. Królowi podnoszącemu, i Szląskich najazdów w ziemię Wieluńską, jako też w Węgrzech przeciwko Turkom, którzy szczęśliwie zniesieni pokilka razy, gdzie pod Warną potem na trzydzieści tysięcy Turków wyciąwszy, przez niedotrzymanie Węgrów pomocy swojej, sam Król Władysław na placu poległ z wielą zacnemi Pany i Warszą tymże Lubelskim na ten czas kasztelanem, o czem *Miechowita*, *Długosz* i *Kromer z inszemi Historykami.* Tegoż r. 1440. wspomina *Okolski w tomie* 2. na końcu Warszę hrabiego Michowskiego, kasztelanem Zawichojskim, mówiąc, że ta familia była wysoka zasługami swemi, wysokie krzesła posiadając.

Wojciech hrabia Michowski, był kasztelanem Zawichoskim, jak jest wyrażony na liście Króla Kazimierza IV. miastu Lubelskiemu danym w roku 1451. szczęśliwy podczas wojny z Bogdanem wojewodą Moldawskim z adherencyą swoją Kuniadesa, których Polskie zwycięzyły wojska z przytomnością jego, i na wojnie Krzyżackiej, którą Król Kazimierz prowadził przez czternaście lat. *Bielski na karcie* 304. Jan z Nowego Miasta, któremu sukcessyą przypadło od Grotów, hrabia Michowski, był kasztelanem Rawskim w roku 1516. jak świadczy list Króla Zygmunta I. Katarzyna Michowska była za Jędrzejem Tarłem chorążym Lwowskim.

Wojciech Warsz, dziedzic na *Michowie* Michowski hrabia, łowczy ziemi Lubelskiej, wszedł w kontrakty małżeńskie z Krystyną piszącą się od Czarnego lasu, jak świadczą tranzakcye w grodzie Lubelskim poczynione roku 1633. i 1638. córka jego Dorota, wydana za Alexandra Wirżbickiego bezdzietna, o czem w r. 1674. jest wspomniono. Syn tegoż Wojciecha Michowskiego Warszy, Jan Przecław na *Michowie*, *Rudnie*, *Wypnicy* i *Ostrowcach*, w województwie Lubelskiem, hrabia Michowski, dworzanin J. K. Mci, Władysława IV. o którym akta Lubelskie w latach r. 1633. 1638. 1640. i 1642. dowodem są; wziął w dożywotnią przyjaźń Katarzynę *a Wirzbice Wirzbicką*, Pawła Wirzbickiego, sędziego ziemskiego Chełmskiego córkę, niegdy Adama Lipskiego, chorążego Bełzkiego pozostałą wdowę, której siostra była za Jakóbem Białobockim, według tranzakcyi grodzkiej 1639. Z Lip-

skim pierwszego małżeństwa było synów dwóch, Jan Lipski chorąży Bełzki po ojcu swoim, starosta Tarnogurski, i Stanisław starosta Bogutyński, bracia, według aktów roku 1650. i 1653. Potomstwo zaś Jana Przecława Michowskiego z wspomnionej *Wirzbickiej*, był Remigian i Zofia córka, wyrażeni w tranzakcyi roku 1639. Tenże żonie swojej Katarzynie *Wirzbickiej*, i Zofji córce (która potem poszła za Władysława Łukowskiego, starostę Stężyckiego 1653. i z nim miała córkę Konstancyą, wydaną za Karola Micowskiego 1680.) lubo testamentem w ciężkiej i niebezpiecznej chorobie naznaczył opiekunów, Stanisława Witowskiego, kasztelana Sendomierskiego, Kowalskiego, Zwolińskiego, Krzeszowskiego starostę; Jana Kazimierza dwóch imion Krasińskiego, kasztelana Warszawskiego, starostę Grabowieckiego; Jana Borkowskiego, Piotra na Lachowcach Sieniutę, i Jędrzeja Mniszka, roku 1644. przecież powstawszy z tej choroby, przeżył pierwszą żone swoję, i powtórnem małżeństwem wszedł w przyjaźń dożywotnią z Elżbietą z *Głębokiego Głębocką*, kasztelanką Wendeńską, 1652. i z nią spłodził synów trzech, Stanisława, Stefana, i Alexandra, hrabiów Michowskich, których wspominają tranzakcye, w r. 1671. 1672. 1674. 1679. i inne. Siostra rodzona wspomnionej Głębockiej Elżbiety kasztelanki, imieniem Katarzyna, była za Maxymilianem Ossolińskim, kasztelanem Czerskim, podskarbim nadwornym koronnym, jak świadczy tranzakcya w roku 1680. Stanisław Warsz hrabia Michowski, syn Jana Przecława, z *Głębockiej* kasztelanki Wendeńskiej, dziedzic na *Składowie*, *Ciotuszy*, *Podubcach*, i *Karonie*, w województwie Bełzkiem, pisarz grodzki Lubelski 1678. wziął w dożywotnią przyjaźń Teresę a *Gołuchów Gołuchowską*, z którą prokreował Jana, Andrzeja, Annę i Katarzynę Michowskich, jak świadczą akta w roku 1681. Jana stolnika Lubelskiego wspominają zapisy panien zakonnych Bernardynek konwentu Lubelskiego w roku 1709. tenże Jan Warszy Michowski, był dziedzicem na *Michowie* z przyległościami, jako też na *Brudce* i *Składowie*, który także zapisał kapitule Lubelskiej pewną summę, roku 1713. wszedł w kontrakty dożywotnie z Elżbietą *de Szołajdy Szołajską*, z której synowie urodzeni, Franciszek *sterilis*, i Adam Soc. Jesu Michowscy, także córek dwie, Teresa Antoniego Streckiego żona, i Anna w panieństwie żyjąca. Po śmierci Jana Michowskiego stolnika Lubelskiego, *Szołajska* żona jego, śluby ponowiła z Tomaszem Popławskim roku 1724. Andrzej syn drugi Stanisława Warszy Michowskiego, pisarza grodzkiego Lubelskiego z *Gołuchowskiej*, zapisał Karmelitom Bosym Lubelskim także pewną summę roku 1706. Katarzyna siostra jego wydana za Kazimierza Bielskiego, podczaszego Warszawskiego, podstarościego grodzkiego Krzemienieckiego. Anna została się Panną. Pomieniony zaś Stanisław syn Przecława, pisarz grodzki Lubelski, wszedł powtórnie w dożywotnią przyjaźń z Kunegundą a *Rataje Ratowską*, Krzysztofa Ratowskiego z Zofią a *Lubomierz* księżniczką *Lubomirską*, spłodzoną córką, według zapisów roku 1676. po Stanisławie Pakosławskim pozostałą wdowę, jak świadczy intercyza roku 1681.

Alexander na *Michowie*, i *Sługocinie* hrabia Michowski, łowczy ziemi Łukowskiej, brat rodzony Stanisława pisarza grodzkiego Lubelskiego, według tranzakcyi roku 1672. i 1674. zszedł bez-

dzietny. Było zaś kilku inszych Michowskich wieku tego, ale nie prostą linią pochodzących od Wojciecha Warszy łowczego ziemi Lubelskiej, których wspominają akta grodzkie Lubelskie, w latach następujących, jako Jakób, brat jego Joachim i Stanisław, syn Jakóba Waleryan, sukcessor po stryjach swoich. Anna *Gorczycka*, po Stanisławie Michowskim pozostała wdowa, których potomstwo, Jakób, Jadwiga i Katarzyna, w tranzakcyi r. 1637. wspomnieni. Mikołaj Michowski w aktach zapisany roku 1638. i Maciej Michowski r. 1646. Jan Marcin Michowski ożeniony z Heleną *de Magłowice Jaskmoniecką*, których syn Jan także, wszedł w dożywotnie śluby z Alexandrą *Gałęzowską*, Jakóba z Targowiska Gałęzowskiego córką, urodzoną z Elżbiety *Kielczewskiej*, jak świadczy intercyza roku 1671. Marcin powtórnym ślubem obowiązał się, z Katarzyną *Wolczyńską*, stolnikowną Mielnicką, z których syn Józef Michowski, kanonik Lubelski 1708. roku wspomniony. Jan Warszy, syn Jana Marcina, drugiem małżeństwem wziął Elżbietę *de Mężyn*, Zofji *Mężyńskiej* podczaszyny Bracławskiej córkę, których interes jest w aktach zapisany, roku 1715.

Stefan Warsz na *Michowie*, *Wypnicy*, *Składowie*, *Ciotuszy*, *Rudnie*, i inszych dobrach dziedzic, hrabia Michowski, brat rodzony Stanisława pisarza grodzkiego Lubelskiego, syn drugi Przecława, z *Głębockiej* kasztelanki Wendeńskiej, wszedł w dożywotnią przyjaźń z Barbarą *Dydyńską*, Stanisława Dydyńskiego, z Katarzyny *Wioteskiej* urodzoną córką, których tranzakcya roku 1678. w grodzie Lubelskim, także cessya Stefanowi Michowskiemu, od Franciszka Dydyńskiego uczyniona, na 10000 i druga na 50000 roku 1679. wspomina, tegoż Stefana hrabiego Michowskiego tranzakcya insza, uczyniona z książęciem Demetrym Korybutem Wiśniowieckim, hetmanem koronnym, kasztelanem Krakowskim, i Teofilą księżną Ostrowską żoną jego, także z Jerzym na *Klewaniu* książęciem Czartoryskim roku 1681. Piotr Warsz, i Michał brat jego dziedzic na *Michowie*, *Ciotuszy*, *Wypnicy*, i inszych hrabiowie Michowscy, synowie Stefana Michowskiego, z *Dydyńskiej* urodzoni według, aktu grodzkiego Lubelskiego, i testamentu uczynionego roku 1699. przez Stefana Michowskiego z Opiekunami, to jest, Gałęzowskim i Adamem Szaniawskim. Michał Michowski brat Piotra, wstąpił do zakonu OO. Reformatów prowincyi Małopolskiej, gdzie przyjął imię Kazimierza, dokończył wielce świątobliwego życia w Zamościu roku 1751. Piotr Warsz hrabia Michowski skarbnik Bracławski, wszedł w dożywotnią przyjaźń z Maryanną *Bębnowską Odrowążowną*, Alexandra Bębnowskiego i Maryanny *Janowskiej* córką, jak świadczą tranzakcye roku 1705. 1722. 1724. i insze. Tychże córka jedynaczka Angela Teresa hrabianka Michowska, ostatnia domu tego sukcessorka, dostała się w małżeńskie śluby, książęciu Jerzemu Lubomirskiemu, wojewodzie Sendomierskiemu, którego zapisy dla niej uczynione w Nowomiejskim grodzie województwa Sendomierskiego, znajdują się. Po śmierci książęcia, będąc w opiece Najjaśniejszej Maryi Józefy Królowy Polskiej, dana jest taż księżna, w powtórne wota Tomaszowi ordynatowi Zamojskiemu, wojewodzie Lubelskiemu, staroście Płoskierowskiemu, których syn jeden Klemens Antoni, sukcessor ordynacyi Zamojskiej, Płoskierowski, i Tarnawatski starosta, dotąd jeszcze

w roku 1756. na Peregrynacyi cudzoziemskiej, wielkiej nadziei kawaler. Ta zaś genealogia, jest ze 282. tranzakcyi zebrana, do których odsyła się ciekawego *in Actis Castren. Lublinen. ab anno* 1632. *ad annum* 1730. zapisanych. — To *Duńczewski.*

Patrz w Tomie IX. pod *Warsz.* —

Miciński *herbu Pelikan,* w Ruskiem województwie. Maciej Miciński spłodził cztery córki: Dubiską, Petryczynową, Gutteterową i Szczepkowską, synów zaś trzech, Marcyana bezżennego, służąc w wojsku zginął w okazyi ze Szwedami, N. którego pierwsza żona Taszycka, druga Kalinowska; i Stanisława męża rycerskiego, porucznikował pod pancerną chorągwią Cetnera kasztelana Wołyńskiego, miał za sobą Grabowską wojskiego Bracławskiego córkę, herbu Jastrzębiec, z Kamienieckiej urodzoną (której bracia rodzeni jeden pojął Wilczkowską drugi Cebrowską) z tej córka Barbara dostała się w małżeństwo Damianowi Woroniczowi cześnikowi, i synów trzech, Alexander podczaszy Owrucki pod usarską chorągwią służył, złączył się dożywotnie z Antoniną Stadnicką podczaszanką Bracławską; drugi Władysław, trzeci Tomasz w zakonie naszym temi czasy.

Mickiewicz *herbu Poraj,* w księztwie Litewskiem. Ci według *Stryjkow. fol.* 356. idą od kniaziów Gedrojców.

Mickiewicz *herbu Nałęcz.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Są na Żmudzi, w Mińskiem i Upitskiem, przydomek ich Dowołgo. Stanisław Mickiewicz, którego syn Jan r. 1648. w Mińskiem. Adam w Witebskiem 1632. Dawid łowczy Miński 1740. N. Mickiewiczowna, była za Wojciechem Dowgiało. Mickiewicz Rynwid, Michał i Jerzy 1700.

W roku 1788. Ignacy Mickiewicz miecznik Sierpski. — Michał krajczy Upitski. — *Krasicki.*

Tu zapewne należy żyjący dziś Adam Mickiewicz jeden z najsławniejszych tegoczesnych Europejskich Poetów, professor literatury Słowiańskiej przy akademji w Paryżu, ożeniony z ~~Maryą~~ Celiną *Szymanowską.* —

Micowski *herbu Prawdzic,* w Chełmskiej ziemi. Stanisław Micowski, miał za sobą Łowiecką dziedziczkę na Nakle, z tej były dwie córki: Ewa Zamiechowska, i Elżbieta Wereszczyńska, synów także dwóch: Adam któremu Zofia Gaszyńska powiła córkę Maryannę, 1*mo voto* Czerkawską, 2*do* Bartkowską, 3*tio* Modliszewską i Teofil, tego z Zofji Mroczkowskiej, zostało się dwóch synów: Wojciech i Jacek. Wojciech i Gluzickiej, miał to potomstwo: Jana, ten księdzem był; Stanisława bezpotomnego i Kazimierza, którego zabito; Maryannę, ta najprzód Bukowska, potem Smolska, Petronellę Gurską, Alexandrę najprzód Grabkowską,

potem żyła z Michałem Suchcickim. Jacek brat Wojciecha z Barbary Zawadzkiej, spłodził córkę Katarzynę Wojciechowską, i syna Adama. Jakób Micowski z sejmu 1647. komissarz do granic od Węgier. *Constit. fol.* 5. N. była za Jędrzejem Ołtarzewskim.

W roku 1788. Franciszek Micowski viceregent Żytomierski. — *Krasicki.*

Micuta *herbu Gozdawa*, w Grodzieńskim powiecie. Bohusz Micuta nazwany Wachanowski, koniuszy Litewski. Jakób chorąży Litewski; on czy syn jego także Jakób, miał za sobą Reginę Scypionownę: drugi zaś syn jego Jan, sędzia ziemski Grodzieński; córek jego dwie, Anna Siesickiemu podsędkowi Wileńskiemu, a po nim Krzysztofowi Kamińskiemu miecznikowi Nowogrodzkiemu, i Katarzyna Krzysztofowi Szczukockiemu cześnikowi Grodzieńskiemu, zaślubione; synów zaś czterech: Jakób, który z Korzenickiej stolnikowny ziemi Bielskiej, spłodził Kazimierza podczaszego Rzeczyckiego i Jerzego. Olbrycht podstarości Grodzieński, który z Wojsznarowny, zostawił córkę Joannę, wydaną za Jana Dubinę Kniażyckiego, i synów: Adama i Karola. Stefan Piotr Leśniczy Koniawski. Michał Krzysztof miecznik Witebski 1674. z Alexandrowiczowny synowie jego, Stanisław, Piotr i Kazimierz podkomorzy Grodzieński, żona jego Eufrozyna Kołontajowna podkomorzanka Wołkowiska; tenże Krzysztof miecznik miał za sobą drugą żonę Eufemią Chrebtowiczownę podsędkownę ziemską Grodzieńską. Adam miecznik Wołkowiski 1700.

Miczucha *herbu Łodzia*, ten herb na siebie i na dom swój przyjął w Horodle przy unji Litwy z Koroną. *Statut. Łask. fol.* 127.

Miechowicki. Barbara Miechowicka księni klasztoru Ś. Klary w Kaliszu. *Acta Castren. Ostrzeszov.* 1619. Anna Miechowska była za Olszamowskim Horodniczym.

Mieciecki *Zdanowicz.* W województwie Trockiem Mieciecki.

Miecz *w tych herbach znajdziesz:* Alexandrowicz, Bratkowski, Brandys, Cholewa, Druck, Gołocki, Herburt albo Pawęza, Kałuszowski, Nowina, Pielesz, Szaława, Ulnicki, Włoszek.

Mieczkowski *herbu Zagłoba*, w Łukomskiej ziemi. Łukasz Mieczkowski podsędek ziemi Łomżyńskiej, i Jędrzej w ziemi Łomżyńskiej, Adam i Alexander w ziemi Wiskiej 1674. Alexander w księztwie Litewskiem 1700.

Miecznikowski *herbu Podkowa*, w Mazowieckiem, i indziej. Stanisław Miecznikowski podsędek Zawskrzyński,

Jan regent Zakroczymski w Płockiem 1674. Maciej w województwie Brzeskiem Kujawskiem 1632. Adam pułkownik Króla Zygmunta III. potem reformat, gdy u OO. Dominikanów konwentu Krakowskiego, młyn tak był sczarowany, że koła przeciw wodzie obracały się, żadne ratunki exorcystów niepomagały, z rozkazu przełożonych swoich, skoro Adam trzy razy owe słowa wymówił: *Christus factus est pro nobis obediens usquae ad mortem*, przełamał czartowską siłę, że koła potem zwyczajnym swoim trybem krążyły. *Kazanie; Korona Wiekująca.*

W roku 1778. Tomasz Miecznikowski strażnik Zakroczymski. — Ignacy wojski. — *Krasicki.*

Mieczyński *herbu Łabędź*, w ziemi Ciechanowskiej. Wojciech i Franciszek Duninów Mieczyńscy 1648. Wojciech cześnik Ciechanowski 1674. Szymon 1697.

W roku 1778. Władysław Mieczyński podstoli Sochaczewski. — *Krasicki.*

Mieduszewski. N. Mieduszewski miał za sobą Katarzynę Trojanowską.

Miedzianowski, w Lubelskiem województwie. Krzysztof na Krągach Miedzianowski podstoli Nurski, Ignacy na Trynosach łowczy Nurski 1674.

Miedzwiecki *herbu Oksza*, w Sendomierskiem województwie: raczejby podobno powinno być herbu Topor, ile że dawniejszemi czasy, Toporczykowie pisali się de Miedzwiec, o czem będzie się mówiło pod tym herbem. Krzysztof zakonu Cystercyeńskiego w Sieciechowie.

Miedzwiecki *herbu Ostoja*, de Miedzwiedź pisali się Drużynowie i Starykoniowie.

Miedzwiecki *herbu Topacz*, w Wielkiej-Polszcze. *Okolski* ich pisze Niedzwiedzki. Władysław Miedźwiecki miał za sobą Annę Młodziejewską, herbu Korab, z której spłodzony, Kazimierz Michał regent, a teraz burgrabia Poznański, tego zaś brat Rafał, od którego z Katarzyny Rożyckiej zostało dwóch synów: Jan i Stanisław.

Miedzwiedzki *herbu Pobog*, w Mazowieckiem województwie pod Wąsoszem.

Miedzychowski *herbu Jasieńczyk*, piszą się z Międzychodza. Stanisław i Łukasz bracia, dworzanie Króla Stefana, w roku 1582. do szturmu pod Pleszków pieszo szli. *Paproc. fol.* 404.

W r. 1422. Theodat z *Międzychodza* chorąży Poznański, podpisał przymierze między Władysławem Królem a Krzyżakami. — *Cod. Dipl. Vol. IV. fol.* 114.

z Miedzygorza *herbu Topor*, patrz pod tym herbem.

Miedzylewski *herbu Jastrzębiec.* Z tych był Wawrzeniec Miedzylewski, biskup Kamieniecki 1526.

Miegałowski. Paweł Miegałowski skarbnik Orszański w ziemi Mielnickiej 1674.

Miękicki *herbu trzy Trąby*, w Przemysłkiej ziemi i indziej. Zygmunt Miękicki, miał synów trzech: Jędrzeja, Stanisława i Walentego. Z tych Jędrzej wojski Lubaczowski, temu Podhorecka herbu Bylina, powiła córek trzy; Annę i Magdalenę Porudeńskie, Zofią Bąkową chorążynę Kamieniecką, i syna Krzysztofa, męża dobrze tej ojczyznie zasłużonego, temu Anna Konieńska Misopadowna łowczego Sendomierskiego córka, urodziła to potomstwo: Hieronima, Jędrzeja, Jana, Zofią, Elżbietę i Annę; po Misopadownie pojął Krzysztof, Annę Broniewską podkomorzankę Poznańską, z której dzieci, Krzysztof, Stanisław, i córka Barbara. Stanisław mąż rycerski, zostawił z Kołucką herbu Pomian, syna Jana i dwie córki. Walentyn między Kozakami Nizowskiemi czas długi mięszkał, zabity w Wołoszech przy Iwoni hospodarze Wołoskim od Turków, w roku 1574. Stanisław na Podolu i w Litwie dobra miał swoje. Daniel miał za sobą Annę Wieruską, córkę Joachima, z której syn młodo umarł: dobra jego, były w Krakowskiem Nagorzany, Krzyszkowice i Dalechowice. *Baran.* N. Miękicki pojął Halszkę księżniczkę Zbarazką, z tej były córki dwie: Anna i Zofia Chodorowska, synów także dwóch: Jan i Floryan. *Geneal. Wiszniow.* Floryan kwitnął na Wołyniu 1632. Jan w Krakowskiem 1674. N. miał za sobą Rejownę Annę.

Miękiński *herbu dwie Strzały.* Michał Miękiński sędzia Ostrzeszowski, deputat na trybunał koronny w roku 1724. z województwa Malborskiego.

Mielęcki, w Sieradzkiem województwie. Bernard z Mielęcina Mielęcki 1471. *Acta Castren. Ostrzeszov.* Lenard żonie swojej Annie Mikowskiej reformacyą zapisuje tamże. Samuel z sejmu 1641. komissarz do granic od Szląska. *Constit. fol.* 19. N. miał za sobą Zofią Marszewską herbu Rogala, pozostałą wdowę po Daleszyńskim, ale z nią *sterilis.* N. pojął Lipską siostrę rodzoną Jana, biskupa Krakowskiego i kardynała.

Ten w końcu wymieniony Mielęcki z *Lipskiej* siostry Jana kardynała biskupa Krakowskiego, zostawił potomstwo, — dwóch synów: Sebastyana kanonika Gnieznieńskiego i Kujawskiego, prezydenta trybunału koronnego w roku 1769. i N. pułkownika w wojsku koronnem. — *Krasicki.*

Mielecki *herbu Gryf.* Jednaż ich dzielnica z Branickiemi, dlaczego cokolwiek się mówiło o przodkach Brani-

ckich, to się i tu regulować powinno; to namieniam, że idą od Klemensa, z Ruszczy wojewody Krakowskiego 1252. kiedy się jednak wydzielili od Branickich, i z Mielca Mieleckiemi pisać poczęli, zgadnąć nie mogę. Najpierwszego pod tem imieniem kładą autorowie, Stanisława Mieleckiego kasztelana Zawichoskiego, z tym tytułem podpisał list Zygmunta I. w roku 1531. u *Okolsk. tom.* 3. *fol.* 69. umarł; 1532. czego świadkiem nagrobek jego w Mielcu: był komissarzem do Solca za tegoż Króla, której komissyi tranzakcya jest *in MS. Petricov.* Jest tamże drugi list królewski, w którym temu Stanisławowi rotmistrzowi, na sto koni płacić każą zasługi z publicznych poborów. Że go święty Stanisław biskup w ciężkiej niemocy uleczył, jest pamiątką w Ruszczy i na Skałce pod Krakowem; zapadłszy albowiem, w tak ciężką niemoc, że na nogach stanąć nie mógł, przez sen upomniony od S. Stanisława biskupa, żeby się na Skałkę zanieść kazał, a zdrowie miał otrzymać, skoro tylko tak uczynił, zdrów na nogach swoich z kościoła wyszedł, działo się to w roku 1518. Miał za sobą Elżbietę Tęczyńską, córkę Stanisława z Barbary Zawiszanki, i z nią córki, Ligęzinę i Złocką, synów zaś trzech: Jana, Sebastyana i Waleryana; bodaj nie był i czwarty Jędrzej, którego zmarłego w roku 1529. nagrobek z Mielca wypisał *Paproc.* Sam zaś Stanisław kasztelan, był urodzony z matki Pniowskiej z Sprowy, przecież na nagrobku syna jego Jana, trzeci herb nie jest Odrowąż, ale Nałęcz. Siostra podobno tegoż Stanisława Anna, była za Mikołajem Firlejem kasztelanem Krakowskim i hetmanem. *Okol. pod Lewartem.* Tenże pisze, że Hieronim starosta Sendomierski (a bodaj nie brat Stanisława,) miał za sobą Grochowską Jadwigę kasztelankę Czechowską koło roku 1540.

Jan wojewoda Podolski i marszałek wielki koronny, Chmielnicki, Samborski i Grodecki starosta, syn Stanisława kasztelana Zawichoskiego najstarszy, był wprzód kasztelanem Wiślickim w roku 1540. jako się podpisał na liscie Zygmunta I. *u Nakiel. w Miechov. fol.* 629. Z młodszych lat do obozu się udał, gdzie już jak żołnierz, już jak rozsądny wódz, w różnych okazyach, jak często rany, tak i wielką sławę męztwa swego wynosił. Na Inflantską potrzebę 1557. rządy mu całego wojska powierzono, kędy, i szabli nie dobywszy, samą imienia swego trwogą, Inflantczyków do tego przymusił, że się Królowi poddali. Był mąż w wierze katolickiej nieprzełamany, w wojsku karności przestrzegający, na excessujących surowszy, na dobrych łaskawy: zszedł z tego świata w roku 1561. w Mielcu z nagrobkiem pochowany,

na którym te cztery herby widzieć, Gryfa, Topor, Abdank i Sulimę. Pochwały jego z tego kamienia wypisał *Paprocki*. Anna z Dalejowa Kołowna, wojewodzanka Podolska pozostała małżonka jego, i syn Mikołaj, (co następuje,) tę mu przysługę uczynili. *Bielski fol.* 606. imię mu Mikołaja miasto Jana poddaje, ale to pewna, że ten Mielecki, o którym on tam mówi, był Jan.

Mikołaj wojewoda Podolski i hetman wielki koronny, starosta Chmielnicki, Grodziecki, na dworze cesarskim wychowany, w ojczyznie rycersko wielkiem sercem traktował: w pewnej batalji, jako o nim pisze *Rojzius in Chiliasticho*, między gęsto usłanemi trupami, ledwo już tchnący znaleziony, gdy do siebie przyszedł, tem jeszcze większą natarczywością na nieprzyjaciela nacierał. W roku 1572. Bohdana Alexandrowego syna, z hospodarstwa Wołoskiego od własnych poddanych wyzutego, na Państwo wprowadzając, w półtora tysiąca tylko ludzi swoich, mężnie się stawił; a gdy postrzegł daleko bez porównania większe siły nieprzyjacielskie, niżeliby ich tak szczupłą garsztką ludzi mógł złamać, wojsko swoje nazad odprowadził, bez żadnej klęski w swoich. Chcielić go wprawdzie pogaństwo zewsząd ogarnąć, ale ich zbił z tej imprezy z znaczną w nich szkodą. Tatarom Podole pustoszącym nie raz się dał dobrze w znaki, i lubo był serca nieustraszonego, przecież się prędko do szabli nie porywał, osobliwie kiedy mógł mieć sposób, uspokojenia ojczyzny, bez wojennych zatargów; hetmanem potem wielkim do Moskwy na sejmie Warszawskim ogłoszony, Połock i wszystek tamten kraj, lubo od Moskwy i w zamki i w siły i w prowianty dobrze opatrzony, do Polski odebrał; Sokoł zamek sławny spalił, ludu co najprzedniejszego siła na nim pobił, dziesięć tysięcy wojska na sukkurs mu idącego poraził. Gdy się jednak na drugi rok nowa do Moskwy expedycya otworzyła, on zdrowiem starganem, wymówiwszy się z niej Królowi Stefanowi, dobrowolnie buławę złożył, którą Król, Zamojskiemu oddał; więc prywatnę sobie w domu życie obrawszy, dni swoje zamknął w roku 1585. jeździł do Węgier w legacyi na pogrzeb Jana Króla Węgierskiego. Chwycił się był nowinek heretyckich, któremu, gdy ks. Skarga Soc. Jesu dowody prawdy katolickiej, jawnie pokazał, tem obruszony, przyostrzej tego apostoła w domu u siebie traktował, wszakże potem Benedykt Herbestus Soc. Jesu, przywiódł go do tego, że się do owczarni Chrystusowej wrócił, i w niej świątobliwie dokonał. Chwali jego żarliwość o wiarę i pobożność Hozyusz kardynał, *tom.* 2. *epist. fol.* 436. i naszemu zakonowi świeżo się w Polszcze gnieździć poczynającemu, szcze-

gólniej się świadczył. Katedrze Lwowskiej znaczną łaskę uczynił, co wspomina Solikowski arcybiskup Lwowski w swoim testamencie; jako i o jego szczodrobliwości na inne kościoły. Złączył się był dożywotnie z Elżbietą Mikołaja książęcia Radziwiła wojewody Wileńskiego, kanclerza i marszałka Litewskiego, Czarnym nazwanego, córką; po tej, tylko się dwie córki zostały, to jest, Zofia najprzód Symeonowi książęciu Słuckiemu; po nim Janowi Karolowi Chodkiewiczowi wojewodzie Wileńskiemu, hetmanowi wielkiemu Litewskiemu. Katarzyna Janowi Ostrorogowi wojewodzie Poznańskiemu, zaślubione. Dobra swoje dziedziczne Podusilno i Baczów, obiedwie na fundacyą kollegium naszemu Lwowskiemu, wiecznemi czasy zapisały: nadto Zofia dziesięć tysięcy na fabrykę tegoż kollegium wyliczyła: do fundacyi kollegium Krosieńskiego, od męża swego Chodkiewicza zaczętej, znacznie się przyłożyła.

Sebastyan, drugi syn Stanisława Zawichoskiego kasztelana, najprzód kasztelan Wiślicki i starosta Brzeski w roku 1564. *Constit. fol.* 66. potem kasztelan Krakowski r. 1569. *Constitut. fol.* 154. O nim nadgrobek w Mielcu tak mówi, *Optimarum partium Senator prudentissimus*, *et amantissimus Patriae; doctorum virorum et bonarum artium fautor, priscae et Catholicae religionis cultor et propugnator;* żona jego Zofia Kościelecka, córka Tarnowska hrabina na Rzemieniu, syn Hieronim starosta Brzeski, rotmistrz Królów Zygmunta Augusta, i Stefana, z nie małym kosztem, torem przodków swoich idąc, pod Gdańskiem i w Moskwie stawał; sędzia kapturowy Sendomierski w roku 1587. *Constit. fol.* 425. a dalej starosta Sendomierski; jego pobożność, ludzkość, przyjemność ku wszystkim, sławi *Cichoc. alloq. Osecen. lib.* 2. *c.* 13. kędy namienia, że już był pewną summę odłożył, na fundacyą kollegium naszego w Sendomierzu, ale tę jego intencyą niespodziana śmierć rozchwiała. Miał za sobą Jadwigę Kormanicką herbu Junosza, kasztelankę Czechowską, z której córka Anna, z Joachimem Ocieskim kasztelanem Sądeckim, starostą Olsztyńskim żyła bezpotomnie. *Baranow. Geneal.* tego domu, temuż Sebastyanowi kasztelanowi Krakowskiemu, krom Tarnowskiej, dwie córki przyznaje, Sienieńską i Krupską starościnę Hrodelską.

Waleryan podkomorzy Sendomierski, trzeci syn Stanisława kasztelana Zawichoskiego, umarł młodo w roku 1553. o czem jego nadgrobek w Mielcu, tego z Kamienieckiej herbu Pilawa, była córka za Alexandrem Trzecieskim, i synów dwóch, Stanisław w zakonie naszym, cztery lat tylko przeżywszy świątobliwie, w Wilnie żyć przestał w roku 1572.

gdy mu znać dano o blizkiej śmierci, nic się tem nie zmięszawszy, rzekł, *In nomine Domini. Sachinus histor. Soc. par.* 3. *lib.* 8. *num.* 119. Drugi Jan dziedzic na Trzciany, Pan spokojny, pobożność i sprawiedliwość kochający, o żadne godności nie ubiegający się, z Katarzyny Prochańskiej spłodził dwie córki, Katarzynę, Samuelowi Sienieńskiemu, Krystynę, Janowi Fredrowi, zaślubione, i synów czterech, Krzysztofa *sterilem*, Mikołaja opata Tynieckiego (cóżkolwiek bądź, że go *Szczygiel. in Tinec. fol.* 109. synem Sebastyana kasztelana Krakowskiego, ale omylnie zowie) za promocyą Stefana Króla, koadjutorem Brzechwy opata Tynieckiego uczyniony; po jego śmierci opactwo objąwszy, rządził je wielkim rozsądkiem, do Kluniaku albowiem zajechawszy, i tam się karności i świątobliwej obserwancyi zakonu tego przypatrzywszy, tęż samę potem w Tynieckim klasztorze rozkrzewiał, niektóre prawa ufundowawszy, obostrzywszy powinności, sam wszystkim stał się przykładem dobrego zakonnika, cnotą, pobożnością i łaskawością. Mucety na wzór mnichów Kluniaceńskich swoim nosić pozwolił, bibliotekę znacznie w księgi przyczynił, i nauki w swoich, professorów godnych im opatrzywszy, pilno przestrzegał; kościołowi tamecznemu siła z Rzymu relikwji ŚŚ. uprosił, ozdoby także z apparatu kapłańskiego przyczynił; wszakże w tych zabiegach jeszcze na kapłaństwo nie poświęconego, śmierć zastała w r. 1604. *Nakiel. in Miechov. fol.* 37. *Pruszcz in descript. Cracov. fol.* 84. Jana, *Constitut.* 1611. *fol.* 67. tego z Fredrowny, córki dwie, Zofia Ligęzina, i Katarzyna Snopkowska, i synowie trzej: Mikołaj mąż rycerski pod Cecorą i Chocimem, którego zmarłego 1640. nadgrobek w Krakowie u OO. Franciszkanów. *Starowol. in Monum.* Jan i Jacek. Marcina, tego z Zofji Stanisławskiej podskarbianki koronnej, córki trzy, Barbara, i dwie zakonnice, Anna i Katarzyna; i synowie trzej, Stanisław, Marcin i Jan, tego żona Popowska starościanka Będzińska 1620. powiła mu dwie córki, Zofią Karwicką, i Alexandrę Miłońską, synów trzech; Marcina, Stefana i Rafała, tego z Zołkiewskiej potomstwo, Mikołaj, Stanisław, i córka Anna. Marcin na Mielcu starosta Brzeźnicki, żona jego Przyłęcka, umarła 1693. druga żona jego Krystyna Beata Drohojowska, wdowa po Zygmuncie Porębskim kasztelanie Zawichoskim, ale *sterilis.* Rafał starosta Brzeźnicki 1705. Któryś miał za sobą Gomolińską.

Mieleszko *herbu Korczak*, w Litwie i w Polszcze. Paprocki i Okolski o nich nie pisał: pochodzą od Czupy, jednego z przednich Panów Litewskich, który i na siebie i na swoich sukcessorów na sejmie Hrodelskim, przyjął herb

Korczak; jedenże to dom według *Kojałow. in MS.* z Iliniczami i Jesmanami. Gdy Moskwa Smoleńsk sobie była zawojowała, z Moskwy do Litwy się wynieśli. Z tych dwaj bracia dziedzice na Dziewiętkowicach, z powiatu Słonimskiego, osiedli na Podolu i Ukrainie. Jerzy Mieleszko Pyszyński u książęcia Ostrogskiego. Jarmołowi Mieleszkowi, Zygmunt August Król r. 1570. puste pola w województwie Bracławskiem, nazwane Omiekińce, wiecznemi czasy darował, co approbowała *Konstytucya* 1601. *f.* 751. N. Mieleszko z żoną swoją Gniewkowską osiadł na Podolu pod czarnym Ostrowem, zostawił córek pięć, synów dwóch, Jana i Stefana. Jana synowie dwaj, Jan, i Mikołaj, w zakonie naszym pomarli. Stefana zaś syn jeden Łukasz, zabity od Tatarów nad Smotrycą. Stefan drugi z żoną Łowicką osiadł w Podgorzu. N. stolnik Nowogrodzki, którego córka była za Gabryelem Babskim herbu Radwan. N. Mieleszko miał za sobą Alexandrę córkę Alexandra Chrynickiego, z której syn Antoni, córek trzy, Anna Zmigrodzka, Maryanna Olszamowska, i Zuzanna Drzewiecka. Jan Mieleszko, którego z Anastazyi córki Bazylego Tyszkiewicza wojewody Smoleńskiego, dwóch synów było; Jan podkomorzy Mozyrski, tego z sejmu 1598. komissarzem destynowała Rzeczpospolita, do rozgraniczenia województwa Kijowskiego, i ziemi Mozyrskiej, *Const. f.* 697. w roku 1609. już był kasztelanem Mścisławskim, *Constitut. fol.* 909. syn jego Michał. N. drugi brat Jana kasztelana, marszałek Słonimski. Konrad sędzia ziemski Grodzieński, komissarz do pewnej lustracyi, *Constit.* 1613. *fol.* 44. potem podkomorzy Grodzieński, synowie jego, Stanisław zakonu S. Franciszka *Convent.* i Hieronim. Abraham z sejmu 1590. deputowany do obrad wojennych, *Constit. fol.* 565. niewiem czy nie jego męztwo chwali, *Piasecki* w swojej historyi, pod rokiem 1608. *fol.* 303. kiedy z książęciem Rożyńskim przeciw Szujskiemu stawał. Jerzy Michałowicz chorąży, Słonimski, ten, gdy Kozacy powiat Słonimski najeżdżali i łupili, za uproszeniem rycerstwa tamtego, ludzi do boju uzbroił, któremi chłopską niestworę dobrze uchłostał, *Constit.* 1616. *fol.* 47. posłował na sejm jeszcze 1627. *Constit. fol.* 9. Stanisław dworzanin królewski: synowie jego, Michał, Franciszek, Jerzy i Kazimierz. Maxymilian 1632. N. Mieleszko w zakonie naszym kapłan godny, przy dworze książęcia Michała Radziwiła wojewody Wileńskiego umarł. Stanisław Mikulicki Mieleszko, rotmistrz królewski na Wołyniu. N. była za Hoppenem Strażnikiem Słonimskim. Jana kasztelana Smoleńskiego znajdziesz w życiu B. Józafata, przez którego od schizmy do unji był nawrócony koło roku 1652. N. Mie-

leszko podkomorzy Podlaski, którego córka Barbara kościołowi naszemu Przemyslkiemu dwa lichtarze srebrne darowała, koło roku 1638.

Mielicki *herbu Rola*, w księztwie Litewskiem. Augustyn Milesius sekretarz królewski, z sejmu 1569. naznaczony do korrektury statutu Litewskiego. *Constit. fol.* 194.*) Paprocki i Okolski o nich nie pisał. Rafał Mielicki miał za sobą Helenę Żołkiewską, wdowę pozostałą po Sokole.

Mieliński *herbu Wczele*, w Wielkie-Polszcze, czyli Mieleński. Z tej familji N. sędzia Kaliski, i N. kasztelan Lędzki, kościoły w Wielkiej-Polszcze fundowali. *Dedicat. Defensionis Bellarm.* Erazm Mieliński, Gnieznieński, Poznański, Krakowski, Kruświcki kanonik, któremu zmarłemu w roku 1544. w katedrze Gnieznieńskiej nagrobek bracia jego postawili, z tą pochwałą, że był, *Vir auctoritate et eruditione, linguarumque multarum scientia clarissimus*. Bracia zaś jego ci byli. Pierwszy Alexander, ten na dworze Zygmunta Augusta, tak się pięknie popisał, że go Król posłem swym wysłał do postronnych potencyi, osobliwie w interesie Inflantskim; opactwo potem w nagrodę swych zasług wziął Trzemeszyńskie, *Acta Synodi Petricov.* 1577. gdzie upadające mury tego klasztoru, wielkim nakładem dźwignął, mięszkania przyczynił, organy do kościoła sprawił, ksiąg do biblioteki przyczynił; w swojem zaś dziedzictwie, kamienicę na kształt zameczku wymurował. Król Stefan pierwszym go biskupem Inflantskim ogłosił, na którym siła kosztu i pracy poniósł. Drugi Mikołaj, wojski Kaliski, posłując na różne sejmy z bratem swoim Krzysztofem, tak gorliwie przy wierze katolickiej zastawiali się, że konfederacyi *de pace Dissidentium in religione*, na żadne perswazye podpisać niechcieli: tego syn Mikołaj w Moguncyi nauki skończywszy, w ojczyznie sposobił się do wielkich dzieł, w roku 1607.

*) Augustyn Mielesius o którym tu wzmianka mąż był swego czasu wielce wzięty i poważany, był adwokatem albo wójtem miasta Wilna, który urząd nosił na sobie ojciec kardynała Hozyusza Ulryk. — Był ten Mielesius, a jako się tam podpisywał Augustinus Rotundus sekretarzem Króla Zygmunta Augusta i tak od niego poważanym iż go do pisania testamentu swojego użył. — Księgi napisane od niego są następujące: — *Epistola Augustini Rotundi Mielesiis J. U. D. Secr. M. Reg. ad Ill. et Rmus Georg. Radivilum Ep. Viln. qua cuidam Anonimo Haeresim eidem Rnus persuadenti respondit.* — *Anno MDLXXXI.* — *de dignitate Ordini Ecclesiastici in Regno Poloniae.* — Żył w wielkiej przyjaźni ten zacny mąż z kardynałem Hozyuszem i są niektóre oryginalne jego listy do kardynała w bibliotece Helsbergskiej a z nich znać doskonałość piszącego. — *Przypisek Krasickiego.*

posłując na sejm, marszałkował w izbie poselskiej, choć już na ten czas kasztelan Kamiński, z tegoż sejmu był komissarzem naznaczony, do uspokojenia rokoszanów. *Constitut. fol.* 866. Syn jego także Mikołaj roku 1632. Trzeci Krzysztof stolnik Kaliski, mąż z wielką rozrywką tak do spraw rycerskich, jako i inszych, mówi *Paproc.*, podczas trzech interregna posłując, i wiary i ojczystej wolności bronił roku 1587. *Constitut. fol.* 439. i 1588. *fol.* 471. Synów jego z Kotwiczowny zostało się trzech. Wojciech, najprzód żołnierską traktował, stan sobie potem duchowny obrawszy, opatem był Trzemeszyńskim 1593. Gdy powietrze, szkoły w Poznaniu rozegnało, on do dóbr swoich dziedzicznych professorów naszych sprowadził, szkoły tym czasem otworzył, studentów uboższych nakładem swym sustentował, i szczodrobliwie wszystkich opatrywał. Stanisław i Alexander. Jakób pisarz ziemski Wschowski z sejmu 1676. komissarz do granic od Szląska. *Constit. fol.* 51. Jan Mieliński 1674. N. Mieliński, o którym *Bielski fol.* 760. pisze: że w r. 1578. pojmał był na Szląsku Brama, który trzymał Syczów, i nie prędzej go puścił, aż się z nim o granice, o które między niemi zachodziła kontrowersya, pogodził. Jadwiga Wacława Gwiazdowskiego małżonka. N., miał za sobą Mycielską.

Mielwid, w księztwie Żmudzkiem i w Smoleńskiem. Gabryel i Piotr Mielwidowie 1632. Melchior pisarz ziemski Starodubowski, poseł na sejm 1653. z niego deputat na trybunał Skarbowy, *Constit fol.* 16. i 1662. zkąd komissarz do zapłaty wojsku. *Constit. fol.* 5.

Mielżyński *herbu Nowina*, w Wielkiej-Polszcze, piszą się z Brudzewa. Wojciecha Mielżyńskiego wspominają *Konstytucye* 1590. *fol.* 603. Łukasz najprzód sekretarz królewski, z sejmu 1598. komissarz do defluitacyi na Warcie rzece, *Constit. fol.* 693. w roku 1611. już podkomorzy Kaliski; *Constit. fol.* 32. posłującemu potem na różne sejmy, ojczyzna, różne funkcye, jego dzielności dufając, poddawała, jako do granic od Szląska. *Constit.* 1613. *fol.* 24. i do zapłaty wojsku skonfederowanemu, *Constit. fol.* 3. i na komissyą królewską do Królewca 1609. *Acta Comissionis;* na koniec kasztelan Gnieznieński i starosta Powidzki 1618. Mikołaj brat jego, wziął po nim kasztelanią Gnieznieńską, przedtem zaś najprzód go stolnikiem Kaliskim czytam w r. 1611. gdzie z sejmu był deputowany do kwarty Rawskiej, i w roku 1616. *Constit. fol.* 9. W roku 1620. już kasztelanowi Biechowskiemu, przypisał Czaradzki *Paratillam Statutu Herburtowskiego*, miał za sobą Baranowską herbu Jastrzębiec; żyli jeszcze oba z bratem 1632. Siostra obudwu

tych kasztelanów, Dorota Zieleńska, umarła r. 1632. Druga Anna Krzysztofowi Bardzkiemu zaślubiona. Łukasz kwitnął 1623. Anna Kazimierza Rogalińskiego małżonka 1665. Krzysztof poseł na sejm 1635. ztamtąd deputat na trybunał Radomski. *Constit. fol.* 18. Tenże z sejmu 1638. komissarz do granic od Szląska, *Constit. fol.* 20. był potem kasztelanem Kaliskim r. 1638. Adam, Piotr, Jan i Mikołaj r. 1648. Franciszek w zakonie S. Franciszka *Conventualium*, prowincyą Polską rządził od roku 1651. aż do roku 1660. życie swoje skończył w Poznaniu 1675. *Biernac. Specul. Min. fol.* 288. Franciszek archidyakon Poznański, scholastyk Kujawski, proboszcz Słupski 1685. na zakon nasz szczodrobliwie łaskawy. Maciej kasztelan Śrzemski, starosta Kcyński, (którego siostry rodzone, Jadwiga najprzód Maniecka, a potem Rosnowa, i Katarzyna księni Owieńska zakonu Cystercyeńskiego) Pan szczerością samą tchnący, z której i żartem nawet kłamliwego słowa niewymówił. O wiarę gorliwy, dla tego, gdy albo sługę, albo poddanego którego herezyą zarażonego widział, szczerze się o to starał, żeby go z prawowiernym kościołem pojednał. Pobożność wszystkim do przykładu, ztąd mszy świętej, ile mógł, nigdy nie opuścił. Dni Matce Boskiej poświęcone, spowiedzią i kommunią obserwował. Na Boga hojny, kiedy OO. Reformatów na Puszczy pod tytułem S. Franciszka Assyjskiego fundował w r. 1660. Ojczyznie dobrze zasłużony, to wojnę pod usarską chorągwią służąc, to komissarzem z sejmów destynowany, to sędzią kapturowym. Zycie to śmiertelne w nieśmiertelne zamienił r. 1696. z Katarzyny Mycielskiej, wdowy po Gorzyckim, zostawiwszy potomstwo, córek pięć, i dwóch synów. Z tych Ludowika dostała się w małżeństwo Ponińskiemu staroście Kopanickiemu, a potem kasztelanowi Poznańskiemu, Franciszka, Elżbieta, Urszula, i Maryanna Koźmińska kasztelanowa Rogozińska. N. kasztelanka Śrzemska Franciszka Wessla kasztelana Zakroczymskiego małżonka. Krzysztof kasztelan Śrzemski, starosta Kcyński, po którego śmierci, brat jego rodzony Franciszek, wziął kasztelanią Śrzemską był ten Franciszek komissarzem z Wielkopolskiej prowincyi, do traktatów podczas generalnej konfederacyi 1717. którą podpisał; deputatem na komissyą Radomską r. 1723. Złączył się był dożywotnie, najprzód z Gembicką kasztelanką Nakielską, potem z Skaławską chorążanką Poznańską. N. była za Marszewskim Krzysztofem. N. za Wojciechem Kierskim. Jędrzej starosta Kcyński, temi czasy.

W roku 1778. Józef Mielżyński kasztelan a w roku 1787. wojewoda Poznański z *Bnińską* bezpotomny. — *Krasicki.*

Miemczewski *herbu Radwan*, w Płockiem województwie.

Mienych *herbu Łodzia*, w księztwie Litewskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

MIER HERB.

Na cztery części przedzielona tego herbu tarcza, w pierwszej po prawej stronie są trzy gwiazdy jedna podle drugiej, między dwiema linijkami, w drugiej po lewej ręce, są trzy snopki związane, z których dwa na gorze, a jeden pod niemi na spodzie. W trzeciej po prawej ręce są trzy takież snopki, jako się dopiero opisały. W czwartej po lewej stronie, są trzy gwiazdy, jako się wyżej określilo. Z korony Murzynka wychodzi z głową zawiązaną bindą, rąk u niej niemasz, sama obrócona twarzą i całą sobą, w prawą Tarczy. Tym sie herbem pieczętuje Wilhelm na Radziechowie i Wozuczynie Mier wojsk koronnych generałmajor. Ten z Jana Miera, z matki Anny Rossowny w Szkockiem Królestwie urodzony, a w Królestwie naszem męztwem i heroiczną odwagą w wielu okazyach wsławiony, otrzymał indygenat w tej ojczyznie na sejmie, a w roku 1739. zasiadał deputatem na trybunał koronny z województwa Bracławskiego. Złączył się dożywotnie z Katarzyną Geschawowną generałowną, której druga siostra Barbara, żyła z Janem Zelskim podkomorzym Wendeńskim trzecia Teresa z Stępkowskim, kasztelanem Żarnowieckim.

Synowie generała, Józef starosta Buski pojął *Morską*, młodszy, kasztelan Buski pojął *Tarnowską;* siostra ich była za Wolskim kasztelanem Lubelskim. — *Krasicki.*

Mierucki *herbu Leszczyc*, pod Keynią. Z tych Franciszek Mierucki w zakonie naszym życie swoje zakończył.

Mierucki *herbu Poraj*, w Wielkiej-Polszcze. Temi czasy Antoni Mierucki w Poznańskiem województwie, zostawuje potomstwo.

Mierzejewski *herbu Szeliga*, w Podolskiem województwie. Z tych za czasów naszych, Walenty Kazimierz na Mirzejewie i Jankach Mirzejewski, kasztelan Zakroczymski, starosta Skalski, dwa razy śluby małżecskie ponawiał. 1*mo voto* z Zofią Jaczymirską, z tej syn Jędrzej Krzysztof, cześnik Halicki, rotmistrz znaku pancernego, starosta Rakowiecki, ten najprzód żył w dożywotniej przyjaźni z Rozalią Daniłowiczowną, córką Jana starosty Boreckiego, z niej córka Katarzyna; teraz wszedł w kontrakty małżeńskie z Puzynianką pisarzowną Litewską 1739. 2*do voto* kasztelan Zakroczymski

żył z Agnieszką Lanckorońską, która mu powiła córek dwie, Teresę a potem Placydę zakonnicę u sakramentek we Lwowie. Drugą Salomeą, która się dostała w małżeństwo Adamowi Tarłowi, Goszczyńskiemu, Brzegowskiemu, Skalskiemu staroście. Józef wojski Trembowolski, starosta Uszycki, żyje z Gedyminowną, z której zostawuje potomstwo syna jednego i córek trzy. Maciej w zakonie naszym umarł.

Mierzejowski *herbu Lubicz*, w Nowogrodzkiem województwie. Krzysztof Mierzejowski 1632. w Mińskiem. Bogusław wojski Lidzki 1674. Są i indziej. Marcin wojski i podstarości Rożański r. 1647. Marcyan miał za sobą Annę Krystynę Leszczyńską herbu Belina, Mierzejowska Katarzyna w Lubelskiem 1628.

Mierzeński *herbu Leliwa*, w Czerskiej ziemi. Ci idą od Krzeszów: bo gdy się Stanisławowi Krzeszowi Mierzen dostał, z tych dóbr Mierzeńskim się pisać począł, żona jego Czasławska, z której syn Benedykt z Secygniowskiej spłodził Krzysztofa ten młodzianem umarł, jako i Sebastyan; Jakóba, Stanisława, od którego dwaj synowie: Jakób i Wincenty młodo pomarli. Walentego, którego z Kępińskiej było to potomstwo, Zofia Siemiechowska, Anna Kazimierska i Katarzyna Jaroszewska. Synowie zaś: Mikołaj, którego żona Morsztynowna ze Strzelca, Samuel, żona jego Wyżycka, której dzieci, Jadwiga Otwinowska, i Maryanna Stadnicka, a potem Jasińska, i synowie: Mikołaj bezpotomny, Stanisław, tego z Łazińskiej pięć córek: Zofia Dłuska, Dorota, Jadwiga, Elżbieta, i syn Adam. Walentyn brat Stanisława i Mikołaja, żona jego Węgierska, córki z niej Katarzyna i Elżbieta. Hieronim czwarty brat, żona jego Szlichtyngowna, z której córka Zofia. Abraam trzeci syn Walentego z Kępińskiej, pojął w stan małżeński Morsztynownę starościankę Filipowską, z której syn Krzysztof z Katarzyny Wyżyckiej stolnikowny Bielskiej, zostawił dwóch synów: Stanisława i Jana, z tych Stanisławowi Zofia Matszewska powiła trzech synów, Marcyana, którego z Konstancyi Kobierzyckiej pisarzowny ziemskiej Kaliskiej dzieci: Józef, Maciej, Benedyktyn, Teresa i Zofia. Alexandra, podczaszego Zytomirskiego, córki jego Teresa i Konstancya. Franciszka, ten jeszcze młodzianem. Jan, drugi syn Krzysztofa z Wyżyckiej, złączył się dożywotnie z Katarzyną Jedlecką, z której synowie, Hieronim młodo umarł. Stanisław łowczy Rożański, żona jego Katarzyna Orzechowska kasztelanka Przemyska wdowa po Bidzińskim i Remerze. Syn jego Józef, i córka Lubańska Roża. Jan z Mierzia Mierzeński podstoli Wołkowiski, podpisał *pacta conventa* Jana Kazimierze Króla, był potem marszałkiem Wilkomirskim,

posłem na sejm 1653. komissarz do zapłaty wojsku, *Constit. fol.* 5. i deputat na trybunał skarbowy. *Constit. fol.* 16. Michał w zakonie naszym.

Mierzewski *herbu Leszczyc*, w Kaliskiem województwie; piszą się z Popowa. Z tych Marcyana Mierzewskiego, wspominają *Konstytucye* 1598. *fol.* 725. Jędrzej z Popowa, teolog u Baranowskiego arcybiskupa Gnieznieńskiego, wydał do druku *Panegiryk na jego wjazd* 1609. *in 4to*. Stanisław z Popowa w Kaliskiem 1674. Jan skarbnik Kaliski, z sejmu 1703. komissarz do granic od Szląska. *Constitut. fol.* 21. Franciszek scholastyk Gnieznieński, archidyakon i officyał Poznański, prezydent trybunału koronnego. Brat jego Maciej, tego zaś syn Stefan. Jakób 1697.

W r. 1788. Maciej Mierzewski podsędek Wschowski. — Ignacy wojski. — *Krasicki.*

Mierzewski *herbu Pawęza*, w Kaliskiem województwie, tak nasi pisarze, ale zdami się omylnie.

Mierzwiński. Alexander Mierzwiński, w wojsku koronnem służąc, w nadgrodę męztwa swego i ran, które w cudnowskiej okazyi poniósł, nobilitowany na sejmie 1662. *Constit. fol.* 23. Jerzy w Podlaskiem 1632.

Podług *Małachowskiego*, familia ta używa herbu *Ogończyk*. —

Mierzyński *herbu Jastrzębiec*, w Mazowieckiem województwie. *Paprocki* ma Mirzeński Arnolf z Mierzeńca *Decretorum Doctor*, kanonik Płocki, w roku 1471. wysłany od Jana Rzeszowskiego biskupa Krakowskiego do Rzymu. *Starowol. in Episcop. Cracov.* Krzysztof z Osieka Mierzyński 1603. *Constit. fol.* 822. Daniel, żona jego Zofia Trembecka. *Acta Castren. Sandec.* 1640. N. była za Mikołajem Kosmowskim. N. miał za sobą Maryannę Lisowską. Adam, Jan i Jakób w ziemi Ciechanowskiej 1648. N. miał za sobą Sokołowską stolnikownę Inowrocławską. Mikołaj z Mierzeńca kanonik Płocki, administrator tegoż biskupstwa, za Kazimierza książęcia Mazowieckiego biskupa Płockiego. *Łubien. in Vit. Episc. Płoc.* N. Mierzyński miał za sobą Elżbietę Morsztynownę starościankę Filipowską.

W r. 1778. Michał Mierzyński pisarz grodzki Kowalski. — *Krasicki.*

Miesiąc, *w herbach tych znajdziesz*, Alabanda, Ancuta, Bekiesz, Białokurowicz, Brochwicz 3, Cielątkowa, Kurcz, Murdelio, Leliwa, Piotrowicz, Rownia 1*mo et* 2*do*, Strocki, Trzy gwiazdy w miesiącu.

Męsicki. Herman Adolf Męsicki, obersztleitnant, indygenat otrzymał na sejmie 1662. *Constit. fol.* 37.

Miestelski. Sebastyan Miestelski w ziemi Nurskiej roku 1648.

MIĘSZANIEC HERB.

Powinna być tarcza na dwie części wzdłuż przedzielona, z których po prawej stronie, ma być pół orła białego, a po lewej stronie, dwie róże białe, jedna pod drugą, w polu czerwonem: tak go opisują. *Paproc. w Gniazdzie fol.* 1018. *O herb. fol.* 576. *Okol. tom.* 2. *fol.* 223. *Klejnoty fol.* 64. *Bielski fol.* 239. Zowie się ten herb Mięszaniec. Nadany od Kazimierza Króla Polskiego Wielkim nazwanego, Pełce i Niemirze braciom rodzonym, spłodzonym od tegoż Króla z Estery Żydówki nałożnicy; ale że obadwa bezpotomnie zeszli, bo jeden z nich młodo umarł, drugi pod Pokrzywnicą zginął; dla tego żadnego nie masz, coby się tym herbem pieczętował. Na hełmie tego herbu *Paprocki* położył trzy pióra strusie.

Mięszkowski *herbu Junosza*. Ci jednejże dzielnicy z Karnkowskiemi, wszakże od dóbr Mięszek tego imienia nabyli, kwitnęli najprzód w księztwie Mazowieckiem, potem i w Wielkiej-Polszcze. Ostatni z tego domu w zakonie naszym, Jacek Mięszkowski, rządził kollegia Brzeskie, Bydgoskie i Łuckie.

Mieszkowski *herbu Lis*, w Mazowieckiem województwie, Alexander Mieszkowski w Zakroczymskiej ziemi roku 1648.

Mieszkowski *herbu Mora*, w Mazowieckiem województwie. Stanisław Mieszkowski ś. theol. doktor, kanonik i officyał generalny Przemyski, proboszcz Samborski, kaznodzieja katedralny Przemyski, umarł r. 1625. pochowany w Przemyślu z herbem Mora na nagrobku. N. Mieszkowski miał za sobą siostrę Jędrzeja Bobolego podkomorzego koronnego.

Mięszkowski *herbu Odrowąż*, w Kaliskiem województwie. Michała z Mięszkowa kanonika Poznańskiego, wspomina *Długosz in Vitis Episc. Posnan.* w roku 1374. Bartłomiej burgrabia Kościański, o którym Konstytucya 1643. *f.* 22.

Mikołaja r. 1647. tamże znajdziesz. *Constit. fol.* 11. Jacek r. 1648. N. miał za sobą Zielińską, z której córka Jadwiga, była za Władysławem Rogalińskim, kasztelanem Nakielskim. Stanisław, żona jego Chojeńska. Jędrzej ucząc się filozofji w Kaliszu w zakonie naszym, tamże życie skończył r. 1609. *Annuae impressae fol.* 420. Piotr Paweł biskup Marochieński, suffragan Kujawski, dziekan Kruświcki 1684. do krucyfixa, w Bydgoszczy cudownego, dał sygnet bogaty. Jędrzej podsędek Poznański, a potem sędzia, córka jego była za Potockim kasztelanem Rogozińskim, druga zaś Jadwiga, najprzód Floryanowi Zdzychowskiemu łowczemu Poznańskiemu, po nim Franciszkowi Skaławskiemu chorążemu Poznańskiemu zaślubiona. Kazimierz w Krakowskiem 1705. Piotr w zakonie naszym jadąc do Chwastowa, gdzie między grubem schizmatyctwem, obfite niebu żniwo zbierał, nagłą i śmiertelną chorobą zdjęty, nim do niego ksiądz zajechał, widzeniem Chrystusa Aniołami otoczonego cieszył się, i w tych pociechach życie zamknął 1637. *Histor. Provinc.* N. Jana Koszutskiego małżonka. Piotr kanonik Poznański, archidyakon Warszawski, sekretarz królewski, jest w druku jego, *Polonus jure politus, mores patrios ad leges conformans, in 4to, Caliss.* 1637. 2do. *Comedia Spei, quae omnibus aequam, nulli certam spem esse ostendit*, 1641. *in 4to Posnan.* N. miał za sobą Starkowiecką. N. była za Kasprem Miaskowskim herbu Leliwa. Dorota Zygmunta Ponińskiego małżonka.

Mietelski *herbu Jelita*, w Sendomierskiem województwie, o nich sam tylko pisze Baranowski, niewiem czy nie omylnie.

Wielądek pisze o tej familji iż się znajduje w województwie Sendomierskiem powiecie Wiślickim i że się piszą z *Mietla*, z których Hieronim Mietelski z Zofią *Głuszyńską* vice-starosta Sendomierski, spłodził Antoniego, ten z Anną *Młodowską* miał syna Marcina chorążego znaku pancernego, który z Heleną *Kosecką* spłodził Andrzeja Mietelskiego, rotmistrza w pułku pierwszym Rzplitej Polskiej. —

Mietelski *herbu Korwin.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Mietelski *herbu Ostoja*, w Sendomierskiem województwie dom rozrodzony. Jan Skrobot Mietelski, dóbr nabył, od Anny Pawła z Pęczławic małżonki pozostałej w roku 1499. z Chomętowskiej spłodził Piotra, męża odważnego w Inflanciech, ten z Nagorskiej dwóch synów zostawił, Marcina i Krzysztofa, którego z Kozierowskiej syn Balcer. Marcin zaś w Prusiech Bronicką pojął. Krzysztofa z Witosławskiej syn Hieronim, złączył się dożywotnie z Zaduszką: niewiem czy to nie ten Hieronim był potem pisarzem grodzkim Sendomier-

skim 1674. a Jacek z Mietła Mietelski pisarzem ziemskim podkomor. Antoni miał za sobą Antoninę Czerkasownę roku 1730. z której zostawuje potomstwo. Kasper w zakonie naszym zasłużony. N. którego żona Alexandra Dołszkiewiczowna. Są i na Pokuciu.

Ignacy Mietelski w r. 1778. stolnik Żytomierski. — *Krasicki.*

Mijakowski *herbu Ogończyk*, w Krakowskiem i Płockiem województwach. Stanisław Mijaskowski, miał za sobą Małgorzatę, córkę Jana Balińskiego podstarościego Dobczyckiego. Anna była za Stanisławem Ajchingerem. Jan pojął Barcikowską. Jacek w zakonie Kaznodziejskim doktor, jest jego, *Kazanie w druku na pogrzebie Anny Lubomirskiej Kasztel: Wojnickiej* 1639. Drugie: *na dzień Ś. Tomasza z Aquinu*, pod tytułem: *Szczęśliwy marnotrawca, in 4to*, 1643. *Cracov.* 3tio. *Zbożny pozbyt na pogrzebie Elżbiety Myszkowskiej Marszałkowy Koronnej* 1644. *in 4to, Cracov.*

Mijomski *herbu Niesobia*, w Sieradzkim województwie. Z Krzywosądów dawnych hrabiów początki swe zasięgają. Myjomic rezygnacyą, znajdziesz w księgach Ostrzeszowskich w roku 1478. z Doruchowskiemi i Kierzyńskiemi jednejże dzielnicy. Wacław Mijomski dworzanin Króla Henryka i Stefana, mąż hojny. *Okolski* już ich Miromski, już ich Mirowski pisze, ale się myli.

Mikita. Mikita mąż rycerski w wojsku Litewskiem, 1414. od Krzyżaków pojmany, gdy do obozu z prowiantem jechał. Kazimierz Mikitowicz w Żmudzi 1621.

Miklaszewski *herbu Ostoja*, w Mazowieckiem województwie. Miklasz kustosz Krakowski, poseł Kazimierza Króla do Litwy: *Długosz w historyi w roku* 1451. luboć drudzy początki tego domu wywodzą od Macieja Miklaszewskiego, którego Zygmunt August Król za heroiczne jego dzieła w expedycyi na Moskwę, osobliwie pod Połockiem, Ułą i indziej, między synów koronnych, swoim przywilejem policzył, i herbem Ostoja nadał: *Starowol. in Monum.* wypisał z Pilcy nagrobek, Wojciecha z Dzierzgowa, męża w różnych okazyach doświadczonego, zmarłego w roku 1637. który mu Leonora z Rudołtowic, córka chorążego Zatorskiego, z herbem Ostoja wystawiła. Adam kustosz Pilecki, pleban Szczuciński 1643. Synowiec jego Seweryn, także kustosz Pilecki, pleban Szczuciński 1666. Jan, Seweryn, Stanisław, Alexander w Krakowskiem 1648. Stanisław w Sochaczewskim roku 1674. i Alexander wojski Sochaczewski. Hieronim w Krakowskiem roku 1697.

Mikołajewicz, w księztwie Litewskiem. Wacław Mikołajewicz 1536. sekretarz legacyi do Moskwy w r. 1555.

już pisarz Litewski, i poseł do Moskwy. Mikołaj Mikołajewicz podstoli Litewski, starosta Bielski 1501. Jan marszałek Litewski i starosta Wikijski. *Constit.* 1564. *fol.* 55. Sebastyan cywun Berzański, wojski Żmudzi.

Mikołajewski *herbu Abdank*, w Wielkiej-Polszcze. N. Mikołajewska Stanisława Tomickiego herbu Drya, Konstancya Jędrzeja Ponętowskiego, druga Dunina, małżonki. Daniel, ale herezyą zarażony, wydał do druku, *Dysputacyą Wileńską, którą miał z Marcinem Smigleckim Jezuitą, in 4to* 1599.

Mikołajewski *herbu Lis pod Lutomierskim.* Sebastyan i Wojciech 1632. Jan Mikołajewscy 1648. w Wieluńskiej ziemi. N. Mikołajewska Wojciecha Zaborowskiego małżonka. Mikołajczewskiego Jana, porucznika roty starosty Barskiego, chwali *Paprocki w Panoszy* 1575. N. miał za sobą Romiszowską.

Mikołajewski *herbu Ogończyk.* Czytałem kazanie na pogrzebie Zofji z Drzewiec Mikołajewskiej, żony Marcyana Zaleskiego pisarza ziemskiego Sieradzkiego, zmarłej 1647. gdzie wyraźnie herb ich Ogończyk, *Ksiądz nasz Kaczyński* wspomina: była ta Zofia z ojca Olbrychta z Drzewiec Mikołajewskiego urodzona, z matki Anny z Sienna Sulmowskiej. Matka Albrychta, Barbara Rozrażewska, siostra Wojciecha Rozrażewskiego suffragana Gnieznieńskiego. Zofji tej łaskawość na ubogich, szczodrobliwość na nędznych, sławi ten kaznodzieja; osobliwie jednak to, że gdy jej Bóg dziatki pozabierał, nie tylko nie sarknęła, ale i owszem z tem się nie raz dała słyszeć, wolę prawi, że mi Bóg dzieci moje w niewinności pobierze, niżeli żeby dorosłszy, miały go kiedyżkolwiek obrazić. Jan 1697.

Mikołajewski *herbu Półkozic*, w ziemi Sochaczewskiej. Grzywko z Mikołajowa sędzia Sochaczewski. 1446. podpisał list Władysława książęcia Mazowieckiego, u *Karnkowsk. in Constit. Synod. Provinc. fol.* 86. Jan podczaszy Sochaczewski i surrogator w tymże Grodzie 1613. z sejmu *Constit. fol.* 33. Mikołaj skarbnik Sochaczewski, Piotr, Sebastyan i Wojciech r. 1632. Waleryan i Felix r. 1648. Zygmunt, Piotr i Jan 1674. N. miał za sobą Lipską kasztelankę Rawską.

Mikorski *herbu Poraj*, w Sieradzkiem województwie. Jan Mikorski w roku 1435. dziedzictwo swoje miał, dobra Doruchów nazwane. Mikołaj i Fryderyk dziedzice na Mikorzynie, dział między sobą jako bracią rodzonymi, do ksiąg grodzkich Ostrzeszowskich oblatowali 1445.

Wielądek w heraldyce tak pisze o tej familji. Mikorscy herbu *Poraj* -- herb ten potem odmienili w herb *Ostoja*. W Sieradzkiem województwie, to imię starodawne z Porajczyków pochodzi. Jeden z nich Kazimierzowi Sprawiedliwemu ulubiony, nazywany był od niego po łacinie, w ten czas w Polszcze rzadkiej, *Mi cor*, to jest *moje serce*. Ztąd Mikorscy, założyli siedlisko swoje w Sieradzkiem, w ziemi Wieluńskiej, wieś nazwali *Mikorzyn*, a drugą *Wolą Mikorską*, przodkowie tego imienia, najwięcej wojenną służbą zatrudniali się. *Lisiecki* autor mówi: *Mikorscy spernunt lenocinia vitae*, bo to imię wojennym duchem tchnące, wygodami pogardzało, wojskową służbę odbywając, a będąc w potyczkach szczęśliwemi i mężnemi, przybrali się do miecza, i dwóch pół miesiąców, to jest herbu *Ostoja*, bo do Zygmunta starego, wolno było herby odmieniać, i przybierać, dopiero ten Król 1520. roku statutem, z konsyliarzami zakazał, aby odtąd synowie herbów obywatelskich nie odmieniali. Oprócz wymienionych wyżej przez *Niesieckiego*, Stanisław Mikorski z *Ziemiecką*, spłodził synów: Samuela, Krzysztofa, Jana. Samuel w grodzie Sieradzkim r. 1625. rezygnował dobra swoje, *Kamienacz wielki* i inne, od którego pochodzący Jan, spłodził z *Kobierzycką* Adama, który żonie swojej Annie *Skrzyńskiej* w grodzie Wieluńskim roku 1637. zapisał 6000 i dobra swoje *Kościerzyno*, i inne w grodzie Kaliskim roku 1645. odprzedał. Ten spłodził Franciszka, od którego Jan podczaszy Gostyński dwużenny, *primo voto* z *Skarbkowną*, *secundo voto* z *Pruszkowską* zostawił potomstwo: 1. Felix sędzia ziemski Gostyński, był marszałkiem przykładnym trybunalskim, ten z Anną z *Stępowskich* spłodził, syna Dionizego, i córki trzy: Brygidę Cieleckiemu staroście Muchnockiemu, Balbinę Drewnowskiemu podczaszemu Łomżyńskiemu zaślubione, i Izabellę Pannę. 2. Paweł Mikorski sędzia ziemski Łęczycki, z Urszulą z *Łuszczewskich* zostawił dwóch synów: Andrzeja podstolego, i Jana sędziego ziemiańskiego Orłowskich, oraz dwie córki: Katarzynę Gorskiemu łowczemu Gąbińskiemu, Joannę Janowi Zakrzewskiemu sędziemu grodzkiemu Radziejowskiemu zaślubione. 3. Mateusz łowczy Gostyński *sterilis*, wiele funkcyi i usług w ojczyznie odprawił. 4. i 5. w stanie duchownym. 6. Xawery Mikorski sędzia ziemski Kaliski, kawaler orderów narodowych, na sejmie walnym Warszawskim 1788. roku z województwa Kaliskiego poseł, z swych talentów i zdań wybornych znakomity, ten z Elżbietą z *Bielińskich* małżonką, spłodził syna Jozefata, i córkę Barbarę Łukomskiego małżonkę. 7. syn Jana podczaszego Gostyńskiego Józef Mikorski, najprzód podkomorzy Gostyński, potem kasztelan Rawski, orderów narodowych kawaler. Odbył przykładnie wiele funkcyi i posług na kompromissach i komissyach obywatelskich, a od ustawy komissyi skarbowej koronnej zostawszy jej pisarzem, potem *cum voto decisivo*, prawidła i początki skarbowe dokładnie ułożył, pracował cnotliwie w tej magistraturze lat 27. na każdym sejmie, jak świadczą Dyaryusze, od examinujących komissyą skarbową, podskarbich i komissarzy, był wychwalany, Królowi Jmci, i stanom rekomendowany. Ten z Krystyną z *Miaskowskich* małżonką swoją, spłodził syna Jana, i córek pięć. 1. Teklę Nakwaskiemu staroście Wyszogrodzkiemu. 2. Barbarę Janowi Wodzińskiemu landdirektorowi w kamerze Warszawskiej zasiadającemu. 3. Ur-

szulę Józefowi Łempickiemu chorążemu Wyszogrodzkiemu. 4. Józefę Łubieńskiemu szambelanowi Króla Jmci Pruskiego, 5. Kunegundę Lasockiemu kasztelanowi Sochaczewskiemu zaślubione. Z tej samej linji i herbu jest w ziemi Wyszogrodzkiej, Hipolit na *Wilkanowie* Mikorski łowczy Wyszogrodzki, z *Nakwaską* zaślubiony. — *Heraldyka Wielądka.*

Mikoszewski *herbu Dąbrowa.* Walenty Mikoszewski, miał za sobą Biedrzyńską herbu Gozdawa. Mikołaj syn Domarata z Karniowa, jeden z czterech braci, pierwszy od dóbr działem wziętych, Mikoszewskim nazwany, jako się mówiło pod Karniewskiemi.

Franciszek Mikoszewski w roku 1778. komornik graniczny Żytomierski. — *Krasicki.*

Mikowicz. Abraham Mikowicz ziemianin Podlaski, podpisał list o grodzie Parcowskim 1575. Mikowski Jan marszałek Litewski, przyjmował posłów Moskiewskich do Zygmunta Augusta Króla.

Mikucki *herbu Ślepowron*, w ziemi Wiskiej. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Od wsi Mikuty imienia tego nabyli. Adam Mikucki w tejże ziemi, podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla. Maciej pięciu synów zostawił, z których Jakób Antoni podwojewodzy Wiski temi czasy.

MIKULICZ HERB.

Ma być księżyc obiema rogami do góry obrócony, we środku księżyca, lilia jedna, nie podwojna, jak w inszych herbach, a krzyż przez nię na jej korzonku, na hełmie trzy pióra strusie, tak go opisał *Ks. Kojał. in MS.* bo Paprocki i Okolski milczą *). Są Mikuliczowie w powiecie Oszmiańskim i Mozyrskim, idą od Huryna Skumina Lwowicza; jedni się z nich Skuminami piszą, drudzy Radeckiemi Mikuliczami. Fiedor Mikulicz poborca w Mozyrskim 1581. *Constit. fol.* 395.

*) Podług poźniejszych autorów pole herbu tego powinno być niebieskie, lilia, krzyż i księżyc białe. — *P. W.*

Teodor w Nowogrodzkiem województwie 1632. Teodor Skuminowicz, biskup Gracyanopolitański, w roku 1681.

MIKULIŃSKI **HERB.**

Powinny być w polu błękitnem trzy litery M większe, jedna nad drugą, a nad najwyższą krzyż, według niektórych białe, według inszych złote, nad hełmem i koroną pięć piór strusich. *Okol. tom. 2. fol.* 228. gdzie przydaje że u Rzymian dla różnicy chorągwi wojennych, tak znaczono proporce, zkąd ten zwyczaj przeniósł się (mówi) do Greków, a od tych do Rusi. Tamże wspomina Romana Mikulińskiego w powiecie Winnickim. Mikołaj Mikuliński pisarz Bracławski, poseł na sejm 1589. podpisał tranzakcyą Będzińską. Iwan pisarz ziemski Bracławski, poborca z sejmu 1591. *Constit. fol.* 632. O Alexandrze *Konstytucya* 1638. *fol.* 53. Władysław cześnik Czerniechowski 1705. w Krakowskiem. N. Jerzego książęcia Woronieckiego, druga Stanisława Bekierskiego, małżonki.

Mikułowski *herbu Drzewica*, w Radomskim powiecie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Dom jeden z Zajączkowskiemi, ale się od wsi Mikułowic w powiecie Opoczyńskim leżących, Mikułowskiemi zwać poczęli. Katarzyna Mikułowska, gdy poszła za Stanisława na Stoku Stokowskiego, całą swoję część na Mikułowicach w Opoczyńskiem, synowi swemu Jakóbowi Stokowskiemu w grodzie Opoczyńskim zapisała, 1542. *feria 2da post Lucae.* Stanisław Mikułowski syn Benedykta, miał dwie żony: Potocką i Łagiewnicką, z Potockiej był syn Szymon, ten spłodził Jędrzeja i Stanisława. Jędrzej młodo umarł, Stanisławowi Rogolińska czterech synów powiła; Jakóba, Stanisława, i drugich dwóch. Z Łagiewnickiej Heleny, syn Samuel, sędzia Radomski, deputatem bywał na trybunał koronny, sędzią

kapturowym, posłem na sejm, miał za sobą Kiełczewską Remigiana podsędka Lubelskiego córkę, z tej się został syn Remigian cześnik Radomski, poseł na radę Warszawską, żona jego pierwsza, Anna Piasecka, Jana stolnika Lubelskiego herbu Janina córka, z tej syn Jan w zakonie naszym, i córka Tymińska Marcyana małżonka. Druga Teofila Chlewicka podczaszanka Sieradzka *sterilis*. Trzecia Paulina Kosakowska, chorążanka Lubelska, z tej czterech synów: Antoni chorąży Wilkomierski, Samuel, Jacek i Wiktoryn.

Mikułowski *herbu Rawicz*, w województwie Sendomierskiem od Mikułowic tamże leżących nazwani. Z tych Benedykt deputat na trybunał koronny 1721. stolnik Sendomierski i sędzia grodzki, miał za sobą Katarzynę Laskowską, z tej synów siedm: Marcin, żona jego Borowska podstolanka, Maxymilian drugi, Remigian trzeci, i tego żona Borowska, Adam czwarty w zakonie Soc. Jesu, piąty Ludwik, szósty Teodor, siódmy Izydor Jezuita.

Antoni Mikułowski w r. 1778. skarbnik Sendomierski. — Filip miecznik Pilznieński. — *Krasicki*.

Milanowski *herbu Jastrzębiec*, w Lubelskiem województwie. Jan Milanowski podkomorzy Czerski roku 1453. *Statut. Mazov. fol.* 98. Krzysztof 1648. Alexander w Grodzieńskiem. Wojciech roku 1620. Tomasz w zakonie naszym temi czasy.

Milanowski *herbu Suchekomnaty*, w Krakowskiem i na Podolu. Jan za Stefana Króla mąż rycerski, dobra jego, siostry w cudze domy pownosiły. Jędrzej miał za sobą Nawojownę, zostawił potomstwo. Rodzona siostra jego Ewa, była za Janem Narębskim w Narębie, umarła 1631. *sterilis*, *Baranow*. Sebastyan 1634. Milanowska była za Stanisławem Jordanem, druga za Kasprem Stanisławskim podczaszym Sanockim.

Milewski *herbu Jastrzębiec*, w Ciechanowskiej ziemi. N. suffragan Krakowski, kanonik Płocki: brat jego stryjeczny Piotr, przeor w Mogile, za czasów Paprockiego. Jakób dziekan Łęczycki, Gnieznieński, Kujawski, Łowicki kanonik 1560. sumptem swoim kanonią w Łowiczu wymurował, co znać z inskrypcyi i herbu Jastrzębiec. Piotr najprzód za towarzysza służył, został potem kanonikiem Lwowskim, mansyonarzom czterem i z proboszczem, przy kościele katedralnym we Lwowie, kaplicę fundował i uposażył. OO. Dominikanom we Lwowie, dziesięć tysięcy, ostatnią wolą, zapisał, zszedł z tego świata r. 1641. Z jego nagrobku we Lwowie, *Starowol. in Monum.* fundował OO. Dominikanom klasztor w Jaworowie w r. 1615. Wawrzeniec pisarz gro-

dzki Kamieniecki 1575. *Paproc. w Panoszy.* N. wojski Zakroczymski, żona jego Katarzyna Tarnowska podczaszanka Dobrzyńska. Są i w Wołkowiskim powiecie tegoż herbu, Jan Stanisław wojski Smoleński, poseł na sejm 1659. ztamtąd komissarz do zapłaty tym, co na presidium w Smoleńsku byli, *Constit. fol.* 10. pamiętna jego przysługa, kiedy pod oblężenie od Moskwy Smoleńska, nietylko że prowiantował swoim kosztem oblężeńców, ale i kilka razy natarłszy na nieprzyjaciela, ciężkim mu był, co namienia, *Konstytucya* 1661. *fol.* 19. Stanisław w Podolskiem 1590. *Constitut. fol.* 603. Michał, Karol, Marcin w Litwie w roku 1700.

Milewski *herbu Pomian* w Prusiech. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. *MS. o Familiach Pruskich* o nich świadczy, Krzysztof z Malborskiego poseł na sejm 1613. ztamtąd komissarz na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 8. Fabian sądowy Malborski, posłował na sejm 1646. i 1648. miał za sobą Brantownę; tenże czy inszy Fabian Małgorzatę Kochańską N. Milewski Rejmanownę starościankę Kwidzyńską. N. była za Ludwikiem Frąckim. Alexander w Pomorskiem 1674. Stanisław w Kaliskiem 1697. Jędrzej w Inowrocławskiem 1704. N. Milewski miał za sobą Elżbietę Arcemberską, córkę Pawła.

Milewski *herbu Odwaga.* Że są inni Milewscy w Prusiech, którzy takim się herbem pieczętują jako i Konopaccy, świadczy *MS. o Familiach Pruskich*, czyli raczej trzema wieżami z muru. Z tych była Małgorzata Milewska za Jędrzejem Pruszakiem dziedzicem na Czapiewicach.

Milewski *herbu Slepowron*, w ziemi Łomżyńskiej i indziej. Maciej Milewski podstarości grodzki Wąsoski, roku 1652. *Clagius Linda Mar.* Szymon podsędek ziemski Łomżyński, Marcin podstarości Nurski, Jan podstoli Drohicki, 1632. Walentyn 1674. i drugi Jan podstoli Drohicki. N. miał za sobą Jadwigę Brodowską pisarzownę Lubelską. Stefan, Jędrzej i Jakób w Płockiem 1648.

Mileyko, w księztwie Litewskiem. Roman i Wołczko Mileykowiczowie bracia, podpisali unią Litwy z Koroną 1401. Mileyko Stanisław w Zmudzi 1621.

Milnheim. Gebhard Milnheim z Alsacyi rodem, z familji tamże szlachetnej, dworzanin Władysława IV. dla zasług tak na dworze królewskim, jako i w obozie, otrzymał indygenat na sejmie 1641. *Constitut. fol.* 21. Władysław łowczy nadworny Litewski, komissarz z sejmu do pewnego rozgraniczenia. *Constit.* 1678. *fol.* 14.

Milowicz w Żmudzi. Milus syn Ginejda podpisał unią Litwy z Koroną 1401. Krzysztof Milowicz 1621. Są i Mil-

widowie, z których Mateusz Milwid strażnik Żmudzki, w roku 1700.

W roku 1778. Adam Milwit regent ziemski grodzki Szawelski. — *Krasicki.*

Milski, w Sendomierskiem województwie. Adam Milski 1632.

Milżecki *herbu Odrowąż*, w Krakowskiem województwie. Jan Milżecki *Notarius Apostolicus*, fundator kanonji u Ś. Michała na zamku Krakowskim, umarł 1652. któremu syn Jan nadgrobek tamże postawił marmurowy. Z tymże herbem, drugi u wszystkich SS. Stanisławowi Milżeckiemu położony 1641. *Starowol. in Monum.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Miłaczewski *herbu Korab*, w Sieradzkiem województwie. Mikołaj Miłaczewski w Kaliskiem, zakonowi naszemu życzliwy 1587. N. miał za sobą Elżbietę Korycińską. Wojciech scholastyk Łucki 1641. *Constit. Synod. Luceor.* N. opat Trzemeszyński koło roku 1650. *Paris. in Slavia.* Adam kanonik Poznański, deputat na trybunał koronny 1693. Wojciech kanonik Kujawski, scholastyk Kruświcki, deputat na trybunał 1718. i 1727.

Miładowski, w księztwie Litewskiem. Krzysztof Konstantyn Miładowski, sławny wojownik w ziemi Orszańskiej 1648. Kazimierz w Mińskiem 1674.

Miłaszewicz. Zacharyasz Miłaszewicz podczaszy Smoleński, któremu w nadgrodę jego zasług Rzeczpospolita pewne dobra puściła, na sejmie 1678. *Constit. fol.* 19. Alexander Miłaszewski w księztwie Litewskiem 1700.

Miłkowski *herbu Abdank*, w Sieradzkiem województwie. Jakób Miłkowski z Zamojskiem długo ojczyznie rycersko służył. Przecław, Jacek, Stefan, Zygmunt, Krzysztof, Samuel, Jan, Franciszek, Adam, Marcin, w Krakowskiem 1705. Mikołaj z Miłkowic, za czasów Kazimierza Wielkiego, miał za sobą Katarzynę z Romiszowic dziedziczkę Rajska, Zbigniewic, Pokrzywki, Romiszowic, Przeczni, Polanki i Zawady.

Miłkowski *herbu Ślepowron*, w Podlaskiem województwie. Anna Miłkowska miecznikowna Drohicka. Alexander 1701. zeznał pod juramentem, że tonąc na Styrze po dwa razy, i już na dnie będąc, cudowną łaską Najśw. Panny, do brzegu wypłynął. Alexander, żona jego Zofia Wiktorowna. *Acta Castr. Sandec.* 1638.

Miłodroski. Felix, Stanisław, Marcin Miłodroscy w województwie Płockiem, podpisali elekcyą Jana Kazimierza Króla 1648. i Konstytucya 1638. o nich namienia.

W roku 1778. Adam Miłodrowski komornik ziemski Płocki. — *Krasicki.*

Miłolecki. Waleryan Miłolecki w Płockiem województwie 1648. podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Miłoński *herbu Sulima*, w Sieradzkiem województwie: piszą się z Oporowa, bo gdy Władysław Oporowski kasztelan Inowrocławski, dobra Miłonice w Łęczyckiem województwie odziedziczył, od nich nazwany był Miłońskim, koło roku 1498. w księgach ziemskich Łęczyckich 1484. r. piszą cześnikiem Łęczyckim, Władysława z Miłonic. Mikołaj kasztelan Brzeziński, kupił był dobra Sławoszów 1468. które w ich possessyi były za *Okolskiego*. Jan i Mikołaj bracia rodzeni, synowie Władysława kasztelana Inowrocławskiego, dzielili się dobrami ojcowskiemi, z których Jan wziął dział w Łęczyckiem, Mikołaj w Wielkiej-Polszcze, i od nich Grocholińskim zawołany. W roku 1534. Stanisław, Jan i Sebastyan bracia rodzeni dzielili się dobrami. Hieronim dziedzic na Sławoszowie, brat ich stryjeczny, z ojca i dziada Sebastyanów Miłońskich urodzony, najprzód był wojskim Sieradzkim roku 1632. i żupnikiem Wielickim, potem kasztelanem Rospierskim, wspominają go *Konstytucye* 1611. *fol.* 36. i 1616. *fol.* 39. gdzie go do lustracyi dóbr królewskich deputowano: córka jego Mniszka u Ś. Jędrzeja w Krakowie, druga za Mikołajem Dziewanowskim. Karol Franciszek stolnik Łęczycki, z sejmu 1661. naznaczony do rewizyi łanów w Łęczyckiem, *Constit. fol.* 69. Anna stolnikowna Łęczycka, Wincentego Bardzińskiego pisarza ziemskiego Łęczyckiego małżonka. Wojciech i Jan 1632. Waleryan 1648. w ziemi Rożańskiej. Miłońska z Konopnicy, była za Stefanem Iwańskim. Barbara za Stanisławem Kaliszkowskim. N. miał za sobą Alexandrę Mielecką.

Miłosławski *herbu Doliwa.* Piotra z Miłosławia wspomina *Długosz* że z Witoldem jeździł przeciwko Tatarom, gdzie, wiele a mężnie czyniąc, poległ 1391. Milaus z Miłosławia 1436. podpisał pokój Brzeski, u *Łask. w Stat. fol.* 141.

Miłośnicki, w powiecie Lidzkim. Jan Miłośnicki podpisał elekcyą Jana III.

Miłoszewski *herbu Kościesza,* w ziemi Ciechanowskiej, i indziej. Stanisław, który na dworze Zygmunta Augusta był w wielkich respektach u Pana, wziął opatrzenie od niego Jazony, nie daleko od Kowna, pojął Falczewską starościankę Kobryńską i Pińską, z którą zostawił potomstwo, umarł łowczym Bełzkim, widziałem i konkluzye 1587. pod temi tytułami, i książkę, jemu przypisane. Gabryel Gratianus

Gnieznieński i Kujawski kanonik, deputat na trybunał koronny 1649. Brat jego rodzony Czesław Kazimierz, sekretarz królewski, starosta Piątkowski 1648. pamięci do podziwienia wielkiej; sławią go, *Ericus Puteanus i Damalew. in Archiep. Gnesn. fol.* 23. Jakób wojski Ciechanowski, brat Stanisława, (o którym wyżej,) osiadł w Lubelskiem. Stanisław opat Trzemeszyński, *Auctor* 50. *Singul.* Olbrycht z Wielkiego Miłoszewa w Łęczyckiem 1647. Jan w Krakowskiem 1705.

Miłowski, w województwie Wołyńskiem. Wasko Miłowski ziemianin Wołyński roku 1528. *Metryka Wołyńska* i Chmara Miłowski.

Minczer *herbu Pogonia 4to.* Dawidowi Minczerowi sekretarzowi królewskiemu, administratorowi ceł, nagrobek położony, w Warszawie zmarłemu 1657. z tym herbem, to jest ręka zbrojna z szablą Polską.

Minczewski. Jakób w Zmudzi 1621. Krzysztof Minczewscy w Witebskiem 1632. Miniat w Zmudzi 1621.

Mingiel *herbu Syrokomla.* Jakób Mingiel w Horodle przyjął ten herb na siebie i na dom swój, Józef Mingielewicz na Zmudzi 1621. Minelga Jędrzej, syn jego Adam.

Miniewski *herbu Nieczuja*, w Wołkowiskiem i Mozyrskiem i na Pokuciu. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Mikołaj Miniewski podsędek Mozyrski, *Kojałow. in MS.* Jan w zasługach rycerskich, wziął niektóre dobra w Nowogrodzkiem, *Constit.* 1661. *fol.* 17.

Minigaiło *herbu Łabędź.* Minigaiłów przodkowie, zdawna herbu Łabędź używali, a lubo Minigaiło kasztelan Wileński w Hrodlu przyjął był herb Rawicz, jednak potem wrócił się do starożytnego herbu swego Łabędzia, od którego idą Talwoszowie. Są podobno w Litwie Minigaiłowie, którzy herbu Syrokomla zażywają.

Minkiewicz *herbu Odrowąż*, w księztwie Litewskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Kazimierz Minkiewicz cześnik Smoleński 1674. w Orszańskiem, a w Trockiem 1632. Minkiewicz Druszejko. Stanisław 1700.

Mińkowski *herbu Niezgoda*, w Mińskiem województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Mińko r. 1568. rotmistrz pod oppugnacyą Uły, bramę ubiegłszy wyciął, i działa oblężeńcom odebrał. Krzysztof Nahorny stolnik i pisarz grodzki Miński. Brat jego rodzony Stanisław strażnik Smoleński, tych zaś stryjeczny Paweł. *Kojał. in MS.* Mińkowscy i na Wołyniu przedtem dziedziczyli; bo *Metryka Wołyńska* 1528. Demacha i Sienka Mińkowskich wspomina. N. Mińkowski, miał za sobą Katarzynę Herburtownę, i z niej

córki dwie, Zofią i Agnieszkę, obie zakonnicami zostały. *Geneal. Bełzec.* Są i w Prusiech tegoż herbu. Jan 1587. *Constit. fol.* 427. Krzysztof w Mińskiem 1632. Tomasz w Nowogrodzkiem 1704. Hrehory i Michał.

Minocki *herbu Nowina*, w Krakowskiem województwie. Jadwiga Minocka księni Staniątecka zakonu S. Benedykta 1553. N. Dembińskiego kasztelana Krakowskiego małżonka. Stanisław, którego Lanckorońska urodziła; miał za sobą Zofią Mstowską herbu Śreniawa, siostrzenicę rodzoną Jana Ocieskiego kanclerza koronnego, z nią zostawił córek trzy. Jedna była za Adamem Czernym w Śreniawie, druga Barbara za Krzysztofem Płazą starostą Brzeźnickim. Trzecia Zofia najprzód za Lubomirskim, potem za Sładkowskim, nakoniec za Adamem Wilkanowskim. Synów także trzech: 1. Jan, tego z Elżbietą Czerną kasztelanką Lubelską, córki, Zofia za Brzeskim w Sieradzkiem, Jagnieszka za Sebastyanem Powsińskim, synowcem rodzonym opata Jędrzejowskiego, Maryanna za Tomaszem Chomętowskim; synowie trzej: Piotr, Stanisław i Jacek. Z tych Piotr, młodsze lata na różnych dworach strawiwszy, pojął pierwszą żonę Zofią Kotkowską herbu Ostoja, wdowę po Macieju Rzeszowskim, z którą potomstwo zostawił: drugą po tej miał Białyńską, wdowę z Mazowieckiego, której córka od pierwszego męża była za Stanisławem Morskim z Morska. 2. Marek, ten miał za sobą Jadwigę Karśnicką chorążankę Sieradzką, zszedł *sterilis* 1632. 3. Przecław stolnik Sendomierski, ten *primo voto* pojął Jagnieszkę Dedyńską, z którą spłodził syna Stanisława i córkę Annę, która była za drugim mężem Hieronimem Przyłęckim stolnikiem Krakowskim, 2*do voto* pojął Rzeczycką podkomorzego Lubelskiego córkę. *Baranow.* Paweł stryjeczny Przecława, złączył się dożywotnie z Barbarą Stradomską, zostawił syna Stanisława, i córek dwie, jedna Zofia za Mikołajem Krzemieńskim, druga Anna za Jakóbem Zawadą. Piszą się z Minogi.

Minor *herbu Półkozic*, w Krakowskiem województwie. Ligęzie dwóch się synów bliźniąt urodziło, więc że sobie bardzo podobni byli, obiema jedno imię Jana, na chrzcie dano, przecież dla dystynkcyi ich, jednego nazwano Ligęza Jan Major, drugiego Jan Minor, zkąd i podziśdzień zwykli się pisać, Ligęza Minor. Z tych był Ligęza Minor wojewoda Łęczycki, który dwóch synów po sobie zostawił, jednego kasztelana Sanockiego, a drugiego Bronisława starostę Niepołomskiego; od tego poszedł Jan Minor de Biechów starosta Pilznieński i podsędek ziemski Krakowski, ten pierwszą żonę miał za sobą Beatę Tęczyńską, dziedziczkę

na Chobrzu, Kozubowie, Michałowie, Pawłowie, z której spłodził dziewięciu synów: drugą Katarzynę Lubomirską, z której tyleż to jest dziewięciu synów było. Z tych ośmnastu synów, pięciu pod Obertynem za Tarnowskiego hetmana poległo. Między inszemi synami z Lubomirskiej spłodzonemi, byli ci dwaj, Sebastyan Minor sędzia Krakowski, i Adryan, który spłodził czterech synów; Trojana, Jana, którego syn Sebastyan dwadzieścia lat i cztery rycersko służył. Sebastyana trzeciego, tak wielkiej siły, że podkowy łamał, powrozy targał; w Węgrzech na wojennych ćwiczeniach lat kilka strawił, przy dobywaniu różnych zamków odważnie stawając, jako i w Polszcze pod Byczyną, synów jego dwóch, Ludwik i Sebastyan, z tych Ludwik w r. 19. pod Bobrką w okazyi z Tatarami poległ. Alexandra czwartego, tego Stefan Król do Węgier w pięćdziesiąt koni wyprawił, zkąd przez całe siedm lat nie wyjeżdzając, mężnie sobie, we wszystkich okazyach poczynał. Synowie jego z Warszowny, Tobiasz i Hieronim. Tobiasz pułkownikiem był Królewskim, od lat trzydziestu, począwszy od Orynińskiej, żołnierz, pod Uściem uderzywszy na przeprawie na Tatarów, krom koni i Rydwana Chańskiego, dział sześć odebrał w Cesarskiem nawet wojsku pod generałem Walszteinem długo żółd prowadził, jeździł potem w legacyi od Władysława IV. Króla, do Ferdynanda Cesarza, w Pradze natenczas będącego. Ostropolska expugnacya, jego odwadze najwięcej powinna, gdy nieprzyjacielowi dział kilka odjął, tam syn jego Alexander znak cudzy porwawszy, ochotnika pod samę bramę Ostropolską mężnie przywiódł, i wnetże ją, ogień założywszy wysiekł. Pod Zbarażem także jako komissarz tak do wojsk nieprzyjacielskich, jako i do oblężeńców Zbarazkich wysłany po kilkakroć, pamiętną tej ojczyznie przysługę wyświadczył; miał za sobą Warszownę herbu Rawicz, z której synowie, Alexander i Jerzy, i córka Ludwina, Jana Soleckiego małżonka. Jakóba Minora męża rycerskiego widzieć nagrobek zmarłego 1607. w Jędrzejowie. *Starowol. in Monum.* Hieronim Konstantyn Minor z Przybisławic Ligęza, Annie Sładkowskiej, kasztelance Rospierskiej, żonie swojej zmarłej, nagrobek wystawił w Krakowie u S. Trójcy r. 1640. *Starowol.* Kazimierz Stanisław cześnik Ciechanowski, sędzia wojskowy, poseł na konwokacyą, z Bełzkiego 1696. Maryanna była za Jędrzejem Grodzieckim. Maryanna za Jakóbem Moszyńskim herbu Łodzia, po którym owdowiała 1648.

Minostowski, w Sendomierskiem województwie. Paweł Minostowski sędzia ziemski Sendomierski, mąż pamięci osobliwszej, w sądach nieskorrumpowanej sprawiedliwości,

o katolicką wiarę gorliwy, o którą często z dyssydentami dysputując, wielu ich oświecił. *Cichoc. Alloq. Osecen. l.* 2. *cap.* 12. 1615. Jan 1632.

Miński *herbu Prus 3tio*, w województwie Mazowieckiem. O tych świadczy *Paprocki*, że się przodkowie ich pisali z Gościeszyc, z których był Stybor biskup Płocki r. 1468. ale gdy w tym roku Mińsk był kupił, z niego pisać się poczęli jego od brata synowcowie: ile z komputu lat wnosić mogę, był jeden z tych synowców, Jakób z Mińska kasztelan Czerski 1472. o czem *Stat. Masov. fol.* 126. i 1478. *fol.* 128. Rozumiem że syn jego Mikołaj, o którym *Paprocki*, ten spłodził Kaspra wojskiego Warszawskiego, który z Doroty Goryńskiej herbu Poraj wojewodzanki Mazowieckiej, zostawił syna Stanisława, najprzód kasztelana Zakroczymskiego, z tym tytułem podpisał tranzakcyą Będzińską r. 1589. *Okol. tom.* 3. *fol.* 215. i 253. i 1590. *Constit. fol.* 564. potem wojewodę Łęczyckiego 1596. *Constit. fol.* 684. Starostę Płockiego i Liwskiego, pod który czas, posłem wysłany do Rzymu, wielkim splendorem tę legacyą odprawił, kanonizacyą S. Jacka u Klemensa VIII. Papieża otrzymał, i chorągiew jego wniósł do Krakowa z solenną pompą. O tem jego poselstwie świadczy, *Rescius lib.* 1. *ep.* 56. *Nullas in se partes prudentis et magnanimi Senatoris, nullas accurati Ministri, et ejus, quam sustinet Personae memoris, desiderari passus est.* Wziął nakoniec pieczęć mniejszą koronną. Podczas rokoszu, gdy chcąc poróżnione serca braterskie z sobą pojednać, już do tej, już do owej strony biega, i zdrowia swego nie żałując, z przeziębnienia słuch stracił. Za poradą tedy Królewską, na kuracyą aż do Neapolim podróżą wyjechał, gdzie przyszedłszy do zdrowia, gdy na usilną królewską rekwizycyą, nazad się do ojczyzny wraca, wielkiemi gorącami zwątlony, w malignę w Padwie zapadł, gdzie i życia swego dokonał r. 1607. tamże pogrzebiony, w kościele S. Antoniego, żona jego Urszula Dębińska herbu Rawicz, kasztelanka Krakowska, dwie mu córki powiła, jedna z nich Dorota Jana Tęczyńskiego wojewody Krakowskiego, druga Barbara Marcina Zaręby starosty Grabowieckiego, małżonki. Był ten podkanclerzy w Greckim i inszych językach biegły, wybornego rozsądku, pobożności przykładnej, wdzięcznych ku wszystkim obyczajów. N. miał za sobą Annę Kryską wojewodzankę Płocką koło roku 1520. Jan Miński w zakonie naszym 1634. Maciej w ziemi Wiskiej 1632.

Miński *herbu Rola*, w ziemi Bielskiej. Adam Miński podsędek Bielski 1609. *Constit. fol.* 928. w roku 1616. już sędzia Brański komissarz do rozgraniczenia księztwa Pruskiego

i województwa Mazowieckiego i Podlaskiego. *Const. f.* 30. Jan pisarz Brański 1619. *Uniw. Pobor.* Hieronim r. 1648. N. miał za sobą Elżbietę Morsztynownę stolnikownę Bielską.

Mintowt *herbu Godziemba.* Mintowt w Hrodlu 1413. wziął ten herb na siebie i na dom swój, od niego idzie dom Czyżów, dla tego przydają Mintowt Czyż, patrz *Czyż* co się o nich pisało w *Tomie III.* Michał Mintowt, 1452. poseł do Litwy, żwawie się na sejmie Sieradzkim domagał, aby Podole wrócone było Litwie. *Biels. fol.* 305. *Kojał. p.* 2. Kazimierz skarbnik Litewski 1670. *Constit. fol.* 3.

Minwid, w księztwie Litewskiem. Mikołaj Minwid w Żmudzi 1621. Stanisław podstoli Nowogrodzki; Seweryn i Alexander 1648.

Mioduski *herbu Radwan,* w Płockiem województwie. Paweł Mioduski łowczy u Króla Stefana. Są i Mioduszewscy w Łomżyńskiej.

Damazy Mioduski w roku 1778. sędzia ziemski Dobrzyński. — *Krasicki.*

Mirczyński, w Inowrocławskiem województwie. Wojciech Mirczyński wojski Inowrocławski, poborca z sejmu 1611. i 1596. *Constit. fol.* 682.

Mirecki *herbu Szeliga.* Ci właśni są Magierowie, ale od dóbr nazwani Mireckiemi. Szymon mąż rycerski. N. miał za sobą Katarzynę Zulińską, z którą spłodził syna Jana, i córkę Maryannę. Mirecka była za Stefanem Zulińskim, ojcem tejże Katarzyny. N. żona jego Bystrzonowska. Floryan pojął Maryannę Głogowską. Mirecka Stefana Kurdwanowskiego podstolego Halickiego małżonka.

Alexander Mirecki w r. 1778. komornik graniczny Rawski. — Walenty regent ziemski Buski. — *Krasicki.*

Mirosławski *herbu Ogończyk,* w Mazowieckiem województwie. Jedenże dom z Goryńskiemi. Jan burgrabia Pyzdrski, z sejmu komissarz do granic od Szląska, 1683. *Constit. fol.* 12. Tomasz Mirosławski w województwie Łęczyckiem 1697.

Mirosławski *herbu Rogala,* w Płockiem województwie. N. Mirosławski miał za sobą Konstancyą Mycielską. Kwitną i temi czasy w Wielkiej-Polszcze.

Antoni Mirosławski w roku 1778. sędzia ziemski Inowrocławski. — *Krasicki.*

Miroszewski *herbu Kościesza.* Wszebora z Miroszewa wspomina list Siemonita książęcia Mazowieckiego, między innemi, którzy się herbem Kościesza szczycili w r. 1400. ale to zdami się jedni z Miłoszewskiemi Kościeszami, o których wyżej mówiłem.

Miroszewski *herbu Ślepowron*, w Kujawskiem województwie. Franciszek z Miroszewa w r. 1546. u *Nakiel. fol.* 647. *na liscie.* Krzysztof Miroszewski z własnej swojej fortuny chciał założyć szkołę rycerską, co approbowała Konstytucya 1676. *fol.* 45. N. podwojewodzy Krakowski. *Baran.* Wojciech 1635. *Acta Castr. Crac.* N. miał za sobą Annę Krzeszownę r. 1652. N. podwojewodzanka Krakowska Jana Lipskiego małżonka. Antoni Kanonik Krakowski, deputat na trybunał koronny 1738.

Familia ta posiadała dobra tak w Polszcze jako i w Szląsku: z tych ostatnich które składało miasto Mysłowice z Przyległościami, na granicy Polskiej położone, utworzona została ordynacya, i posiadacze jej ordynatami Mysłowickiemi zawołani. — Z tych w r. 1789. żył Felicyan Miroszewski ordynat, generał major wojsk koronnych, kawaler orderu S. Stanisława, z Heleną *Łętowską* podkomorzanką Krakowską zostawił potomstwo, synów: Stanisława — Kantego — Felicyana — Karola i córki dwie. Z tych najstarszy Stanisław, ordynat Mysłowicki, poseł na sejm czteroletni, z hr. *Zborowską*, spłodził synów: 1o. Alexandra, (ordynata pod te czasy) bezżennego, 2o. Ignacego byłego kapitana u strzelców konnych za księztwa Warszawskiego, w ostatnich czasach podpułkownika; ten także bezżenny. — 3o. Jana, dziedzica miasta Chrzanowa z przyległościami w okręgu wolnego miasta Krakowa, ten z N. ma córkę i dwóch synów Sobiesława, i Stanisława. Córki Stanisława zostały dwie: jedna hr. Zborowskiego, druga Jędrzejowicza żony. —

Mirowicki, w Wołyńskiem województwie. Philon Piotr Mirowicki pisarz skarbu koronnego r. 1632. Alexander roku 1648.

Mirowski *herbu Niesobia*, w Sieradzkiem województwie i indziej. Marcin i Alexander Mirowscy w Mazowieckiem 1648. Jan w Mińskiem 1632. Paprocki i Okolski o nich nic pisał.

Mirski *herbu Białynia*, w księztwie Litewskiem, z tą jednak różnicą, że nad podkową strzała, nie na krzyżu stoi, ale przez jakłko, jakby go przeszyła, przewiedziona, tylko piór jej trochę pod jabłkiem widać, większa zaś część jej nad jabłkiem; czyli (jak mam z informacyi) nie jest to jabłko, ale księżyc w pełni, na hełmie trzy pióra strusie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Sebastyan Mirski sędzia ziemski Bracławski, którego syn Jarosław podkomorzy Bracławski. *Constit.* 1662. *fol.* 5. Brat Sebastyana, Hrehory strażnik księztwa Litewskiego, pułkownik królewski, żołnierz odważny, luboć Kalwin, co mu przyznaje *Konstytucya* 1623. *fol.* 16. gdy mu pewną summę darowała na okupienie się z niewoli, w którą był wzięty; posłował na sejm 1647. *Con stit. fol.* 23.; miał żonę Kapaszczewską, z której syn pod

Szkłowem zginął od Moskwy, gdy ojcowską usarską chorągiew do batalji przywodził 1664. *) Córek zostało się sześć. Z tych jedna była za Oborskim herbu Roch, druga za Kłokockim, chorążym Mińskim, trzecia za Czyżem, czwarta za Stanisławem Niezabitowskim herbu Lubicz. Piąta za Brzostowskim Ligęzą herbu Półkozic podstolim Rawskim, szósta za Cudnowskim. Jędrzej łowczy Nowogrodzi. *Constit.* 1703. *fol.* 31. N. deputat na trybunał Litewski 1697. Niektórzy tego są zdania, że dom Mirskich pochodzi od Włodzimierza monarchy Ruskiego, który między dwunastą synami, miał syna Światopełka książęcia Twerskiego, ten zaś zostawił dwóch synów, Jędrzeja i Dymitra, książęta Twerscy od których poszły książęta Czetwertyńscy i Mirscy: to *Geneal. Ogińskich na mappie sztychowana.* Józefat Antoni marszałek Bracławski, poseł na konwokacyą 1733. a przedtem chorąży Bracławski, porucznik u książęcia Radziwiłła. Jan podczaszy Bracławski 1700.

Antoni Mirski w r. 1778. podkomorzy Bracławski. — Antoni sędzia ziemski Szawelski. — W r. 1788. Jan sędzia Bracławski. — Tadeusz miecznik. — *Krasicki.*

Mirski *herbu Jelita.* N. miał za sobą Katarzynę Pachońską.

Misiewicz, w Żmudzi. Krzysztof Misiewicz r. 1621. Jan r. 1648. Joanna była za Piotrem Cielemęckim, patrz *Purwił.*

Misiewski *herbu Jelita*, w Krakowskiem województwie. Mikołaj Misiewski, za Królów Olbrachta i Alexandra żołnierską służąc, zostawił synów trzech: Jakóba, Jędrzeja i Błażeja. Z tych Jakóba syn z Jarzęckiej herbu Rogala, Mateusz, pisał się z Przybisławic, burgrabią był Krakowskim, sekretarzem królewskim, deputatem na trybunał koronny z Krakowskiego, a że w prawie koronnem osobliwszą miał biegłość, na różne go komissye zażywano, jest o nim Jędrzeja Trzecieskiego epigramma, w książce, *Tytuły Prawa Magdeburskiego.* OO. Dominikanom w Krakowie pewną summę odkazał, za dusze zmarłych w Krakowie, Wężykowna pięciu mu synów powiła: Jana, Hieronima, Adama, Waleryana i Piotra, ztemwszystkiem młodo pomarli, nie zo-

---

*) Temu Grzegorzowi Mirskiemu strażnikowi wielkiemu w. księztwie Litewskiego, za kilkodziesięcioletnie zasługi położone w expedycyach Wołoskich, Inflantskich, Moskiewskich, nadana przez Rzeczpospolitę dziedzicznem prawem majętność *Karple* w wojew. Smoleńskiem roku 1652. — *Const. R. Vol. IV. fol.* 383. — *Przypisek Krasickiego.*

stał się tylko jeden z nich Adam, ten w wielu okazyach mężnego serca dał dowody; z Anny Latoszyńskiej herbu Gryf podczaszanki Krakowskiej, którą Magdalena Łyczkowna urodziła, zostawił córki trzy, Magdalenę, Zygmuntowi Oleśnickiemu z Oleśnicy, drugą Piotrowi Czernemu, trzecią Duninowi, zaślubione. Synowie zaś z niej czterej; Pierwszy Jędrzej, w Prusiech przeciwko Gustawowi, na Ukrainie przeciwko rebellizantom Kozackim, z niebezpieczeństwem życia, z nadwerężeniem fortuny, stawał, umarł Jędrzej podsędkiem ziemskim Krakowskim 1681. w naszym kościele Krakowskim u S. Piotra pochowany; drugi Józef, na dworach wielkich wypolerowanego rozsądku; trzeci Adam; czwarty Michał podsędek Krakowski, którego syn Tomasz Antoni z Smiełowej Woli 1686. Drugi syn Mikołaja, brat Jakóba, Jędrzej, pod Obertynem mężny żołnierz, ten z Agnieszki Rupniewskiej, spłodził czterech synów. Jakóba w Wołoszech doświadczonego kawalera, kędy bieg życia skończywszy bezpotomnie, w Soczawie pochowany. Jana Czop nazwanego, i Zygmunta, *steriles*, i Stanisława, ten miał dwie żony, pierwszą Kuczkowską, drugą Zofią Wilkocką herbu Nieczyja, umarł 1613.; synowie jego, Floryan, przeciwko Skinder Baszy odważnie stawając poległ na placu. Gabryel z Bystrzonowską herbu Starykoń, wszedł w kontrakty małżeńskie. Krzysztof pod Smoleńskiem wojował z Moskwą. Trzeci syn Mikołaja, brat Jakóba i Jędrzeja, Błażej, z Anny Gutowskiej, miał trzech synów: Bartłomieja, Macieja, i Mikołaja, ale albo na wojnach poginęli, albo w młodym wieku pomarli. Michał z Smiełowskiej Woli 1674. Adam, Józef, Jędrzej 1705. Konstancya zakonnica u S. Jędrzeja w Krakowie 1666.

Misiewski *herbu Prawdzic*, w ziemi Sochaczewskiej. Zygmunt z Mischewa, miał za sobą Dorotę Krasińską stolnikownę Ciechanowską 1490.

Misiewski *herbu Prus 2do*, w Płockiem i Kujawskiem województwach. Misiowska była za Maciejem Pampowskim. *MS. de Famil. Pruss.* N. Czarneckiego Piotra herbu Łodzia małżonka.

Misiowski *herbu Pilawa*, w Podgorzu. Stanisław Misiowski 1687. N. miał za sobą Dorotę Oraczewską.

Misiuna *herbu Kotwica.* Z Litwy do Polski przenieśli się. N. podstoli Łukowski 1680. Stefan w Wołyńskiem, stolnik Połocki, pułkownik ordynacyi Ostrogskiej i Dubieńskiej; miał za sobą 1*mo voto* Barbarę Białogłowską. 2*do voto* Zofią Grocholską, ta mu powiła córek dwie, z których jedna dostała się w małżeństwo Burzymskiemu cześnikowi N., druga Magdalena jeszcze Panna. Synów zaś czterech, Józefa, który

bezżenny umarł, i wraz z ojcem swoim do grobu wniesiony w kościele naszym Ostrogskim: Konstantego, ale i ten młodo umarł: Ignacego, i Filippa, ci młode lata swoje, w doskonalszych mężów, siły, w służbie wojennej hartują, pod znakiem Poniatowskiego wojewody Mazowieckiego. Józef Pan podczaszy. N. miał za sobą Rosnowską, ale zszedł ze świata *steriliter*. N. Misiuna w Litwie umarł bezpotomny.

Miskowski *herbu Grabie*, pod Pułtuskiem. *Paproc.* i *Okol.* wyraźnie mówią o nich, Miskowskiemi ich pisząc.

Missopad *herbu Łabędź.* Mikołaj Missopad kasztelan Czechowski roku 1505. podpisał ustawy sejmu Radomskiego, *f.* 120. u *Łask. w Statucie.* Anna Koniecka Missopadowna łowczanka Sendomierska herbu Łabędź była za Krzysztofem Miękickim. *Paproc. pod herbem Trąby.* Z tego wnoszę że się Duninowie Koninscy, niektórzy Misopadami zwali z których Piotr Koniński z Zajączkowic sędzią był ziemskim Sendomierskim w roku 1449. Stefan Dunin z Konina, podkomorzy Brzeski Kujawski, Jan podsędek Sendomierski 1435. u *Nakiel. w Miechow. fol.* 454. Piotr kasztelan Sieradzki, Jędrzej Dunin Koniński popisał elekcyą Władysława IV. Stanisław Cwikła z Konina herbu Łabędź, o którym *Cromer lib.* 20. *Biel. fol.* 338.

Miszlewski. Jan Miszlewski w Mścisławskiem województwie podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Misztołt *herbu Lubicz.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan w Żmudzi 1621. Z tych niektórzy osiedli w powiecie Wilkomierskim i w Nowogrodzkiem województwie. Krzysztof Misztołt podczaszy Wendeński, z Katarzyny Kierznowskiej, wnuczki wojewody Nowogrodzkiego, spłodził córkę Zofią, Tropiańskiemu Janowi strażnikowi Żmudzkiemu zaślubioną i synów trzech, Stanisława, ten u Wołowicza marszałka wielkiego Litewskiego majordomo, bezżenny zszedł z tego świata, Antoniego, ten w zakonie naszym życie swoje poświęcił Bogu, teraz rządzi kollegium Nowogrodzkie, jest jego książka w druku, *Historia Sapiehana in 4to*, *Vilnae* 1724. Mikołaj z Elżbiety Włochowiczowny ma potomstwo. Piotr w Żmudzi 1648.

Mitarnowski *herbu Prus 2do.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał; w księztwie Litewskiem znajdują się. Józef Mitarnowski kapitan w wojsku Litewskiem, deputat na trybunał Litewski z powiatu Starodubowskiego 1731.

Mitian, w powiecie Wilkomierskim. Stefan Mitian podpisał elekcyą Jana III.

Mitkiewicz. Różne domy Mitkiewiczów przydomki sobie przypisują w Litwie. Filon Mitkiewicz z Mińskiego wo-

jewództwa poseł na sejm 1629. ztamtąd deputat na trybunał fiskalny Wileński. *Constit. fol.* 16. Józef w Żmudzi 1621. Jerzy w Mozyrskiem 1648. N. Mitkiewiczowna, była za Jerzym Bilewiczem starostą generalnym Żmudzkiego księztwa. *Kojał. in MS.*

Mizgier, w Słonimskiem i Nowogrodzkiem. N. Mizgier podczaszy Wołkowiski.

Mlącki *herbu Prus 3tio*, w ziemi Czerskiej. Scibor z Mlącza podsędek ziemski Czerski, 1525. podpisał dekret przeciwko heretykom u *Łubiensk. in Episc. Płoc.* Waleryana sławi męztwo *Paprocki.*

Mleczko *herbu Doliwa*, w księztwie Litewskiem i Żmudzkiem, i w Krakowskiem województwie. Z tych trzech braci było rodzonych, Jan, Mikołaj i Jerzy, Jędrzej zaś tych stryjeczny. Jan Mleczko najprzód pisarz ziemski Żmudzki, *Constit.* 1613. *fol.* 47. potem sędzia ziemski 1616. komissarz z sejmu do rozgraniczenia księztwa Żmudzkiego od Prus i od Kurlandyi, *Constit. fol.* 48. 1626. poseł na sejm, ztamtąd deputat na trybunał fiskalny Litewski, *Constit. fol.* 6.; syn jego, Wiktor Konstantyn podsędek ziemski Żmudzki r. 1648. w roku 1661. już sędzia ziemski, regimentarz wojska Żmudzkiego podczas rozruchów Szwedzkich r. 1656. w roku 1670. starosta Żmudzki. *Constit. fol.* 10. i 1676. *fol.* 32. Córka jego Konstancya, Jana Władysława Brzostowskiego referendarza Litewskiego herbu Strzemię małżonka, druga Zygmunta Rajeckiego. Mikołaj, brat Jana sędziego, podkomorzy Orszański, poseł na sejm 1631. *Constit. fol.* 16. Jerzy, drugi brat Jana, pisarz ziemski Upitski, z sejmu 1613. komissarz do granic od Kurlandyi, *Constit. fol.* 50. syn jego Jan Kazimierz podsędek i poseł Upitski 1648. Jędrzej brat ich stryjeczny, sędzia ziemski Upitski. *Constit.* 1613. *f.* 49. N. Mleczko sędzia ziemski Wilkomierski, miał za sobą Katarzynę, córkę Macieja Ogińskiego cywuna Wileńskiego, *Geneal. Ogińsk.* Albrycht Konstanty podstarości Żmudzki r. 1674. Mieczysław z Szkopów Mleczko, trukczaszy królewski 1632. Piotr Mleczko w Krakowskiem 1705. Jerzy Mleczko w zakonie naszym, jest w druku jego panegiryk. *Radii sepulchrales, in fun. Demetr. Wiśniowiecki Castell. Cracov. in fol. Cracov.* 1682. *jest i Kazanie w druku*, umarł 1720. w Kaliszu. Siostra rodzona starosty Żmudzkiego, najprzód żyła z Sumorokiem stolnikiem Kowieńskim, potem z Hieronimem Oziębłowskim.

Mleczko *herbu Korczak*, w Podlaskiem województwie. Grzymisław Mleczko starosta Kobryński. Wojciech pod-

komorzy Drohicki z sejmu 1616. komissarz do rozgraniczenia województw, *Constit. fol.* 29. posłował na sejm 1621. *Constit. fol.* 18. Bolesław starosta Mielnicki 1638. *Constit. fol.* 25. Wojciech Emeryk, najprzód starosta Mielnicki 1661. i deputat z sejmu na trybunał fiskalny Litewski, *Constit. fol.* 3. potem wojewoda Podlaski 1670. miał za sobą Emerencyannę Stadnicką, pozostałą wdowę po Jędrzeju Ostrorogu, ale z nią *sterilis.* Stanisław łowczy Mielnicki 1674. Izabella Mleczkowna podkomorzanka Drohicka, żona Krzysztofa Szujskiego podstolego Brześciańskiego, na którą spadła sukcessya po wojewodzie Podlaskim bezdzietnie zeszłym.

Mleczkowski, w województwie Mazowieckiem. Marcin Mleczkowski r. 1648. w ziemi Liwskiej. Jan Mleczyński sędzia kapturowy Liwski 1632.

Mlicki *herbu Dołęga*, de Mlice w Płockiem województwie, Goliasz z Mlic 1452. *Statut. Mazowiecki fol.* 94. Anna Mlicka zakonnica sądecka 1701. Zofią Mlecką wspomina *Starowol. w życiu Kadłubka*, że w r. 1630. za przyczyną tego męża bożego, cudownie od wielkiej choroby była uwolniona. Jan kanonik Gnieznieński viceprezydent trybunału koronnego 1738.

Familia Mlickich dawno w Prusiech osiadła a osobliwie w księztwie Warmińskiem, gdzie ich dawniej zwano *Melita.* — Brat Jana kanonika Gnieznieńskiego (jak wyżej) miał wieś pod Lublinem. — W r. 1788. Kajetan Mlicki kasztelan Raciązki. — Zygmunt Mlicki z Warmji, pułkownik w wojsku koronnem, z *Hatyńskiej* spłodził dwie córki i synów ośmiu: Józefa majora w wojsku Polskiem: — Antoniego i Jana ci w wojsku Austryackiem: — Zygmunta i Achacego także officerów w wojsku Polskiem — Karola ten w wojsku Pruskiem i Bernarda Aloizego, ten stan duchowny sobie obrał. — Brat Zygmunta pułkownika Ludwik, z *Knobelsdorfowny* spłodził synów dwóch; Wojciecha, ten żołd w wojsku Polskiem prowadząc młodo zszedł ze świata, drugiego Jana dziedzica na *Marczanach*, ten z *Rybczyńską* bezdzietny. — Siostra ich Konstancya za Wilkańcem. — *Krasicki.*

Młaszkowski *herbu Leliwa.* Miaskowski podobnoby być miało.

Młochowski *herbu Belina*, w Mazowieckiem województwie. Młoczowski Piotr 1648.

W roku 1788. Paweł Młochowski komornik ziemski Czerski. — — *Krasicki.*

Młocki *herbu Prawdzic*, w księztwie Litewskiem i w Polszcze. Jedrzej Młocki starosta Chełmicki, pierwszy z tym herbem w Litwie osiadł, sławny rycerz i pułkownik w Moskwie i Inflanciech. Pod Kircholmem w r. 1605. regimentował prawem skrzydłem. Na instancyą Karola Chodkiewicza

hetmana w roku 1607. na sejmie dano mu, w nagrodę zasług jego summę ósmtysięcy, *Constit. fol.* 5. na dobrach Emet. *Piasecki w swojej historyi pod rokiem* 1605. i 1608. liczy go między najmężniejszemi pułkownikami. Fundował Bernardynów w Orszy, miał za sobą Krystynę Massalską, siostrę wojewody Mińskiego Alexandra, wdowę po Lwie Kurczu wojewodzie Derpskim, i po Janie Zienowiczu kasztelanicu Smoleńskim, z której córka Anna, z Hieronimem Kryszpinem Kirszenszteinem podskarbim Litewskim, starostą Pojurskim, dożywotnie zmówiona: synowie zaś dwaj. Jan Karol starosta Piński, posłował na sejm 1661. Jędrzej Kazimierz, którego żona Brzozowska wojewodzanka Brzeska Litewska. Kasper Młocki dziekan Płocki, w ciężkiej niemocy oddawszy się S. Stanisławowi Kostce, raz w Rzymie, drugi raz w Neapolu, szczęśliwie z niej wyszedł. Jakób Societ. Jesu umarł w Rydze r. 1611. ósm lat w tym zakonie przepędziwszy, w ostatniej chorobie leżącemu pokazała się Najśw. Matka, do której szczególniej w życiu swojem był nabożny, i o zejściu jego z świata upewniła go, na wozie ją tryumfalnym widział, na którym dusze do nieba wprowadzała. *P. Nadasi.* Był to stryj jego wzwyż wspomniony Jędrzej. Są i w Bełzkiem. Młocki Jędrzej r. 1648. N. miał za sobą Katarzynę Lipską chorążankę Horodelską, z której syn Rafał, i córka Barbara 1*mo voto* Michała Nartowskiego, 2*do voto* Franciszka Starczewskiego, małżonka. N. była za Bieniedzkim herbu Korab. Jadwiga za Stefanem Komorowskim herbu Korczak, Anna za Dominikiem Krasińskim kasztelanem Ciechanowskim. Są i w Ciechanowskiej i Zakroczymskiej ziemi, Stanisław Młocki stolnik Ciechanowski 1632. Stanisław pisarz ziemski Ciechanowski 1648. Paweł sędzia ziemski Ciechanowski, poseł na sejm 1666. Paweł stolnik Zakroczymski. *Constit.* 1703. *fol.* 15. Stanisław wojski Zakroczymski 1697. Michał starosta Zakroczymski, deputat na trybunał koronny 1723. N. Młocka Mikołaja Dyakowskiego małżonka. Wojciech podczaszy Płocki, miał za sobą Wesslownę kasztelankę Ciechanowską.

W r. 1778. Szymon Młocki archidyakon Dobrzyński. — Franciszek chorąży Czerniechowski pojął *Młockę.* Młocki (Michał, jak wyżej) starosta Zakroczymski z *Sobolewskiej* zostawił syna N. starostę Zakroczymskiego, i córkę za Młockim chorążym Czerniechowskim. — W r. 1788. Franciszek stolnik Warszawski. — Są Młoccy także w województwie Wołyńskiem z tych bracia Franciszek kasztelan Wołyński. — Szymon biskup Włodzimierski. — *Krasicki.*

Młocki *herbu Prus 3tio*, w Czerskiej ziemi. Ludwik Młocki poseł ziemi Rożańskiej, Wojciech, Jerzy sędzia Smoleński w ziemi Czerskiej 1674.

Młodawski *herbu Murdelio*, patrz pod tym herbem; inni ich piszą Włodawski.

Młodecki *herbu Półkozic*, w Sendomierskiem województwie. N. Młodecki miał za sobą Młodziejowską siotrę podskarbiego Nadwornego. Mikołaj podstarości Przemysłki 1550. *Orichov. in resignat.* Jerzy kustosz Sedomierski kanonik Warszawski 1615. Stanisław brat jego, którego syn Jerzy w zakonie naszym pobożne życie zamknął 1627. pewną summę kollegio S. Piotra w Krakowie zapisawszy. Anna Jana Starskiego herbu Abdank, burgrabiego i sędziego grodzkiego Krakowskiego 1641. N. Dominika Chojnackiego, małżonki. Maciej z Młodęcina Młodecki 1674. Michał kanonik Kamieniecki, deputat na trybunał koronny 1695. N. miał za sobą Jarzyniankę podczaszankę koronną.

W r. 1760. N. Młodecki kanonik Lwowski infułat Kodeński. — W r. 1788. Stanisław pisarz ziemski Sendomierski. — *Krasicki.*

Młodkowski *herbu Leliwa*, w Sendomierskiem województwie. Stanisław Młodkowski w zakonie naszym, rządził kollegium Ostrogskie, umarł w Krakowie u S. Macieja 1711.

Młodnicki *herbu Korwin*, w Radomskim powiecie. Jacek Młodnicki proboszcz Tarłowski, i Stanisław 1648.

Młodyński *herbu Lubicz*, w Zakrzeńskiem. *Okolski* w indexie położył Młodziński.

Młodzianowski *herbu Dąbrowa*, w Ciechanowskiej ziemi, w Sendomierskiem i w księztwie Litewskiem. Jakób syn Domarata z Karniowa, jeden ze czterech braci, pierwszy Młodzianowskim nazwany, jako się mówiło pod Kostkami. Wojciech Młodzianowski, i synowiec jego Stefan, pierwsi w Litwie osiedli. Wojciech spłodził tych synów: Jana, który do zakonu Societ. Jesu wstąpiwszy, po wysłuchanej w Rzymie teologji, gdy się do Polski, z wielkiem zaleceniem dowcipu, wraca, bieg życia w drodze skończył: Alexandra stolnika Mozyrskiego w powiecie Grodzieńskim dziedziczył, człowiek w nauce i ludzkości zacny, syn jego N. na dworze Sapiehy wojewody Połockiego: Felicyana, i Jędrzeja Societ. Jesu, są w druku jego książki. 1. *Suppetiae militares ex Divis Poloniae tutelaribus et Sanctis militibus, seu elogia Patronorum Regni et Sanctorum militum* 1671. *in 4to.* 2do. *Domestica Ducatus Samogitiae ornamenta* 1668. *in fol.* Stefan synowiec Wojciecha o którym wyżej, zostawił syna Jana. W Ciechanowskiej ziemi ci kwitnęli: N. którego żona Podoska sędzianka Ciechanowska: Maciej, Dominik, Tomasz, Piotr, Jan 1632. Jan starosta Janowski 1648. Jan pisarz ziemski Płocki 1704. Tomasz zakon nasz objaśnił i głęboką nauką, i świątobliwością życia. Nauki jego dowodem są,

księgi od niego wydane. 1mo. *Praelectiones Theologicae de Deo, quibus accessit Tractatus de Trinitate. Gedani in fol.* 1666. *Typ. Forsteri.* 2do. *Praelectiones Theologicae de Jure et Justitia. Leopoli in fol.* 1667. 3tio. *Praelectiones Theologicae de Peccatis et Gratia; Cracov. typ. Schedel* 1671. *in fol.* 4to. *De Angelis et Actibus Humanis* 1667. *in fol.* 5to. *De Paenitentiae Virtute et Sacramento, Cracov. in fol.* 1670. 6to. *Praelectiones Metaphysicae et Logicae, Gedani in fol.* 1671. 7mo. *Praelectiones Philosophicae in 8. lib. Physicor. Lesnae* 1671. *in fol.* 8vo. *Liturgia seu modi devote celebrandi Missam, in 4to Cracov. typ. Gorecki* 1676. *et Posnan.* 1682. *in* 8*vo.* 9no. *Kazanie i homilie na Niedziele doroczne i Święta uroczyste, cztery tomy, in fol. w Poznaniu* 1681. 10mo. *Akty przygotowania się na dobrą śmierć, w Poznaniu* 1700. *in* 12*mo.* 3*tia edit. w Krakowie* 1685. *in* 8*vo. typ. Schedel.* 11mo. *Akty nabożne z ksiąg duchownych Łacińskich zebrane, w Kaliszu* 1706. 1*ma edit.* 12mo. *Rozmyślania albo Medytacye na dni wszystkie całego Roku, in* 4*to, Lublin.* 13tio. *Medytacye na przedniejsze dni i Święta roku, in* 4*to.* 14to. *Recollectiones ad Methodum S. Ignatii, Posnan. in* 4*to* 1677. *i* 1682. *in* 8*vo.* Tamże jest *Supplementum Recollectionum.* Świątobliwości jego, też same księgi popierają, ponieważ nic takiego nie pisał, czegoby sam wprzód nie praktykował. Po skończonej filozofji dla naszych w Kaliszu, missyą sobie Perską uprosił, pod której czas Jerozolimę i miejsca święte nawiedził, i z nabożeństwem uczcił, znać to w jego kazaniach drukowanych, jak wielkim affektem. Ztamtąd w kilka lat powróciwszy, teologiczną katedrę, nauką, kaznodziejską ambonę znaczną żarliwością i dusz pozyskaniem wsławił, w Poznaniu, w Lublinie, w Krakowie u S. Barbary mówiąc do naciśnionego auditora, tyle w nich apostolskim duchem sprawiał, że się po kazaniu jego, niesworni ladajakiego życia z łzami wyrzekali. Przy konfessyonałach, i oprócz nich, uwikłane sumienia szczęśliwie uspokajał. Pańskie go sobie dwory ledwo nie wydzierały. Rektorem w Poznaniu będąc, ojcowską miłością i wyborną roztropnością, to miejsce rządził. Tam jednemu skrytości sumienia jego, tak wynurzył i pokazał, że się słuchający zadziwiwszy, przyznać musiał, że to chyba mógł wiedzieć z objawienia Boskiego. Prorockim też duchem niektóre rzeczy opowiedział, i tak się stały. Do bezkrewnej ofiary z długiem przygotowaniem się, i dziękczynieniem, przystępował. Ustawicznie prawie koronkę w ręku trzymając, aktami strzelistemi do Boga się wzbijał. Do narodzonego Chrystusa osobliwsze czuł w sobie nabożeństwo, ztąd

śpiewając niektóre pieśni o tej tajemnicy, we łzy się rozpływał. Na poniżenie swoje, i na uczczenie twarzy Jezusowej, przy męce jego od Żydostwa zeplwanej, ledwie kilka razy na rok twarz zwykł był umywać. Ubóstwa zakonnego tak przestrzegał, że już w sędziwym wieku i zasłużonym będąc, gdy chłopięciu obrazek miał dać, wprzód u starszego o pozwolenie na to profił. Czystości sumienia żadnym grzechem szpetnym niezmazanego. Umartwienia wymyślne na ciało swoje wynajdując, trapił go bez litości, luboć i P. Bóg na niego ciężkie nieraz stosy przepuszczał, które on wesoło z rąk jego przyjmował. W konwersacyi dziwnie miły, ztąd ubiegało się cożywo do niego, i nie bez pożytku, bo niektórych Panów znacznych, z heretyckich błędów na drogę prawdy naprowadził. Dusze w Czyscu zostające, często od niego ratunku prosiły. Po skończonym viceprowincyała w Polszcze urzędzie, uprosił go sobie do dworu Jan Małachowski biskup Krakowski, gdzie półtora lata zabawiwszy, w Olbromie ciężkiemi kamienia bolami ściśniony, pełen zasług zasnął w Panu 1686. 9. Października. Dowiedziawszy się biskup, o śmiertelnej jego chorobie, przypadł był z Jangrotu do Olbroma, do OO. Kanoników regularnych, u których chory leżał, i tam od niego nauki duchownej prosił, rzekł mu te słowa: *Statutum hominibus semel mori, et post hoc judicium.* Król Jan III. po jego śmierci powiedział; *Wielką stratę Zakon Societatis ma w tym człowieku.* Ciało jego z Olbroma do Krakowa sprowadzone, przez lat dwadzieścia i dwa nieskażone, prócz twarzy, leżało, dopiero, w roku 1708. rozsypało się. *Histor. Colleg. Cracov.* N. Młodzianowska kasztelanka Lubaczowska była za Tarłem Franciszkiem, starostą Wieluńskim, ojciec jej zdami się miał za sobą Czyżowską. Elżbieta za Pawłem Kuklińskim podstolim Mielnickim.

W roku 1778. Stanisław Młodzianowski podstoli i sędzia Ciechanowski. — Alexander komornik graniczny tejże ziemi. — *Krasicki.*

Młodziejowski *herbu Korab*, w Poznańskiem województwie. Z tych Chryzostom Młodziejowski dóbr Młodziejowic w Pyzdrskim powiecie leżących, także na Taczałach i Szczytnicach dziedzic, spłodził dwie córki, Krystynę Jana Otuskiego małżonkę, z której córka Katarzyna, najprzód żyła z Jędrzejem Gliszczyńskim, po nim z Stefanem Szyszyńskim. Druga siostra Krystyny Zofia wydana za Jana Radeckiego, z którym miała te dzieci: Wojciecha, Stanisława, Franciszka, Piotra, Dorotę Mikołaja Cieleckiego małżonkę, Barbarę, Helenę i Marcyannę. Synów tegoż Chryzostoma było siedmiu, Wojciech, Marcin, Sylwester, Jędrzej, Chryzostom

bezpotomnie zeszli. Jan z Barbary Jabłkowskiej miał syna Jacka, Łukasz zaś siódmy syn, spłodził córki dwie, Annę Janowi Turskiemu, Felicyannę Chryzostomowi Moszczyńskiemu zaślubione, i synów czterech, 1*mo* Franciszka, którego z Maryanny Skrzetuskiej potomstwo, Łukasz zakonne sobie życie obrał, Stanisław, najprzód żył z Barszczewską, po niej z Maxyńską ale *sterilis*, Katarzyna Stefana Bojanowskiego żona, Urszula zakonnica, 2*do* Kaspra, ten pierwej ślubował Giertrudzie Cyronownie, a potem Witowskiej, z tej dzieci jego: Bazyli w zakonie Karmelitańskim umarł w Gdańsku kaznodzieją, Józef, i córka Agnieszka Franciszka Kurczewskiego małżonka, z którym zostawiła to potomstwo, Józefa i Kaspra bezpotomnych, Maryannę Piotrowską, Ludgardę zakonnicę Ołobocką, Ludowikę Katarzynę za Antonim Miruckim. 3*tio* Wilbrorda, dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Jadwigą Żydowską herbu Doliwa, z tej był Stanisław, tego zaś syn Jędrzej w zakonie naszym, ten w Graboszewskim kościele, dwa ołtarze wystawił, S. Antoniemu i S. Kostce, drugi raz z Strzałkowską herbu Godziemba, z tej córki Maryanna i Teresa, i syn Melchior, od którego z Anny Szyszyńskiej został się syn Maciej, który wszedł w kontrakty małżeńskie z Anną Głuchowską. 4*to* Stanisława, ten z Katarzyny Dobrzewskiej zrodził syna Jędrzeja, którego dwie żony były: Teofila Konarska i Wilczyńska, z tych córki Barbara poszła za Piotra Konarzewskiego, Urszula za Piotra Bardskiego, Zofia, Katarzyna, i syn Teodor. Wilbrord niewiem czy nie rodzony brat Chryzostoma na początku położonego, którego córki Maryanna i Magdalena wydana za Piotra Klonowskiego, i synów dwóch: Malcher *sterilis*, i Sebastyan, który z Zofią Dobrosławską zostawił czterech synów, Jędrzeja z Anną Bzowską bezdzietnego, Stanisława i ten *sterilis*, Wojciechowi zaś Anna Sobieściańska, powiła syna Swentosława, ale *sterilem*, Katarzynę córkę wydaną za Stanisława Smarżewskiego, z której spłodzeni, Jan kanonik Poznański, Kasper Soc. Jesu, i Swentosław Smarżewscy: Teresę za Stanisława Drachowskiego, Zofią 1*mo voto* za Ossowskiego, 2*do* za Wojciecha Kokowskiego, z którym córka Zofia poszła za Stanisława Jaskoleckiego. Jan czwarty syn Sebastyana z Dobrosławskiej, Agnieszka Gorazdowska powiła mu syna Jana, ten z Zofji Gostkowskiej, pierwszej swojej żony spłodził trzech synów, Jędrzeja i Piotra bezdzietnych, i Franciszka, tego syn Jan żyje w małżeństwie z Wolską; siostra Jana Anna dożywotnie ślubowała Władysławowi Miedźwiedzkiemu: z drugiej żony Krystyny Skoroszewskiej spłodził Rozalią córkę i Barbarę Janowi Rembowskiemu doży-

wotnie zręczoną, od której syn Stanisław, umarł bezpotomny, i syna Stanisława, ten kresu życiu swego dopędził w roku 1743. zostawiwszy z Maryanny Dominikowskiej, siostry Stanisława, pięciu synów: Fabiana, Macieja, Bernarda, Jędrzeja i Antoniego. Grób domu tego w Graboszewie.

Andrzej Stanisław Młodziejowski biskup Poznański, kanclerz wielki koronny, minister biegły i uczony, umarł roku 1780. brat jego N. surrogator Poznański — drugi brat N. kasztelan Nakielski, i siostra N. za Humnickim. — *Krasicki.*

Młodziejowski *herbu Ślepowron*, w Sendomierskiem województwie. Piotr z Młodziejowic wojski Sendomierski 1340. Stanisław kasztelan Radomski r. 1505. *Przyłusk. w Statut. fol.* 29. Mikołaj Młodziejowski miał za sobą Zaborowską herbu Rawicz, siostrę opata Pokrzywnickiego, który umarł nominatem na biskupstwo Przemyślkie, zostawił z nią dwóch synów, i córkę jednę Stefanowską. Z tych Jan był opatem Pokrzywnickim, nominatem według *Paproc.* na biskupstwo Chełmskie, ale nim mu z Rzymu expedycya przyszła, przeniósł się na wieczność 1576. pochowany w Sendomierzu w kościele Panny Maryi z nagrobkiem *Vir doctrina et moribus insignis.* Jacek, brat Jana opata, podskarbi nadworny koronny, starosta Krzeczowski i Piasecki, zasłużony ojczyznie, złączył się był dożywotnie z Wielicką sędzianką Sendomierską herbu Junosza: z niej syn Jacek chorąży Liwski, poseł 1632. na konwokacyą, a w roku 1647. komissarz do rewizyi ksiąg Liwskich. *Constit. fol.* 33. Siostra opata i podskarbiego była za Młodeckim. Olbrycht pojął Szyszkowską synowicę biskupa Krakowskiego. *Baran.* Jacek kanonik Inflantski, Kazimierz Sebastyan, Jan 1648. Jerzy Alexander i Krzysztof 1599. Jędrzej w zakonie naszym rządził kollegium Krosieńskie, umarł w Krakowskim nowicyacie w roku 1727. Barbara Piotra Konarzewskiego herbu Poraj małżonka.

Młoszewski *herbu Nowina*, w Krakowskiem województwie. Jan z Młoszewa Młoszewski roku 1567. *Constit. fol.* 147. Stanisław podsędek Krakowski r. 1584. *Paproc. Stem. fol.* 697. trzy córki zostawił, jedna z nich Zofia z Stanisławem Czarnockim w Klimuntowie; druga z Janem Palczewskim w Stanisławni, trzecia z Pisarskim, dożywotnie zmówione. Synów zaś dwóch; Mikołaj który się ożenił z Ligęzianką, z tą tylko córkę spłodził Pieniążkową podczaszycową Krakowską. Jan z Kazimirską z Bibersztejna zostawił potomstwo synów i córki. *Baranow.*

W r. 1778. N. Młoszewski skarbnik Piotrkowski. — *Krasicki.*

Młozewski, w Wołyńskiem województwie. Wojciech Młozewski r. 1632. Jerzy w Podolskiem, Alfons i Zygmunt w Pińskiem.

Młyniecki. Szymon Wojciech Młyniecki kanonik i officyał Wileński 1673.

Młynkowski *herbu Abdank.* Dom starodawny w Wielkiej-Polszcze i rozrodzony.

Mnichowski *herbu Lis*, w Sendomierskiem województwie, czyli raczej Michowski, Jakób Michowski dwudziesty trzeci opat Jędrzejowski z tego domu r. 1496. który wiele dobrego tamtemu klasztorowi uczyniwszy, nawet dobra swoje ojczyste wieczną darowizną zapisawszy, za Zygmunta I. Króla zdawszy opactwo Stanisławowi Potockiemu herbu Pilawa, został suffraganem Wileńskim. *Starowol. w życiu Kadłubka.* Wojciech Mnichowski wojski Lidzki, miał za sobą Dorotę Krasińską sędziankę ziemską Ciechanowską, Katarzyna z murowanego Mniszkowa herbu Lubicz Mnichowska, matka Franciszka Krasińskiego biskupa Krakowskiego. *Paprock. fol.* 314. Anna Stanisława Krasińskiego wojewody Płockiego małżonka, Zofia z Brzezin Mnichowska osobliwsza Dobrodzika *Domus Profess. Cracov.* 1583.

Aniela Mnichowska najprzód Suchodolskiego, potem Lubomirskiego wojewody Sendomierskiego, nakoniec Tomasza Zamojskiego wojewody Lubelskiego i ordynata małżonka. —

Mnichowski *herbu Ślepowron*, w ziemi Sochaczewskiej. N. Mnichowska dziedziczka na Broniewicach była za Mikołajem Broniewskim herbu Leliwa. Franciszek w kościele Płońskim zabity. Wojciech kasztelan Zawichoski, *Bielski fol.* 394. ale to podobno Lis.

Mniewski *herbu Jastrzębiec*, w Mazowieckiem województwie.

Mniewski *herbu Odrowąż*, w Sieradzkiem województwie.

Mniewski *herbu Ogończyk*, w Łęczyckiem województwie. Jan za Kazimierza Wielkiego czasów, mężny kawaler. Paweł Mniewski za Władysława Polskiego i Węgierskiego Króla, w zasługach i swoich, i brata swego Jakóba, który w okazyi z Turkami poległ, wziął nagrodę niektóre dobra. Mikołaj wnuk Pawła, mąż rycerski, z Doroty z Tarnowa Tarnowskiej, tylko jednego miał syna Jędrzeja. Tego wnukowie, Jan najprzód cześnik i sędzia grodzki Łęczycki, potem podsędek ziemski r. 1648. podpisał *pacta conventa*, z sejmu do korrektury praw koronnych destynowany, bywał posłem na sejmy i deputatem na trybunały. Jan kasztelan Konarski w Łęczyckiem r. 1676. *Constit. fol.* 9. N. kasztelanka Konarska, była za Markiem Bardzińskim pisarzem grodzkim Przedeckim, druga za Pawłem Gembickim kasztelanem Łęczyckim. Jędrzej brat rodzony Jana cześnika Łęczyckiego,

w Węgrzech i Niemczech przepolerowawszy się w rycerskich dziełach, w ojczyznie potem na sławę imienia swego robił. Waleryan ich stryjeczny, i ten w obozie wielką część życia swego przepędził, którego synowie, Jan i Maciej, ludzie także wojenni. Stanisław brat rodzony Waleryana, śmierci, za ojczyznę długo w różnych okazyach Moskiewskich i Inflantskich szukając, w domu ją znalazł, jako jego nagrobek świadczy u *Starowol. in Monum. f.* 764. N. kasztelan Brzeziński 1661. *Constit. fol.* 63. Ludwik z Mniewa, Stefan i Paweł w Łęczyckiem 1674.

W roku 1778. Józef Mniewski podstoli Przedecki. — Andrzej skarbnik Radziejowski. — Franciszek podstarościc Przedecki. — *Krasicki.*

MNISZECH HERB.

Powinno być siedm piór strusich czarnych w polu czerwonem, jak pawi ogoń rozciągnionych, na hełmie nad kokoroną w bogate kamienie przystrojoną, takież i tyleż piór strusich; to *Okol. tom.* 1. *fol.* 532. *Paprocki w Gniazdzie tom.* 1. *fol.* 1215. *i o herb. fol.* 580. ale ten pole herbu tego chce mieć białe. *Bielski fol.* 598. Wszyscy się na to zgadzają, że ten klejnot do Polski z Czech przyniesiony za Zygmunta I. Króla Polskiego, od Mikołaja Mniszcha z Wielkich Kończyc, który widząc jawną niechęć na siebie Ferdynanda Króla Czeskiego, do Polski się udał, gdzie od Króla Zygmunta mile przyjęty, gdy sobie w tych krajach zasmakował, lubo mu już Ferdynand Król przejednany od Zygmunta, wielkie fawory obiecywał; niechciał się do swojej ojczyzny wrócić, ale wyprzedawszy się w Czechach, w tej koronie osiadł, pojąwszy Kamieniecką herbu Pilawa, wojewodzankę Ruską, jako chce *Bielski:* raczej miał mówić kasztelankę Sanocką, siostrę rodzoną Maciejowskiej, która urodziła

Bernarda Maciejowskiego kardynała. Król Zygmunt widząc dzielność Mikołaja, podkomorzym go koronnym uczynił, starostwa Łuckie i Sokalskie konferował, z któremi tytułami dobrze się tej ojczyznie zasłużywszy, życie skończył w roku 1553. na zamku Krakowskim pochowany. W Czechach zaś według *Okolskiego* świadectwa, ten herb starożytny: bo najprzód jednym się tylko piórem strusim przodkowie domu tego pieczętowali, lecz, gdy Wandalin Mniszech, przez siedm lat w wojsku Karola Wielkiego Cesarza hetmanił; jak wielkiem męztwem, tak niemniejszem szczęściem we wszystkich za tego zwycięzcy okazyach, na pamiątkę siedmiu lat, tym kształtem ułożone siedm piór strusich w herbie odebrał, nadto hrabią go na Kończycy i Ossowicy uczynił; są te Wielkie Kończyce nie daleko Frystatu. *Bielski* *). Jakoż, że niektóre domy w Niemczech i w Brytannji piór strusich w herbie zażywają, dowodzi *Petrasancta cap*. 58. a Karol Król Węgierski w roku 1342. w herbie swoim kładł całego strusia. *Turow. Chron. Hung. p. 2. fol.* 99. Kwitnął potem za Ottona III. Cesarza, Waleryan Mniszech, wojsk cesarskich wódz odważny, który gdy w okazyi mężnie sam stawa, i drugich przywodzi, tamże poległ, synów jego w opiekę swoję Otto przyjął, i nadane domowi temu dawne łaski, nowym przywilejem utwierdził. Mikołaj tedy podkomorzy koronny, od tych przodków idący, z Kamienieckiej spłodził dwie córki: Elżbietę Stadnicką, i Barbarę, najprzód Łukasza Nagorskiego starosty Garwolińskiego, potem Jana Firleja wojewody Krakowskiego i marszałka wielkiego koronnego, po nim Jana Dulskiego kasztelana Chełmińskiego, a oraz podskarbiego wielkiego koronnego, małżonkę, i synów trzech: Jana, Mikołaja i Jerzego. Z tych Jana starosty Krasnostawskiego i Jasielskiego **) z Jadwigi Firlejowny wojewodzanki Krakowskiej, byli dwaj synowie: Mikołaj starosta Krasnostawski, i Hieronim ***), Mikołaj, brat Jana starosty Krasnostawskiego, sam starosta Łukowski †), któremu Zofia Działyńska z Kostczanki urodzona kasztelanka Dobrzyńska, powiła córkę El-

*) Mniszchowie hrabiowie na *Ossownicy* i Mezerzyccy z *Łomnicy* w Czechach i Morawie ród sławny i starożytny, są jednej dzielnicy. — *Paprocki, Senat Czeski i Zwierciadło Morawskie.* — *P. W.*

**) Umarł roku 1612. — *P. W.*

***) Podług genealogji familijnej, ten Mikołaj był starostą Jasielskim, a Hieronim starostą Krasnostawskim. — *P. W.*

†) Ten Mikołaj był Lwowskim, Oświecimskim i Osieckim starostą, był w wielkich faworach u Zygmunta Augusta Króla, którego był pierwszym komornikiem, — umarł 1597. roku. — *P. W.*

żbietę, i synów pięciu: Jerzego starostę Łukowskiego, Pawła starostę Łukowskiego, Michała, Krzysztofa, i Jędrzeja najprzód starostę Ostrołęckiego, potem kuchmistrza koronnego, starostę Lwowskiego i Osieckiego 1645. *Andr. Godziszewski Struthio septipennis*, żona jego Salamanka hrabianka de Ortemburg, z której synowie, jeden Michał starosta Osiecki ale *sterilis*, drugi starosta Lwowski, ten z Urszuli Firlejowny kasztelana Kamienieckiego Piotra i Grudzińskiej córki, miał to potomstwo: Piotra *sterilem*, Franciszka *sterilem* *), i córkę Sidonią, która 1*mo voto* żyła z Adamem Drzewickim herbu Ciołek podsędkiem Lubelskim, 2*do* z Kazimierzem Bogatkiem starostą Kiślackim, z tym miała córkę Katarzynę, która wydana za Jabłonowskiego chorążego Trembowolskiego, od tej synowie temi czasy kwitną, Józef zakonu Cystercyeńskiego, Roch i Jędrzej Jabłonowscy.

Jerzy, trzeci syn Mikołaja podkomorzego koronnego, najprzód krajczy koronny, Sanocki i Sokalski starosta, poseł z innemi, od stanów Rzeczypospolitej do powitania Króla Stefana, świeżo na tron Polski obranego, *Constit. fol.* 250. w roku 1576. potem kasztelan Radomski w roku 1586. sto koni wystawić mu ojczyzna kazała, na obronę swoję pod *interregnum*, *Constit. fol.* 416. na ostatek wojewoda Sendomierski. OO. Dominikanom w Samborze, OO. Bernardynom we Lwowie, siła się przyczynił do erekcyi klasztorów. *Bzovius in Propag. f.* 101. *Vadingus in Annal. Minor. tom.* 6. *num.* 14. nasze kollegium Lwowskie jego także dobroczynność sławi na siebie, kiedy na fabrykę kollegji dziesięć tysięcy wyliczył, w roku 1613. życie swoje zakończył. Złączył się był dożywotnie, najprzód z Jadwigą Tarłowną chorążanką Sendomierską, wielkich dóbr dziedziczką, z której potomstwo, córki dwie, Maryna za Dymitra Cara Moskiewskiego, pierwszym związkiem wydana, weselny akt z wielkim się splendorem odprawił, przy obecności Zygmunta III. Króla Polskiego, ślub im dawał Bernard Maciejowski kardynał;

---

*) Ci synowie Mikołaja z Działyńskiej, byli, Paweł starostą Łukowskim, Michał starostą Dembowskim, Krzysztof starostą Sanockim, Jerzy starostą Sokalskim, i Andrzej kuchmistrzem w. kor. generalnym Lwowskim, Oświecimskim, Ostrołęckim, Radziejowskim, Osieckim i Gliniańskim starostą. — Tego Andrzeja żona była Sydonia Urszula, Jana hrabiego *d'Ortenburg*, Barona *de Freinstein* i *de Carlsbach* córka 1606. roku z Karyntyi z Królową Konstancyą Rakuzką do Polski przybyła a 1616. roku zaślubiona: z tej był syn jeden Jan, 1677. roku generalny Lwowski i Radzyński starosta, którego potomstwo z Urszuli *Firlejowny* jak tu wyrażone. — *P. W. z papierów familijnych.*

niemniejszym kosztem odprowadzona na stolicę Moskiewską od ojca, który wojskiem swojem, z własnej szkatuły wystawionem, ośmdziesiąt tysięcy Moskwy pod Nowogardem zbił na głowę, według *Petricyusza*, atoli gdy się wkrótce szczęście odmieniło a zbuntowana Moskwa Dymitra tego zabiła, Maryna związki małżeńskie ponowiła, z Iwanem Marcinowiczem Zaruckim. *Praetor. O. G. l. 2. cap. 2.* §. 6. Wszakże i tu fortuna nie służyła, wraz z nim i z synem swoim zginęła: o jej śmierci pisze *Kobierzycki in histor. Vladilai IV. fol.* 471. *libro* 7. Druga Urszula, Konstantyna książęcia Wiśniowieckiego wojewody Ruskiego, małżonka, tyleż synów, Jan starosta Sanocki, i Stanisław starosta Sanocki, z sejmu 1611. komissarz do granic od Szląska. *Const. f.* 7. Tenże wojewoda *2do voto* pojął Zofią księżniczkę Hołowczyńską, z której były trzy córki: Anna, Krystyna i Eufrozyna: synów czterech, Mikołaj, Zygmunt, podobno ten Zygmunt miał za sobą Ossolińską starościankę Knyszyńską, z której syn Jan, podstoli Żydaczowski. *Geneal. Korniaktow.* Stanisław Bonifacy starosta Lwowski, poseł na sejm 1633. gdzie na niego różne funkcye ojczyzna włożyła, *Constit. fol.* 8. et 14. et 31. i 1635. i 1637. i 1638. *fol.* 3. syn jego Michał. Czwarty zaś syn z Hołowczyńskiej *)

*) Z dokumentów familijnych pokazuje się że Jerzy wojewoda Sendomierski jednę tylko miał żonę *Tarłownę* i z tej nie dwie, lecz pięć miał córek 1o Anna zaślubiona r. 1600. Piotrowi Szyszkowskiemu kasztelanowi Wojnickiemu. 2o. Krystyna Teresa w zakonie Deodicata Karmelitanka bosa. 3o. Urszula 1603. r. w Samborze wydana za ks. Konstantego Korybuta Wiśniowieckiego, wojewodę, generała ziem Ruskich. 4o. Maryna za Dymitrem Carem Moskiewskim pierwszym związkiem (jak wyżej). 5o. Eufrozyna, Hermolaja Jordana z Zakliczyna małżonka: — Synów także pięciu: Jan Stefan starosta Sanocki zmarły 1602. r. wieku swego 22. u Jezuitów we Lwowie złożony *sterilis*, tegoż wdowa Eufrozyna Doczy *de Nagi-Lucse*, Mikołaja Andrzeja gubernatora Koszyckiego i Heleny Asztandi, córka, ponowiła związki małżeńskie z Jerzym hr. Drugieth *de Homonna*, sędzią nadwornym Królestwa Węgierskiego (*Index Curiae Regiae*). — Stanisław Bonifacy, generalny Lwowski, Gliniański starosta z sejmu 1611. r. do granic od Szląska komissarz, *Constit. fol.* 7. poseł na sejmie 1633. gdzie na niego różne funkcye ojczyzna włożyła, o czem, *Constitut.* wyżej w texcie cytowane, wielki Ormianów Lwowskich benefaktor, do fundacyi księży Karmelitów Trzewiczkowych Lwowskich, siła się przyłożył; zmarły 1645. roku, równie bezdzietny z żoną swoją Zofią z książąt *Hołowczyńskich*, wdową po Grzegorzu na *Białymkowlu Smolanach* i *Rakowie* książęciu Sanguszku Koszyrskim ostatnim, wojewodzie Bracławskim, która wyrzekłszy się schyzmy Greckiej, zeszła z tego świata 1605. r.,

Franciszek Bernard kasztelan Sądecki, starosta Sanocki, u trzech Królów w wielkich respektach; Zygmunt albowiem III. Król Polski, twarz swoję na złotym okazałym klejnocie darował mu *), Władysław go na kasztelanią Sądecką wyniósł; Jan Kazimierz dostawającego przy sobie szczególniej ukochał; i pewnieby był na wysokiem krześle osadził, gdyby była śmierć nie zaszła w roku 1661. Był to Pan z Bogiem złączony, dla tego gdy kosztowny zamek w Laszkach mu pogorzał, i na dwakroćstotysięcy szkody uczynił, on dowiedziawszy się o tem, ani sarknął w tej przygodzie, do S. Franciszka, Bernarda, i Jana z Dukli, był szczególnie nabożny. Jest o nim częsta wzmianka w konstytucyach koronnych, jako 1627. komissarz do granic od Szląska, *Constit. fol.* 13. i 1629. *fol.* 16. i 1647. wszędzie czy posłując na sejmy, czy komissye odprawując, dobra tej ojczyzny upatrywał. Chciał go był Rakocy przeciągnąć bogatemi obietnicami i upominkami do siebie, ale kochający dobro pospolite syn, stał na to niewzruszony. Barbara z Zmigroda Stadnicka dwie mu córki powiła, z tych jedna, Urszula Teresa książęciu Konstantemu Wiśniowieckiemu wojewodzie Bełzkiemu zaślubiona, wielkich przymiotów Pani, dowcipem i nauką z czytania ksiąg zebraną, skromnością, szczodrotą na ubogich znakomita. Druga Franciszka Barbara, z Bonawenturą Konstantym Bełzeckim, stolnikiem Halickim zmówiona, i syn Jerzy.

Jerzy wojewoda Wołyński, starosta Sanocki i Szczyrzecki, w roku 1693. świat pożegnał. Miał za sobą, krom Pacowny podkanclerzanki Litewskiej, Annę Chodkiewiczownę kasztelankę Wileńską, z której córka, Samuelowi książęciu Czartoryskiemu w małżeństwo oddana, druga Stefanowi Le-

---

w Samborze u Bernardynów pochowana. — Mikołaj starosta Łukowski, są jego w druku 1mo. *Oratio pronuntiata in Regio Navarrae Gymnasio, in 4to. stron.* 28. *Parisiis* 1604. *roku.* 2do. *Oratio de recuperanda Suetia ad Sigismundum III. Regem.* — Zygmunt starosta Łukowski, na jednym katafalku z ojcem złożony, mając lat 26. — i Franciszek Bernard (jak wyżej następuje). — Mylnie więc *Niesiecki* przeznacza Jerzemu wojewodzie drugą żonę Zofią *Hołowczyńską*, kiedy ta była żoną syna jego Stanisława Bonifacego. — *P. W.*

*) Był to najmłodszy syn Jerzego wojewody Sendomierskiego. Medal który otrzymał od Zygmunta III. w tem miał szczególniejszą wartość swoję, iż łańcuch i twarz na drogim kamieniu wyryta, były dziełem ręki królewskiej, i że do daru przyłączył ten monarcha pismo: „Szlę waszej miłości dar ten mej roboty, abyście w nim mieli dowód przychylności mojej dla was, a potomki wasze pamięć zacnego przodka swego.“ — *P. W.*

szczyńskiemu wojewodzie Kaliskiemu; i synów dwóch *), Franciszek Alexander, jest jego oracya w druku roku 1683. o Ś. Korsynie. *Coelestis Carmeli adamas D. Andreas Corsinus*, przypisana Mikołajowi Stefanowi Pacowi biskupowi Wileńskiemu; gdzie go swoim wujem zowie, atoli młodo wielkie o sobie nadzieje, śmiercią pomięszał. Drugi syn Józef.

Józef marszałek wielki koronny, Sanocki, Jaworowski, Rohatyński starosta, a przedtem, najprzód marszałek nadworny Litewski, generał artyleryi, potem marszałek wielki Litewski, z tej przyjął laskę wielką koronną **), wkroczył w kontrakty małżeńskie 1*mo voto* z Eleonorą Ogińską miecznikowną Litewską: Pani to była wielkiego rozsądku, i z nią zostawił dwie córki, jedna z nich Teresa pierszym związkiem Stadnicka, wojewodzicowa Wołyńska, drugim Lubomierska wojewodzina Czerniechowska. Druga Anna zakonnica Ś. Benedykta w Jarosławiu. 2*do voto* z Konstancyą Tarłowną wojewodzanką Lubelską, z tej były dwie córki, jedna Elżbieta Karolowi Wielopolskiemu koniuszemu koronnemu staroście Krakowskiemu, druga Ludowika Józefowi Potockiemu wojewodzie Kijowskiemu hetmanowi wielkiemu koronnemu, zaślubione; tyleż synów, to jest, Jerzy August Wandalin (bo się tak wszyscy piszą) Mniszech, najprzód łowczy koronny, a temi czasy, gdy to piszę, podkomorzy Litewski, starosta Sanocki, posłował na konwokacyą 1733. i innych czasów; wszedł w kontrakty małżeńskie z Szembekowną, kanclerzanką koronną, drugi Jan Karol łowczy koronny, starosta Jaworowski. Marszałka tego dobroczynność na zakon Ś. Franciszka w Brzostowicy, sławi *Naramow. w Książce: Aurorae, f.* 60. ojczyzna zaś jego miłość ku sobie, której dobro wielki minister, w wszystkich okkurencyach delikatnie piastuje, majestaty Polskie nienadwerężoną ku sobie wierność, wszyscy ludzkość i przyjemność.

Wyżej już wymieniony Jerzy August *Wandalin* Mniszech starszy syn Józefa kasztelana Krakowskiego, i sam kasztelan Krakowski, Sanocki, Białocerkiewski, Grudziązki, Krzyczewski, Lubaczowski, Ujski, Pilski, Kupiski starosta, z lekka do najpier-

*) Nie dwóch lecz czterech: 1o. Franciszek Rupert Alexander. — 2. Józef, o którym niżej, — 3. Leopold Andrzej z żony swojej Zofji ze *Stawskich*, stolnikowny Halickiej 1698. r. zaślubionej niezostawił potomstwa; ta po jego śmierci poszła za Franciszka Gozdzkiego kasztelana Sochaczewskiego. — 4o. Jakób Ignacy starosta Krasnostawski, zmarły 1700. roku. — *P. W. dokumentów z Familijnych.*

**) Był także kasztelanem Krakowskim, a w końcu Polskiemu senatowi prezydując umarł r. 1747. u Reformatów w Zamościu po śmierci złożony. — *P. W.*

wszych w kraju urzędów postępował, bo najprzód posłował na sejm pacificationis 1736. r. z województwa Ruskiego ziemi Sanockiej i innych czasów, łowczy w. koronny, dalej podkomorzy w. w. ks. Lit.; poźniej generał Wielkopolski i marszałek nadworny koronny: lecz po śmierci Franciszka Bielińskiego marszałka w. koronnego, gdy widział laskę wielką siostrzeńcowi swemu księciu Stanisławowi Lubomirskiemu strażnikowi w. koronnemu, że oddaną została, sądząc mieć do niej bliższe prawo (ile zasłużony przez lat dwadzieścia kilka minister), urząd swój złożył i nieprędko potem za namową swego krewnego, przyjaciela księcia Kajetana Sołtyka biskupa Krakowskiego, do przyjęcia kasztelanji Krakowskiej dał się nakłonić. Wielki praw i swobód krajowych, podczas konfederacyi Barskiej obrońca; fundator panien miłosierdzia i księży missyonarzy w Dukli: umarł tamże 1778. w 63. r. wieku swego, z pierwszą żoną Bibildą *Szembekowną* kanclerzanką w. koronną zmarłą w Gorszkowie 1747. w latach 24. bezdzietny. — Druga żona tegoż Marya Amelia Fryderyka z hr. *Brühlów*, córka pierwszego ministra Augusta III. i Anny hrabianki *de Kollowrath*, zmarła w Dukli także 1772. r. mając lat 36. o piękności, talentach i rozumie tej Pani tak w kraju jak i zagranicą słynących, szerzej się doczytać można w autorach o konfederacyi Barskiej piszących, niezostawił z nią tylko jedną córkę. Józefę Amelią, zmówioną z Stanisławem Szczęsnym Potockim wojewodą Ruskim, generałem artyllcryi koronnej, zeszłą z tego świata w Petersburgu 1798. r. wieku swego 46.

Jan Karol, syn młodszy Józefa kasztelana Krakowskiego z *Tarłówney*, najprzód poseł na sejm pacificationis z księztwa Mazowieckiego ziemi Warszawskiej 1736. poźniej łowczy w. koronny, nakoniec podkomorzy w. w. ks. Lit. Halicki, Jaworowski, Szczurowiecki, Gołąbski, Sielecki, Olchowiecki, Kałuski starosta, gegenerał leitnant kawaleryi Rzeczypospolitej, szef, komendant regimentu konnego pod imieniem Królowy chodzącego, pamiętny poselstwem do Turek od Augusta III. i Rzpltej w latach 1755. i 56. gdzie ściślejsze wykonanie warunków traktatu Karłowickiego (upomniawszy się o nie) otrzymał, jako też wiele innych korzyści i swobód handlowych kupcom Polskim wyrobił, fundator kościołów farnych w Łapkach i w Wiśniowcu, oraz nowej altaryi w Jaworowie, zmarły w Warszawie 1759. r. życia 43. leży tamże u Reformatów. — Katarzyna z ordynatów *Zamojskich* wojewodzanka Smoleńska, licznych włości Pani, z ostatniej księżniczki Elżbiety Korybutownej Wiśniowieckiej wojewodzanki Wileńskiej, hetmanownej w. w. ks. Lit. urodzona, znana z dowcipu i nauki, posiadająca rzadką przyjemność w życiu, z patryotyzmu i gorliwości o dobro powszechne, wielkiego kanclerza Andrzeja Zamojskiego siostra nieodrodna, dwie córki i trzech synów mu powiła, sama zaś dni swoje zakończyła w Warszawie 1771. r., tamże u Kapucynów spoczywa. Elżbieta, córka starsza Jana podkomorzego w. w. ks. Lit., wydana za Jana z Lubrańca Dąmbskiego generała adjutanta przy boku królewskim wojewodzica Brzeskiego Kujawskiego, młodo ten świat pożegnała w Toruniu 1767. mając lat 23. Ludwika młodsza z Augustem książęciem na Bilsku, Rydzynie i Lesznym ordynatem Sułkowskim wojewodą Poznańskim połączona w Golębiu 1766. zmarła w Warszawie w 1799. r. wieku swego 52. u Reformatów tamże przy ojcu pogrzebiona.

Józef Jan Tadeusz, syn najstarszy Jana podkomorzego w. w. ks. Lit., najprzód rotmistrz chorągwi pancernej wojsk koronnych, poźniej generał regimentu konnego Rzeczypospolitej pod imieniem Królowej będącego, dalej konsyliarz rady nieustającej, potem chorąży w. koronny, Sanocki starosta, nakoniec ochmistrz wielki Królestw Gallicyi i Lodomeryi. Zszedł z tego świata w Bielinach 1797. roku, wieku swego 55. z żony swojej Maryanny *Ossolińskiej* wojewodzanki Wołyńskiej zmarłej we Lwowie 1803. roku, zostawił syna Stanisława szambelana Jego Cesarskiej Mości, sokolnika w. Gallicyjskiego i córkę Julią Teresę za Xawerym hrabią Krasickim będącą.

Stanisław Jerzy, syn trzeci tegoż Jana podkomorzego w. w. ks. Lit., za życia rodziców do stanu duchownego był przeznaczony i tytularną kanonią Przemyslkiej kapituły otrzymał; jednak, po śmierci matki, nadzieje wysokich w tym względzie promocyi porzucił, do świeckiej karyery wróciwszy się: po bracie Józefie chorąży w. koronny, rotmistrz znaku pancernego wojsk koronnych i kawaleryi narodowej, prezes komissyi cywilno-wojskowej powiatu Krzemienieckiego, szambelan dworu Polskiego, umarł 1806. roku wieku swego 55.

Michał Jerzy, marszałek w. koronny, Lubelski, Słonimski, Rostocki, Porosiatkowski starosta, rzeczywisty tajny radca Jego Cesarsko Rossyjskiej Mości, syn średni Jana podkomorzego w. w. ks. Lit., autor ksiąg rozmaitych, staranne bardzo w Szwajcaryi przez lat kilka wychowanie wraz z bratem Józefem pod uczonym professorem w Bernie Bertrandem odebrał a z rozlicznych swoich podróży wiele korzyści tak we względzie politycznym jako też naukowym odniósł; wróciwszy do ojczyzny był pułkownikiem regimentu konnego Rzeczypospolitej Królowej Jejmości, potem przez lat kilka komissarzem komissyi skarbowej i komissyi edukacyjnej, poźniej cześnikiem w. koronnym, dalej na sekretarza w. w. ks. Lit. postąpił, niedługo potem wziął laskę mniejszą Litewską, którą wkrótce na wielką koronną zamienił; marszałkowstwo jednak wielkie koronne na sejmie Grodzieńskim 1793. r. złożył, niechcąc do Targowickiej konfederacyi należeć, upadek kraju, do dalszych mu honorów drogę zatamował; po śmierci pierwszej żony swojej Pelagji Teresy *Potockiej* wojewodzanki Kijowskiej, pojął za dyspensą Rzymską siostrę swoją wujeczną Urszulę Maryą ordynatownę Zamojską wojewodzankę Podolską; siostrzenicę rodzoną Króla Stanisława Augusta, która pierwszym związkiem żyła z Wincentym Potockim podkomorzym w. koronnym, lecz to małżeństwo rozeszło się: była to Pani wspaniałego umysłu, niepoślednych talentów, wysokiej edukacyi, wielkiego świata, na dworach monarszych konsyderacyi osobliwej,, miłosierna, uczynna, ubogich i poddaństwa matka prawdziwa. Że pierwsza Ospę krowią do Polski sprowadziła, ojczyzna jej wdzięczność zapisać powinna (o czem Jenner w swojem dziele); z tejże tedy Zamojskiej zmarłej we Lwowie 1816. roku wieku swego 56. córek dwie, Elżbietę Maryą i Paulinę Konstancyą, syna zaś jednego Karola Filippa zostawił. Sam zaś w Wiśniowcu dni swoje zakończył 1806. r. wieku swego 58. Elżbieta rozwiódłszy się z Dominikiem księciem Radziwiłem, ordynatem Nieświzkim i Ołyckim, poszła za Augusta margrabiego de Ville we Francyi; młodszą Paulinę pojął Antoni książe Jablonowski; Karola żona Eleonora z hrabiów *Cetnerów*,

z którą dwóch spłodził synów jeszcze małoletnich, Jerzego i Andrzeja. — *Z dokumentów familijnych.*

Mniszek *herbu Ogończyk.* Z tych był w zakonie naszym ks. Stanisław Mniszek, missyonarz niegdy do Persyi, rektor w Barze 1656. Paprocki i Okolski o nich nie pisał.

Mniszek *herbu Poraj*, w Sieradzkiem województwie, a ztamtąd w Przemysłkiej ziemi. Paprocki i Okolski o nich milczą: piszą się zaś z Buzenina. Piotr Mniszek i jego syn Piotr i Jędrzej 1632. w ziemi Wieluńskiej. Piotr Paweł pisarz ziemski Przemysłki, deputat na trybunał koronny, umarł 1673. fundował OO. Bonifratełłów w Przemyślu, u których pogrzebiony leży, wspominają go *Konstytucye* 1667. *fol.* 14. Zygmunt podstoli Wieluński synowiec pisarza Przemysłkiego, zszedł z tego świata 1691. którego dwóch braci rodzonych było. Jan sekretarz królewski w ziemi Wieluńskiej r. 1674. N. Mniszek podczaszy Przemysłki, miał za sobą Bielską herbu Jelita. Z tej syn Adam, i kilka córek, z tych jedna za Siemińskim kasztelanicem Lwowskim.

W końcu wspomniany Adam Mniszek chorąży nadworny, starosta Mostowski z *Potockiej* wojewodzanki Wołyńskiej żadnego niezostawił potomstwa, z powtórnej żony *Rzeczyckiej* miał syna Stanisława i córkę. — Umarł r. 1785. — Bracia jego stryjeczni: Michał starosta Staszewski miał za sobą *Dzierżkownę* i z niej potomstwo syna i córkę — drugi Jan łowczy Sieradzki z *Sałackiej* zostawił syna Franciszka, a z *Tarłownej*, Wojciecha i Onufrego, i córkę Katarzynę. — *Krasicki.*

Mniszewski *herbu Grzymała*, w Płockiem województwie, piszą się z Mniszewa. Bernard Mniszewski w Podlaskiem 1648. przydomek mają Ksztanowie.

Mniszewski *herbu Kościesza*, w Mazowieckiem województwie. Jakóba z Mniszowa kładzie list Ziemowita książęcia Mazowieckiego, dany 1400. między innemi familiantami herbu Kościesza, ten według *Paprockiego*, miał dwóch synów, Adama *Artium et Philosophiae* doktora, a potem kanclerza u Konrada książęcia Mazowieckiego, i Benedykta, którego dwaj synowie, Piotr i Jan, tak się podzielili ojcowską fortuną: Piotrowi dostał się Kołożąb i Mniszewko, ztąd Kołozębscy, i Mniszewscy; Janowi, Wodynie, ztąd Wodyńscy, o których na swem miejscu mówić się będzie.

Mniszewski *herbu Lubicz*, w Mazowieckiem księztwie. Stefan z Mniszowa podkomorzy, nie przydano jednak jaki, w roku 1377. *Statut. Mazow. fol.* 67. Jan z Mniszewa kasztelan Raciązki 1457. tamże *fol.* 94. Stefan podstoli Płocki w tymże roku, tamże *fol.* 95. Stefan Mikołaj proboszcz Warszawski, kanonik Płocki i podkomorzy nadworny Bolesława książęcia Mazowieckiego 1458. *Stat. Masov. fol.* 122.

O tym to zda mi się, *Długosz i Łubieński in Vitis Episc. Płocen.* piszą, gdy twierdzą, że Mikołaj z Mniszewa kanonik Płocki, Kazimierza książęcia Mazowieckiego, obranego na biskupstwo Płockie, sprawę utrzymał w Rzymie 1471. Tenże zda mi się Mikołaj, czy inszy, już dziekan Płocki, archidyakon i officyał Warszawski, kanclerz książęcia Mazowieckiego Bolesława 1483. *Statut. Masov. fol.* 133. Katarzyna z murowanego Mniszowa była za Janem Krasińskim stolnikiem Ciechanowskim. Adam Mniszewski kasztelan Czerski 1609. podpisał list Zygmunta III. u *Posseliusza f.* 437. Wacław lat wiele w obozie przepędziwszy, osiadł koło Ostroga, syn jego Alexander umarł 1688. N. miał za sobą Madalińską. Maciej Barbarę Grąbczewską. Piotr Katarzynę Koszarowską. *Życie B. Jozafata M.*

Mniszkowski *herbu Drzewica*, w Bełzkiem województwie. Krzysztof Mniszkowski na Mniszkowie i Jaworze dziedzic roku 1577. *Acta Castren. Opocznen.* Adam kanonik Lwowski, był na synodzie Piotrkowskim imieniem swego arcybiskupa Lwowskiego, w roku 1542. *Acta Synodi.*

Mochowski. N. Mochowska była za Stanisławem Ołtarzewskim.

Moczalski, w Podlaskiem województwie. Piotr Moczalski 1632. r. N. Moczalska była za Janem Leszczyńskim herbu Abdank.

Moczarski *herbu Łada*, w ziemi Wiskiej. Jan Moczarski podwojewodzy Wiski 1618. *Uniwer. Pobor.* Jan sędzia Łomżyński, z sejmu 1638. komissarz do granic Mazowieckiego województwa, i Prus, *Constit. fol.* 28. i 1647. ale już go sędzią Wiskim piszą, *Constit. fol.* 20. Mikołaj wojownik sławny, dzielnością, umiejętnością dzieł rycerskich, pamiętny pułkownik w Lissowczyków wojsku, z któremi Moskwie i Szwedom w Prusiech na różnych miejscach, dał się dobrze w znaki. *Starowol. in Bellat. fol.* 225. Od Pauluka Kozackiego herszta postrzelony pod Kumejkami, z tego razu umarł, w Lublinie u OO. Karmelitów Bosych pochowany. Zasługi jego krwawe, Konstytucya 1641. sukcessorom każe płacić, *Constit. fol.* 22. Jędrzeja Moczarskiego są w druku, *Odae nuptiales, na weselu Zygmunta III. Króla Polskiego* 1592. Mikołaj cześnik ziemi Wiskiej, Wojciech 1674. roku w ziemi Wiskiej. Kazimierz stolnik Łomżyński 1690. *Const. fol.* 19. Wojciech chorąży Wiski, z sejmu 1703. komissarz do granic od księztwa Pruskiego. *Constit. fol.* 22. Paweł Alexander Łada w Ruskiem, Jędrzej w Wołyńskiem, województwach 1674. Wawrzeniec archidyakon Wileński. Mar-

cin w zakonie naszym umarł temi czasy. N. w zakonie Kaznodziejskim prowincyał prowincyi Ruskiej, wielkiej godności człowiek.

Moczarski *herbu Trzywdar*, w ziemi Wiskiej, Krzysztof de Moczarz Moczarski, 1579. r. zmarły w Krakowie u Ś. Trójcy pochowany z nagrobkiem.

Modlibowski *herbu Drya*, w Wielkiej-Polszcze. *Paprocki w Panoszy* Modlibowskim herb Abdank przywłaszczył, ale rozumiem, że omyłka, tak zaś *Paprocki* jako i *Okolski* pod Dryą, miasto Modlibowskich, położył Modliszewskich. Jan Modlibog łowczy Inowrocławski, podpisał Zbór Toruński 1595. r. Stefan Modlibowski, placu ustąpił OO. Reformatom, na założenie konwentu Konińskiego w r. 1631. N. była za Janem z Borysławic. Bartłomiej kasztelan Bracławski, mąż wojenny, ten zaciekłszy się za Tatarami, od nich otoczony, gdy kul nie stało, zębem wybitym nabiwszy rusznicę, jednego z nich najprzedniejszego zabił, czem drudzy potrwożeni, pierzchnęli: brat jego stryjeczny starostą był Winnickim. *Stojkowski Kazanie.* Kasper Franciszek z Modlibogowic Modlibowski stolnik i surrogator Poznański, miał za sobą Annę Smuszewską herbu Topor, umarła 1678. Jędrzej brat jego rodzony burgrabia Kaliski. Jan i Walentyn 1697. Jędrzej sędzia ziemski Kaliski 1695. żona jego Ewa Koźmińska. N. cześnik Wschowski poseł na konwokacyą 1733. Kasper kasztelan Miedzyrzecki temi czasy.

W roku 1778. Józef Modlibowski burgrabia grodzki Kościański. — Karol cześnik Wschowski. — Józef pisarz grodzki Sieradzki. — *Krasicki.*

Modliński *herbu Tępa Podkowa*, w Łęczyckiem województwie. Modliński Sebastyan podczaszy u Króla Zygmunta Augusta 1542. *Nieszporkow. Annal. fol.* 153. Joachim żupnik Brzeski Kujawski, miał za sobą Maryannę Jarnowską. Jędrzej z Modły Modliński 1674. w Łęczyckiem. N. w Krakowskiem 1610. Anna Modlińska była za Stefanem Pruskim.

W roku 1778. Wincenty Modliński podkomorzy Brzesko-Kujawski. — Joachim łowczy Kowalski. — *Krasicki.*

Modliszewski *herbu Łabędź*, po różnych województwach. *Jacek Przetocki w swojem Kazaniu Łabędź*, tych z tego domu wspomina: Jędrzeja Dunina z Krajowa, dziedzica na Modliszewicach, podkomorzego Brzeskiego Kujawskiego. Stefana Dunina z Modliszewic, dziedzica na Konecku, podkomorzego Brzeskiego Kujawskiego w roku 1491. spłodził on Hieronima podkomorzego Płockiego, a potem kasztelana Małogoskiego, starostę Łomżyńskiego i Zembrowskiego w r. 1566. atoli nagrobek jego u *Starowol. in Monum. fol.* 679.

tylko go podkomorzym Płockim zowie, i że umarł 1567. r. świadczy. Z tego synów, Jan kapucynem został, i w wielkiej pobożności życia dokonał. Do tego zakonu miał, (według niektórych) z takiej okazyi powołanie. Miał, ile tamtych czasów, dwadzieścia i cztery beneficia kościelnych, te gdy przy pewnem posiedzeniu rachuje, a raz, drugi i trzeci licząc ich, żadną miarą dwudziestego czwartego dorachować się nie może, usłyszy głos z kąta: Będziesz prawi w piekle u mnie miał dwudzieste czwarte beneficium, czem tak był przerażony, że zaraz ze wszystkich wyzuwszy się kościelnych jurysdykcyi, niechcąc mieć w piekle żadnego beneficium, ostre sobie w zakonie kapucyńskim życie obrał. Wojciech i Jan żupnicy Ruscy i Bydgoscy. Jerzy czy Jędrzej Łomżyński i Zembrowski starosta na dworze królewskim niemałym czasem zabawiwszy, pojął Dembińską Rawiczankę starościankę Chęcińską, z której spłodził trzy córki, Jadwigę Sierakowską, Łukasza kasztelana Lędzkiego żonę, Trojanowską i Wężykową Rudzką Krzysztofa żonę: synów także trzech: Wojciecha, Radoszyckiego Wojnickiego i Lutomirskiego starostę: Mikołaja, ten po długiej i dalekiej peregrynacyi aż do Indyi, do ojczyzny powróciwszy, już na trybunałach, już na sejmach, jak na kochającego ojczyznę syna przystoi, dobra jej przestrzegał: zachorowawszy śmiertelnie, że miał umrzeć w Poniedziałek, wszystkim w koło siebie stojącym przepowiedział, a gdy mu nie wierzyli, a Poniedziałek przyszedł, wyraźnie powiedział, że o godzinie siódmej z południa, z tym się rozstanie światem, co się ziściło; miał dwie żony, jednę Grzymułtowską kasztelankę Sieradzką, drugą Ostrorożankę starościnę Tłumacką, wdowę po Janie Potockim staroście Tłumackim, córek jego było dwie, jedna Katarzyna Szczawińskiego, Łęczyckiego i Gąbińskiego starosty małżonka, umarła 1661. konfundatorka OO. Reformatów i z mężem swoim w Szczawinie; w Sobotę na cześć Najśw. Panny, i w wigilie, na cześć SS. Patronów swoich, na samym chlebie i wodzie, i to aż o zachodzie słońca, suszyła. Do kościoła Konieckiego kosztowne swoje darowała szaty, roztruchan na puszkę do kościoła Skrzyńskiego i kanak bogaty. Druga jej siostra była za starostą Brzeskim. Stanisław brat rodzony Wojciecha i Mikołaja, zmarł 1645. już to ostatni z domu Modliszewskich Duninów, kaplicę w Skrzynnie Modliszewskich z bratem swym Mikołajem uposażył z fundacyą, żeby kapłani codziennie o Najśw. Pannie w niej officium śpiewali. Z tegoż domu byli, Jan Modliszewski Dunin kuchmistrz koronny, starosta Łosicki i Gostyński, (wuj jego Tarnowski arcybiskup Gnieznieński,) zszedł z tego świata

1629. nagrobek jego w Warszawie u Ś. Jana. *Starowol. in Monum. Kobierzyc. in Vladisl. fol.* 17.

Modliszewski *herbu Ostoja.* O tych świadczy *Kazanie Pawłowskiego.* Modliszewska Krystyna była za Adamem Korczewskim: druga za Danielem Karczewskim. N. miał za sobą Zofią Micowską wdowę po Czerkawskim i Bartkowskim.

Modliszewski *herbu Topor*, w Kaliskiem województwie. Dom starodawny. Braci było dziesięciu, których spłodziła Zofia Palecka herbu Brochwicz, trzymali Modliszowo wielkie, Rzegnowo, Redecz. Był Andrzej pisarzem u Królowy Węgierskiej, Gabryel komornikiem, był to mąż wielki i szermierz niepospolity, tak miernej ręki, że ścinął chłopcu pieniądz drobny z głowy, włosa żadnego nie ruszywszy. Wawrzeniec kanonikiem Poznańskim itd. Stanisław; u którego *Paprocki* z młodu się bawił, Jan, Marcin, Krzysztof, Mikołaj i insi. Siostry, Żydowska, Chłapowska, i Mruczeńska.

Modrzejowski *herbu Ostoja* na Rusi. Krzysztof Modrzejowski wojski Halicki. Jędrzej w zakonie naszym umarł 1678. we Lwowie, w wielu językach biegły. Alexander r. 1632. Adam 1587. *Constit. fol.* 427.

Modrzewski *herbu Grzymała*, w Wielkiej-Polszcze. *Jan Rożycki w Kazaniu swojem: Obrona*, Jadwidze z Modrzewa Modrzewskiej, małżonce Wacława Ossowskiego, kasztelanowy Nakielskiej 1643. ten herb przypisał, to jest Grzymała z mężem zbrojnym.

Modrzewski *herbu Jelita.* Jan w Smoleńskiem 1632. N. Modrzewski rotmistrz na expedycyi Inflantskiej zginął w okazyi 1561.

Modrzewski *herbu Rola*, w Sieradzkiem województwie. Dorota Macieja Leszczyńskiego małżonka. Jędrzej Modrzewski najprzód podczaszy Sieradzki, starosta Medycki, pułkownik królewski, i fortuny swojej i zdrowia dla ojczyzny nie żałował. O czem *Konstytucya* 1676. *fol.* 37. Potem podskarbi nadworny koronny i starosta Przemyski, komissarz do rozgraniczenia od Węgier z sejmu 1683. *Constit. f.* 12. Miał za sobą Urszulę Krasicką kasztelankę Przemyską, z której córka Elżbieta, najprzód żyła z Alexandrem Łaszczem wojewodą Bełzkim, potem z Janem Tarłem wojewodą Lubelskim.

Do tych może należał Andreas Fritzius Modrzewski, który wydał księgi razem zebrane w Bazylei, przypisane Zygmuntowi Augustowi Królowi: — *de moribus* — *de legibus* — *de bello* — *de ecclesia* — *de schola* — *Orationes* — *Epistolae.* Księgi tej edycya *Basileae per Joan. Oporinum. A.* 1559. — Żył on jeszcze r. 1567. co znać z listu Karnkowskiego do kardynała Hozyusza, gdy mu wójtostwo Malborskie odebrać chciał. — *Krasicki.*

Modrzyński *herbu Jastrzębiec*, w Ruskiem województwie. Konstantyn Modrzyński chorąży Grabowiecki, miał za sobą Borzymską. N. Modrzyńska Runowskiego małżonka. *Okol. tom.* 2. *fol.* 170. Krzysztof w Ruskiem 1632.

Modzela *herb*, patrz **Bończa.**

Modzelowski *herbu Pawęza* albo *Herburt.* Piotr Modzelowski podstarości Gostyński 1550. Mikołaj skarbnik Zakroczymski 1578. *Constit. fol.* 353. Albrycht 1632. i Jędrzej 1648. w ziemi Rożańskiej. Zacharyasz w zakonie naszym, *wydał in 4to w Wilnie Chwalebne niektórych sług Boskich dzieła*, to jest *Życia niektórych Jezuitów świątobliwych* 1703. *po Polsku.* Paweł w tymże zakonie 1650. r. który nie tylko siebie Panu Bogu na służbę oddał, ale i znaczną część fortuny swojej. Wacław tegoż zakonu temi czasy. N. miał za sobą Zofią Łopacką. N. miał za sobą Dorotę Noskowską sędziankę ziemską Zakroczymską herbu Łada. N. pisarz ziemski Wyszogrodzki, poseł na sejm w roku 1738.

Leon Modzelewski z Wiktoryą z *Bienieckich* córką Antoniego Bienieckiego rotmistrza, spłodził córek trzy: Eleonorę za Danielem Mieczkowskim, podstolim Łomżyńskim, Maryannę za Mikołajem Barcikowskim, Magdalenę za Adryanem Bielińskim, i synów czterech: 1. Bonifacego, który z Wiktoryą *Trzcińską* ma syna Józefa, i inne potomstwo. 2. Stanisława, ten z Antoniną *Cyrynianką* spłodził córek dwie, i syna Jana. 3. syn Leona Modzelewskiego Wincenty szambelan J. K. Mci, kawaler orderu Śgo Stanisława i Maltański, który był deputatem na trybunał koronny r. 1788. z województwa Bracławskiego. 4. syn Leona Karol Modzelewski. — Szymon w ziemi Zakroczymskiej, Andrzej i Franciszek z ziemi Łomżyńskiej, Jan Modzelewski z Rożańskiej, podpisali elekcyą Stanisława Augusta Króla. Adam vice-regent Zakroczymski, Wojciech i Mateusz komornik ziemski Wiski, Józef Modzelewski komornik ziemski Zakroczymski koło 1792. roku. — *Heraldyka Wielądka.*

W roku 1778. Ignacy burgrabia Ciechanowski. — Franciszek regent Zawskrzyński. — *Krasicki.*

Mogilnicki *herbu Korczak*, w ziemi Chełmskiej. Alexander Władysław Mogilnicki kanonik Łucki, sekretarz królewski, wydał *Majoris hebdomadae lucubrationes, seu Oratorem de Christi Passione, in 8vo* 1639. Także, *Gratulationem in ingressu ad Cathedram Nicolao Prazmowski Episcopo Luceorien.* 1664. *Zamostiae in 4to.* 3tio. *Solatium ex ingressu ad Dioecesim Stephani Wydzga Episcopi: Luceor.* 1657. *in 4to Zamostiae.* N. Mogilnicka Kaspra Brodowskiego. N. Stanisława Niemiry kasztelana Podlaskiego, małżonki. Krzysztof Mikołaj podczaszy Nowogrodzki 1648. Stanisław wojski Mielnicki 1632. Jan w Regulicach z Małgorzatą Cellarowną zostawił potomstwo. Krzysztof podstarości i poborca Drohicki 1616. r. Szymon podstarości Horodelski, z Anny

Czarnowskiej spłodził syna Józefa *sterilem*, i Michała, ten z Wielhorską miał potomstwo, Stanisława, Józefa, i Annę Dobraczyńską. Tegoż Szymona syn Jakób, kanonik Kamieniecki i Sendomierski. N. miał za sobą Barbarę Dobrzyńską. Jana wspominają *Konstytucye* 1613. *fol.* 30. Wojciech podstarości Chełmski, z sejmu 1647. komissarz na rewidowanie ksiąg ziemskich Chełmskich i Krasnostawskich. *Constit. fol.* 38. Józef Teodor miecznik Chełmski, starosta Nieszawski, poseł na konwokacyą 1733. N. była za Trojanem Prowaną sekretarzem królewskim. N. za Jerzym Boxą Radoszewskim podkomorzym Wieluńskim.

Mogilnicki *herbu Lubicz*, w ziemi Ruskiej. Józef pisarz grodzki Lwowski, i sędzia kapturowy 1733. N. stolnik Nowogrodzki żona jego Barbara Wankowiczowna wojska Mińska. N. była za Danielem Owsianym podsędkiem Wołkowiskim. Michał 1700.

MOGIŁA **HERB.**

Powinna być mogiła czworgraniasta, albo raczej kwadratowa, krzyże dwa na bokach, jeden po lewej ręce, drugi po prawej, trzeci na środku jej, na hełmie pięć czy trzy piór strusich*). *Paproc. w Gniazdzie Cnoty*, *f.* 1196. *O herb. fol.* 679. *Okol. tom.* 2. *fol.* 232. *Klejnoty fol.* 103. atoli *MS. Ks. Rutki* powiada, że na hełmie powinien być lis między dwiema trąbami. Nie wszyscy jednak tym kształtem tego herbu zażywają, tylko Andruszkiewiczowie, Bielewiczowie, Stankiewiczowie, Dowgirdowie, Bogdanowiczowie, Sołouchowie i Monstwilowie, i Wysocki, i Zodejko. Inni zaś, jako Bychowcowie tylko o dwóch krzyżach mogiły zażywają, to jest jeden z nich powinien być na wierzchu, we środku Mogiły, drugi spodem niby wywrócony. Ciechanowiczowie zaś

*) Podług *Małachowskiego* i innych, pole tarczy powinno być czarne. — *P. W.*

tylko jeden krzyż na środku kładą. Śleporodwoje miasto krzyża, strzałę we środku ostrzem do góry wynieśli, przez nie krzyż idzie, między dwiema kopijami z proporcami.

MOHYŁA **HERB.**

Herb ich własny, są dwie szable gołe poprzek ułożone na krzyż, tak, że rękojeści ich u góry, końce na dół, każdy zaś koniec ma krzyż na sobie *). Przecież i inszych herbów, z tym, razem zażywali. *Wojciech Madaliński w dedykacyi Inwentarza do Konstytucyi Koronnych*, sześć herbów takim kształtem położył, że na górze są trzy herby, jeden podle drugiego, pod tymiż na dole drugie trzy. Pierwszy od prawej strony, jest bawola głowa czarna, między rogami jej gwiazda, z boku od prawej strony, słońce, od lewej, księżyc; w nozdrzach głowy pierścień, w którego środku, dwie szable taką modą, jako się wyżej opisało. Drugi herb też są szable opisane. Trzeci Jelita. Niżej od prawej strony, to jest pod herbem Bawolej głowy, jest orzeł czarny, sam w lewą tarczy skierowany, atoli głową w prawą tarczy obziérający się, trzyma w pysku krzyż, na którym korona otwarta; orzeł ten stoi na odciętej, leżącej na ziemi, gałązce drzewa na kształt jałowcowego: drugi herb jest Ostoja; trzeci Nowina. Herb Bawola głowa, jest herb Wołoskiej ziemi, który z tej racyi między insze herby przywłaszczyli sobie, że hospodarami Wołoskiemi, przez niemały czas rządzili tę tam prowincyą. Szable na krzyż ułożone, to dziedziczny i ojczysty herb. Herb Jelita, do którego przypuścił ich Zamojski hetman i kanclerz koronny. Gdy albowiem Wołochy, i domowemi dyssensyami rozerwane, i obcego człowieka potencyą najechane, zguby tylko swojej czekały; Zamojski z wojskiem do Wołoch wtargnąwszy, nieprzyjacioł pobiwszy, Hieremiego Mohyłę, na hospodarstwie Wołoskiem ugruntował. O czem przywodzi list *Okol. tom.* 2. *fol.* 229. Zygmunta III. Króla

*) Podług *Małachowskiego* i innych, pole tarczy jest koloru krwawego. — *P. W.*

Polskiego: wtenczas dla ściślejszej przyjaźni, herb Jelita Zamojskich przyjął na siebie Jeremi. Czwarty i piąty Ostoja, te z kolligacyi z różnemi domami na siebie przejęli. Szósty Nowina. O tym świadczy *Okolski*, że od Padniewskiego biskupa Krakowskiego przejęty: czy nie raczej od Przerębskiego, za którym była Mohilanka.

Idą według *Okolskiego* Mohyłowie, z familji Rzymskiej Mucyuszów, z których jeden z Włoch do Grecyi, rycersko traktując, zaszedł. Inni powiadają, że jeszcze za Konstantyna Wielkiego Cesarza do Konstantynopola z Rzymskiego senatu przodkowie ich wynieśli się, których sukcessorowie w Albanji panowali: czy jako chce *Okolski* w Dacyi, w Siedmiogrodzkiej ziemi, i w Multanach. A że Mucyuszów familia dwie buławy na krzyż złożone w herbie nosiła: Mucyusz, żeby się tym samym klejnotem, władzy jakiej uzurpować nie zdał w tych krajach, w których mięszkał, buławy w szable odmienił. O czem powiada *Okolski*, że widział list po włosku pisany na pargaminie, u książęcia Samuela Koreckiego. Luboć i potem, kiedy ten dom w Polszcze kwitnął, na hełmie niektórzy z nich kładli buławę jednę, poprzek z szablą na krzyż ułożoną. Więc i podziśdzień, ci którzy z Mohyłów procedencyą swoję mają, takiejże buławy i szabli w herbie zażywają. Mohyłów zaś imię, ztąd w tym domu urosło, bo jeden z nich wielki wojownik, brzegi Dunaju gęstemi mogiłami trupów nieprzyjacielskich obsypał. W kolligacye także wielkie na wschodzie wkroczyli, z Paleologami Cesarzami wschodniemi, Dukami, Kantakuzenami.

Jan Mohyła dzielnością rycerską wsławiony w Węgrzech, przypadł był do serca Huniadowi, zkąd krom innych faworów, skolligował go z córką Despoty; całą Wołoską prowincyą trzymał w administracyi, za Alexandra książęcia Wołoskiego, który także Despotownę miał za sobą. Spłodził z nią tych synów, Hieremiego hospodara Wołoskiego, ten pierwszy, z osobliwszego ku Polakom affektu, indygenat w Polszcze otrzymał w roku 1593. i nikomu inszemu zupełnej władzy nad wojskiem swojem nie powierzał, tylko któremu z ziemianów Polskich. Złączył się był dożywotnie z Elżbietą Ciamartowną senatorskiego w transylwanji domu, z tą było cztery córki; Regina Michałowi książęciu Wiśniowieckiemu staroście Owruckiemu: Marya Stefanowi Potockiemu herbu Pilawa wojewodzie Bracławskiemu, pisarzowi polnemu koronnemu, a po nim Mikołajowi Firlejowi wojewodzie Sendomierskiemu (ta z siostrą swoją Anną, jeździła do Wiednia po Cecylią Renatę, Władysławowi IV. Królowi zaślubioną): Katarzyna Samuelowi książęciu Koreckiemu: Anna

najprzód Maxymilianowi Przerębskiemu wojewodzie Łęczyckiemu, *2do* Janowi Sędziwojowi Czarnkowskiemu kasztelanowi Łęczyckiemu, *3tio* Władysławowi Myszkowskiemu wojewodzie Krakowskiemu, *4to* Stanisławowi na Podhajcach Potockiemu herbu Pilawa wojewodzie Krakowskiemu i hetmanowi wielkiemu koronnemu, zaślubione, ostatnia przy śmierci w roku 1666. schizmy się swojej wyrzekła. Synów tegoż Jeremiego było trzech, najprzód Konstantyn od Jana Potockiego natenczas generała Podolskiego, po zniesieniu nieprzyjacielskiego wojska, dwadzieścia i pięć tysięcy go było, pod Stepanowcami, na hospodarstwo Wołoskie wyniesiony, atoli znowu za odmianą szczęścia, z niego rugowany od Tomszy w r. 1612. tu w Polszcze osiadłszy z siostrą swoją starszą, siła dobroczynności świadczył kościołowi naszemu Kamienieckiemu: dobra jego były Uście. Alexander brat jego wojewoda Multański, wielkiem męztwem rebellizantów swoich gromił. Trzeci Bogdan na dworze Cara Tureckiego życie skończył, wszyscy bezpotomni. Jerzy brat Jeremiego metropolita Multański, ten, gdy kalendarz Grzegorz XIII. Papież poprawił: otrzymał od stolicy apostolskiej, żeby się dawnym w tamtych krajach rządzić mogli, a to żeby dla tej różności, nieznasek jakich z Greckim kościołem nie urosło, indygenat także w Polszcze dany mu 1596. r. Symeon trzeci brat Jeremiego, najprzód hetman wojsk Multańskich, a potem i wojewoda Multański, synów jego piąciu zostało, to jest Michał wojewoda Multański, Gabryel wojewoda Multański, Piotr metropolita Kijowski, archimandrita Pieczarski, kościół S. Zofji restaurował, i duchowieństwo karnością obostrzył, młodszym będąc wojnę traktował, i pod Chocimem siła naszym dopomógł. Jan w Węgrzech rycerskie życie prowadził. Mojżesz po dwakroć na Multańskie hospodarstwo wyniesiony, samym niestatkiem Multańczyków, z rządów zepchniony, na Rusi osiadłszy, dziedziczył na Wielkooczach. Czytałem genealogią tegoż domu już zeszłego na innem miejscu, gdzie czwartego brata liczą Jeremiego, na imię Stefana, od którego był Michał bezpotomny i Bazyli, od którego syn Miron wojewoda Multański.

Mojecki *herbu Brodzic.* Mojek kasztelan Biechowski 1382. r. podpisał konfederacyą Wielkopolską, u *Januszowskiego w Statucie fol.* 73. Przecław Mojecki u biskupa Kujawskiego Rozrażewskiego, w wielkich respektach 1593. r. Marcin kanonik Poznański 1628. *Acta Synodi.* Mojaczewskich wspominają księgi grodzkie Ostrzeszowskie.

Mokłok. w województwie Nowogrodzkiem. Paweł 1632. Stanisław Mokłok podczaszy Nowogrodzki 1648.

Mokosiej *herbu Wukry.* Mokosiej jeszcze na ten czas Poganin, z Zywokłodowny, spłodził Wańkona Mokosiejowicza, ten pierwszy z tego domu chrzest ś. przyjął, obrządkiem Ruskiem, był starostą Wołyńskim i Krzemienieckim, na Tatarów wielkim wojownikiem, Giedrojcowna z kniaziów Litewskich na imię Oluchna, sześciu mu synów powiła. Z tych Stańko pułkownik pod Kijowem mężnie na Tatarów nacierając poległ. Piotr *Auratus Miles*, po ojcu wziął *in feudum* Krzemieniec, jurysdykcyą swoję ufundował we wsi Storek, czego dowodem jest tak metryka, jako i inne monimenta tegoż miejsca u książąt Zbarazkich, z Kierdejowny synowie jego, Gabryel i Michał, z których Michał pod Warną z Turkami zginął. Gabryel z Bochowityanki Kozieradzkiej, miał synów czterech, fundował na zamku Krzemienieckim cerkiew Ruską, której już i śladu niemasz. Z synów jego Denis starosta Krzemieniecki, od Kazimierza Króla zawołany, niektóre przywileje pozwolił mu w nagrodę tego, że prawa które miał do Krzemieńca, i z bracią swoją ustąpił: o których *Okolski* wyraźniej pisze: z Dziusanki kasztelanki Chełmskiej, spłodził Wańka starostę Krzemienieckiego, ten zaś z Świszczowskiej siedmiu synów, z których Piotr Mokosiej Denisko starosta Krzemieniecki, z Patrykijowny, dwóch miał synów, Szymona i Piotra. Szymon starosta Żytomierski, za to starostwo, wziął w zamianę dobra Ozochowce, za Królowy Bony, syn jego z Falczewskiej Piotr, długo w Węgrzech się bawił, ztamtąd powróciwszy, pojął Charlęską, atoli *sterilis* umarł. Piotr złączył się z Horajmowną, z której syn Grzegorz Mokosiej Denisko, sędzia ziemski Krzemieniecki, którego z Ryczyckiej syn Alexander, temu Lassocianka synów trzech powiła, Samuela, Piotra i Janusza. Póty *Okolski*. N. Krzemieniecka starościanka, Jędrzeja Kuniowskiego sędziego Krzemienieckiego małżonka.

Mokronowski *herbu Bogorya*, w Rawskiem województwie. Jędrzej Mokronowski starosta Inowrocławski, matce swojej Katarzynie z Golczów Mokronowskiej, nagrobek w Włocławiu wystawił 1605. *Starowol. in Monum.* Jędrzej wojski Warszawski 1648. Wojciech kasztelan Rawski 1674. w niebezpiecznej bardzo chorobie, przez przyczynę S. Stanisława Kostki ozdrowiał: syn jego Jędrzej chorąży Rawski, miał za sobą Konstancyą Lipską herbu Łada, z niej było córek pięć, Angela Kosobudzka, Olszewska, Zofia Krosnowska, Franciszka za Mikołajem Siemianowskim starostą Sochaczowskim, piąta zakonnicą u Norbertanek w Płocku, i synów dwóch. Alexander stolnik Rawski, Kazimierz chorąży Warszawski 1674. N. chorąży Warszawski, miał za sobą

Jeziorkowską, pozostałą wdowę po Antonim Ryszkowskim. Barbara chorążanka Rawska, z Janem Małachowskim cześnikiem Wieluńskim dożywotnie żyła. N. cześnikowna Gostyńska, Józefa Zaborowskiego miecznika Gostyńskiego małżonka. N. chorążanka Warszawska była za Franciszkiem Łączyńskim wojskim Warszawskim.

Franciszek Mokronowski chorąży Warszawski syn Jędrzeja także chorążego Warszawskiego z Ewy *Bromirskiej* podkomorzanki Wyszogrodzkiej spłodził: Józefę Grabowską podczaszynę Dobrzyńską, — Barbarę Miączyńską, — Wojciecha Jezuitę — Jana kanonika Kujawskiego koadjutora opactwa Płockiego: umarł r. 1768. — Ludwik strażnik polny umarł 1770. r. z *Czosnowskiej* zostawił potomstwo. — Andrzej Tłumacki i Janowski starosta, w r. 1776. generał inspektor kawaleryi autor. cudzoziemskiego obrany marszałkiem konfederacyi generalnej, i pod jego laską odbył się sejm tegoż roku, — przy końcu którego od Króla Stanisława Augusta orderem Orła białego zaszczycony, nakoniec wojewoda Mazowiecki, z hrabianki *de Bünau* wdowy po Holthringu bezpotomny: Umarł r. 1784. mając lat 70. — *Krasicki.*

Mokrski *herbu Jelita.* Dom w tem Królestwie starożytny, i między familiantami herbu Jelita najpierwszy, od którego, działem, wiele się inszych rozrodziło. Piotr z Mokrska kasztelan Sendomierski w r. 1329. którego syn Floryan, z matki Krystyny, z proboszcza Krakowskiego i kanclerza Łęczyckiego, (list Kazimierza Wielkiego 1342. u *Paproc. O herb. f.* 202.) biskupem Krakowskim, po Bodzęcie obrany 1367. w Awenionie od Papieża Grzegorza XI. potwierdzony. Ten w miasteczku Bodzęcinie zamek zmurował, miasto także Będzęcin, i drugie Iłżę, murem i wieżami ozdobił, kościół w Dobrowodzie, a drugi w Węgleszynie, ojczyznie swojej, wymurował. Kielich z drogiemi kamieniami, ornat i dalmatyki z złoto gorącego aksamitu sprawił do kościoła Krakowskiego. Kamienicę na prawej stronie w kanoniczej ulicy, dobrze murem oprawił, którą kapitule darował; obwarowawszy, aby ten kto w niej będzie mięszkał, dawał po dwie grzywny na każdy rok z niej. Ołtarz pod tytułem S. Jana *ante portam Latinam* fundował, do którego dziesięcinę wytyczną w Pielgrzymowicach, od stołu biskupiego nadał. Prebendę, w dobrach swoich Mokrsku z dóbr swoich fundował: tamże zamek murować zaczął, którego jednak dokończeniu śmierć przeszkodziła; a te początki tak potem wkrótce rozebrano, że i śladu żadnego tego zamku nie zostało. Kazimierza Wielkiego Króla Polskiego, gdy z namowy Sędziwoja starosty Sendomierskiego herbu Topor, pociągał poddanych we wsi Złotej, i innych do niej przyległych, aby do zamku Sendomierskiego robociznę odprawiali, wyklął; i nie wprzód rozgrzeszył, aż wolne wsi kościołowi zostawiono. A gdy tenże

Kazimierz Król, bezpotomnie zszedł z tego świata, Floryan z Januszem z Strzelec kanclerzem koronnym do Węgier wysłani, Ludwika Króla Węgierskiego na tron Polski sprowadził, a że w sędziwej starości arcybiskup Gnieznieński Jarosław Bogorya wzrok stracił, ceremonie koronacyi Ludwika, w Krakowie Floryan odprawił. Wkrótce potem za Ludwikiem Królem do Węgier jeździł z dziekanem Krakowskim Dobrogostem, gdzie od niesłusznego podatku na dobra duchowne włożonego, otrzymał libertacyą. Umarł według *Starowol. in Vitis Episcop. Cracov.* w roku 1378. według *Paproc.* 1380. w katedrze swojej, w kaplicy S. Tomasza od siebie uposażonej, pogrzebiony.

Klemens z Mokrska kasztelan Radomski, 1413. przyjął do herbu z innemi Jelitczykami na sejmie Hrodelskim Gierduta. *Statut Łaskiego. fol.* 127. Tego *Okolski* zowie bratem Floryana biskupa Krakowskiego, i Dyonizego, albo Dziwisza, proboszcza Szkalmirskiego, kanonika Krakowskiego, świadczy się działem między temi trzema bracią uczynionym w Wiślicy 1365. i donacyą, którą uczynił dóbr swoich Dziwisz kanonik, bratu swemu Klemensowi, w roku 1387. *feria 2da post Martini.* Klemensa syn Floryan, pięciu synów zostawił, których dział tak opisują: 1. Piotrowi dostały się te dobra: Dziewiąte, Komorniki, Sulimierzyce, Obrazowice. 2. Floryanowi, Paczanów, Niegosławice, Rataje, Suchczyn. 3. Janowi, Brudzów, Widuchowa, Poskorowice. 4. Mikołajowi, Mokrsko zamek, Wola w Ossowej, Mzurowa, Michów, i Besoranda: od których rozplemione potomstwo, różne nazwiska po dobrach sobie przybrało. Z tych Jan Biesiad chorąży Krakowski 1451. w *Stat. Łask. fol.* 83. i marszałek nadworny koronny r. 1456. u *Paproc.* Biesiadeckich był przodkiem. Mikołał był chorążym Sendomierskim, 1451. *Statut Łask. fol.* 82. et 83. Floryana podstolim Krakowskim czytam 1456. na liscie Kazimierza Króla, danym miastu Lubelskiemu, pisał się z Mokrska, inni de Połaniec. Stanisław Mokrski w województwie Sendomierskiem r. 1632. Mikołaj z Paszkowskiej urodzony, spłodził z Chłapowskiej herbu Drya syna Jana, któremu Anna Kowalkowska pisarzowna ziemska Sendomierska, powiła trzech synów: Jacka kanonika Przemyslkiego, Dynowskiego i Paczanowskiego proboszcza. Jana w zakonie Soc. Jesu, i Tomasza, którego z Anny Morawickiej herbu Topor, było córek trzy, Zofia za Samuelem Niesiołowskim herbu Korzbog, Helena za Stanisławem Zaboklickim, bratem wojewody Podolskiego, Anna za Janem Konarskim herbu Abdank, i synów dwóch: Krzysztof pisarz grodzki Biecki, ten z Anny Gołockiej podsędkowny Lwow-

skiej, córkę miał Pelagią za Michałem Balem; i Jacek, tego pierwsza żona Jasińska, druga Ożdżanka, zostało potomstwo. Walentyn z Mokrska, brat Mikołaja z Paszkowskiej herbu Zadora, ten z Koseckiej spłodził Sebastyana i Stanisława i córkę Barbarę, 1*mo voto* Wierzbięcinę, 2*do* Białobrzeską. Jakób trzeci syn z Paszkowskiej, ten z Lichnowską zostawił potomstwo. Prokopa z Chłapowskiej, syn Mikołaj porucznik pancerny, zginął na wojnie z Kozakami. *Twardow.* Podobno do tych należą Mokrscy Hączel, o których częsta wzmianka w księgach grodzkich Ostrzeszowskich, Piotr Hączel Mokrski burgrabia Ostrzeszowski r. 1618. Wojciech Hączel, jest w druku, jego, *Conatus gratiae*, *paneg. Laurentio Gębicki Archiep. Gnesnen. in 4to Calissii* 1620. Mikołaj 1543. dziedzic na Mokrsku Hączel, miał za sobą Małgorzatę Kowalską.

W r. 1778. Teodor Mokrski łowczy Zakroczymski. — *Krasicki.*

Mokrzański *herbu Brochwicz.* O tych namienia *Okol. w indexie tom.* 1.

Mokrzecki, w ziemi Bielskiej, piszą się z Mokrcza. Teofil Mokrzecki miecznik Wiski, i Stanisław 1648. Szymon podczaszy Bielski, z sejmu 1676. komissarz do granic od Węgier. *Constit. fol.* 31. Stanisław miecznik Bielski, i Samuel 1674. Krzysztof 1683. cześnik w tejże ziemi dóbr Sobotka dziedzic, spłodził dwie córki, Katarzynę, 1*mo* z Władysławem Mańkowskim *sterilem.* 2*do* z Owsianym, 3*tio* z Hornowskim skarbnikiem Mielnickim: Konstancyą najprzód z Stanisławem Sułkowskim, potem z Mateuszem Gosiewskim stolnikiem Nowogrodzkim, zaślubione. N. była za Krzysztofem Cieszkowskim kasztelanem Sochaczewskim. Apollo Mokrzycki 1648. Krystyna księni w zakonie Ś. Brigtty w Brześciu 1676. Adam stolnik Lidzki, Kazimierz skarbnik, Alexander Władysław i Kazimierz 1700.

Jan Mokrzecki w r. 1778. mostowniczy Lidzki. — *Krasicki.*

Molenda *herbu Gryf*, w Sendomierskiem województwie. Franciszek Molenda kanonik Tarnowski, matce swojej Radolińskiej, wystawił nagrobek w Tarnowie; piszą się z Lowczowa, znać że od Lowczowskich początki wzięli.

Molski *herbu Korab*, w Sieradzkiem województwie. Adam Molski r. 1586. podpisał kaptur Krakowski. *Constit. fol.* 406.

Molski *herbu Nałęcz*, w Wielkiej-Polszcze, piszą się z Modły, dla tego dawniej zwali się Modlscy. Walenty z Modły na Łyczynie Molski, z Przedzińskiej herbu Jastrzębiec urodzony, miał za sobą Annę z Bolęcina Białęską, z tej była córka Katarzyna Kołdowska, synów zaś czterech. Jan w zakonie naszym świątobliwe życie zakończył 1676. Władysław,

Piotr, Wojciech ten pod Batowem poległ, i Jakób komornik Sieradzki, sędzią kapturowym będąc, nieskorrumpowanej sprawiedliwości przy Bogu i słuszności stawał. Nabożeństwo się w nim wydawało osobliwsze do Najśw. Panny, której święta zawsze czcił spowiedzią i kommunią. Mając wielką biegłość ojczystego prawa, wszyscy go w swoich sprawach życzyli mieć za mediatora, jakoż czego on nie pogodził, pewnie nikt po nim nie poprawił. Swoim częstokroć kosztem jeździł na trybunały, w sprawach ubogich zakonników, i jeszcze się z niemi własną swoją fortuną dzielił, umarł 1672. pojął był Helenę Ziejmiankę z której córki trzy spłodził; Maryannę, Annę i Zofią, tyleż synów, Jana, Franciszka, i Stanisława. *Dunin Kazania pogrzeb, fol.* 310. N. stryjeczny brat Jakóba komornika, u Jeremiego książęcia Wiśniowieckiego major domo, potem kommendę mając Podhajeckiego zamku, tamże od Kozackiej poległ ręki. Adam najprzód Pisarz ziemski Kaliski, brat stryjeczny tegoż Jakóba z sejmu 1678. komissarz do granic od Marchji, *Constit. fol.* 13. żona jego Elżbieta z Ważyn Ważyńska, potem stolnik Kaliski i surrogator, żona Krystyna Czarniecka, wdowa po Zaleskim, herbu Łodzia 1690. Józef stolnik Kaliski, a potem kasztelan Rogoziński, żona jego Miaskowska Anna herbu Bończa cześnikowna Poznańska. Sebastyan Regent grodzki Kaliski, żona jego Zielonacka, ale z nią żył bezpotomnie. Jan regent ziemski Kaliski, miał za sobą Węgierską, zostawił z niej dwie córki: Teresę i Maryannę, synów tyleż, z nich jeden młodo umarł, drugi w Polskim regimencie służył. N. marszałek trybunału koronnego r. 1693. *Histor. Colleg. Leopol.* Teresa była za Tarnowskim herbu Jelita, z której syn Marcin 1701.

Molski *herbu Prawdzic*, z Płockiego województwa, w Starodubowczyznie mają swoje daniny. *Kojał. in MS.* Krzysztof Molski podstarości Starodubowski 1674. Maciej i Paweł w Rawskiem 1632. Modlscy.

Monczak, w Mińskiem województwie. N. Monczak mostowniczy Miński.

Mongiało, w Trockiem województwie, Balcer i Ludwik Mongiało 1632.

Mońkiewicz *herbu Lubicz*, ale z tą odmianą, jako pisze *Kojałow. in MS.* że na barku podkowy, krzyża nie masz, ale tylko we środku, jam zaś widział na konkluzyach Wileńskich opak, bo we środku krzyża nie było, ale tylko na barku podkowy, ten zaś krzyż między dwiema palmami czyli piórami. Jan i Grzegorz Mońkiewiczowie w księztwie Żmudzkiem 1621. Augustyn i Sylwester w Wileńskiem. N.

Montkiewicz deputat na trybunał Litewski 1679. Paweł Drusiejski Mońkiewicz w Trockiem r. 1632. Kazimierz i Jerzy roku 1700.

Monstold *herbu Łabędź.* Monstold według *Stryjkowskiego*, jeden z Panów Litewskich, wziął na siebie i na dom swój herb Bychawa, czyli raczej Ruchaba, albo Paprzyca, na sejmie Hrodelskim, atoli według *Kojał. in MS.* w województwie Trockiem Monstoldowie zażywają herbu Łabędź, o których ani Paprocki, ani Okolski nie wiedział.

Monstwil *herbu Mogiła*, w księztwie Żmudzkiem. Idą od drugiego syna Zadejkowego, z których Bogdan i Jurgi Monstwilowie, patrz Stańkiewicz. Paprocki i Okolski o nich nie pisał, tylko *Kojał. in MS.* Na sejmie zaś Hrodelskim Monstwild Pan Litewski przyjął był herb Dołęga. *Stat. Łask. fol.* 127. N. była Szczesnym Kotowskim.

MONTELUPI HERB.

W Krakowie u Panny Maryi w rynku, widzieć dwa nagrobki, jeden Sebastyana Montelupi de Mari, szlachetnego z Florencyi rodu, który na dworach Królów Polskich Zygmunta Augusta, Henryka, Stefana, i Zygmunta III. wiek swój strawiwszy, i tak wierną usługą, jako i rozsądną, Panom się tym zaleciwszy, spełnił dni, swoje w roku 1610. w lat życia 84. Także Waleryusza Montelupi de Mari, który indigenat w Polszcze otrzymał, zmarłego 1613. Herb ich na cztery części rozłożony, pierwszy jest orzeł biały, z skrzydłami rozciągnionemi, głową w prawą tarczy obrócony, w polu czerwonem, luboć na drugim nagrobku, pole żółte czy złote; drugi podle niego takiż orzeł jak i pierwszy. Na dole pod pierwszym orłem jest góra, nad którą gwiazda, podle zaś tego trzy rzeki, na jednym nagrobku tak prosto idą, jak w herbie Korczak, na drugim zaś, wężykiem z góry na dół. Nie kładę tu rysowanego tego herbu: bo rozumiem że już tego domu w Polszcze nie stało: chyba że po Polsku Wilczogorskich imię wzięli.

Montigaiło *herbu Korzbog*, w księztwie Litewskiem, tylko z tą różnicą, że mają być trzy karpie jeden podle drugiego, w lewą tarczy płynące, trochę w górę głowami, nad niemi róża, na hełmie trzy pióra strusie. To *Kojał. in MS.* W kościele naszym Kaliskim między innemi herbami, Wojciecha Janczyńskiego, zmarłego 1614. widziałem taki. Karpie trzy żółte, głowami do siebie obrócone, takim położeniem, że jeden z nich prosto na dół głową, do góry ogonem idzie: drugie dwa z boków głowami do niego skierowane, jakby

tryanguł formowały, pole herbu krwawe, na hełmie trzy pióra strusie. (Tego herbu zażywali Karchowscy w Wielkiej-Polszcze, z których Anna była za Stanisławem Tomickim dziedzicem Budziszewa, a potem za Mikołajem Zebrzydowskim starostą Rogozińskim. Druga tej siostra rodzona Urszula, za Władysławem Zarębą, które to siostry są ostatnie z tego domu. Herb zaś ten nazywa się Pretwicz.) Pierwszym Montigaiłowie w Trockiem i Żmudzkiem, pieczętują się. Z tych Montigaiło Budołd, między innemi Panami Litewskiemi wieczne pakta z Polakami podpisał 1401. u *Łask. w Statut. fol.* 128. Jan Władysław sędzia grodzki Trocki, mąż zacny. Stanisław, Jerzy i Melchior rotmistrz królewski, na wielu expedycyach mężnie stawali. Jan w dziele rycerskiem zalecony, sędzia grodzki, a potem podkomorzy Trocki. Jeden z nich był deputatem na trybunał Litewski 1679.

Montigert Mongerd *herbu Wadwicz*, patrz **Naruszewicz.**

Montowt *herbu Pobog*, z tą tylko odmianą, że w hełmie kładą pięć piór strusich. Jurgi Montowtowicz wojewoda Kijowski 1503. Jan Kazimierz najprzód pisarz skarbowy, potem skarbny Litewski: *Kojał. in MS.* bo Paprocki i Okolski o nich nie pisał. Krzysztof w Żmudzi 1621. Stefan 1648.

Montrim *herbu Serokomla*, w księztwie Żmudzkiem, i Montrimowicz. Jan Montryn, i Abraham Kazimierz mąż uczony, w piorze gładki, był gońcem do Moskwy r. 1657. Roman Montrymowicz cześnik Żmudzki w roku 1700.

MORA HERB.

Ma być głowa Murzyńska po samo ramię, w prawą tarczy obrócona, czarna, w polu czerwonem, czarną bindą przepasana, czyli, jak inni chcą, białą, w hełmie trzy pióra strusie. *Biels. fol.* 75. *Paproc. w Gniazdzie fol.* 1118. *O*

herb. fol. 565. *Okol. tom.* 2. *fol.* 234. Jan w Prusiech w Postolinie za Sztumem, między innemi na nagrobku herbami, widział gołą głowę z szyją zawinioną, na niej trzy pióra strusie, na hełmie także z piórami głowa. W Etruryi i Hiszpanji, które domy głowy Murzyńskiej w herbie zażywają *Petrasancta* pisze. Tenże *autor c.* 65. powiada, że Steffeliuszowie na Szląsku, noszą takąż głowę czarną Murzyna, srebrną chustką związaną, tylko że w lewą patrzy. Algarbji (królestwo to jest w Hiszpanji) herb głowa Murzyńska, bindą ściągniona, jako widzieć się może na mappach Królestwa Hiszpańskiego. *Ks. Jakób Malbrancus Soc. Jesu* o Moryneńczykach w Niderlandzie tak pisze: *Volunt celebrem e Mauritania seu Africa Ducem Ibericis Gallicisque regionibus obiter paragratis, haec ultima terrarum petiisse, hicque propter minus frequentem quam alibi mortalium multitudinem, visum immorari; excitatisque nonnullis Castellis, regioni occupatae, a Mauritania sua gente, nomen fecisse: Maurum enim Moren suo vocitabant idiomate:* to ten autor *de Morinis tom.* 1. *lib.* 1. c. 1. *et lib.* 2. *c.* 1. tamże kładzie herb Tarwanny prowincyi, i miasta przedniejszego Moryneńczyków, takiż właśnie, jak u nas herb Mora: i przydaje: *Quapropter sive Morus ille ex iis extiterit, quos Homerus, ex oris Africae educit ad Trojanis suppetias ferendas, seu malis, socium et comitem illius Trojani, a quo Beda oriundos facit Britanos, sive longo aevo posterior fuerit, Morum fuisse voluerunt Taruanenses, Hispanis, Italis et aliis hujusmodi pronuntiatione familiari.*

Parisius in MS. Slavia rozumie, że ten herb nabyty w Polszcze, od któregoś z dawnych Sarmatów, jakoż tak *Paprocki* jako i *Okolski* podobny początek tego herbu wywodzą, herbowi Bazeńskich, o których mówiłem w pierwszym tomie *fol.* 55. jabym jednak rozumiał z Bielskim i z innemi, że z cudzych krajów do Polski wniesiony, wraz przyszedł z Wenancyuszem biskupem Kruświckim, albo, (jako ich teraz zowiemy) Kujawskim, wstąpił on na tę katedrę w roku 1034. zszedł z niej do grobu pełen zasług w roku 1055. był rodem z Włoch, od którego znać brata albo synowca rozplemione tego herbu familie. Tymże się herbem szczycił Henryk czyli Eryk biskup pierwszy Przemysłki, zakonu S. Franciszka, w r. 1376. który tenże zakon do Krosna pierwszy wprowadził i ufundował. Patrz co się o nim mówiło w Tomie pierwszym. Antoni Mora, rodem Hiszpan, kwitnął w Polszcze w roku 1557. *Rojzius in Chiliasticho.* Zowią ten herb Mora, drudzy Murzynowa. Podobny temu herb Muryssonów, tylko że trzy głowy Murzyńskie kładą na tarczy, o czem niżej.

Herbowni.

Grzymała,	*Morenda,*	*Szorc,*
Kozuba,	*Murysson.*	*Żwan.*
Korytowski,	*Nietyxa,*	
Mieszkowski,	*Sławski,*	

Moraczewski *herbu Cholewa*, w Łęczyckiem i Poznańskiem województwach. N. Moraczewski miał za sobą Barbarę Kierską, Stefan Annę Kowalską, Wojciech Jadwigę Kowalską tamtej siostrę. Prócz tych, kwitną w Poznańskiem.

Józef Moraczewski z województwa Rawskiego, Szymon z powiatu Rzeczyckiego podpisali elekcyą Stanisława Augusta Króla, Kazimierz komornik graniczny Poznański deputat na trybunał koronny 1787. z województwa Gnieznieńskiego. — *Wielądek.*

Moraniecki *herbu Bończa.* Ci są właśni Fredrowie, ale od dóbr Morańca Moranieckiemi nazwani, o czem patrz pod Fredrami.

Morawicki *herbu Jelita*, w Grodzieńskim powiecie. Krzysztof Morawicki fundował muzykę przy kollegium Grodzieńskiem, tamże pogrzebiony. *Kojał. in MS.* N. Morawicka była za Pawłem Dubiną Kniażyckim, z Polski do Litwy się niektórzy wynieśli.

Morawicki *herbu Topor*, w Krakowskiem województwie. Ci są właśni Tęczyńscy, ale działem dóbr Morawicy, Morawickiemi nazwani, co i ztąd poznać, że się wielu Tęczyńskich z Morawicy pisało: jako Jan z Morawicy, którego Owcą zwano roku 1370. Piotr Morawicki, którego syn Jan w Moskiewskich i Gdańskiej expedycyach, mężnie na szańc życie swoje za ojczyznę stawiał. Stanisław, który z Łaskim wojewodą Sieradzkim, nie tylko w Polskich, ale i cudzoziemskich obozach, znaczne męztwa swego dał dowody, umarł 1618. *Starowol. in Monum.* Niewiem czy nie tu należy Jakób Przekora z Morawian, dworzanin Króla Jagiełła. *Długosz* 1422. Anna z Romerowny urodzona, Tomasza Mokrskiego małżonka.

Morawiec *herbu Ogończyk*, piszą się jedni z Owczar, drudzy z Mysłowa. Mikołaj Morawiec z Kunoszowic, chorągiew królewską nadworną nosił pod Grunwaldem, z Krzyżakami potykając się w roku 1410. *Biel. fol.* 298. chorągiew S. Jana odjął w ten czas nieprzyjacielowi. Łukasz Morawiec tylko dwieście piechoty mając, trafunkiem napadł na większą liczbę Tatarów, w roku 1508. nie daleko Łucka, którym w gołem polu na siebie nacierającym, długo mężnie odpor dając, pięćset ich na placu położywszy, drugich do ucieczki przymusił. *Biel. Gvagn. Kojał.* Jędrzejowi z Mysłowa, mę-

żowi rycerskiemu, zmarłemu 1616. nagrobek w Bieczu postawił, brat jego Marcin, starosta i sędzia grodzki Lwowski. *Starowol. in Monum.* Marcyan z Mysłowa Morawiec, najprzód komornik Lwowski, potem podsędek Lwowski, z sejmu 1633. komissarz do granic od Węgier. *Constit. fol.* 31. i 1637. poseł na sejm, dalej sędzia ziemski Lwowski. N. Morawiec w okazyi pod Starczem z Kozakami, poległ na placu. *Okol. Diar.* Wojciech w Ruskiem. Paweł w Podlaskiem r. 1648. N. stolnik Latyczowski r. 1690. Tomasz w Brzeskiem Litewskiem.

Morawski *herbu Dąbrowa*, w Płockiem województwie. Do tych należy ks. Jan Morawski Soc. Jesu filozoficznych i teologicznych nauk wielka ozdoba i zaszczyt, w których tak celował że innych zdania za sobą ciągnął. Zdobiła wysoki jego dowcip, osobliwa w dysputach skromność bez affektu i passyi. Z woli Jana III. Króla Polskiego, na dysputę publiczną przeciw schizmatykom od prowincyi naszej naznaczony, prawdę katolickiej wiary, jawnem ich przekonaniem, jako i innych heretyków znacznych nawróceniem, i ksiąg na obronę kościoła Rzymskiego wydaniem, objaśnił. Pierwsze w prowincyi naszej kollegia rządząc, żywe cnót przykłady na sobie wszystkim dawał; a zwłaszcza nowicyuszom, którzy wielki z niego pochóp w duchownym postępku brali. Wyraził apostolskiego ducha swego abrys, w księgach wydanych, gdzie toż prawie zamknął co z niego samego wyczytać każdy mógł. W podeszłym wieku na pomnożenie czci Świętych Pańskich, osobliwie Ś. Alojzego, doskonale się wydawał, którego obrazami kaplice, kościoły i kollegio zdobił. O kanonizacyą w. ks. Męcińskiego, przez instancyą Maryi Królowy Polskiej, całego senatu i rycerstwa usilnie pracował. W tych staraniach ostatnia go choroba zaszła, w której, jakby się miał, spytany, odpowiedział: dobrze, tak mi miło wychodzić w drogę wieczności, jak innym do ogroda. I tak tąż drogą śmiercią, do której innych wydaną wiódł książęczką, sam dokonał, w Poznaniu 1700. wieku swego 69. dnia 25. Czerwca. Została jednak żywa do tych czas pamięć jego, częścią w obrazach po mieście i indziej wystawionych, częścią w łaskach znamienitych, których doznano przez jego przyczynę. Spowiednik który go na śmierć dysponował, zeznał; że kwiatu niewinności wcale do samej śmierci dochował. Książki od niego do druku wydane, są te: 1mo. *Quaestiones Theologicae selectae ad totam summam D. Thomae Aquinatis, Caliss.* 1681. *in 8vo.* 2do. *Fasti Sanctorum, seu Meditationes in Festa Posnaniae* 1696. *in* 12. 3tio. *Romana Ecclesia, ab antiquis calumniis haereticorum de novo susci-*

tatis, *vindicata*, *Posnaniae* 1643. *in 8vo*. 4to. *Actus Virtutum* 1722. *Calissii in 8vo*, i wiele inszych razy drukowane. 5to. *Duchowna Teologia*, *albo Kościół Ducha Ś. w Poznaniu* 1717. *in 4to*. 6to. *Principia totius Philosophiae per quaestiones de Ente in Communi explicata*, *Posnaniae* 1666. *in 4to*. 7mo. *Quaestiones de Verbo Incarnato et Admirabili Virgine Matre*, *Lesnae typ. Buck* 1671. *in 8vo*. 8vo. *Quaestiones de Deo Uno et Trino*, *Caliss*. 1674. *in* 8. 9no. *Palaestra pietatis sancte vivendi et moriendi* 1669. *in 12mo*. *Posnan*. *et* 1683. *Cracov*. *in 12mo*. 10mo. *Pretiosa Mors Sanctorum*, *dispositio moribundi* 1698. *Posnan*. *in 12mo*. 11mo. *Ambona Ducha Świętego*, *in 4to Posnan*. 1700. 12mo. *Scintillae Divini amoris in* 12. 1701. *Posnan*. *reimpraessae*. 13tio. *Cor Sanctum Theophili Mariani* 1675. *et* 1698. *Posnan*. *in 12mo*. 14to. *Vera patientis Christi effigies*, *Meditationes de Passione Christi*, *latine et Polonice in* 12. *Posnan*. 15to. *Namowy Ducha Ś. na pustyni bogomyślnej*, *in* 4. *Posnan*. 1700. 16to. *De Immaculata Conceptione*.

Poźniej dom ten zamieszkały był w ziemi Nurskiej, i tak Marcin Morawski, dziedzic dóbr *Kossaki*, *Biała* i *Murawskie*, ożeniony z Katarzyną *Godlewską*, umarł roku 1647. Syn tego Marcina Jakób Morawski, ożeniony z Reginą *Tymińską;* umarł roku 1668. Syn Jakóba Jan Morawski, ożeniony z Ewą *Lipską*. Syn tego Jana Michał Morawski, skarbnik Nurski, ożeniony z Katarzyną *Mirowicką*. Potomstwo tego Michała skarbnika Nurskiego, córki: Aniela, za Tadeuszem Odyńcem pisarzem Smoleńskim. Marya za Michałem Radziszewskim marszałkiem Stwotowickim. Synowie: 1o. Mikołaj Morawski, poseł Inflantski na sejm 1786. r., poźniej poseł Rzeczycki na sejm 1788. do 1790. pisarz wojskowy Litewski 1787. kawaler orderu S. Stanisława 1786. ożeniony z Agatą *Buchowiecką* podwojewodzanką Wileńską, umarł 1810. bezpotomnie. 2o. Ignacy Morawski, poseł na sejm 1768. marszałek trybunału głównego księztwa Litewskiego, generał leitnant komenderujący dywizyą wojsk Litewskich, kawaler orderu Orła białego i Sgo Stanisława, oraz Lwa złotego Bawarskiego. Ożeniony r. 1765. z Teofilą księżniczką *Radziwiłłowną* wojewodzanką Wileńską i hetmanowną Litewską, umarł około r. 1786. Potomstwo jego z księżniczką Teofilą *Radziwiłłowną*, córki: Duklana, 1*mo voto* za Stanisławem Grzegorzem Worcellem, podstolim koronnym kawalerem orderu Orła białego i Sgo Stanisława, rozwiodła się, i 2*do voto* za Józefem Wyleżyńskim rotmistrzem kawaleryi narodowej, umarła 1810. r. we Lwowie: Katarzyna za Michałem Łopotem obożnym Litewskim kawalerem orderu Orła białego, i syn Karol Morawski, dotąd żyjący, urodzony 1767. najprzód szef 2go pułku piechoty Litewskiej, poźniej generał major wojsk Rossyjskich i szambelan Cesarski, potem generał w sztabie Cesarza Francuzów Napoleona; kawaler orderów Sgo Stanisława, Lwa złotego Bawarskiego krzyża wojskowego Polskiego i Legji honorowej. Ożeniony z Anną *Jundziłł* marszałkowną Grodzieńską. Jedyna córka tegoż Karola

Morawskiego, Teofila Morawska, 1*mo voto* za Starzeńskim, 2*do voto* za księciem Dominikiem Radziwiłłem podkomorzycem Litewskim, ordynatem Nieświzkim i Ołyckim, pułkownikiem gwardyi Cesarza Francuzów Napoleona. Umarła w Wilnie 1828. r. — *Z dokumentów familijnych nadesłanych wydawcy.*

Morawski *herbu Korab*, w Przemysłkiej ziemi i indziej. Morawska Katarzyna, Stanisława Fredra małżonka. Jan Morawski w Kaliskiem 1697. Walentyn w Kaliskiem 1648. N. miał za sobą Wiktoryą Łempicką, z której zostali synowie Wincenty Morawski *Ordin. Minor. Observ.* uczony, i w zakonie swoim zasłużony, wydał do druku, *Vitam B. Ladislai Gielnovii ejusdem Ordin.* 1633. *in* 4*to Varsav.* 2do. *Historyą o Paciorkach Ś. Joanny, i Żywot Jej*, 1661. *in* 8*vo Cracov.* Roch Morawski w zakonie naszym temi czasy z Sieradzkiego województwa, kędy bracia jego dziedziczą.

Morawski *herbu Nałęcz*, w Wielkiej-Polszcze. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Nałęcz u nich powinien być nie związany, i takim kształtem, jak u Dzierżykrajów i Czarnkowskich, ile jednegoż z niemi domu. Piszą się zaś z Chomęcic w województwie Poznańskiem, pod Konarzewem leżących, a teraz zostających w possessyi OO. Dominikanów Poznańskich. Paweł Morawski syn Jędrzeja, z Belęckiej herbu Samson urodzony, dziedzic Ruska, Łabęckiej łąki, Suchorzewka i t. d. *Acta Castren. Posnan.* miał za sobą 1*mo voto* Zofią Czarnkowską, z niej spłodził córkę Annę, pierwszym ślubem z Piotrem Kawieckim herbu Wyssogota, a drugim, z Krzysztofem Kierskim zmówioną: i syna Jana kasztelana Przemęckiego, który z Zofią Gorajską żył bezpotomnie. 2*do voto* tenże Paweł pojął Dorotę Kaczkowską herbu Pomian, pozostałą wdowę po Samuelu Kawieckim, z niej było córek trzy, Jadwiga najprzód Radoszewska, potem Chociszewska, druga Przybysławska, trzecia Białęska, i pięciu synów. 1. Paweł starosta Gniewkowski i chorąży Inowrocławski 1704. trzy razy związki małżeńskie ponawiał: pierwszy raz z Zychlińską siostrą rodzoną Adama Zychlińskiego kasztelana Miedzyrzeckiego, pozostałą wdową po Trzebickim kasztelanie Spicimierskim, z niej miał syna Adama, który pod Koniecpolem na placu poległ, i córkę Maryannę, wydaną za Czermińskiego kasztelanica Kijowskiego: drugi raz z Łącką siostrą rodzoną kasztelana Kaliskiego: trzeci raz z Ludwiką Rostocką starościanką Lelowską, z której syn został Kajetan. 2. Stefan ten wstąpiwszy do zakonu Kaznodziejskiego, imię Tomasza na niego włożono, był przeorem Srzedzkim, a potem od Dąbskiego biskupa Kujawskiego, nominatem na suffraganią Kujawską ogłoszony, na konsekracyą

jadąc, w drodze na drogę wieczności przeszedł. 3. Stanisław, poseł od konfederacyi Wielkopolskiej, do Króla Augusta II. r. 1703. i marszałek po kilkarazy sejmików Śrzedzkich, miał za sobą Teresę Obiezierską herbu Nałęcz, pozostałą wdowę po Mikołaju Koczorowskim, ta mu urodziła córkę Rudkowską, i trzech synów: Leona kanonika Gnieznieńskiego i Poznańskiego, officyała generalnego Warszawskiego, deputata na trybunał koronny w roku 1736. jest w druku jego *Kazanie na wotywie Sejmowej miane* 1738. *in fol. w Warszawie pod tytułem*, *Pański na Sejmowem weselu upominek*. 2do. *Krzyż tryumfalny niegdy w życiu*, *Kazanie na wyprowadzeniu ciała Prymasa Potockiego w roku* 1738. *in fol.* Jana, tego żona Katarzyna Szczaniecka, i Wojciecha, który najprzód ślubował Maryannie Bendorskiej herbu Wyssogota, potem Jadwidze Sulimierskiej herbu Lubicz. 4. Jakób ma za sobą Konstancyą Dobrzycką z którą *sterilis*. 5. Wojciech, ten najprzód się złączył dożywotnie z Trzebicką kasztelanką Spicimierską, potem z Maryanną Brudzyńską, z której zostawił syna Rocha, i Teodorę Nieświastowską.

Mordas. Dom w Litwie starodawny. Stanisław Mordasz za Kazimierza Jagiellończyka, starostą był Kowieńskim w roku 1463. *Kojał. in MS.* Jerzy Konstantyn Mordas r. 1648. w Mińskiem województwie.

Morenda *herbu Mora*. Paprocki i Okolski o nich nie pisał, alem widział nagrobek w Krakowie u Ś. Trójcy, Gabryelowi Morendzie J. U. D. proboszczowi Kątskiemu, wielu biskupów auditorowi, zmarłemu 1644. postawiony, z tym herbem. N. miał za sobą Annę ks. Wojniankę Woroniecką, z której synowie, Stefan, Konstantyn, i córka Rakowska.

Mormiło *herbu Piatyr*, w Bracławskiem województwie. Marek i Misko Mormiłowie, od Zygmunta najprzód Pierwszego, a potem i od Zygmunta Augusta, w r. 1542. otrzymali dawnych swoich praw konfirmacyą, na dobra Dizętkowice i Fedronowce. Daniel, Konstantyn i Roman ludzie rycerscy, pod Chmielnikiem przeciwko Tatarom wojując, chwałę odnieśli. Bogdan Mormiło dziedzic na Kuźmince, zostawił syna Michała, i córkę Eudoxyą Macieja Czeczela małżonkę.

Morochowski *herbu Korczak*, w Ruskiem województwie. Paprocki i Okolski o nich nie pisał. Korczak jednak z tą odmianą noszą, że powinny być trzy Wręby, z których pierwszy od góry większy, drugi mniejszy, trzeci jeszcze mniejszy, nad niemi krzyż złoty, czy to, żeby stał na środku samego Wrębu najwyższego, jakom widział na nagrobku w Brześciu Litewskim, czy też nad Wrębem, a

krzyż niby na dwóch wzgórkach stoi, jakom go widział w książce pod tytułem, *Conclusiones de Universo, ejusque Partibus* 1629. r. przypisanej Joachimowi Morochowskiemu protothronowi władyce Włodzimierskiemu i Brzeskiemu, gorliwemu o unią pasterzowi. N. Morochowski poborca z sejmu 1613. w Ruskiem województwie. Jan i Jerzy bracia 1682. Eliasz sekretarz królewski, wydał: *Utulenie uszczypliwego lamentu Cerkwi Wschodniej, in 4to Vilnae* 1612. *odpis to jest Teofilowi Ostrologowi.*

Morowiński. N. Morowiński miecznik Przemyski 1667. *Kochow. climac.* 3. *l.* 6. *fol.* 302.

Moroz. Piotr Moroz indigenat otrzymał na sejmie 1676. *Constit. Litew. fol.* 23.

W roku 1788. Jan Moroz podczaszy Grodzieński. — *Przypisy Krasickiego.*

Morski *herbu Jastrzębiec,* w Krakowskiem. Paprocki i Okolski o nich nie pisał.

Morski *herbu Topor*, w Krakowskiem. Ci według *Okolskiego*, od Nekandów Toporczyków swój początek wzięli, ale od dóbr imienia Morskich nabyli: *Baranowski* i inni, od Trepków ich wywodzą, luboć to jedenże dom. Morski Joachim sędzia kapturowy Krakowski 1587. *Constit. fol.* 421. Stanisław, już posłem na sejmy, już deputatem w trybunale zasiadając, już w obozie w Inflantską i Moskiewską expedycyą mężnie się bijąc, wszędzie i życia i fortuny swojej dla ojczyzny nie żałował, miał żon dwie, Annę Krupczankę, i Cikowską, synowicę podkomorzego Krakowskiego, zostawił córki cztery: Elżbietę Jasieńską, Annę Janowską podsędkownę Krakowską, Katarzynę Przyłęską, Zofią Gumieniecką: synowie zaś ci, Krzysztof z Krupczanki urodzony, opat Sądecki, umarł młodo 1633. w Krakowie u S. Trójcy pochowany. *Starowol. in Monum.* Alexander starszy brat Krzysztofa z Krupczanki, dziedzic na Iwanowicach, pojął Węgierkę Tręblownę, z którą dwóch synów spłodził, Stanisława podczaszego Sochaczewskiego, i Jędrzeja; po Tręblownie pojął Strzalankę, wdowę po Kizinku, ale z nią potomstwa nie miał. Jędrzej trzeci brat Krzysztofa i Alexandra, miał za sobą Lipską, którą urodziła Radoszewska chorążanka Wieluńska, zostawił z nią potomstwo. *Baranow.* Joachim i Marcin tych tam trzech bracia: niewiem czy nie tego Marcina córka, Maryna, Krzysztofa Baranowskiego herbu Rawicz małżonka. Hieronim dziedzic na Jastrzębnikach, żona jego Krystyna Czarnecka, z której synowie trzej: Stanisław, Mikołaj i Jan, Konstantyn w zakonie kaznodziejskim S. Theologji Doktor. Stefan, Morski miał za sobą Alexandrę Bielecką, Mikołaj Bie-

lińską. N. Izabellę Rudnicką, Samuel Broniewską. Jerzy stolnik Cerniechowski Maryannę Bukowską. Jan Chlewicką, Wojciech Ciepielowską, Antoni stolnik Owrucki Teresę Czyżowską pozostałą wdowę po Antonim Szczepanowskim. Franciszka Morska Jana Białogłowskiego. N. Jędrzeja Ciechomskiego, druga Jana Ciechomskiego. Jerzy kanonik Krakowski, deputat na trybunał koronny r. 1690. N. Morski r. 1630. brał sukcessyą po Mikołaju Wolskim marszałku wielkim koronnym. Zygmunt 1689. Alexander w Sochaczewskiej ziemi r. 1674. Stanisław chorąży Nowogrodzki 1705. Jan w zakonie naszym i Alexander, jest w druku jego: *Zodyak Kawalerski* 1730. *in fol. w Sendomierzu*, brat jego miał za sobą Dedyńską, i z niej synów, drugi zda mi się Sołtykownę. Stanisław miał za sobą Minocką. N. Krystynę Piotrowską, która po jego śmierci poszła za Jędrzeja Baranowskiego herbu Rawicz. Jan Annę pisarską. Barbara żyła z Zygmuntem z Zagorowa Rogowskim stolnikiem Parnawskim.

N. Morska 1*mo Humnicka* 2*do Lewicka* kaszt. Inflantska. — Wawrzeniec z *Stempkowską sterilis.* — Sebastyan z *Szymanowskiej* zostawił córkę jedynaczkę. — N. Morski z *Sołtykowny* zostawił potomstwo, córki: jednę najprzód Orzechowską powtórnie Bukowską, drugą hr. Tarnowską; i synowie: Antoni kasztelan Lwowski, umarł r. 1778. z *Siemińskiej* zostawił dwie córki zakonnice Dominikanki we Lwowie i synów trzech, Mikołaja, kanonika Krakowskiego — Onufrego ożenionego z *Rozwadowską*, ten zostawuje potomstwo, i Tadeusza. — Tenże Antoni kasztelan Lwowski po *Siemińskiej* pojął Brygidę *Krasicką* kasztelankę Chełmską wdowę po Starzewskim lecz z tą bezdzietny. Drugi syn N. Morskiego z *Sołtykowny* a młodszy brat Antoniego, Alexander z *Trembowskiej* ma syna N. i córkę za Chołoniewskim podkomorzycem Bełskim. — *Krasicki.*

Morstyn *herbu Leliwa*, w Krakowskiem, Sendomierskiem, Sieradzkiem województwach. Familia ta z Niemiec do Polski, w dwóch rodzonych braciach Jerzym i Janie przeniesiona. Przedtem w ojczyznie swojej zwali się Mondszternami, od dóbr i zamku Mondsztern, nad Renem leżącym. Polski język Mondszternów imię przeformował na Morsztynów, albo raczej Morstynów, jako się przedtem i teraz piszą. Z tych Jerzy Morstyn rachmistrz Wielicki 1581. miał za sobą Łaską herbu Korab wojewodzankę Sieradzką. Jan dziedzic na sędziszowicach, miał syna Stanisława, dziedzica na Raciborsku, Pawlikowicach, Sędziszowicach i t. d. Ten Stanisław rozkrzewił familią przez czterech synów, Erazma, Krzysztofa, Floryana i Franciszka. Z tych Erazm pierwszy syn Stanisława, umarł *sterilis.* Krzysztof drugi syn Stanisława, starosta Filipowski, zostawił sześciu synów, Krzysztofa, Adama, Samuela, Jakóba, Tobiasza, i Jędrzeja. Z tych Adam, Sa-

muel, Jakób i Tobiasz, zeszli bezpotomnie. Krzysztof pierwszy syn Krzysztofa starosty Filipowskiego, także starosta Filipowski, i Przewalski, miał synów dwanaście: Mikołaja, Zygmunta, Stefana, Jana, Adama, Jerzego, Gabryela, Samuela, Seweryna, Teodora, Stanisława, Teofila, i córek cztery: Zuzanna, w panieństwie umarła, Małgorzata była za Wiszowatym, Zofia za Taszyckim, Elżbieta za Mierzyńskim. Mikołaj, Adam, Samuel, i Teofil bezpotomni. Zygmunt zaś drugi syn Krzysztofa starosty Filipowskiego, i Przewalskiego, spłodził Katarzynę i Maryannę, które poszły za Jaroszewskich, i Jana, z którego córka Katarzyna, była za Smarżewskim, Franciszek zaś syn, najprzód chorąży Sendomierski, deputat do kwarty Rawskiej, *Constit. fol.* 23. potem kasztelan Radomski, z którego Kazimierz kanonik Krakowski, deputat na trybunał w roku 1724. umarł 1734. r. Stefan starosta Kowalski, 1*mo voto* miał za sobą Szembekownę kasztelankę Wiślicką, z niej zostawił syna Jana, 2*do voto* ma Przerębską kasztelankę Konarską, Sieradzką, z nią ma syna Jana, i trzy córki. Był w wojsku cesarskim obersztleitnantem, w bataljach pod Peterwardynem i Belgradem, także przy dobywaniu Temezwaru i Belgradu walecznie stawał, w roku 1716. i 1717. Karol kasztelanic Radomski żył w dożywotniej przyjaźni z Makowiecką, z którą bezpotomny. Michał także kasztelanic Radomski, ma za sobą Tarłownę kasztelankę Lubelską. Miał i dwie córki, jedna Panną umarła, druga poszła za Śmietankę. To wszystko potomstwo było z Salomeą Bronicką wdową pozostałą po margrabi Myszkowskim. Stefan trzeci syn Krzysztofa starosty Filipowskiego i Przewalskiego, miał trzy córki: Katarzynę za Potockim, Zofią za Widawskim, Annę za Łubienieckim, i trzech synów: Hieronima, Władysława, Michała i Waleryana. Hieronim bezżenny, Władysław starosta Kowalski, posłował na konwokacyą, i na sejm koronacyi 1676. zkąd go ojczyzna na różne funkcye narażała, *Constit. fol.* 20. a że dobra starostwa Kowalskiego, wielkim nakładem restaurował, dla tego Rzeczpospolita, z pochwałą na zawdzięczenie nadzieję mu uczyniła, wrocenia kosztów jego. *Constit. fol.* 50. W trybunałach deputatem, marszałkiem na sejmikach stawał, w obozie znać w nim było wielkie serce, aż też pod Batowem w Tatarską dostał się niewolą, zkąd potem wolność sobie i innym kupił. A co w nim najchwalebniejsza, Aryaństwo, które się było w ten zacny dom wplątało, publicznie odrzucił; życia tego pobożnie dokonał w roku 1689. Złączył się był dożywotnie z Moskorewską herbu Pilawa, z której Konstancya w zakonie S. Benedykta umarła 1736. Eleonora za-

konnica u Wizytek, Anna Michała Jordana wojewody Bracławskiego, Jadwiga Franciszka Lanckorońskiego podkomorzego Krakowskiego, Barbara Stanisława Derszniaka starosty Radoszyckiego małżonki, Dorota w stanie Panieńskim; z tejże żony dał mu Pan Bóg synów pięciu: Michał pod Wiedniem mężnie obstawając zginął: Alexander w zakonie Soc. Jesu, młodo po wysłuchanej filozofji umarł w Kaliszu 1680. Jakób wojewoda Sendomierski, starosta Kowalski i Gniewkowski, ten miał za sobą Helenę Kalinowską staróściankę Gniewkowską, z niej jedynaczka córka Krystyna młodo umarła. Jędrzej najprzód starosta Sieradzki, potem kasztelan Biecki, teraz Sądecki, mąż wszystkim miły, umiejętność praw ojczystych *et materiae status* pokazał przez poselstwa na sejmy i *in Senatus Consiliis*. Znaczny Dobrodziej kościoła S. Piotra w Krakowie. Pierwsza żona jego Helena Zaleska, wdowa po Macieju Waliszewskim pisarzu ziemskim Sieradzkim. Druga Zofia z Rozwadowskich pozostała wdowa po Przerębskim, z obiema żadnego nie zostawuje potomstwa. Stefan starosta Duninowski, z sejmu 1703. komissarz do granic od Szląska. *Constit. fol.* 21. Posłował do wiednia od stanów Rzeczypospolitej skonfederowanej pod Ledochowskim, gdzie wielką przysługę uczynił ojczyznie przez swoje prawdziwe remonstracye. Był też posłem z województwa Krakowskiego na konwokacyą r. 1733. Żyje do tych czas bezżennie. Michał Waleryan, trzeci syn Stefana, a brat rodzony Hieronima i Władysława starosty Kowalskiego, najprzód skarbnik Dobrzyński, potem podstoli Krakowski, naostatek kasztelan Zawichoski, deputat na trybunał koronny z województw Krakowskiego i Sendomierskiego trzy razy, poseł na sejm kilkakroć, komendant w Toruniu i Krakowie, miał za sobą Konstancyą Jadwigę z Brzezia Lanckorońską podkomorzankę Sendomierską która mu powiła jednego syna, Stanisława chorążego Sendomierskiego, który z Katarzyny Zaboklickiej wojewodzanki Podolskiej, wdowy po Dembińskim łowczym Krakowskim, zostawił syna Jana starostę Sieradzkiego. Ten był deputatem na trybunał koronny z województwa Sieradzkiego pierwszy raz 1727. Powtóre 1731. na sejm *electionis* rotmistrzem z tegoż województwa, i deputatem *ad pacta conventa*. Naśladując matki swojej, znaczny dobrodziej kościoła S. Piotra w Krakowie. Miał rodzonego brata Nikodema, ale ten młodo umarł, i siostrę Konstancyą, która zmówiona będąc za Potockiego, teraźniejszego kasztelana Bracławskiego, w ósmnastym roku, życia swego przed ślubem dokończyła. Żona tego Jana Rozalia Szembekowna kasztelanka Oświecimska, z której Apollonią córkę i syna Adama zostawuje. Jan, czwarty syn

Krzysztofa starosty Filipowskiego i Przewalskiego, zostawił dwie córki, Jadwigę za Widawskim, i Alexandrę za Błędowskim, synów także trzech: Pawła, Krzysztofa i Stanisława. Z tych Paweł zszedł bezpotomnie. Krzysztof miał syna Chrystyana, który pierwszem małżeństwem z Lanckorońskiej zostawił synów: Alexandra i Jakóba: drugiem zaś małżeństwem z Stockiej synów trzech: Stefana, Michała, i Józefa Stanisława, i córek także trzy: Agnieszkę, Zofią i Helenę. Stanisław najprzód chorąży Zatorski, potem kasztelan Czerski, komissarz 1696. do rewizyi skarbu koronnego, dalej wojewoda Mazowiecki r. 1698. komissarz do żup Bocheńskich i Wielickich, nakoniec wojewoda Sendomierski. Urodził się z matki Arciszewskiej, z młodu zaraz w cudzoziemskich obozach poleru wojennego nabywszy, odważnie potem pod Cudnowem, Chocimem, kędy pierwszy na wał idąc, raniony, Zórawnem i Strygoniem, na Tatarów i Turków nacierał. Z Konstancyi z Obor Oborskiej kasztelanki Warszawskiej, syn jego Jan Kazimierz pułkownik królewski, w samej porze do wielkich dzieł, z światem się rozstał 1697. jako jego nagrobek świadczy u OO. Reformatów w Krakowie. Drugi syn jego Antoni, wojewoda Inflantski, starosta Czorsztyński. Pierwsza żona jego Gniewoszowna podkomorzanka Sendomierska, z której dwie córki, jedna za Ossolińskim starostą Przyłuskim. Druga za Józefem Potockim starostą Szczerzeckim i Czorsztyńskim; umarła 1734. Druga jego żona Potocka podczaszanka Krakowska herbu Śreniawa owdowiała najprzód po Bełchackim Adryanie kasztelanie Bieckim, potem po Jakóbie Rybińskim wojewodzie Chełmińskim, na ostatek po Duninie Jakóbie referendarzu koronnym. Młody wiek strawił w wojsku Francuzkiem, mając znaczną szarżą między grandmuszkieterami. Siostra jego, a córka Stanisława, Teresa: umarł w Królewcu 1735. Jerzy, szósty syn Krzysztofa starosty Filipowskiego i Przewalskiego 1632. Zostawił synów Zbigniewa i Jana, Annę wydał za Kazimirskiego, Elżbietę za Przypkowskiego. Gabryel siódmy syn Krzysztofa starosty Filipowskiego i Przewalskiego, wydał córki swoje, Annę za Gosławskiego, Maryannę za Cikowskiego, Dorotę za Stana, Barbarę za Szlichtinga, Bogumiłę także za Szlichtinga, Zofia w Panieństwie zeszła. Synowie tegoż Gabryela, Stefan *sterilis*, Bogusław miał syna Stefana, i córki, Annę, Teofilę, Alexandrę, Barbarę, za Zagorskim, Gryzellę za Szlichtyngiem. Seweryn dziewiąty syn Krzysztofa starosty Filipowskiego i Przewalskiego, miał synów: Fausta, Tobiasza, Seweryna, Marka, Jerzego, Teofila, i córek trzy: Konstancyą Arciszewską, Zofią Czaplicową i Jadwigę: Faustus zaś syn, podkoniuszy Litew-

ski, wydał córkę jedyną za Parisa. Tobiasz miał syna Jędrzeja. Seweryn miecznik Przemyslki dziedzic na Jankowce: miał za sobą Alexandrę Slesińską podczaszankę Łęczycką, z której Zofią, wydał za Grąckiego, Barbarę za Jędrzeja Lubienieckiego. Marek spłodził synów: Stefana, Seweryna, Hieronima, i Katarzynę. Jerzy, synów, Władysława, Alexandra, Józefa i Katarzynę. Teofil Wacława, Alexandra, Marcellina i Stefana. Teodor dziesiąty syn Krzysztofa starosty Filipowskiego i Przewalskiego zrodził Mikołaja, córkę zaś Annę wydał za Szczepanowskiego, Teodorę za Błędowskiego. Stanisław jedenasty syn Krzysztofa starosty Filipowskiego i Przewalskiego, miał synów, Krzysztofa i Samuela. Krzysztof Jędrzeja i Katarzynę za Ulatowskim, Zofia w klasztorze życie zakonne obrała. Samuel zaś zostawił synów, Stanisława, Mikołaja, Wojciecha, Ludwika, Jakóba i Krzysztofa.

Jędrzej starosta Bolnicki, rodzony brat Krzysztofa, starosty Filipowskiego i Przewalskiego, a syn szósty Krzysztofa, starosty Filipowskiego, zostawił synów trzech, córkę zaś Teofilę wydał za Reja. Z tych Tobiasz łowczy koronny zszedł bezpotomnie. Stanisław jedyną córkę Helenę poślubił Tarłowi. Trzeci Jędrzej z Raciborska na Radziminie Morstyn, najprzód stolnik Sendomierski, poseł na sejm Brzeski 1653. deputat do konstytucyi pisania, *Constit. fol.* 48. potem referendarz koronny, starosta Kowalski, Zawichoski, Wartski, z sejmu 1662. r. naznaczony do traktowania o pokój z Moskwą, *Constit. fol.* 1. wziął nakoniec w roku 1668. podskarbstwo wielkie koronne, i starostwo Tucholskie, z którym tytułem jeździł w poselstwie do Francyi, do Rzeszy Niemieckiej, i do Rzymu; fundował OO. Bonifratellów w Warszawie, kościół im i konwent wystawiwszy znacznym kosztem, wszakże ta jego fundacya, od Augusta II. Króla Polskiego, na insze miejsce przeniesiona; pałac tamże w Warszawie wielkim nakładem z fundamentów wyniósł, który Król tenże obszerniejszym i ozdobniejszym uczynił. Od r. 1668. aż do roku 1676. rachując się z urzędu swego, nie tylko zupełnie się z niego wyrachował, ale też sześćdziesiąt tysięcy, które na potrzebę ojczyzny z własnej szkatuły wyliczył, darował Rzeczypospolitej. *Constit. fol.* 44. Jan Kazimierz Król jak go sobie szacował, ztąd poznać, że go testamentu swego exekutorem uczynił. Miał za sobą Katarzynę Gordonownę margrabiankę de Huntli, z której zostały trzy córki; jedna z nich Ludowika Marya, dana w małżeństwo Kazimierzowi Ludwikowi Bielińskiemu marszałkowi wielkiemu koronnemu, druga Izabella Kazimierzowi książęciu Czartoryskiemu, teraźniejszemu kasztelanowi Wileńskiemu. Trze-

cia Teresa, podobno w panieństwie umarła *). Był i syn, który od dóbr swoich w Francyi, przezwany Comte de Chatenville, zostawszy generałem, w Namurze od wojsk kolligackich przeciw Francyi, oblężony, na wycieczce *gloriosissime* zginął. Miał za sobą księżniczkę de Chevrese, która mu powiła dwie córki, Katarzynę i Karolinę.

Floryan trzeci syn Stanisława, dziedzica na Raciborsku Pawlikowicach i Sędziszowicach, kasztelan Brzeski, poślubił jedyną córkę Elżbietę Bielińskiemu. Synowie jego, Hieronim kanonik Krakowski, Floryan bezżenny, Jan miał synów, Szczesnego podkoniuszego Litewskiego, legacyami do postronnych monarchów sławnego. Tegoż Jana syn Alexander kasztelan Rogoziński, potem wojewoda Wendeński, naostatek wojewoda Smoleński. Tegoż Jana synowie, Krzysztof, i Franciszek, córki zaś, Beata Gawrońska i Anna Masłowicka. Piotr, ostatni syn Floryana, miał syna Jędrzeja, z którego Floryan i Józef.

Franciszek czwarty syn Stanisława dziedzica na Raciborsku Pawlikowicach i Sędziszowicach, zostawił syna Jana, z którego Dorota, poślubiona Rupniewskiemu, Anna Krzeszowi. Synowie zaś, Piotr, Alexander, Zygmunt, Hieronim i Maxymilian. Z tych Hieronim stolnik Bielski, wydał córki, Elżbietę za Mińskiego, Alexandrę za Gorlewskiego, Katarzynę za Brzechwę. Synowie jego, Piotr, Władysław, Franciszek i Maxymilian. Rodzony zaś brat Hieronima Maxymilian, zostawił córkę Barbarę, poślubioną Rościszewskiemu. Hieronima są w druku *Historye wyrażające w sobie affekty szczerej miłości*, *4ta Editio w Krakowie* 1705. Paweł w zakonie naszym w Lublinie młodo życie skończył w r. 1734. jest w druku jego *Oratio de S. Thoma Aquinate in f.* 1730. *Sandomiriae.*

MORTĘSKI HERB.

Zszedł już ten dom, w Prusiech wielkiemi dziełami i najpierwszemi krzesłami zaszczycony. Nosił na tarczy w polu czerwonem dwie orle nogi, aż po uda na krzyż złożone, pazurami na dół, na hełmie takież dwie nogi, tylko że pazurami do góry przewrócone. Paprocki i Okolski o nich nie

*) Umarł podskarbi w. kor. we Francyi gdzie się wyniósł z Polski kupiwszy tam znaczne dobra, a między innemi majętność pod samym Paryżem zwaną *Mont-rouge*. — *Przypisy Krasickiego*.

MORTĘSKI HERB.

pisał. Taki ze wszystkiem herb znajdziesz, u *Corneliusza a Lapide in Acta Apostolorum* 1627. *przy dedykacyi tejże księgi*, Gwilhelmowi Langlais konsyliarzowi Króla Francuzkiego; zkądbym rozumiał, że i ten herb nie w Polszcze nabyty, ale z cudzych krajów do Prus przybysz, jeszcze za Krzyżaków, gdzie od dóbr Mortąga pisać się poczęli. *Lucas Paprocki*, *Łaski fol.* 57. Zowie się herb ten Orlik, albo Aquilian.

Ludwik z Mortąga, najprzód kasztelan Chełmiński pierwszy, w roku 1466. potem wojewoda Chełmiński 1479. r. *Hist. Posselii Polon. Pruthen. fol.* 82. *et fol.* 627. Ludwik drugi, kasztelan Chełmiński 1509. Ludwik trzeci, najprzód kasztelan Gdański, a potem Elbląski 1539. tenże sam czy inny, podkomorzy Chełmiński 1512. *Histor. Posselii f.* 632. Michał podkomorzy Chełmiński 1572. r. N. Wulkowskiego chorążego Pomorskiego małżonka, brat jej rodzony, Melchior podkomorzy Malborski, umarł 1560. r. miał za sobą Kostczankę Elżbietę wojewodziankę Chełmińską, z tej syn Ludwik, ostatni z tego domu, najprzód podkomorzy Chełmiński 1597. *Paproc. Ogrod. fol.* 221. i starosta Pokrzywnicki, które to starostwo, w tym domu prawie dziedziczne było, atoli *per legem executionis*, między królewskich komput weszło : potem gdy go ten Ludwik już wojewoda Pomorski, znacznie restaurował, zamek od Krzyżaków rozwalony wyniósłszy, i znowu, gdy tak reparowany, trafunkowym ogniem pogorzał, od niegoż powtóre wielkim nakładem naprawiony, *Konstytucya* 1601. *fol.* 758. sukcessorowi tego Ludwika, póty go trzymać pozwoliła, pókiby mu kosztów na to łożonych nie wrócono. Z tymże tytułem był komissarzem do granic od Pomeranji w r. 1609. *Constit. fol.* 896. przesiadł się potem na krzesło województwa Chełmińskiego,

na którem życie skończył w r. 1615. w Okuninie najprzód pochowany, ztąd do Lubawy przeniesiony w r. 1621. gdzie u Fary nad grobem jego, chorągiew czarna powieszona, kędy to czytać o nim: *Labarum index et testis pendeo occidentis vetustissimaeque familiae a Mortang oriundae, vario publicorum munerum genere, jam inde ab anno* 1128. *illustrem floruisse denuncio. Hujus ultima stirps mascula, Ludovicus Mortęski Palatinus Culmensis Pokrivnensis et Graudentinensis Capitaneus, extremum clausit agmen. Is postquam primam adolescentiam Viennae Austriacorum, partim literarum partim politicae rei tradidisset, Patriae deinceps, qua pace, qua bello, maxime Dantiscano, sub Stephano Rege, strenue fideliterque servivit, in Senatorium Ordinem adlectus etc.* herby cztery, Orle nogi, Dąbrowa, Panna Dąbrowskich i Eilemberg, ztąd wnoszę, że ojca jego Melchiora, Dąbrowska urodziła. Był to Pan przy wierze katolickiej gorliwy, przezorności osobliwszej, na Boską chwałę szczodry; w Nowym klasztor i kościół restaurował. *Hist. Poss. f.* 347. Na nasze kollegium Toruńskie, kamienicę, wraz z siostrą swoją Weiherową, darował. Kaplicę w Lubawie grób przodków swoich zbudował. Miał za sobą według *MS. de Famil. Prussiae*, Justynę Knutownę. O drugiej także jego żonie czytałem, Działyńskiej podkomorzance Chełmińskiej. *MS. Konopatsc.* powiada, że miał za sobą Zborowską, z której dwie córki, Zofia Samuela Zalińskiego wojewody Malborskiego małżonka: druga w klasztorze Chełmińskim zakonnica. Siostry zaś, Ludwika wojewody Chełmińskiego, były te, Anna Weiherowa wojewodzina Chełmińska Ernestowa, Pani i pobożności i rozsądku i szczodroty wielkich. Druga Elżbieta za Zalińskim sędzią Tucholskim, *Paproc. Łaski f.* 57. Najmłodsza ich siostra Magdalena, tej życie od ks. naszego Stanisława Brzechfy pisane, i do druku podane, krócej tu kładę. W piątym roku gdy ją matka odumarła, na wychowanie dana do ciotki swojej Wulkowskiej chorążyny Pomorskiej, w wszelakich się cnotach zaraz z młodu zaprawiła, igrania i próżnowania strzegąc się, ustawicznie się jaką robotą zabawiała. Raz w cielęcej nóżce, nożyk swój uwięziwszy, gdy go dobywa, taką go siłą targnęła, że go w samę prawego oka źrenicę, z niewymownym swym bolem utknęła; z którego przypadku, oko straciwszy, gdy potem do lat dojrzałych przyszła, dziwnie się z tego cieszyła, i często, rozbierając sobie wysokość Boskiej opatrzności, do siostr mawiała, że tą oka ślepotą, wiele duszy jej światłości niebieskiej przybyło. Drugi raz, gdy na stół niesiono wiśnie z sadu, uwiedziona dziecinną chucią, wziąwszy kryjomo parę wisienek, z niemi się

taiła, o co sumienie tak ją zaraz trapić poczęło, i taki wstyd serce panieńskie objął, nie inaczej, jakoby się czegoś wielkiego dopuściła, że ich, z płaczem żałując, ciotce swojej odniosła. W dwunastym roku ojciec ją od ciotki, do domu swego sprowadził, znać jednak było, że ją już i w ten czas Bóg na służbę swoję dysponował, bo podczas wesela starszej siostry swojej, ręce sobie oparzywszy, a na drugiej, na ospę zapadłszy, dobrej myśli być niemogła; czem nietylko się nie alterowała, ale gdy jej o weselu czyniono relacyą, słuchać tego niechciała; i owszem, znać się już była w tym czasie, obowiązała służyć Bogu, jadąc albowiem do ojca, górą Chełmińską od przewozu, rzekła do sługi: nie umrę, aż w tym klasztorze Mniszką zostanę, mam nadzieję, że mi to sprawi Bóg, któremum się poślubiła. Domyślając się ojciec jej przedsięwzięcia, a chcąc jej drogę zagrodzić do tego, w Mortęgach osadziwszy ją z ochmistrzynią surowie zakazał; pierwsza, aby żadnego męczczyzny do niej nie puszczano, druga, aby książek duchownych jej nie dodawać, trzecia, aby jej nikt pisać, ani czytać nie uczył, wszakże ona, za sporządzeniem Boskiem, za dwie niedzieli i czytać i pisać od prowentowego pisarza nauczona, gdy jeszcze postylli księdza Jakóba Wujka Soc. Jesu, dostała, w niej wielki smak mając, i potajemnie kwoli ojcu czytając, znaczny w duchu postępek brała. Ojciec różnych sposobów zażywając, żeby ją był do świata nakłonił, gdy widział, że ani gniew jego, ani powaby jakieżkolwiek, wzruszyć jej nie mogły, pozwalał jej nakoniec, żeby sobie w panieńskim stanie żyła, i w Toruniu kamienicę jej z dostatecznym dochodem do wyżywienia naznaczał, byle tylko o zakonie myślić przestała, atoli ona przez sen od Boga upomniona, lubo jej bies różne przeszkody zarzucając, chciał od świętej myśli ją oderwać, wszystko to złamawszy, pod pretextem, że na Roraty do Lubawy miała jechać, do Chełmna, spieszno obróciwszy, potajemnie zajechała. Klasztor Chełmiński od Krzyżaków kiedyś fundowany, sto pięćdziesiąt Panien z dochodów swoich mógł wyżywić, przyszedł jednak przez herezyą na to spustoszenie, że i jednej w nim zakonnicy nie stało: tak dalece, że na stróżą tegoż klasztoru, uprosiła się u starszych swoich Zofia Izbińska zakonu S. Franciszka, z trzema inszemi. O czem prorokowała tejże professyi zakonnica, rodem Niemka, i że przez Polskie Panny miał znowu przyjść do swojej pory, powiadała; co się ziściło w Magdalenie. Ta albowiem ojca ubłagawszy; nowicyat pod mistrzynią w duchu Izbińską skończywszy, śluby zakonne uczyniła, do których ją przyprawując, ukazał się jej Chrystus Pan przez sen, orszakiem aniołów

otoczony, podając jej pierścień dyamentowy ostry, którego ona, gdy z pokory po kilka kroć razy przyjąć niechciała, Chrystus na obłoku go zawiesiwszy, rzekł do niej. „Ten pierścień znaczy śluby zakonne, starajże się, żebyś ich z pilnością dochowała;“ odpowiedziała z pokorą, daj panie wypełnić, co każesz. Wkrótce potem do konsekracyi przypuszczona, ksienią została. Opłakany był w ten czas stan klasztoru tego, wszakże Bóg jej poszczęścił, że się najprzedniejszych domów córki, słysząc o Magdaleny świątobliwych i mądrych rządach, do niego cisnąć poczęły: przyszło do tego, że nie tylko przez to z niedostatku i ubóstwa wyszedł, ale też w takim był o świątobliwości tam kwitnącej szacunku, że co żywo z Chełmińskiego klasztoru, znaczni ludzie, nowe w Polszcze klasztory pod regułą S. Benedykta fundując, profeskami osadzali, jako w Nieświżu, we Lwowie, w Jarosławiu, w Poznaniu, w Sendomierzu, w Sierpcu, tak że ich się może dwanaście liczyć, które Magdalena swego ćwiczenia siostrami napełniła. Wprawdzieć niektóre z nich, potem do reformacyi klasztoru Chełmińskiego znać się niechciały, co z jej wielkiem aż do śmierci utrapieniem było. Przecież oddawszy to Panu Bogu, wszystkich sposobów zażywała, żeby te rozterki uspokojone być mogły, nie było jednak w tem woli Bożej. Niemniejszej zażyła trudności o klasztor Toruński, którego tak dobra, jako i przywileje w ręku Toruńczanów uwięzione, odzyskała. Seminarium fundowała na siedmiu kleryków w Poznaniu, którzyby w szkołach Jezuickich i w cnocie i w naukach dobrze wyćwiczeni, zdolniejszemi byli do usługi klasztorów reformacyi Chełmińskiej: przeniosła go potem do Torunia, i przywilejem stolicy apostolskiej w r. 1615. utwierdziła. Dla tychże kapłanów, szpital wystawiła, gdyby przez lata, albo choroby jakie, niezdolnymi byli do pracy, w Chełmnie kamienicę bardzo sposobną, i summę pewną, z coroczną prowizyą na to obróciwszy. Kollegium zakonowi naszemu w Toruniu ufundowała. Gdy Gustaw książę Sudermański wtargnął był do Prus, gorąco się Panu Bogu modliła, żeby go był od Polski odwrócił; wtem usłyszała głos od Pana: „Będzie się mu prawi powodziło.“ Więc gdy się zbliżał ku Chełmnu, musiała z siostrami swojemi uchodzić do Bydgoszczy, tam się jej czy przez sen, czy, jak drudzy twierdzą, na jawie, ukazał Chrystus Pan wszystek zraniony, w płaszczu skrwawionym szarłatnym, mówiąc do niej: „Nie bójcie się, ja was biorę w obronę swoję, pódźcie wszystkie pod płaszcz mój,“ z czego i ona i siostry ucieszone, wkrótce potem nowinę usłyszawszy, o pokoju, który z Gustawem stanął, do Chełmna się wróciły. W ten-

czas już była w tej opinji o swojej świątobliwości, że książę jeden z wojska Cesarskiego, oddając się jej modlitwom, uprosił sobie u niej paciorki, które on na siebie włożywszy, gdy w pewnej potrzebie trzy kule w niego uderzyły, szkody żadnej na ciele nie uczyniwszy, na samych się szatach oparły, to on Magdaleny paciorkom przypisywał. W ubóstwie zakonnem jak się ćwiczyła, z tego poznać, że gdy jej raz książka zginęła, a potem ją znalazła, z prędkości wymówiła: „To moja książka.“ Wtem postrzegłszy się, zaraz sobie ciężki policzek zadała, za exces sobie mając słowo w zakonnicy, moja. Drugi raz stłukłszy się, prosiła szafarki o lekarstwo dla ubogiej stłuczonej, prędko o tem zapomniała szafarka; drugiego dnia gdy jej o toż samo prosiła Magdalena, ta jej w skorupie maści przyniosła, którą ona wdzięcznie przyjęła. Z tejże cnoty pochodziło, że sobie nigdy szat nowych nie sprawowała, ale po siostrach dodzierała starych, zaczem nie dziw, że w jednej sukni, znaleziono po śmierci jej, łat czterdzieści i kilka. Sama zaś sobie łatała suknie i obuwie, a gdy jej dano co dobrego albo nowego, to inszym dawała. Z czystości panieńskiej ów wstyd pochodził w niej, że w drodze, gdy sługa ojcowski, świeckiej jeszcze Magdalenie, szatę, która była zawięzła, odwadził, ta się łzami zalawszy, Pana Boga prosiła, aby tego sługi oko jej więcej nigdy nie widziało, jakoż w kilka dni umarł. Mawiała więc, że gdyby była wiedziała, że się kto z urody jej w młodszych leciech zgorszył, gotowa była twarz swoję porzezać i oszpecić. Żadnej okrasy świecką będąc do twarzy swojej nie zażywała; w zakonie zaś, w mowie, w patrzaniu, w chodzeniu, przystojne dziwnie i wstydliwe obyczaje zachowała; uchowaj Boże przed nią wolnym było co językiem wymówić; a jeden stanu wielkiego z tym się dał słyszeć, gdybym z taką uczciwością i strachem szedł do Najśw. Sakramentu, z jaką do tej Panny idę, dobraby moja była. Z mężczyznami konwersacyi bardzo się chroniła, ztąd, gdy już ksienią była w domu Gostomskiego wojewody Poznańskiego, widząc wielką zgraję ludzi, uprosiła sobie, że z żoną jego w pokoju jadła, o co zrazu gniewał się na nię wojewoda, ale potem zważywszy jej racye, i zbudowawszy się z tego, jeszcze jej za to dziękował. Posłuszna Magdalena: bo gdy jej Edmundus a Cruce opat zakonu Cystercyeńskiego, udając się za wizytatora, habit czarny Kassyneński odmienić, a Cystercyeński biały na się wziąść kazał, choć w niedostatku wielkim, przecież sprawiła go, kazał biskup Chełmiński Kostka złożyć biały, a do czarnego się wrócić, wszystko to uczyniła. Będąc w domu Czarnkowskich, gdy z wielkiej ludzkości, chciano ją

tam dłużej zatrzymać, koła zdjąwszy, konie pozamykawszy, przecież nie dała się dłużej nad ten czas użyć, jak jej biskup pozwolił. Czuła raz wielki wstręt od pewnej osoby świeckiej, który chcąc w sobie umorzyć, umyśliła się była siostrze jednej pod posłuszeństwo oddać, aby od niej, jako nowicyuszka ćwiczona była; więc gdy idzie po to owej siostry wołać, wstąpiła do kaplicy swojej, tam na modlitwie ujrzała światłość niezwyczajną, jako na mgnienie oka, za którą od onej passyi wolną została. Z pokory, swoje rozmyślania za proste mając, proszącym, chyba za wyraźną wolą spowiednika, ich użyczała. Do renowacyi mistrzynie siostrom naznaczała, a sama się z tego wymawiała, mając się za nieumiejętną prostaczkę. Pochwał żadnych swoich niechciała słuchać: a gdy ojciec Ś. list do niej napisał, ciesząc się z porządków i karności klasztoru jej, ona z płaczem do wszystkich siostr mówiła. Nie wynośmy się z tego, że nas stolica apostolska chwali, żeby nam nie rzeczono: Wzięliście już zapłatę swoję. Zadnej siostrze niedopuszczała przed sobą stać, ani wstawać. Ze wszystkiemi zarówno, choć też już przełożoną była, ciągnęła, czy to w chorze, czy w kuchni, czy w piekarni, najpodlejsze posługi odprawując, póki jej tylko siły służyły, Pannom nawet tym, które jej na świecie sługami były, odsługując. Spowiednik jej zebrawszy od ubogich, albo z szpitala brudnych koszul, uprać jej je kazał, a gdy tego potem zaniechał, frasowała się o to. Jadąc do Nakła, w gospodzie babce ślepej krzyż święty nad nią uczyniwszy, rzekła: „Niech cię Pan Bóg oświeci,“ i natychmiast przejrzała; co Magdalena jako mogła, chciała utaić, i jak innym swoim dobrym uczynkom czyniła, zatrzeć. Zadnej się rzeczy większej nie chwyciła, aż się wprzód Boga na modlitwie poradziła. Profeskę nie postępującą w duchu, oddała była zgromadzeniu, wypuściwszy ją z posłuszeństwa, wtem gdy się modli, pokazał się jej Chrystus Pan, dźwigający owcę uszarganą, pytającej go Magdalenie, coby to było? powiedział, że to ta jest, której ty znosić niechcesz, przetoż ją do łaski przyjęła, i drugich miłości zaleciła. Nowicyuszki dla niektórych defektów do professyi przypuścić niechciała, wtem na rozmyślaniu o męce Pańskiej, pokazał się jej Chrystus Pan, rękę swoję sciągający na owę nowicyuszkę po lewej stronie klęczącą, a mówiący do Magdaleny: Chcesz wiedzieć czembyś mi oświadczyła miłość, za mękę moję, bądźże pewna, że tem, gdy ją pokażesz temu bliźniemu; zaczem ją przyjęła do professyi, a ta tyle potem postąpiła w duchu, że mistrzynią wkrótce nowicyuszek została. W niedostatku wielkim klasztornym, ciężko strapiona, ze łzami się do Boga

modliła, więc zmoczywszy jednę chustkę, gdy po drugą do skrzynki idzie, tak wiele tam czerwonych złotych znalazła, że mogła dostatecznej dla siostr prowizyi nakupić. Osobliwszy zaś miała gust w rozmyślaniu męki pańskiej; w rozmowie jednej z siostrami, gdy przyszło mówić o siedmiu słowach pańskich na krzyżu, i do tych, które do dobrego łotra wyrzekł: „Dziś zemną będziesz w Raju:“ przyszedł jej tak wielki zapał na sercu, że go znieść niemogąc, serce przeżegnała, mówiąc, Jezu co mi się dzieje, i natychmiast stała się jak schorzała i zemdlona. Złożyła była w tejże tajemnicy książeczkę, którą gdy dała duchownemu ojcu na rewizyą, a on ją pochwalił, uchodząc próżnej chluby, chciała ją spalić, by jej był spowiednik nie zabronił. Znać, jak się jej modlitwa, niepodobała dusznemu nieprzyjacielowi, kiedy z kapliczki, w której się rada modliła, paciorki, obrazek i inne rzeczy powyrzucał, nic nie zepsowawszy. Cierpliwości jej dowodem było, ćwiczenie mistrzyni jej Izbińskiej w duchu, która bez względu na nię, surowiej się z nią obchodziła, bijąc ją, za co ona P. Bogu dziękowała. Gdy sąsiedzi dwaj, dobra klasztorne coraz to bardziej uciskali, miała Magdalena różne sposoby, któremiby była ukróciła ich złość, atoli na modlitwie usłyszawszy w światłości niezwyczajnej te słowa: Miłujcie nieprzyjacioły wasze, dobrze czyńcie tym, którzy was mają w nienawiści itd. wszystkie te myśli od siebie odrzuciła. Gdy ją czasem spowiednik strofował, gromił i fukał, wdzięcznie to od niego przyjmowała. Gdy się pewny przegrażał, że ją w drodze jadącą miał despektować, jechała tam, gdzie się była zapuściła, z tą rezolucyą: Miałabym to sobie za wielkie szczęście, gdyby mię to było potkało, za pracą moją koło zbawienia dusz ludzkich. Martwiła ciało swoje świecką jeszcze będąc, sypianiem na gołej ławie, tak jednak skrycie, że o tem nikt niewiedział: dobrowolnym postem w Adwent, grochem tylko kryjomo nagotowanym, żyjąc. Zakonnicą zostawszy, a kąty klasztorne uprzątając, znalazła w śmieciach pas żelazny, dyscyplinę z mieczykami ostremi, i włosiennicę, te wszystkie rzeczy, za relikwie po owych dawnych pierwszych Pannach zakonnych wziąwszy, często ich zażywała. W Soboty przez cały rok wieczerzy niejadała, na chlebie tylko i piwie przestając. W Piątki, z nabożeństwa do Męki Pańskiej, strzegła się gadać, a dopieroż rozśmiać, a gdy się co z tego nieostrożnie trafiło, surowo się dyscypliną karała, albo pantoflą usta sobie obijała. We Środy, od kilkunastu lat, na kollacyach ryb nie jadała, a lubo tak na siebie była przyostrzejsza, przecież wiedząc, jak subtelnym i delikatnie wychowanym Pannom przykro było, nie

zażywać białych szat i pościeli, dyspensacyą w tej mierze od stolicy apostolskiej otrzymała, włożywszy na to miejsce, na siostry swoje oblig, aby profeski, w pasku, albo w sznurze sypiały. Z miłości ku siostrom swoim, gdy cały klasztor rozchorował się, z jedną tylko siostrą, która była zdrowa została, z wielką ochotą służyła. Pannie proszącej ją o jakie futro, z pod swojej szubki wyprówszy go, dała. Wszystkie klasztory Reformy Chełmińskiej jako mogła ratowała, i jałmużnami opatrowała. Poddanych w dobrach klasztornych, pobory za nich płacą, zakładała. Na ubóstwo miłosierna, ztąd gdy niewiastę ubogą żebrzącą od siebie odprawiła, nic jej niedawszy, tak jej tego żal było, że kazawszy jej szukać, ordynaryą jej codzień aż do śmierci naznaczyła; kościelnych nawet klejnotów, (nie mając co innego,) na zastawę potrzebującym, czasem użyczała. Szpitale jałmużnami obsyłała. Ostatnią chorobą złożona, najprzód poddanym, cokolwiek byli winni, odpuścić rozkazała. Potem, czy jeść, czy pić, czy lekarstwo brać przyszło, we wszystkiem Panny przeoryszy słuchała, każdej zaś siostrze, za posługę jaką w tej chorobie dziękując, mówiła: Bóg zapłać, ubogi ja żebrak. Życzyła sobie tego, żeby ją było do infirmaryi zaniesiono, żeby tam była umierała; o co gdy ją strofując spowiednik, tego jej nie pozwolił, ona mile to przyjąwszy, rzekła: Panie Boże mu zapłać, nałajał mi, jako mu Pan rozkazał. Narzekała na swoje wczasy i wygody, choć bardzo liche były. Sarkała na niecierpliwość swoję w chorobie, choć żadnej nie było. Mówiła: ja robak, ja pies, ja ścierw, wyrzućcie mię niepożyteczną, oto wam zawadzam i pracy zadaję. Z pokory, niechciała siostrom następce swojej mianować. Widząc się blizką śmierci, żegnając się z swemi siostrami, niektóre im przestrogi duchowne na pismie ręką swoją zostawiła, tam im dziękuje, że jej defekty cierpliwie znosiły, przeprasza, że im mniej służyła, niżeli była powinna; upomina do zachowania reguł i ślubów zakonnych, do nieustępowania od gorącości ducha przez ćwiczenia duchowne, do klauzury ścisłej, i strzeżenia się konwersacyi ze wszystkiemi świeckiemi obojej płci, do miłości wzajemnej, i tam dalej, aż też przyjąwszy sakramenta święte, przygotowawszy się przez różne akty, i rozmyślanie męki Pańskiej, ducha Bogu oddała w roku 1631. wieku swego 76. w dzień Sobotni przed Starozapustną Niedzielą, pogrzebiona w Chełmnie w pospolitym grobie sióstr, z którego potem do osobnego, dla osobliwszej życia swego świątobliwości przeniesiona. Mam pewną wiadomość, że tego wieku gdy to piszę, pewna profeska w klasztorze Chełmińskim, cieżkiemi pokusami cielesnemi ściśniona, o niczem bar-

dziej nie myślała, jako żeby wokacyą zakonną porzuciwszy, na świat się wychylić, z jakkiegoś nadchnienia, nim do tego przyszło, poszła się modlić nad grób Magdaleny, gdzie gdy zasnęła, pokazała się jej przez sen Magdalena, mówiąc do niej: co czynisz Panno, Boga i powołanie rzucasz, na zgubę duszy twojej galisz, reflektuj się co czynisz; porwała się wtem z przestrachem siostra, i od tego czasu, od złych myśli wolną zostawszy, pobożnie do śmierci, w tymże klasztorze dokonała.

Moruński. Ci nobilitowani na sejmie 1662. to jest Jan i Jakób Morunscy, w wojsku Polskiem zasłużeni, do tej prerogatywy przypuszczeni. *Constit. fol.* 40.

MORYKONI HERB.

Tarcza tego herbu wzdłuż powinna być przedzielona, po prawej stronie jej, jest *Unda Marina*, tym kształtem, na hełmie, z korony, więcej niżeli pół psa widać, z pyskiem do góry, z nogami przedniemi od kolan na dół spuszczonemi: po lewej zaś stronie powinien być orzeł czarny z rozpiętemi skrzydłami i nogami, głową w prawą tarczy obrócony, korona złota nad nim, w polu srebrnem, na piersiach jego pas niebieski, na ukos od prawego skrzydła z góry na dół na lewe wyciągniony, na nim trzy gwiazdy złote, jedna podle drugiej, na hełmie, z korony, Murzyna głowa wychodzi po ramiona, bindą białą przepasana, w prawą tarczy skierowana. Kładę tu excerpt o familji Morykonich, z książki, której tytuł: *Historia Genealogica, de Familiis antiquae nobilitatis Hetruriae et Umbriae, Auctore P. Eugenio Gammurini Monacho, Cassinensi Abbate, et Consilario Christianissimi Regis Ludovici XIV. Florenciae* 1668. kędy *a fol.* 433. pisze tak o nich: *Inter antiquissimas et nobilissimas familias in Hetruria, potissimum in Republica Lucana, est familia Moriconi, ut constat ex antiquissimis instrumen-*

tis anni 1222. 1268. 1299. *et ex authentico instrumento* 1061. *quod conservatur in Archivo Episcopi Lucani. Haec Familia, primaria tenebat officia et dignitates in Repub. ab immemorabili tempore, ut adhuc indicio sunt, palatia, turres, porticus, quae, tum insignia hujus familiae, tum cognomen, denotant, et plures fuerunt Duces illius Reipubl.* O nich też *Volaterranus in Commentar. lib.* 52. *f.* 138. pisze; *post mortem Friderici II. Familiae admodum nobiles Gibellinorum ejectae, Bomparentes, Allegretti, Magalotti, Moricones etc.* W tem Królestwie pierwszy się z nich gniezdzić począł Fredianus Morikoni, który w wielkiej potrzebie tej ojczyzny, na zapłatę żołdu wojsku Litewskiemu, znacznej summy pożyczył, o czem Konstytucye r. 1659. i 1661. za czasów Jana Kazimierza Króla; Król potem Michał, na sejmie Warszawskim r. 1673. przez Konstytucyą, synowców jego, Scypiona i Jana Karola, braci rodzonych, między indigenas policzył, co Jan III. swoim przywilejem w roku 1676. na sejmie coronationis potwierdził, w którym takim się im herbem szczycić pozwolił, jako się wyżej mówiło, gdzie po prawej stronie herb dawny ojczysty Morykonich jest ułożony, a po lewej, Pucinich klejnot Macierzysty, orzeł z gwiazdami. Tamże namieniają, że Janowi Babtyście Pucini, niegdy jeszcze od Zygmunta Augusta Króla, dany był indygenat w Polszcze. Ten tedy Scipio Morykoni, chorąży powiatu Wiłkomierskiego, mąż rycerski, zostawił synów siedmiu, Jana Franciszka wojskiego Wiłkomierskiego, którego zmarłego w roku 1726. jest dwóch synów, Scipio i Karol. Antoniego, w zakonie S. Franciszka de Observantia, ten powietrzem zszedł z tego świata, w r. 1710. w którym i ojciec jego: Tomasza kanonika w Luce, Alexandra, Karola, Dominika w zakonie Soc. Jesu, i Krzysztofa podstolego Wiłkomierskiego, którego dzieci, Marcyan, Michał Tadeusz i Franciszek.

W roku 1778. Michał Morykoni podkomorzy Wiłkomierski. — Marcin starosta Wiłkomierski. — Franciszek pisarz ziemski Wiłkomierski. — Ignacy starosta Brzesko-Litewski. — W r. 1788. Józef podstarości Wiłkomierski. — Benedykt pisarz w. Litewski. — *Krasicki.*

Morze, w Liwskiej ziemi. Jakóba Morze pułk i zasługi jego wspomina, *Konstytucya* 1635. *fol.* 24. Bartłomiej Morze podwojewoda Liwski, komissarz do rewizyi ksiąg Liwskich z sejmu 1647. *Constit. fol.* 33. Jan Krzysztof w Trockiem 1632. Jędrzej i Adam w Podlaskiem.

Andrzeja Morze, possessora dziedzicznej cząstki w wiosce *Przerośli* w ziemi Halickiej, córka Konstancya za Gomulińskim w Wielkiej-Polszcze. — Siostra Andrzeja za Janem Dobrzańskim cześnikiem Latyczewskim. — *Krasicki.*

Morzkowski. Stefan Morzkowski rotmistrz chorągwi pancernej 1658. *Komput Wojska*, z Czarneckim wojownikiem siła dokazywał. Jan dziekan kollegiaty Sądeckiej roku 1701. a potem opat Strygoński, proboszcz i officyał Sądecki, przetłómaczył z Włoskiego, *Światownika, krótkością życia i bojaźnią śmierci przymuszonego do retyrady* 1717. *w Krakowie*.

W roku 1778. Antoni Morzkowski sędzia ziemski Wieluński. — Tomasz komornik ziemski Drohicki. — N. stolnik Brzeziński. — Józef podstarości Żytomierski a w r. 1788. tenże czy inny Józef chorąży Podlaski. — *Krasicki*.

Morzycki. Marcin Morzycki zakonu Ś. Benedykta, opat Trocki 1637. *Szczygiel*. Wacław z Morzyc w województwie Brzeskiem Kujawskiem. N. była za Janem Broniszewskim herbu Pomian. N. za Józefem Jarnowskim.

W r. 1778. Maciej Morzycki pisarz grodzki Kujawski. — W r. 1788. Piotr łowczy Kujawski. — *Krasicki*.

Mosakowski *herbu Jastrzębiec*, w Ciechanowskiej ziemi. Jan Stanisław Mosakowski r. 1632. Paweł Mleczek i Maciej Mosakowscy 1648. w Łomżyńskim.

W powiecie Ciechanowskim jest wieś Mosaków, pewno gniazdo tego domu ile że i do dziś dnia w ich posiadaniu zostaje. W r. 1778. Sebastyan Mosakowski chorąży Trembowelski. — *Krasicki*.

Mosalski *herbu Ostoja*, w Grodzieńskim powiecie. O tych pisze *Kojałowicz in MS.* ale tychże tu regestruje z tego domu, których położył już pod Massalskiemi, i u mnie pewna, że do tamtych należeli. Piotr Massalski w r. 1700.

Mościbrocki. Barbara Mościbrocka była za Mikołajem Bekierskim.

Mościcki. N. Mościcki miał za sobą Dembińską herbu Rawicz. N. kanonik Płocki, deputat na trybunał koronny 1692. N. którego żona Anna Grabkowska. *Baran*.

Podług *Malachowskiego*, używają herbu *Slepowron*.

Mościński. Jędrzej Mościński wojski Inowrocławski, i poseł na sejm 1629. ztamtąd deputowany na Radomski trybunał, *Constit. fol.* 7. Stanisław w Inowrocławskiem 1632. Jakób w Płockiem 1648. N. żona jego Rościszewska. *Okol. tom.* 1. *fol.* 369. Jan dziedzic na Łązanach, syn jego Krzysztof 1641. *Cuda B. Szymona z Lipnicy*. Jan Mościński zakonu Kaznodziejskiego, jest w druku, jego *Kazanie na Niedziele wtórą Postu, a Święto Ś. Tomasza z Aquinus in 4to Cracov.* 1632.

Malachowski przyznaje im herb *Łodzia*.

Mosiewicz *herbu Topacz*, z tą jednak różnicą, ze w środku rozciągnionego skrzydła, od niegoż wisi krzyż kawalerski, widziałem ten herb na konkluzyach 1683. w Połocku przypisanych, Alexandrowi Janowi Mosiewiczowi cho-

rążemu Lidzkiemu, cywunowi Szawdowskiemu, podwojewodzemu Wileńskiemu, w tymże roku posłował na sejm, na nim deputat stanął do pisania konstytucyi, *Constit. fol.* 24. komissarzem do traktowania o wiecznym pokoju z Carem Moskiewskim, *fol.* 2. i deputatem na trybunał skarbowy, *fol.* 7. W roku 1685. już marszałek Lidzki, komissarz z sejmu do Inflant, na postanowienie i nadanie kościołów katolickich, *Constit. fol.* 10. i do Kurlandyi w sprawie biskupstwa Piltyńskiego, *fol.* 13. W roku 1690. wojewoda Mścisławski, z sejmu komissarz do zapłaty wojsku. *Constit. fol.* 6. W następującym roku marszałkował w trybunale Litewskim, był wprzód i pisarzem ziemskim Lidzkim, o którem *Konstytucya* 1676. *fol.* 20. Jan Mosiewicz Dawidowicz, Felicyan i Franciszek w Lidzkim powiecie 1674. Paweł zaś w Mścisławskiem. N. Moxiewicz koniuszy Wileński 1723. Stanisław 1700.

Moskorzewski *herbu Pilawa,* w Sendomierskiem województwie pod tem imieniem dom starożytny. Janusz albowiem z Moskorzewa wojewoda Krakowski, z Klemensem z Ruszczy, herbu Gryf, kasztelanem Krakowskim, w roku 1239. imieniem Bolesława Wstydliwego, do Węgier w legacyi wysłany, nietylko pokój z Belą Królem Węgierskim utwierdzili, ale mu też Kunegundę, albo Kingę, córkę Beli, w małżeństwo zmówili. Kwitnęli potem, Mikołaj z Moskorzewa wojewoda Krakowski 1306. Pakosław kasztelan Krakowski 1317. Jan marszałek nadworny koronny 1392. jako się mówiło w pierwszym tomie. Mikołaj podkanclerzy koronny, od Króla Jagiełła z ludźmi armatą do Wilna wysłany, zamku tamtego przez trzy miesiące, przeciwko nieprzyjacielowi broniąc, mężnie dotrzymał, *Sarnicki lib.* 7. *Cromer lib.* 15. *Bielski fol.* 274. *etc.* Klemens z Moskorzewa hrabia na Dobczycach i Kamieńcu, kasztelan Wiślicki, i oraz podkanclerzy koronny, starosta generalny Krakowski, kościoła Moskorzewskiego i trzech tamże prebend fundator, zszedł z tego świata w roku 1408. w katedrze Krakowskiej pogrzebiony, gdzie ołtarz fundował, z nagrobkiem, który starością nadwątlony, restaurował w 1626. roku Remigian Moskorzewski. *Starowol. in Monum. Paprocki o herbach fol.* 22. przydaje, że na prośbę jego, Piotr Wiss biskup Krakowski, dziesięciny niektóre, prebendzie Kamienieckiej w Bieckiej ziemi darował. Waleryan kasztelan Wiślicki, miał za sobą Małgorzatę Dąbrowską herbu Poraj. Hieronim z Moskorzewa 1600. mąż uczony, pisał ksiąg wiele, ale wszystkie Aryańskim duchem tchnęły, między inszemi, *Zniesienie zawstydzenia, odpowiedź to jest Ks. Piotrowi Skarga S. J. na jego Książkę, pod tytułem: Zawstydzenie Aryanów.* Wnuka jego Barbara,

Władysława Morsztyna starosty Kowalskiego małżonka, z mężem swoim błędy heretyckie odrzuciwszy, prawowierną żyła katoliczką; względem męża swego w Wieliczce pogrzebionego, kaplicę tamże z ciosu fundowała, na ubogich zakonników szczodrobliwa Pani. Paweł i Gabryel 1632. Jędrzej z sejmu 1637. komissarz do granic od Węgier. Katarzyna Moskorzewska Czarnieckiego herbu Łodzia małżonka.

Idzi Moskorzewski w r. 1788. starosta Bydgoski. — *Krasicki.*

Mostowski *herbu Dołęga*, w Płockiem województwie. Piotr Mostowski, za Henryka Króla, o którym *Paprocki pod herbem Lubicz fol.* 338. Jędrzej pisarz ziemski Płocki, poseł na sejm 1613. ztamtąd deputat na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 8. i w r. 1618. *fol.* 4. Jan wojski Płocki, Adryan, Piotr, i Mikołaj 1648. Paweł najprzód pisarz ziemski Płocki, dalej chorąży Płocki, a w r. 1696. podkomorzy Płocki, na różnych sejmach posłując, komissarskie i deputackie funkcye odprawując, wszędzie na dobro tej ojczyzny galił. Wojciech skarbnik Płocki, Piotr, Wawrzeniec, Franciszek, Stanisław, Hilary 1674. Alexander kanonik Gnieznieński, Kujawski, Płocki, deputat na trybunał koronny r. 1712. Bogdan podczaszy Płocki r. 1704. tenże czy inszy kasztelan Sierpski, syn jego Antoni kanonik Płocki. N. sędzia ziemski Zawkrzyński 1733. Jadwiga z Poniatowa Mostowska, Sebastyana Krzywkowskiego miecznika Płockiego, małżonka. N. była za Janem Brzeskim łowczym Wyszogrodzkim.

Paweł Mostowski wojewoda Mazowiecki, przedtem Pomorski, zmarły r. 1781. z *Hylzenowny* wojewodzanki Mińskiej zostawił potomstwo, z tego córka za Przeździeckim starostą Pińskim. W r. 1778. Maciej Mostowski cześnik Piotrkowski. — Józef podstoli Raciązki. — *Krasicki.*

Moszczenicki, w Kijowskiem województwie. Wasko z Moszczenczyna, podpisał list Władysława Jagiełła Króla, dany Rusi w roku 1420. Jerzy Moszczenicki z sejmu 1620. komissarz do granic województwa Kijowskiego, i Mozyrskiej ziemi. *Constit. fol.* 15. Jędrzej 1632. N. Moszczenicka Jana Białobrzeskiego małżonka.

Moszczewski, w województwie Bełzkiem. Jędrzej Moszczewski wojski Horodelski 1674.

Moszczyński *herbu Grzymała*, w księztwie Mazowieckiem. Bogusław z Moszny sędzia Warszawski r. 1496. *Statut Masoviae f.* 109. Stefan Lagona Moszczyński w ziemi Wiskiej 1674. a ztąd dorozumiewam się, że są herbu Grzymała, że się Lagonami piszą.

Moszczyński *herbu Nałęcz*, w ziemi Dobrzyńskiej i województwie Inowrocławskiem, czyli Moszczeński, jak się

teraz zwykli pisać. Piotr z Moszczyny kasztelan Dobrzyński 1457. podpisał edykt Kazimierza III. Króla Polskiego, *contra raptores bonorum Ecclesiasticorum*, *u Łask. w Stat. fol.* 65. N. Moszczyński stolnik Dobrzyński. *Papr. o herb. fol.* 310. Jędrzej z Ośnicowa z sejmu 1616. poborca w Brzeskiem Kujawskiem. Jerzy i Sebastyan w Dobrzyńskiem, Stanisław i Jan w Inowrocławskiem. Felix w Brzeskiem Kujawskiem 1632. N. Moszczyński miał za sobą Szczycińską, z tej córka była za Osieckim. Anna Moszczyńska Jana Brzeskiego małżonka. N. zakonnica w Chełmnie 1682. N. była za Stanisławem Rożyckim podwojewodzym Płockim. N. Moszczyński sędzia Inowrocławski, żył w dożywotniej przyjaźni z Dąbską, biskupa Krakowskiego siostrą, która mu powiła córkę jednę, zaślubioną Raczyńskiemu, bratu rodzonemu wojewody Poznańskiego, i synów trzech: Jana, ten w zakonie Soc. Jesu zakończył życie 1718. w Bydgoszczy. Daziboga, który młodzianem umarł, i Franciszka, najprzód chorążego Brzeskiego Kujawskiego, potem podkomorzego Inowrocławskiego, temi zaś czasy (gdy to piszę) kasztelana Brzeskiego Kujawskiego. Pan ludzkości i przyjemności wielkiej, i dobra pospolitego kochający; zkąd pokilkakroć posłował na sejmy. Złączył się był dożywotnie z Cecylią Jaraczewską herbu Prawdzic, z którą spłodził córek sześć: Apollonią, Stefana Bąkowskiego stolnikowicza Inowrocławskiego, Ludowikę, Ludwika Ostrowskiego żupnika województw Wielkopolskich. Zofią, Józefa Wysockiego skarbnika Bydgoskiego, Rozalią Antoniego Bagniewskiego, brata kasztelana Elbląskiego, małżonki, Teresę i Agnieszkę, te dotąd jeszcze w panieństwie żyją; synów zaś dwóch: Jędrzeja starostę Soleckiego, i Teodora. Wojciech Moszczyński dziedzic na Cmachowie w województwie Poznańskiem, poborca województw Wielkopolskich, miał za sobą Teresę z Wielawsi Cielecką, herbu Zaręba, z której zostawił córek trzy: Franciszkę Kosicką, Annę, i Teresę, tyleż synów: Marcina proboszcza Biezdrowskiego, Bolesława, który żyje dożywotnie z Bronikowską, Stefana miecznika Wschowskiego, ten wszedł w kontrakty małżeńskie w województwie Sendomierskiem. N. Moszczyński pisarz grodzki Przedecki, zostawił synów: Antoniego, także pisarza grodzkiego Przedeckiego, ten zaś z Pławińskiej zostawuje synów piąciu; i Kazimierza pisarza grodzkiego Kowalskiego, który żyje w dożywotniej przyjaźni z Ruszkowską. Franciszek Moszczyński w Sendomierskiem, temi czasy, pod znakiem usarskim porucznik. Zygmunt miał za sobą Barbarę Pieniążkownę, z której córka Zofia Marcina Kowalskiego herbu Wierusz małżonka. *Acta Castren. Opoczn.* 1628. N. Łuka-

sza Lesieckiego. N. Stanisława Ruckiego, małżonki. N. Moszczyński z Nasiegniewa w Dobrzyńskiej ziemi, zostawił synów: Macieja, służy po usarsku z książęciem Woronieckim, Waleryana, który żyje z Kilarską, Stefana, Wojciecha, i Ignacego.

Jakób Moszczyński cześnik Dobrzyński w roku 1565. wymienia go reskrypt Króla Zygmunta Augusta. — *Manuscr. Helsb.* — Andrzej w r. 1782. wojewoda Inowrocławski z *Przebendowskiej* wdowy po Ożarowskim oboźnym koronnym zostawuje córkę wydaną za Łosia wojewodę Pomorskiego. — *Krasicki.*

Moszkowski. Jan Moszkowski vicesgerent grodzki Lubelski zmarły przed rokiem 1667. *Constit. fol.* 89.

Moszyński *herbu Łodzia. Okolski* i Moszyńskich i Moszczyńskich pod herbem Łodzia położył, ale się myli, co i ztąd poznać, bo Mocieja (o którym niżej) i pod Moszczyńskiemi i pod Moszyńskiemi liczy; o Moszczyńskich herbu Nałęcz masz wyżej, Moszczyńscy herbu Łodzia, nic pewniejszego, że z Panów z Bnina swój początek wzięli: bo się przodkowie ich z Bnina Moszyńskiemi pisywali, osobliwie Piotr z Bnina Moszyński biskup Kujawski w roku 1493. i Maciej brat jego z Bnina Moszyński wojewoda Poznański i generał Wielkopolski r. 1470. o których i ja mówiłem pod herbem Łodzia. Tego Macieja syn Hieronim, po matce swojej nawojce Koniecpolskiej, trzymał te dobra: Wielkomłyn, Kruszynę, Zalesie, Nakło i inne, które wylicza *Okolski*, i twierdzi, że jeszcze w r. 1530. w possessyi tych dóbr byli Moszyńscy. Ten Hieronim fundował w Częstochowie u OO. Paulinów msze święte, za dom swój, jednę za żywych, drugą za umarłych. Syn jego Maciej, summę sześćdziesiąt tysięcy, w której miał dobra królewskie obligowane, darował Królowi Zygmuntowi I. w r. 1541. Hieronim drugi syn, dziedzic na Wielkomłynie, wojski Piotrkowski, kwitnął 1580. kantorem Staropolskim, ludzkościa, pobożnością zalecony. *Paproc.* Z Katarzyny Korycińskiej wojewodzanki Łęczyckiej, starościanki Przędeckiej, zostawił córkę, Stanisława Kozierowskiego małżonkę, i synów piąciu: Jana chorążego Sieradzkiego, którego załugi zapisała *Konstytucya* 1633. *f.* 52. że od młodości swojej oręża nie składał na obronę ojczyzny, we wszystkich expedycyach za Zygmunta III. Króla, skończył życie swoje w roku 1620. wieku swego 56. któremu owdowiała małżonka, Dorota Lelowska kasztelanka Zakroczymska, dóbr Lelowa, Błędowa, Ruszkowa, Smagorzewa Ruszkowki dziedziczka, chorągiew śmiertelną w Wielkomłynie z nagrobkiem zawiesiła: synów z nim miała trzech, Alexandra *sterilem*, Wacława męża rycerskiego, ten na Tata-

rów z Koniecpolskim hetmanem, gdy żwawiej naciera, trupem poległ za ojczyznę, co o nim opowiada chorągiew w Wielkomłynie wyniesiona, w roku 1624. (zabity lat 24. tylko mając) od braci rodzonych, Alexandra i Jakóba, ten, to w obozie, to na dworze Ferdynanda III. Cesarza lata swoje polerował: zszedł z tego świata w roku 1648. wieku 52. czego dowodem tamże chorągiew od Maryanny z Przybysławic Minorowny żony jego postawiona, ta Jakóbowi powiła córkę Barbarę, z Franciszkiem Dobieckim dożywotnie zmówioną, i synów trzech, Hieronima *sterilem;* Stanisława, od którego było dwóch synów: Jacek i Jerzy *steriles;* Alexandra, od którego z Magdaleny Ujejskiej, zostało dwóch synów: Konstantyn w zakonie S. Pawła pustelnika zasłużony, po kilkakroć prowincyą całą u nich rządząc, albo klasztorem na Jasnej Górze, wziął potem biskupstwo Inflantskie, po Augustynie Wesslu, w roku 1733. przy nim trzymał probostwo Poznańskie i Wschowskie, aż też pełen dni, zasnął w Panu 1737. Drugi syn, a brat Konstantyna, Antoni chorąży Sieradzki, sędzia kapturowy 1733. z Jadwigi Wolskiej, miał córkę Petronellę za Kazimierzem Ostrowskim podstolim Sieradzkim, i syna Wojciecha, ale ten w roku 1737. młodo wszedł do grobu. Stanisław drugi syn Hieronima z Korycińskiej wojewodzanki, temu Król Zygmunt III. w rekompense trudów jego, tak dworskich, jako i wojennych, wójtostwo w Bochni puścił; o czem list przywodzi królewski. *Okol.* Mikołaj trzeci syn, jest chorągiew w Wielkomłynie, zmarłemu w roku 1630. wieku 66. wystawiona, ten z Krystyny Rzuchowskiej herbu Oksza, spłodził Jana Dyonizego w zakonie Dominikańskim doktora, i professora teologji, kaznodzieję Króla Władysława IV. prowincyała prowincyi Polskiej. Adam czwarty. Prokop piąty.

Moszyński *herbu Nałęcz*, z Moszna w województwie Lubelskiem. Paweł Moszyński, (którego siostra Borzęcka) umarł 1593. Zofia z Gołaszyna Gołaska, pięć mu córek powiła, Elżbietę Kaspra Wazyńskiego *sterilem*, Katarzynę Zagojską, N. Dąbrowską, Annę 1*mo voto* Dobrzyńską, 2*do* Wojciecha Wołkowickiego małżonkę, Zofią 1*mo voto* Podolską, 2*do* Kruszyńską, i trzech synów, Janusza rotmistrza królewskiego, pod Smoleńskiem w oczach Zygmunta III. między pierwszemi wpadł na mury tego oblężonego miasta, zszedł z tego świata bezżenny w roku 1638. w Podolińcu pogrzebiony. Marcin brat jego, poprzedził go do grobu 1627. miał za sobą pierwszym związkiem Agnieszkę Orzechowską, drugim Malinowską, zostało się po nim dwóch synów, Michał, i Mikołaj Soc. Jesu. Michał, trzeci syn Pawła z Gołaskiej,

dworzanin Zygmunta III. Króla Polskiego, stolnik nadworny, był deputatem na trybunał koronny, jeździł z Abrahamem Krzewskim do porty, i wiele inszych funkcyi godnie na sobie piastował, wziął w dożywotnią ligę Elżbietę Dzierżkownę, Jana sędziego ziemskiego Lubelskiego córkę, z Konarskiej urodzoną, (której siostra rodzona była za Janem Chamcem,) z tej były trzy córki, Konstancya zakonnica S. Benedykta w Jarosławiu, Katarzyna, najprzód Samuela Kossowskiego, po nim Kamienieckiego, małżonka, z tym był syn Jan, i córka Katarzyna Kamienieckie. Anna, ta poszła za Jędrzeja Gulczewskiego, owdowiałego po Katarzynie Plemięckiej, miała z nim potomstwo: Wojciecha, Franciszka, Stanisława, Zofią, Gulczewskie. Synów tegoż Michała było czterech. Jan, który w wojsku Ferdynanda Cesarza rycersko traktując, w okazyi z Francuzami, zginął pod Alexandryą. Paweł, który także w wojsku Cesarskiem dosłużywszy się znacznej szarży wojennej, pod Brzegą w potrzebie z Szwedami, tak w głowę postrzelony, że z tego postrzału wzrok straciwszy, do domu powrócić musiał, złączył się był dożywotnie z Zofią Leśniowską, z której syn Jakób dziedzic na Wielkiem, Wysokiem, Łaziskach i Mostkach, wszedł bezpotomny do grobu, w roku 1681. Mikołaj trzeci syn Michała z Dzierżkowny. Jędrzej czwarty wojski Horodelski, gubernator Spiski, stawał posłem na sejmach, deputatem na trybunał, mąż godny i w wielu okazyach ojczyznie dobrze zasłużony, z Anny Brodowskiej, którą Darowska urodziła, spłodził trzy córki, Dorotę, Annę i Katarzynę, synów zaś czterech: Michała, ten pod Chocimem: Stanisława, ten pod Parkanami, mężnie polegli: Pawła kanonika Kamienieckiego, i Alexandra Michała skarbnika Podlaskiego, którego z Ossolińskiej, siostry rodzonej podskarbiego w. koronnego, trzej synowie: Ignacy Soc. Jesu, rządził kollegia, Piotrkowskie, i Lwowskie: Jan Kanty, najprzód podskarbi nadworny, potem wielki koronny, umarł w roku 1737. w Warszawie, tamże pochowany u OO. Kapucynów, zostawiwszy z Kozłowny *) grafowny Saskiej syna niedorosłego, Augusta, drugi się zaś, wkrótce po jego śmierci urodził, w Saxonji, Fryderyk, ochrzczony od nuncyusza apostolskiego, do chrztu zaś trzymany był od Augusta III. Józef podkomorzy nadworny Litewski, żył dożywotnie z Ewą Wyżycką chorążanką Kijowską. Siostrą rodzoną Mikołaja arcybiskupa Lwowskiego, z której zostawił tylko jednę córkę, ale, jak ten prędką śmiercią, wraz z sobą dalsze nadzieję chonorów pogrzebł, tak i ta jego jedynaczka, w prędce po

*) Była to Fryderyka Alexandra hrabianka *de Cosel.* —

ojcu zgasła. Marcin podczaszy Mielnicki 1704. N. miał za sobą Ewę Szeniowską. *Kojał. in MS.* powiada, że Jan Moszyński tego herbu, był konfundatorem kollegium naszego w Nowogrodzie Litewskim; takbym rozumiał, że to tenże sam jest Jan, o którym się wyżej mówiło, że wojował pod Smoleńskiem. N. miał za sobą Annę Pepłowską.

August hrabia Moszyński stolnik koronny orderów Orła białego, i Śgo Stanisława kawaler, umarł za granicą w Wenecyi 1782. roku, spłodził z Teofilą *Potocką* Stanisława i Hilaryi Zamojskich wojewodów Poznańskich córką, Jana syna. Fryderyk hrabia Moszyński syn Jana Kantego, podskarbiego wielkiego koronnego, z hrabianka *de Cosel* spłodzony, orderów Orła białego, i Śgo Stanisława kawaler. Mąż ten od wieku młodego, jako mocno się doskonalił nie tylko w różnych naukach, ale i w powinności obywatela dobrego, tak dał dowód wielkich swych talentów, służąc pierwej w wojsku Saskiem w randze pułkownika w regimencie pieszym i skarbu koronnego przez lat jedenaście, będąc na różnych funkcyach publicznych, tak jako vice-komendant szkoły rycerskiej lat 25. już to poselskich, już w radzie nieustającej, już komissarskich, toż oboźnym w. w. ks. Lit. dalej referendarzem, a później sekretarzem wielkim Litewskim, w zdaniach swoich dla ojczyzny pożytecznych, okazał w czasie sejmu wielkiego 1788. r. przychylne do dobra publicznego życzenia, nigdy w swej wierności nie poszlakowany, zawsze wiernie obowiązków swoich dopełniający, postąpił na marszałkostwo wielkie koronne, po dobrowolnem złożeniu przez Michała Mniszcha, miał za sobą w stanie małżeńskim Barbarę *Rudzieńską*, wojewodzankę Mazowiecką, z którą *sterilis.* — Stanisław kasztelan Radomski ojciec, a Leon Moszyński kasztelan Lubelski, kawaler orderu Orła białego i Śgo Stanisława, Łukasz Moszyński podstoli Radomski, i Ignacy kanonik katedralny Kamieniecki. — *Heraldyka Wielądka.*

Motowicz. Jakób Motowicz ziemianin Wołyński. *Metryka Wołyńska* 1528. Adam i Wawrzeniec w Żmudzi roku 1621.

Moykowski *herbu Jastrzębiec*, w Mazowieckiem województwie.

Moyski *herbu Jastrzębiec*, w Krakowskiem i Ruskiem województwach. Stefan Moyski w Ruskiem 1632. Jędrzej i Stanisław w Krakowskiem.

Mozer. Piotr Mozer major w wojsku Litewskiem, w powiecie Kowieńskim 1674.

Mozerka *herbu Dąbrowa*, w księztwie Litewskiem, z tą jednak odmianą, że we środku podkowy kładą gwiazdę, a na podkowie strzałę ostrzem do góry, przez którą krzyż idzie: *Kojał. in MS.* Paprocki i Okolski o nich milczą.

Mozewski, w Płockiem województwie. Wojciech i Paweł Mozewscy 1673. Alexander pisarz Zambrowski 1648. w Łomżyńskiej.

Mozeyko *herbu Łabędź*, w księztwie Żmudzkiem. Michał Mozeyko, syn jego Krzysztof. *Kojałow. in MS.* Paprocki i Okolski o nich nie pisał: Alexander 1700.

Mozgawski *herbu Gerald.* Nikodem Gerald z Mozgawy Mozgawa umarł 1633. którego nagrobek z Lublina wypisał *Starowol. in Monum.* Piotr Mozgawski miał za sobą Jadwigę Brzezińską, córkę Alexandra, z tej córka Eufrozyna 1*mo voto* była za Prokopem Skotnickim: 2*do* za Stefanem Ożarowskim.

Mroczek *herbu Leszczyc*, piszą się z Łopuchowa. Hieronim Mroczek w zakonie naszym życie skończył, jest kilka jego panegiryków w druku. *Bibl. Script. S. J.*

Mroczek *herbu Nieczuja*, w Sendomierskiem województwie, piszą się z Pęchowca. Maryna Mroczkowna była za Jędrzejem Jastrzębskim.

Mroczek *herbu Prus* 1*mo*, w ziemi Sochaczewskiej: przydomek ich Pierzchała. Piotr i Stanisław Mroczkowie w Mazowszu 1648. Maciej 1633. w Wołyńskiem, Alexander Krzysztof i Kazimierz w Podlaskiem 1648.

Mroczek *herbu Śreniawa*, w Sendomierskiem województwie. Jędrzej z Skowierzyna Mroczek pisarz ziemski Sendomierski. *Acta Terrestr. Leopol.* Władysław z Ostrowia 1697. N. kanonik Kielecki 1703.

Mroczkowski *herbu Nałęcz.* Jeden z nich, zamek Presmark od Krzyżaków odebrał. *Biel. fol.* 307. Floryan Mroczkowski 1657. Anna Mroczkowska z Mroczkowa z Sieradzkiego województwa, była za Wojciechem Cywińskim herbu Puchała 1701. Zofia była za Teofilem Micowskim.

Mroczkowski *herbu Prus* 3*tio*, w ziemi Rożańskiej. Stanisław Mroczkowski 1632. Tomasz tamże; ale go piszą Mrozowski.

Mroczyński *herbu Drya*, w Prusiech w Świeckim powiecie. Paprocki i Okolski o nich nie pisał: z Mroczyna się pisali, albo z Rzedca Radeccy, z tych Franciszek Mroczyński 1699. N. miał za sobą Rembowską.

Mrokowski w Pińskiem. Alexander Mrokowski, podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Felix Mrokowski w r. 1778. stolnik Czerski. — Tadeusz miecznik Warszawski. — Józef podsędek Czerski. — *Krasicki.*

Mrowiński *herbu Jelita.* Mikołaj Mrowiński miał za sobą Boguską herbu Rawicz. Maciej pisarz grodzki Wieluński, z sejmu 1601. poborca w Wieluńskiej ziemi. *Constit. fol.* 777. Jakób Mrówka miał za sobą Dorotę Kłokowską 1505. roku.

Mrożek *herbu Ostoja*, w województwie Sendomierskiem. Dom to starodawny, właśni są Krzelczyccy: z tych jeden był proboszczem u S. Mikołaja. Drugi Wacław brat jego, miał za sobą Polanowską, z której syn jeden został. *Baranowski.*

Mrozowicki *herbu Prus 3tio*, w Bełzkiem i Krakowskiem województwach, jednejże z Witwińskiemi dzielnicy, ale od dóbr Mrozowickiemi nazwani. Stanisław z Szczepanowskiej herbu Prus 1*mo* urodzony, z Janickiej herbu Jelita spłodził czternastu synów. Z tych najstarszy Alexander, w potrzebie, wzięty od Turków w niewolą, z której wyszedłszy, Tatarów w Kijowskiem województwie na głowę poraził, atoli potem od większej ich liczby otoczony, tamże poległ. Daniel wnuk jego, z kniaziem Rożyńskim, sławny żołnierz, w Moskiewską expedycyą z działa postrzelony, zginął pod Mozajskiem: synowie jego z Wilkockiej, Stanisław pod Pereasławiem zabity, i Jan, który z Łaszczem rycersko służył. Brat Alexandra, Jan, mąż odważny, Wojciech trzeci. O Jakóbie Mrozowickim, *Wapowski in fragmentis* tak pisze: *Jacobus Mrozowicki Polonus miles, staturae admodum pusillae, cum germano cataphracto equite, gigante in statura, congressus, eum vicit, Toruniam deduxit ad Regem, eratque res admiratione digna, quando ille pusillus, vastae staturae militem ad conspectum Regium deduxit*, atoli Wapowski pisze go Brosovecius, i Bielski Broszowieckim go zowie. Paweł Mrozowicki, najprzód pisarz Ostrzeszowski, potem Trembowelski podstarości, z sejmu 1635. do lustracyi naznaczony, *Constit. fol.* 41. w trybunałach deputatem, i komissarzem do granic od Wołoch bywał, żona jego Podłodowska, brat pod Cecorą zginął. Drugi brat Jerzy, w Krakowskiem dóbr Ujazdu dziedzic, pisarz Żydaczewski, a potem pisarz ziemski Halicki, żona jego Jagwiga Oleśnicka herbu Radwan sędzianka Bełzka, posłował na sejm 1653. z niego komissarz do uznania krzywd poczynionych przez obóz pod Zbarażem, *Constit. fol.* 11. i 1667. *Constit. fol.* 22. sędzia kapturowy Halicki 1648. r. także Jan, Stanisław, Mikołaj, Wojciech i Marcin. Paweł komornik graniczny ziemski Lwowski i Żydaczowski 1674. Konstantyn archidyakon Lwowski, officyał generalny, Buski i Rohatyński proboszcz 1694. Jan podsędek ziemski Lwowski, deputat na trybunał koronny r. 1712. Stanisław Mrozowiński miał za sobą Magdalenę Zawadzką, ale z nią *sterilis.* Konstancya podstolanka Halicka, siostra rodzona także podstolego Halickiego, była za Alexandrem Krosnowskim stolnikiem Gostyńskim. Jan miał za sobą Zofią Raszowską.

Adam Mrozowicki starosta Stęgwilski z *Puzynianki* liczne zostawił potomstwo. — *Krasicki.*

Mścichowski, w ziemi Wiskiej Stanisław Mścichowski 1674.

Mścisławscy *książęta*. Księżna Mścisławska Anastazya Eufemia, była za Stefanem książęciem Zbarazkim wojewodą Trockim. Julianna za Ciechanowieckim.

MŚCISZEWSKI HERB.

Powinien być księżyc biały, jak na nowiu nie pełny, w polu błękitnem, na dół rogami, pod nim strzała żeleźcem prosto do góry, nad księżycem dwie gwiazdy, nad hełmem i koroną pawi ogon, na nim strzała do góry żeleźcem, *MS. o Familiach Pruskich*, bo Paprocki i Okolski o nich milczą. Tegoż herbu Spęgawscy w Prusiech zażywają, i owszem na innem miejscu, tenże *MS.* powiada, że Mściszewscy tymże się herbem pieczętują, co i Teszmarowie. Powiadają że ten herb nabyty w Kuszabach, gdy przodek tego domu, pod noc przy gwiazdach na nieprzyjaciela natarł, i do dalszego zwycięztwa drogę drugim utorował. Są ci Mściszewscy w Człuchowskim powiecie, z których Wojciech, długo na dworze Zygmunta III. służąc, wziął daninę pewną prawem dożywotniem.

Mstowski *herbu Śreniawa*, w Krakowskiem województwie dom starodawny, z którego jeden był podsędkiem Krakowskim, syn jego Rafał był kanonikiem Krakowskim, proboszczem Wiślickim, o którym nagrobek świadczy w katedrze Krakowskiej., umarł 1576. mąż uczony i wielki jałmużnik, urodzony z siostry Jana Ocieskiego kanclerza koronnego. *Nic. Gelafin. dedic.* Siostra jego Zofia Mstowska, Stanisława Minockiego żona. Druga Barbara Kmicina pisarzowa ziemska Krakowska, ta była pierwej za Wojciechem Niewiarowskim, tę zrodziła Ocieska siostra rodzona kanclerza

koronnego. Trzecia była za Jakóbem Rożnem podsędkiem Krakowskim, a tę Buczyńska urodziła. Jędrzej Mstowski z Belinowną, Jan z Postękalską, zostawili potomstwo. Mikołaj najmłodszy syn Jana, miał za sobą Powsińską, rodzoną synowicę opata Jędrzejowskiego, miał z nią potomstwo: brat jego Rafał kanonik Krakowski, deputat na trybunał koronny kilka razy, i poseł do Cesarza. Syn zaś Joachim opat Czyrzycki umarł 1655. Janusz chorąży Krakowski. *Baranow. i Paczewski Kazanie w ozdobie.*

Msurowski *herbu Amadej*, w Przemysłkiej ziemi. O tych mówiłem w drugim tomie str. 27.

Mszanecki. N. Mszanecki miał za sobą Apollinarę Oraczewską, córkę Michała 1716. Jadwiga Borowska Mszaneckiego, a potem Oraczewskiego małżonka: w Krakowskiem kwitną województwie.

Mucharski *herbu Gozdawa,* to pisarze nasi świadczą.

Muchowiecki *herbu Pobog*, w Bełzkiem i Ciechanowskiej ziemi, Zygmunt, Paweł, Franciszek, Łukasz Muchowieccy 1648. Walentyn podstarości Ciechanowski 1638. poborca, Krzysztof w Czerniechowskiem 1640. *Constit. f.* 5. N. miał za sobą Annę Zulińską od której syn Adam.

Mukański, w Bełzkiem województwie. Piotr, Jan, Krzysztof i Jakób Mukańscy 1648. Zuzanna Seweryna Łapczyńskiego małżonka. Jan miał za sobą Annę Lipską, wdowę po Podhorodeckim Swentosławie.
Malachowski i inni przyznają im herb *Prawdzic.*

Mur w tych herbach znajdziesz: Arcemberski, Farensbach, Frankemberg, Gołębiowski, Konopacki, Kozłowski, Prawdzic, Rhor, Waxman.

Murawicki *herbu Kościesza*, w powiecie Grodzieńskim, z tą jednak odmianą, że strzała powinna być rozdarta bez krzyża, albo jelców. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z Moskwy swoje początki prowadzą. Z tych Harwas Murawicki, syn jego Abraham rotmistrz królewski. *Kojałow. in MS.*

MURDELIO HERB.

Ma być miesiąc złoty w polu czerwonem, niepełny jak na nowiu, rogami do góry, we środku na nim między rogami jego krzyż, a spodem gwiazda, w hełmie pół gryfa skrzydlastego, u którego nogi do góry zadarte, z korony w prawą tarczy wyskakującego. *Bielski fol.* 382. *Paproc. o herb. fol.* 573. *Okolski tom.* 2. *fol.* 239. *Klejnoty fol.* 67. Wszyscy się zgadzają na to, że ten herb wniesiony do Polski

MURDELIO HERB.

z Kroacyi od Karwata na imię Jerzego, czy to za Władysława, czy za Kazimierza Jagiellończyków Królów, a że się męztwem swojem pięknie popisał, wziął opatrzenie na Szląskiej granicy we wsi Młodaszynie wójtostwo, zkąd jego potomstwo Młodawskiemi nazwano. Ten potem Jerzy w Wołoszech, w roku 1497. pod Bukowiną mężnie się potykając z nieprzyjacielem, poległ. *Bielski fol.* 486. Zostawił pięciu synów mężów wybornych. Od tych był za wieku *Paprockiego*, Kasper Młodawski, rotmistrz, i starosta Szmelsztyński, dzierżawca Powentski. Ten od początku prawie wojny z Inflanty, tam się ustawicznie bawił, roty znaczne wodził, w potrzebach z niemi wielkich bywał, pod Apselem, Newlem; gdy im pod Liodenem armatę wzięto, rotmistrza Szwedzkiego Joan Benedykta, Królowi Augustowi pierwszemu przyprowadził. Tenże w roku 1568. pod Szmelsztynem, niemając tylko ośmdziesiąt koni, sześćset Moskwy ludu jezdnego, a czterysta pieszych, na głowę poraził, i żywych sześćdziesiąt, do starosty Zmudzkiego Jana Chodkiewicza hetmana, przywiódł. Zamek Szmelsztyn od Moskwy wydarty, wziął, który kosztem swoim ufortyfikowawszy, długo z niebezpieczeństwem zdrowia swego bronił, rany i więzienie dla tejże ojczyzny poniósł. Potem gdy Król Stefan do Inflant wtargnął, on z Rotą swoją siła dokazował. Rozumiem że to córka jego Izabella, która była za Sicińskim, pogrzebiona w Wilnie, w kościele S. Jana, w kaplicy Bożego ciała, z herbem Murdelio.

Herbowni.

Karwat,	*Młodawski*,	*Piotrowicz*,
Kniaziewicz,	*Oskierka*,	*Snarski*..

Kuropatnicki, *Małachowski* i inni następującym familiom także herb ten przeznaczają:

Dyniatyński, — *Młodowski*, — *Włodawski*.

Są inne domy, które coś podobnego do herbu Murdelio, przecież z odmianą noszą, jako Mściszewscy, o których się trochę wyżej mówiło, i Spęgawscy w Prusiech. Kniaziewiczowie zaś, między dwiema księżycami żółtemi niepełnemi, z których każdy rogiem jednym na dół stoi, drugim do góry, tak jednak, że do siebie oba obiema rogami są obróceni, kładą krzyż biały, a pod nim gwiazdę białą, w polu błękitnem, w hełmie trzy pióra strusie. Oskierkowie na dół obiema rogami księżyc obracają, a na grzbiecie jego kładą krzyż, pod księżycem gwiazdę, na hełmie trzy pióra strusie. Piotrowiczowie księżyc kładą prosto, obiema rogami do góry, gwiazda we środku między rogami, a nad nią krzyż, na hełmie trzy pióra strusie.

MURYSON HERB.

Na tarczy w polu białem albo srebrnem, powinny być trzy głowy murzyńskie, z których dwie podle siebie na górze, trzecia pod niemi na spodzie. Ten herb do Polski naszej wniesiony z Brytanni większej, od Jakóba Murysona, który *in Provincia Aberdonensi*, z szlachetnych rodziców i przodków swoich urodzony, czego dowodem przywilej na pargaminie w r. 1677. na sejmie produkowany, osobliwie z ojca Jana i Agnieszki Bisset spłodzony, w tej ojczyznie osiadł; synowie jego Wilhelm i Alexander, przez lat dwadzieścia w koronnem wojsku służąc, i zdrowia i fortuny dla tejże ojczyzny nie żałując, zasłużyli sobie, nietylko szarżę w wojsku kapitanów, ale też na sejmie *coronationis* Jana II. Króla Polskiego, Rzeczpospolita przyjęła ich za *indigenas*, w roku 1676. o czem *Konstytucya świadczy fol.* 58. Z tych Wilhelm zszedł z tego świata bezpotomny, Alexander zaś brat jego, z Alexandry Zabokrzyckiej cześnikowny Bracławskiej, zostawił synów, Stanisława i Jana miecznika Bracławskiego, który z Franciszki Potepskiej wojszczanki Trembowelskiej spłodził Józefa, Franciszka, i Antoniego.

Józef Murysson mostowniczy Inflantski w roku 1788. — *Krasicki.*

Murza *herbu Pelikan*, w Mścisławskiem województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jędrzej Murza chorąży Mścisławski, krewny hospodarów Wołoskich, córkę wydał za Łukasza Stachowskiego. *Kojał. in MS.*

Murzynowski *herbu Lubicz*, w księztwie Litewskiem.

W r. 1778. Ignacy Murzynowski łowczy Dobrzyński. — Antoni podstoli Rypiński. — W Warmji mają Murzynowscy possessyą dziedziczną pod Biskupiem. — *Krasicki.*

Murzynowski *herbu Ogończyk.* Jedenże dom z Działyńskiemi.

Muśnicki *herbu Przyjaciel*, patrz **Dawbar.** *MS. P. Kojałowicz.*

W roku 1778. Jan Muśnicki pisarz ziemski Uślemski. — Józef podczaszy Upitski. — Dominik koniuszy Upitski. — *Krasicki.*

Mutykalski *herbu Leliwa*, w księztwie Litewskiem.

Mutyna *herb*, patrz **Drya.**

Mycicki. Mycicka była za Jędrzejem Czernym burgrabią Krakowskim 1699. Druga za Janem Czerny.

Mycielski *herbu Dołęga*, w Wielkiej-Polszcze i Sieradzkiem województwie. Dorota była za Wojciechem Radzimskim 1564. Samuel z Mycielina Mycielski, z Anną Mączyńską, spłodził cztery córki, Eufrozynę w Ołoboku, Zofią w Kaliszu, zakonnice, Katarzynę Macieja Pokrzywnickiego, Jadwigę najprzód Piotra Radojewskiego, potem Piotra Lassoty Działyńskiego, kasztelana Dobrzyńskiego, małżonki, synów zaś trzech: 1. Łukasz wojski Sieradzki w roku 1678. zmarły, na nasze kollegium Kaliskie szczególniej dobroczynny, gdzie po śmierci złożony, żona jego Anna Zaleska, z tej córka Barbara Wojciechowi Radojewskiemu zaślubiona, i synowie dwaj: to jest, Samuel kanonik Przemyski, i Alexander, najprzód podsędek, a potem wojewoda Sieradzki, tego, z Rozrażewskiej, córka Katarzyna, wydana za Walewskiego kasztelana Rospirskiego, i syn Antoni kasztelan Sieradzki teraźniejszy, a przedtem chorąży Łęczycki, deputat na trybunał koronny 1718. ten z Rydzyńskiej łowczanki Wschowskiej, ma potomstwo, syna Macieja i córkę Teresę. 2. Mikołaj podsędek Sieradzki i starosta Kolski, z temi tytułami posłował na sejm 1676. gdzie mu konstytucya tegoż roku przyznaje, jak znacznie starostwo Kolskie reparował: *Constit. fol.* 35. potem sędzia ziemski Sieradzki, z sejmu 1683. komissarz do granic od Szląska, *Constit. fol.* 14. a przedtem miecznikiem jeszcze Sieradzkim będąc, z sejmu deputowany był na trybunał Radomski. *Constit.* 1662. *fol.* 5. Miał za sobą najprzód Gorską, po niej Teresę Olszowską, córkę Mikołaja, synowicę Jędrzeja arcybiskupa Gnieznieńskiego, spłodził córki trzy, Eufrozynę Franciszkowi Bogusławowi Donhoffowi kasztelanowi Sieradzkiemu, umarła 1715. Maryannę Chryzostomowi Przyjemskiemu, chorążemu Kaliskiemu, staroście Kolskiemu, Eleonorę Stanisławowi Kretkowskiemu, dożywotnie zaślubione. 3. Władysław sędzia ziemski Sieradzki, ten z Mycielską, tegoż domu, zostawił syna Wojciecha, ale bezpotomnego, i córki dwie: Konstancyą Bartochowską, i Maryannę, najprzód Tomicką, a potem Sieniątkowską, był wprzód mie-

cznikiem Kaliskim, jest jego mowa w druku *Mowcy Polsk. t. 2. f.* 188. przy oddawaniu siostrzenicy Katarzyny Wolińskiej.

Wojciech Mycielski, któremu Sokołowska herbu Pomian, trzech synów powiła: Adama, Wojciecha i Chryzostoma. Z tych: 1. Adam, zabity 1661. zszedł bezpotomnie. 2. Wojciech (ten to zda mi się, penitencyarzów pięciu fundował przy kościele Zdziszowskim. *Magnal. D. Zdzieszev. c.* 10.) miał córek trzy: Annę Radolińską kasztelanową Krzywińską, Teresę Żychlińską, matkę Adama Żychlińskiego kasztelana Miedzyrzeckiego, i N. Drozdowską, synów zaś dwóch: Krzysztofa i Mikołaja. Z tych Krzysztof wojski Kaliski pojął Grodziecką Zofią, kasztelankę Miedzyrzecką, z którą spłodził trzy córki: Katarzynę najprzód Gorzycką, a potem Mielżyńską, kasztelanową Śrzemską: Zofią Koszutską, a potem Miaskowską cześnikową Poznańską: trzecią Mycielską sędziną ziemską Sieradzką, i syna Jędrzeja, miecznika, a potem chorążęgo Poznańskiego, stawał przeciwko Turkom pod Chocimem, na trybunałach deputatem, vicemarszałkiem, na sądach kapturowych 1696. posłem na sejmy; złączył się był dożywotnie z Maryanną Tuczyńską kasztelanką Gnieznieńską, z któréj pięć córek: jedna zakonnica w Owińskach, druga w Śrzemie pod regułą S. Franciszka, trzecia Teofila Skoraszewska kasztelanowa Przemęcka, czwarta Zofia Koźmińska, kasztelana Poznańskiego, a dzisiejszego wojewody Kaliskiego, piąta Konstancya, Jarosza Ponińskiego, podkoniuszego koronnego, małżonki. Synów dwóch: Józef stolnik koronny, żona jego Małachowska wojewodzanka Poznańska, i Jan, który w Paryżu młodo umarł. Mikołaj drugi syn Wojciecha, brat Krzysztofa, deputatem był na trybunał koronny 1723. miał syna Adama stolnika Poznańskiego, ten z Anny Niegolewskiej chorążanki Wschowskiej, córkę Katarzynę zmówił w małżeństwo Janowi Łąckiemu, kasztelanicowi Kaliskiemu, i syna Macieja, chorążego nadwornego koronnego, marszałka trybunału koronnego 1728. a kasztelana Kaliskiego, temi zaś czasy Poznańskiego, ma za sobą Weronikę Konarzewską starościankę Konińską, córkę z pierwszego małżeństwa dzisiejszej księżny Wiśniowieckiej kasztelanowy Krakowskiej. Z tej zostawuje temi czasy, synów trzech: Adama, Jana, i Antoniego, córek sześć: Teresę, Teofilę, Wiktoryą, Annę, Józefę i Małgorzatę *).

*) Z córek tych Macieja kasztelana Poznańskiego, dwie były zakonnicami we Lwowie u PP. Dominikanek, trzecia N. za Dymitrem księciem Jabłonowskim starostą Kowelskim; czwarta N. 1*mo voto* za księciem Radziwiłem krajczycem Litewskim, po śmierci jego, ponowiła śluby z Michałem ks. Radziwiłem wojewodą Wileńskim, hetmanem w. Litewskim. — Z synów Macieja, Józef (którego

Chryzostom, trzeci syn Wojciecha z Sokołowskiej, przybrał sobie w małżeństwo Buszkowską herbu Bogorya siostrę rodzoną Gnińskiej, z niej było córek siedm, jedna Maryanna Belędzka, druga Anna, 1*mo voto* Rokosowska, 2*do* Zakrzewska, 3*tio* Swinarska, matka Mikołaja Swinarskiego z Gołuchowa, trzecia Jadwiga Koczorowska, czwarta Elżbieta Gocłowska kasztelanowa Przemętska, piąta Barbara Kołdowska, szósta Mielińska, a powtórnie Radzyńska, siódma Połeska, i synów dwóch: Franciszek i Kazimierz. Z tych Franciszek podczaszy Kaliski, z sejmu 1676. komissarz do granic od margrabstwa. *Constit. fol.* 52. Związał sią dożywotnie z Grudzińską, synowicą wojewody Poznańskiego, z tej potomstwo, najprzód córek sześć, Teresa Sokolnicka kasztelanowa Miedzyrzecka, matka dzisiejszego chorążego Wschowskiego, 2*do voto* Gałecka starościna Bydgoska, Maryanna Radzimińska *sterilis*, Katarzyna Radzimińska podstolina Nurska, Konstancya Mirosławska, Franciszka Sołtykowa, szósta poszła do Litwy. Synów zaś czterech: Jędrzej, Stefan, Franciszek i Chryzostom, z których trzej pierwsi pomarli: ostatni z nich Chryzostom miecznik Kaliski, ożeniwszy się na Rusi, tamże osiadł, synów jego jest dwóch, i córka za Godowskim. Krom tych ci kwitnęli: Krzysztof dziedzic na Choczu, (który teraz w domu Lipskich Grabitów dziedziczy) 1610. *Acta terrestr. Caliss. Constit.* 1613. *fol.* 9. Jakób poseł na sejm 1629. ztamtąd deputat na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 7. potem podstoli Sieradzki 1632.*) Jan miecznik Kaliski, z sejmu, na który był posłem 1661. komissarz do rewizyi skarbu koronnego. *Constit. fol.* 16. Krzysztof sędzia ziemski Sieradzki i starosta Kolski 1666. od skonfederowanego rycerstwa Wielkopolskiego, komissarz, pokój z Janem Kazimierzem Królem i skonkludował i podpisał. *Kochow. Climac.* 3. *lib.* 5. Adryan 1632. w Sieradzkiem. *Okolski* Micielskich herbu Jastrzębiec pisze w Sieradzkiem, ale zda mi się omyłką, gdyż Mycielscy Dołęgą się pieczętują.

Patrz w dodatku w Tomie X. —

Mylski. Mylskiego wspomina *Okol. tom.* 1. *fol.* 549. że mu Bohusz książę Korecki wojewoda Wołyński, syna Joachima niedorosłego oddał w opiekę koło roku 1550.

Niesiecki nie wymienia) wojewoda Inowrocławski pojął *Koźmińską* wojewodzankę Kaliską — drugi N. *Jabłonowską* starościankę Kowelską. — *Przypisy Krasickiego.*

*) Ten Jakób Mycielski pojął był Zofią *Rudnicką* kasztelankę Sieradzką, i w dziale po śmierci ojca r. 1620. spadły na żonę majętności *Swinica*, *Kraski*, *Stęplów* i *Wola Świniecka.* — *Z Manuscr. Helsb. przypisek Krasickiego.*

Myślakowski *herbu Ogończyk*, w Dobrzyńskiej ziemi. Z tych niektórych Święskiemi zowią, od Świętosława jednego z przodków tego domu, Walentyn w Krakowskiem województwie osiadł.

Myślański *herbu Orla głowa. Paprocki in stromatibus*, tak ten herb opisuje powinna być czarna orla głowa z szyją i częścią piersi, ale bez skrzydeł, pyskiem w prawą tarczy skierowana, z językiem wywieszonym.

Myślecki *herbu Lubicz*, w Prusiech. Paprocki i Okolski o nich nie pisał, ale świadczy, o nich *MS. o Familiach Pruskich.*

Myślecki *herbu Prus 2do*, w Mazowszu i Prusiech.

Myślecki *herbu Wczele*, w Wielkiej-Polszcze. Dorota Myślecka była za Pawłem Arcemberskim.

Myśliborski *herbu Dołęga*, w Dobrzyńskiej ziemi. Okolski ich opuścił. Stanisław Myśliborski, do dystrybuty pieniężnej naznaczony wojsku koronnemu r. 1547. *Constit. fol.* 147. Marcin godny kapłan, fundował proboszcza z pięciu prebendarzami, przy farze Piotrkowskiej, co approbowała *Konstytucya* 1638. *fol.* 54. N. Ciechomskiego małżonka. *Paproc. o herb. fol.* 283.

Myśliborski *herbu Jelita*, w województwie Sendomierskiem.

Myśliszewski *herbu Jastrzębiec*, w Krakowskiem województwie. Jędrzej Myśliszewski 1523. *Literae Sigism. I. in MS. Petricov.* Jan rotmistrz pancernej chorągwi r. 1658. *Komput Wojska.* Jan Michał chorąży Czerniechowski 1674.

Mysłkowski *herbu Puchała*, w Płockiem województwie. Z tych jeden był romistrzem w okazyi z Multanami. Jędrzej Puchała Mysłkowski, którego z Papiezkiej syn Stanisław, tego zaś syn Szymon proboszcz Skrzyński. Stanisław, Franciszek, Jakób, Stanisław kanonik Kruświcki 1648.

W roku 1778. Józef Mysłkowski podsędek Czerski. — *Przypisy Krasickiego.*

Mysłowski *herbu Nałęcz.* Widziałem w Krakowie u Panny Maryi w rynku nagrobek Barbarze córce Mikołaja Mysłowskiego, żonie Stanisława Kuczkowskiego starosty Wojnickiego i żupnika Krakowskiego, zmarłej 1603. z herbem Nałęcz, który jej Mikołaj Kuczkowski, dworzanin królewski, postawił. Samuel Bronisław w Lubelskiem, Mikołaj z Mysłowa w Wołyńskiem 1632. Zygmunt z Sawniowic 1648. N. miał za sobą Teofilę Frykaczownę, z której córka Maryanna i syn Ludwik. N. była za Stanisławem Kiińskim. Helena za Janem Pieniążkiem wojewodą Sieradzkim, a przedtem za Mikołajem Brzozdowskim.

Franciszek Mysłowski w roku 1778. wojski Trembowelski. — Urban podwojewodzi Łukowski. — *Krasicki.*

Myszczyński *herbu Roch*, w ziemi Warszawskiej. Jan Myszczyński 1674.

Teodor Myszczyński w roku 1778. sędzia ziemski Zakroczymski. — *Krasicki.*

Myszka *herbu Korczak.* Dom jeden z Bohowitynami, z których Dymitra, Bogdana i Fiedora wspomina *Paprocki.* Fiedor Myszka ziemianim Wołyński 1528. *Metryka Wołyńska..* N. starosta Owrucki, Michał Myszka Hołoniewski podwojewodzy Kijowski, komissarz z sejmu 1613. do granic województwa Kijowskiego. *Constit. fol.* 48. Remigian w zakonie naszym, wielkie cnót przykłady zostawiwszy umarł w Krakowie 1635. Michał kasztelan Wołyński 1589. na liscie Zygmunta III. i 1596. *Monim. Coll. Ostrog. S. J.* którego córka Maryna weszła w kontrakty małżeńskie z książęciem Radziwiłem starostą generalnym Żmudzkim. *Kojał. in MS.* N. Myszczanka była za Tychnem Kisielem w roku 1528.

Myszkowski *herbu Jastrzębiec*, w Krakowskiem województwie. Dom w Polszcze i dziełami zacnemi i honorami zagęszczony. Pisali się zdawna z Mirowa i Przeciszowa. Mikołaja Krezę i Pawła Myszkowskich, czytam na przywileju miasta Krakowskiego. Jędrzej scholastyk Gnieznieński, kanonik Krakowski w roku 1446. u *Nakiel. w Miechow. f.* 481. Jerzy z Przeciszowa kanonik Gnieznieński, kanclerz u Łaskiego arcybiskupa Gnieznieńskiego, pod rokiem 1512. Kwitnęło potem dwóch braci rodzonych, Piotr i Mikołaj. Piotr, najprzód go czytam kasztelanem Wieluńskim 1493. na liscie Albrychta Króla, danym miastu Lubelskiemu, potem kasztelanem Rospirskim 1496. u *Łask. w stat. fol.* 110. *Genealogia tego Domu*, chce go mieć i kasztelanem Oświecimskim, został nakoniec wojewodą Łęczyckim i marszałkiem koronnym wielkim 1504. u *Łaskiego w stat. fol.* 112. tego czterech synów zostało: pierwszy Piotr, najprzód starosta Lwowski 1502. *Acta Terrestr. Leopol.* dalej kasztelan Sądecki, umarł wojewodą Bełzkim, ale *sterilis*, to *Geneal.* Jam Piotra Myszkowskiego, czytał w roku 1527. kasztelanem Wieluńskim. *Kromer o nim namienia lib.* 30. że za czasów Albrychta Króla, miał wojsko niemałe w swej sprawie; drugi Stanisław kasztelan Miedzyrzecki *sterilis*, z tym go tytułem widziałem, na liscie Zygmunta I. danym miastu Lubelskiemu i Krakowskiemu 1538. trzeci Wawrzeniec kasztelan Sądecki 1540. u *Nakiel. w Miechov. fol.* 717. Mąż waleczny, o którym *Bielski* świadczy, że Jana księcia Zatorskiego zabił 1513. *Orichovius zaś in Quincunce* powiada, że w okazyi pod Orsą,

32*

zbrojny, z Pałeckim i Zborowskim goniąc za Moskwą, tę rzekę choć bystrą przepłynął, od tego została się córka, Pawła Bystrona małżonka, i synów czterech. 1. Mikołaj dziedzic na Spytkowicach krajczy koronny 1548. na liscie Augusta Króla danym miastu Lwowskiemu, potem Radomski kasztelan 1553. w którym roku z Jadwigą Minocką ksienią Staniątecką, pewny kontrakt o dobra Sendzin i Krassów czynił: nakoniec kasztelan Wojnicki, Oświecimski, Zatorski i Miedzyrzecki starosta, to *Geneal.* ale roku nie pisze *), ten z Zofią Jana Komorowskiego kasztelana Połanieckiego córką, tylko dwie córki spłodził, Barbarę Piotra Zborowskiego, najprzód Sendomierskiego, potem Krakowskiego wojewody, drugą Zofią, Jana Maciejowskiego kasztelana Sendomierskiego małżonkę *sterilem.* 2. Stanisław krajczy koronny, a oraz wojski Krakowski, w roku 1553. podpisał list Augusta I. dany Ustrzyckim, był i starostą Malborskim zszedł bezpotomny. 3. Kszysztof najprzódOświecimski kasztelan 1563. *Constit. fol.* 86. potem Rawski, 1569. *Constit. fol.* 154. z Jadwigą Sierzchowską żył *sterilis.*

Jędrzej, czwarty syn Wawrzeńca kasztelana Sądeckiego, wojski Krakowski, dalej kasztelan Lubelski i starosta Lubaczowski, miał za sobą Zofią Sienicką, z tą spłodził trzech synów. 1. Mikołaja kanonika Krakowskiego i proboszcza Pułtuskiego. 2. Stanisława podczaszego Lubelskiego. *Const.* 1586. *fol.* 405. Ten 1*mo voto* pojął Zofią z Czeniec, z której syn jedynak, z Maryanną Cieciszewską córką Stanisława, zostawił córki dwie, Annę Czermińską, od której potomstwo zostało; Michał, Walentyn, Zofia, Konstancya, Teresa, Anna i Katarzyna Czermińskie, i Katarzynę Stanisława Drzewieckiego stolnika Lubelskiego małżonkę. 2*do voto* Stanisław pojął Katarzynę Sienińską, Stanisława córkę, i z niej spłodził Maurycego, który do zakonu wstąpił. 3. Piotr, ten był kasztelanem Lubelskim, starostą Oświecimskim, Ojcowskim i Tyszowieckim, z sejmu 1603. deputat do kwarty Rawskiej. *Constit. fol.* 823. Ten był przypuszczony do ordynacyi Myszkowskich, gdyby nie stało męzkiej płci z drugiej linji: z Katarzyny Drohiczanki, spłodził córkę Agnieszkę, Konstantego Tomickiego kasztelana Wieluńskiego małżonkę, i synów

*) W Manuscr. Helsbers. jest list Stanisława Gorskiego do kardynała Hozyusza, w którym są te słowa: „*Myszkowski, ille Castellan. Capit. Oświecim., filius homicidae patris etc. Acerrimus haereticus, vadens in Italiam, mortuus in Vigilia Paschalis.*“ List ten pisany z Krakowa 25. Kwietnia 1557. roku. — *Przypisy Krasickiego.*

dwóch: Piotra kanonika Poznańskiego i Jana Alexandra starostę Tyszowieckiego, Wschowskiego i ojcowskiego: ten 1*mo voto* z Katarzyną Bełzecką spłodził dwie córki, Agnieszkę, a w zakonie Teresę, Zofią, a w zakonie Angelę Alexandrę, Karmelitki bose. 2*do voto* z Maryanną z Babina Pszonczanką, zostawił córkę Teresę, a w zakonie Kolumbę, Karmelitankę bosą w Lublinie, umarła 1709. i Katarzynę Stefana Komorowskiego małżonkę, tyleż synów: Jana Alexandra najprzód podkomorzego r. 1674. potem kasztelana Bełzkiego, Krasnostawskiego i Tyszowieckiego starostę który pod Chocimem chorągiew nieprzyjacielską Turczynowi wydarł, tego z Katarzyny Ostrorożanki podczaszanki koronnej, syn jeden, Adam Kazimierz stolnik Bełzki, starosta Tyszowiecki i Osiecki, ale *sterilis*, i Franciszka, najprzód kasztelana Sochaczewskiego, starostę Korytnickiego, potem kasztelana Bełzkiego, pierwszego z tej linji ordynata Myszkowskiego, którego z Anastazyi Sarbiewskiej wojewodzanki Mazowieckiej, córka Teresa, najprzód Tarnowskiemu Amorowi hrabi, dziedzicowi na Krasnobrodzie, po nim Ludwikowi Manieckiemu chorążemu Czerniechowskiemu zaślubiona, synowie zaś dwaj, Stanisław Kazimierz, *Constit.* 1683. *fol.* 11. drugi z tej linji ordynat, fundował OO. Reformatów w Pińczowie 1683. r. pod tytułem nawiedzenia Panny Maryi; ten z Salomej Bronickiej wojskiego Krakowskiego córki, tylko jednę miał córkę Anastazyą, pierwszym związkiem Kossową wojewodzinę Smoleńską, drugim Jordanową wojewodzinę Bracławską, i Józef kasztelan Sendomierski, trzeci z tej linji ordynat, ale z Heleną Deodatą, córką Jana Karola książęcia Czartoryskiego, podkomorzego Krakowskiego, zszedł *sterilis*.

Marcin, syn Piotra wojewody Łęczyckiego, najprzód stolnik Krakowski, potem kasztelan Wieluński, ten z Zuzanny hrabianki z Łaska wojewodzanki Sieradzkiej, spłodził Zuzannę Rozrażewską kasztelanowę Rogozińską, i synów czterech. 1. Jakób burgrabia Krakowski, temu Barbara Potocka, powiła dwóch synów: Piotra proboszcza Pułtuskiego, i Jana rotmistrza królewskiego, któremu Bogumiła Kmicianka pisarzowna ziemska Krakowska, zrodziła Zygmunta dziedzica na Bieganowie i Brześciu, ten miał pierwszą żonę (bo z drugą Cikawską żył *sterilis* i młodo zginął w Niemczech) Jadwigę Raszowską herbu Grzymała, z której córki dwie, Beata Konstancya najprzód Zygmunta Oleśnickiego, po nim Jana Tomickiego podsędka ziemskiego Krakowskiego; druga Teofila, pierwszym związkiem Jędrzeja Trembeckiego, drugim Felicyana Grabkowskiego, małżonki, i syn Jan, ten z Barbary N. miał dwie córki Teresę i Konstancyą. 2. Stanisław naj-

przód wojski Krakowski, potem krajczy koronny, dalej kasztelan Sendomierski, nakoniec wojewoda Krakowski, i starosta Krakowski, Ratniński 1569. *Constit. fol.* 154. złączył się był dożywotnie z Jadwigą Tęczyńską, córką Jędrzeja kasztelana Krakowskiego, pozostałą wdową po Bartłomieju Zebrzydowskim, wojewodzie Brzeskim Kujawskim, atoli z nią żadnego potomstwa nie zostawił. Był Pan możny, porządny, i ojczyznę kochający, wszakże uwikłał się był w błędach heretyckich, i za jego promocyą, herezya w Krakowie górę wzięła, jako pisze *Hosius Epistol. tom.* 2. *fol.* 317. Na weselu Zygmunta Augusta Króla, gonił z kopią, a że się tam w sztuce popisał nad innych, od Króla regalizowany. *Orichov. in paneg. nupt.* 3. Jan kasztelan Oświecimski, ten 1*mo voto* z Anną Buczyńską żył *sterilis*, 2*do voto* z Anną Komorowską kasztelanką Połaniecką, która potem była za Cichockim podkomorzym Krakowskim, spłodził dwóch synów, Mikołaja dziedzica na Janiszewicach, starostę Oświecimskiego, bezpotomnego, i Jana wojskiego Oświecimskiego, dwa razy ten śluby małżeńskie ponawiał: pierwszy raz z Katarzyną Lasocką, Krzysztofa starosty Oświecimskiego córką, z której dzieci nie było, z drugą Zofią Lutomierską, z tej córki trzy: Beata Konstancya, Mikołaja z Czerniec Poręhskiego kasztelana Zawichojskiego *sterilis*, Katarzyna, Jana Parysa Drohojewskiego, Zofia, Teodora Małachowskiego małżonki. 4. Hieronim.

Mikołaj, brat Piotra wojewody Łęczyckiego, na samym początku położonego, dziedzic na Mirowie i Przeciszowie, spłodził dwóch synów, Jana kasztelana Oświecimskiego, który z Magdaleną, córką Jana Blocha z Bestwiny, kasztelana Oświecimskiego, żył *sterilis*, i Mikołaja, którego dwóch synów zostało, Jerzy kanonik Krakowski sekretarz królewski, kanclerz u Jana Łaskiego arcybiskupa Gnieznieńskiego, z sejmu 1532. r. naznaczony do korrektury praw koronnych, *Constit. Sigism. I.* i z synodu Łęczyckiego prowincyalnego, do zebrania Konstytucyi 1523. a potem 1540. archidyakon Krakowski; i Jan, któremu Dorota Pieczychojska herbu Gozdawa, urodzona z córki Jana książęcia Oświecimskiego i Zatorskiego, zabitego od Wawrzeńca Myszkowskiego, powiła córkę Annę, Tobiaszowi z Brodku Brodeckiemu herbu Jastrzębiec, sędziemu Pszczyńskiemu, zaślubioną. *Paproc. in Strom.* druga była za Adamem Jordanem, i synów trzech, z tych Alexander, z przedniejszych dworzanów Augusta I. Króla jeden, i urodą i nauką zalecony: *Gornicki dworzanin.* z Elżbietą Komorowską kasztelanką Sądecką żyjąc, *sterilis* zszedł z tego świata. Piotr biskup Krakowski. O nim *Hosius:*

Sive generis claritatem spectes, sive prudentiam, et magnum rerum usum, sive lenitatem et affabilitatem, sive in rebus tractandis dexteritatem, sive linguae domum, dicendique facultatem, virum fuisse in paucis testumur. Epist. 249. *tom.* 2. *fol.* 418. Kanonikiem jeszcze tylko będąc Krakowskim, kamienicę kanoniczą do ruiny nachyloną dźwignął, i restaurował, jako inskrypcya na niej położona świadczy; do pięćdziesiątego roku życia swego, prywatne życie prowadził, aż za powodem Jana Przerębskiego podkanclerzego koronnego, dla gładkości stylu, i wybornej, która się w nim wydawała, nauki, do królewskiego dworu wezwany, tam najprzód sekretarski, potem i podkanclerski urząd, z wielką chwałą imienia swego, z niemniejszym pożytkiem, sprawował. Wziął dalej w roku 1570. infułę Płocką, na którą już go był sobie trochę przedtem, koadjutorem uczynił. Noskowski biskup Płocki, gdzie ośm lat zabawiwszy, na Krakowską przesiadł się katedrę, na tej lat czternaście przeżywszy, w roku 1591. wszedł do grobu, który sobie z nadgrobkiem, w kościele Ś. Trójcy w Krakowie, jeszcze żyjąc, wystawił, wieku życia swego 86. Jego powodem, synowcowie jego, i inni do niego należący, od heretyckich się błędów odstrychnęli. Kościół Ś. Macieja w Krakowie nowicyatowi naszemu Krakowskiemu darował. Książ u Jana Barzzi wojewodzica Krakowskiego, przez Tęczyńską matkę jego wniesiony w dom Barzich, kupił. *Paproc.* Na gwałtowne Rzeczypospolitej potrzeby, pożyczył był dwudziestu i pięciu tysięcy, które *Konstytucya* 1593. *fol.* 699. wyliczyć sukcessorom jego kazała. Był mądry biskup, i u postronnych w tej estymacyi, że z nim, najsławniejsi w ten czas nauką, korrespondencye swoje miewali: na ludzi także uczonych łaskawy, w radzie silny, i bez respektu, dobra ojczyzny upatrujący.

Zygmunt kasztelan Oświecimski, trzeci syn Jana z Pieczychojskiej, brat rodzony Piotra biskupa Krakowskiego, miał za sobą Beatę Przerębską, kasztelankę Sieradzką herbu Nowina, z której były trzy córki, Konstancya Beata Bużeńska, starościna Brzeźnicka i Dobczycka: ta z młodości w bojaźni Bożej wychowana, przy roztropności wielkiej, nizkie zawsze o sobie rozumienie miała, osobliwą zaś cierpliwość, w której odkupiciela swego naśladując, gardziła rozkoszami świeckiemi, pragnąc tylko niebieskich, do których wszystkie swe zmysły obracała. Przecież za wolą rodzicielską idąc, za mąż w roku 1580. wydana, w Krakowie, gdzie weselny akt wielkim sumptem stanął, sercem z Bogiem się nieprzestannie łączyła. Owdowiawszy, panienki uboższe zbierała, i w cnotach ćwiczyła, kościoły różne bogato zdobiła, z Bogiem się

swoją fortuną dzieląc, aż też i sama Bogu się na wieczną służbę w zakonie oddała. Sprowadziwszy albowiem zakonnice Ś. Teresy do Polski swym kosztem z cudzych krajów, w Krakowie ich ufundowawszy, i ona też, będąc cnót świętych pełną, tamże się zamknęła, professyą zakonną uczyniwszy. Tam często sobie z Bernardem Ś. tak mawiała, Konstancyo wspomnij sobie coś była? czem jesteś? i czem będziesz? Z tego uważania wielkie pożytki duszne miewała: najniższą albowiem i niepożyteczną, miejsce lepszym zastępującą, być się rozumiała. Gdy bywała od starszej wezwana do spólnej rady, nic nie mówiła aż spytana, zawsze zamykając swoje votum temi słowy, lepiej pójdą rzeczy według zdania przełożonej, którą w tak wielkiej uczciwości miała, iż póty, póki z nią rozmawiała, klęczała, i nie wprzód wstawała, aż jej rozkazano; też uczciwość i przechodzącej czyniła. Będąc już w podeszłym wieku, lubo fundatorka, niewstydziła się jednak zamiatać, i inszych podłych posług odprawiać. Aż też w dzień Wniebowstąpienia Bożego, przyjąwszy wszystkie sakramenta, i akty serdeczne czyniąc, w piątek o godzinie piątej po południu P. Bogu ducha oddała, w roku 1627. dnia 14. Maja, wieku swego 63. i miesięcy 6. zakonnego lat ośm, i miesięcy 6. Pochowana u Ś. Marcina w Krakowie, ciało dotąd nieskażone, cudami nawet słynie. *Józef Werbski kanonik Chełmski.* Druga córka, Anna, Janowi Branickiemu herbu Gryf, kasztelanowi Żarnowskiemu, a potem Bieckiemu, zaślubiona. Trzecia Zofia. Synów zaś czterech, to jest Jan, kasztelan Żarnowski, Pan ludzkości wielkiej, wspominają go *Konstytucye* 1586. *fol.* 405. i 1587. *fol.* 442. z Małgorzatą Tarłowną żył *sterilis.* Alexander kasztelan Oświecimski, dwie miał żony, z których druga była Krystyna Gajewska, Jędrzeja kasztelana Oświecimskiego córka, wszakże potomstwa nie było. Piotr trzeci, najprzód kasztelan Wojnicki i starosta Chęciński 1597. potem wojewoda Rawski, marszałkował w izbie poselskiej 1596. żona jego Gertruda Opalińska, Jędrzeja marszałka wielkiego koronnego i generała Wielkopolskiego, córka, ale *sterilis.* N. miał za sobą Wiktoryą Potocką herbu Pilawa kasztelankę Krakowską i hetmanownę, wdowę po Koniecpolskim pisarzu polnym koronnym.

Zygmunt marszałek wielki koronny, Piotrkowski, Solecki, Nowomiejski, Grodecki starosta, a przedtem kasztelan Wojnicki, syn czwarty Zygmunta kasztelana Oświecimskiego. O nim na ten czas kasztelanie Oświecimskim, i o jego bracie rodzonym Piotrze wojewodzie Rawskim, mówi z pochwałą *Konstytucya Sejmowa* 1601. *fol.* 748. że w każdej okazyi tej ojczyznie z wielką ochotą służyli, dla tego pozwala

im ordynacyą z dóbr swoich, tak ruchomych, jako i nieruchomych, uczynić, co oni wraz z sobą zniósłszy się, do skutku przywiedli. Wszakże temi czasy gdy to piszę, kiedy już obiedwie linie Myszkowskich, w tej ordynacyi zapisane, w męzkiej płci zeszły, ordynacya Pińczowska, po córkach, w inszy się dom przeniosła *). Ciż bracia kaplicę w kościele Trójcy Ś. gdzie grób domowi swemu założyli, pańsko wynieśli, fundowali i nadali. Do Rakus wysłany od Zygmunta III. z Konstancyą arcy-księżną Rakuską, imieniem królewskim ślub wziąwszy, sprowadził ją do Polski. We Włoszech posłem będąc, od książęcia Mantui Gonzagi do herbu i familji przyjęty, a od Klemensa VIII. Papieża, margrabią zawołany, imię margrabiów Gonzagów w dom swój wprowadził. Pod wojnę Moskiewską, kilka chorągwi, swoją szkatułą wystawionych, do obozu pod Smoleńsk wysłał, w r. 1611. Zygmuntowi III. toż uczynił i podczas rokoszu. Zamek Grodecki restaurował. Zszedł z tego świata 1615. w Krakowie, w swojej kaplicy pogrzebiony. Miał za sobą Elżbietę Boguszownę kasztelankę Zawichoską, z której pięć córek było, Beata i Eleonora, zakonnice u Ś. Jędrzeja w Krakowie, Konstancya u Ś. Agnieszki, Salomea, i Anna z Mikołajem Komorowskim hrabią na Żywcu, Liptowie, i Orawie, starostą Oświecimskim, zmówiona. Synów zaś trzech. Jan starosta Nowomiejski, młodzianem umarł. Ferdynand starosta Grodecki, miał za sobą Konstancyą księżnę Zasławską, wojewodzankę Kijowską, po niej Chlewicką Maryą Annę kasztelankę Małogoską Mikołaja i Eleonory Sokolińskiej referendarzowny Litewskiej córkę z obiema żył *sterilis*, na wojnę Pruską znaczną rotę usarską wyprowadził; brata swego Władysława do cudzych krajów wyprowadziwszy, na tem miejscu gdzie się z nim pożegnał, to jest w Michałowie, statuę braterskiej miłości świadka wystawił. Władysław najprzód wojewoda Bracławski, dalej Sendomierski, umarł Krakowskim 1658. był oraz starostą Grodeckim, Drahimskim, Mościckim, Medyckim, trzeci syn marszałka, z Anną Mohilanką hospodarowną Wołoską, pozostałą wdową po Czarnkowskim, żył *sterilis*. Pan wojenny, w Beresteckiej, Zbarazkiej i inszych expedycyach mężnie stawał, marszałkował w trybunale koronnym, na komissyi Radomskiej i Lwowskiej. W piątki wielkiego

*) Po zejściu domu Myszkowskich, o margrabstwo Pińczowskie wielka była sprawa między Jordanami i Wielopolskiemi, ale dekret trybunalski Wielopolskim margrabstwo przysądził, jakoż najstarszy z nich Wielopolski chorąży koronny posessor margrabstwa imię i herb domu Myszkowskich na siebie przyjął. — *Patrz pod Wielopolskiemi*, *Tom IX.* — *P. W.*

postu, dyscyplinę aż do krwi czynił, boso w kapie w wielki piątek groby obchodząc, biczował się. W Książu marmurową kaplicę Matce Boskiej wystawił. Adam z Mirowa Myszkowski, 1705. miał za sobą Zofią Dobrzycką pozostałą wdowę po Wierzchlejskim. N. Annę, drugi Jadwigę Karsznickie siostry rodzone mieli za sobą. Są jeszcze i podziśdzień Myszkowscy w Sieradzkiem województwie z których jeden posłował na sejm Warszawski w roku 1738.

Niewiadomo czy tego domu i herbu; w roku 1778. Andrzej Myszkowski dziekan katedralny Poznański. — Adam podkomorzy Wieluński. — Kazimierz podstoli Ostrzeszowski. — *Krasicki.*

Myszyński *herbu Klamry.* Ci tym kształtem na tarczy ułożone noszą: jedna z nich średnia, w samym środku do góry prosto postawiona stoi, drugie dwie na krzyż przez nię złożone widać, wszystkie trzy hakami na bok prawy tarczy obrócone, na hełmie zaś trzy pióra strusie. Tego herbu zażywają Myszyńscy w księztwie Litewskiem, którzy z województwa Sieradzkiego wyniósłszy się, najprzód osiedli byli w województwie Brześciańskiem, a potem w Mińskiem, kędy i po dziś dzień kwitną.

Mytko. Katarzyna Mytkowna Bogdana Łaskiego herbu Leliwa małżonka. N. miał za sobą Boguszownę. Iwan Mytko Wereszczatyński miał cztery córki: Maryannę, Mikołaja Kamienieckiego, Zofią, Piotra Biegańskiego, Reginę, najprzód Mikołaja Bazarzyńskiego, po nim Stefana Hawratyńskiego, i Fennę Mikołaja Zahorowskiego, małżonki.

Józef Mytko w r. 1778. wojski Czerwonogrodzki. — *Krasicki.*

N.

Naborowski, w ziemi Zakroczymskiej. Jędrzej z Naborowa Naborowski, mąż wojenny w różnych okazyach, już przeciwko Kozakom, już przeciwko Turkom w Wołoszech i Multanach, u których też dwa razy był w niewoli, z której wykupiony, umarł 1635. r. nagrobek jego w Sendomierzu u S. Ducha. *Starowol. in Monum.* Wawrzeniec i Samuel r. 1648. w Zakroczymskiej ziemi.

NABRAM HERB albo WALDORFF.

Powinny być trzy pola czarne, trzy białe, przeplatane, tak, że pierwsze od prawej ręki tarczy, jest czarne, drugie

NABRAM HERB.

białe, i tak dalej, wszystkie w równej odległości od siebie, wszystkie prosto w górę idące. Na hełmie nad koroną trzy pióra strusie. *Paprocki w Gniazdzie Cnoty fol.* 1091. *O herb. fol.* 547. *Okol. tom.* 1. *fol.* 241. Początki tego herbu, niektórzy, według *Paprockiego*, do herbu Korczak albo Wrębów zasiągają. W Prusiech albowiem rycerz z domu Korczaków, mając dla wielkiej godności swojej opatrzenie, zszedłszy z tego świata, zostawił dwóch synów, z których jeden nie miał potomka płci męzkiej, tylko córkę, tej, gdy się napierano u niego, nie tak wiele dla bogactw i fortuny, która jej po ojcu należała, jako dla pięknej urody, a ojciec odmawiał: brat jego, a stryj onej Panny dostawszy jej, dał ją za mąż. Ojciec przyjechawszy, mając sprawę o wszystkim dostateczną, nabieżawszy brata, zabił, mówiąc, że tobie nie przystało nią się opiekiwać, pókim ja żyw. W tym matka onej córki, z żałości i frasunku umarła, on zaś pojednawszy się z synowcami swojemi o głowę, to miał za wieczny znak, że mu w herbie czarnych pól używać kazano. Póty *Paprocki.* A że się ten rycerz zwał Nabram, dla tego i herb ten, tak od niego nazwany*). Podobnym herbem, że się pieczętują różne domy w cudzych krajach, świadczy *Petrasancta f.* 117. Podobnyż herb temu w Polszcze jest Kossów, i inszych familji w Prusiech, o których mówiłem w tomie piątym pod Kossami. Tym się zaś herbem szczycą:

---

*) *Duńczewski* w herbarzu swoim odmiennie herb ten podaje: podług niego, powinno być sześć pól z góry na dół prosto ciągnące się z których pierwsze z prawej strony żółte, drugie czerwone, trzecie białe, takież drugie trzy pola, żółte, czerwone i białe, przez te sześć pól od prawego boku z góry na dół ku lewemu, ciągnie się poprzecznie siódme pole błękitnego koloru: nad heł-

Herbowni.

Brodelski,	*Porębski,*	*Rosperski,*
Chotecki,	*Piels,*	*Sieroszewski,*
Hondorf,	*Preiss,*	*Wolicki,*
Jedliński,	*Rogowski,*	*Wulwanowski.*

Nabut *herbu Radwan*, w księztwie Litewskiem. Paprocki i Okolski o nich nie pisał.

Nachtraba *herbu Gozdawa.* N. Nachtrabianka była za Janem Rutkowskim.

Nacowicz *herbu Lis*, w Kowieńskim powiecie. W *MS. Piotrkowskich*, czytałem list Zygmunta I. Króla Polskiego, w którym daje świadectwo Janowi Naczowiczowi, że z przodków swoich, i z obójga rodziców, szlachetnie był urodzony, czego autentycznie Jan dowiódł.

Naczko *herbu Doliwa.* Ten herb, na siebie i na cały dom swój przyjął, jeden z Panów Litewskich, Naczko, czyli Naczkun nazwany, na sejmie Hrodelskim r. 1413. *Statut. Łask. fol.* 173.

Naczory, w księztwie Litewskiem. Jerzy Naczory, syn jego Stanisław poborca w Wileńskiem województwie 1601.

Nadarzyński *herbu Radwan*, w Ciechanowskiej ziemi, piszą się z Nadarzyna. Walentyn Nadarzyński kasztelan Ciechanowski 1548. na liscie Augusta I. danym miastu Lwowskiemu: tenże sam czy inszy Walentyn, kasztelan Wiski, na liscie tegoż Króla, u *Paproc. o herb. fol.* 275. i syn jego Wiktoryn. Krystyna kasztelanka Wiska, żyła z Janem Brochowskim kasztelanem Zakroczymskim. Ci Nadarszyńscy jednejże są dzielnicy z Zebrzydowskiemi, bo Wilhelm syn Gotarda, spłodził trzech synów, z tych tedy imieniem Antoni, wziąwszy Nadarzyn działem, z niego się, on, i jego potomstwo pisać poczęli Nadarzyńskiemi. N. miał za sobą Okuniownę kasztelankę Czerską. Jan, i Wojciech w księztwie Litewskiem 1700. N. była za Rębielińskim.

Nadelwicz *herb*, patrz **Kręski.**

Nadkowski *herbu Dębno*, w ziemi Przemysłkiej, czyli Natkowski.

Nadolski *herbu Roch 1mo*, w Rawskiem województwie: ztamtąd Stanisław Nadolki w Krakowskiem osiadł, i ożeniwszy się z Kulanką herbu Jastrzębiec, zostawił z niej syna Pawła. Maciej 1628. Samuel Stanisław młode lata na

---

mem i koroną, trzy lilie białe. — *Małachowski* znowu inaczej herb ten opisuje, bo tylko trzy pola kładzie, boczne czarne a środkowe białe, nad hełmem trzy pióra strusie. Zapewne niektóre tylko familie z temi odmianami herbu tego używają. — *P. W.*

wojennych expedycyach przepędził; gdzie pod Cecorą w Turecką się był niewolą dostał, z której wyszedłszy, na Pruską się znowu wyprawił, gdzie regimentarzem uczyniony, nad temi, którzy w Prusiech *pro praesidio* zostawieni byli, dobrze się tym tam krajom przysłużył: a po owej pod Hamersztynem wiktoryi, od hetmana Koniecpolskiego pierwszym deputatem był naznaczony, na odebranie od nieprzyjaciela chorągwi i kornetów, i do odebrania od Szwedów przysięgi. Był najprzód starostą Tczewskim, dalej Rospierskim kasztelanem roku 1663. z sejmu deputatem na trybunał skarbowy, *Constit. f.* 2. na koniec Rawskim, na nasz zakon szczególniej dobroczynny i wielki obrońca, kollegium Piotrkowskie chciał nam ufundować, i znaczną summę na to naznaczył, którą żona jego Katarzyna Piotrkowska, ponowiszy śluby z Hieronimem Wierzbowskim wojewodą Sieradzkiem, do rąk naszych oddała. Maryanna Nadolska Alexandra Gratusa hrabi Tarnowskiego kasztelana Sendomierskiego żona. Stanisław w ziemi Sochaczewskiej r. 1674. Alexander Nadolski miał za sobą Opatkowską herbu Jastrzębiec Ewę, z tej było czterech synów i córek sześć: z tych Helena poszła za Bartuta Nielickiego, Maryanna za Karmińskiego, z nim miała dwie córki: Zofią Zarzecką i Agnieszkę Łyczkową: Ewa za Burlikowskiego, z niej syn Maciej: Katarzyna za Miklewicza, z niej syn Tomasz: Barbara za Jasińskim, z tej dwaj synowie, Józef w zakonie Bernardyńskim, i Tomasz, i córki trzy, Elżbieta Daszczyńska, Salomea Bukowska, Agata Brzozowska. Synowie zaś z Opatkowskiej: 1. Wojciech pojął Dzierżanowską Zuzannę, z tej córka Apollonia żyła z Stembarskim; synowie zaś dwaj: Władysław magister w akademji Krakowskiej, kanonik kollegiaty Tarnowskiej. Proboszcz Solecki, i Jan, temu Maciszewska powiła dwie córki, Salomeą i Maryannę i syna Michała. 2. Marcin, tego z Białaczewskiej córka jedynaczka poszła za Cyngoła. 3. Alexander kanonik Kijowski, dziekan kollegiaty Tarnowskiej, proboszcz Szczuciński. 4. Michał, po różnych experymentach wojskowych, wstąpił do zakonu S. Franciszka, *Ordin. Min. Observ.* gwardyan w Samborze.

Nadrowski. W Dobrzyńskiej ziemi Wawrzeniec Nadrowski 1648.

Nadsławski *herbu Korab*, w Sieradzkiem województwie.

z **Nagłowic** *herbu Oksza*, patrz **Rey.**

Nagody *herb*, patrz **Prus** 3*tio*.

Nagora *herbu Jastrzębiec*, patrz **Niemira,** ten herb przyjęli na sejmie Hrodelskim, o czem *Łask. Stat. fol.* 127. *Biel. fol.* 313.

Nagorka, w Mazowieckiem województwie. Mikołaj Nagorka sędzia Ciechanowski 1452. *Statut. Masov. fol.* 94. Marcin kanonik Poznański, pleban Łukowski 1585. Jan podstarości Warszawski i Adryan 1632. roku, de Nagorki patrz Słucki.

Nagorski *herbu Leszczyc*, w Sieradzkiem województwie. Widziałem jednego z nich nadgrobek z tym herbem.

Nagorski *herbu Ostoja*, w Sendomierskiem województwie. Łukasz z Parzniczowa Nagorski, marszałek dworu Anny Infantki i Królewny Polskiej, starosta Garwoliński, wojski Łęczycki, któremu zmarłemu 1571. nagrobek wystawiła Barbara Mniszchowna z Wielkich Kończyc, podkomorzanka koronna, pozostała małżonka, w Warszawie u Ś. Jana. *Starowol. in Monumen.* Do tegoż herbu należą Nahorscy. Ks. Jędrzej Nagorski w zakonie naszym, umarł w Krakowie u Ś. Piotra powietrzem 1713. N. była za Piotrem Mietelskim koło roku 1530.

Nahojowski, w Ruskiem województwie. Jan Nahojowski, o którym *Konstytucya* 1626. *fol.* 13. wspomina, że był mężem rycerskim. Piotr i Alexander 1632. N. Chwaliboga Jakóba małżonka. N. miał za sobą Apollonią Kruszelnicką.

Nahorecki *herbu Kościesza*, z Rusi w Prusy się przenieśli. Samuel Nahorecki cześnik Bracławski, rotmistrz królewski, od młodych lat do sędziwego wieku żołnierz, w Olsacyi z Czarnieckim mężny kawaler, którego pancerną chorągiew wspomina *Komput wojska* 1658. miał za sobą Ledochowską, z tej syn Samuel. Drugą Orzechowską, z tej dwaj synowie, Stanisław i Jan, Stanisława synowie, Michał i Samuel. Jana, Jędrzej porucznik w regimencie, i Ignacy miecznik Czerski, żona jego Katarzyna Brzezińska herbu Łabędź, wdowa po Drzewickim. Samuel, Samuela cześnika Bracławskiego syn, chorągiew nosił pod usarską chorągwią, pod Cudnowem w potrzebie z Moskwą postrzelony, pojął Niewieścińską, z której trzy córki, Wałdowska, Zembowska, i Pieniążkowa; synów czterech: Stanisław, Marcin sądowy ziemski Świecki, żona jego Czarlińska, 2do Mełdzyńska kasztelanka Rypińska, spłodził córki dwie, Ewę, i Annę. Samuel starosta Kotelnicki, deputat na trybunał koronny, żona Falęcka, dwóch mu synów powiła, Jędrzeja i Antoniego. Fabian miecznik Wołyński, złączył się dożywotnie z Lędzką podstolanką Sendomierską.

Nakielski, w Rożańskiej ziemi. Augustyn Nakielski 1648. r. Jadwiga Michała Białoskórskiego małżonka. *MS. o Familiach Pruskich.*

Nakielski. Ci nobilitowani 1683. na sejmie. Z tych był Samuel Nakielski Miechowita, proboszcz u Ś. Jadwigi w Krakowie, mąż uczony, ten wydał do druku, *Miechoviam sive Promptuarium antiquitatum Monasterii Miechoviensis Cracov. in fol.* 1634. w tej książce wypisał wszystkie przywileje, temu klasztorowi od początków swoich nadane; wszystkich proboszczów Miechowskich, ich dzieła i tranzakcye: Z okazyi zaś pisze, i o innych rzeczach, biskupach, zakonach, i rewolucyach w Polszcze.

Nakwaski *herbu Prus 2do*, w Płockiem województwie. Budek z Nakwasina cześnik Wyszogrodzki, podpisał dekret przeciwko heretykom 1525. r. u *Łubieńsk. in Vitis Episc. Płoc.* Stanisław podkomorzy Wyszogrodzki. *Constit.* 1577. *fol.* 321. Szczesny pleban w Sierpsku mąż uczony. Felix wojski Wyszogrodzki, posłował na różne sejmy, *Constitut.* 1611. *fol.* 36. żona jego Jadwiga 1649. Maciej poborca 1609. Jędrzej wojski Wiski, Jan wojski Wyszogrodzki, i Paweł 1648. Jan łowczy Wyszogrodzki, Felix wojski Wyszogrodzki, Wojciech, Hieronim i Marcin 1674. N. stolnik Wyszogrodzki 1704. N. starosta Ciechanowski poseł na sejm 1724. N. Nakwaska żona Krzysztofa Dunina Wolskiego. *Paproc. o herb. fol.* 451. Franciszek pisarz ziemski Wyszogrodzki, poseł na konwokacyą 1733. r. N. miał za sobą Jadwigę Łosiownę, siostrę Władysława wojewody Malborskiego, od której idzie Nakwaski pisarz Wyszogrodzki. N. podkomorzy Wyszogrodzki, wprzód w służbie wojennej, a potem radą zdrową, posłując na sejmy, szczerze ojczyznie służył, ten trzy razy małżeńskie śluby ponawiał, 1*mo* z Płochocką, z której jednę tylko ma córkę. 2*do* z Jelcowną pozostałą wdową po Orzechowskim. 3*tio* zaś temi czasy żyje, z Eleonorą Potocką starościanką Trembowelską herbu Pilawa, córką Michała, urodzoną z Maryanny Kątskiej kasztelanki Krakowskiej, ta mu powiła syna, ale wprędce dzieciną umarł 1739. Jan Nakwaski syn Hieronima (wyżej wymienionego) z Bromirskiej herbu Pobog, był chorążym Wyszogrodzkim, którego synowie z Barbary Sobolewskiej podkomorzego Warszawskiego siostry, Wincenty i Klemens regent ziemski grodzki Wyszogrodzki. Po tymże Janie został chorążym Wyszogrodzkim Szczesny Nakwaski (brat Franciszka pisarza ziemskiego i grodzkiego Wyszogrodzkiego, obadwa spłodzeni z Felicyanny Młockiej, herbu Prawdzic podczaszanki Płockiej) pojął Annę Koziebrocką, z której spłodził Franciszka i Wojciecha synów, i córkę Teresę. N. podkomorzanka Wyszogrodzka wydana za Sołtyka kasztelanica Lubelskiego.

Naleski *herbu Wczele*, w Wielkiej-Polszcze.

NALEWKA HERB.

Ks. Kojałow. in MS. tak ten herb opisuje: że powinna być nalewka biała w polu czerwonem, a w hełmie trzy pióra strusie. Tym się herbem zaszczycają Hrebniccy w Połockim powiecie. —

NAŁĘCZ HERB.

W trzecim tomie *fol.* 202. opisałem Nałęcz herb, jakim się niegdy pieczętował dom Czarnkowskich, a temi czasy, ile wiedzieć mogę, dom Morawskich, gdziem i o początkach herbu Nałęcz mówił. Pospoliciej jednak go takim kształtem u nas w Polszcze zażywają, że kładą białą bindę w koło zawinioną i zawiązaną, w polu czerwonem, na hełmie Panna między jeleniemi rogami, tak, że się jednego jedną ręką, drugą drugiego trzyma, głowa u niej związana, że nadwiązania końce z obu stron głowy widać. *Okol. tom. 2. f.* 248. *Paproc. o herb. fol.* 150.

Herbowni.

Beklewski,	*Błędowski,*	*Borsza,*
Bielakowski,	*Błoński,*	*Brudzewski,*

Bukojemski, Chełmicki, Chmiel, Chwalibogowski, Cichocki, Ciechanowicz, Ćwikliński, Czarnkowski, Dąbrowski, Darowski, Dłuski, Domasławski, Drohiciński, Drużbicki, Drzewicki, Dybowski, Dylągowski, Gembicki, Gigański, Gilbaszewski, Giżycki, Golian, Gorski, Gorzeński, Gosławski, Gostomski, Grąbczewski, Grodziecki, Herstopski, Horyszewski, Jabłonowski, Jałowicki, Janowski, Jarczewski, Idzikowski, Jędrzejowski, Jeleński, Jełowicz, Jeżowski, Jodkowski, Kaczkowski, Kaliszkowski, Kaniewski, Kąsinowski, Kiełbasa,

Kłokocki, Kobierzycki, Koczan, Komorowski, Korzeniowski, Koźmian, Kraszkowski, Kunowski, Kurowski, Lesiecki, Lezeński, Lippi, Lubodziejski, Lwowski, Łączyński, Łążyński, Łęcki, Łękiński, Łoniecki, Łowecki, Łuszczewski, Malski, Małachowski, Marcinkowski, Mickiewicz, Molski, Morawski, Moszczyński, Moszyński, Mrocki, Mroczkowski, Mysłowski, Nałęcz, Niemierza, Niesiołowski, Ninieński, Nowodworski, Nowosielecki, Obiezierski, Obozski, Odachowski, Odrzywolski, Orchowski, Ostrorog, Ostrowski,

Parczewski, Parul, Pigłowski, Pirawski, Pniewski, Podkocki, Podolski, Popielski, Popowski, Prusimski, Przebora, Przetocki, Raczyński, Radzicki, Rogaski, Rokitnicki, Rostworowski, Rudnicki, Rulikowski, Runowski, Rusian, Rychłowski, Sadokierski, Sadowski, Sempelborski, Setnicki, Sierzchowski, Skaławski, Skomorowski, Ślęski, Sobocki, Socha, Sosnowski, Starczewski, Strumiło, Suski, Swaryszewski, Szadokierski, Szamotulski, Tański, Tłukomski, Tulibowski, Tupalski, Tymiński, Tynicki,

Udrzycki,
Wardęski,
Wąsowski,
Watkowski,
Wieniecki,
Wierszowski,
Wierzbiński,
Wierzchaczewski,
Wilkowski,
Wolski,
Woyniesławski,
Woynowski,
Woysławski,
Żabicki,
Żarczyński,
Zbąski,
Złotopolski,
Żołądkowski,
Żydowski.

Duńczewski, *Kuropatnicki*, *Małachowski*, *Wielądek* i inni heraldycy następujące familie do tego herbu dołączają:

Dzierżykraj,
Głowacz,
Gurski,
Jargoski,
Kulikowski Uszak,
Niepokojczycki,
Sieprawski,
Sobieszczański.
Świeprawski,
Szujski,
Uszak,
Woyno.

Przecież nie wszyscy tu położeni, jednakową symetryą herb Nałęcz układają, a najprzód Pirawscy, do Nałęczy zawiązanej, trzy gwiazdy przydają; tak, że jedna z nich jest nad wierzchem samej Nałęczy, drugie dwie po bokach; Sterpińscy kładą Nałęcz, ale do góry przewróconą, we środku cyrkułu mają gwiazdę, a między końcami Nałęcza mają krzyż. Dybowscy w Litwie pod Nałęczem trzy wręby złożyli, a w hełmie trzy pióra strusie. Inni Nałęcz kładą zawiązaną węzłem, inni tylko założoną inni raz zawięzują, drudzy dwa węzły kładą. Nowosieleccy na Wołyniu nad Nałęczem strzałę kładą ostrzem do góry prosto, na hełmie pięć piór strusich. Nasz *Petrasancta* opisując cudzoziemskie herby, żadnego podobnego Nałęczowi nie ma; z czego poznać, że ten w Polszcze swoje początki zabrał. To jednak pewna, że w Hiszpanji kwitnął niegdy *Ordo Equitum Bandae*, o którym z *Mariany Miraeus Chroni. pod rokiem* 1332. *Alphonsus Castilliae Rex*, *in Hispania novam militiam instituit Bandae nomine (Bando*, *vulgari Hispanorum lingua*, *taenia est) quam isti milites*, *rubro colore*, *quatuor latam digitos*, *a dextro humero, sub sinistro brachio, corpori circumducebant, honoris insigne. Ingenui tantum*, *et qui decem minimum annis*, *in castris*, *aviaque versati essent*, *ad eum ordinem allecti*, *nobilium modo filii*, *majoribus exclusis. Rex ipse universae Societatis Magister erat. Is Ordo longo tempore in magno pretio habebatur*, *domum Regum ignavia deperiit. P. Bonnani in Ordinibus Equestr. p.* 11. o tymże samym, tak mówi: *Mos olim erat in Hispania*, *ut Equites Tyrones*, *antequam inter Equites cooptarentur*, *una nocte vigilarent*, *et ante altare*, *depositis armis*, *noctem orationibus traducerent*, *posteroque die in missarum solenniis*, *ab Ordinis Praeside*, *militari baltheo*, *seu tenia rubra*, *quatuor digitis lata*, *honoris ergo donabantur. Vocantur hucusque in Hi-*

spania Equites Bindae. O drugich tenże świadczy *fol.* 87. *Alii sunt in Regno Neapolitano Equites nodi. Cum enim Ludovicus inferioris Pannoniae Rex, bellum intulisset Reginae Joannae, quae regni haeres erat; post varios tumultus et belli vices, pax inita fuit anno* 1351. *et Ludovicus Tarentinus nuncupatus, jussu Clementis VI. Rex coronatus fuit, in matrimonium ducta Joanna, in cujus rei memoriam hic Ordo est institutus, nodo autem vinciebant brachium.*

Przodkowie domu tego.

Piotra arcybiskupa Gnieznieńskiego w roku 1059. do herbu Nałęcz pociąga *Długosz*, ale *Damalewicz in Vitis Archiep. Gnesn.* do herbu Leszczyc, gdziem i ja o nim mówił. Piotr albo Piotrowin, od S. Stanisława biskupa Krakowskiego z grobu dobyty i wskrzeszony, że był tego herbu, świadczy *Pruszcz w Fortecy fol.* 45. Ze się pokazał S. Stanisławowi jeszcze na ten czas żyjącemu w chwale wielkiej, idący do nieba, i dziękujący za modlitwy za sobą, i że ludzie przy jego grobie w Piotrowinie różnych łask doznają, twierdzi *M. Baronius.* Szymon Nałęcz kasztelan Kaliski 1264. Mikołaj wojewoda Krakowski 1260. tenże czy inszy Mikołaj kasztelan Krakowski, na Rościninie, Białych Kosach i Sokolnikach dziedzic 1283. jam go opuścił w pierwszym tomie. O tych się mówiło w pierwszym tomie. Mikołaj kasztelan Łęczycki 1381. Piotr z Krempy proboszcz Kujawski, fundował przy tamtej katedrze ołtarz, pod tytułem Wniebowstąpienia Pańskiego, w roku 1451. *Damal. in Praepos. Vladislav.*

Jan biskup Poznański, nazwany Gerbisz, a od drugich Traditor, z kanonika Poznańskiego, na tę katedrę zgodnie od kapituły obrany, w roku 1286. potwierdzony od Jakóba Swinki arcybiskupa Gnieznieńskiego, i konsekrowany w Lędzkim klasztorze. Za jego czasów probostwo Santockie od jurysdykcyi biskupów Poznańskich oderwane, przez Ottona Długiego książęcia, i do Soldyneńskiej kapituły przyłączone, na co przez szpary patrzał Jan, luboć to z krzywdą jego dyecezyi było, umarł 1298. w katedrze Poznańskiej pogrzebiony. *Długosz in Episc. Posnan.*

Mikołaj biskup Poznański, z kantora Gnieznieńskiego i scholastyka Poznańskiego, do tej infuły wolnemi głosami całej kapituły pociągniony, w roku 1382. mąż pobożny, skromny, i na ubogich szczodry, potwierdzony od Jana Suchywilka arcybiskupa Gnieznieńskiego, wszakże Ludwik Król Polski i Węgierski, urażony tem, że bez jego konsensu, ta elekcya stanęła, na instancyą Władysława książęcia Opolskiego, Jana Holit, albo Kropidło, synowca jego, na to biskupstwo wy-

niósł: wprawdzieć Mikołaj, chcąc sobie łaskę królewską przejednać, do Budy do Węgier z prośbą jeździł, a gdy mu Ludwik Król odmówił, aż do Rzymu się wyprawił, tylko że z instynktu Ludwika w Tarvisium go przytrzymano; i nie wprzód puszczono, aż Kropidło przy biskupstwie się utrzymał. Papież albowiem Urban jedno, żeby od siebie Króla nie odraził: ile podczas schizmy kościół Boży rozrywającej; druga, że Kropidła miał za blizkiego swego: z chęcią na Kropidła dał się Ludwikowi nakłonić, i infułę mu Poznańską przysądził. *Długosz in Vit. Episcop. Posnan.*

Jan biskup Płocki, syn Abrahama hrabi, wzięty na tę katedrę 1310. umarł 1318. w Płocku pochowany. Jan scholastyk Gnieznieński, którego *Kromer* wspomina w r. 1283. przydaje *Paprocki*, że był potem biskupem Chełmskim, co się utrzymać nie może, bo jeszcze o te czasy biskupów Chełmskich nie było, i nie rychło potem nastali. O inszych tego herbu przodkach, tam się mówi, gdzie do której kto familji należał. Z Kolna Dobrogost herbu Nałęcz, kasztelan Kamieniecki 1458. r. Jan Socha Nałęcz pisarz królewski Jagiełła Króla. *Bielski.* Bartłomiej z Wissemburga Krzyżaków pobił, *Biel. fol.* 339. *Cromer lib.* 20.

Nałęcz *herbu Nałęcz*, w Dobrzyńskiej ziemi. N. Nałęcz miał za sobą Białochowską.

Xawery Nałęcz podpisał elekcyą Stanisława Augusta z województwem Poznańskiem. Roch wojski mniejszy Rypiński. Józef Nałęcz stolnik i poseł z ziemi Dobrzyńskiej 1768. roku, potem chorąży tejże ziemi. Antoni stolnik Rypiński. — *Wielądek.*

W roku 1778. Maciej Nałęcz dziekan katedralny Kujawski. — Antoni wojski Dobrzyński. — Roch podwojewodzy Dobrzyński. — *Krasicki.*

Namiot albo *Świętołdycz herb*, patrz **Kisiel.**

Napierski *herbu Dąbrowa*, w Mazowieckiem województwie. Jan Napierski poddziekani Pułtuski.

Napiorkowski *herbu Prus 3tio*, w Bełzkiem województwie i ziemi Rożańskiej. Jan Napiorkowski poborca w Rożańskiej 1620. Tomasz w Bełzkiem 1627. poseł na sejm. *Constit. fol.* 8. Paweł sędzia Wielicki, żona jego Anna Oraczewska córka Michała.

NAPIWON HERB.

Powinna być jelenia głowa, z rogami prosto w górę wyniesionemi, a między niemi wilk szary, z ogonem zadartym, w prawą tarczy obrócony całym sobą, tylko że głową, w lewą stronę kieruje, w polu żółtem, na hełmie pięć piór strusich. *Paprocki w Gniazdzie cnoty fol.* 905. tylko że tam

NAPIWON HERB.

całego jelenia położył. *O herb. fol.* 510. ale tu lubo pisze, że głowa jelenia być powinna, przecież jej w herbie sztychowanej nie masz. *Okol. tom.* 2. *fol.* 265. *Długosz pod rokiem* 1358. Początki tego herbu *Paprocki* zwala na Bolesława Krzywoustego czasy, który temu, co mu żywego jelenia przyprowadził, a znać osobliwym fortelem złapanego, ten klejnot nadał; na zasilenie zaś w tem polowaniu zmordowanego męża, gdy znać pieniężną summę dawał, a mówił do niego, Na piwo; od tego czasu, herb ten nazwiskiem tym uczczony, Napiwon. *Okolski* rozumie, że ten herb konferowany pierwszemu Maciejowi Borkowiczowi wojewodzie Poznańskiemu, ale się to utrzymać nie może, i ztąd, żeby nowo nobilitowany człowiek, tak wysokie krzesło mógł zaraz osiadać. Maciej, ten wojewodą wyniesiony od Kazimierza Wielkiego Króla; wkrótce o rozboje i najazdy w Wielkiej-Polszcze obwiniony, na Olsztyńskim zamku w głębokiem więzieniu, samym głodem umorzony. Twierdzą jednak niektórzy, że tę śmierć, nie tak te excessa, które mu zarzucano niewinnie, przyśpiały; jako bardziej suspicya Kazimierza Króla, o jakieś nieprzystojne Macieja z Borków, z Królową konfidencye. Brata także jego Jana, gdy się mścił śmierci Macieja, pojmać Król kazał i zabić, dobra jego Koźmin i Czaryn konfiskowawszy. Syn Macieja uszedł był w prawdzie do Marchji Brandeburskiej, ale i on potem w Rozrażewie życie stracił. *Długosz. Paprocki,* który powiada że już tego domu niestało, ja jednak rozumiem, że jeszcze i podziśdzień w Wielkiej-Polszcze, znajdują się potomkowie Macieja. *Biel. fol.* 203. *Kromer* i inni. Bo Radzimscy i Gostyńscy jeszcze się Borkami herbu Napiwon piszą, lubo inaczej herb swój kształtują. O czem patrz pod Radzimskiemi.

Napolski *herbu Niezgoda,* z tą jednak różnicą, że powinna być podkowa barkiem prosto do góry obrócona,

w polu czerwonem, którą strzała od lewego boku z dołu, na ukos w prawą w górę przeszyła, tak, że pióra z lewej strony od strzały widać, a ostrze w górze na prawym boku, w hełmie kładą trzy pióra strusie. Tym się herbem pieczętują Napolscy w Prusiech, to *MS. o Familiach Pruskich:* bo Paprocki i Okolski o nich nie pisał.

Napruszewski, w Kaliskiem województwie. Wspominają ich *Księgi Grodzkie Ostrzeszowskie* 1590. Marcin z Napruszewa Napruszewski 1648. Zofia Napruszewska blizko dziewięćdziesiątletnia, umarła 1681. niemniej laty, niż pobożnością znaczna, na przykład innym, szczodrobliwości jej doznało kollegium nasze Kaliskie i kościół. Alexander deputat na trybunał koronny 1718. z Kaliskiego. Marcin miał za sobą Konstancyą Psarską burgrabiankę Kaliską.

Naraczewski, w Rzeczyckiej ziemi. Jakób Terebesz Naraczowski podstoli Rzeczycki 1674.

Narajowski *herbu Janina*, w Ruskiem województwie. Bartłomiej Narajowski, którego nagrobek z Buskiego kościoła wypisał *Okolski*, umarł zaś 1630. r. Józef najprzód podsędek Lwowski, potem sędzia ziemski, Mikołaj brat jego, miecznik, podsędek i sędzia ziemski Lwowski, z sejmu 1633. komissarz do uspokojenia kłótni niektórych, synowie jego, Samuel stolnik Przemyski, z sejmu 1633. r. komissarz do granic od Węgier, *Constit. fol.* 31. potem stolnik Lwowski, i Stefan stolnik Podolski. N. Narajowska Andrzeja Łączyńskiego, zaś Katarzyna, Strzemeskiego Stanisława, małżonki. Katarzyna i Urszula zakonnice w wszystkich ŚŚ. we Lwowie. Benedykt podstoli Halicki. Jerzy i Rafał 1632. Są i w Brześcijańskiem województwie tegoż herbu Narajowscy.

Naramowski *herbu Łodzia*, w Wielkiej-Polszcze. Małgorzata Naramowska, Jana Gruszyńskiego, chorążego Sieradzkiego małżonka, koło roku 1430. ponieważ syn jej, Jan Gruszczyński arcybiskup Gnieznieński, umarł r. 1473. Jerzy kanonik Kujawski 1568. był na synodzie Kujawskim. *Acta Synod. fol.* 58. Adam z Poznańskiego województwa posłował kilka razy na walne sejmy, jako 1587. *Constit. fol.* 442. i 1588. zkąd był deputowany do kwarty Rawskiej, *Constit. fol.* 475. i 1589. naznaczony do korrektury praw koronnych. *Constit. fol.* 516. Jerzy opat Koronowski r. 1677. którego sumptem w druk weszło *Żołnierskie nabożeństwo od Ks. Piotra Skargi napisane.* Stanisław 1632. Waleryan burgrabia ziemski Poznański deputat *ad pacta conventa* Augusta II. r. 1697. Jerzy, żona jego Anna Belęcka, wdowa po Marcinie Molskim. N. miał za sobą Katarzynę Bieniewską Pruszakowne. N. była za Janem Chudzińskim. N. za Jędrzejem Olę-

dzkim. *Acta Castren. Posnan.* N. za Janem Lipskim, Maryanna temi czasy za Konstantym Marszewskim kasztelanem Przemęckim. Mikołaj w zakonie naszym, rządził kollegia Łuckie, Jarosławskie, Krakowskie, Poznańskie, umarł r. 1738. rektorem w Jarosławiu. Siostra jego Zofia, Kazimierza Skorzewskiego herbu Ogończyk małżonka, z której syn Melchior. Adam kasztelan Śrzemski, starosta Ujski, z Leszczyńskim generałem Wielkopolskim, posłem wielkim do Turek, jeździł, umarł 1732. złączył się był dożywotnie z Katarzyną Grzymułtowską wojewodzanką Poznańską, pozostałą wdową po Jędrzeju Gembickim podkomorzym Poznańskim, z tej było dwóch synów: Franciszek pułkownik królewski, i Stanisław starosta Ujski. Zygmunt 1703. N. prowincyał i komissarz u OO. Karmelitów bosych. Jerzy miał za sobą Chwałkowską. Stanisław w zakonie naszym. Niektórzy z nich w księztwie Litewskiem osiedli. Z tych, N. najprzód podsędek, potem sędzia Oszmiański, córka jego była za Michałem Kopciem pipisarzem Litewskim. Adam w zakonie naszym rektor Pułtuski, proboszcz Warszawski domu professów, umarł 1736. Są w druku jego książki: 1mo. *Facies rerum Sarmaticarum in duos libros divisa, quorum primus, Notabiliora aliqua de Polonia recenset, Vilnae* 1724. *in* 4*to.* 2do. *Alter, Elogia inscribit Regibus Poloniae, Archiepiscopis et Episcopis, tam in Regno Poloniae, quam in Ducatu Litvaniae, omnibus et singulis, quotquot fuerunt, Vilnae* 1726. *in* 4. 3tio. *Aurorae Solis Sarmatici, seu encomia Mareschalcorum Regni Poloniae, Vilnae* 1727. *in* 4*to.* 4to. *Signatores Regni, seu encomia Cancellariorum et Procancellariorum Regni Poloniae, Varsaviae* 1727. *in* 4*to.* 5to. *Splendor trójzakonnego cienia, to jest Kazania, o Ś. Augustynie, Benedykcie i Antonim, w Warszawie* 1721. *in fol.* 6to. *Sekret pobożności zatajonych cnót ŚŚ. Fundatorów Zakonnych, w Wilnie* 1723. Michał i Konstantyn 1700.

Narbut *herbu Lis*, w Wilkomierskim powiecie. O tych ani Paprocki ani Okolski nie pisał. Mikołaj Narbut pisarz grodzki Smoleński, Eliasz Stanisław i Alexander ludzie rycerscy. *Kojał. in MS.*

Narbut *herbu Trąby*, w księztwie Litewskiem, osobliwie w ziemi Lidzkiej wszakże na hełmie nie kładą Trąb, ale trzy pióra strusie: *Kojał. in MS.* bo Paprocki i Okolski o nich nie pisał. Idą od Ostyka, który na dom swój wziął herb Trąbki, na sejmie Hrodelskim, Tokar albowiem syn Ostyka, spłodził synów trzech: Iwaszka od którego Iwaszkiewiczowie wyszli: Piecka od którego Pieckiewiczowie, i Narbuta od którego Narbutowie: ten albowiem Narbut dziewią-

ciu synów spłodziwszy, rozplenił familią swoją. Wojciech Narbut biskup Kijowski, umarł 1506. *Vir strenuus, religionis Catholicae propagandae studiosus*, ale go *Nakiel. fol.* 533. do herbu Topor pociąga. *Kojałowicz* coś namienia, że w jego życiu piszą, iż był z znacznej w Litwie familji, mnie się jednak życia jego niedostało widzieć. Jan Narburt stolnik Litewski, podpisał pokój między Zygmuntem pierwszym i margrabią Brandeburskim roku 1529. *in Volumine Tom.* 1. *fol.* 495. Olbrycht Narbutowicz marszałek Litewski, starosta Przewalski, Oski, Jaswoński, syn jego Mikołaj Wojciechowicz Narbut, Krzewski, Mozyrski starosta, podpisał *Diploma Incorporationis* powiatu Bielskiego do korony za Zygmunta Augusta roku 1547. *tom.* 1. *fol.* 589. *Januszow. w stat. fol.* 837. i u *Herburta fol.* 303. W tymże roku został marszałkiem Litewskim, co się pokazuje z przywileju, potem był wojewodą Podlaskim, o czem przywilej Zygmunta Augusta roku 1554. w Brześciu Litewskim dany. Stanisław Narburt wojewodzic Podlaski podkomorzy Słonimski, żona jego Hlebowiczowną. Jan Narburt podpisał konfederacyą Krakowską roku 1586. *in Volumine fol.* 1053. Bohdan Narburt kuchmistrz w. ks. Litewskiego starosta Oszmiański. Mikołaj pisarz grodzki Smoleński, wojski Witebski, potem pisarz Żmudzki, syn jego Dominik w zakonie Soc. Jesu umarł. Piotr Wojciechowicz Narburt sędzia ziemski Słonimski, miał synów trzech: Jerzego, Jana, i Mikołaja: Jerzy bezpotomnie umarł. Jan Piotrowicz sędzia ziemski Lidzki fundował Franciszkanów w Kołtynianach roku 1633. potem był podkomorzym Lidzkim, syn jego Jan pisarz ziemski Lidzki, był deputatem roku 1663. umarł bezpotomny. Syn trzeci Piotra, Mikołaj pisarz ziemski Lidzki, zostawił synów, Adama wojskiego Lidzkiego, który w Lidzie fundował Karmelitów. *Konstytucya roku* 1676. *fol.* 433. Jana sędziego ziemskiego Lidzkiego, który był marszałkiem trybunalskim; ten miał synów czterech: Alexandra, który w Węgrzech wojnę służąc umarł: Władysław, który był podsędkiem, potem podkomorzym Lidzkim, Franciszka i Mikołaja. Z tych Władysław miał synów, Jana który umarł młodzianem: Mikołaja, którego synowie, Michał, Piotr, Józef: Franciszka zaś synowie: Kazimierz miecznik Lidzki, który był komissarzem na trybunał skarbowy w roku 1724. deputatem pierwszy raz w r. 1726. drugi 1737. trzeci raz 1741. Posłem na sejm Grodzieński roku 1728. ma synów, Ignacego, Tadeusza, Felixa, Antoniego, Daniela i Dominika. Drugi syn Franciszka, Michał surrogator ziemski, i rotmistrz powiatu Lidzkiego, rotmistrzem był czasu konfederacyi roku 1734. miał chorągiew Powiato-

wą, deputatem i podskarbim trybunalskim r. 1739. ma syna Józefa. Michał czwarty syn Jana sędziego ziemskiego Lidzkiego. Tego synowie, Jan w zakonie Ś. Bazylego umarł. Antoni, Klemens tamże zakonnikiem. Alexander i Stanisław który był deputatem na trybunał Litewski, z powiatu Oszmiańskiego w r. 1740. Jędrzej podkomorzy Lidzki miał za sobą Maryannę Rudominiankę.

Narbut *herbu Zadora.* Hawnul wojewoda Wileński, spłodził syna Jana Dowgiało chorążego Litewskiego, ten zaś między innemi Stanisława, od którego idą Zawiszowie Dowgiałowie, i Andruszka Narbuta, przetoż Narbutowie piszą się tak, Narbut Dowgiało; tego Andruszka syn Lenard, Lenarda zaś córki cztery: Katarzyna z Wojciechem Dowgirdem, Dorota z Paszkiewiczem, zmówione dożywotnie, Anna i Jadwiga; synów trzech: Wojciech, Mikołaj i Jarosz; Wojciech dziekan Łucki, kanonik Wileński, pisarz Królowy Bony. Mikołaj z Szołkowskiej syna Pawła zrodził, Paweł, Jana i Alexandra, i córkę Katarzynę. Hieronima z Zofji Łackiej dwóch synów było, Stanisław którym młodzianem umarł, i Jan, najprzód sędzia grodzki Wileński, z sejmu 1623. komissarz do naprawienia monety; potem pisarz ziemski Trocki, posłował kilka razy na sejm, osobliwie 1629. zkąd był naznaczony do zapłaty wojsku. *Constit. fol.* 4. Piotr umarł w Rzymie, któremu Naruszewiczowie nagrobek wystawili, w kościele Ś. Stanisława 1633. *Starowol. in Monum.* Bazyli w zakonie naszym i świątobliwy i mądry kapłan. Konwokacya Warszawska w r. 1733. po śmierci Augusta II. *articulo* 84. zaleciła, aby się starać o jego kanonizacyą. Gdy pewny młodzian z ciężkiemi ciała swego passował się namiętnościami, pokazał mu się przez sen ksiądz Bazyli, mówiąc do niego. Jeżeli prawi chcesz być wolny od pokus cielesnych, mówże codzień tę modlitewkę. *Deus, qui Basilium Narbut, occulto castitatis Martyrio decorasti, quaesumus, ut ejus meritis et intercessione, a carnis illecebra liberemur. Per Christum Dominum nostrum, Amen.* Uczynił tak, i napotem, wolnym został od wszystkich ciała zapałów. Umarł ten pobożny kapłan w Sendomierzu w r. 1722. wieku swego 59. uczył w zakonie naszym i filozofji i teologji. W *Genealogji Połubińskich*, czytam Narbutów herbu Abdank, rozumiem jednak że omylnie.

Stryjkowski opisując bunt przeciw Zygmuntowi księciu Litewskiemu i zabicie jego w roku 1440. dodaje: „a Narbut tejże nocy zamek Wileński ubieżał na kniazia Michayła Zygmuntowicza.“ — W r. 1778. Józef Narbut chorąży Lidzki. — Ignacy sędzia ziemski Lidzki. — Dominik wojski Lidzki. — Tadeusz stolnik tegoż powiatu. — Antoni podczaszy Lidzki. — W r. 1788. Michał strukczaszy Wileński. — *Krasicki.*

Narębski *herbu Nowina*, w Krakowskiem województwie. Z tych jeden był opatem Sądeckim. Jan Narębski w Narembie z Silnickiej herbu Doliwa urodzony, żołnierz piesze roty wodził, miał za sobą Ewę Milanowską, ale z nią *sterilis*, pojął potem w lat dziewięćdziesiąt Pogorzelską, darował wszystkie swoje dobra OO. Dominikanom Krakowskim, to jest pół Narębia *cum attinentiis*. Krzysztof brat jego stryjeczny, miał za sobą Dorotę Krauszowską, ale *sterilis*. *Baran*. Dorota Narębska żona Pawła Szydłowskiego herbu Lubicz burgrabiego Krakowskiego, co poznać z jego nagrobku w Krakowie u S. Michała.

Narewicz, w księztwie Żmudzkiem. Jędrzej Narewicz 1621. Maciej sekretarz królewski r. 1648. deputat *ad pacta conventa* Jana Kazimierza Króla. W zakonie naszym Tomasz temi czasy.

Nargiełło, w księztwie Żmudzkiem. Grzegorz i Krzysztof Nargiełowie 1621.

Narkiewicz *herbu Łuk napięty*, w powiecie Orszańskim, to jest łuk prosto strzałą w gorę wyciągniony, na hełmie trzy pióra strusie: *Kojał. in MS.* bo Paprocki i Okolski o nich nie pisał. Jan i Krzysztof 1700.

Narkiewicz *herbu Wieniawa*, piszą się z Wondzagoły. Augustyn Narkiewicz, za czasów *Paprockiego* mąż sławny, Kazimierz w Żmudzi, Mateusz w Wileńskiem 1648. Marcin w Żmudzi 1621. patrz Ryło.

Narkuski. Stanisław Narkuski biskup Żmudzki, nie długo jednak na tej katedrze prezydował. Mikołaj kanonik Wileński, za Zygmunta Augusta Króla, 1559. odebrał przysięgę od Ketlera mistrza Inflantskiego, gdy się Inflanty do księztwa Litewskiego inkorporowały. N. miał za sobą Jadwigę Macieja Ogińskiego cywuna Wileńskiego córkę. *Geneal. Ogińsk.* Jan temi czasy w zakonie naszym.

Narmunt *herbu Leliwa*, w księztwie Żmudzkiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Marek Narmunt w Żmudzi 1621. Kazimierz, którego trzech synów do zakakonu wstąpiło, a z tych był Mikołaj w zakonie Soc. Jesu proboszcz w Warszawie *in Domo Professa* 1694. Stanisław mąż uczony na dworze Lubomirskiego. Jan Narmunt.

Naropiński *herbu Belina*, w Bełzkiem i indziej. Jan z Naropina kasztelan Sieradzki r. 1406. Jan scholastyk Krakowski, nagrobek jego w Krakowie r. 1543. Jana kanonika Gnieznieńskiego czytałem *in MS. Petricov. na liście Zygmunta I.* Felix dziekan Kujawski, i kanonik Gnieznieński, o którym *Acta Synodi Lancic.* 1529. *fol.* 92. w Włocławskiej katedrze fundował kaplicę na cześć S. Marcina, nad

którą tamtych czasów piękniejszej, ani bogatszej nie było. *Damal. in Vit. Ep. Cujav.* Seweryn w Bełzkiem województwie r. 1648. N. Balcera Korycińskiego małżonka, Jadwiga Wawrzeńca Kruszyńskiego małżonka. N. kasztelan Płocki, z Kryskiej wojewodzanki Płockiej, córka jego, Jana Lasockiego podkomorzego Dobrzyńskiego małżonka. Krystyna Naropińska, Pawła Wojenkowskiego, sekretarza królewskiego małżonka, termin życia swego znalazła w roku 1668. była to osobliwsza Dobrodzika kollegium naszego Lwowskiego: obraz matki Boskiej przy tym kościele, wielką część swojej ozdoby, jej szczodrobliwości powinien, a kaplica wszystek swój kształt: nadto fundowała tamże Litanie Loretańskie i pieśń Ś. Wojciecha, Bogarodzico, żeby co Sobota po drugiej mszy śpiewano. *Histor. Colleg. Leop.* Krzysztof i Jakób bracia rodzeni w Jazłowcu pogrzebieni.

Narownik. Daniel Narownik pisarz ziemski Kowieński, poseł na sejm 1620. ztamtąd przydany hetmanom *ad consilia bellica* przeciwko Osmanowi. *Constit. fol.* 2.

Nartowski *herbu Trzaska*, w Rawskiem województwie. Kazimierz Nartowski był pokojowym u książęcia Zasławskiego Alexandra. Michał miał za sobą Barbarę Młocką, z której syn Mikołaj. Agnieszka Nartowska, Audakta Lipskiego małżonka.

Naruszewicz *herbu Wadwicz,* tylko że między rybami linią wzdłuż kładą. Dom w księztwie Litewskiem starożytny, i wielmi zalecony. Montigierd jeden z przedniejszych Panów Litewskich, za Olgierda wielkiego książęcia Litewskiego, synów jego było kilku; ponieważ Han Montygierdowicz podpisując unią z koroną Litwy 1401. podpisywał ją z bracią swemi, przecież tylkom się Piotra brata jego doczytał, o którym niżej. Syn tego Hana, Jakób Montigierdowicz marszałek Litewski, za Kazimierza Króla Jagiellonowicza według *Kojał.* spłodził Alexandra Montygierdowicza 1499. *Statut Łask. fol.* 130. Piotr Montygiert brat rodzony Hana, na siebie i na dom swój przyjął herb Wadwicz, na sejmie Hrodelskim. *Łask. statut fol.* 127. Był potem hetmanem Litewskim 1453. a w roku 1451. marszałkiem wielkim Litewskim. Synów jego trzech zostało, Dowksza pierwszy, który spłodził Stanisława biskupa (podobno raczej miał mówić Władykę) Łuckiego; drugi Dawgierd marszałek Litewski, za czasów Kazimierza Króla, zrodził trzech synów, Fiedka Stanka i Hanka, od którego był syn Adam Hanusowicz, co z jego nagrobku czytać r. 1524. trzeci Narusz, od którego w tym domu, Naruszewiczów imię dziedziczyło, syn albowiem jego Jan spłodził Wojciecha Naruszewicza, ten zaś trzech synów,

z których dwaj, Mikołaj i Jerzy zeszli bezpotomnie, trzeci Paweł Wojciechowicz Naruszewicz, starosta Zyzmorski, poseł do Moskwy 1531. pierwszy pisarzem w. ks. Litewskiego zawołany 1517. ofiarował mu był województwo Nowogrodzkie Zygmunt I. ale za niego podziękował, trzech synów zostawił: jeden Jan, po którym córka tylko została Joanna Łoknicka: drugi Stanisław najprzód cywun Wileński r. 1578. z sejmu Warszawskiego naznaczony do dystrybuty pieniężnej, *Constit. fol.* 354. potem kasztelan Smoleński 1598. miał za sobą Komajewską marszałkownę Litewską: *Kojal.* dwie córki spłodził, Barbarę, Januszowi Skuminowi Tyszkiewiczowi wojewodzie Wileńskiemu, umarła 1627. *Starowol. in Monum.* Krystynę, Pacowi Janowi wojewodzie Mińskiemu, zaślubione: było i synów jego dwóch, Samuel i Wojciech, ale bezpotomni pomarli.

Mikołaj podskarbi wielki Litewski, syn trzeci Pawła pisarza Litewskiego, starostą jeszcze tylko Markowskim będąc, był przy przysiędze Ketlera mistrza Inflantskiego, wspominają go *Konstytucye* 1569. *fol.* 205. i 1573. *fol.* 219. żona jego Barbara Kuncewiczowna koniuszanka Litewska, z której pięciu synów zostało: Mikołaj, Jan, Paweł, Jędrzej i Krzysztof. Z tych Mikołaj kasztelan Zmudzki, starosta Uspolski, Pieniański, z sejmu 1591. deputat na trybunał fiskalny Litewski, *Constit. fol.* 610. a w roku 1598. komissarz do granic. *Constit. fol.* 697. W roku 1589. komissarz do traktatów między Zygmuntem III. i Maxymilianem. Pod Kokenhauz, sto usaryi kosztem swoim wystawił, z któremi i pod Ulą siła dokazował, złączył się był dożywotnie z Marussą księżniczką Zbarazką, nagrobek zmarłej r. 1606. w Wilnie w katedrze wystawiony: *Starowol. in Monum.* była to starościanka Pińska i Sokalska, z której spłodził czterech synów: Piotra, Stefana, Stanisława pisarza Litewskiego, starostę Nowodworskiego 1632. Jana, i córkę Katarzynę. Z tych Piotr był sędzią ziemskim Pińskim, syn zaś jego Krzysztof skarbnikiem Pińskim. Jan, drugi syn Mikołaja podskarbiego Litewskiego, łowczy Litewski, starosta Łodziejski, marszałkował w trybunale Litewskim r. 1592. posłował na różne sejmy, 1601., 1607., 1611. co poznać z konstytucyi, umarł koło r. 1616. *Constit. fol.* 48. mąż to był wojenny, rotmistrzował pod Pleszkowem: synów zostawił czterech, Alexandra, Władysława starostę Łodziejskiego, Jerzego, tego syn Alexander; i Zygmunta. Z tych Alexander kasztelanem był Zmudzkim 1648. starostą Niemonojskim, z sejmu 1627. deputowany do taxy rzeczy. *Constit. fol.* 9. Potomstwo jego, syn Ferdynand, i córka Izabella Massalska podkomorzyna Grodzieńska. Paweł,

trzeci syn Mikołaja podskarbiego, starosta Markowski, już mu było destynowano i pieczęć Litewską, którego syn Jan łowczy Litewski, ojciec Alexandra i Mikołaja. Jędrzej, czwarty syn Mikołaja podskarbiego Litewskiego, zszedł bezpotomnie.

Krzysztof, piąty syn Mikołaja podskarbiego, i sam, najprzód podskarbi nadworny Litewski, potem wielki, z sejmu 1621. r. dla ubezpieczenia miasta i zamku w Wilnie zostawiony. *Constit. fol.* 22. Pan dla pobożności, sprawiedliwości, affektu ku tej ojczyznie, wzorem mógłby być wszystkim podskarbim, żona jego Elżbieta Szymkiewiczowna wojewodzanka Witebska, która mu powiła czterech synów: Stanisława, Jana, Kazimierza i Alexandra. Z tych Stanisław referendarz i pisarz Litewski, imieniem Jana Kazimierza orator do stanów Rzeczypospolitej, upraszając dla niego o koronę 1648. śmierć prędka wszystkie o nim dalsze nadzieje pomięszała, miał za sobą Annę, córkę Alexandra Dadziboga Sapiehy wojewody Mścisławskiego, starosty Orszańskiego, z którą spłodził trzech synów: Krzysztofa, Alexandra męża rycerskiego, starostę Uszpolskiego, i Kazimierza. Naruszewiczowna referendarzowna Litewska była za Janem Sajkowskim kasztelanem Smoleńskim. Jan, drugi syn Krzysztofa podskarbiego, i sam podskarbi nadworny Litewski, cywun Berżański. Anna podskarbianka Litewska, rozumiem że tego Jana córka, była za Kazimierzem Frąckiewiczem Radzimińskim podskarbim nadwornym Litewskim, fundatorka OO. Karmelitów w Zoludzkich dobrach w Lidzkim powiecie, co approbowała *Konstytucya* 1685. *fol.* 9. Kazimierz, trzeci syn Krzysztofa, starosta Bułakoski.

Alexander, czwarty syn Krzysztofa, najprzód pisarz, potem podkanclerzy Litewski, od roku 1658. starosta Lidzki, Miedzialski, Luboszański, Pieniański, Szereszowski, i Wieszwiański, jeździł z Leszczyńskim w poselstwie do Szwecyi, gdzie niesłuszne pretensye do Polski Szwedów, mocno zbijał. *Pufendorff de Reb. Carol. Gustavi*, *lib.* 2. §. 13. Dwa razy do Lubeki, raz do Sztokolmu, legacye odprawował, z sejmu 1661. r. do traktatów o pokój z Moskwą naznaczony. *Constit. fol.* 1. Wszędzie powinności kochającego syna ojczyznę wypełnił, umarł w Warszawie 1668. Miał za sobą Teodorę Pawła Sapiehy wojewody Wileńskiego i hetmana Litewskiego córkę, z której córka Katarzyna, Janowi Kazimierzowi Wołowiczowi staroście Fejdańskiemu, druga Maryanna, Jerzemu Karolowi Chodkiewiczowi oboźnemu Litewskiemu, a drugim związkiem Piotrowi Pacowi staroście Żmudzkiemu, zaślubione, i syn Kazimierz, kwitnął 1676.

Krom już wyliczonych: Marcin Naruszewicz 1674. N.

Naruszewiczowna, Jędrzeja kniazia Dolskiego podkomorzego Wołkowiskiego, Joanna Ogińskiego Jana wojewody Połockiego i hetmana polnego Litewskiego, N. Jana Frąckiewicza, małżonki. N. Naruszewicz miał za sobą Katarzynę, córkę Radziwiła Mikołaja książęcia na Dubinkach i Birzach, wojewody Nowogrodzkiego, koło roku 1690. *Genealogia na mappie ks. Radziwiłow.* Bartłomiej 1700. Michał w zakonie naszym temi czasy.

Kazimierz Naruszewicz scholastyk Smoleński. — Jerzy Naruszewicz łowczy Piński z Pauliną *Abrahamowiczowną* spłodził Adama Stanisława Naruszewicza biskupa Łuckiego. Ten po odbyciu nauk w Pińsku wstąpił w r. 1748. do zakonu niegdyś Jezuitów. Przełożeni jego poznawszy w nim szczególniejszą chęć i zdatność do nauk, wysłali go do Lugdunu we Francyi, gdzie było znakomite Jezuitów kollegium, poźniej zaś wsparty hojnością księcia Czartoryskiego kancl. Litew. zwiedził Włochy, Francyą i Niemcy. Po kilku latach wróciwszy do kraju mianowany został professorem Poetyki w uniwersytecie Wileńskim, a wkrótce potem przeniesiony został do Warszawy do kollegium Szlacheckiej młodzieży Jezuitów. Przymioty Naruszewicza zwróciły nań oko panującego w ówczas Stanisława Augusta Króla — i gdy w roku 1773. zniesionym został zakon Jezuitów, mianował go koadjutorem biskupstwa Smoleńskiego, poźniej pisarzem w. ks. Litewskiego, sekretarzem Rady Nieustającej, biskupem Smoleńskim, a nakoniec w r. 1790. biskupem Łuckim, jakoteż orderami polskiemi obdarzył, i jako szczególny dowód swego dlań szacunku popiersie jego ze spiżu lane umieścił w sali zamku Warszawskiego, w rzędzie Polaków, którzy się stali sławą narodu swojego. — Chwile wolne od zatrudnień urzędowych poświęcał naukom — i wydał następujące dzieła tak poetyczne jako i historyczne, które mu sławę najpierwszego w obu rodzajach autora zjednały: 1o. *Historya Narodu Polskiego*, panowanie Piastów wyszczególniająca — od r. 962—1386. czyli do wstąpienia na tron Władysława Jagiełły. — Po śmierci autora, towarzystwo królewskie Warszawskie przyjaciol nauk, z papierów po autorze zostawionych, wydało początkowe dzieje Narodu Polskiego aż do roku 962. — Dzieło to kompletne wyszło po raz ostatni w Lipsku 1836. w 10. Tomach. — 2o. *Przełożenie* na język Polski w czterech tomach wszystkich *dzieł pozostałych Tacyta.* — 3o. *Życie Jana Karola Chodkiewicza hetmana Litewskiego*, we dwóch tomach. — 4o. *Opisanie Tauryki*, czyli Historya o Tatarach Krymskich. — 5o. *Cztery tomy rozmaitych poezyi własnych*, w których znakomite piękności, i duch rymotworczy okazują się. — 6o. *Tłomaczenie* na język Polski *wszystkich Odów Horacyusza.* — 7o. *Opisanie podróży Stanisława Augusta w roku* 1786. *do Kaniowa*, w którem znaczna część Historyi Polskiej, a szczególniej wiadomość o początkach Kozaków znajduje się. — Oprócz tego zebrał z Metryk koronnych i Litewskich, z różnych przywilejów miastom i magistraturom nadanych, z korrespondencyi posłów za granicą będących, z traktatów z różnemi mocarstwami zawieranych, z wielorakich publicznych tranzakcyi, i z archiwów obywatelskich; rękopisma ściągające się do Historyi Polskiej pod panowaniem ka-

żdego w szczególności Króla ułożone, i z wyrażeniem roku: tych zbiór szacowny i obszerny, zawierał w sobie tomów grubych *in fol.* 360. — Pisał także z polecenia królewskiego wiele pism politycznych, bezimiennie. — Umarł w Janowie d. 6. Lipca 1796. roku wieku swego 63. — będąc niespełna 6. lat na biskupstwie Łuckiem. —

Narwit *herbu Kościesza*, albo Narwid, w księztwie Żmudzkiem. Bartłomiej Narwid 1621. Jeden z nich w Polskiem wojsku służył. Stanisław 1700.

Narzymski *herbu Dołęga*, w Płockiem województwie. Mikołaj Narzymski kasztelan Sierpski, z Katarzyny Kryskiej wojewodzanki Płockiej urodzony, miał za sobą Gostomską, siostrę wojewody Rawskiego, z której dwaj byli synowie, Jan, i Mikołaj kasztelan Sierpski, miał i drugą Bartnicką, jako *Paprocki świadczy fol.* 251. Tomasz brat jego kasztelan Płocki z Mdzewskiej zostawił potomstwo, córka jego była za Anzelmem Gostomskim wojewodą Rawskim. *Paproc. fol.* 154. Stanisław 1598. *Constit. fol.* 725. Mikołaj poseł na sejm 1626. deputat na trybunał Radomski. *Constit. f.* 6. Jan zaś w roku 1629. *Constit. fol.* 7. Jakób 1635. *Const. fol.* 18. Krzysztof najprzód chorąży, potem podkomorzy Ciechanowski 1648. N. chorąży Płocki, żona jego Izabella Zalińska Samuela wojewody Malborskiego z Mortęskiej córka, po Piotrzę Bąkowskim owdowiała. *MS. Konopat.* Mikołaj najprzód chorąży Płocki, z tym tytułem na różne sejmy posłował, w roku 1678. już podkomorzy Płocki, pułkownik odważny, syn jego Józef starosta Bobrownicki, dziedzic na Nadborzu, z Wessłowny krajczanki koronnej urodzony. Tomasz chorąży Chełmiński, Jan podstoli Ciechanowski 1674. N. kasztelan Warszawski, którego córka była za Wojciechem Ciemniewskim, i syn Adam 1704. Wojciech staroście Ciechanowski 1718. Józef kanonik Kujawski deputat na trybunał koronny 1723. Jakób poseł na konwokacyą r. 1733. z ojca Stanisława starosty Ciechanowskiego spłodzony, podkomorzy Nurski, temi czasy wojewoda Pomorski, żona jego Anna Czapska kasztelanka Chełmińska. Narzymska Jana Czerskiego małżonka. Mikołaj Narzymski, że miał za sobą Kostczankę kasztelankę Zakroczymską, siostrę rodzoną S. Stanisława Kostki, świadczy *MS Konopat.* Józef na Nidzborku starosta Zakroczymski, poseł na konwokacyą 1733.

Jakóba Narzymskiego wojewody Pomorskiego z *Czapskiej* jedna córka za Kaczyńskim podkomorzym Drohickim, druga zakonnica u wizytek Warszawskich: z synów jego, N. podkomorzy Ciechanowski z *Sarławskiej* ma potomstwo. — Antoni kanonik Gnieznieński, suffragan Pułtuski w r. 1778. — *Krasicki.*

Nasiechowski *herbu Gryf.* Zbigniew z Nasiechowicz archidyakon, i Wojciech z Turska mniejszego, kustosz Kra-

kowski, obadwa herbu Gryf, koło roku 1270. których przodkowie fundowali kościół. S. Marcina w Krakowie, który teraz jest w possessyi panien Karmelitek bosych. *Nakielski Miechow.*

Nasiegniewski. N. Nasiegniewska była za Maciejem Suleńskim herbu Jastrzębiec.

Nasierowski *herbu Slepowron*, w ziemi Ciechanowskiej. Wojciech Nasierowski z Stoińską, spłodził dwie córki, Joannę 1*mo voto* Klonowską, 2*do* Kuberską, 3*tio* Stecką chorążynę Kijawską, i Zuzannę 1*mo* Zdżarską, 2*do* księżnę Woroniecką: synów także dwóch. Adama, tego z Konstancyi Kuberskiej synowie, Jan, Władysław Soc. Jesu, Franciszek w zakonie kaznodziejskim, i Piotr komornik Podolski. Jakóba, tego z Konstancyi Kurdwanowskiej córki dwie: Joanna Miączyńska, i Franciszka Gajecka, tyleż synów Tomasz i Szymon.

Nasiłowski *herbu Półkozic*, albo Nasiełowski w księztwie Litewskiem. Jerzy Nasiłowski wojewoda Witebski r. 1547. miał za sobą księżnę Pruńską wdowę po Piotrze Krzczonowiczu, po tym tylko się córki zostały, z tych Felicyanna, była za Jerzym książęciem Zbarazkim, umarła 1593. matka Piotra wojewody Trockiego, druga za Grzegorzem Ościkiem, trzecia za Mikołajem Wołczkiem dworzaninem królewskim: to *Paproc.* gdzie przydaje, że już ten dom zszedł. Zofia Nasiłowska była za Mikołajem Radziwiłem wojewodą Wileńskim, i kanclerzem Litewskim, za Zygmunta I. *Geneal. Radziwiłow.* Rozumiem że to była siostra Jerzego wojewody Witebskiego. W Nurskiej ziemi Mikołaj Nasiłowski kwitnął 1648. ale niewiem czy tu należy.

NATARCZ HERB.

Ma być w polu czerwonem strzała, prosto w górę żeleźcem wyrychtowana, stojąca między dwiema blankami, w hełmie

ręka do góry wyniesiona, dzidę grotem w górę obróconym w lewą tarczy trzymająca. O tym ani Paprocki, ani Okolski nie pisał, *Kojałowicz tylko in MS.* pisze, że nadany jest od Gedymina książęcia Litewskiego, szlachcicowi nazwanemu Natarcz, za odważną obronę zamku Krewa, przeciw Krzyżakom. Włodzimierz Natarcz, miał synów ośmiu, których potowstwo, częścią w księztwie Litewskiem, częścią na Wołyniu osiadło. W Lidzkim i Grodzieńskim powiecie będący, Bienieckiemi się nazywają od majętności leżącej nad rzeką Bienicą. Bogdan Bieniecki syn Pawła, ten od Króla Alexandra, wziął niektóre nadania wiecznością, nad rzęką Kirsną w województwie Trockiem, zostawił syna Marcina pisarza ziemskiego Mińskiego, tego zaś z Makarowiczowny było dwóch synów: Daniel i Eliasz. Eliasz żołnierz za Króla Stefana w Inflanciech, a potem w wojsku Cesarskiem sławy szukając, w Węgrzech poległ. Daniel z pierwszej żony Unichowskiej, spłodził trzech synów: Eustachiego, Jana, i Krzysztofa: z drugiej Wołowiczowny, jednego Mikołaja: Eustachi poległ pod Białym kamieniem, Jan w zakonie Soc. Jesu. Mikołaj stolnik Grodzieński, z dzieciństwa do siwego włosa w wojsku służył, pod Parnawą, będąc pod chorągwią usarską hetmańską, mężnie poczynając, postrzelony pod stolicą, i niebezpiecznie raniony. Pod Chocimem rotmistrzował: Karol Chodkiewicz hetman, wiedząc jego męztwo, szczególniej go Zygmuntowi III. zalecał: syn jego Jerzy, najprzód stolnik Grodzieński, 1658. poseł do Cara Moskiewskiego, potem kanonik i kustosz Wileński, mówiłem o nim *Tom. II. fol.* 150. póty *Kojał. in MS.*

Nawojewski *herbu Starykoń*, w Krakowskiem województwie. *Paproc.*

Nawoski, w Bełzkiem województwie. Anna Nawowska z Nawoza była za Jakóbem Rudnickim.

Nawrotyński *herbu Sława*, patrz herb **Sława.**

Necz *herbu Jastrzębiec*, w Krakowskiem województwie. Z tych byli Szymon i Wojciech Neczowie. Sebastyan Necz, dla męztwa swego na wojnach, za promocyą Zamojskiego hetmana, do prerogatyw szlachectwa przypuszczony. *Constit.* 1601. *fol.* 749. Są i Neczewiczowie, z tych Teodor Neczowicz pisarz grodzki Włodzimierski 1674.

Nehrebecki, albo Niehrebecki w Bracławskiem i Brześciańskiem województwach. Jan Nehrebecki poseł na sejm z Bracławskiego 1632. *Constit.* 1643. *fol.* 5. N. Nehrebecki zostawił syna Marcina Nehrebeckiego, dzisiejszego chorążego Łomżyńskiego, ten dwa razy śluby małżeńskie ponawiał: naj-

przód z Anną Gumowską cześnikowną Zakroczymską, z której syn Michał, potem z Maryanną Bajbuzianką Hrybunowiczowną herbu Bajbuza, córką Szczesnego cześnika Bracławskiego, dziedzica na Rajgrodzie (syn to jest Konstantego Bajbuzy, o którym w tomie drugim *fol.* 81. namieniłem, a brat rodzony Pawła, który *steriliter decessit* 1739. Zaś jego synowie dwaj: Dominik stolnik N. i Jędrzej chorąży w regimencie pieszym hetmana polnego koronnego, Branickiego, jeszcze młodziani, i prócz Maryanny Nehrebeckiej, jeszcze córki dwie: Roża 1739. zaślubiona Antoniemu Łączyńskiemu skarbnikowi Radomskiemu herbu Nałęcz, i Elżbieta Panną) ta tedy Maryanna, powiła mu synów trzech, z których najstarszy Alexander, drugi Jan, trzeci jeszcze dzieciną, i córki dwie: Rożą i Konstancyą.

Alexander Nehrebecki w roku 1778. wojski Żydaczewski z *Ulenięcką* miał dwóch synów. Bracia jego Jan (jak wyżej) i Józef. — *Krasicki.*

Nekanda *herbu Topor*, w Krakowskiem województwie, patrz **Trepka.**

Nencha *herbu Lubicz*, jakom widział ich pieczęć. Jan i Karol Nenchenowie kapitani w wojsku koronnem, dla zasług wojennych, indygenat otrzymali na sejmie 1676. *Const. fol.* 58. Cztery bracia rodzeni: Wojciech, łowczy Żydaczewski, żona jego Elżbieta Borejkowna, podczaszanka Podolska, z tej synowie, Jan i Ignacy, i córka Katarzyna. *2do voto* tenże Wojciech pojął Wiktoryą Lassocką, z tej córki, Joanna i Wiktorya. Jan drugi brat, miał za sobą Ewę Lassocką, ale z nią *sterilis.* Karol trzeci podkomorzy Inflantski z Bogumiły Sługockiej; dzieci jego Xawier, Anna i Magdalena; czwarty Zygmunt, zrodził z Felicyanny Rozwadowskiej Józefa Soc. Jesu i Antoniego. Siostry tych czterech braci, jedna zakonnica S. Brigitty w Lublinie; druga Brodowska sędzina Krzemieniecka; trzecia Ładochowska podsędkowa Krzemieniecka; czwarta Trembicka miecznikowa.

Nepelski. Katarzyna Nepelska była za Jędrzejem Strzemęskim.

Nesterowicz *herbu Pobog*, z tą jednak odmianą, że podkowa z lewego boku tarczy, strzałą z góry przeszyta na dół, nie przez obiedwie części, ale tylko przez jednę; drudzy powiadają, że ta podkowa, krzyża na barku swoim mieć nie powinna. Nester Ureki szlachcic Wołoski, na sejmie 1607. indygenat otrzymał dla zasług swoich. *Const. f.* 857. Niewiem czy nie od niego idą Nesterowiczowie, z tych Jan w powiecie Oszmiańskim 1674. Jan kasztelanem Brześciańskim w tym czasie gdy to piszę.

Newelski *herbu Korczak*, z tą jednak różnicą, że wręby trzy kłada od góry większe, na dół mniejsze, a nad ostatnim od dołu, i najmniejszym kładą księżyc obiema rogami na dół spuszczony, i niby ostatni wręb opasujący, na hełmie trzy pióra strusie, *Paprocki* i *Okolski* o nich nie pisał: *Kojałowicz in MS.* powiada o nich, że ten dom w księztwie Litewskiem zacny i dawny, nazwisko swoje ma od Newlu zawku w Inflanciech, i obszernych possessyi, które w tamtym miejscu mieli Newelscy. Gdy potem tę część Moskwicin odebrał, Newelscy w księztwie Litewskiem osiedli; i lubo potem Stefan Król tylą zwycięztwy, wyzuł Moskwę z Inflant, a zatem i z Newla, przecież że ten zamek pograniczny Moskwie, większej siły, i nad sobą opatrzenia potrzebował, dlatego Newelskim w zamianę jego, inne dobra w Litwie puszczono. Jan Władysław Newelski skarbnik Brześciański, mąż rycerski przeciwko Kozakom i Moskwie, jemu Rzeczpospolita fortyfikacyą Brześcia Litewskiego w r. 1661. zleciła. Jan kanonik Żmudzki, synowiec jego od brata, do Rzymu od Tyszkiewicza biskupa Żmudzkiego wysłany, gdy się tam pięknie do ukontentowania wszystkich popisał, wziął najprzód kantoryą a potem dziekanią Wileńską. Michał łowczy Połocki 1648. miał za sobą Tyszkiewiczownę sędziankę Połocką: był komissarzem do rozgraniczenia Połockiego województwa od Moskwy, i szczęśliwie to zakończył w r. 1648. czego przez piętnaście lat inni dokazać nie mogli. Tenże czy inny Michał podsędek Połocki, i Józafat stolnik Połocki 1674. O Janie *Konstytucya* 1641. *fol.* 41.

NEWLIN **HERB.**

Powinna być strzała złota, prosto do góry ostrzem wyrychtowana, przez środek jej krzyż idzie, między dwiema gwiazdami, w równi od siebie odległemi, w polu błękitnem, na hełmie z korony jest czarnego orła skrzydło, barkiem

w prawą stronę obrócone, które strzałą przeszyte w prawą tarczy. *Okolski tom. 2. fol.* 267. przydaje, że z Niemiec do Polski przyniesiony, od Szymona Ronneberga, już za Zygmunta Augusta Króla: jakoż że Promniczowie na Szląsku, takim się też herbem pieczętują, widziałem u Dawida Hirsmullera, w książce od niego przypisanej, Balcerowi Promniczowi biskupowi Wrocławskiemu, i Szląskiemu gubernatorowi, tylko że tak strzała, jako i gwiazdy nie prosto stoją, ale nachylone na prawy bok tarczy, i jelców na krzyż złożonych na strzale nie masz. Ancutów w Litwie herb, coś podobnego ma do Newlina, tylko że miasto gwiazdy na lewym boku tarczy, kładą księżyc, rogiem jednym do góry, a obiema do strzały, obrócony, jelców także na strzale być nie powinno. Z tej zaś racyi według *Okolskiego*, ten herb Newlinem nazwany, że Ernest brat Szymona Ronneberga mężnie pod Newlem bijąc się z nieprzyjacioły, tamże poległ; gwiazdy także do tego herbu przydane być mieni *Okolski* od Zygmunta Augusta.

Neysztad. Jan Neysztad major w wojsku Litewskiem, na sejmie coronationis Jana III. otrzymał approbacyą, indygenatu sobie pozwolonego, w roku 1673. *Constit. fol.* 23.

Nicki *herbu Radwan*, w Płockiem województwie. O nich namienia *MS. o Familiach Pruskich*, Gotard Nicki r. 1632. Anna była za Jędrzejem Rutkowskim.

Nidecki *herbu Wieże*, w Krakowskiem województwie. Jędrzej Patrycy Nidecki, proboszcz Warszawski, archidyakon Wileński, kustosz Klecki, Krakowski, Sendomierski Pułtuski, Kruświcki kanonik, a potem biskup Inflantski 1593. urodzony był z Pawłowskiej herbu Leliwa, biskupa Ołomunieckiego siostry, mąż sławny i pamięci godny, żyje jeszcze i po dziś dzień w pismach swoich do druku podanych: *De Ecclesia vera vel falsa, libri V. Cracov. typ. Lazari*, 1585. *in folio*. 2do. *Liber Paralellorum Ecclesiae Orthodoxae, cum Synagoga haereticorum*. 3tio. *Liber Fragmentorum Cicer. cum Philosophicis rebus Patavii sedulam operam daret.* 4to. *Commentarii in duas Ciceron. Orationes.* 5to. *Gratulationes ad Stephanum Regem , post devictum ter Moschum, nomine Cleri Varsav. Starowol. de Scriptor. Polon. f.* 27. przydaje mu tę pochwałę, że był *Vir omni scientiarum genere praeditus*, *atque ob id Boncompagno*, *Sigonio*, *Paulo Manutio-Robertoque Turnero familiaris*, *Stephano Regi gratiosus;* śmierć jego zrzuca tenże autor na rok 1583.*)

---

*) Myli się *Niesiecki* a raczej *Starowolski* przytoczony od *Niesieckiego*, gdy śmierć tego biskupa na rok 1583. naznacza, umarł

Solikowski potem arcybiskup Lwowski pisał epigrammata po jego zejściu, które u tegoż Starowolskiego znajdziesz: Bernard brat jego, mąż także uczony i przykładny, pleban w Nidku. Alexander z Nidka Nidecki, miał za sobą Maryannę Kijańską, którą urodziła Barbara Zbylitowska, siostra rodzona podsędka Krakowskiego, miał i braci. Stanisław r. 1705. w Krakowskiem.

W r. 1788. Onufry Nidecki susceptant Sendomierski. — *Krasicki.*

Nieborowski *herbu Prawdzic*, w Rawskiem województwie. Wacław Nieborowski, który za świadectwem *Biel. lib.* 4. 1462. gdy Eryka książęcia Szczecińskiego pogromił z inszemi, i dzięki i donatywy od Króla odebrał. Jan Kmaczoła z Nieborowa wojewoda Bełzki 1452. *Statut. Masov. fol.* 94. Krystyn kanonik Płocki, kandydat na biskupstwo Płockie w roku 1425. po śmierci Jakóba biskupa Płockiego. *Łubien. in Vitis Episcop. Płoc.* Wacław kasztelan Bełzki Maciej pisarz ziemski Sochaczewski, którego córka Katarzyna, była za Arnolfem Potrykowskim herbu Paprzyca. Tomasz kanonik Kamieniecki, a potem Krakowski, Kasper mąż rycerski z książęciem Koreckim, zginął pod Chocimem, w Kamieńcu u OO. Dominikanów pogrzebiony. Wojciech i Alexander dworzanie królewscy, siostra ich Krzywiecka. *Kromer* wspomina Nieborowskiego podsędka Krakowskiego. Stanisław poborca w Sochaczewskiej ziemi 1618. Wacław i Hieronim 1628. Stanisław podsędek, a potem sędzia Sochaczewski r: 1648. Mikołaj dworzanin królewski, Alexander archidyakon Łowicki, kanonik Gnieznieński. Jan chorąży Sochaczewski, z sejmu komissarz do granic od Wołoch. *Constitut.* 1667. *fol.* 21. Marcin podkomorzy Sochaczewski, poseł na sejm 1643. ztamtąd deputat do kwarty Rawskiej, *Const. fol.* 25. i 1647. do rewizyi ksiąg ziemskich Sochaczewskich. *Const. fol.* 34. Tenże czy inszy Marcin podkomorzy Sochaczewski, starosta Zwoleński, kwitnął 1667. *Constit. fol.* 16. Alexander podczaszy Gostyński 1676. Mikołaj podczaszy Sochaczewski 1635. Adryan w zakonie naszym, pobożności wielkiej kapłan, zszedł z tego świata w Rawie 1681. wieku swego 80. N. kanonik Gnieznieński Kujawski i Łęczycki 1704. Paweł łowczy Sochaczewski. Kasper podczaszy Gostyński, żona jego Krystyna Trzcińska herbu Rawicz, Jędrzeja Maxymiliana łowczego Gostyńskiego, i Anny Aloizyi Kostczanki córka, ale

---

bowiem roku 1586. dnia 6. Lutego jako o tem świadczy list oryginalny pisany z zamku Kolmarskiego, gdzie Nidecki umarł, przez Fabiana Quadrantyna officyała Inflantskiego, do Marcina Kromera bisk. Warmińskiego: data listu w cztery dni po śmierci Nideckiego. — *Z Manuscr. Helsberg.* — *Przypisek Krasickiego.*

bezpotomny. N. miał za sobą Mączyńską chorążankę a potem podkomorzankę Sieradzką. Wacław podkomorzy Rawski, poseł na konwokacyą 1733.

N. Nieborowski starosta Muchnowski, dziedzic na *Hyżnym* w Sanockiej ziemi, z pierwszej żony N. spłodził syna, z drugiej *Kaczkowskiej* córka wydana za Wojnę. — *Krasicki.*

Nieborski *herbu Lubicz*, w Mazowieckiem województwie. Stefan Nieborski archidyakon Dobrzyński, Płocki i Pułtuski kanonik roku 1593. *Acta Synodi Plocen.* N. Nieborski rotmistrz pod Nowogrodem w roku 1604. Dymitra Cara Moskiewskiego, w kompucie dwóchset usaryi, na stolicę odprowadzając, pierwszy na Moskwę taką siłą uderzył, że ich rozpędził. *Petricius lib.* 1. Marcin 1632. Władysław podczaszy Ciechanowski, z sejmu 1633. komissarz. *Constit. fol.* 48. Adam, Jerzy, Marcin, w ziemi Ciechanowskiej 1648. Stanisław biskup Metoński, suffragan Wileński, na kościoły i ubogich szczodrobliwy, umarł 1644. jako o nim głosi nagrobek jego w Wilnie. *Starowol. in Monum.* Adam Nieborski 1675. *Acta Castren. Zakrocimen.* miał za sobą Agnieszkę Łopacką kasztelankę Zakroczymską, z której było synów czterech, Felicyan starosta Janowski, poseł z ziemi Ciechanowskiej, podpisał elekcyą Jana III. Kazimierz kasztelan Sierpski, Dobrzyński, Rypiński starosta, Alexander stolnik Dobrzyński, i Krzysztof sekretarz królewski. Michał (syn jednego z tych czterech) podkomorzy Ciechanowski, deputat na trybunał koronny r. 1723. poseł na konwokacyą 1733. temi czasy kasztelan Płocki. N. starosta Ciechanowski, poseł na sejm 1738. Piszą się z Nieborzyna. Stanisław miał za sobą Annę Kobylnicką cześnikownę Wyszogrodzką. N. Franciszka Łękowskiego małżonka.

Michał Nieborski kasztelan Płocki. N. Nieborski starosta Ciechanowski dziedzic na *Krzynowłodze*, syn kasztelana Płockiego, z Czapskiej córki Jana podskarbiego w. koron. żadnego niezostawił potomstwa. — Siostra jego za Walickim wojewodą Rawskim. — *Krasicki.*

Nieborski *herbu Prawdzic.* Do tych tak *Paprocki* jako i *Okolski* pociąga tych Nieborskich, którzy są w ziemi Wyszogrodzkiej. Marcin Nieborski podsędek Wyszogrodzki, z Zofji Cybulskiej sędzianki Wyszogrodzkiej, spłodził Adama stolnika Wyszogrodzkiego, dworzanina Zygmunta Augusta Króla. Adryan skarbnik Wyszogrodzki, i Wojciech r. 1632. Kasper 1648. Piotr 1674. w ziemi Wyszogrodzkiej, Jakób Nieborski miał za sobą Cybulską. Jan poborca 1598. *Const. fol.* 725. Dorota Jana Krasińskiego wojskiego Rożańskiego małżonka. Jan pojął w małżeństwo Elżbietę Krasińską. N. miał za sobą Podoską sędziankę ziemską Ciechanowską.

z Niechanowa. Marcin z Niechanowa kanonik Gnieznieński 1485. *Constit. Synod. Provinc. lib.* 1. *fol.* 43.

Niechmirowski *herbu Poraj*, w Sieradzkiem województwie. Przodek ich był Krzepickim starostą, atoli siła dóbr utracił, o czem *Paprocki* obszerniej pisze: miał synów trzech, od jednego z nich idą Niechmierowscy, z których Marcin był mąż godny, wspominają ich 1602. *Księgi Grodzkie Ostrzeszowskie.* N. Alexandra Madalińskiego podsędka Wieluńskiego. N. Widawskiego małżonki.

Niecieckí *herbu Poraj.* Melchior Nieciecki podkomorzy Drohicki, z sejmu 1576. poborca w Podlaskiem województwie, *Constit. fol.* 261. Szymon w Drohickiem 1643. Stefan pisarz ziemski Połocki 1659. Adam w Wileńskiem 1697. Stanisław w Orszańskiem.

Nieciszewski *herbu Bożezdarz.* Są w Trockiem województwie jako świadczy *Kojał. in MS.* Kazimierz Nieciszewski skarbnik Trocki 1648. N. była za Białochowskim. *MS. o Famil. Prusk.* N. podstoli Trocki miał za sobą Grocholską wojskiego Nowogrodzkiego córkę. Stanisław 1700.

Nieczaj *herbu Pobog*, z tą jednak różnicą, że podkowa bez żadnego krzyża, a pod nią prosto wyrychtowana żeleźcem w górę strzała, w hełmie trzy pióra strusie, pole herbu czerwone. Nieczaj pułkownik kozak Zaporowski, a potem hetman Białoruski, ziemianin Mścisławski, Bychowa długo i mężnie bronił, aż nakoniec 1660. znowu się Moskwie z fortecą dostał. Nieczaj Bazyli w Rawskiem 1674.

Wspomniany wyżej Jan Nieczaj (Neczay) pułkownik Kozaków Zaporowskich został przypuszczony do szlachectwa i nadane mu prawem dziedzicznem starostwa Bobrujskie, wsie *Czawcy* i *Czereków* i w ekonomji Mohylowskiej dwa wójtowstwa *Piechowskie* i *Blachowickie. Konstyt. sejmu r.* 1659. *Vol. leg. IV. fol.* 603. Tegoż małżonce Stefanidzie *Chmielnickiej* konstyt. sejmu 1661. prawo na pewne daniny approbowała. — *Krasicki.*

NIECZUJA HERB.

Ma być w polu czerwonem, pień od drzewa obcięty, na wierzchu jego krzyż, czyli raczej miecz otłuczony, przy pieńku, sęków obciętych być powinno trzy po prawej stronie jego, dwa po lewej, w hełmie takiż pieniek, między dwiema skrzydłami, *Biels. fol.* 575. *Paproc. w Gniazdzie Cnoty, fol.* 707. *O herb. fol.* 255. *Okol tom.* 2. *fol.* 269. *Klejnoty fol.* 68. *Petrasancta* żadnego mu podobnego nie ma. O początkach tego herbu, niezgadzają się nasi autorowie. Jedni mówią, że ten herb do Polski z Czech przybysz, jakoż *Paprocki w swoim Ogrodzie fol.* 183. świadczy, że

NIECZUJA HERB.

w Czechach Panowie z Lipego, Krzyneccy z Konowa, i Panowie z Lichtenbergu, dwóch pieńków obciętych w herbie zażywają, ukosem ułożonych, każdy z nich powinien mieć pięć gałęzi ociętych: początek tego herbu ztąd być powiada. że gdy Jaromir książę Czeski, na łowy w głęboki las zdradziecko był wyprowadzony, i już o życiu jego Werszowiczowie z zasadzek wypadłszy zamyślali; postrzegłszy to jeden z łowczych jego, dał znać rozbieżałym po lesie dworzanom jego, za których sukkursem, książę z niebezpieczeństwa wyszedłszy, Howoryusza (to imię miał łowczy) wybawiciela swego, szlachectwem, i tym herbem nadał, senatorem uczynił, i w fortunę znaczną opatrzył; od niego tedy wzwyż wspomnione familie, swoję linią prowadzą. Podobnegoż herbu tamże w Czechach zażywają Berkowiczowie z Drzewicy, to jest dwóch Ostrwi czarnych, na krzyż przełożonych, o sześciu sękach, ten herb im nadany za wierne ich usługi, od Ulryka książęcia, i między najprzedniejszych Panów policzeni, w dobra i majętności uposażeni. Nim zaś do Baronatum przyszli, i nim ich Ulryk na tę godność wyniósł, nosili w herbie tylko jeden pieniek, tak jako u nas w Nieczui widziemy. Teraz, mówi *Paprocki*, herbu Panów z Lipego i Berkowiczów ta jest różnica, że Berkowiczowie, pięć sęków na każdym pieńku mają, a tamci sześć, ci swoje pieńki w hełmie, między orlemi skrzydłami noszą: Panowie de Lipie w hełmie, na pawim ogonie, karpia kładą: to *Paproc.* Tenże *Autor w Stambuchu Szląskim*, tak inszy herb opisał. Jest prawi pień ze dwiema łękami ociętemi, a korzenia trzy u niego, na lewej stronie tarczy, (bo ta wzdłuż powinna być linią przedzielona,) jest Lew wspięty przedniemi nogami, na tylnych stojący, w lewą, głową obrócony, jakby w przednich łapach coś trzymał. Tym się herbem szczycą Besowie z Kolna z Katowic na Szląsku, dom jeszcze za pogaństwa

Panom swoim dobrze zasłużony. Z tych Adam Bes najwyższy konsyliarz Bolesława książęcia, syna Władysławowego, koło roku 1311. Otto Bes, kanclerz książęcia Konrada 1422. pisał się z Rogowa. Jan Bes z Kolna z Katowic sędzia Opolski najwyższy, i Raciborski, i jego brat Kasper Bes na Krawarach 1609. *Paproc. w dedykac. Balbinus także lib.* 3. *Epit. Rer. Bob. cap.* 15. twierdzi, że na nagrobku Jana biskupa Praskiego, z familji Drazica, pień widział wyrażony z zielonemi gałęziami, *fol.* 273.

Ci tedy, którzy powiadają, że z Czech do Polski ten herb przyszedł, mienią, że to było za czasów Władysława Hermanna, od którego przodek tego domu, znacznemi był dobrami opatrzony, czy to on sam wieś Nieczujki założył, czy też od danej sobie od Władysława książęcia, i on, i herb Nieczują nazwany; przydaje *Paprocki w Gniazdzie*, że dziesięciu synów spłodził, z których jeden podczaszym był u Bolesława Krywousta, Dersław na imię, który w okazyi z Czechami, tak mężnie na samego ich wodza natarł, że go z konia zwalił, przez co strwożone wojsko Czeskie, snadno od naszych porażone było; za które dzieło Bolesław Krzywousty, do dawnego jego z przodków pieńka, miecz mu przydał. Atoli jednak ten autor, inszą daleko osnowę w poźniejszej *o herbach Książce* położył, i o tym Dersławie z listów jakichsiś powiada, że był herbu Jastrzębiec, pod Jastrzębcem. *Długosz* ten herb nabytym być twierdzi w Polszcze, toż *Bielski* świadczy, i inni, z tej okazyi. Za Bolesława Krzywousta, gdy Czechowie nie śmieli otwartym bojem z Polakami się potykać, z zasadzek czuwali tylko na okazyą dobrej i szczęśliwej wygranej; o których wojsko nasze niewiedząc, tem bezpieczniej snem zmorzeni koczowali, tam mąż z tej familji, prawie za sprawą Boską, przez sen wielkim głosem tak wołać począł. Nieprzyjaciel, Nieprzyjaciel, że całe wojsko obudziwszy i potrwożywszy, do broni się porwało, czem Czechowie z imprezy swojej zrażeni, czyli też porażeni od naszych zostali. W nagrodę tego, Krzywousty, w ten kształt, herb rycerzowi temu, uformował. Że jednak ciż sami autorowie pospolicie Wszebora wojewodę Krakowskiego, za tegoż Bolesława Krzywoustego, już w senacie zasiadającego, do herbu Nieczuja pociągają *Bielski fol.* 211. i *Paprocki*, dla tego zdałoby mi się że ten herb dawniejszy od czasów Krzywousta. Między przodkami familiantów tego herbu, tych liczy *Paprocki*, najprzód Dersława Nieczuję podczaszego u Bolesława Krzywoustego. Wszebora wojewodę Krakowskiego i hetmana w ostatniej pod Haliczem batalji, za tegoż Bolesława, któremu *Starowolski in Bellat. i inni*, niewinnie to zadają, jakby pier-

wszy z tej potyczki miał się ucieczką salwować, i Królewskie zdrowie na szańc wystawić. Jam wyraźnie już o tem mówił w pierwszym tomie pod kasztelanami Krakowskiemi, gdziem dowodził, że dwóch na tenczas Wszeborów w senacie Polskim zasiadało, jeden wojewoda Krakowski herbu Lawschowa albo Strzemię, drugi wojewoda Sendomierski herbu Nieczuja, po którym to krzesło posiadł Mikołaj Bogorya; to z starych monimentów wypisał *Nakielski w swojej Miechowji fol.* 69. kędy przydaje, że żona tego drugiego, wieś Golczowo klasztorowi Miechowskiemu, przed rokiem 1198. zapisała, *fol.* 84. i że za Władysława książęcia Polskiego, hetmaniąc wojsku, kilka znacznych zwycięztw z Rusi otrzymał. Trojana Nieczuję 1200. i Stanisława hrabię, Zdzisława 1261. *Długosz* tej familji tę pochwałę przypisał, że jest *Genus Providum. Bielski fol.* 283. powiada, że w batalji Witolda z Edygą Tamerlanesowym hetmanem, Nieczujowie mężnie się potykali.

Herbowni.

Bystrzejowski, Cebulka, Dębiński, Domaszewski, Dymitr, Dzierżek, Frącki, Galicz, Gębicki, Gładysz, Grębarski, Gręboszowski, Grzymułtowski, Jemielski, Kochowski, Konieński, Krasuski, Krzesiński, Krzynicki, Kuropatnicki, Łaskawski, Łętowski, Łoknicki, Łukawski, Miniewski, Mroczek, Ostrowski, Praski, Sadleński, Slanka, Snieszek, Starzechowski, Szumieński, Trzebski, Urbański, Wapowski, Wichorski, Wierzbicki, Wilczopolski, Wilkocki, Witosławski, Włodek, Zbigniewski, Zgierski, Ziemecki.

Poźniejsi autorowie następujące familie, jako do tego herbu należące, podają:

Branwicki, — Ślaski, — Wilczowski, — Zuzelnicki.

Do herbu Nieczuja, Legendorfów herb, według opisania *Tretera in Episc. Varmien.* (i jam z niego mówił o nim pod Legendorfami) mógłby słusznie należeć, ale *MS. o Famil. Pruskich* inszy im herb okryślił. W Krakowie w kościele Ś. Franciszka, na nagrobku Pani jakiejś w staroświeckim stroju, między innemi herbami widziałem taki. Dąb ocięty, z obudwu stron jego po trzy gałęzie ocięte, z obu stron gałązka jedna cienka z liściem i żołędzią. Dąb trochę wierzchołkiem nachylony na lewy bok tarczy. Atoli, Cebulka, Łętowski,

Wierzbicki, Włodek, pieńka zażywają bez krzyża, i na hełmie noszą pięć piór strusich, patrz **Ostrzew.**

NIECZUŁA HERB.

Tak herb Bartlińskich zowie *MS. o Famil. Prusk.* mówiłem ja o nim w drugim tomie *fol.* 67. tylko że pomieniony *MS.* powiada, że nie sowa, ale szpak czarny na dębowym pieńku, o piąciu korzeniach, i dwóch gałązkach z boków, być powinien, taką symmetryą, jak u mnie położony ptak, a na hełmie pawi ogon. W Prusiech zażywają go tak Bartlińscy Walbachowie, jako i Czerniewscy Szwarcenbachowie. Alexandra Bartlińska córka Jerzego sędziego Tczewskiego, była za Ciecholewskim Michałem. N. Bartliński z Borowską herbu Ogończyk, spłodził trzy córki: Zofią Kobylińską, Annę, najprzód Jałowską, potem Daniecką, nakonicc była za Stanisławem Dębińskim, i Katarzynę Borucką. Synów zaś sześciu, Alexandra bezpotomnego, Jana, który pojął żonę herbu Dołęga, i z nią zostawił syna. Piotra officyała Kamińskiego, Stanisława, Wojciecha, Kazimierza, ten miał za sobą Brzeską herbu Ciołek, i z niej tylko córkę Annę.

Nieczycki *herbu Lis.* Czytałem list Zygmunta I. Króla Polskiego *in MS. Petricov.*, w którym Marcina Czyża Konstantynowicza z Nieczyc, długą przewłoką czasu, na dworze swoim zasłużonego, do herbu Lis, od Pawła Grzywy, i inszych tegoż herbu familiantów przypuszczonego, między synów koronnych, i z potomstwem jego, policzył; gdzie go niżej Marcinem Czyżem Nieczyckim zowie, z tego wnoszę, że Grzywów do herbu Kościesza niesłusznie pociągają: bo do herbu Lis, według listu Zygmunta I. należą.

Niedabylski *herbu Bończa.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: w Lubelskiem województwie. Wojciech Niedabylski instygator koronny 1623. N. miał za sobą Katarzynę Przedwojowską, z tej syn Józef, i córki dwie: Bogumiła Dwernicka i Teresa. Adam w zakonie naszym rządził kollegium Krasnostawskie, umarł w Łucku 1723. bracia jego, jeden Franciszkan, drugi Bernardyn. N. ma za sobą Deszkowską Zofią. Anna zakonnica we Lwowie u Wszystkich SS.

Niedrowski *herbu Jastrzębiec,* w Mazowieckiem województwie. N. Niedrowski miał za sobą Katarzynę Białochowską, pozostałą wdowę, po Wierzbowskim sędzim Chełmińskim. *MS. de Famil. Pruss.*

Niedrowski *herbu Topor*, w Płockiem województwie.

Niedrusławski, w Wilkomierskim powiecie. Jan Karol Niedrusławski horodniczy Wilkomierski 1674. Michał i Stanisław Niedruszlański 1700.

Niedrzwicki *herbu Ogończyk*, czy Niedrwicki, w Sendomierskiem województwie. Jędrzej Niedrzwicki kasztelan Połaniecki, mąż i mężny i uczony, pod Połock nie mały poczet ludzi swoich wystawił, gdzie Mielecki hetman, fortunnie go zażył: żona jego Wzdowska. Stanisław z Sendomierskiego poseł na sejm 1569. podpisał unią Litwy. *Constit. fol.* 171.

Niedziałdowski. N. Niedziałdowski poseł ziemski na konwokacyą 1574. *Biel. fol.* 719.

Niedziałkowski *herbu Rawicz*, w ziemi Nurskiej. Jan Niedziałkowski sędzia ziemski Nurski 1632. Ignacy podstolic Nurski 1680. Zuzanna była, za Tobiaszem Geschawem.

Niedziński, w Mazowieckiem województwie. Wspomina ich *Konstytucya* 1569. *fol.* 172.

Niedźwiecki *herbu Ogończyk*, w Bełzkiem województwie. Jędrzej posłował na konwokacyą 1572. z Sendomierskiego. Piotr i Stanisław z Niedźwiedzia Niedźwiecki, Maciej w Podlaskiem, Paweł w Trockiem 1632. Wojciech z Radoszny i Tamasz brat jego rodzony, Zygmunt r. 1648. Stefan miecznik i poseł ziemi Liwskiej r. 1674. N. była za Piotrem Karpińskim.

Duńczewski w herbarzu utrzymuje że nie herbu *Ogończyk* ale *Ostoja* używają i w województwie Mazowieckiem ziemi Łomżyńskiej rozrodzeni, z tych: Jakób Niedźwiecki *bonorum villae Niedźwieck haeres*, w temże województwie i ziemstwie sytuowanych, ożeniony z Ewą *Tyznowską*, spłodził Stanisława mającego *in votis Radgoską sterilem*, Jacka od którego niżej procedencya, i Kazimierza ożenionego z Maryanną, Grzegorza Szumowskiego córką, których jest potomstwo. Jacek podstarości i sędzia Kolneński, wszedł w kontrakty dożywotnie z Petronellą *Mieczkowską* sędzianką ziemską Łomżyńską, z Maryanny *Grodzickiej* urodzoną, którą powiła Pawła Józefa pisarza i łowczego pierwej grodzkiego Żydaczewskiego, potem pisarza grodzkiego Przemyskiego teraźniejszego ziemskiego roku 1757. ten ożeniony z Klarą *Karwowską* pisarzowną grodzką Przemyską, z nich potomstwo, Joanna elokowana za Kruzera starostę Bachwickiego, teraz Kazimierza Łążyńskiego starościca Dumanowskiego małżonka. Drugi syn Jacka Antoni Niedźwiecki, od którego Józef w dzieciństwie; trzeci Józef, czwarty Floryan *steriles;* i córek dwie, Katarzyna Karwowska z potomstwem, i Maryanna Gorska *sterilis*. — To *Duńczewski*.

Druga córka Pawła pisarza ziem. Przemyskiego, Franciszka, za Rafałem Zurowskim, trzecia zakonnica. Synów tego Pawła pisarza, dwóch: Antoni pojął *Sikorską* — młodszy Stanisław złączony z *Horodyjską*. — W roku 1778. Kazimierz Niedźwiecki burgrabia grodzki Poznański. — *Krasicki*.

Niedźwiedzia w tych herbach znajdziesz, Kruszowski, Lichtfus, Rawicz, Sokola.

Niegibulski *herbu Rola.* Paprocki i Okolski o nich nie pisał.

Niegolewski *herbu Grzymała z mężem*, w Wielkiej-Polszcze. Jan Niegolewski sędzia ziemski Poznański, z sejmu 1633. komissarz do granic od Szląska, i Marchji, *Constit. fol.* 32. a przedtem przez lat 32. podsędek Poznański. N. miał za sobą Orzelską herbu Drya, z Niemojewskiej Roliczowny spłodzoną. Stanisław 1632. Jędrzej 1638. *Constit. fol.* 20. Maciej chorąży Wschowski, starosta Powidzki, r. 1683. komissarz do granic od Szląska, *Constitut. fol.* 12. córka jego Ludwika była za Michałem Działyńskim kasztelanem Brzeskim Kujawskim. N. chorążanka Wschowska, była za Franciszkiem Miaskowskim łowczym Poznańskim, Jędrzej chorążyc Wschowski, miał za sobą Zofią Skaławską skarbnikownę Poznańską. Brat jego Jan. Anna chorążanka Wschowska, Adama Mycielskiego stolnika Poznańskiego małżonka. Kazimierz starosta Powiedziski.

Niegorski. N. Niegorski miał za sobą Komorską. *MS. de Famil. Pruss.* Jędrzej w Ruskiem 1648.

Niegoszewski *herbu Jastrzębiec.* Niegoszewski pisał *życie ks. Marcina Laterny Soc. Jesu.* Zygmunt z Niegoszewic podczaszy Kijowski, z żoną swoją Maryanną z Grabianowic, i Piotr Niegoszewscy, fundowali missyą dla naszych w Kowlu 1686. Katarzyna Niegoszewska tego herbu, Stanisława Łasińskiego małżonka.

Niekraszewicz, w Wileńskiem województwie. Gabryel Szwansko Niekrąszewicz i Stefan 1648. Eliasz skarbnik Brzeski w księztwie Żmudzkiem 1674.

Nielczewski, w Brześciańskiem województwie.

Nieledewski *herbu Prawdzic*, patrz **Łaszcz.**

Nielepiec *herbu Prus 1mo*, w Krakowskiem województwie. Adam Nielepiec, zostawił synów trzech. 1. Jędrzeja Wielkorządzcę Krakowskiego, a od tego Jędrzej najstarszy, znaczną fortunę w województwie Krakowskiem, i księztwie Zatorskiem, zostawiwszy, spłodził syna jednego, Józefa Macieja, który kilkanaście lat pod chorągwią usarską ojczyznie służąc, umarł, i córek trzy, jedna Przyłęcka burgrabina Krakowska, a potem Czerna kasztelanowa Oświecimska: druga Piotrowi Szembekowi kasztelanowi Oświemskiemu: trzecia Antoniemu Szembekowi podkomorzemu Krakowskiemu. Córka od Józefa, poszła za Franciszka Czernego starostę Parnawskiego, kasztelana Oświecimskiego. Stanisław brat rodzony Jędrzeja, miał syna jednego Franciszka, który

majorem w regimencie królewskim umarł. Filip, trzeci brat Jędrzeja, dziedzic na Krakuszowicach, zostawił syna Jędrzeja męża rycerskiego. Córki zaś od tych: jedna za Poniatowskim, druga za Antonim Rusockim, trzecia za Sendzimirzem wojskim Sądeckim. Tomasz dziedzic na Bieńkowicach. N. miał za sobą Małachowską cześnikownę Wieluńską.

Nielubowicz, w Nowogrodzkiem województwie. Jan Kazimierz Nielubowicz 1648.

Patrz T. IX. pod **Tukalski.** —

Nieławicki *herbu Lubicz*, w Wiskiej ziemi. Jędrzej Nieławicki 1648. N. Nieławicki miał za sobą Konstancyą Kozierowską, z której synowie, Wojciech, Jan. Wojciech skarbnik Winnicki, sędzia kapturowy w Ruskiem 1733.

Niełojewski, w Brześciańskiem województwie. Jan i Konstantyn Alexander Niełojewscy 1648.

Niemcewicz *herbu Rawicz*, w Wileńskiem, Nowogrodzkiem, i Brześciańskiem województwach. Paprocki i Okolski o nich nie pisał. Jan Jerzewicz Niemczewicz, spłodził Samuela Kazimierza stolnika Wilkomierskiego, którego z Zdzitowieckiej syn Jędrzej stolnik Witebski 1680. fundował mszą co piątek o S. Xawierze, z muzyką, w Brześciu Litewskim.

Jerzy Ursyn Niemcewicz herbu *Rawicz* miał syna Jana, który spłodził dwóch synów i dwie córki, to jest Samuela Kazimierza *binominis*, i Stanisława; z córek jedna, była za Wojfiłem, druga za Kiełbszem w powiecie Wilkomierskim. Stanisław miał Alexandra i Samuela, i córek dwie, pierwszą Krystynę, która była 1*mo voto* za Szejbakiem, 2*do* za Gorzkowskim, 3*tio* za Stankiewiczem. Drugą Katarzynę, 1*mo voto* będącą za Czernikiem, 2*do* za Błusiem, deputatem na trybunał Litewski, nie daleko Inflant possessye swoje mającemi. Pomieniony Samuel Kazimierz, był najprzód cześnikiem, potem stolnikiem Wilkomierskim, który w r. 1655. z koła poselskiego, na komissyą Ukraińską przy hetmanach obojga narodów naznaczony. Ten z Wileńskiego województwa wyniósłszy się w Nowogrodzkie, i Brześciańskie, fundował altaryą S. Kazimierza, w Berezie Kartuskiej, w temże województwie Brześciańskiem, leżącej, dokąd zapisawszy dobra swoje *Lewoszki*, tamże zostające, sam u Kartuzów pochować się kazał, gdzie leży z nagrobkiem, i portretem swoim, klęczący przed krucyfixem wyrażony, z takim napiszem:

D. O. M.

Quod sum, Lector eris, quid eris, quaeris? morieris,
Nolis, sive velis, putre cadaver eris.

Pod temi wierszami, herb *Rawicz* z literami na spodzie, po prawej stronie; w środku portret wyrażony, pod nim zbroje i inne znaki wojskowe wyrażone; na lewej stronie portretu te słowa: *Ecce Samuel Casimirus Niemcewicz, Dapifer Wilkomiriensis, in hoc angulo, cum perenni hebdomadario Sacrificio votivo, sisto; tu qui pertransis memento, obsecro. Exarui aetatis meae* (dalej nie znać nic) *Anno Salutis MDCLXXIII. die* 6. *Augusti.* Tenże Samuel Kazimierz, miał za sobą Alexandrę Krystynę *Dziłowie-*

cką, Stanisława Dziłowieckiego i Krystyny *Jurkowskiej* małżonków córkę, *primo voto* Leona Skrzeczetowskiego żonę, z którą spłodził Andrzeja Jana, stolnika Witebskiego, starostę Hniewczyckiego, który w młodości swojej Królowi Michałowi służący w roku 1674. na konwokacyi Warszawskiej, podczas konfederacyi generalnej, był posłem z powiatu Słonimskiego, w r. 1680. na trybunał główny w. ks. Lit. z województwa Brzeskiego deputatem. Ten świadcząc wiele kollegium Warszawskiemu Societ. Jesu, osobliwie z ruchomych rzeczy i aryenteryi, gotowych zaś pieniędzy 10000 złot. Polsk. zapisawszy, z woli jego, po śmierci tamże pochowany. Tenże Andrzej *binubus*, pierwszą żonę miał Floryannę *Połubińską*, Demetrego Samuela Połubińskiego wojewody Nowogrodzkiego, i Petronelli *Tyszkiewiczowny* kasztelanki Smoleńskiej córkę: z tej miał dwóch synów, i dwie córki, to jest Teklę 1*mo voto* za Samuelem Buchowieckim strażnikiem województwa Brześciańskiego, 2*do voto* za Michałem Kościuszkiem, łowczym Brześciańskim, 3*tio voto* za Tomaszem Suzinem, koniuszym Brzeskim, i Franciszkę 1*mo voto* za Leonardem Stankiewiczem, podkomorzycem księztwa Żmudzkiego, 2*do voto* za Gorskim, niegdy będące. Syn pierwszy Andrzeja Niemczewicza z *Połubińskiej* Samuel, drugi Kazimierz na świecie, a w zakonie S. Jana *de Deo* Jan, Bonifrater. Tenże Andrzej, miał drugą żonę Zofią *Godlewską*, podstolankę Połocką, staręściankę Drużyłowską, z *Hordziejewskiej*, sędzianki ziemskiej Brześciańskiej zrodzoną, która po śmierci jego poszła była za Kazimierza Micutę, starostę Sumilijskiego. Tegoż Andrzeja Niemcewicza z *Godlewskiej* było synów trzech i dwie córki. Pierwsza, Katarzyna 1*mo voto* poszła za Konstantyna kniazia Szujskiego cześnika Brześciańskiego, 2*do voto* za Kazimierza Czapskiego podczaszego powiatu Upitskiego, 3*tio* za Kazimierza Małachowca podczaszego Wołkowyskiego. Druga Teresa była wydana za Franciszka kniazia Szujskiego podstolego Bracławskiego. Synowie zaś, pierwszy Alexander miecznik województwa Brześciańskiego, drugi Krzysztof Ignacy, w dzieciństwie umarł, trzeci Stanisław towarzysz pancerny, znaku świętej pamięci Jerzego Sapiehy, stolnika w. ks. Lit. w Prusach pod Nowem miastem w województwie Chełmińskiem, podczas inkursyi Szwedzkiej, i attaku tegoż miasta w roku 1708. dnia 3. miesiąca Lutego, pokazawszy pierwej mężności swojej dowody na dwóch czyli trzech kawalerach Saskich, których w pojedynku, gdy na herc z nim wyjechali, poznosił, na ostatek zdradliwie z za muru od Sasów z ręcznej strzelby zabity został *sterilis*, leży w temże Nowem mieście, w kościele farnym. — Samuel tegoż Andrzeja Niemcewicza, z *Połubińskiej* zrodzony, miał dwie żony, pierwszą Katarzynę *Terlecką*, stolnikownę Pińską, a po niej drugą Katarzynę *Protasiewiczownę*. Z *Terlecką* spłodził syna jednego i trzy córki, pierwszą na świecie Floryannę, a potem w zakonie panien Bernardynek reguły S. Franciszka Izabellę, drugą córkę Elżbietę, najprzód za Kazimierzem Lipskim, potem za Antonim Ejnerowiczem, oboźnym województwa Trockiego, naostatek za Antonim Padkowskim będącą, trzecią Marcyannę, w stanie Panieńskim zeszłą. Syna zaś na świecie Kazimierza, strażnika województwa Brześciańskiego, który przyjąwszy potem regułę S. Franciszka OO. Reformatów, wziął imię Piotra z Alkantary. — Alexander syn

tegoż Andrzeja Niemcewicza, z *Godlewskiej* urodzony, miecznik województwa Brzeskiego, miał żonę Bogumiłę *Kucborską*, Felicyana Karola Kucborskiego, najprzód miecznika Grodzieńskiego, potem podstolego Trockiego, Bułakowskiego, Maćkowskiego, i Kadaryskiego starosty, z Teodory *Kurczowny*, wojewodzanki Brześciańskiej, córkę, jest synów czterech, i córek trzy z tej zrodzonych; pierwsza córka Antonina Anna, wydana za Felixa Owsianego, cześnika Wołkowyskiego, chorążego Petyhorskiego w wojsku Litewskiem, znaku Jana Klemensa Branickiego, wojewody Krakowskiego, hetmana w. koronnego. Druga córka, Alexandra Niemcewicza na świecie Teresa, a w zakonie PP. Bernardynek w konwencie Brzeskim, imieniem Marcellianna. Trzecia Konstancya, za Ignacym Lanckorońskim Paszkowskim, strażnikowiczem polnym w. ks. Lit. rotmistrzem województwa Brześciańskiego będąca. Syn pierwszy Alexandra, Franciszek Xawery cześnik Brześciański w roku 1750. na sejm koronny z województwa Brześciańskiego poseł, żona jego Anna *Korytyńska*; potomstwo ich syn Stanisław Kostka, i Marcella córka. Drugi syn Alexandra, Ignacy Błażej, trzeci Marcelli Stanisław Kostka, dworzanin J. K. Mci, mający sobie zaręczoną Jadwigę *Suchodolską*, wojskownę Podlaską, z Anny *Kocowny* zrodzoną, czwarty syn Michał Ludwik na świecie, a w zakonie Przenajświętszej Trójcy od wykupienia niewolników, Michał od świętego Józefa Trynitarz. Tekli, Andrzeja Niemczewicza, stolnika Witebskiego córki, z *Połupińskiej* urodzonej za Buchowieckim niegdy będącej, było synów sześciu; czterech *steriles obierunt*, jakoto Ignacy, Samuel, Dominik, Jędrzej. Dwóch teraz żyją, to jest Alexander wojski, i Paweł pisarz ziemski województwa Brześciańskiego, których córki, jakoto Alexandra, dwie, pierwsza Maryanna, z *Gąsowskiej* zrodzona, za Antoniego Siekluckiego wojskiego Lidzkiego, i Leonora za Ludwika Suzina, podkomorzyca Brzeskiego; Pawła zaś, starsza córka imieniem Aniela z *Chrzanowskiej* zrodzona, za Kurzenieckiego, pisarza ziemskiego Pińskiego, są wydane. Tejże Tekli ex 2*do voto* za Kościuszkiem niegdy będącej, syn Felicyan *sterilis;* córki: Panna Kościuszkowna starsza Floryanna, przeorysza zakonu Słomińskiego S. Benedykta, druga zakonnica także, zakonu S. Brygitty Alexandra, trzecia Panna Kościuszkowna Zofia najmłodsza na świecie. *Ex tertio* zaś *voto* za Suzinem będącej, syn Michał kapitan regimentu konnego buławy polnej w. ks. Lit. mający za sobą *Nesterowiczownę*. Franciszki drugiej córki Andrzeja Niemczewicza z *Połubińskiej* zrodzonej, za Stankiewiczem będącej, syn Kazimierz, stolnik księztwa Żmudzkiego, na trybunał w. ks. Lit. po kilka razy deputat; córka za Warkojem na Żmudzi kapitanem wojsk w. ks. Lit. będąca. *Ex* 2*do* zaś *voto* z *Gorskim*, syn Michał ksiądz Karmelita Trzewiczkowy. Katarzyny, córki tegoż Andrzeja Niemcewicza, z *Godlewskiej* urodzonej za Szujskim cześnikiem Brześciańskim niegdy będącej, syn Józef, mający za sobą *Gogolewską* z Libieckiej zrodzoną. Tejże Katarzyny za Czapskim będącej córka Zofia, za Antonim Hernowskim była. *Ex tertio* zaś *voto* z Małachowcem córka Teresa, pierwej za Stanisławem Matuszewiczem, skarbnikiem Bracławskim, teraz zaś za Bartoszewiczem będąca. Teresy Niemcewiczowny, Andrzeja córki, z *Godlewskiej* zrodzonej, za Franciszkiem kniaziem Szuj-

skim, podstolim Bracławskim, niegdy będącej, jest dwóch synów, i jedna córka, syn pierwszy Floryan, strażnik województwa Brześciańskiego, mający za sobą pierwej *Korsakownę*, *ad praesens* zaś *Sulistrowską*, *de domo Kaczonownę*, drugi syn Józef mający za sobą *Wiszniewską*. Córka tej Teresy na świecie Anna, a w zakonie PP. Bernardynek Reguły S. Franciszka Zuzanna, matka konwentu Brzeskiego. — *Duńczewski.*

Tak genealogią familji tej poprowadziwszy *Duńczewski*, dodaje dalej że się różnie piszą, bo *Niemcewicz*, *Niemcowicz*, *Niemczewicz*, itd. co jednak albo z błędnych dawnych pisań albo druków pochodzi, bo to wszystko jedna i ta sama familia która od przychodu swego z Niemiec Niemcewiczami u nas nazwana. Na poparcie zaś dawności tej familji, przytacza *Duńczewski* następujące dokumenta, które o nich wspominają, jako to: w metryce Litewskich z r. 1528. pod N. 16. *Wyrok Fedoru Memczycu z wojewodą Kijowskim i Andrzejem Niemcowiczom, o uproszenie pod nim zemli z Czolowikom od Dworca Kasparyszek w Konzyatyckim powiecie, jemu od Królowej Heleny danoje fol.* 163. także w księdze pod N. 48. spraw Podlaskich, roku 1541. *Inter Vitum Sakowicz de Chybowo, et Paulum Niemcowicz de eadem, fol.* 238. Także w księdze pod N. 66. z roku 1549 — 1551. *Wyrok Stanisława Sołłohubowicza z Synowoju Nemcowicza, o odniateje służby ludej tohoż Bratanicza.* W aktach ziemi Drohickiej, więcej jak od dwóchset lat tranzakcye tego imienia znajdują się. W powiecie zaś Wilkomierskim, a województwie Wileńskiem, w Litwie dalej niżeli z r. 1595. znajdowali się Niemczewiczowie, bo w tym roku znajdują się tranzakcye Janow Niemczewiczowej wdowy, której mąż mógł daleko przedtem żyć, albo i jego rodzice: dalej zaś zasiągać niemożna, bo i akta niedawniejsze te, które się dotąd znajdują. Mieszkali tedy od roku 1595. w powiecie Wilkomierskim: Stanisław Jakóbowicz Niemcewicz, o którym tranzakcya 1596. dnia 14. Marca. Jan Jakóbowicz Niemcowicz, o którym tranzakcya roku 1597. dnia 6. Marca. Piotr Niemcewicz, o którym tranzakcya roku 1624. dnia 4. Września, żona Anna *Kostomłocka*, Stanisław Niemcewicz którego testament roku 1688. dnia 5. Maja. Kazimierz Niemcewicz, o którym tranzakcya roku 1692. Tych lat wyrażonych, mieli possessye w tymże powiecie, to jest dobra *Naliszki*, *Matekiski*, *Rukczyny*, *Majgie*, *Łukaszyszki*, *Zagoryszki*, *Czołchany*, *Krukle*, itd. Tenże dowodzi także, że lubo *Niesiecki* należenie familji Ursynów do *Niedźwiedzia* powątpiewa, utrzymując że się z dawna *Różą* pieczętowali, jednak i *Miechovius lib.* 2. *cap.* 5. i *Kromer lib.* 3. przeciwnie piszą, jako i *Okolski* o tym herbie *Tom. II. fol.* 582. powiada: *Aliqui illorum in Bohemia constituerunt, atque ibi nomen clarum, familiamque usque ad Kochanum Ursovitium, atque ipsius nunc posteros reliquerunt:* a ztąd do Polski za Króla Bolesława Chrobrego przybywszy nad rzeką Rawą osiedli: Wspomina ich *Cromerus ad Annum* 1003. i 1106. opisując wojnę Czeską Bolesława Chrobrego z książęciem Bolesławem i Jaromirem. *Okolski* zaś będąc informowany z dawniejszych historyków, wszędy Rawitów Ursowitami zowie, to jest od Ursynów pochodzącemi, których herb jest *Niedźwiedź* z różą na hełmie. — To *Duńczewski.*

W roku 1778. Marcin Ursyn Niemcewicz podstoli Mielnicki, — Franciszek sędzia ziemski Brzesko-Litewski. — *Przypisy Krasickiego.*

Patrz w dodatku w Tomie X.

NIEMCZYK HERB.

Niemczyków dom, w Prusiech już ustał, na Szląsku jeszcze się znajdują, ale się zowią Niemczer, to *MS. o Familiach Pruskich*, bo *Paprocki* i *Okolski* o nich nie pisał. Zażywali zaś herbu podobnego do Rokusów, to jest powinna była być tarcza wszerz przedzielona; na wyższej części nosili pół jednorożca czarnego, na lewą stronę tarczy obróconego, w białem polu; na dolnej części, pół karpia białego od ogona w czarnem polu: w hełmie zaś białą kitę, strzałą przestrzeloną: jest ten herb w Zajączkowskim kościele na Chełmińskiej, ja tu abrysu tego herbu nie kładę, ile że już nie masz familiantów tego herbu.

NIEMCZYK HERB.

Paprocki w Gniazdzie fol. 1122. *Okol. tom.* 2. *f.* 275. tak go opisują, Tarcza herbu na dwie części wszerz przedzielona, w niższej jest ogon orli w polu czerwonem, który tak strzała przeszywa, że przez linią przechodząc, z lekka końcem albo ostrzem w lewy bok tarczy nakłania się, pole wyższej części białe. Familiantów tego herbu żadnych nie piszą ciż autorowie i owszem w samej rzeczy, jest to herb *Niesobia* z małą odmianą: dla tego tu herbu tego nie kładę.

Niemczynowski *herbu Prus* 1*mo*, w Brześciańskiem województwie. Czy nie tu należy Niemcin Markolt senator Ruski, i najwyższy Daniela Romanowicza Króla Ruskiego *Consiliarius* i sprawca, który w roku 1267. Wojsielkowi książęciu Litewskiemu, Leonowi i Romanowi braci, książętom Włodzimierskim, Bazylemu Halickiemu, Swarnowi Drohickiemi i Łuckiemu, książętom, i innym Panom Litewskim, bankiet sprawował. *Stryjkow. l.* 8. *c.* 6. *fol.* 343. *Kojałow. p.* 1. *lib.* 4. Hiernonim Nieczynowski, na nasze kollegium Brześciańskie dobroczynny 1624. N. kanonik Wileński, pleban Słonimski, umarł 1592. *Starowol. in Monum.* Mikołaj 1700. Maciej w zakonie naszym temi czasy.

Niemieksza *herbu Łabędź.*

Niemierza *herbu Jezierza.* Niemierza czarny hetman nad ludźmi rycerskiemi w Rusi.

Niemierza *herbu Nałęcz.* Niemierza dziedzic na Chrzelowie, kustosz S. Floryana, kanonik Krakowski, dobra swoje Orłów przedał klasztorowi Miechowskiemu r. 1421. *Nakiel. Miech. fol.* 384. Tomasz Stanisław Niemierza archidyakon Pomorski, deputat na trybunał koronny 1688. i 1676. N. Niemira chorąży, miał za sobą Katarzynę Mączyńską Łowczankę Sieradzką. Niemira cześnik Kujawski 1232. *Damal. in Archiep. fol.* 103.

Niemiński *herbu Prawdzic,* w księztwie Litewskiem. Paprocki i Okolski o nich nie pisał. *Kojał. in MS.*

Niemira *herbu Gozdawa.* Gdy Witold w. książę Litewski, w expedycyi przeciw Moskwie, wojsko do batalji uszykował, a tym czasem nieprzyjaciel o pokój prosząc, posłów swoich do niego wysłał, ten niechcąc krwi ludzkiej rozlewać, pokój swojej kawaleryi ogłocić kazał; Nagora mąż odważny, życząc sobie z Moskwą się bojem potykać, zawołał, Niemir, to jest nie pokój, zkąd go i jego sukcessorów Niemirami nazwano, a potem i Niemirowiczami. *Stryjkow. fol.* 516. *lib.* 14. *Kojał. p.* 2. *l.* 1. Jakoż i *w Statucie Łaskiego fol.* 127. gdy na sejmie Hrodelskim 1413. przyjmowali, na siebie i na dom swój herb Jastrzębiec, zowią ich tam tak, *Nagora vocati Niemir.**) Tenże to rozumiem Niemira, i z bracią swoją rodzonemi, podpisał pokój wieczny Litwy z Koroną w roku 1401. u tegoż *Łaskiego fol.* 128. A że *Kojałowicz in MS.* pisze, że rozgniewani potem Panowie Litewscy na Polaków, gdy im Podola oddać niechcieli; herby w Hrodlu przyjęte zrucali; między któremi i Niemira jeden z tego domu, herb Jastrzębiec przyjęty od siebie, z herbów swoich wygluzował, a do dawnego swego, to jest lilji białej w czerwonem polu, wrócił się: z drugiej strony, ponieważ to jest pewna, że jeszcze i po dziś dzień, jedni Niemirowie Gozdawą, albo lilią się pieczętuja, drudzy Jastrzębcem, dla tego ztąd wnoszę, że to jedenże dom tak Gozdawitów jako i Jastrzębczyków Niemirów, i od jednego przodka pochodzący, tylko znać jedni bracia (których jako się wyżej mówiło było kilku) przy Jastrzębcu raz przyjętym statecznie się trzymali drudzy Gozdawy się dawnej swojej chwycili. Między Gozdawitami tych liczy *Kojał. in MS.* Jana Niemirę wojewodę Połockiego, który w roku 1412. pewną tranzakcyą, między Witoldem i Zygmuntem Cesarzem Rzymskim, podpisał. Jan Niemirowicz Zygmunta książęcia Litew-

*) Kronikarze nasi wspominają iż dwóch synów spłodzonych z Estery żydówki Kazimierz W. Król Polski nazwał, jednego Niemira drugiego Pełka. — *Przypisek Krasickiego.*

skiego do Króla Jagiełła poseł w roku 1433. a w roku 1453. na sejm Parczowski wysłany, Podola się u Polaków upominał. *Biel. fol.* 396. W tymże roku jeździł z drugiemi wysłany do Wrocławia po Elżbietę Królową, Kazimierzowi Królowi zaręczoną. *Biels.* Mikołaj Janowicz Niemirowicz jeden z przedniejszych Panów Litewskich, Kazimierzowi książęciu do księztwa Litewskiego rządów pomógł roku 1440. fundował plebanią w Iskolu, i herb Jastrzębca w Gozdawę zamienił. Fiedor Niemira roku 1499. po przegranej potrzebie nad Wiedrussą rzeką z Moskwą, obronną ręką niewoli uszedł. Niemira Hrymałowicz starosta Mielnicki roku 1514. podpisał list Zygmunta I. dany książętom Ostrogskim. *Prawa fol.* 26. Jerzy z Szymonem książęciem Słuckim był w okazyi pod Grodkiem, kędy Tatarów pobito. Mikołaja Niemirę kasztelana Trockiego wspomina *Okolski*, że miał dwóch synów: Mikolaja i Jędrzeja. Z tych Mikołaj, według niego, miał być wojewodą Podlaskim, któremu Król Alexander da Kamionkę, i Psków, w zasługach, gdy pod Słuckiem Tatarów poraził, był wprzód stolnikiem Litewskim, ten dwóch synów zostawił, Mikołaja marszałka Litewskiego, któremu na dworze swoim dobrze zasłużonemu, Maxymilian Cesarz pozwolił, żeby mógł był kreować *Auratos Equites;* był oraz starostą Drohickim i Mielnickim 1517. jako się podpisał na liscie Zygmunta I. danym klasztorowi Staro-Trockiemu, *Szczygielski:* i Zbiegniewa, od którego z Illiniczowny wojewodzanki Smoleńskiej, Stanisław, miał za sobą Firlejownę. Jędrzej, drugi syn Mikołaja kasztelana Trockiego, ten na Rusi osiadł, był w potrzebie z Tatarami pod Rutkami 1511. Jakób Janowicz Niemira, a bodaj nie brat rodzony Mikołaja, o którym wyżej, bo go wspomina erekcya plebanji w Jaskolu 1471. Jędrzej Jakóbowicz, wojewoda Kijowski. *Kojałowicz in MS.* dopiero w roku 1540. chce go mieć wojewodą Kijowskim, starostą Owruckim i Swisłockim, był w potrzebie pod Olszanicą, w której 34. tysięcy Tatarów zbito, krom plonu zabranego: miał za sobą Bogdanę, siostrę Eustachiego Daszkiewicza starosty Czerkaskiego i Kaniowskiego, który że bezżennie umarł, dla tego tej Bogdanie siostrze, Pawołocie dobra, i całą fortunę zapisał: z tej była córka, która wydana za Olizara *). Bazyli rotmistrz sławny za Zygmunta Augusta i Stefana Królów, wziął w zasługach r. 1581. trzy wsi

*) W r. 1529. ten Andrzej Jakób Niemirowicz wojewoda Kijowski, podpisał w Wilnie przymierze między Zygmuntem I. Królem a Albrechtem księciem Pruskim. — *Cod. Dipl. Vol. IV. fol.* 261. — *P. W.*

pod Mohylowem. *Constit. fol.* 384. Hieronim łowczy Podlaski, któremu, konstytucya 1611. dobra Sawice wiecznemi czasy puściła, a to w zamianę, za niektóre grunta jego. *Constit. fol.* 46. Synowie jego trzej, pierwszy Wojciech, najprzód stolnik Podlaski 1611. *Constit. fol.* 23. potem starosta Mielnicki, poseł na sejm 1613. ztamtąd deputowany, do uspokojenia związkowych, *Constit. fol.* 6. w roku 1616. już kasztelan Podlaski, komissarz do granic, *Constit. fol.* 47. umarł wojewodą Podlaskim, starostą Mielnickim, pisał się na Ostromęczynie, synów jego dwóch zostało, Wojciech podkomorzy Drohicki, 1637. dobra żony swojej Regów przedał, posłował na sejm 1626. zkąd deputatem stanął na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 6. i w roku 1641. *fol.* 20. i Jan stolnik Podlaski, którego syn Jan, i córka Joanna, Walentego Kuczyńskiego, podsędka ziemskiego Drohickiego, małżonka. Drugi Stanisław syn Hieronima łowczego, najprzód wojski Podlaski, dalej chorąży Mielnicki, z sejmu 1613. naznaczonny do zapłaty wojsku związanemu, *Constit. fol.* 2. wziął potem kasztelanią Podlaską, a nakoniec województwo, z którym tytułem był komissarzem do granic 1641. *Constit. fol.* 20. z Mogilnickiej spłodził Konstantego *sterilem*, Alexandra Maxymiliana kasztelana Derpskiego, którego z Komorowskiej, syn Adam *sterilis:* Stanisława chorążego Mielnickiego, tego z Koryckiej syn Alexander *sterilis:* Antoniego stolnika Mielnickiego, dziedzica na Niemirowie: Hieronima cześnika Mielnickiego, i córkę Barbarę Gosiewską. Trzeci Marcin chorąży Mielnicki, (Marcina sędziego ziemskiego Drohickiego, wspominają *Konstytucye* 1627.) ten z Łoknicką, miał syna Karola stolnika Drohickiego, który z Kręską spłodził Jana podkomorzego Nowogrodzkiego. Stanisław Niemira podczaszy Lubelski 1683. *Constit. fol.* 11. pisał się z Niemirowa. Jan Władysław na Ostromęczynie, i Jędrzej roku 1674. Wiktorya Niemierzanka ksieni u PP. Brygitek w Lublinie roku 1675.

Niemira albo **Niemirowicz** *herbu Jastrzębiec*, w Nowogrodzkiem i Połockiem województwach, przydomek swój mają, Szczyt: to *Paprocki w Gniazdzie i Okol. tom.* 2. *fol.* 44. pod *Łazanki:* atoli *Kojał. in MS.* świadczy, że ci Szczytowie Niemirowiczowie, którzy są w Połockiem województwie, herbem się Radwan pieczętują *), ja o nich mówić będę pod literą S, kędy o Szczytach.

*) Roku 1413. na sejmie Horodelskim, herb *Jastrzębiec* alias *Łazanki* nadany Niemirze. — *Constit. Reg. Vol. 1. fol.* 70. — *Przypisek Krasickiego.*

Niemirowski *herbu Trzaska*, w województwie Rawskiem. Adam Niemirowski miał za sobą Annę Płotnicką, z której syn Mikołaj, żona jego Sakowiczowna. Walentyn Poborca w Bielskiej ziemi 1578. *Constit. fol.* 353. Balcer Niemirowski miał za sobą Czaplińską.

Niemirzyc *herbu Klamry*, w województwie Kijowskiem. *Okolski* pisze, *tomo* 1*mo fol.* 394. że Niemira kasztelan Trocki, o którym się wyżej mówiło, na Rusi osiadłszy, herb swój Gozdawa na hełm wyniósł, a Klamry na krzyż złożone, na tarczy ułożył, w polu czerwonem. Ztąd też ten autor, tak Niemirów, jako i Niemirzyców, jednymże domem być rozumie; atoli domysł *Okolskiego*, utrzymać się nie może: bo na Rusi już dobrze kwitnął dom Niemierzyców, kiedy jeszcze i ten żył Mikołaj kasztelan Trocki. Wojna albowiem Niemirzyc, siostrze swojej Maryi, która była za Michałem książęciem Czartoryskim w roku 1458. te dobra zapisował: Zytan, Besnichrest, Bubnów, Choryczów, Tyszkowice, Szczuciatyn, Litowicz, Kręczów, Horki i Oleszki z przyległościami, jako dowodzą autentyczne dokumenta domu książąt Czartoryskich. *Genealogia Jelców*, początki Niemirzyców, od Alexandra Woronowicza, hetmana u Świdrygiełła książęcia, starosty i fundatora Winnickiego, wywodzi, ten albowiem między inszemi synami spłodził Hrydzka albo Grzegorza, który w siedmiu synach swoich, stał się ojcem wielu familji, to jest Jelców, Olizarów, Bykowskich, Tyszów, Kmitów; jakoż niektórzy z tych, Klamry też w herbie swym noszą, lubo inszym kształtem: obszerniej o nich, znajdziesz pod Jelcami i indziej. Niemirzyców co się tycze, tak pisze; Piotr, jeden z synów siedmiu Hrydzka i najstarszy, zostawił dwóch synów, Niemirę i Czeresnią, od Czeresni poszli Czerlińscy, czyli Czerlinkowscy, od Niemiry Niemirzycowie: na dowód tego, dekretem się jakimsiś świadczy, którym Bojarów Kotczysca, jako wysługę Piotra Hryckiewicza przysądza obiema braci. I lubo zda się być coś do podobieństwa ta procedencya, przecież ile komput lat uważam, nie jest zupełna. Józef Niemirzyc sędzia ziemski Kijowski, (ten to zda mi się Józef, który za Króla Augusta I. wziął Czerników, i województwu Kijowskiemu uprosił sądy grodzkie) zostawił czterech synów: pierwszego Szymona *sterilem*, drugiego Jana, od którego tylko się córka została Fedora, ta najprzód żyła z Alexandrem Hańskim, która mu urodziła syna Samuela, a ten z Maryanną Hulewiczowną, Stanisława Hańskiego chorążego Żytomierskiego, żona jego Anna Pęska zostawiła mu potomstwo. Trzeciego Mateusza, temu działem dostało się miasteczko Olewsko z jedenastą wsiami, Anastazya Mukaro-

wna powiła mu córkę Bogumiłę, Jędrzeja Terleckiego stolnika Pińskiego małżonkę, i synów, Krzysztofa, Mikołaja, Samuela, *steriles*, i Alexandra; ten zaś z Alexandry Maszkiewiczowny spłodził córke Eufrozynę, Władysławowi Chreptowiczowi zaślubioną, z której córka także Eufrozyna dostała się w małżeństwo Romanowi Hulewiczowi: i syna Józefa Karola Niemirzyca, który wszedł w związki małżeńskie z Heleną Krasicką kasztelanką Przemyslką, i z niej miał syna Alexandra sędziego ziemskiego Kijowskiego, ten z pierwszą żoną Zofią Trypolską *sterilis*, z drugiej zaś Zofji Wychowskiej, miał syna Daniela. Czwarty syn Józefa sędziego ziemskiego Kijowskiego, Jędrzej, dziedzic na Czerniechowie, Norzyńsku, Przyborsku, córka jego Alexandra, 1*mo voto* kontraktowała dożywotnie z Janem Zaborowskim, 2*do voto* z Romanem Hojskim kasztelanem Kijowskim, starostą Włodzimierskim. Syn zaś tego Jędrzeja Stefan, podkomorzym był Kijowskim, starostą Owruckim, Marta Wojnarowska trzy mu córki powiła, Katarzynę, najprzód Pawłowi Krzysztofowi Sienucie, ale z nim *sterilem*, po nim, z Jędrzejem Leszczyńskim wojewodą Derpskim, starostą Dubińskim, Zofią, Stanisławowi Tyszkiewiczowi cześnikowi Kijowskiemu, i Helenę, 1*mo voto* Mikołajowi Lubienieckiemu, od którego zostało potomstwo, 2*do voto* Pawłowi Ryszkowskiemu kasztelanowi Mińskiemu czyli raczej Mścisławskiemu zaślubione; tyleż synów, to jest, Władysław starosta Owrucki dziedzic na Norzyńsku, ten z Teofilą księżniczką Czetwertyńską, tylko miał córkę Maryannę, która pierwszym związkiem, żyła z Pawłem Erazmem Hulewiczem, któremu zostawiła trzech synów: Michała, Felixa *sterilem* i Władysława Hulewiczów, od ostatniego z tych była córka Katarzyna za Antonim Pietruszewskim, i syn Kazimierz Hulewicz, którego żona Julianna Gorlińska; drugim związkiem z Dymitrem Zabokrzyckim, trzecim, z Hieronimem Zawadzkim, z tym córkę miała Helenę Szempławską. Stefan, drugiej syn Stefana podkomorzego z Wojnarowskiej, najprzód podkomorzy, dalej kasztelan, aż też wojewoda Kijowski, z pierwszej żony Gryzeldy Wilamowny miał czterech synów: Krzysztofa, Konstantyna, Jerzego, *sterilis*, i Władysława kasztelana Połanieckiego, który trzy razy śluby małżeńskie ponawiał, 1*mo* z Heleną Piaseczyńską, 2*do* z Błażejowską, 3*tio* z Ludowiką Skorczycką chorążanką Przemyslką, z tej synowie, Karol, żona jego Antonina Jełowicka, Jerzy, żona jego Brześciańska, August, Stanisław, i Michał temi czasy w zakonie Soc. Jesu, i córki trzy, Konstancya, ta najprzód żyła z Karolem Drzewieckim kasztelanicem Lubelskim, potem, z Jakóbem Stempkowskim, kasztelanicem Zarnowskim,

druga Eleonora*), trzecia Izabella, zakonnicę Ś. Benedykta w Jarosławiu. Powtórna żona, Stefana wojewody Kijowskiego, jako świadczy *Duryew. f.* 71. była wnuczka Piotra Opalińskiego wojewody Poznańskiego, i informacya mi przysłana toż twierdzi, że Teresa Opalińska wojewodzanka Łęczycka, generałowna Wielkopolska. Jerzy, trzeci syn Stefana podkomorzego Kijowskiego z Wojnarowskiej, i on podkomorzy Kijowski, (niewiem czy ten czy inszy Jerzy podkomorzy Kijowski 1648.**) zabity od zbuntowanych Kozaków) żona jego Elżbieta z Konar Słupecka kasztelanka Lubelska, z tej syn Teodor starosta Tarnogorski, który żył dożywotnie z Alexandrą Zytkiewiczowną, i z nią dwie tylko córki zostawił, jednę Annę, Alexandra Trębińskiego starosty Tarnogorskiego małżonkę, ale *sterilem*, drugą Franciszkę, najprzód Stanisława Bogusza cześnika Trembowolskiego, z którym miała syna Jerzego Bogusza cześnika Zakroczymskiego, który najprzód żył z Anną Głogowską, ale bezpotomnie, potem z Ludowiką Lamarowną, *2do voto* taż Franciszka poszła za Michała Jana Bogusza miecznika Mińskiego, z tym miała syna Jana, i córkę Antoninę, Stanisława Dubrawskiego podczaszego Bracławskiego małżonkę. Tegoż Jerzego podkomorzego Kijowskiego, córka Barbara, wydana najprzód za Hieronima Moskorzewskiego, z którym córka Dorota, dostała się Gabryelowi Stempkowskiemu kasztelanicowi Bracławskiemu, potem poszła za Marcyana Czaplica podkomorzego Kijowskiego, z tym spłodziła Jerzego Czaplica podkomorzego także Kijowskiego, który z Franciszki Lenkiewiczowny podkomorzanki Mozyrskiej zostawił potomstwo. Tomasz, syn Jerzego podkomorzego Kijowskiego, szyję złamał pod Kisielinem. Teodor i Krzysztof 1674. Do tego domu należy, Władysław Niemirzyc, który z Aryańskich błędów wywikławszy się, gdy miał umierać, na dyspozycyą duszy swojej, prosił do siebie ks. Michała Kisarzewskiego, Jezuity, przed którym należytą spowiedź uczynił, ale gdy przyszło do kommunji, że wątpliwość jakąś miał, czyby mógł być zbawionym, gdyby tylko pod jedną osobą kommunikował, prosił pomienionego kapłana, aby mu dał na pismie assekuracyą, że będzie w tej wierze zbawiony; dał kapłan z ochotą, w te słowa: *Ego Michael Kisarzewski Societatis Jesu, testor Divinam Majestatem, quia, si quid pas-*

*) Ta była za Kicińskim pisarzem najwyższym skarbowym. — *Przypisek Krasickiego.*

**) Nie roku 1648. ale 1660. zabitym został Jerzy Niemirycz przez zdradę Kozacką. — *Kochowski Annal. Pol. Clim. II. lib.* 6. *fol.* 456. — *P. W.*

sus fuerit in Judicio Divino Illustris et Magnificus D. Vladislaus Niemierzyc, propter communionem sub una specie in fide Catholica, omnibus seculis Ecclesiae probatam, ego hoc totum recipio in me et animam meam, paratus respondere Divinae Majestati, cum una Sancta Catholica Ecclesia et Apostolica, Matre mea, et omnium fidelium. Datum Lublini in Collegio Societatis Jesu, 11. *April.* 1653. *Idem qui supra.* Tę tedy assekuracyą w ręku trzymając, życie skończył, i z nią (bo tak chciał,) w trumnę włożony. Gdy go potem piątego dnia po śmierci do grobu w kościele naszym Lubelskim kłaść miano, skoro trumnę otworzono, prócz karty w ręku, drugą na piersiach trupa znaleziono, w te słowa: *Ego Vladislaus Niemierzyc, liberum permitto Reverendum Michaelem Kisarzewski Societatis Jesu Praesbyterum, ex vinculo assecurationis et obligationis in animam ejus assecuratae: nam mihi ex suprema Divinae Majestatis misericordia, post expeditum Sacramentum Confessionis, et acceptam Sacram communionem Romanae Ecclesiae, in articulo mortis meae, et tremenda hora judicii, in remissione peccatorum meorum, ex infinita clementia Dei Boni, satisfactum est, attestor praesentibus. Datum in Valle paenitentiae* 16. *April.* 1653. *Vladislaus Niemierzyc.* Te obiedwie karty dla większej wiary do ksiąg trybunału koronnego oblatowane, *Ad personalem oblationem A. Reverendi Orda Rectoris Societatis Jesu Collegii Lublinensis, ad acta Tribunalitia Regni Lublinensia, scriptum Reverendi Michaelis Kisarzewski Soc. Jesu tum quietationem Illustris Vladislai Niemierzyc susceptum. Originale vero ad se recepit, de quo Officium praesens quietavit, feria 2da post Dominicam Conductus* 1653. N. chorąży Kijowski, poseł na sejm 1738.

W roku 1788. Tadeusz Niemirycz podkomorzy Owrucki. — Są także Niemiryczowie w Sendomierskiem z tych: r. 1788. Antoni wojski Sendomierski. — Józef podstoli Stężycki. — *Krasicki.*

Niemojewski *herbu Rola* w Prusiech. Znać że jednejże dzielnicy z Lubienieckiemi: bo się pisali z Lubieńca, herbu ich ta różnica od inszych; że w hełmie, nie pióra strusie, ale męża w czapce nosili w modrej sukni, w ręku powinien trzymać dwa Kroje, to *MS. o Famil. Pruskich.* Jan na Łowienku Niemojewski, kasztelan Chełmiński, mąż sędziwego wieku, żywego jednak, z Katarzyny, córki Stanisława Kostki wojewody Chełmińskiego, spłodził sześć córek, jedna Orzelskiego herbu Drya na Krainie: druga Małgorzata, Rozrażewskiego kasztelana Śrzemskiego: trzecia Krasińska kasztelanowa Ciechanowska: czwarta Kaczkowskiego herbu Pomian: piąta Grabskiego starosty Kruświckiego:

szósta Kliczewskiego herbu Dołęga: synów także jego cztérech. 1. Jerzy kasztelan Chełmiński, ten miał za sobą Karnkowską kasztelankę Lędzką, staróściankę Łęczycką, z której byłoć wprawdzie potomstwo, ale młodo wszystko pomarło, i sam zszedł z tego świata 1615. według *Duryewsk.* Jam go opuścił między kasztelanami Chełmińskiemi, ale o nim *MS. Konopats. MS. o Famil. Prusk.* i nagrobek jego w Starogardzie świadczy; posłem ten Jerzy jeździł do Porty. 2. Stanisław najprzód podstoli koronny, potem kasztelan Elbląski, a po bracie Jerzym wziął kasztelanią Chełmińską, starosta Osiecki, Miedzyleski, Rogoziński, z sejmu 1611. komissarz do granic, *Constit. fol.* 37. i do zapłaty związkowym 1613. *Constit. fol.* 3. i 1616. *fol.* 16. był to Pan pięknych przymiotów, rozsądku wybornego, miłych obyczajów, pomiarkowany w passyach, wspaniałości umysłu żadną przygodą nie poniżonej, daleki od pychy, w fortunę obfitujący, tak dalece, że krom intraty z dóbr swoich rocznej znacznej, na pięćkroćstotysięcy w ruchomych sprzętach zostawił. Zofia Czarnkowska wojewodzanka Kaliska z Latalskiej urodzona, żona jego, tę zaś spłodziła księżniczka Pomorska, z tej miał dwóch synów, ale ci młodo pomarli, i dwie córki, z tych Apollinara, dostała się Mikołajowi Daniłowiczowi podczaszemu koronnemu, Zofia Anna Jakóbowi Smoguleckiemu herbu Grzymała, staroście Nakielskiemu. Po Czarnokowskiej zmarłej, pojął Zebrzydowską wojewodzankę Krakowską, z której także tylko jedna córka została, Teresa Konstancya, ta najprzód żyła z Maciejem Smoguleckim starostą Bydgoskim, potem z Olbrychtem Czerskim kasztelanem Chełmińskim, to *MS. o Familiach Pruskich*, atoli *Okolski* i *Baran.* powiada, że za tym Maciejem Smoguleckim, była Zebrzydowska wojewodzanka Krakowska, która dopiero po jego śmierci, poszła za Stanisława Niemojewskiego kasztelana Chełmińskiego. 3. Maciej wojewoda Pomorski, a przedtem podkomorzy Malborski 1623. potem kasztelan Chełmiński 1626. z tego na województwo Pomorskie przeniesiony, był oraz starostą Starogardzkim, Rogozińskim, Kowalewskim, co znać z jego nagrobku w Starogardzie, kędy i brat jego Jerzy pochowany; posłował na sejm ten Maciej 1618. zkąd był deputowany na trybunał Radomski. *Constit. fol.* 4. Miał za sobą Katarzynę Rabiankę, owdowiałą po Janie Plemięckim staroście Kowalewskim, ta mu powiła dwóch synów, Dadziboga dziedzica na Służowie, i Władysława dziedzica na Słupowy. *Bieżanowski in Flore Rosarum*, o synie tego wojewody Jakóbie pisze, którego syn miał być Władysław sędzia ziemski Inowrocławski, którego wuj Jemielski kasztelan Inowrocławski,

znać ten Władysław z siostry jego urodzony, miał za sobą Trzebuchowską, z której syn Jędrzej kanonik Płocki 1685. tego stryj Jędrzej kasztelan Bydgowski, kwitnął 1700. zostawił po sobie potomstwo z Anny Tuczyńskiej de Wedel kasztelanki Gnieznieńskiej, syna jednego, i córki dwie, z których starsza żyła z Jędrzejem Umińskim, najprzód skarbnikiem Brzeskim Kujawskim, a potem kasztelanem Słońskim. Siostry stryjeczne tego Jędrzeja kasztelana Bydgowskiego, jedna Dorota, pierwszym związkiem żyła z Wolskim pisarzem ziemskim Przemysłkim, drugim z Janem Siemińskim dzisiejszym kasztelanem Lwowskim, z którym zostawuje jednę córkę. Druga, z Janem Józefem Łączyńskim cześnikiem Gostyńskim herbu Nałęcz, z którym zostawiła potomstwo. N. miał za sobą Rydzyńską Apollinarę cześnikownę Kaliską, wdowę po Ulatowskim.

Niemojewski *herbu Szeliga*, w Brzeskiem Kujawskiem województwie. Mikołaj Niemojewski sędzia Inowrocławski w roku 1532. naznaczony do korrektury praw koronnych, synowie jego dwaj, Jakób wymową gładką dobra pospolitego obrońca, i N. chorąży Inowrocławski, jest jego ksiąg kilka w druku, ale Aryańskiemi błędami trącą. Jakóba, jest w druku *Odpowiedź na książki Ks. Benedykta Herbesta Kaznodzieje i Kanonika Tumu Poznańskiego*, *in 8vo Cracov.* 1589. Wojciech sędzia grodzki Inowrocławski 1569. *Constit. fol.* 187. Jan sędzia grodzki Inowrocławski, z sejmu 1589. deputowany do korrektury praw koronnych, *Constit. fol.* 516. Piotr 1648. Mikołaj rotmistrz królewski, któremu fortyfikacyą zleciła Kamieńca Podolskiego, *Constitut.* 1581. *fol.* 398. N. Niemojewska była za Adamem Uryelem Czarnkowskim starostą Miedzyrzeckim i Osieckim, po nim zaś z Stefanem Grudzińskim podstolim koronnym żyła 1690. Maciej i Jan bracia rodzeni 1696. Wawrzeniec deputat na trybunał koronny 1607. N. miał za sobą Urszulę Koźmińską sędziankę ziemską Kaliską.

Niemojewski *herbu Wieruszowa*, w Sieradzkiem województwie. Paprocki i Okolski o nich milczą. Że z Kowalskiemi Wieruszami jednejże są dzielnicy, od dóbr Niemojewa tak nazwani, patrz pod Kowalskiemi, idą od Bieniasza dziedzica na Niemojewie i Osieku, który kwitnął koło roku 1430. syn to był Bieniasza de Kowale sędziego ziemskiego Wieluńskiego. Hieronim Niemojewski miał za sobą Ludmiłłę Wierzchlejską herbu Berszten, z której synowie, Wojciech i Jan 1701. Maryanna Kazimierza Skorzewskiego herbu Ogończyk: N. Michała Tomickiego herbu Drya: N.

Wielewiejskiego herbu Poraj, małżonki. Jędrzej miał za sobą Elżbietę Kowalską tegoż herbu 1589.

W roku 1778. Wojciech Niemojewski stolnik Wieluński, i później tenże lub inny podwojewodzi Wieluński. — Felix cześnik Wieluński. — *Krasicki.*

Niemsta *herbu Jastrzębiec*, w Krakowskiem województwie. Jerzy Niemsta z Krzczenic 1576. z drugiemi w legacyi wysłany do Stefana Batorego, na tron go Polski zapraszając. *Constit. fol.* 250. Tenże był w expedycyi pod Połockiem, *Biel. fol.* 765. Jerzy sędzia ziemski Zatorski, poseł na sejm 1629. z tego deputat na trybunał Radomski, *Const. fol.* 12. żona jego Zuzanna, córka za Jędrzejem Niewiarowskim. Stefan w Ruskiem 1632. Jan w Kijowskiem 1648. r. Jadwiga Niemścianka była za Mikołajem Baranowskim herbu Grzymała, stolnikiem Kijowskim. Jan fundator kościoła farnego w Nowym książu, co znać z nagrobku jego, tam postawionego: Jednaż ich dzielnica z Kulami, patrz com tam o nich pisał. Jan dworzanin królewski, żona jego Elżbieta Niewiarowska.

Niemsta *herbu Poraj*, w województwie Wileńskiem. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Samuel Niemsta poseł z Mińskiego województwa na sejm 1631. zkąd deputatem stanął na trybunał fiskalny Litewski, *Constit. fol.* 11. N. Niemsta miał za sobą Marussę Bajbuziankę.

Niemygłowski *herbu Jastrzębiec.* Sławiec z Niemygłów kasztelan Sochaczewski, 1493. na liscie Albrychta danym miastu Lubelskiemu. Piotr z Niemygłów kasztelan Rawski 1504. i 1507. u *Łaskiego w Statucie.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Niemyski *herbu Jastrzębiec*, w Podlaskiem województwie, z tą jednak różnicą, że miasto krzyża w podkowy środku, kładą strzałę prosto do góry żeleźcem wyrychtowaną, trochę od spodu rozdartą, czyli jako inni chcą, nad krzyżem. Alexander, Jan, Franciszek, Mikołaj, Kazimierz, Antoni 1674. r. w Podlaskiem. Mateusz 1648. r. Jędrzej Jacek 1672. Wojciech Kazimierz stolnik Podlaski, sędzia grodzki Lubelski, deputat na trybunał koronny 1690. Tenże czy inny podsędek Lubelski 1694. miał za sobą Jadwigę Tomisławską podczaszankę Bełzką, wdowę po Sulimirskim.

Niepokojczycki *herbu Pociej*, w Brześciańskiem województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał, Józef i Mikołaj Niepokojczycki Lewkowicz 1632. r. Hektor, Floryan, Marcin, Władysław, Boguchwał, Konstantyn, Daniel, Paweł 1648. Trojan Bogdan podkomorzy Brześciański, Adam i Jan 1674. Kazimierz strażnik i sędzia grodzki Brze-

ściański 1711. r. Emerencyanna skarbnikowna Brześciańska, Bazylego Filipowicza stolnika Rzeczyckiego małżonka. Antoni stolnik Brzeski 1691. zostawił potomstwo. Jan miecznik Brzeski 1680. Krzysztof w zakonie naszym temi czasy, rządził kollegium Przemyslkie. Wojciech, Hrehory i Antoni 1700.

W roku 1778. Stanisław Niepokojczycki miecznik Brzesko-Litewski. — *Krasicki.*

Nieprski *herbu Pobog*, w Ruskiem województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał, Jakób Nieprski umarł 1692. z żoną swoją Anną, dobroczynni na kollegium nasze Lwowskie, tamże pogrzebieni, syn ich Alexander w zakonie naszym, rządził Piotrkowskie, Łuckie, i Krosieńskie kollegia, zszedł z tego świata 1729. we Lwowie, (siostra jego zakonnica Ś. Brygitty we Lwowie,) jest w druku *Żywot Ś. Franciszka Regis S. J. od niego po Polsku napisany*, *w Krakowie* 1716. *in 8vo*, *ale suppresso nomine.*

Nieprzecki *herbu Paprzyca*, w Wielkiej-Polszcze, Lubelskim, i indziej, Myszcha z Nieprzesna Krystyn podsędek ziemski Krakowski 1416. *Nakiel. Miechow. fol.* 398. Mikołaj i Jan w Mińskiem województwie 1632. Michał w zakonie naszym, umarł w Łucku 1728. Brat jego rodzony komornik ziemski Lubelski, syn jego Józef w zakonie naszym życie skończył w Łucku w roku 1724. Drugi syn jego Antoni, kanonik Lwowski i Kijowski, młodo jednak wszedł do grobu w roku 1730. w naszym kościele Lubelskim pochowany, z wielką o świątobliwości życia swego opinią, ile że Pana Boga żadnym grzechem ciężkim, w całym życiu swoim nie obraził: co mu Bóg nadgrodził po śmierci sowicie, jako sam, pokazawszy się wkrótce po zejściu swojem, opowiedział. Trzeci syn Mikołaj vicesgerent ziemski Lubelski, żona jego Boniecka, z której ma potomstwo.

Jan Nieprzecki w r. 1788. podczaszy Urzędowski. — *Krasicki.*

Nieradzki. Stanisław Nierada podstarości Lwowski 1537. r. podpisał oblatę przywileju Rusi danego. Józef Nieradzki kanonik Łucki, na zakon nasz dobroczynny 1678. r. wspominają ich, *Acta Castren. Ostrzeszov.* 1623.

Nieroszyński *herbu Pobog*, z tą jednak w hełmie różnicą, że psa zrzuciwszy, trzy pióra strusie noszą. Mikołaj Nieroszyński podsędek Rzeczycki, mąż w rycerskich kunsztach dzielny, długo i mężnie z innemi Bychowa od Moskwy i Kozaków bronił: syn jego Stefan podczaszy Rzeczycki, żołnierz odważny, umarł bezpotomnie: brat jego N. *Kojał. in MS.* bo Paprocki i Okolski o nich nie pisał.

Niesielkowski *herbu Rawicz*, w Krakowskiem województwie, czyli, jak *Okolski* ich pisze, Niesulkowski.

Niesiołowski *herbu Korzbog*, w Wielkiej-Polszcze, na Rusi, i indziej. *Księgi grodzkie Ostrzeszowskie* często ich wspominają, jako w r. 1615. 1616. 1621. gdzie Dobrogost Zajdlicz Niesiołowski, Sobieską kwitował, z tego wnoszę, że Niesiołowscy jednejże z Zajdliczami dzielnicy. Adam w zakonie Soc. Jesu przez 30. lat z ambony do ludzi kazał, skończył dni swoje w Rawie 1690. wieku swego 70. brat jego rodzony Hieronim, którego było dwóch synów, Stanisław i Adam: Stanisławowi, Kochowska powiła dwóch synów, Mikołaja i Józefa Jezuitę temi czasy, i córkę Tertyllę. Adam osiadł w Lubelskiem województwie, miał za sobą już to 2*do voto* księżniczkę Czetwertyńską. Stanisława Korzboka Niesiołowskiego urodziła Konarzewska, siostra stryjeczna starosty Konińskiego, syn jego Józef, 1*mo voto* pojął Hulewiczownę, z której dwóch synów zostało, Antoni i Franciszek, 2*do voto* księżniczkę Woroniecką, i z tej ma potomstwo, dobra jego między Łuckiem i Włodzimierzem. Krzysztof z Wejherem wojewodą Chełmińskim, na chlebie zrósł żołnierskim, tego z Eleonory Zychckiej herbu Drzewica, *Acta Castren. Skarszevien.* 1642. syn Samuel, w r. 1660. chorągiew pancerną nosił u Gnoińskiego, starosty Wysockiego, pod który czas w okazyi z Szwedami w twarz postrzelony, i w niewolą był wzięty, z której wyszedłszy, pojął Zofią Mokrską, córkę Tomasza, herbu Jelita, z tej było dwóch synów, Kazimierz kasztelan Smoleński temi czasy, (które krzesło wziął po śmierci Scypiona 1738.) starosta Cyryński, pułkownik usarski Królewicza Augusta, i w obozie i w różnych funkcyach poselskich, marszałkowskich, deputackich, komissarskich, dobrze tej ojczyznie zasłużony, ten z Teofilji Raesowny, ma syna Adama. Adam brat Kazimierza rodzony, chorąży Wendeński, pierwszą żonę miał za sobą Annę Berezowską, z której zostało dwóch synów, Jan i Józef: z drugą żoną Elżbietą Strzemeską herbu Lubicz, pozostałą wdową po Kalinowskim podczaszym Halickim, syn Joachim. Siostra kasztelana Smoleńskiego rodzona, była za Franciszkiem Goworczewskim, druga za Radwańskim. Mają być Niesiołowscy Jastrzębczykowie w Gostyńskiej ziemi, których Jastrzębska podkomorzanka Gostyńska porodziła. Inni Niesiołowscy Gawinowie w Sanockiej ziemi herbu Nałęcz. Inni Półkozicowie, inni Leliwitowie, ale o nich pewności niemam. Dla tego ci co idą, niewiem do którego herbu należą. N. Niesiołowski pisarz grodzki Biecki 1692. Stanisław 1632. r. w Gostyńskiej ziemi. Kazimierz w Świeckiej ziemi 1699. poseł na generał Grudziądzki, jakoż Niesiołowice są w województwie Pomorskiem; Karol w Brzeskiem Kujaw-

skiem, Jan, żona jego Gostomska, Adam proboszcz w Służowie, Paweł pleban w Walichnowie. Stanisław *Ordinis Cistercien.* w Jędrzejowie. Marcin i Antoni. Magdalena zakonnica i starsza klasztoru S. Klary w Poznaniu, ojciec jej urodzony z Niezdorskiej. Samuel miał za sobą Maryannę Roguską.

Niesłuchowski, w województwie Nowogrodzkiem. Paweł Niesłuchowski strażnik powiatu Pińskiego, deputat Słonimski do konfederacyi Sendomierskiej w roku 1704. Samuel w tymże czasie.

Nieśmierski *herbu Jastrzębiec*, w województwie Łęczyckiem. O jednym z ich przodków, pisze *Paprocki w Gniazdzie*, że był kasztelanem Kaliskim, człowiek wielkich do podziwienia sił.

NIESOBIA HERB.

Paprocki w Gniazdzie Cnoty fol. 97. *O herb. fol.* 267. *Okol. tom.* 2. *fol.* 276. *Klejnoty fol.* 68. *Bielski fol.* 59. tak go opisują. Powinno być pół strzały białej, prosto żeleźcem w górę obróconej, w czerwonem polu pod nią ogoń orli czarny, w żółtym polu, na hełmie trzy pióra strusie. Podobny temu herbowi jest Niemczyk, o którym wyżej się mówiło. Z tej zaś okazyi ma być nabyty. Kiedy Kazimierz Król Polski, z wojskiem ciągnął, przeciwko Wratysławowi książęciu Czeskiemu, orzeł czarny nad obozem Polskim latał; różni to różnie rozumiejąc, wykładali, w tym jeden znaczniejszy pułkownik, z tym się ozwał: Jeżeli, prawi, tego orła z łuku zabiję, dobry będzie znak przyszłego z nieprzyjacioł zwycięztwa, jeżeli go chybi strzała, przegrana nasza: to wymówiwszy, puścił strzałę, i orła w ogon trafił; dopiero krzyknął; Królu, wygrasz batalią tak jednak, że wielka część wojska Czeskiego pierzchnie i w rozsypkę pójdzie. Co gdy się potem tak stało, jak on powiedział, Król mu w nagrodę

tego dał za herb strzałę z ogonem, a że się ta potyczka nad rzeką Niesobia odprawiła, dla tego imię ztąd herbowi temu przywłaszczone. Nie zda mi się jednak, żeby się to dopiero stało, za czasów Kazimierza Króla, gdyż to z *Miechowity* i *Bielskiego* pewna, że Krzywosądowie przodkowie domu tego, już kwitnęli w roku 989. z których jeden klasztorowi Sieciechowskiemu wieś darował. *Miechow. lib.* 2. Był to dom możny Krzywosądów, jako się mówiło na swem miejscu. Paweł z Biskupic Niesobia, pod chorągwią Krakowskiego województwa w Grunwaldskiej potrzebie, *Biel. fol.* 295.

Herbowni.

Biskupski, Doruchowski, Gąsczyński, Kępiński, Kierzyński, Krzywosądzki, Łęczycki, Mijomski, Mirowski, Niesobia, Sępiński.

von Niesten czy **Nieten** *herbu Drogomir* w Prusiech, z tą w hełmie odmianą, że miasto piór strusich, kładą nogę, piętą do góry przewróconą; jest ten herb w Toruńskich kościołach i u Matki Boskiej, i u Ś. Jana w oknie. *MS. de Famil. Pruss.* bo Paprocki i Okolski o nich nie pisał.

Niesułowski *herbu Dołęga*, w Płockiem województwie. Z tych Paweł, przy Stanisławie Pawłowskim biskupie Ołomunieckim zostając, osiadł w Morawskiej ziemi, *Paprocki in Stromatibus.* Stefan w Płockiem 1648. r. Okolski o nich nie pisał.

Nieświastowski, w Wołyńskiem województwie. Mikołaj Nieświastowski r. 1632. N. miał za sobą Teodorę Morawską. Są i w Wielkiej-Polszcze.

Nieświcki. Grzegorz Nieświcki, poseł Korybuta do Króla Jagiełła w roku 1387. *Stryjkow.* Bohusz ziemianin Wołyński 1528.

Nieszczewski, w Kaliskiem województwie. N. Nieszczewski miał za sobą Głębocką herbu Doliwa.

Nieszkowski, w Grodzieńskim powiecie. Stefan Nieszkowski pisarz ziemski Grodzieński, z sejmu 1611. i 1613. komissarz. *Constit. fol.* 44.

Nieszyjka *herbu Syrokomla*, z tą jednak odmianą, że przez Abdank strzała w górę żeleźcem prosto wyrychtowana, tak że jej pióra pod Abdankiem widać, a nad Abdankiem serce przeszywa. Stefan Nieszyjka w Rożance z tym herbem pogrzebiony.

Konstytucya sejmu r. 1677. tytuł *Specyfikacya więźniów województwa Witebskiego*, wspomina Samuela Nieszyjka. — *Przypisy Krasickiego.*

Nietuchowski *herbu Pomian*, w Poznańskiem województwie. Maciej z Nietuchowa Nietuchowski, mąż wojennemi dziełami wsławiony, umarł 1647. r. pochowany w Poznańskim katedralnym kościele z nagrobkiem od syna Remigiana jedynaka wystawionym. *Starowol. in Monum.*

Nietyksza *herbu Mora*, w Mazowieckiem województwie. N. Nietyksza miał za sobą Kryską kasztelankę Zakroczymską, drugi Katarzynę Boguszownę. Marek w Lubelskiem, Mikołaj, Teofil, Marcin, w ziemi Warszawskiej 1632. Zygmunt z Bliznego w ziemi Czerskiej 1648. Paweł, o którym *Konstytucya* 1676. *fol.* 56.

Józef Nietyxa w r. 1788. burgrabia Warszawski. — Rafał koniuszy Brzeski. — *Krasicki.*

Niewęgłowski *herbu Jastrzębiec*, w ziemi Łukowskiej. Jędrzej Niewęgłowski obywatel Podlaski, 1575. podpisał list o grodzie Parczowskim. Są i w Grodzieńskim powiecie. Wojciech i Antoni w zakonie naszym temi czasy.

Niewiadomski *herbu Prus* 1*mo*, powinno być półtora krzyża, tak jak w herbie Prus 1*mo*, po prawej stronie jego podkowa cała, obrócona obiema końcami do krzyża, po lewej zaś stronie pół podkowy, w hełmie trzy pióra strusie, tak go opisał *Kojałowicz in MS.* bo Paprocki i Okolski o nich milczą. Mikołaj Niewiadomski, miał za sobą Oborską. Dadzibog w powiecie Oszmiańskim 1674. a Piotr Sebastyan z Niewiadomy w Podlaskiem województwie, Piotr pisarz grodzki Krasnostawski. N. stary żołnierz 1610. często Kozaków płaszał. *Kobierzyc.* Jan 1700. r. Teodor w zakonie naszym temi czasy.

Niewiadowski *herbu Dołęga*, w województwie Rawskiem, piszą się z Niewiadowa, Paprocki i Okolski o nich nie wiedział. Jan Niewiadowski surrogat grodzki Wiski. *Const.* 1588. *fol.* 479. Stefan 1628. r. Jędrzej burgrabia Rawski, poseł na sejm, deputat na trybunał koronny 1692. N. miał za sobą Spinkownę, z której córka była za Alexandrem Duninem, matka Swentosława wojskiego Parnawskiego. N. miał za sobą Jarzyniankę.

Niewiardowski, w księztwie Żmudzkiem. Stanisław Niewiardowski 1621. Józef 1648. i Jan z Gotowa i Hektor.

Mikołaj Niewiardowski podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla z księztwa Żmudzkiego. — *Wielądek.*

Niewiarowski *herbu Półkozic*, z Niewiarowa w Krakowskiem województwie: początki swe wzięli od Jana Ligęzy wojewody Łęczyckiego, który Niewiarów fundowawszy, nowe nazwisko Niewiarowskich wniósł w dom Ligęzów, koło r. 1389. patrz com o nim pisał pod Ligęzami, i lubo prze-

szłego wieku, rzadko który był dom, któryby heretyckiemi nowinkami, nie miał się uwikłać, Niewiarowskiego jednak żadnego dyssydenta nie było. Ten wojewoda, Promnicki folwark OO. Dominikanom Krakowskim, wiecznemi czasy darował, w Niegowicach pogrzebiony. Mikołaj Niewiarowski, kościół w Niegowicach restaurował 1443. Z tego linji kwitnęło potem dwóch braci rodzonych, Krzysztof i Adam. Pierwszy Krzysztof, zostawił syna tegoż imienia, któremu Anna Krotowska wojewodzanka Inowrocławska, trzech synów powiła, Krzysztofa *sterilem*, Przecława *sterilem*, ten OO. Dominikanom Krakowskim te dobra darowizną wieczną zapisał: Jodłownik, Kostrzą, Ryje, Markuszową i z przyległościami, umarł 1599. i Jana, ten do braterskiej uczynności, tymże OO. wieś Kąsiną legował 1596. zostawił trzy córki, z tych jedna Elżbieta, żyła z Jędrzejem Kmitą pisarzycem ziemskim Krakowskim, druga z Olbrychtem Rożnem, ale *sterilis:* trzecia z Przecławem Marcinkowskim podstolim Krakowskim; synów zaś czterech: Samuela dziedzica na Krakoszewicach, męża rycerskiego, ten z Zofią Latoszyńską podczaszanką Krakowską żył bezpotomnie: Alexandra, tego nagrobek w Krakowie u OO. Dominikanów głosi: Jędrzeja dziedzica na Dąbrowicy, w Prusiech dał dowody męztwa swego, umarł 1632. w Żarkach z nagrobkiem pochowany, trzy razy ponawiając śluby małżeńskie, pierwszy raz z Porębską wojskiego Krakowskiego córką, drugi raz z Niemścianką, sędziego Zatorskiego Jerzego, córką, trzeci raz z Maryną Lipską, którą Trzcińska urodziła, zostawił potomstwo. Z tych Balcer w Moskiewskiej expedycyi odważny kawaler, miał za sobą Zofią Czaplińską, Alexander w zakonie Kaznodziejskim theologji lector, jest jego Kazanie w druku, *Pozew śmierci dany, i godne jej responsa, na pogrzebie Macieja Rybińskiego łowczego Chełmskiego*, 1649. *in 4to Cracov.* i Stefan: Seweryna dziedzica na Niewiarowie, ten miał za sobą Lubowiecką herbu Kuszaba, z tej syn Jan, pojął Annę Wielopolską, dziedziczkę na Dominikowicach, z której syn Kazimierz *sterilis*, i córki, Anna zaślubiona Stanisławowi Stanisławskiemu podwojewodzemu Krakowskiemu, Zofia i Konstancya zakonnice, Maryanna Raszowska, Anna Szczepanowska. Felix Seweryn, drugi syn Seweryna z Lubowieckiej, ale *sterilis.* N. Hieronima Krupki małżonka.

Drugi brat Krzysztofa pierwszego, Adam dziedzic na Niewiarowie, Cichawie, Niegowicach, z Maryny z Kośmierzowa starościanki Kolskiej, spłodził dwóch synów, Wojciecha i Adama. Z tych 1. Wojciech, któremu Barbara Mstowska, siostrzenica kanclerza koronnego Ocieskiego, powiła

córkę Elżbietę, Jana Niemsty dworzanina królewskiego małżonkę, i synów czterech: Jana dziedzica na Książnicach, tego z Anny Pacanowskiej herbu Jelita, były dwie córki, Barbara Jędrzeja Porębskiego wojskiego Krakowskiego małżonka, druga w klasztorze u Panien S. Jędrzeja w Krakowie, i syn Przecław: Olbrychta, dziedzica na Marszonicach, ten z Jadwigą Lubomirską Sixta córką, zostawił potomstwo: Kaspra kanonika Krakowskiego, *Constit.* 1611. *fol.* 31. umarł 1629. w Krakowskiej katedrze pochowany: Stanisława dziedzica na Cichowie, męża rycerskiego, ten z pierwszą żoną Barbarą, czy Anną Szczepanowską, którą Szafrańcowna urodziła, spłodził syna Joachima, officyała Pileckiego, i Annę zakonnicę S. Norberta na Zwierzyńcu. Z drugą Barbarą Staszkowską podwojewodzego Krakowskiego córką, córek dwie, jednę Marynę Mikołaja Rarowskiego małżonkę, drugą Teresę zakonnicę u S. Jędrzeja w Krakowie, i syna Jana w zakonie Kaznodziejskim Przecława S. T. doktora, przeora Krakowskiego 1650. Krom tych wyliczonych kwitnęli jeszcze ci. N. podkomorzy Krakowski, którego córka Ożarowska. *Paprocki.* Franciszek podczaszy Kaliski 1674. który z Gorazdowską zostawił potomstwo. Piotr burgrabia Krakowski 1705. i Jędrzej. Anna Brzechffy chorążego Krakowskiego małżonka 1675. r. N. Jana Pokrzywnickiego starosty Szatkowskiego. 2. Syn Adama, brat Wojciecha, Adam, ten z Jadwigi Otfinowskiej spłodził cztery córki: Annę, Janowi Jordanowi: Marynę, Piotrowi Gołuchowskiemu: Magdalenę Janowi Gołuchowskiemu, z której syn Abraham starosta Stężycki: Katarzynę Hieronimowi Łysakowskiemu, zaślubione. Kunegunda Niewiarowska księni Sądecka. Ewa i Barbara tamże zakonnice. N. Głębockiego Jędrzeja wojewody Rawskiego małżonka. Zuzanna i Teresa zakonnice w Staniątkach.

W księztwie Litewskiem Felix Niewiarowski *) 1603. sławny pułkownik pod Derptem, Białym Kamieniem, Kircholmem; w roku 1612. do stolicy Moskiewskiej, od Moskwy oblężonej, wielkiem sercem pięćset piechoty wprowadził swoim na sukkurs, żona jego Anna Jezierska, z tej synowie: Paweł rotmistrz usarski i pułkownik królewski, leśniczy Merecki, poseł do Francyi z Krzysztofem Gosiewskim wojewodą Smoleńskim, w sprawie o uwolnienie Kazimierza Królewicza; w roku 1650. pod czas Kozackiej pod Łojowem, męztwem swojem, innych do okazyi, i fortunnego potkania się z nie-

*) Podług *Dunczewskiego* był to syn starszy Walentego Niewiarowskiego pułkownika wojsk koronnych, a Stanisław młodszy bezpotomny. — *P. W.*

przyjacielem zachęcił, Krasińska wojewodzanka Podlaska, syna mu powiła Krzysztofa męża także rycerskiego. Stefan drugi syn Felixa, starosta Budowicki, poseł z województwa Trockiego 1648. rotmistrz królewski, w bitwie pod Werkami 1658. z hetmanem polnym Wincentym Gosiewskim, wzięty od Moskwy w niewolą, wyszedł z niej 1662. r. Jerzy opat Trzemeszyński, referendarz Litewski, trzeci syn Felixa, Stanisław kanonik Krakowski czwarty. Jan i Felix w zakonie Kaznodziejskim. Franciszek podkomorzy Lidzki 1674. Krystyna była za Tyszkiewiczem. N. Ołycki infułat 1670. Są i Niewiarowiczowie w Litwie; Jan i Michał w Wileńskiem województwie 1696. Paweł Niewiarowski 1700.

Sześciu było synów wyżej wspomnionego Felixa pułkownika, z *Jezierską* spłodzonych, Paweł, Jerzy, Stanisław, Stefan, Felicyan, i Jan Zacharyasz i dwie córki, Anna Kosubska i Alexandra Piwnicka bezpotomne, z tych 1o. Paweł leśniczy Merecki, ożeniony z Anną *Krasińską* wojewodzanką Płocką, spłodził Krzysztofa ożenionego z Zofią *Fronckiewiczowną*, od niej Jan, Jerzy, i Paweł Niewiarowscy. 2o. syn Felicyana Jerzy referendarz w. ks. Litew. *sterilis*. 3o. Stanisław kanonik katedralny Płocki. 4o. Stefan pułkownik wojsk koronnych, ożeniony z Maryanną *Tryznianką* miał dwóch synów, Stefana i Stanisława. Stefan stolnik Lidzki wszedłszy w dożywotnią przyjaźń z Maryanną *Mokrzecką*, 1*mo voto Brzostowską*, spłodził Antoniego chorążego Czerniechowskiego, który z Teresą *Jarużelską*, niegdy Wencesława Jarużelskiego chorążego ziemi Bielskiej córką, spłodził Stanisława pułkownika *Cohortis Hastatae* książęcia Czartoryskiego, Stefana rotmistrza J. K. Mci, Franciszka chorążego Czerniechowskiego, i córkę Annę 1*mo voto Karwowską*, z którym bezdzietna, 2*do* z Józefem Potockim podczaszym Sądeckim, jest Teresa i Regina córki. Siostra Antoniego poślubiona 1*mo voto* Stanisławowi Karwowskiemu, 2*do* Burzyńskiemu, z którym Stefan chorąży *Cohortis Hastatae*. Stanisław Niewiarowski, brat Stefana stolnika Lidzkiego wyżej wspomnionego, starosta Budrowiecki, postanowiony z Teodorą *Masalską*, spłodził Franciszka pułkownika wojsk koronnych bezdzietnego, i Konstancyą *Łaźniewską* starościankę Promecką, od których Maryanna. Inni synowie Felixa Niewiarowskiego, pułkownika wojsk koronnych, od *Jezierskiej*, Felicyan na świecie, w zakonie Świętosław, Jan Zacharyasz z *Otską* żoną swoją, mieli Franciszka, Walentego, Annę i Zofią. — *Herbarz Dunczewskiego.*

Helena Niewiarowska była za Franciszkiem Poniatowskim ojcem Stanisława kasztelana Krakowskiego a dziadem Stanisława Augusta Króla. Zaślubiona d. 8. Stycznia 1673. r. — Po śmierci męża, w ostatniej starości świat pożegnała, wstąpiwszy do zakonu Wizytek w Warszawie. — *Krasicki.*

Niewier *herbu Trąbki.* Niewier syn najmłodszy Grzegorza Ostyka, spłodził Marcina i Wojciecha Niewierów. Niewier Ostyk, tak się podpisał na pewnym przywileju 1499.

Niewierski *herbu Prus 2do*, w Chełmińskiem województwie. N. Niewierski trzymał niegdy Brodnickie i Golubskie starostwa, syn jego Stanisław obererszter. Felix w Pomorskiem 1648. r. Zygmunt z Niewierza w Kijowskiem. N. porucznik Potockiego, bronił Kamieńca Podolskiego od Kozaków. *Kochowski.*

Niewieściński *herbu Przegonia*, w Pomorskiem województwie. Maciej Niewieściński poseł na sejm z Pomorskiego, 1589. podpisał tranzakcyą Będzińską. Mikołaj starosta Tucholski, które potem starostwo dobrowolnie oddał skarbowi, dla złego zdrowia, posłował na sejm 1607. r. Siostra jego najprzód była za Bąkowskim, potem za Werdą starostą Nowskim. Jan na dworze Królewny Szwedzkiej, siostry rodzonej Zygmunta III. Króla 1609. Fabian dworzanin królewski, poseł z Pomorskiego i Jan 1648. N. miał za sobą Konarską, która potem poszła za Drangwitza. *MS. de Famil. Pruss.* N. była za Samuelem Nahoreckim. N. miał za sobą Rembowską. Jerzy dobra swoje, Obiezierze i Terkułki, zamienił za Krampiewice z Jerzym Sartawskim. *Okol. tom. 2. fol.* 340. Stanisław najprzód miecznik Pruski, potem kasztelan Elbląski 1695. deputat na trybunał koronny 1690. Brat jego Jan starosta Mławski, poseł z Pomorskiego na konwokacyą 1696. którego córka zmówiona z Józefem Czapskim. Był i trzeci brat ich rodzony, mąż wojenny i rotmistrz odważny. Stanisław Soc. Jesu, w Kaliszu 1715. życie swoje skończył. N. sądowy Malborski, Ludwik i Wojciech posłowie na sejm 1730.

Józef Niewieściński dziekan Krakowski: brat jego rodzony w Kujawach Antoni stolnik Inowrocławski. — W r. 1778. Antoni kanonik Kujawski. — Czy jeden z tych czy inny, Antoni chorąży Bydgoski. — *Krasicki.*

Niewieski *herbu Nowina*, w Sieradzkiem województwie.

Niezabitowski *herbu Lubicz*, w Lubelskiem województwie. Jakób Niezabitowski, mąż dzielny, i na podziw wielki, tak dalece, że oko od oka u niego było na dwie dłoni: ten najprzód w Wołoszech na nieprzyjacielskich karkach zaprawił rękę, gdy Mielecki wprowadzał na hospodarstwo Bogdana syna Alexandrowego: w roku 1754. na ośmdziesiąt Tatarów w szczupłej swoich kwocie napadłszy, wszystkich pobił, ośmiu z nich tylko pojmał, a pięciu uciekło: a w następującym roku, pod Zbarażem jednego dnia 150. ich poraził, sto czterdzieści niewolnika, i plon wszystek odebrał; drugiego dnia sto koni, trzeciego dnia sześćset rozproszył, i Murzę znacznego zabił. W roku 1577. pod Ozochowcami

siła Tatarów nabił, kilka potrzeb z niemi mając, wszakże wielkości Tatarów szczupłą swych garsztką nie mógł złamać: i pod Skoworodkiem gdy na tysiąc Tatarów napadli, długo się z niemi, z siadłszy z konia, scierał, aż noc bitwę rozerwała. *Bielski f.* 742. I w Inflanciech pod Wielkiemi Łukami, pod Pskowem, temże sercem stawał. Salomon Niezabitowski 1614. Jan 1632. Alexander Ludwik najprzód stolnik Bracławski, rotmistrz pancerny 1658. i Kozackiej chorągwi ludzi 124. i dragonji koni 290. w roku 1658. r. potem kasztelan Bełzki 1674. Joanna była za Trembeckim Jakóbem Teodorem podczaszym Rzeczyckim. Stanisław w Łęczyckiem 1674. Jadwiga i Teresa zakonnice u wszystkich ŚS. we Lwowie. N. miał za sobą Zofią Szczucką, wdowę po Kochanowskim. Stanisław, miał za sobą Mirską, spłodził dwóch synów, Jana cześnika Brzeskiego, od którego syn Bogusław starosta Propojski, a temi czasy, gdy to piszę, kasztelan Nowogrodzki, z Ottenhauzowny herbu Bończa urodzony, i Stefana, którego żona Bilewiczowna. N. miał za sobą Teofilę Grochowską pozostałą wdowę po Stefanie Sumińskim, z tej syn Antoni w zakonie Kaznodziejskim, i dwie córki, Konstancya Zaboklicka, i Jadwiga Więckowska. N. pojął Annę Gruzewską podkomorzankę Żmudzką, wdowę po Oborskim staroście Horbowskim Rafale. Franciszka zakonnica Ś. Dominika we Lwowie.

Piotr Pieniek Niezabitowski r. 1507. miał za żonę Petronellę *Gurską* herbu *Pobóg*, córkę Marcina Gurskiego z *Gury* koło Lublina i Kutarzyny z *Sobieszyna Sobieskiej* (*Akta Lubelskie i Genealogia Gurskich*). Tego syn Mateusz z Ewą *Zieleniecką* zostawił Kaspra, połączonego z Zofią *Gurską* córką Stanisława Pobóg Gurskiego i Anny *Czerniejowskiej* herbu *Korczak*. Tych syn Andrzej pojął za żonę Elżbietę *Zieleniecką* r. 1591. spłodził syna Szymona, połączonego z Zofią *Ługowską* z której miał Daniela i Alexandra Ludwika dwojga imion Niezabitowskiego. Alexander Ludwik był kasztelanem Sandeckim, starostą Lubelskim i Tarnogrodzkim, miał za żonę *Stamirowiczowną* roku 1669. Daniel połączony z Anną *Głębocką* herbu *Doliwa*, zostawił syna Alexandra, temu żona Helena *Jeziorkowska* herbu *Rawicz* córka Jana Jeziorkowskiego i Elżbiety *Biegańskiej* herbu *Prawdzic* (ta Biegańska była 2*do voto* za Lubienieckim), powiła syna Łukasza Mikołaja (*Pocillator Zytomiriens.*). Łukasz Mikołaj pojął za małżonkę Maryannę *Orzechowską*, córkę Mikołaja de Orzechów Orzechowskiego (*Subdapifer. Terr. Czorszczens.*) i Alexandry *Głębockiej*. Z tej Maryanny *Orzechowskiej* synów dwóch. 1. Alexander (*Pocillator Terr. Zytomiriens.*) 2. Józef (*Camerar. Terr. Palat. Podol.* potem został podsędkiem Latyczowskim) zmówiony w dożywocie z Joanną *Zaleską* zostawił syna Jana, połączonego z Anną *Żurakowską* córką Jędrzeja Żurakowskiego (którego rodzi księżniczka *Czetwertyńska*) i *Czarnieckiej* podczaszanki Żydaczewskiej,

z tej zostało ośmioro rodzeństwa. 1. Józef Pieniek *Lubicz* Niezabitowski, połączony z Antoniną córką Onufrego Malczewskiego herbu *Tarnawa* i Joanny *Romanowskiej*. 2. Franciszek deputat stanów Galicyjskich z Ludwiką *Ostaszewską* córką Kazimierza Ostaszewskiego. 3. Jan z Ludwiką córką Franciszka Dunin hrabiego Borkowskiego i *Dziedoszyckiej*. 4. Napoleon. 5. Julianna za Drogomirem Wojczyńskim. 6. Emilia za Hondorfem. 7. Antonina za Borowskim. 8. Ludwika. — Summaryusz kwerendy z akt Lwowskich wspomina także pod r. 1774. Joannę *Szeptycką*, pod r. 1722. Samuela syna Marcina Niezabitowskiego i Zofji *Bobowskiej*; tegoż Samuela bracia rodzeni Krzysztof i Kazimierz Niezabitowscy. Pod r. 1642. *Prot.* 226. *pag.* 2405. Jan i Ludwik Niezabitowscy. — *Z dokumentów familijnych.*

Niezacki, piszą się z Niezaczyc. N. Niezacki mąż sławny, który w takich był u Turków respektach, że wiele za jego interpozycyą z niewoli Tureckiej wypuszczono, tego córka, Kaspra Stanisławskiego herbu Pilawa, stolnika Sendomierskiego, małżonka.

Niezdrowski *herbu Jastrzębiec*, piszą się z Niezdrozda, z tych, Mikołaj miał za sobą Zofią Wyganowską herbu Łodzia, z której córka Barbara, była za Adamem Franciszkiem Złotnickim.

Niezdziński, w Mazowieckiem województwie. Stanisław Niezdziński podsędek Wyszogrodzki, poborca w tejże ziemi 1567. *Constitut. fol.* 146. i 1569. już sędzia ziemski Wyszogrodzki, poseł na sejm Lubelski, podpisał unią Litwy z Koroną. *Constit. fol.* 172. i 1578. *fol.* 353.

NIEZGODA HERB.

Paprocki w Gniazdzie Cnoty f. 1116. *O herb. f.* 343. *Bielski fol.* 314. *Okolski tom.* 2. *fol.* 278. *Klejnoty fol.* 68. tak go opisują. Ma być podkowa barkiem do góry postawiona, w środku jej strzała żeleźcem prosto na dół obrócona, przez środek podkowy od prawego boku, aż na lewy,

miecz przechodzi, w hełmie ogon pawi, czyli trzy pióra strusie, w księztwie Litewskiem, skrzydło kładą, pole tarczy powinno być błękitne, nazwany ten herb Niezgoda, bo gdy między dwiema bracią herbu Dołęga, niezgody się wszczęły, przyszło do tego, że brat brata zabił, więc na pamiątkę tego excessu, krzyż z herbu zdzięto, a miecz przez podkowę położono. Podobny do tego herb Bratkowskich, którym położył w tomie drugim *fol.* 286.

Herbowni.

Kłonicki, *Minkowski*, *Radoszewski.*
Łętowski, *Napolski*,

Nieznanowski, w Sendomierskiem województwie. Sebastyan Nieznanowski mąż wojenny, syn jego Jan, dworsko służył u Barberyna kardynała. Jan 1632. Katarzyna była za Mikołajem Borowskim. *Baranow.* Piszą się z Nieznanowic.

Niezwojewski *herbu Hołobok*, w Sendomierskiem województwie. Piotr w Krakowskiem 1632. Stefan Niezwojewscy w Wołyńskiem 1648. Mateusz z Sroczkowa 1561. *Nakiel. fol.* 671.

W r. 1778. Józef Niezwojewski łowczy Żytomierski. —*Krasicki.*

Niezychowski *herbu Pomian*, w Wielkiej-Polszcze. Piotr Niezychowski za Jana Kazimierza Króla, w różnych okazyach z Szwedami, dał się im dobrze w znaki; córka jego Alexandra, Prokopa Lipskiego kasztelana Rogozińskiego małżonka: N. miał za sobą Annę Marszewską. Kwitną tamże i inni temi czasy.

Franciszek Niezychowski, kanclerz katedralny Krakowski. — Ignacy podkomorzy Wschowski. — *Krasicki.*

Ninicki, w Liwskiej ziemi. Jan Ninicki cześnik Liwski, z sejmu naznaczony do rewizyi ksiąg Lidzkich. *Const.* 1616. *fol.* 25.

Niniański *herbu Leliwa*, w Wielkiej-Polszcze, ale i Nałęczów tamże nasi autorowie kładą.

Niniański *herbu Nałęcz*, w Wielkiej-Polszcze, jednejże dzielnicy z Łoweckiemi, zkąd się też drudzy już Łoweckiemi już Ninieńskiemi pisali. Wojciech Ninieński archipresbiter w Krakowie u Panny Maryi, kanonik Krakowski 1568. i officyał, umarł 1583. Niewiem czy nie tu należą. Niniewski z Niniowa, i Nieniewscy z Parznowa, których 1500. wspominają *Acta Castren. Ostrzeszow.* Piotr Niniewski w Kaliskiem 1648. N. podsędek Smoleński, deputat na trybunał Litewski 1723.

Ninkowski, w Sendomierskiem województwie. Jan Ninkowski sędzia kapturowy Radomski 1632.

Niowski *herbu Junosza*, w Ruskiem województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Niszczycki *herbu Prawdzic*, w Bełzkiem i Płockiem województwach. Dom pod tem imieniem w Polszcze naszej dawny. Z tych Paweł wojewoda i starosta Płocki, koło roku 1380. tak się w myślistwie kochający, że za parę ogarów, dwie wsi książętom Mazowieckim puścił, Kopystki i Mątwice. Od tego dom Niszczyckich rozrodzony. Jędrzej Niszczycki wojewoda Płocki 1460. syn jego Jędrzej najprzód wojewoda Płocki, a potem Bełzki, 1480. Pascho Niszczycki wojewoda Płocki, którego córkę pojął w małżeństwo Jan książę Mazowiecki, ślubny ten pierścień, jeszcze w swym domu Niszczyccy chowają. *Zaliwski in Quadriga.* Jędrzej wojewoda Płocki 1517. podpisał erekcyą Mansionarzów Sierpskich. *Łukasz Paproc. Łaski Cudow. fol.* 22. Temu Oporowska herbu Sulima, powiła pięciu synów: Mikołaja wojewodę Bełzkiego i starostę *), który tylko cztery córki zostawił, Grabowiecką starościnę Mławską, Sempelborską podczaszynę Łęczycką, Sienieńską i Kosobudzką: Bartłomieja kanclerza Płockiego, kanonika Gnieznieńskiego zmarłego 1557. którego nagrobek w Pułtusku, *Starowol. in Monum.*: Jana, którego z Sierpskiej Małgorzaty wojewodzanki Rawskiej, zostały się dwie córki, Kłoczewska kasztelanowa Zawichojska, starościna Małogoska, która potem poszła za Gostomskiego wojewodzica Rawskiego, i Piekarska podkomorzyna Brzeska Kujawska: Piotra, ten od Króla Augusta I. jeździł w legacyi do Baru, z Wysockim opatem Lędzkim, miał za sobą Annę Magerownę herbu Szeliga, z której tylko jedna córka była Elżbieta za Marcinem Łaszczem Tuczampskim, był ten Piotr kasztelanem Bełzkim, z sejmu 1590. deputowany do kwarty Rawskiej, *Constitut. fol.* 575. i 1591. na trybunał fiskalny, *Constitut. fol.* 610. postąpił potem na województwo Bełzkie. Katarzyna wojewodzanka Bełzka Węgierskiego małżonka. Krzysztofa starostę Ciechanowskiego i Prasnyskiego, podpisał elekcyą Zygmunta III. 1587. *Constit. fol.* 437. wziął potem kasztelanią Raciązką, a dalej województwo Bełzkie, pisał się na Uhnowie; tych piąciu braci liczy *Paprocki*, atoli *Zaliwski*, tego Krzysztofa wojewodę Bełzkiego, i drugiego Stanisława chce mieć synami Piotra kasztelana Bełzkiego, czyli Płockiego, i córkę Annę, Janusza Bełzeckiego chorążego Bełzkiego małżonkę, z Gru-

*) Był znać wprzódy kasztelanem Sierpskim, tak się bowiem podpisał na liscie pisanym z Gorzna 14. Lutego 1536. r. do Jana Dantyszka biskupa naówczas Chełmińskiego. — *Przypisek Krasickiego.*

szczyńskiej spłodzoną, był ten Krzysztof mąż rycerski, za Stefana Króla roty znaczne pod Gdańskiem i w Moskwie wodził. *Biel. fol.* 767. i 780. Miał za sobą 1*mo voto* Kosobudzką kasztelankę Liwską, 2*do* Dębowską, z pierwszej było to potomstwo: Piotr starosta Ciechanowski, który spłodził Jędrzeja chorążego Wyszogrodzkiego, i córkę Maryannę Izbińską, i Zygmunta opata Tynieckiego, a podobno w zakonie Mellitus, ten część swojej własnej fortuny, łożył na nauki zakonników tegoż klasztoru. *Szczygiel. in Tinecia fol.* 257. Zygmunt starosta Prasnyski, posłując na różne sejmy, deputatem na trybunałach zasiadając, ba i marszałkując w trybunale, pod Chocim dwie chorągwie swoim kosztem wystawiwszy, pokazał jak kochał ojczyznę; gdy się i sam pod Chocim wybiera, na wieczność przeszedł, wspominają go *Konstytucye* 1613. *fol.* 6. i 1620. *fol.* 2. żona jego Zofia Lipska, z tej córka jedna Anna Jana Gorajskiego, dziedzica na Łaszczowie, małżonka, i syn Adam, chorąży Wyszogrodzki 1632. który z Agnieszki Czerskiej, spłodził córkę Maryannę Łosiową. Trzeci syn Jan, czwarty Jędrzej. O Elżbiecie wojewodzance Bełzkiej pisze *Okolski* pod herbem Szaszor, że była za Janem Bardzkim. Z Dębowskiej było dwóch synów, Stefan i Paweł (ale o Pawle *Zaliwski in Quadriga Leonum* pisze, że był z Katarzyny Kuczyńskiej urodzony). Z tych Stefan, rotmistrz we wszystkich wieku swego expedycyach sławny, tego trzy się córki zostały, Ewa Kanigowska, Konstancya Wilkanowska, i Jadwiga pierwszym związkiem Łysakowska, drugim Ciesielska. Paweł brat Stefana, kasztelan Sierpski, z sejmu deputat na trybunał Radomski, *Constit.* 1627. *fol.* 4. *et* 1631. *fol.* 9. którego roku z światem się rozstał. Był to Pan przy wierze świętej gorliwy, wyprzysiągłszy się albowiem błędów heretyckich, których się był w cudzych krajach chwycił, w Niszczycach dobrach swoich, zbór Kalwiński obalił. Męztwa wielkiego, z tem stawał pod Kircholmem, Smoleńskiem, i Chocimem, a na wojnę Pruską, dwie okryte chorągwie wystawił, z których jedna była lekka, druga usarska. Województwo Płockie rotmistrzem go sobie obrało przeciwko Szwedom, z którym pod Brodnicą dobrze się nieprzyjacielowi naprzykrzył, żona jego Leonora Eulalia Radziejowska wojewodzanka Łęczycka, z której było dwóch synów, Krzysztof mąż rycerski i na zakonnych ludzi szczodrobliwy, temu Katarzyna Łysakowska powiła Stefana chorążego Bełzkiego, ten z Krystyną Piotra Szyszkowskiego kasztelana Wojnickiego córką, żył *sterilis.* Drugi Stanisław, ten z Jadwigą Sokołowską spłodził Pawła, Annę i Konstancyą. Paweł z Radzanowa na Niszczycach Niszczycki (tak się

piszą, bo z Radzanowskiemi jednej są dzielnicy) chorąży Płocki i rotmistrz tego województwa 1697. a potem kasztelan Płocki, syn jego Jan był deputatem na trybunał koronny 1712. córka za Józefem Jarzyną wojskim Rawskim. Krom tych, jeszcze ci kwitnęli, Zygmunt, który pod Sokalem w przegranej naszych bitwie, mężnie sobie poczynając, wielą postrzałów raniony, gdy go poganie chcieli pojmać, długo się z niemi wręcz scinał, a gdy mu ręce ocięli, on, stojąc nad bratem zabitym, temi rękami, które tylko na żyłach wisiały, Poganów, gdy z niego strzały wybierali, bił tak długo, aż go dobić musieli. Krzysztof Karol archidyakon Płocki r. 1620. i kanonik Gnieznieński, ucząc się w Maceracie, pod jego imieniem wyszły z druku: *Actiones Academicae duae, quarum prior de Religione unica vera conservanda: altera, de eadem Religione apud vicinos populos armis etiam propaganda, disseritur*, *in 4to Maceratae* 1611. Tamże jego *Conclusio Juris Universit.* jest także w druku, jego *mowa, którą witał imieniem Kapituły*, *Henryka Firleja biskupa Płockiego*, *in 4to* 1618. *Cracov.* N. podkomorzy Płocki, miał za sobą Dorotę Karczewską pisarzownę ziemską Czerską. N. kasztelan Raciązki Marcyannę Iwańską stolnikownę Łęczycką.

W r. 1778. Józef Niszczycki stolnik Zawskrzyński. — Antoni chorąży Sierpski. — *Krasicki.*

Nitostawski *herbu Dołęga.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Zygmunt Nitostawski z Barbarą Jasińską spłodził Pawła burgrabiego Winnickiego, fundatora kościoła OO. Trynitarzów w Stanisławowie, tego córka Franciszka, była za Janem Rościszewskim sędzią grodzkim Kijowskim, syn zaś Franciszek Xawier łowczy Chełmski, sędzia grodzki Kijowski, miał za sobą Elżbietę Kunicką, z której potomstwo: Antoni, Józef, Łukasz, Katarzyna i Urszula.

Z potomstwa Franciszka Nitostawskiego, który umarł podwojewodzim Kijowskim — synowie z *Kunickiej* wszyscy młodo i bezżennie pomarli: córek trzy; — jedna za Pruszyńskim, druga za Szczeniowskim starostą Traktamirowskim. — *Krasicki.*

Niwicki *herbu Rogala.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Wacław Niwicki Rogala, miał za sobą Teodorę Ławską, podstolankę Wiską. Hieronim 1632. Konstantyn cześnik Starodubowski, żona jego Agnieszka Zaborowska stolnikowna Inowrocławska, z której córka Maryanna i syn Wojciech Franciszek. N. podczaszy Trocki, którego dwie się tylko córki zostały, ostatnie z tego domu.

Niwicki *herbu Zadora.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Jan z Niwisk skarbnik Czerski 1525. r. podpisał dekret przeciwko heretykom, u *Łubieńsk. in Vitis*

Episcop. Płoc. Maciej Niwicki proboszcz Tyczyński 1661. na wsi Łecko, kollegio Jarosławskiemu Soc. Jesu, zapisał pewną summę, umarł 1684. kanonikiem Jarosławskim. Swentosław Zygmunt w zakonie naszym życie swoje Bogu poświęcił, prałatem będąc jeszcze, wydał do druku: *Hebdomadam Sanctam, seu Christum Regem, Judicem Mediatorem, Patrem etc. in* 12. *Ratisbonae* 1714. ma być krom tego kilka książek jego w druku, umarł w Krakowie u Ś. Macieja w roku 1700.

Nogatski *herbu Prus 3tio*, z tą jednak odmianą, że w hełmie tylko trzy pióra strusie kładą, *MS. o Famil. Pruskich*, bo Paprocki i Okolski o nich nie pisał.

Noniewicz. Marcin Noniewicz w Trockiem województwie. Noniewicz Eliasz w Lidzkiem 1674. Kazimierz i Stefan 1700.

W roku 1778. Roman Noniewicz sędzia grodzki Lidzki, — Anna z Jankowskiej urodzona za Bernardem Milickim. — *Krasicki.*

NORNICKI HERB.

Takem go widział odrysowanego, jest niby litera H. na której pasie jest jak lilia rozdarta. W księztwie Litewskiem gniezdzi się ta familia, z tych Hrehory Saczkowicz dziedzic dóbr Hrycewicz, miał synów dwóch, jednego Fedkumbryka, żona jego była Swetochna, drugiego Petryszczewicza, ten spłodził Packa, którego synów pięciu (Piotr, Iwan, Stefan Rycer, i Stoma,) żona jego Teodora Bulharynowna, z której syn Eustachi z Oszczewskiej zostawił córkę Alexandrę, i synów dwóch, Stefana i Benedykta, temu Zacharzewska powiła syna Eustachiego, którego z Ludwiki Komarowny było synów czterech: Jan mąż rycerski: Mateusz mostowniczy Oszmiański, którego córki Eleonora, Anna, Franciszka, i Teresa i synów trzech, Augustyn, Ignacy regent grodzki Oszmiański, i Benedykt w stanie duchownym: Kazimierz trzeci podstoli Oszmiański, żona Zofia Gudwiłowiczowna, z tej potomstwo, Apolonia Polańska, Eufrozyna najprzód Kościna, a potem Szujska, Dominik kanonik Smoleński, pleban Wiśniewski, Józef oboźny Brzeski, żona jego Marcella Jodziewiczowna, Antoni pisarz Smoleński, żona Elżbieta Zuchorska: czwarty Bogusław strażnik Miński, porucznik Petyhorski, żona Anna Biegańska, z tej zrodził Teresę Chomską wojską Starodubowską, Jana starostę Radziejskiego, Józefa i Antoniego, tego żona Rozalia Sielicka podwojewodzanka Witepska. Herb się ich zowie Stoma, przydomki zaś ich Petryszczewicz, Packiewicz.

W r. 1788. Jan Nornicki chorąży Połocki. — *Krasicki.*

Nos *herbu Topor.* Jerzy Nos 1414. starosta Drohicki i Mielnicki, od Witolda książęcia Litewskiego w Pleszkowie komendę wziął, a w roku 1432. hetmanił wojsku Litewskiemu sprzyjającemu Świdrygiełłowi, na którego Łuck Zygmuntowi odebrał, ale od Jerzego Kierdeja, hetmana wojsk Zygmuntowskich, porażony i pojmany. Jan był w okazyi pod Koronowem. *Długosz* 1410. *Biel. Okol.* Są i Nossowscy.

NOSADYNI HERB.

Tarcza herbu tego powinna być na dwie części przedzielona, po lewej stronie tarczy, w polu czerwonem, orzeł Polski zwyczajnie w koronie, po prawej, w polu niebieskiem, Włoskich orzechów drzewo, dwa lwy bez korony, jeden z jednej, drugi z drugiej strony, przedniemi nogami wsparci na nim stoją, na wierzchu drzewa, żóraw na jednej nodze lewej stoi, w prawej zaś kamień trzyma, na hełmie nad koroną takiż żóraw, to jest głową w prawą tarczy obrócony. Tym się herbem pieczętują Nosadyni. Ci z Wenecyi za Króla Michała do Polski przyszli, od którego na sejmie 1673. do indygenatu są przypuszczeni, o czem konstytucya, i przywilej królewski, z któregom ten herb ich opisał. Pierwszy, ten indygenat otrzymał, Antoni Nosadyni, tej ojczyznie dobrze zasłużony, którego dwóch synów było, Tomasz, młodzianem umarł, i Jan chorąży Latyczowski, któremu Konstancya Siekierzyńska, córkę powiła Wiktoryą Dobraczyńską sędzinę grodzką Krasnostawską, i synów dwóch, Józefa młodo zmarłego, i Antoniego łowczego Urzędowskiego, którego z Barbary Rosnowskiej zostaje potomstwo. Balcer Nosadyni rodem Wenet, biskup Weglieński w Dalmacyi, umarł w r. 1722. *Thesaur. Paroch. Marangoni fol.* 24.

W roku 1778. Antoni Nosadyni podczaszy Urzędowski. — *Przypisy Krasickiego.*

Nosarzewski *herbu Dołęga*, w Płockiem województwie. Krzysztof Nosarzewski kanonik Krakowski, kantor Wiślicki, nagrobek jego w katedrze Krakowskiej, położony zmarłemu 1633. wypisał *Starowol. in Monum.* Mikołaja męztwo sławi *Konstytucya* 1638. *fol.* 54. Stanisław w zakonie naszym, umarł w Orsie 1645. r. Wojciech, Paweł, Tomasz 1674. w Płockiem. Paprocki i Okolski o nich nie pisał.

Tenże dom z województwa Płockiego przeniósł się w ziemię Ciechanowską, z których Michał Józef Nosarzewski sędzia grodzki Ciechanowski, był konsyliarzem konfederacyi tejże ziemi w roku 1734. — Jan i Stanisław Nosarzewscy. Także Józef Nosarzewski stolnik i poseł z ziemi Ciechanowskiej, na elekcyą Stanisława Augusta Króla, na którą także pisali się z ziemi Ciechanowskiej, Antoni sędzia ziemski Ciechanowski, i Maciej sędzia ziemski Ciechanowski, kapitan regimentu łanowego. Jan Nosarzewski sędzia ziemski Ciechanowski posłował z tejże ziemi na sejm walny Warszawski w roku 1788. — Antoni Nosarzewski syn Andrzeja i Elżbiety *Szydłowskiej*, dziedzic na *Sulmierzu* z przyległościami, w ziemi Ciechanowskiej, rotmistrz kawaleryi narodowej, który kosztem swoim znacznym, w czasie sejmu walnego Warszawskiego roku 1788. gdy aukcya wojska sto tysięcy powiększona była, chorągiew swoję porządnie w konie, i w rynsztunki wojskowe opatrzone, wystawił. Potem z sejmu tegoż wyznaczony komissarzem cywilno-wojskowym w ziemi swojej Ciechanowskiej, obowiązku urzędu swego pilnie dopełniał, jako wierny i przychylny swej ojczyznie obywatel. Ten z małżonką swoją Franciszką *Jackowską*, zostawia potomstwo, synów trzech: Adama, Juliana, Augusta, córki Antonina, Joanna. — *Heraldyka Wielądka.*

Nosielski *herbu Prawdzic*, w ziemi Zakroczymskiej. Ci są właśni Radzanowscy, ale gdy Jakób Radzanowski, w roku 1386. Nosielska dostał, od tych dóbr Nosielskim nazwany. Bywali zaś z tego domu według *Paprockiego*, kasztelanowie Ciechanowscy, i inni różni urzędnicy ziemscy. Marcin Samuel sędzia ziemski Zakroczymski 1648.

Noskowski *herbu Gryf.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał, alem w Krakowie widział nagrobek, w rynku u Panny Maryi, Łukaszowi Noskowskiemu, z miedzi, wystawiony od brata jego rodzonego Jana, w roku 1632. kędy pierwszy herb Gryf, drugi Korwin, trzeci Gozdawa, czwarty Nałęcz.

Noskowski *herbu Łada*, w Mazowieckiem województwie dom starożytny. Mieczko albo Mieczysław z Trąbek Noskowski, chorąży Zakroczymski, tak w radzie jako i w ręce silny, z Bolesławem książęciem Mazowieckim mocno o Drohicką się ziemię zastawiał, czego dowodem jest list tego książęcia, dany w roku 1442. Zostawił trzech synów, Wacława, Jana i Mikołaja, i córkę Annę Dobrogosta Nowo-

dworskiego de Nowodwor, kasztelana Warszawskiego, małżonkę. Wacław (bo drudzy jego bracia młodo pomarli) książętom Mazowieckim dobrze zasłużony, o czem Bolesława książęcia Mazowieckiego, listu danego 1480. ucinek kładzie *Okolski*, ten spłodził czterech synów, Jana, Mikołaja, Wacława i Piotra, tych braci dział jest *in Actis Zakrocim.* 1484. z których Mikołajowi dostał się Nosków, Piotrowi Trąbki, drudzy bracia, na tychże Trąbek drugiej połowie, udział wzięli. Z tych Piotr Noskowski albo Trąbski, spłacił braci swoich z Trąbek, miał synów, Mikołaja i Pawła, i córkę Elżbietę. Paweł był kanonikiem i archidyakonem Warszawskim, podkanclerzym książąt Mazowieckich, kaplicę w Warszawie przy Farze wystawił, ostatnią wolą, swoich do tego exekutorów obligowawszy. Mikołaj brat jego, najprzód podsędek, potem sędzia Zakroczymski w roku 1540. córek jego było trzy. Małgorzata Radzimińska, Anna Sobiegurska i Dorota Modzelewska: synowie dwaj, Wojciech i Floryan, tego z Leszczyńskiej Anny, córka Wichorowska pisarzowa Ciechanowska, druga Święcicka, i syn, co idzie

Jędrzej biskup Płocki: szczupła ojczysta fortuna, wielką mu do nauk podnietą była; przy pięknym tedy dowcipie, tak znacznie w nich postąpił, że Paweł Trąba, książąt Mazowieckich Stanisława i Janusza podkanclerzy, sławą jego nauki uwiedziony, drogę mu do dworu książęcego utorował, wkrótce potem od Jędrzeja Krzyckiego biskupa Płockiego, między kanoników Pułtuskich był policzony; pod ten czas wybrał się był do Rzymu, gdzie po rocznej peregrynacyi, do ojczyzny powróciwszy, tak życie swoje ułożył, że dobrego kapłana pochwałę, na sobie wyniósł; za Królowy Bony promocyą biskupstwo Płockie posiadłszy, i pasterski i senatorski urząd chwalebnie wypełnił. O ten honor cale nie zabiegał Noskowski, ile od dworskich zgiełków daleki, i prywatne życie prowadzący, śmierć go Bilińskiego biskupa Płockiego, do dworu królewskiego wyciągnęła: bo gdy na Rzymską expedycyą temu infułatowi, nietylko zebrane od siebie z prowentów swoich kościelnych pieniądze wysypał, ale też na słowo swoje dla niego, i inszych zaciągnął, a po zejściu wkrótce Bilińskiego, nie było ich zkąd oddać, dłużnicy tym czasem u Noskowskiego upominali się swego naprzykrzenie. Noskowski do Króla Zygmunta do Krakowa przyjechał, gdzie z testamentu Bilińskiego produkowawszy, jak siła ten, w różnych dla ojczyzny dobra podjętych funkcyach, fortuny swojej spendował, tak i układnością obyczajów, i gładkością wymowy, i racyami, któremi tej sprawy popierał, tyle sobie w sercu królewskiem estymacyi wzniecił,

że go Zygmunt Król osądził zdolniejszym do większych godności, niżeli go fortuna złożyła; Królowa zaś Bona przez Tomasza Sobockiego kanclerza koronnego, infułę mu Płocką po Bilińskim osierociałą, niezabiegającemu o nię, chętnie ofiarowała, wszakże nie długo potem przyszedł na jej impety, to że Barbary Radziwiłowny małżeństwu z Królem Augustem sprzyjał, przeciwko wielu inszym, którzy na niego bili, to dla tego, że gdy Bona Królowa z Polski do Baru wynosić się chciała, nic niedbając, ani na perswazye synów koronnych, ani na prośbę syna swego Augusta Króla, ani na płacz córek swoich, które osierocała, on się temu oparł, i publicznie w senacie sentencyą swoję powiedział, żeby ją i poniewolnie w granicach Polskich utrzymać, przytoczywszy do tego taką przypowiastkę: gospodarzowi prawi jednemu, kaczka na kurze jaja nasadzone, kurczęta wylęgła, gdy jednak ustawicznie na stawie się pobliższym beblila, a o kurczęta nie dbała, gospodarz ją do kołu w ziemię w bitego przywiązał, tak rada nie rada, musiała dzieci swoich pilnować, i do stawu od nich nie uciekać. Jeździł potem do Ołomuńca po Katarzynę córkę Ferdynanda Króla, aby ją temuż Augustowi Królowi za małżonkę sprowadził, którą legacyą wielkim sumptem i nakładem odprawił, odprawiwszy jednak tę funkcyą, wszystek ten apparat, na kościołów ozdobę przeformować kazał: Obrał go sobie był do tego poselstwa Król August, bo lubo pomierna w nim była nauka, ale wytworny rozsądek, dowcip naturalny, obrót wielki, umiejętność praw koronnych, obyczajów i starożytności, przytem pamięć i wymowa, niepospolite, w nim celowały, ztąd gdy mu mówić było w senacie, wszyscy z pilnością go słuchali. Te z natury przymioty, nie mniej krasiły cnoty jego, osobliwie pobożność, sprawiedliwość, wstrzemięźliwość, i łaskawość. Temuż Augustowi pod wojnę Moskiewską znacznej summy pieniężnej dodał, w której też od niego trzymał niektóre dobra królewskie, atoli, go za podżogą tegoż samego Króla, odsądziła od nich Rzeczpospolita. Jaką zaś żarliwością przy wierze katolickiej stawał, z tego poznać, że lubo insze wszystkie dyecezye w Polszcze, jadem heretyckim zarażone, od dyssydentów, albo sprofanowane albo wydarte, z żalem swoim widziały, w Płockiej jednak, tylko się jedna owieczka taka znalazła, która do owczarni Chrystusowej nie należała. (Pan to był znaczny, nie w księztwie Mazowieckiem urodzony, ale po żonie swojej, znacznej fortuny w tym kraju nabył.) Pracował siła ten dobry pasterz, żeby go był kościołowi katolickiemu pozyskał; ale gdy ani nauka, ani racye, ani dobroć i affekt biskupi, nic cale na nim wycisnąć nie mogły,

żeby go się zbył z swojej dyecezyi, obawiając się inszych od niego zarazy, dobra jego, lubo daleko drożej, niż ich szacunek wynosił, skupił; i tak go ztamtąd rugował. Wprawdzieć na synowców swoich, i inszych do siebie należących, siła spendował z dóbr kościelnych zebranych pieniędzy; atoli i na Boga nieżałował kosztu, bo najprzód w Płocku kościół katedralny, po wielkiej części zrzuciwszy stare mury, w tę, jako podziśdzień widziemy dość kształtną formę, wyniósł, do czego mu się nie mało, cała dyecezya, pobożną chęcią i chojnym składkiem, przyłożyła. Pułtuską kollegiatę zasklepił i ozdobił, w Brokowie biskupiem miasteczku kościół wystawił, rezydencye dla biskupów Płockich, po dobrach, albo nowe postawiał, albo restaurował; w Krakowie Bursę, którą potem *Philosophorum* nazwano, fundował, dziesięć tysięcy na tych, którzyby się w akademji Krakowskiej w naukach polerować chcieli, wysypawszy; w Pułtusku zaś, kollegio Soc. Jesu, niektóre dobra od stołu biskupiego oderwawszy, i na fundacyą przyłączywszy, kościół i kollegium wymurował. Na tych co w niedostatku jakim do niego się uciekali, był miłosiernym. W stroju, jedzeniu, sługach, pomiarkowanym; przy kościelnych prawach gorliwym: dla tego, gdy August Król nad prawo i dawne zwyczaje, chciał zakonnikom w Czerwieńsku opata wtrącić, Noskowski uprzedził te zamachy, i przed zamierzonym od Króla czasem, elekcyą złożył, Stanisława Falęckiego, professa tegoż zakonu, na opactwo wyniósł, gdy od Króla deputowani domagali się nowej elekcyi, pokazał, i tak zbił z konkurrencyi inszego, nic się nie oglądając na urazę ztąd do siebie królewską. Tak rządząc tą dyecezyą przez lat dwadzieścia i dwa, i o wyższe infuły nie zabiegając, lubo za rozsądkiem wszystkich, był ich bez wątpienia godzień, z rąk jednego z naszych sakramenta święte przyjąwszy, w roku 1567. przeniósł się na wieczność, wieku swego 75. w Pułtusku pogrzebiony z pogrzebową magnificencyą wielką, lubo jej zakazał, z niemniejszym wszystkich żalem. *Łubieński in Vitis Episc. Płocen. Jędrzej Święcicki pisarz ziemski Nurski w życiu jego, in 4to, do druku podanem w Warszawie* 1637. w którym go tak opisał. *Fuit Noscovius Sacerdos probus, Pontifex gravis, statura satis procera, paululum incurvus, capite mediocri et calvo, fronte et supercilio gravi, sed ore satis benigno, naso adunco, toto denique habitu decorus.* W roku 1699. umarł młodzian w Toruniu, Czarliński, rodem Prusak, tamże pogrzebiony, po śmierci swojej pokazał się w kilka dni spowiednikowi swemu zakonu naszego, prosząc go o ratunek duszy swojej, na co zadumiały kapłan rzecze mu: Miłe

dziecię, wiem dobrze sumienie twoje, jak było świątobliwe, a do tego dajmy to, żeś miał jakie lżejsze ułomności na duszy swojej, ale się też tak wiele mszy odprawiło na pogrzebie twoim, za cóż tedy ty jeszcze mię o suffragium prosisz? odpowie młodzian: wszystkie bo prawi msze, na pogrzebie miane, Bóg applikował nie mnie, ale waszego kollegium Pułtuskiego fundatorowi Noskowskiemu; niewiedział ten ksiądz, kto nas w Pułtusku fundował, i dopiero jak się nazajutrz pytając dowiedział, że Noskowski, to swoje widzenie rozgłosił, i za młodziana owego o więcej mszy postarał się. Wojciech, drugi syn Mikołaja, brat Jędrzeja, któremu części swojej na Trąbkach ustąpił. Piotr trzeci brat, wojski Ciechanowski, którego synowie, Floryan i Jędrzej. Z tych Floryan starosta Ciechanowski, pod Obertynem z hetmanem Tarnowskim Tatarów zwycięzko gromił, z Katarzyny, Spytka Tarnowskiego wojewody Sendomierskiego, córki, spłodził Adryana i Pawła. Adryana męża rycerskiego w expedycyach Moskiewskich, z Zofji Włostowskiej, syn został Adam, najprzód chorąży Gostyński, w którego dobrach, Pieczyska nazwanych, skład soli naznaczyła *Konstytucya* 1623. *fol.* 12. w roku 1633. już podkomorzy Gostyński, *Constit. fol.* 8. umarł kasztelanem Gostyńskim, spłodziwszy córkę Annę, Stanisława Ciołka starosty Radomskiego małżonkę, i synów dwóch, według *Baran.* Jana i Franciszka. Paweł brat Floryana, najprzód chorąży Płocki, poseł na sejm 1627. *Const. fol.* 8. potem starosta Łomżyński 1633. *Constitut. fol.* 8. z Tarłowny z Laszek Teofili (miał tenże zda mi się drugą żonę Barbarę Kosobudzką wojewodzankę Mazowiecką) miał dwóch synów, Stanisława dworzanina królewskiego, żona jego Kretkowska wojewodzanka Brzeska Kujawska, i Pawła, i córki, Zofią Janowi Trzcińskiemu podkomorzemu Sochaczewskiemu, Teofilę Podlodowskiemu z Przytyka, zaślubione. Jędrzej, brat Floryana starosty Ciechanowskiego, starosta Rożański, Makowski, i Stanisławowski, tego uczynność ku ojczyznie, sławi list Stefana Króla, kiedy summy, których na potrzebę Rzeczypospolitej pożyczył był niegdy Jędrzej biskup Płocki, na siebie zlane, darował; wspomina i *Konstytucya* 1590. że w pięćkroćstotysięcy, w ziemi Makowskiej dobra trzymał. *Constitut. fol.* 582. Miał za sobą Annę z Szczekarzewic Tarłownę chorążankę Sendomierską, która mu powiła czterech synów; Jana, Stanisława, Adama i Jędrzeja, ale trzej z tych młodo pomarli, jeden tylko potomstwo zostawił. Adam podkomorzy Lubelski, starosta Makowski szpital na ubogich w starostwie Makowskiem fundował, summę na Trąbkach dobrach swoich dziedzicznych, do niego zapisawszy, ołtarz w kościele

Makowskim Ś. Jackowi wystawił, z pewnym corocznim dochodem. W Krakowie także i w Częstochowie, msze pewnych dni fundował za umarłych; wspominają go *Konstytucye* 1620. komissarzem do granic między województwy Podlaskiem i Brześciańskiem. *Constit. fol.* 12. Złączył się był dożywotnie z Zofią Firlejowną podskarbianką wielką koronną, z której cztery córki, Zofia Gniewoszowa chorążyna Lubelska, Anna, Alexandra Kopcia małżonka, trzecia w zakonie Ś. Brygitty, czwarta Barbara. Synów zaś dwóch, to jest Jan Karol starosta Dobrzyński, jeździł z drugiemi po Cecylią Renatę Królową Polską, zszedł z tego świata koło roku 1656. miał za sobą Katarzynę Gorajską herbu Korczak, z której syn Adam młodo bardzo umarł, córka się została, bodaj nie Anna Mikołaja Firleja starosty Lubelskiego małżonka. Adam Kazimierz starosta Dobrzyński, brat Jana, pojął był Joannę Krasińską wojewodzankę Płocką, ale dzieci z niej pomarły: i on sam wkrótce zszedł z tego świata, w Łęcznie pogrzebiony w r. 1657. N. była za Jakóbem Kosobudzkim chorążym Płockim 1578. N. starosta Chęciński, złączył się był dożywotnie z Barbarą Krasińską kasztelanką Płocką. Marcin z Anną Konstancyą Opacką wojewodzanką Derpską.

Noskowski *herbu Rawicz.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Z tych był Jędrzej Noskowski opat Tyniecki.

Noskowski *herbu Zaręba*, w Wielkiej-Polszcze. Z tych jeden w Halickiej ziemi osiadł. Maciej Noskowski burgrabia Kaliski. *Acta Terrestr. Calissien.* 1513.

NOWICKI HERB.

Powinny być trzy osęki, tak, że jeden z nich prosto na dół obrócony, drugie dwa, jeden w prawą tarczy, drugi w lewą, hakami obrócone, drzewcami jednak wszystkie się z sobą schodzą we środku tarczy, w polu błękitnem, na hełmie trzy

pióra strusie, na nich takież trzy osęki jak na tarczy. Tak go opisał *Okolski tom. 2. fol.* 348. W Litwie na wojnie ten herb według niego nabyty: Gdy albowiem nad rzeką jakąś obóz założony, do tej trwogi od nieprzyjaciela przyszedł, że uchodząc drapieży jego, w rzekę co żywo rynsztunki i sprzęty wojenne rzucano, ten, który hakami dobywania tych rzeczy, sposób wynalazł, takim herbem był nadany. Nowiccy tedy w województwie Wileńskiem, tym się klejnotem pieczętują, luboć według *Kojałow. in MS.* (co na nagrobku jednego z nich widział,) powinny być trzy gwiazdy między osękami. W Lidzkiej ziemi dobra Kurejszowczyzna od lat trzechset trzymali. Z tych Bogdan Nowicki czarnym nazwany, doświadczony żołnierz, częste w wojsku komendy miewał, Hieronim sekretarz Zygmunta Augusta. Prokop za Zygmuntem III. przeciwko Maxymilianowi stawając, wielu z nieprzyjaciół żywcem do hetmana Zamojskiego przyprowadzał, rotmistrz sławny, wziął w zasługach Rozlucz wieś pod Samborem, syn jego z Cieszkowskiej Wojciech, w ślady ojcowskie wstępując, wojskowo długo traktował, aż z Szujszczewską, podobno z Szujską, wszedłszy w kontrakty małżeńskie, spłodził syna Mikołaja, ten z Eufrozyną Horodyjską żył bezpotomnie. Michał Sieła Nowicki ziemianin województwa Kijowskiego, sędzia grodzki Kijowski, zostawił potomstwo. Zacharyasz do wieku swego ośmdziesiątego żołnierz z Chodkiewiczem Karolem, osiadł na Żmudzi, a pojąwszy córkę Bazylego Kałuszkowskiego, miał z niej sukcessorów. Piotr Nowicki stryjeczny Prokopa, sędzia grodzki Lidzki, synowie jego, Krzysztof który zginął pod Chocimem, i Jędrzej mąż rycerski, którego syn Mikołaj. Teodor cześnik Lidzki, porucznik chorągwi Kozackiej Chaleckiego strażnika Litewskiego, miał za sobą w pierwszem małżeństwie Tyszkiewiczownę, w drugiem Olszewską, z których miał kilku synów. Tomasz cześnik Lidzki, Kazimierz podczaszy Rzeczycki 1674. Jan i Paweł w Trockiem 1632. Justyna zakonnica S. Brygitty w Łucku 1702. Michał skarbnik Miński, którego syn Jan Antoni skarbnik Chełmski i sędzia kapturowy 1733. żona jego Wereszczakowna. Eustachi, i Władysław 1700.

W r. 1778. Karol Nowicki regent grodzki Buski. — Józef regent graniczny Wiłkomierski. — W r. 1788. Stanisław cześnik Chełmski. — Felix łowczy. — *Krasicki.*

Nowicki *herbu Poraj*, w ziemi Sanockiej. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał. Piotr Nowicki 1692. Jerzy miał za sobą Helenę, Daniela Kleczkowskiego córkę.

Nowiewski *herbu Jastrzębiec*, w Ruskiem województwie.

NOWINA HERB.

Ma być ucho od kotła białe w polu błękitnem, obiema końcami do góry obrócone, we środku niego miecz otłuczony, rękojeścią prosto do góry, końcem na dół, w hełmie nad koroną noga zbrojna z ostrogą, kolanem niby klęcząca w koronie, piętą w lewą tarczy skierowana: tak go opisują *Paprocki w Gniazdzie Cnoty fol.* 303. i 1176. *O herb. f.* 237. *Okol. tom.* 2. *fol.* 281. *Bielski fol.* 111. *Klejnoty fol.* 69.

O początkach tego herbu, jedni twierdzą i pospoliciej, jako *Bielski*, *Sulikowski lib.* 2. *Epigram. Tricesii*, *i sam Tricesius*, *i inni*, że ten herb nadany za Bolesława Krzywousta, czy to w owej sławnej na psiem polu okazyi, czy w ostatniej z Rusią pod Haliczem bataljі, gdy przodek herbu tego, *dum Patrem qui finxit ahenea vasa*, *suum proferret*, konia poddał Królowi, gdy go pod Królem zabito, a że sam już pieszy wręcz się zcinał mężnie z nieprzyjacielem, i tam mu nogę ucięto, dla tego w ten kształt herb jego ułożono, i konkluduje tak *Sulikowski: Cum quo*, *dum rediens*, *victores narro Polonos*, *Stemma fuit dictum Laeta Nowina meum.* I lubo *Paprocki w Gniazdzie cnoty*, na czas panowania Bolesława Krzywousta, początki tego herbu zwalił, przecież w poźniejszej o herbach od siebie wydanej księdze, zbija to, i powiada, że ten klejnot daleko dawniejszy od czasów Krzywoustego, a to z tej racyi, że już przed tym Królem, to jest koło roku 1071. kwitnęła Bogna albo Benigna z tego domu, matka S. Stanisława biskupa i męczennika; tylko że historycy o tej Bognie piszą, że była herbu Złotogoleńczyk, a nie herbu Nowina, to jest, w Złotogolenczyku na tarczy samo tylko kolano kładą, takim kształtem jak na hełmie w herbie Nowina, a na hełmie trzy pióra strusie; chyba że *Paprocki*, jednymże być rozumie te obadwa herby, jakoż wielkie jest podobieństwo, że albo ten od tego, albo ten od tamtego poszedł, a tylko odmiana z czasem nastąpiła, zkąd i podziś dzień niektórzy, herb swój Nowina, Złotogoleńczykiem zo-

wią. Złotogoleńczyk znać dawniejszy w Polszcze, a znać ztąd nabyty, że gdy w przegranej okazyi i hetman i jego rotmistrz dostał się w niewolą, i jednemiż kajdanami spętani obadwa, do więzienia wtrąceni byli, rotmistrz z miłości ku ojczyznie, wiedząc jak jej siła zależało na walecznym i rozsądnym hetmanie, nogę sobie uciął, przez co na wolność hetman wyszedł. Gdy się o tym Król, u którego był ów rotmistrz w więzieniu, dowiedział, szacując sobie jego cnotę, nietylko że go należycie wyleczywszy, wolnością darował, ale też złotą mu goleń w nagrodę oddał, i w herbie nosić ją pozwolił, luboć już według naszych pisarzów, familiantów tego herbu nie masz. *Sarnicki fol.* 246. zowie go Wojnia. Do tego herbu należał Swentosław kasztelan Krakowski, który za panowania Leszka Białego, którego ten monarcha wyprawił był do rycerstwa Polskiego, oświadczając się, że gotów przyjąc ofiarowane sobie od nich rządy Państwa, byle go nie obligowali, do oddalenia od siebie Goworka wojewody Sendomierskiego, życzliwego sobie. Tenże Swentosław Kazimierza Sprawiedliwego konsyliarz wieś Chyczą klasztorowi Miechowskiemu wieczną darowizną zapisał, jako świadczy *Nakielski in Miechov. fol.* 20. gdzie z starodawnych w tymże kościele nagrobków, herb jego Nowina wyraził, przydaje tamże, że był pokrewny matki Ś. Stanisława biskupa i męczennika, ztąd wnoszę że i ona do tegoż herbu należała. Bernard zakonu koznodziejskiego, kandydat na biskupstwo Płockie, w r. 1359. wszakże się na niem nie utrzymał. O czem *Łubiens. in Vitis Episc. Płoc. Ruszel w Tryumfie fol.* 20.

Herbowni.

Borkowski,	*Kosla,*	*Niewieski,*
Boruta,	*Kowalewski,*	*Ochocki,*
Bojnar,	*Koznicki,*	*Orlik,*
Brzoska.	*Krasuski,*	*Pachołowiecki,*
Chrzanowski,	*Krowicki,*	*Padniewski,*
Czerny,	*Krysztoporski,*	*Pasiński,*
Frykacz.	*Kwiatkowski,*	*Pilchowski,*
Giszkowski,	*Lisowski,*	*Piłat,*
Gliński,	*Łaganowski,*	*Pilowski,*
Goczałkowski,	*Łękawski,*	*Podleski,*
Gosniewski,	*Łuczycki,*	*Popowski,*
Hulewicz,	*Maszewski,*	*Prządzewski,*
Jankowski,	*Mielżyński,*	*Przanowski,*
Kędzierzawski,	*Minocki,*	*Przerębski,*
Konarzewski,	*Młoszewski,*	*Przysiecki,*
Konopka,	*Narębski,*	*Rożnowski,*

Ryszkowski, Sroczycki, Wojutyński,
Sawicki, Szeligowski, Wolski,
Sępiński, Szlachciński, Wydzierzewski,
Sładkowski, Szwarc, Żarczycki,
Skocki, Uiejski, Żeromski,
Sokolnicki, Wilkowski, Złotnicki.

Małachowski i inni następujące familie jako tego herbu używające, podają:

Legawski, — Orlicki, — Pielat, — Sępowicz, — Wilkowski.

Nowiszewski, w ziemi Mielnickiej. Wojciech Nowiszewski 1674. Zofia zakonnica u wszystkich ŚŚ. we Lwowie.

Nowodworski *herbu Nałęcz.* Jednaż ich z Leżeńskiemi dzielnica, ale od dóbr Nowodwora Nowodworskiemi nazwani; zdawna w Mazowieckiem księztwie kwitnęli. Z tych Dobrogost syn Tomisława, którego zwano Wydrzyoko, dla czerwoności oczu jego, *Decretorum Doctor*, kantor Gnieznieński, dziekan Krakowski, kanonik Poznański, po śmierci Jana Suchywilka, zgodnie do arcybiskupiej w Gnieznie infuły obrany. Siemowita książęcia Mazowieckiego, który przed jego elekcyą obległ był miasto Łowicz, tak gruntowną perswazyą uspokoił, że od miasta z ludem swym odstąpił, i pokój kościołowi przywrócił. Ta uczynność Dobrogosta, zrzuciła go z tej godności: Ludwik albowiem Król Węgierski i Polski, za podżogą Domarata generała Wielkopolskiego, wyperswadowawszy sobie, że przy tej z Siemowitem komplanacyi, Dobrogost tak się z nim skombinował; żeby go na tron Polski, po zejściu Ludwika bezdzietnego, forytował, nie tylko posłów jego, za nim wstawiających się o tę infułę, nie przyjął, ale też jadącego do Rzymu, z Mikołajem na biskupstwo Poznańskie obranym, w Tarwisium przytrzymać kazał: tym czasem za Bodzentą wstawiał się u Papieża usilnie, domagając się, żeby mu prymacyalna w Polszcze funkcya konferowana być mogła; co się też stało. Widząc jednak potem Ludwik męża tego i wierność ku sobie, i godne biskupstwa przymioty, do Poznańskiej go katedry Urbanowi Papieżowi zalecił; w Neapolu tedy konsekrowany, dziesięć lat tą dyecezyą rządził, pod który czas wysłany od Króla Jagiełła do Rzymu, od censur uwolnienie otrzymał, które Papież Bonifacy włożył był, za Kropidłem, Polskę na ten czas mięszającym, nieuskromioną swoją ambicyą do najpierwszych infuł: a jako chce *Paprocki*, konsens wyjednał u Papieża do nowej fundacyi biskupstwa Wileńskiego i Mednickiego albo Zmudzkiego w księztwie Litewskiem. Tam od Papieża arcybiskupem Gnieznieńskim ogłoszony, gdy się do ojczyzny powrócił, z wielką od wszystkich radością był przy-

jęty. Klasztorowi Lędzkiemu zakonu Cystercyeńskiego przyczynił fundacyi, dziesięciny na Makownicy do niego przyłączywszy. W r. 1401. druga żonę Władysława Jagiełła Annę, hrabi Cilji córkę, i zaślubił i koronował, a w następującym roku z światem się pożegnał. *Damal. in Archiep. Gnesn.*

Dobrogost z Nowegodworu kasztelan Warszawski w r. 1436. podpisał pokój Brzeski, u *Łask. w statut. fol.* 140. i 1458. *Statut. Masov. fol.* 122. miał za sobą Annę Noskowską chorążankę Zakroczymską. Jan Podkomorzy Nurski, deputat z Podolskiego na trybunał koronny r. 1616. Grzegorz sędzia ziemski Tucholski, syn jego, Jerzy Wojciech mąż waleczny. Brat Grzegorza Bartłomiej kawaler Maltański, Harcerzów królewskich kapitan. Ten w młodym wieku na Podolu, w Siedmiogrodzkiej ziemi, w Moskwie, pierwsze odwagi swojej założył fundamenta. Ztąd do Francyi się udał, gdzie w dobywaniu Pontesinu, w oczach Henryka III. kulą był raniony, Konfluencyi aż do ostatniego głodu bronił, do podziwienia wszystkich; a pod Henrykiem IV. szyki katolickie przeciwko heretykom pod Ambianum prowadząc, wielkie łupy z tego nieprzyjaciela odniósł: tak chwalebnie siedmnaście lat we Francyi strawiwszy, do Melity zajechał, gdzie kawalerem S. Jana Chrzciciela zostawszy, ośm lat w ustawicznych na ten czas opałach wojennych przebył. Egipskie morze i Afrykę zwiedziwszy, pod Lepantem znaczne męztwa swego znaki pokazał, bramę zamkową wysadziwszy, a pod Mahometową fortecą ciężko raniony, gdy się do swoich wrócił, od mistrza kawalerów, z odwagi pochwalony, w osobliwszej był acceptacyi i stymie u wszystkich. Powróciwszy do ojczyzny, nie tylko funkcyą mądrego hetmana, ale i dobrego żołnierza wypełnił. Gdy towarzystwo jego, od strachu wojennego, od niego pierzchało, on nieustraszony dostawał. Świadkiem tego expugnacya Smoleńska, gdzie bramę ognistemi taranami stłukłszy, już był w nię wpadł z trzechset ludźmi, i pewnieby był w tenczas Smoleńska dostał, gdyby był na czas sukkurs przyszedł naznaczony; tym czasem gdy ten opoźnił, Moskwa zewsząd się sciągnąwszy, Nowodworskiego heroicznie się opierającego, wyparowała, wkrótce jednak na trzydzieści łokci mur minami wysadziwszy, drogę wojsku naszemu do miasta utorował, którą wpadłszy, Smoleńsk odebrali. Pod Mozajskiem bitwę z Moskwą zwiódłszy, w rękę prawą z samopału Moskiewskiego postrzelony, i drugi raz także w Moskwie, nic się tem nie ztrwożył, i owszem z ochotą krew swoję niósł za dobro tej ojczyzny. W nagrodę krwawych zasług, Król Zygmunt III. w Wilnie łańcuch na niego złoty włożył, miecz mu staroświecki, ale oso-

bliwszy oddał, niektóre dobra puścił, kommendatorem Poznańskim ogłosił. I lubo sam mało co się uczył, przecież na ludzi uczonych był łaskaw, ośm tysięcy akademji Krakowskiej wyliczył, żeby ich na wyderkaf lokowano, na edukacyą trzech studentów szlacheckich z Tucholskiego powiatu, i jednego rodem z miasta Tucholi, i na trzech professorów, grammatyki, poetyki, i dyalektyki. Drugą fundacyą uczynił na drukarnią przy tejże akademji, i z obligacyą, żeby zawsze prowidowała Bakałarza do Tucholskiej fary, i na to wysypał siedm tysięcy. Konwent Dominikański w Warszawie, siła jego szczodrobliwości powinien; przeniósł się na pokój wieczny 1623. Pan nabożny, do każdej potyczki idąc, pieśń Bogarodzica Dziewica, śpiewać kazał, leży w Warszawie u Ś. Jana, na którego pogrzebie miał mowę Sobieski Jakób, ojciec Jana III. *Starow. in Bellat. f.* 232. *Birkow. Kazan. Obozowe.*

Adam, najprzód biskup Kamieniecki, opat Przemęcki, dalej Przemyski, nakoniec Poznański, gorliwy obrońca kościelnej wolności, osobliwszego ku matce Boskiej affektu, fundowawszy zakonowi naszemu z dóbr własnych w Łomży kollegium, zostawiwszy piękne cnót nietylko pasterskich, ale i senatorskich, przykłady, wszystkie dyecezye które rządził, szczodrobliwością swoją udarowawszy, szczególniej jednak w Poznańskiej, gdzie przy kaplicy, w której po śmierci pogrzebiony leży, fundował Mansyonarzów, poszedł po zapłatę prac swoich w roku 1634. wieku swego 62. *Starowol. in Monum.* Jan Nowodworski kasztelan Raciązki 1640. Mikołaj w Sendomierskiem 1648. Piotr, Michał, Hieronim, Zacharyasz, Kazimierz, w Mińskiem. N. miał za sobą Biejkowską. Wojciech łowczy Rożański 1674. Maryanna, Jana Kobylnickiego małżonka. Felicyan w zakonie naszym temi czasy.

W r. 1778. Adam Nowodworski podstoli Rożański. — *Krasicki.*

Nowomiejski *herbu Jastrzębiec*, w Wielkiej-Polszcze. Są podobno tamże i Doliwczykowie Nowomiejscy, ale pewności nie mam. N. Nowomiejska była za Piotrem Karczewskim.

Nowomiejski *herbu Prus 2do*, w ziemi Przemyskiej. N. Nowomiejska tego herbu była za Alexym z Siecina Krasickim wojskim Premyskim. *Papr. fol.* 516. Druga za Boratyńskim starostą Rohatyńskim herbu Korczak, *Papr. f.* 539. przecież na miejscu, tak on jako i *Okolski* o nich milczą. Niewiem czy się nie z tego miasta pisali, co jest pod Przemyślem.

Nowomiejski *herbu Rawicz*, w województwie Rawskiem. Dom starożytny, od Grota idą, jednejże z Słupeckiemi dzielnicy. Z tych Jan Grot z Nowego Miasta, wojewoda Rawski 1479. Jan drugi kasztelan Rawski 1516. Jan suffragan

Kujawski 1589. *Acta Synod. Vladisl.* Floryan, synowie jego; Jan Poborca w Rawskiem 1596. *Constit. fol.* 682. Hieronim z sejmu 1591. deputowany do dystrybuty pieniężnej, na ludzi żołnierskich. Floryan 1602. Poborca w Rawskiem. Hieronim stolnik Sochaczewski r. 1674. posłował kilka razy na walne sejmy, Filip, Jan, Stanisław, Jędrzej, Samuel, Floryan cześnik Rawski w tymże roku, Balcer w ziemi Rożańskiej. Adryan kanonik Łucki 1697. Zofia Nowomiejska Grzegorza Dunina kasztelana Żarnowskiego, N. Bużeńskiego, małżonki. Adam sędzia ziemski i grodzki Rawski, vice-instygator koronny, miał za sobą Jarzyniankę kasztelankę Sochaczewską, z której syn Marcin z Gniewoszowną żył *sterilis*. N. miał za sobą Pikarską sędziankę ziemską Rawską. N. była za Janem Pikarskim sędzią ziemskim Rawskim.

Nowomski. Alexander Nowomski opat Trocki, zakonu S. Benedykta, umarł 1654. *Szczygiel. in Abbat. Troc.*

Nowosielecki *herbu Nałęcz*, w Wołyńskiem województwie, z tą jednak różnicą, że nad Nałęczem białym tylko założonym, kładą pół strzały ostrzem do góry prosto, a w helmie pięć piór strusich, tak go opisują, *Paproc. w Gniazdzie* 1133. *O herb. fol.* 679. *Okol. tom.* 2. *fol.* 297. *Klejnoty fol.* 96. Kasper Nowosielecki 1648. Anna zakonnica S. Benedykta we Lwowie u Wszystkich ŚŚ. 1723. N. Walentego Brzeskiego herbu Prawdzic małżonka.

Nowosielski *kniaź*, tak rozumiem że tegoż herbu, co i książęta Ruskie, ile że od dawnych Jedynowładzców Ruskich, krew swoję i procedencyą wzięli: patrz Pruńskie książęcia.

Nowosielski *herbu Sas.* Jędrzej lat 37. na galerach robiąc, cudownie z niewoli wyszedł, za pomocą Najśw. Matki 1645. *Nieszpork. fol.* 90. Zofia była za Janem Tyszkowskim. N. miał za sobą Czajkowską, która po jego zejściu poszła za Krynickiego. *Acta Castren. Żydaczow.* 1655.

Nowosielski *herbu Ślepowron*, w Podlaskiem województwie. Stanisław Pierzchała Nowosielski r. 1632. Stefan pisarz ziemski Mielnicki, Mikołaj, Jakób, Jan stolnik Podlaski, posłował na konwokacyą 1696. Jan starosta Łukowski 1710. wszedł w kontrakty małżeńskie z Anną Domaszewską, wdową po Kiełczewskim podsędku ziemskim Lubelskim, z której córka Antonia, najprzód żyła z Cieszkowskim Wiktorynem sędzią ziemskim, a potem kasztelanem Liwskim, *2do voto* z Rudzińskim kasztelanem Czerskim, i syn Franciszek starosta Łukowski, poseł na konwokacyą 1733. ten miał za sobą Zofią Gozdzką starościankę Stężycką. N. kasztelan Nowogrodzki 1725. żona jego Lettawowna strażnikowna Litew-

ska. Jakób podstoli Bielski, pojął Krystynę Hadziewiczownę, wdowę po Butlerze.

Nowosielski *Mokosiej herbu Wukry.*

Nowoszycki, w Krakowskiem województwie, Zacharyasz Nowoszycki biskup Nikopolski, suffragan Lwowski 1640. u *Starow. in Monum. f.* 523. Józef w ziemi Zatorskiej 1705.

Nowoszyccy używają herbu *Nowina: Niesiecki* przy opisie tej familji opuścił Wojciecha i Teodora Nowoszyckich, którzy pod rokiem 1697. podpisali elekcyą Augusta II., pierwszy województwa Ruskiego z ziemi Lwowskiej i Przemyslkiej, a drugi z ziemi Halickiej; jak się okazuje w piątym *Volumen Legum* na kartach 913. i 918. — jako też równie i Samuela Nowoszyckiego majora w wojsku Litewskiem o którym świadczy list czyli glejt Augusta II. roku 1699. dnia 15. Grudnia temuż wydany, r. 1832. dnia 29. Stycznia w aktach powiatowych Krzemienieckich oblatowany i w oryginale do Wołyńskiego szlacheckiego deputackiego zgromadzenia wraz z innemi dowodami przedstawiony. — Samuel, z Konstancyą z *Domarackich* miał syna Jacka Jakóba dwuimiennego o czem przekonywa dokument przez tegoż r. 1737. *feria tertia post Dominicam judica quadragesimalem proxima* w grodzie Kamienieckim z odebrania summ na osobę Wacława Rzewuskiego wojewody Podolskiego przyznany. Jacek Jakób, był towarzyszem chorągwi pancernej, poźniej generałem województwa Brzeskiego i ożenił się z Reginą z *Nowomiejskich*, o czem przeświadcza, przedślubna intercyza r. 1713. d. 18. Lutego w Szymkowcach datowana i roku 1717. d. 5. Maja w grodzie Krzemienieckim zapisana, oraz przywilej Augusta II. Króla Polskiego roku 1729. dnia 4. Czerwca wydany, a roku 1832. dnia 29. Stycznia w aktach powiatowych Krzemienieckich zapisany: oba te dokumenta w oryginałach przedstawione do pomienionego wyżej szlacheckiego zgromadzenia. Jacek Jakób Nowoszycki z Reginą z *Nowomiejskich* spłodził czterech synów, Adama, Kaspra, Melchiora, i Baltazara; o czem przekonywa wyżej wzmiankowany dokument pod rokiem 1737. w aktach Kamienieckich przez tegoż zeznany. Z tych liczby Kasper, i Baltazar bezdzietnie poumierali. — Adam zaś z Katarzyną z *Jastrzębskich* spłodził syna Wincentego, który był chorążym kawaleryi narodowej brygady drugiej Ukraińskiej, jak świadczy patent od naczelnika najwyższego siły zbrojnej narodowej Tadeusza Kościuszki roku 1794. dnia 24. Czerwca w obozie pod Przybyszowem wydany, a r. 1831. dnia 29. Września w aktach powiatowych Zasławskich oblatowany, i w oryginale do pomienionego zgromadzenia szlacheckiego przedstawiony. Ten Wincenty syn Adama z Magdaleną z *Bobrowskich* spłodził sześciu żyjących teraz synów: 1o. Antoniego Filipa Neryusza; 2o. Samuela Kajetana adwokata sądu powiatowego Krzemienieckiego; 3o. Wincentego adwokata sądu powiatowego Zasławskiego, 4o. Jana Juliana, 5o. Izydora Alexandra, i 6o. Michała Mikołaja: z tych Antoni Filip Neryusz, z Józefą z *Dzierzkowskich* spłodził syna Witolda Władysława Daniela, trzejimiennego. — Druga zaś linia poszła od Melchiora syna Jacka Jakóba, ten z Jadwigą z *Wyrychich* spłodził pięciu synów; Wojciecha podczaszego Przemysłkiego,

Macieja deputata Wołyńskiego szlacheckiego zgromadzenia, Michała, Józefa, i Antoniego regenta sądu powiatowego Zasławskiego: Ci pierwsi poumierali bezdzietnie, jeden tylko Antoni z Elżbietą z *Zasławskich* spłodził trzech żyjących teraz synów Michała Wincentego dwójmiennego, Stanisława Kostkę i Adama. — Ta cała familia przyjęta i zapisana została do rodosłownej księgi Wołyńskiej gubernji dla starożytnej szlachty ustanowionej części szóstej, o czem přzekonywają dekreta Wołyńskiego szlacheckiego deputackiego zgromadzenia pierwszy roku 1802. dnia 17. Listopada pod N. 380. i drugi roku 1832. dnia 1. Kwietnia pod N. 115. zapadłe; na fundamencie których ta genealogia jest ułożona. — *Z dokumentów familijnych.*

Nowowiějski *herbu Jastrzębiec,* w Kaliskiem województwie. Nasi pisarze kładą Nowomiejskich herbu Jastrzębiec w Wielkiej-Polszcze de Nowa wieś, ja o Nowowiejskich wiem że są tego herbu. Z tych Maciej Nowowiejski, żona jego Katarzyna Trąpczyńska herbu Topor, syn jego Władysław 1701. N. miał za sobą Dorotę Białochowską. *MS. de Famil. Pruss.* Jędrzej w Chełmińskiem 1632. Alexander kanonik Kamieniecki, proboszcz Sieradzki, kanonik i officyał Kaliski 1690. Maciej poborca w Poznańskiem 1631. Jędrzej Nowowiejski urodzony z Węgierskiej, miał za sobą 1*mo voto* Mniszewską, z tej był syn, ale młodo umarł. 2*do voto,* pojął Zakrzewską, z tej synowie: Jan w zakonie naszym, Józef który żyje z Lipską, wdową po Mieleckim, siostrą kardynała i biskupa Krakowskiego, trzeci Maciej deputat na trybunał koronny za laski Czapskiego wojewody Chełmińskiego. Jadwiga Nowowiejska była za Janem Działowskim stolnikiem Wieluńskim.

Nowowiejski *herbu Półkozic,* w Płockiem województwie. Jan i Mikołaj Nowowiejscy w ziemi Wyszogrodzkiej 1674.

Nowowiejski *herbu Pomian,* w księztwie Mazowieckiem, w powiecie Wyszogrodzkim, drudzy po inszych województwach. *MS. P. Kojał.* Jadwiga Nowowiejska, Mikołaja, Barbara, Jana Kobylnickich małżonki, Władysław pod Chocimem z Janem Sobieskim Turków mężnie bijąc, poległ. Rafał w zakonie naszym temi czasy.

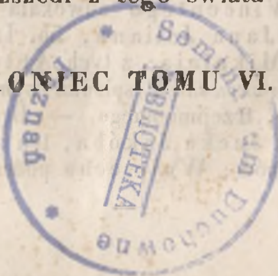
W r. 1778. Tomasz Nowowiejski łowczy Wyszogrodzki. — *Krasicki.*

Nozowski *herbu Rawicz,* w Rożańskiej ziemi.

Nurzyński. Grzegorz Nurzyński kanonik Łucki, a potem zakonnik Societ. Jesu, umarł w Łucku 1628. wielce świątobliwy kapłan. N. miał za sobą Głogowską. Jan pisarz skarbu koronnego, zszedł z tego świata 1615.

KONIEC TOMU VI.

7670121 80

3.600,-